

Gemeenterekening 2016

Gemeente Maastricht

Colofon
Jaarrekening 2016
Gemeente Maastricht

Samenstelling
Gemeente Maastricht
Team Concernzaken
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

INHOUDSOPGAVE

KERNGEGEVENS	6
HOOFDSTUK 1 BELEIDSVERANTWOORDING	7
1.1 VOORSPOED EN VERNIEUWING	7
1.2 FINANCIEEL BEELD	8

JAARVERSLAG

HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAVERANTWOORDING	10
<i>LEESWIJZER</i>	10
PROGRAMMA 1 BESTUUR EN DIENSTVERLENING	11
PROGRAMMA 2 VEILIGHEID	29
PROGRAMMA 3 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID	43
PROGRAMMA 4 SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	65
PROGRAMMA 5&6 SAMENLEVEN	75
PROGRAMMA 7 SPORT EN RECREATIE	95
PROGRAMMA 8 KUNST EN CULTUUR	102
PROGRAMMA 9 ONDERWIJS	115
PROGRAMMA 10 STADSONTWIKKELING	125
PROGRAMMA 11 WONEN	144
PROGRAMMA 12 VERKEER EN MOBILITEIT	149
PROGRAMMA 13 BEHEER OPENBARE RUIMTE	161
PROGRAMMA 14 NATUUR, MILIEU EN AFVAL	168
PROGRAMMA 15 ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN	183
HOOFDSTUK 3 VERPLICHTE PARAGRAFEN	189
3.1 LOKALE LASTENPARAGRAAF	189
3.1.1 BELEID	189
3.1.2 WOZ/OZB	189
3.1.3 RECLAMEBELASTING	190
3.1.4 LOKALE LASTENDRUK	190
3.1.5 OPBRENGSTEN BELASTINGEN	191
3.1.6 KWIJTSCHELDING	192
3.2 BEDRIJFSVOERING	192
3.2.1 BEDRIJFSVOERINGSPROGRAMMA'S/PROJECTEN	192
3.2.2 CIJFERS OVER BEDRIJFSVOERINGSTHEMA'S	196
3.3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING	197
3.3.1 WEERSTANDSCAPACITEIT	197
3.3.2 RISICO-INVENTARISATIE	198
3.3.3 RATIO WEERSTANDSVERMOGEN	201
3.3.4 KENGETALLEN	202
3.4 FINANCIERING	203
3.4.1 INLEIDING	203
3.4.2 RISICOBEHEER	204
3.4.3 RENTEVERWACHTING	205
3.4.4 RENTERESULTAAT	205
3.4.5 SAMENSTELLING LENINGENPORTEFEUILLE	205
3.4.6 VERVROEGDE AFLOSSINGEN EN RENTEHERZIENINGEN	206
3.5 VERBONDEN PARTIJEN	207
3.5.1 DEELNEMINGEN	207
3.5.2 PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING (PPS)	218
3.5.3 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	223

3.6	DUURZAME KAPITAALGOEDEREN	235
3.6.1	INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN IN OPENBARE RUIMTE	235
3.6.2	GEBOUWEN	237
3.7	GRONDBELEID	243
3.7.1	GROND- EN VASTGOEDBELEID ALGEMEEN	243
3.7.2	VIGERENDE BELEIDSKADERS	244
3.7.3	GROND- EN VASTGOEDBELEID IN RELATIE TOT DE PROGRAMMA'S	244
3.7.4	ONTWIKKELINGEN	245
3.8	MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK (M&O) GEMEENTELIJKE MIDDELEN	250

JAARREKENING

HOOFDSTUK 4	JAARREKENING	251
4.1	INLEIDING	251
4.2	WAARDERINGS- EN RESULTAATBEPALINGSGRONDSLAGEN	251
4.2.1	WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS	252
4.2.2	RESULTAATBEPALINGSGRONDSLAGEN	255
4.3	BALANS	256
4.3.1	TOELICHTING BALANS ACTIVA	258
4.3.2	TOELICHTING BALANS PASSIVA	264
4.3.3	SCHATKISTBANKIEREN	277
4.3.4	NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN	278
4.4	OVERZICHT BATEN EN LASTEN	280
4.4.1	TOELICHTING OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	281
4.4.2	INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	286
4.4.3	RESULTAATBESTEMMING	288
4.4.4	WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)	291
4.5	SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)	292

BIJLAGEN

BIJLAGE 1	ACCOUNTANTSVERKLARING	295
BIJLAGE 2	SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN B&W	296
BIJLAGE 3	ORGANISATIESCHEMA IN 2016	298
BIJLAGE 4	TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN	300
BIJLAGE 5	OVERZICHT GEWAARBORGDE GELDENINGEN	302
BIJLAGE 6	OVERZICHT SUBSIDIES	303
BIJLAGE 7	OVERZICHT EU-SUBSIDIES	312
BIJLAGE 8	STAND VAN ZAKEN BURGERINITIATIEVEN	313
BIJLAGE 9	FINANCIEEL PRODUCTENOVERZICHT	315
BIJLAGE 10	BURGERJAARVERSLAG	317
BIJLAGE 11	WERKLOOSHEIDSINDICATOREN	324
BIJLAGE 12	AFKORTINGEN	326

Kerngegevens

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
A. Sociale structuur			
<i>Aantal inwoners</i>			
0 - 19 jaar	21.470	21.620	21.127
20 - 24 jaar	15.374	15.450	15.603
25 - 29 jaar	9.917	9.510	10.225
30 - 49 jaar	26.554	27.410	26.120
50 - 64 jaar	24.678	24.740	24.632
65 jaar en ouder	24.536	23.770	25.048
Totaal	122.529	122.500	122.755
Aantal cliënten Wet Werk en Bijstand	3.712	3.900	3.711
Uitkeringsgerechtigden op basis van IOAW, IOAZ	206	210	216
B. Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in ha	6.006	6.006	6.005
- waarvan binnenwater	324	324	323
- historische stads- of dorpskern	101	101	101
Oppervlakte van de wegen (in ha.)	581	590	590
Oppervlakte openbaar groen (in ha.)	484	488	488 ¹
Lengte van de riolering (km)	570	574	574
Lengte van de waterwegen (km)	20	20	20
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	60.948	61.408	61.485
C. Financiële structuur			
	2015	2016	2016
Totaal lasten	563.968	538.251	524.603
Algemene uitkering gemeentefonds ²	244.108	245.577	245.180
Opbrengst algemene belastingen (OZB, honden- en toeristenbelasting)	33.941	34.413	35.034
	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2016
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	545.954	473.700	556.897
Omvang reserves	206.661	196.492	172.948
Vaste schuld (exclusief doorverstrekte leningen)	111.163	86.260	148.634

¹ Momenteel is het Leantraject gegevensbeheer openbare ruimte gestart, de uitkomsten hiervan kunnen tot bijstellingen leiden.

² Incl. decentralisatie- en integratie-uitkeringen die via het gemeentefonds worden uitgekeerd en exclusief verzameluitkeringen.

Hoofdstuk 1   Beleidsverantwoording

1.1   Voorspoed en vernieuwing

In het verslagjaar 2016 heeft het herstel van de internationale crisis sterk doorgezet. De stad Maastricht is aantoonbaar krachtiger, levendiger en innovatiever uit de periode van laagconjunctuur gekomen. Economisch kan zelfs gesproken worden van voorspoed. Nooit eerder was het werkloosheidspercentage zo laag, 4 procent, en de economische groei zo bovengemiddeld; 5,4 procent tegenover 2 landelijk. De stad heeft daarbij haar sociaal en saamhorig gezicht behouden. Overal ontspringen vernieuwende initiatieven, het optimisme is voelbaar.

Innovatie was het vergezicht waarmee Maastricht zich wapende tegen de crisis. Het positieve resultaat daarvan werd afgelopen jaar steeds meer zichtbaar. Een prachtige stad die aan de ene kant monumentaal en traditierijk is en aan de ander kant ongepolijst en gewaagd. Broedplaats voor jonge geesten, die experiment, creativiteit, ondernemerschap en durf combineren. Een internationale universiteitsstad met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Maar ook een veilige haven voor de kwetsbare medemens, die in onze stad op ondersteuning, zorg en bescherming kan rekenen. Het aantal vrijwilligersinitiatieven die leiden tot meer eigen kracht en meer zelfredzaamheid namen in 2016 overduidelijk toe. De solidariteit in de stedelijke samenleving groeit. De gemeente stimuleert en levert waar nodig professionele ondersteuning. Zonder te vervallen in oude protocollen en regels, maar door maatwerk te leveren en zodoende daadwerkelijke resultaten te bereiken. Met als zekerheid dat de gemeente als vangnet fungeert voor mensen die niet in staat zijn op eigen kracht te koersen.

De in 2015 ingezette daling van de geregistreerde misdrijven en overlast heeft in 2016 flink doorgezet. Belangrijk is ook dat de veiligheidsbeleving onder de inwoners fors groeit, nu het aantal misdrijven afneemt. Dat is immers niet altijd een vanzelfsprekendheid. De doelstelling om in 2018 eenzelfde beleving te bereiken als het gemiddelde van de G32 is in 2016 al bijna gehaald.

Maastricht heeft bij het aantreden van de huidige coalitie de belangrijkste maatschappelijke innovatie van de laatste jaren ingezet: van allesregulerende overheid naar netwerksamenleving. Burgers, professionals, ondernemers en bestuurders bundelen steeds meer hun krachten. Ze willen en krijgen ruimte om kansen te benutten en problemen op te lossen. De gemeente fungeert als onderdeel van dat netwerk (aanjagend) en niet als van bovenaf ordenend en arbitrerend toezichhouder (remmend). Onze bestuurscultuur is daarbij open en uitnodigend.

Er zijn inmiddels tal van partnerschappen ontstaan met belangrijke stedelijke en regionale netwerken, evenals met maatschappelijke organisaties uit de sectoren kennis, cultuur, bedrijfsleven, huisvesting, sport en jongeren.

Een faciliterende, stabiele, betrouwbare overheid heeft ook zijn financiële huishouding op orde. Ook 2016 sloten we af met een positief resultaat, waarbij een aanvankelijk dreigend tekort van ruim 14 miljoen euro werd omgebogen naar een overschot van 1,8 miljoen euro. De tekorten kwamen voornamelijk uit het sociaal domein, waar de decentralisaties hebben geleid tot overschrijdingen van de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten.

Het jaar 2016 heeft laten zien dat we nog een lange weg te gaan hebben om de Rijkskortingen op het sociale domein, en dan met name de jeugdzorg, terug te dringen. Op dit terrein blijkt onze regio zwaar getroffen. We doen hiervoor een beroep op het (zittende en toekomstige) kabinet om ons hierin financieel te ondersteunen.

Maastricht is en blijft een dynamische en innoverende stad waar iedereen meetelt en meedoet. Maastricht werkt onverdroten voort aan het grote ideaal van de stad van de toekomst, die weerbaar, vitaal en veilig is; die mensen boeit en bindt.

Deze jaarrekening laat zien dat we in de realisering daarvan op koers liggen.

1.2 Financieel beeld

Totaalbeeld/ontwikkelingen/bezuinigingsproces

Het realiseren van onze ambities in deze financieel onzekere tijden is een zware opgave. We zijn ons daar van bewust. Daarom hebben we vastgehouden aan een strenge begrotings- en uitgaven-discipline. We accepteren geen begrotingstekort en we schuiven geen financiële problemen naar de toekomst. De afspraken die we daarvoor in de programmabegroting 2016 maakten vanuit financieel solide beleid zijn gerealiseerd. Door de inzet van incidentele dekking kunnen we het jaar afsluiten met een positief resultaat uit reguliere bedrijfsvoering van **€ 1,808 mln.** na vennootschapsbelasting. De lasten niet gestegen (behoudens inflatie), de incidentele dekking begroting 2016 is ingevuld en de efficiencytaakstelling 2016 is gerealiseerd. Bovendien maakt dit resultaat het mogelijk om invulling te geven aan de benodigde incidentele dekking voor begroting 2017 en begroting 2018.

Het positieve resultaat kon gerealiseerd worden na besluitvorming in de marp 2016 om de verwachte tekorten (veroorzaakt door vooral jeugdzorg, beschermd wonen, armoedebeleid en een eenmalige systeemwijziging bij het vakantiegeld en de algemene uitkering gemeentefonds) geheel om te buigen met incidentele middelen (betreft € 13,016 mln. totaal).

De structurele tekorten van de 3-decentralisaties zijn fors door voor onze regio relatief hoge extra rijkskortingen en een daarnaast toenemende zorgvraag. Wij maken ons sterk om hiervoor extra (incidentele en structurele) middelen van Den Haag te krijgen. Het college heeft in september 2016 de bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide financieel beleid.

Programmaoverzicht

De totale begroting van de gemeente Maastricht bedraagt ongeveer € 538 mln. door strakke sturing van bestuur en management sluiten we het jaar 2016 af met een positief resultaat. In onderstaand overzicht een samenvatting van het resultaat per programma.

Resultaat per programma (bedragen x € 1.000)	
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	1.690 V
Programma 2 Integrale veiligheid	87 V
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	325 V
Programma 4 Sociale zekerheid	1.364 V
Programma 5/6 Samenleven	6.736 N
Programma 7 Sport	929 N
Programma 8 Kunst en cultuur	1.992 N
Programma 9 Onderwijs	1.442 V
Programma 10 Stadsontwikkeling	15.913 V
Programma 11 Wonen	72 V
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	2.020 V
Programma 13 Beheer openbare ruimte	2.430 V
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	727 V
Programma 15 Algemene inkomsten+uitgaven	2.343 V
Vennootschapsbelasting	10 N
Resultaat na vennootschapsbelasting	18.746 V

Resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	1.808 V
Incidenteel resultaat	16.938 V
Resultaat na vennootschapsbelasting	18.746 V

Incidenteel resultaat

De nieuwe accountant stelt dat door striktere toepassing van de regels Besluit Begroting en verantwoording (BBV) een aantal voorzieningen, reserves en nog te betalen moeten worden aangepast. Daarbij moet voor het risico van voormalig personeel bij Kumulus een voorziening worden gevormd. Per saldo leidt de vrijval/vorming van deze posten tot een positief incidenteel resultaat van € 16,938 mln. In het kader van rechtmatigheid kunnen deze correcties pas in 2017 worden geboekt.

Vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb).

Vanaf 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Een stuurgroep heeft de consequenties hiervan voor de gemeente in kaart gebracht. De inventarisatie is in 2016 afgerond. Op basis van hiervan is gebleken dat de gemeente Maastricht vennootschapsbelastingplichtig is voor wat betreft "de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval bij bedrijven". De fiscale winst hierover is € 52.000. De verschuldigde vennootschapsbelasting 20% bedraagt afgerond € 10.000.

Voor een nadere toelichting van het resultaat verwijzen wij naar de hoofdstukken 2 en 3.

Hoofdstuk 2 Programmaverantwoording

Leeswijzer

Het hart van de Maastrichtse beleidsverantwoording wordt gevormd door de in dit hoofdstuk gepresenteerde programmaverantwoording. Deze programmaverantwoording bestaat uit 13 beleidsprogramma's en 1 financieel georiënteerd programma als tegenhanger van ons programmaplan in de programmabegroting 2016. Met de programmaverantwoording willen we een integrale verantwoording op hoofdlijnen neerzetten. Daarbij staan drie vragen centraal:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Wat wilden we bereiken?

De vraag 'wat wilden we bereiken?' wordt in dit jaarverslag gelijk gesteld aan de vraag 'wat willen we bereiken?' Omdat we verwijzen naar beoogde maatschappelijke effecten op lange termijn. En die effecten worden niet behaald van het ene op het andere jaar. De beschreven effectdoelstellingen stemmen overeen met de genoemde doelen in de programmabegroting 2016.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij de vraag 'wat hebben we daarvoor gedaan?' legt het college in Jaarstukken 2016 verantwoording af aan de raad over alle in de programmabegroting 2016 toegezegde prestaties.

Wat heeft het gekost?

De derde vraag binnen elk programma luidt 'wat heeft het gekost?' Hierbij wordt aangegeven of we de geleverde prestaties hebben kunnen realiseren met de afgesproken middelen. Daarbij worden drie verplichte onderdelen doorlopen:

- Een overzicht van lasten en baten en saldo voor resultaatbestemming (voor stortingen en onttrekkingen aan reserves);
- Een overzicht van stortingen en onttrekkingen aan reserves;
- Een overzicht van het saldo na resultaatbestemming.

Hierna worden voor deze 3 onderdelen de afwijkingen tussen programmabegroting 2016 en Jaarstukken 2016 (resultaat) toegelicht.

Er is ook een overzicht opgenomen van de gerealiseerde investeringen in een programma. Dit zijn uitgaven met een meerjarig nut die als activum op de balans zijn opgenomen en waarop de komende jaren wordt afgeschreven conform de geldende regels. Er is een indeling gemaakt in onrendabele investeringen (rente en afschrijving worden gedekt uit algemene middelen) en rendabele investeringen (rente en afschrijving worden gedekt door inkomsten bijvoorbeeld uit tarieven, huuropbrengsten of subsidies).

Een overzicht van de betekenis van alle gebruikte afkortingen vindt u in bijlage 12.

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Werken aan het Maastricht van morgen. Maastricht is de ster onder de steden.

► Beleidsmatige context

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.
D1	Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.
D2	Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomstpakket, welkomstceremonie).
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.

• Strategische nota's

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, juni 2008)
- Regionale Rijksontwikkelingsagenda (raad, juni 2007)
- Programma Brainport Zuid Oost Nederland 2020 (raadscommissie ESZ, 2011)
- Burgerhandvest, gemeente Maastricht (raad, december 2005)
- Governance gemeente Maastricht (raad, december 2011)
- Nota internationalisering gemeente Maastricht (raad, november 2013)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma wil de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- 1) Democratische besluitvorming door een daadkrachtig stadsbestuur. Regionaal perspectief en regionale mogelijkheden worden meegenomen.
- 2) Betrokkenheid en invloed van de burger op gemeentelijk beleid en besluitvorming.
- 3) Dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen.

Klanttevredenheid*	2012	2013	2014	2015	2016	Ambitie 2016
Balie GemeenteLoket	7,7	7,7	8,1	8,3	8,3	8,3
Callcenter 14043	7,6	7,6	8,3	8,8	8,7	8,8
Online via www.gemeentemaastricht.nl	7,1	6,2	7,6	7,8	7,9	7,8

* Bron Benchmarking Publiekszaken

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Raad

Bestuursopdracht: Raad nieuwe stijl	
De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • Betrokkenheid Maastrichtse inwoners en organisaties bij het werk van de raad vergroten. • Een meer zinvolle en efficiënte besluitvorming mogelijk maken. • Duidelijkheid bieden aan stad en raadsleden door op een vast moment bijeen te komen. • Meer gelegenheid bieden om (informeel) informatie met elkaar te delen.
Prestatie 2016	In 2016 wordt de nieuwe werkwijze geëvalueerd. Gekeken wordt in hoeverre de beoogde doelen zijn bereikt en wat de ervaringen zijn van de raadsleden.
Realisatie 2014-2016	Uit de evaluatie blijkt dat de nieuwe werkwijze door 67% van de deelnemers wordt gezien als een vooruitgang. De doelstelling die het beste is gehaald, is dat het voor burgers en andere belangstellenden gemakkelijker is om de raad te benaderen. Alhoewel men tevreden is over de informatievoorziening wordt de vindbaarheid van informatie genoemd als onderwerp waarover men het minst tevreden is. Op basis van alle bevindingen heeft een werkgroep bestaande uit raadsleden zich gebogen over de aanpassingen. Er zijn 21 verbetervoorstellen geformuleerd die niet leiden tot een wezenlijke wijziging van de werkwijze. De verbetervoorstellen zijn in november 2016 naar de raad gestuurd.

► Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken

Bestuursopdrachten Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken	
In het coalitieakkoord hebben wij burger- en overheidsparticipatie hoog op de politieke agenda gezet. Naast onze ambitie om burgers meer te laten meedoen én meebeslissen, hebben wij als ambitie geformuleerd dat in juni 2016 kan worden geconstateerd dat burgerparticipatie-nieuwe-stijl tot stand is gekomen, passend bij het tijdsgewricht en de veranderingen in de samenleving.	
Ambitie	Buurtten, wijken en inwoners worden intensief betrokken bij het gemeentelijk beleid. In juni 2016 is de burgerparticipatie-nieuwe-stijl tot stand gekomen.
Prestatie 2016	Constateren dat de burgerparticipatie-nieuwe-stijl in juni 2016 tot stand is gekomen. Hierbij zal nadrukkelijk aandacht zijn voor de verankering van burgerparticipatie en buurtgericht werken in de organisatie.
Realisatie 2014-2016	<p>Beide bestuursopdrachten zijn conform afspraak gerealiseerd. Burgerparticipatie-nieuwe-stijl is in eerste aanleg tot stand gekomen. De verankering is gerealiseerd door het instellen van een team zelfsturing (met een uitbreiding van 2 fte). Dit team heeft samen met het opbouwwerk van Stichting Trajekt de bestaande buurtplatforms gefaciliteerd in de ontwikkeling naar buurtnetwerken. Op 01-01-2017 hebben 24 buurtplatforms een plan van aanpak ingediend en daarmee de intentie uitgesproken dat zij buurtnetwerk willen worden. Daarnaast faciliteert team Zelfsturing maatschappelijke initiatieven en actieve bewoners.</p> <p>Vanwege het belang van burger- en overheidsparticipatie wordt de ingeslagen weg voortgezet. Dit is een meerjarig proces waar burgers, ambtenaren, college- en raadsleden samen ontdekken welke mogelijkheden er zijn om de burger meer zeggenschap te geven.</p>

► Bestuurlijke en (eu)regionale samenwerking

Samenwerking: effectief en flexibel	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Internationalisering gemeente Maastricht</u> De uitvoering van de in 2013 vastgestelde nota internationalisering wordt in 2016 voortgezet. Via de verschillende reguliere begrotingsprogramma's wordt er uitwerking gegeven aan internationalisering. In de begroting 2016 is internationalisering in de vorm van concrete prestaties terug te vinden in de begrotingsprogramma's 1, 3, 9, 10, 11, 12 en 14. Speciale aandacht is er daarbij ook voor het verder vergroten van het internationale bewustzijn binnen de gemeentelijke organisatie.</p>	<p>In het kader van vergroten van het internationale bewustzijn hebben diverse activiteiten plaatsgevonden, waaronder (ambtelijke en bestuurlijke) werkbezoeken aan Brussel, om de ambities vanuit de eind 2013 vastgestelde kadernota Internationalisering nader te verdiepen en operationaliseren. Daarbij is onder meer ook ingegaan op (kennisvergroting over) diverse Europese fondsen, de daarvoor geldende systematiek en de mogelijkheden voor de stad Maastricht. De beoogde evaluatie van de kadernota Internationalisering vindt medio 2017 plaats en zal gericht zijn op concretisering van acties voor de eerstvolgende periode.</p>
<p><u>Lobby en netwerkvorming</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Op basis van een prioritaire lobbyagenda wordt een gestructureerde lobby uitgevoerd, waar mogelijk in samenwerking met relevante stedelijke en (Eu)regionale partners. ▪ Positionering van Maastricht in relevant(e) netwerken/draagvlak voor Maastrichtse projecten creëren door: <ul style="list-style-type: none"> ○ het systematisch, proactief en strategisch opbouwen en in stand houden van voor de stedelijke en regionale lobby relevante netwerken op regionaal, nationaal en Europees niveau; ○ het verkennen van nieuwe contacten, intensiveren opbouw en onderhoud relevante netwerken. 	<ul style="list-style-type: none"> • De lobby-agenda is in de tweede helft van 2016 geactualiseerd. Verder is de volgende stap in de ontwikkeling hiervan besproken, waarbij het aanbrengen van focus om aandacht vraagt. Majeure lobbytrajecten in 2016 waren het rechtbankdossier, een gezamenlijke lobby met zes andere steden, waarin we er in geslaagd zijn om de rechtbanklocatie voor Maastricht te behouden, alsmede de lobby voor de sluiting van kerncentrale Tihange, die onder meer heeft geresulteerd in een gezamenlijke aanklacht met o.m. de Städte-region Aachen en de Luxemburgse stad Wiltz. Vermeldenswaard zijn ook de lobby m.b.t. diploma-erkenning binnen de Benelux en het vergroten van het buurtaalonderwijs. • Via het Public Affairs Platform Limburg zijn gezamenlijke lobbyonderwerpen verkend en afgestemd. Ook is via dit kanaal een bijdrage geleverd aan het Limburgs Investeringspact, dat de provincie vervolgens is gaan gebruiken als lobbydocument richting onder meer verkiezingen/kabinetsformatie in 2017. Verder heeft afstemming van gezamenlijke lobbypunten binnen Tripool en Heuvelland plaatsgevonden. Met de Provincie Limburg en de Universiteit Maastricht is ambtelijk de basis gelegd voor frequente afstemming m.b.t. 'Brussel'.
<p><u>Europese samenwerking en projecten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verwerven van externe geldstromen en subsidies op basis van de strategische projectenagenda van de stad Maastricht. In 2016 blijft de focus daarbij nadrukkelijk gericht op de subsidiemogelijkheden die de nieuwe Europese programma's voor de periode tot 	<p>In 2016 zijn diverse projectaanvragen ingediend t.b.v. verschillende Europese programma's. Dit heeft geleid tot twee afwijzingen (Holland Expat Center South, Nieuwe energie in oude gebouwen), maar ook honorering van aanvragen:</p>

<p>2020 bieden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Waar mogelijk en gewenst worden er Europese samenwerkingsprojecten opgezet met andere steden en regio's in Europa. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van het bestaande MAHHL (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen en Luik) netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sneller en beter naar Nul op de Meter (OPZuid, € 95.695) - 2B Connect (Interreg Vlaanderen-Nederland, € 295.200) - See2Do! (Interreg Vlaanderen-Nederland, € 116.695) - Grensinforvoorziening VL-NL (Interreg Vlaanderen-Nederland, € 93.937) - Route d'Artagnan (COSME, € 246.418) - ELAINE (Europa voor de burger, € 20.000) - Ace Retrofitting (Interreg NWE, € 245.109) - Social Inclusion of Learners (Erasmus+/KA3, € 31.475) <p>Tenslotte zijn nog enkele in 2016 gedane aanvragen in behandeling: Citimap (luchtkwaliteit), Terra Mosana (archeologie), XBMob (fietsmobiliteit)</p> <p>Voorgaande projecten bevatten meerdere voorbeelden van samenwerking met andere steden en regio's in Europa.</p> <p>In MAHHL-verband is een nieuwe lijst met samenwerkingspunten opgesteld, van waaruit in 2017 grensoverschrijdend openbaar vervoer (met daarbij vanuit Maastricht primair aandacht voor de treinverbinding met Luik en Brussel), de ontwikkeling van een Cultuurtriënale (een driejaarlijks cultureel evenement in drie steden: Aken, Luik en Maastricht, waarbij voor de eerste editie gekoerst wordt op 2018) en een veiligheidsconferentie (juni 2017, thema: radicalisering en extremisme) worden opgepakt.</p> <p>In Brussel is meegewerkt aan het organiseren van een internationale meeting tijdens de "Open Days 2016 (Europese week van steden en regio's, georganiseerd door de Europese Commissie en het Comité van de Regio's). Daarbij zijn, naast kennisuitwisseling, contacten gelegd met enkele Europese steden, die wellicht bij toekomstige aanvragen voor Eu-fondsen benut kunnen worden.</p>
<p><u>Euregionale samenwerking en grensoverschrijdende projecten</u></p> <p>Samenwerking met de Duitse en Belgische partners binnen de Euregio Maas-Rijn krijgt in 2016 een meer pragmatisch karakter. De inhoudelijke meerwaarde van de samenwerking staat daarbij voorop. Het MAHHL netwerk kan hiervoor worden gebruikt maar ook onze bilaterale relaties met bijvoorbeeld Tongeren en onze buurgemeenten Riemst en Lanaken. De samenwerking met diverse partners op het gebied van belangrijke veiligheidsthema's wordt in 2016 voortgezet.</p>	<p>Op 21 april 2016 vond in Heerlen de tweejaarlijkse MAHHL-raadsvergadering plaats, gezamenlijk georganiseerd met de vier andere MAHHL-partners, waarbij deze keer de IBA centraal stond. Binnen het MAHHL-netwerk zijn diverse initiatieven op het gebied van cultuur, mobiliteit en smartcity verkend, die in 2017 verder geconcretiseerd dienen te worden.</p> <p>Via contacten met onze Belgische buurgemeenten, zoals Tongeren, Riemst en Lanaken, worden operationele samenwerkingskansen benut.</p> <p>In 2016 is een belangrijke stap gezet door het realiseren van het Grensinforpunt, het Maastricht International Center, het vervolgens daarin gevestigde Holland Expat Center South en het ITEM instituut in onze stad.</p> <p>Rondom de hoogwater veiligheidsproblematiek van</p>

	de Maas (overstromingen) zijn de netwerken en de koppelkansen onderzocht.
<p><u>Internationale samenwerking en stedenbanden</u> Ook in 2016 wordt er verder gewerkt aan de internationale samenwerking. Enerzijds in het kader van de twee stedenbanden en anderzijds in het kader van het benutten van de Europese Structuurfondsen. We ontvangen, op verzoek, buitenlandse delegaties die een werkbezoek aan Maastricht willen brengen. Uitgangspunt blijft dat de partners in de stad het initiatief moeten nemen bij de activiteiten. De gemeente is enkel faciliterend en zorgt voor de verbinding op overheidsniveau. Naast deze stedenbanden bekijken we verzoeken van andere steden om samenwerking. Deze samenwerkingsrelaties kunnen uitmonden in vriendschapsverbanden maar niet in een stedenband.</p> <p>Chengdu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontvangen inkomende delegaties uit Chengdu met focus op gebied van Economie, Toerisme en Life Sciences. Samenwerking en ondersteuning van partners (UM, Zuyd Hogeschool, musea) bij ontvangen van delegaties op het gebied van Cultuur, Onderwijs en Archeologie; ▪ Continuering van samenwerking met Maastricht Health Campus en UMC+ met betrekking tot de MOU samenwerking met Sichuan University, Sichuan Hospital en medische technologische bedrijven in Chengdu; ▪ Organiseren van een bestuurlijk en thematisch bezoek uit Maastricht aan Chengdu op gebied van Economie en Bestuur. Periode september – oktober 2016; ▪ Continuering van de samenwerking met Provincie Limburg gericht op China. Dit ter uitbreiding en versterking van de stedenband Maastricht – Chengdu. <p>El Rama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 wordt de samenwerking met het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland Nicaragua (LBSNN) beëindigd en wordt de stichting conform afspraak opgeheven; • Projecten die in dit verband zijn opgestart worden in 2016 afgerond en/of overgedragen aan lokale partners; 	<p>Maastricht heeft, in samenwerking met andere Europese steden en regio's, een goed bezochte workshop verzorgd tijdens de European Week of Regions and City's, een nuttig platform voor kennisoverdracht en netwerkvorming.</p> <p>Resultaten met betrekking tot Europese fondsen staan vermeld onder het voorgaande kopje 'Europese samenwerking en projecten'. Hieruit blijkt dat voor een bedrag van circa € 1,1 miljoen in 2016 is gerealiseerd.</p> <p>De stedenband met Koblenz is enkele jaren geleden beëindigd. Door bemiddeling vanuit de gemeente is het archief van de Stichting Comité Maastricht-Koblenz overgedragen aan het RHCL.</p> <p><u>Chengdu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2016 heeft een delegatie uit Chengdu een bezoek aan Maastricht gebracht. Het bezoek vond plaats binnen de Chengdu-week. Tijdens deze week organiseerde het Centre Ceramique een expositie en cultureel programma binnen het thema en vond de doop van de KLM-busverbinding Maastricht-Schiphol plaats. - In 2016 heeft eveneens een delegatie van de provincie Sichuan Maastricht bezocht, waarbij de Provincie Limburg gastheer was, en ook gemeente een rol vervulde. Tijdens dit bezoek is onder meer een overeenkomst tussen UMC+ en Sichuanse instellingen gesloten rondom medisch-technologische samenwerking. - Aan Chengdu heeft in 2016 geen tegenbezoek plaatsgevonden, dit staat gepland voor het voorjaar van 2017. - Deze samenwerking is gecontinueerd, onder meer in gezamenlijke deelname aan programma rondom de bezoeken vanuit China in 2016 aan Maastricht (gemeente en Provincie Limburg). In dit kader zijn onder meer vervolgstappen gezet in de samenwerking op het gebied van medische wetenschap, als bijdrage aan de realisatie van een cardiovasculair ziekenhuis in Chengdu. <p><u>El Rama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het LBSNN heeft, met instemming van Maastricht, op 30 september 2016 besloten de samenwerking binnen Nicaragua niet te beëindigen maar te continueren in gewijzigde vorm, rondom een "revolving fund". Hiervoor is gekozen om de nog vanuit verleden in Nicaragua beschikbare (en terugkerende) middelen hernieuwd te kunnen inzetten.

<ul style="list-style-type: none"> • De Stichting Rama en vele andere Maastrichtse partners geven inhoudelijk invulling aan de samenwerking en initiëren in samenspraak met Nicaragua projecten; • Projecten zijn gericht op het gebied van economie, (beroeps)onderwijs en goed bestuur; • Een delegatie uit Nicaragua brengt een werkbezoek aan Nederland. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vanuit dit revolving fund kunnen projecten worden gecontinueerd. Verder hebben zich eind 2016 mogelijkheden afgetekend voor Europese middelen voor bevorderen van lokale bewustwording, waarvan de inzet voor 2017 nader wordt verkend. - In het voorjaar van 2016 heeft een Maastrichtse delegatie El Rama bezocht, inclusief vertegenwoordigers van de Stichting Rama. - Projecten zijn conform plan uitgevoerd. - Er heeft geen tegenbezoek plaatsgevonden in 2016
<p><u>Bewustmaking inwoners Maastricht</u> In een internationale stad, waar verschillende culturen, religies en nationaliteiten naast elkaar wonen en werken, moet er aandacht zijn voor de ontwikkelingen die zich wereldwijd voordoen. Het Mondiaal Centrum is een van de partijen die een rol speelt in de bewustmaking van deze ontwikkelingen bij de inwoners van Maastricht. Bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten. Dat kan bijvoorbeeld door het organiseren van debatten. In 2015 is Maastricht gestart met het Shelter City programma (de opvang van mensenrechtenverdedigers). In 2016 wordt onze deelname geëvalueerd.</p>	<p>Het Mondiaal Centrum is in 2016 gestart met ronde tafelgesprekken, om mensen vanuit verschillende culturen in onze stad met elkaar in gesprek te brengen. Deze worden voortgezet in 2017. In het kader van bewustmaking heeft ook het El Dunya festival plaatsgevonden. De evaluatie van het Shelter City Programma (waarbij jaarlijks 2 mensenrechtenactivisten tijdelijk in onze stad worden opgevangen) is opgestart, in overleg met externe partners (m.n. UM) vindt afronding hiervan in 2017 plaats. Partners hebben wel aangegeven ook positief te staan tegen voortzetting van het programma.</p>
<p><u>Internationale instellingen en instituten</u> Naast regulier reactief accountmanagement, gerichte representatie en gastheerfunctie worden de vele internationale kennisinstellingen en instituten meer betrokken bij gezamenlijke activiteiten met de gemeente Maastricht. Vooral geldt dit voor activiteiten in het kader van de Europese week 2016 en bij de voorbereiding van activiteiten in 2017 rondom de viering van het 25-jarig jubileum van het Verdrag van Maastricht. De ondersteuning van EIPA wordt gecontinueerd. De relatie met UNU-MERIT wordt omgezet naar een subsidiebeschikking ten behoeve van huisvesting in plaats van directe betaling van deze kosten.</p>	<p>Door een actieve lobby heeft het EADTV instituut voor de stad Maastricht gekozen en in 2016 haar deuren geopend.</p> <p>EIPA heeft in het kader van de Viering van het Verdrag van Maastricht in samenwerking met de gemeente Maastricht een studiedag "EU-forum" georganiseerd voor alle in Maastricht gevestigde internationale instituten.</p> <p>In 2016 heeft geen Europese Week plaatsgevonden, de focus lag op activiteiten in het kader van de viering van het 25 jarig jubileum van het Verdrag van Maastricht, vanuit het programma Europe Calling!. In 2016 vonden in dit kader onder meer plaats een EIPA-conferentie (10 november) en een Eurosummit (9 december) plaats. Tevens is de basis gelegd voor activiteiten in 2017, waaronder het YoFest!.</p>
<p><u>Holland Expat Center South Maastricht</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De dienstverlening naar internationals wordt versterkt. Beoogd is een hogere instroom en een lagere uitstroom van kenniswerkers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Met het project Holland Expat Center South 2.0 is er door Maastricht samen met de Provincie Limburg en LED voor 2016 t/m 2019 extra geïnvesteerd in de doorontwikkeling van dienstverlening aan internationale kenniswerkers. Vanuit een integrale samenwerking werkt het expatcenter op de locatie Maastricht International Centre (in Centre Ceramique) samen met het Grensinfopunt Maastricht en kennisinstituut ITEM.

<ul style="list-style-type: none"> • De formaliteiten voor kenniswerkers worden vanaf 1 januari 2016 voor alle gemeenten van Zuid Limburg (pre inschrijving) in Maastricht uitgevoerd. • Ook wordt versterkt ingezet op front office diensten voor internationals en hun werkgevers. Zij worden ontzorgd voor wat betreft de vragen die zij hebben wanneer zij hier willen wonen en/of werken. Met gerichte pr/evenementen wordt de dienstverlening uitgedragen en worden internationals meer gebonden aan onze regio. Zo wordt er ook een partnerprogramma ontwikkeld met bedrijven die diensten aanbieden aan internationals. • De samenwerking met Holland Expat Center South Eindhoven wordt voorgezet, echter vanuit een sterkere eigen positie van stad/regio. Om deze ambitie te kunnen realiseren worden o.a. subsidieverzoeken ingediend bij Provincie Limburg en OP Zuid (EFRO). • Naast dienstverlening aan kenniswerkers is vanaf 1 januari 2016 een grensinformatiepunt in Maastricht voor grenswerkers (naar en van Belgisch Limburg) operationeel. • De IND organiseert de uitreiking van verblijfsdocumenten voor alle internationals die gaan wonen in Zuid Limburg. Beoogd is dat deze 3 functies worden uitgevoerd vanuit Centre Ceramique. • Tot slot is het kennisinstituut ITEM in 2015 van start gegaan. Met de UM en Provincie is afgesproken dat het Dagelijks Bureau van dit instituut ook vanuit Centre Ceramique gaat opereren waardoor de krachten kunnen worden gebundeld en de internationale dienstverlening en gastvrijheid wordt vergroot. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kenniswerkers worden, mits zij zich in Maastricht vestigen, sinds 1 mei 2016 versneld op het expatcenter ingeschreven. De planning van uitrol over de rest van Zuid-Limburg is op grond van alle overige activiteiten waaronder ook de nieuwe huisvesting doorgeschoven naar 2017. • De frontoffice diensten van het expatcenter in Maastricht zijn in 2016 opgeschaald. Dankzij inzet van meer formatie is het expatcenter nu van dinsdag t/m vrijdag binnen kantooruren geopend. Met activiteiten zoals Tax Return Sessies, Housing Days, Mental Care, Maandelijkse Meet&Greets genereert het expatcenter ook PR en naamsbekendheid bij internationals en hun werkgevers. In 2016 zijn weer nieuwe partners bij het expatcenter aangesloten en ook in 2017 staan diverse kandidaten all op de lijst om aan te sluiten. • Provincie Limburg en LED hebben subsidie verstrekt aan het project HECS 2.0. Samen met regionale partners als LED en Connect wordt gewerkt aan een regionale uitrol van de HECS dienstverlening in Zuid-, Midden- en Noord-Limburg. Een met het HECS Eindhoven bij OP Zuid ingediend project is helaas niet van EU financiering voorzien. • Het grensinfopunt Maastricht is april 2016 operationeel van start gegaan. • IND, grensinfopunt en Holland Expat Center South bieden hun dienstverlening sinds april 2016 op de nieuwe locatie het Maastricht International Centre op Centre Céramique aan. • Ook het dagelijks bureau van ITEM is gevestigd op het Maastricht International Centre. Deze gezamenlijke huisvesting heeft zich in het kader van een integrale samenwerking goed bewezen
<p><u>Europese week</u> De Schumanlezing die, in samenwerking met de universiteit, wordt gehouden door een prominent spreker staat volledig in het teken van de Europese samenwerking. Ook in 2016 wordt in deze week (mei 2016) toegewerkt naar een meerdaags programma rondom deze lezing: zoals de wandeling langs de Europese instituten, en het openstellen van de Europese projecten. Ook zullen er activiteiten zijn in de aanloop naar de viering van het Verdrag van Maastricht in 2017.</p>	<p>De goedbezochte Schumanlezing is in 2016 verzorgd door professor Brendan Simms (Cambridge). In 2016 heeft geen Europese Week plaatsgevonden, de focus lag op activiteiten in het kader van de viering van het 25 jarig jubileum van het Verdrag van Maastricht.</p>
<p><u>Zuid-Limburgse samenwerking (publiek-privaat)</u> Via de triple-helix netwerkorganisatie Limburg Economic Development (LED) en de daarbinnen actieve programmacommissies wordt in 2016 verder gewerkt aan het verder versterken van de Zuid-Limburgse samenwerking.</p>	<p>Er is uitvoering gegeven aan het LED programma. Naar aanleiding van het besluit van de gemeenteraad van Heerlen om de bijdrage aan LED te willen beëindigen per 1-1-2017, evenals deze van de gemeenteraad van Vaals is gestart met een onderzoek welke wijze de afstemming van de</p>

	(regio) gemeenten op de LED agenda kan worden verbeterd in een eventuele aanpassing van het LED-construct. Hiertoe hebben de drie wethouders van de centrumsteden het mandaat van het algemeen bestuur van LED.
<p><u>Stedelijke samenwerking regionaal</u> In 2016 wordt de samenwerking met de drie Zuid-Limburgse steden voortgezet. Elk kwartaal is structureel een gezamenlijk overleg voorzien van de drie colleges. De gezamenlijke lobby is gericht op het goed positioneren van de regio in de Haagse en Brusselse netwerken waarbij eenduidig ons standpunt gecommuniceerd wordt waardoor wij onze slagkracht in de lobby vergroten.</p>	<p>De drie Zuid-Limburgse steden hebben elk kwartaal gezamenlijk overleg gevoerd. Zij informeren elkaar over de voortgang van gezamenlijke trajecten en over bestuurlijke ontwikkelingen in de subregio's.</p> <p>Medio 2016 is in Zuid-Limburg een dialoog ontstaan over de toekomstige bestuurlijke structuur, voortbouwend op het provinciaal rapport 'Besturen blijft vooruitzien'. Maastricht neemt hieraan actief deel. De door de provincie uitgevoerde inventarisatie leidt tot een aantal vervolgetrajecten in 2017 richting Meerssen en Valkenburg aan de Geul. Met Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals zijn wij in gesprek over eventuele ambtelijke ondersteuning vanuit Maastricht.</p>
<p><u>Stedelijke samenwerking nationaal</u> De grote steden - samenwerkend in G32-verband - volgen nauwgezet het kabinetsbeleid voor de steden en voeren in directe afstemming met de VNG daarnaast lobby richting Rijk en Europa. Maastricht is hierbij aangesloten.</p>	<p>Maastricht neemt deel aan de G32 coördinatorenoverleggen en vanuit de vakafdelingen worden de werkgroepen en themagroepen van G32 en de VNG gevolgd op voor Maastricht relevante thema's.</p>
<p><u>Borgen regionale aanhaking vanuit Maastricht als centrumstad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Decentralisaties in het sociale domein worden in gezamenlijkheid aangepakt. Op de eerste plaats tussen de zes gemeenten van de subregio Maastricht-Heuvelland. De centrumstad Maastricht neemt het voortouw (naast de beleidsvoorbereidende werkzaamheden) bij alle uitvoeringswerkzaamheden op bovenlokaal niveau. • Daarnaast treedt Maastricht op als primus inter pares namens de regio-gemeenten in overleg met de drie steden om die zaken te behartigen die in het sociale domein aangepakt moeten worden op de schaal van Zuid-Limburg of in groter verband richting Rijk. Tenslotte is op het niveau van de drie steden een verdeling aangebracht in het trekkerschap van de decentralisaties. • Maastricht coördineert daarin de jeugdzorg op de schaal van de 18 Zuid-Limburgse gemeenten. Sitard-Geleen ziet toe op de Wmo en Heerlen neemt de participatie voor haar rekening. • Uitwerken door portefeuillehouders van de ruimtelijke agenda met concrete projecten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een heel divers beeld ontstaan van processen van samenwerking op het gebied van beleid en uitvoering dat per beleidsonderwerp (jeugd, Wmo en participatie) verschilt van inhoud en van schaal. • Deze rol vervult de gemeente Maastricht met betrekking tot het beleidsonderdeel jeugd. • Maastricht coördineert nog steeds de jeugdhulp op de schaal van de 18 gemeenten. Heerlen is door het rijk aangewezen als regievoerder voor het regionale arbeidsmarktbeleid. • Er zijn op niveau Maastricht-Heuvelland 4 projecten gestart: trambaanfietsroute (planvoorbereidingsfase nagenoeg afgerond). Bovenmaas/ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal (overeenkomst wordt binnenkort getekend), aanpak particuliere woningvoorraad (pilots ontwikkelen in Zuid-Limburg i.s.m. het Rijk) en

- In december 2014 is het provinciaal omgevingsplan vastgesteld door Provinciale Staten. Het POL bevat een breed gedragen integrale visie op de ontwikkeling van, en de opgaven en ontwikkelingsprincipes voor, Zuid-Limburg. Deze dienen als kader voor in 2015 te maken bestuursafspraken tussen Provincie en Zuid-Limburgse gemeenten.
Door het maken van de bestuursafspraken wordt het POL beleid ook voor gemeenten een bindend kader.
  - Begin 2016 wordt een intergemeentelijke structuurvisie Wonen aan de gemeenteraden ter vaststelling voorgelegd, waarin is uitgewerkt hoe we in Zuid-Limburg met elkaar zorgen voor een woningmarkt waarin vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten en waarin de noodzakelijke kwaliteitsslag gehaald wordt.
  - Daarnaast worden bestuursafspraken gemaakt over:
    - De ontwikkeling en aanpak van leegstand van detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen in Zuid-Limburg tegen de achtergrond van het huidige overaanbod en (deels) kwalitatieve mismatch.
    - De concrete aanpak van de energieopgave voor Zuid Limburg en de rol van de gemeenten, provincie en maatschappelijke partners daarin in het licht van het SER akkoord inzake duurzame energievoorziening.
    - De bescherming en ontwikkeling van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de ontwikkelingsmogelijkheden van landbouw en vrijetijdseconomie daarin.
  - Sinds 2015 wordt op de schaal van de 18 gemeenten van Zuid-Limburg afgestemd ten behoeve van de economische agenda in LED-verband. De portefeuillehouder economie van de gemeente Maastricht is sinds 2015 lid van het bestuur van LED. Daarnaast geldt dat er op onderdelen op het niveau van Zuid-Limburg specifieke overleg wordt gevoerd over economische onderwerpen zoals o.a. de POL-uitwerking economie (detailhandel, kantoren, toerisme).
  - Naast de strategische samenwerking wordt daar waar mogelijk samengewerkt met de Zuid-Limburgse partners op het gebied van de bedrijfsvoering.
- leegstand maatschappelijk vastgoed (besteding van krimpgebieden).
  - In 2016 is gestart om Zuid-Limburgse afspraken te maken over detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren. In 2017 worden deze afgerond.
  - De intergemeentelijke Structuurvisie Wonen is vastgesteld.
    - De structuurvisie Wonen Zuid-Limburg is in september 2016 in de gemeenteraad vastgesteld. De raden van 15 andere gemeenten zijn eveneens tot vaststelling overgegaan.
    - De bestuursafspraken over de energieopgave voor Zuid-Limburg in het licht van het SER energieakkoord zijn opgesteld en vastgesteld. De regionale uitwerking van de bestuursafspraken naar een concreet uitvoeringsprogramma en samenwerkingsorganisatie is nog in ontwikkeling.
    - Er zijn afspraken gemaakt over het begeleiden van ontwikkelingen in het landschap om de basiskwaliteiten te beschermen. Dit wordt gedaan door inzet van casusteams en de ontwikkeling van een toolkit basiskwaliteiten (afrondering 2017).
  - Er is uitvoering gegeven aan het LED programma. Naar aanleiding van het besluit van de gemeenteraad van Heerlen om de bijdrage aan LED te willen beëindigen per 1-1-2017, evenals deze van de gemeenteraad van Vaals is gestart met een onderzoek welke wijze de afstemming van de (regio) gemeenten op de LED agenda kan worden verbeterd in een eventuele aanpassing van het LED-construct. Hiertoe hebben de drie wethouders van de centrumsteden het mandaat van het algemeen bestuur van LED.
  - Zie paragraaf 4. Bedrijfsvoering.

► Dienstverlening

Bestuursopdracht Dienstverlening

In 2018 is de dienstverlening zo veel mogelijk gedigitaliseerd en op hoofdonderdelen en belangrijke thema's Engelstalig. De loketfunctie blijft. Het uitgangspunt is een verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van onze gemeenteambtenaren. Hiertoe is een bestuursopdracht dienstverlening geformuleerd, die inzet op een 10-tal thema's.

1.	Online Dienstverlening
	Gemeentelijke informatie is nu al 24 uur per dag beschikbaar via www.gemeentemaastricht.nl . Daarnaast zijn er steeds meer producten en diensten online verkrijgbaar. Dat aantal bouwen we de komende jaren waar mogelijk snel uit. Voor een behoorlijk aantal producten en diensten zal online afgifte niet mogelijk worden. Bijvoorbeeld in verband met identiteitsvaststelling, geringe aantallen of complexe dienstverlening. Er blijft dus altijd een fysieke balie.
Ambitie 2018	Alle producten die geschikt zijn voor online dienstverlening zijn in 2018 online verkrijgbaar.
Realisatie 2014-2016	<p>Producten- en Dienstencatalogus</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gemeentesite is één van de belangrijkste communicatiekanalen van de gemeente. In veel gevallen kunnen inwoners en ondernemers hun zaken zelf online regelen via de website. Voor andere zaken maken ze online een afspraak. Bepaald is dat van de 340 producten in de Producten- en Dienstencatalogus (PDC) 192 geschikt zijn voor online dienstverlening. Eind 2016 waren van deze producten 119 producten daadwerkelijk online aan te vragen. In vergelijking met 2015 een toename met niet 17 (zoals aanvankelijk verwacht) maar met 37 nieuwe producten. • Het gebruik door burgers en ondernemers van online dienstverlening steeg in het voorbije jaar aanzienlijk. In 2016 werden ruim 30.000 online aanvragen gedaan. Dit is bijna drie keer meer dan in 2015. Daarboven op zijn bijna 20.000 afspraken online gemaakt. • Bijna 70% van alle aanvragen had in 2016 betrekking op een van de volgende producten: <ul style="list-style-type: none"> - Doorgeven verhuizing - Aanvragen afvalpas voor milieuparken - Doorgeven kentekenwijziging voor parkeervergunning - Aanvragen GFT container/emmer - Aanvragen parkeervergunning <p>Whatsapp Sinds december 2015 kunnen inwoners van Maastricht contact opnemen met de gemeente via WhatsApp. Dit is een experiment om te bepalen of WhatsApp een wenselijke toevoeging is aan de mogelijkheden om in contact te komen met de gemeente.</p> <p>Maastricht meldt Een nieuw systeem voor meldingen in de openbare ruimte is in 2016 beschikbaar gekomen inclusief een daarbij behorende app "Maastricht meldt". Via deze app kunnen burgers digitaal een melding doorgeven aan de gemeente. Meteen op de plaats én op het moment dat het wordt gesignaleerd. Denk bijvoorbeeld aan overlast door hondenpoep, gladheid in de winter of een verstopte put.</p> <p>Online aangifte overlijden en landelijke verhuisservice</p> <p>In de digitale agenda 2020 hebben gemeenten onder andere met elkaar afgesproken te werken aan de ambitie "Massaal Digitaal, maatwerk lokaal". Hierbij wordt gewerkt aan centrale, landelijke voorzieningen voor online dienstverlening. De eerste twee landelijke, gestandaardiseerde voorzieningen zijn Online aangifte overlijden en de Landelijke verhuisservice.</p> <p>Online aangifte van overlijden doen is eind 2016 als pilot beschikbaar gekomen. Na verwerking van de resultaten komt dit product in 2017 in Maastricht beschikbaar.</p> <p>Als voorhoedegemeente is Maastricht in de ontwikkeling van de verhuisservice</p>

	vanaf het begin betrokken. In 2017 wordt de service landelijk uitgerold. Inwoners kunnen dan direct via Mijnoverheid.nl hun verhuizing binnen Nederland en naar het buitenland doorgeven.
--	---

2.	Kanaalsturing
	De gemeentelijke diensten en producten kunnen via verschillende kanalen aan burgers, bedrijven en instellingen worden geleverd. Online, telefonisch, aan de balie, per post of e-mail en via social media. Burgers en bedrijven kiezen zelf hun contactkanaal. Middels actieve campagnes brengen we de verschillende mogelijkheden om producten aan te vragen onder de aandacht.
Ambitie	Burgers, bedrijven en instellingen leiden naar het meest optimale, vaak digitale, kanaal. De gemeente stuurt daarbij niet alleen op klanttevredenheid maar ook op efficiëntie. Niet alles hoeft via alle kanalen, en complexe producten hoeven niet volledig gedigitaliseerd te zijn. Verder kunnen verschillende doelgroepen naar verschillende kanalen worden geleid.
Prestaties 2016-2017	Verdere oriëntatie of, en zo ja hoe, de invoering van een kanalenstrategie in Maastricht gewenst is. Een overweging kan zijn sommige producten alleen nog online of online en telefonisch aan te bieden. Een andere optie is om bijvoorbeeld de online producten goedkoper aan te bieden of sommigen zelfs gratis.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • De inventarisatie van producten die voor kanaalsturing in aanmerking komen is klaar en sluit aan op de dimensies uit de inventarisatie “online dienstverlening” (onderdeel 1 uit deze bestuursopdracht). • Communicatie om het gebruik van het digitale kanaal te stimuleren heeft plaatsgevonden.

3.	Engelstalig
	Maastricht is een internationale stad met hoogwaardige kennisindustrie en een universiteit. Daardoor wonen, werken, verblijven en studeren er steeds meer mensen die geen Nederlands spreken. Als gemeente passen wij de dienstverlening daar steeds meer op aan door relevante thema's en producten ook in het Engels aan te bieden. Daar gaan wij de komende jaren mee door.
Ambitie	Op hoofdonderdelen en belangrijke thema's is de dienstverlening steeds meer Engelstalig.
Prestaties 2016-2017	Continueren bovenstaande prestaties en nieuwe mogelijkheden benutten.
Realisatie 2014-2016	<ul style="list-style-type: none"> • Alle producten uit de Producten- en Dienstencatalogus die door 1000 of meer mensen jaarlijks op de website worden bekeken, worden ook aangeboden in het Engels. Dit zijn in totaal 63 producten. • Informatie voor internationale studenten wordt aangeboden op de website “Ten things that you should know as a student in Maastricht” • De portal www.MyMaastricht.com van de Internationale Service Desk en Holland Expat Center South; • Engelse les voor medewerkers via Learn@maastricht.nl • Studenteninfopunt bij het GemeenteLoket. • Samenwerking Maastricht University en Zuid Hogeschool.

4.	Servicenormen
	Als gemeente willen wij burgers en bedrijven goed en snel van dienst zijn. Daarbij is het belangrijk dat bekend is wat men van ons kan verwachten. Daarom zijn er servicenormen o.a. voor telefonie, baliedienstverlening GemeenteLoket en afhandeling restpost.

Ambitie	Voor 1 januari 2016 zijn de servicenormen geactualiseerd voor alle organisatieonderdelen.
Prestaties 2016-2017	Beheer en resultaten communiceren.
Realisatie 2014-2016	<ul style="list-style-type: none"> • De verschillende servicenormen zijn geïnventariseerd. • De klanttevredenheidsonderzoeken en benchmarks waar we als gemeente aan meedoen zijn in kaart gebracht; • Onze servicenormen zijn vergeleken met die van andere gemeenten en diverse landelijke standaards.

Servicenorm	Aantal klanten waarbij is voldaan aan servicenorm (%)		
	2014	2015	2016
Als u 14043 belt heeft u binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn	84%	82%	83%
Als u ons een e-mail stuurt heeft u binnen 2 weken antwoord	94%	93%	94%
Als u ons een brief stuurt heeft u binnen 4 weken antwoord	94%	95%	96%
Als u een afspraak heeft bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 5 minuten	95%	93%	94%
Als u zonder afspraak langskomt bij het GemeenteLoket helpen wij u binnen 20 minuten	86%	91%	93%

5.	Callcenter en telefonische bereikbaarheid medewerkers
	Als gemeente hebben we sinds 2003 een callcenter en in 2011 is het centrale telefoonnummer 14043 ingevoerd. Jaarlijks komen er zo'n 140.000 gesprekken binnen. Tachtig procent van deze bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Vervolgens worden klanten in 80 procent van de gevallen in één keer geholpen. Om dit te realiseren wordt sinds 2013 de personele bezetting in het callcenter tijdelijk opgeplust en is er een verbeterplan geformuleerd. Daarnaast meten we de telefonische bereikbaarheid van individuele medewerkers.
Ambitie	De gemeente is goed telefonisch bereikbaar in lijn met de servicenorm voor het Callcenter en de gedragscode telefonie voor individuele medewerkers.
Prestaties 2016-2017	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueren tijdelijke uitbreiding personeel callcenter en besluiten of deze uitbreiding voor 2017 en volgende jaren wel/niet wordt voortgezet. • Uitvoeren meting naar telefonische bereikbaarheid teams in ambtelijke organisatie via individuele nummers.
Realisatie 2014 - 2016	<p>Telefonische bereikbaarheid gemeente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de in 2014 uitgevoerde evaluatie tijdelijke maatregelen is naar voren gekomen, dat de omvang van de bezettingsgraad van het Callcenter van cruciaal belang is voor het beantwoorden van de vraag hoe lang het duurt eer telefonische klanten een medewerker aan de lijn krijgen. Continuering van de per 1 juli 2013 ingevoerde personele uitbreiding in het Callcenter van 3,6 fte vindt daarom plaats tot en met 2018. In 2018 wordt geëvalueerd. • In 2016 kreeg 83% van de klanten die 14043 bellen binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn; • Lopende projecten en het effect op de telefonische bereikbaarheid zijn in kaart gebracht en de implementatie is gestart; • De aanbevelingen assessment gemeentelijk Callcenter zijn waar relevant

	<p>overgenomen en geïmplementeerd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om inzicht te krijgen in de telefonische bereikbaarheid van teams via individuele nummers zijn een drietal metingen uitgevoerd. Inzicht in welke teams goed en minder goed telefonisch bereikbaar zijn is hierdoor verkregen. <p>Positionering Callcenter In 2014 zijn de mogelijkheden van het eventueel extern positioneren van het callcenter verkend door een extern bureau.</p> <p>Dienstverlening Callcenter De ontwikkeling van online dienstverlening en informatieverstrekking verbetert de dienstverlening van het callcenter. Het callcenter maakt gebruik van een kennisbank. Hierin staat de informatie op de website aangevuld met specifieke informatie die nodig is voor het snel beantwoorden van telefoontjes. Ook kan een callcentermedewerker namens een burger een aanvraag of melding starten. Het direct beantwoorden van vragen door het callcenter is door deze ontwikkelingen gestegen van 60% in 2015 naar 65% in 2016. Indien vragen niet direct beantwoord kunnen worden, heeft de medewerker de mogelijkheid om een terugbelnotitie te maken. Inmiddels is de helft van de organisatie aangesloten op deze terugbelnotities. In 2017 volgt de andere helft.</p>
--	--

6.	Leanmanagement
	Leanmanagement is een methode die erop gericht is om maximale waarde voor de klant te realiseren met zo min mogelijk verspillingen. Door de “slanke” productie gaan de kosten omlaag en de afhandeltermijnen worden verkort. Praktisch betekent dit dat je per proces (product) alle stappen analyseert en zoveel mogelijk stappen uit je proces probeert te halen. Een aantal organisatieonderdelen is al gestart met het “lean” maken van een aantal processen. Medewerkers, management en externe procesbegeleiders werken intensief samen om deze procesverbeteringen tot stand te brengen. Vanaf 2015 starten we met het implementeren.
Ambitie	Uiterlijk 2018 zijn de relevante gemeentelijk processen lean.
Prestaties 2016-2017	De organisatieonderdelen gaan verder met de diverse leantrajecten en het beheer van de processen die lean zijn.
Realisatie 2014 - 2016	<p>Alle organisatieonderdelen zijn met één of meerdere leantrajecten gestart. Voorbeelden van verbeteringen als gevolg van lean werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door lean werken heeft V&L de efficiencytaakstelling van ruim € 1 mln gerealiseerd. • De processen bij V&L verlopen nu nagenoeg volledig digitaal. • Werkwijze bij VL bij ingediende bezwaren is nu telefonisch contact te zoeken met de indiener ervan. Na afloop van het telefonisch overleg besluit bijna 50% van de indieners het bezwaar in te trekken. • De procedures bij CC, Kumulus en NHM met betrekking tot verhuur lopen eenvoudiger en zijn duidelijker. De uitkomsten worden gebruikt voor de implementatie van het nieuwe cursistensysteem. • Bij Stadsbeheer is de logistiek van het magazijn verbeterd onder meer door de bewegwijzering voor bezoekers aan te passen. • De organisatie van het Theater is herijkt door herschikken van taken en verantwoordelijkheden naar aanleiding van reorganisatie 2013 (efficiencytaakstelling) en implementeren gewijzigde en nieuwe functies in de theaterorganisatie inclusief nieuwe waardering functies. • De processen met betrekking tot binnenkomende klachten bij de Klachtencommissie zijn verbeterd. Het merendeel van de klachten wordt nu binnen 6 weken afgehandeld via informele bemiddeling. Kunnen klachten alleen formeel worden afgehandeld, dan vindt dit door de leanwerkwijze in vergelijking met voorheen sneller plaats

	<ul style="list-style-type: none"> • Door lean is het tot stand komen van de programmabegroting verbeterd. • Bij Sociale Zaken zijn vier klantprocessen op basis van de leanprincipes tegen het licht gehouden. Een plan van aanpak is opgesteld en wordt geïmplementeerd in 2017. • Per jaar ontvangt de gemeente ongeveer 32.000 meldingen over de openbare ruimte. Vervolgens worden deze meldingen binnen de gemeente ter afhandeling doorgezet naar medewerkers. Burgers ontvangen statusinformatie over hun melding. Het proces van intake, rubricering, routing, gereed melding, bewaking en levering van managementinformatie is in 2016 klantgerichter en efficiënter ingericht. Verder is de hele keten vanuit de burger tot aan de buitendienst en terug gedigitaliseerd door de invoering van een nieuwe app "Maastricht meldt". Meldingen via de BuitenBeter app kan men nog wel doen, maar deze app heeft niet de voorkeur omdat meldingen die hiermee zijn gedaan via email bij ons binnenkomen en dan handmatig ter afhandeling dienen te worden ingevoerd in een systeem. • Bij Beleid & Ontwikkeling zijn als gevolg van lean subsidieprocessen efficiënter ingericht.
--	--

7.	Klantgericht werken
	Dienstverlening is mensenwerk. Leiderschap, klantgerichte houding, goed geschoold personeel, afstemming processen, slimme ICT, kortom goede dienstverlening raakt de gehele organisatie. Om dit belang te onderschrijven is klantgericht werken, naast samenwerken en integriteit, als één van de drie kerncompetenties in de gesprekkencyclus opgenomen. Klantgericht werken wordt daarbij gedefinieerd als: "Je onderzoekt en houdt rekening met de wensen en behoeften van de in- en externe klant en partners. Je handelt hiernaar en geeft hoge prioriteit aan de servicebereidheid en klanttevredenheid".
Ambitie	Het klantgericht werken van medewerkers is gestegen ten opzichte van 2014.
Prestaties 2016-2017	Opstellen beknopte rapportage verbetering klantgerichtheid medewerkers.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • In 2014 is het hierboven genoemde "Goede gesprek" tussen leidinggevende en medewerker ingevoerd. De competentie 'Klantgericht werken' is een kerncompetentie, welke een vast onderdeel is van het Goede Gesprek. • Via learn@maastricht volgen medewerkers trainingen die met klantgerichtheid te maken hebben.

8.	Communicatieve organisatie
Ambitie	Eind 2014 is besloten om van de gemeente Maastricht een communicatieve organisatie te maken.
Prestaties 2016-2017	Continueren project 'Heldere taal'. 40 formulieren/brieven verbeteren.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Een kwaliteitstandaard en schrijfwijzer voor 'Heldere brieven en e-mails' is beschikbaar voor alle medewerkers. De kwaliteitstandaard gaat uit van taalniveau B1. Dit betekent dat de tekst te begrijpen is voor 80% van de inwoners. • In 2015-2016 hebben 110 medewerkers van 27 verschillende teams een workshop 'Heldere brieven en e-mails schrijven' gevolgd. • 6 teams/onderdelen zijn begeleid in het (her)schrijven van (standaard)brieven en e-mails.

9.	Dienstverleningsmonitoring
	Dienstverlening heeft alles te maken met tevredenheid bij burgers en bedrijven over de bejegening via balies, op straat, schriftelijk, telefonisch en online. Een hulpmiddel om de jaarlijkse vooruitgang te meten is een dienstverleningsmonitor. Er is al veel informatie beschikbaar maar deze is gefragmenteerd en het kost veel tijd om deze te verzamelen. Om te weten waar we nu staan en te sturen op verbetering is meer inzicht nodig.

Ambitie	Er is een actuele online dienstverleningsmonitor.
Prestaties 2016-2017	Actueel houden dashboard dienstverlening en waar mogelijk aansluiten bij relevante landelijke ontwikkelingen.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • De bestaande interne mogelijkheden zijn in beeld gebracht. • Maastricht heeft in 2016 deelgenomen aan Vensters voor Dienstverlening, een landelijk meetinstrument vanuit KING en 100.000+ gemeenten. De resultaten komen in 2017 beschikbaar.

10.	Beelden bijstellen
	De beeldvorming over de gemeentelijke dienstverlening is nog te vaak negatief, terwijl er in de praktijk veel goed gaat. Incidenten krijgen veel aandacht. Via de social media gaat dit steeds sneller. Goede resultaten en mooie ontwikkelingen worden niet actief genoeg gecommuniceerd c.q. krijgen te weinig aandacht. We zetten in op actieve communicatie via bestaande kanalen, maar vooral ook via social media.
Ambitie	De dienstverleningsresultaten worden proactief gecommuniceerd.
Prestaties 2016-2017	Continueren bovenstaande prestaties.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie over dienstverlening naar inwoners en bedrijven gaat via 1Maastricht (rubriek Bericht uit Maastricht). • Vernieuwde gemeentelijke website; • wekelijkse e-mail nieuwsbrief voor inwoners; • reacties team webcare op social media berichten; • informatie op schermen in de gemeentelijke gebouwen. • Raad informeren via P&C documenten en raadsinformatiebrieven. • Medewerkers informeren via intranet. • nieuwe website www.thuisinmaastricht.nl

3. Wat heeft het gekost?

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Bestuur en dienstverlening		A: Raad		
	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	1.512	1.746	1.770	1.550	220 V
- Kapitaallasten					
- Apparaatskosten	1.122	1.311	1.335	1.129	206 V
- Storting in voorzieningen					
- Overige lasten	390	435	435	421	14 V
(b) Totale baten	1				
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	1.511	1.746	1.770	1.550	220 V
Storting in reserves					
Onttrekking uit reserves					
Resultaat	1.511	1.746	1.770	1.550	220 V

Programma 1 (bedragen x € 1.000)	Bestuur en dienstverlening		B: College		
	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	20.962	19.330	19.576	18.899	677 V
- Kapitaallasten	15	36	14	14	
- Apparaatskosten	16.381	15.227	15.148	15.750	602 N
- Storting in voorzieningen	1.704				
- Overige lasten	2.862	4.067	4.414	3.135	1.279 V
(b) Totale baten	2.788	1.906	1.897	3.066	1.169 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	18.174	17.424	17.679	15.833	1.846 V
Storting in reserves	421	328	189	185	4 V
Onttrekking uit reserves	32	216	394	14	380 N
Resultaat	18.563	17.536	17.474	16.004	1.470 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2016
ICT	800

Saldo van baten en lasten

Raad

Op de budgetten voor de Raad is een overschot van € 0,220 mln. gerealiseerd bestaande uit loonkosten (€ 0,098 mln.), vergoedingen (€ 0,090 mln. en diverse posten (€ 0,032 mln.).

Voormalig personeel

Jaarlijks wordt de contante waarde van de opgebouwde pensioenrechten geactualiseerd. Het verschil tussen deze verplichtingen en de stand van de voorziening wordt jaarlijks via de lopende begroting geneutraliseerd. Voor 2016 kan het budget € 1,696 mln. geheel vrijvallen.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

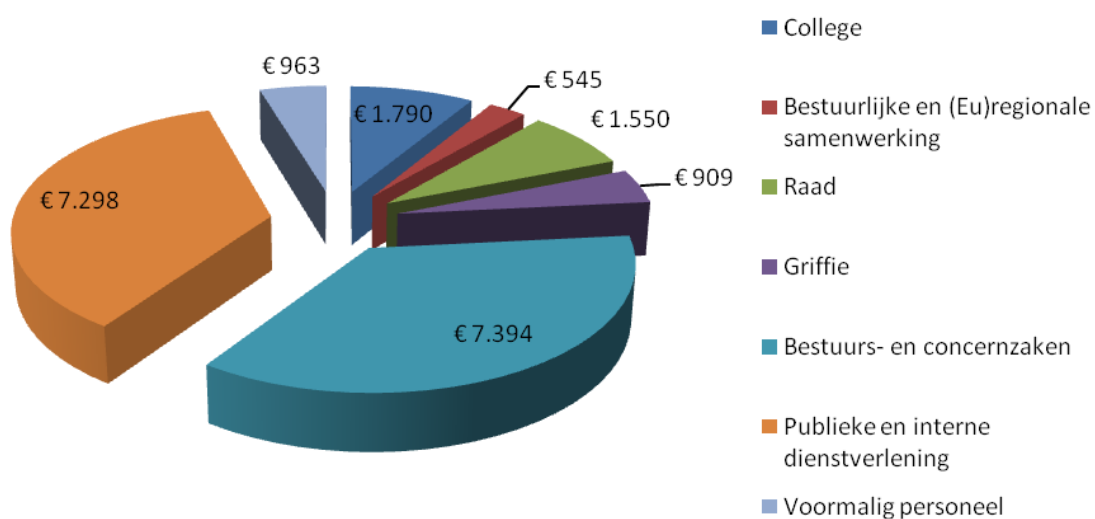
- Verkiezingen (meer gestort) € 0,002 mln. V
- Verkiezingen (minder onttrokken) € 0,380 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval reserve productiemiddelen € 0,200 mln. V
- Vrijval voorziening APPA € 0,176 mln. V

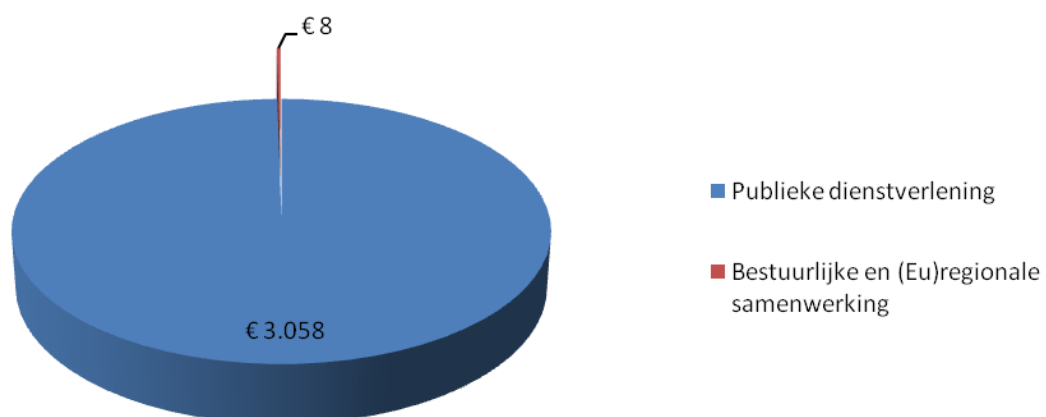
Programma 1: lasten

Bedragen x 1.000

Programma 1: baten

Bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

De relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is het scheppen van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat waarin veiligheid een kerntaak is van de overheid en een basisvoorwaarde voor een samenleving waarin mensen zich vertrouwd, vrij en verbonden voelen.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*
Opdrachten:

B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.
C9	Nieuw integraal veiligheidsplan.
C10	We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.

- *Strategische nota's*

- Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2015-2018 (vastgesteld 31 maart 2015)
- Beleidsvisie externe veiligheid Maastricht (vastgesteld in mei 2012).
- Meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte 2015-2019 (vastgesteld 23 juni 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten te bereiken:

- 1) Het verbeteren van de objectieve (geregistreeerde) veiligheid
  - het verminderen van incidenten bedreiging
  - het verminderen van incidenten drugsoverlast
  - het verminderen van misdrijven vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes (HIC)
- 2) Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)
  - het verminderen van ervaren overlast van buurtbewoners
  - het verminderen van overlast van drugsgebruik en -handel
  - het verlagen van het slachtofferschap van vermogensdelicten
  - het verminderen van overlast van jeugdgroepen in de eigen buurt

In het MJP en bijbehorend UP Veiligheid Maastricht 2015/2016 zijn diverse (hoofd- en sub-) indicatoren geformuleerd waarlangs de uitvoeringsstand en de effecten hiervan, gemeten worden. Vanuit met de raad afgesproken kwartaal- en jaarrapportages wordt over de stand van zaken hiervan gerapporteerd. In onderstaand overzicht worden alleen de hoofdindicatoren vermeld.

Subjectieve veiligheid	Peiljaar ¹	Maastricht	G32	Bron ²
Aantal burgers dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt (%)	2014	34,1	22,2	1
	2015	31,1	21,7	
	2016	21,8	19,1	
	Ambitie 2017	≤ G32	-	
Rapportcijfer Veiligheid in de buurt	2014	6,5	7,0	1
	2015	6,6	7,0	
	2016	7,0	7,1	
	Ambitie 2017	≥ G32	-	
Objectieve veiligheid	Peiljaar ¹	Maastricht		Bron ²
Totaal aantal geregistreerde misdrijven per 1000 inwoners voor hele jaar	2014	115		2
	2015	96		
	2016	71		
	Ambitie 2017	93		
Totaal aantal geregistreerde overlastincidenten per 1000 inwoners voor hele jaar	2014	34		2
	2015	29		
	2016	27		
	Ambitie 2017	≤ 29		
<p>1) De ambitie is gebaseerd op het behalen van de einddoelstelling (inspanningsverplichting) voor het jaar 2018 zoals door de raad vastgesteld in het MJP 2015-2018.</p> <p>2) Bron: (1) GIDS/BVI Politie; (2) Integrale Veiligheidsmonitor</p>				

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Prioriteit Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving

Verminderen (zware) woonoverlast	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Structurele interventies/ handhaving bij (zware) overlast huishoudens</u></p> <p>Sommige huishoudens, gezinnen, individuen veroorzaken veel overlast, achten zich zelfs 'onaantastbaar'. Ook overlast als gevolg van psychosociale problematiek en huiselijk geweld (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) is een aandachtspunt. Daarom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intervenieren we bij (zware) woonoverlast middels gerichte combinaties van zorg en repressie door instellingen, politie, handhavers c.a. • Werken wij vanuit een gerichte samenhangende aanpak aan complexe sociale problematiek. Het Veiligheidshuis functioneert hierbij als regisseur. 	<p>Conform. In 2016 is structureel gewerkt aan het voorkomen en handhaven van overlastgevende personen en/of huishoudens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Zware) woonoverlast is vanuit diverse invalshoeken door gemeente en partners aangepakt: Flexteam (o.a. integrale controles 30 overlastgevende panden), het Veiligheidshuis (naast totaal-aanpak onaantastbaren 29 persoonsgerichte trajecten ingezet) en Politie. • Bij het Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland zijn in 2016 vanuit de partners 144 casussen aangemeld voor een gerichte aanpak middels combinaties van zorg en repressie.

<ul style="list-style-type: none"> De aanpak van GIA wordt gecontinueerd met als belangrijke pijlers: preventie, vroegtijdige signalering, hulpverlening en tijdelijk huisverboden. Op basis van de Regiovisie GIA zal evaluatie plaatsvinden van de samenwerking tussen betrokken partners. Besluitvorming over de samenwerking vindt plaats in 2016. 	<p>Ook is in 2016 het Informatieknooppunt “Voorkoming uithuiszettingen” gestart. Woonoverlast en aanverwante problematiek kan hier worden aangemeld, waarna de betrokken ketenpartners (daar waar noodzakelijk) een plan maken om de ontstane situatie weer beheersbaar te maken. In 2016 betrof dit 53 meldingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De aanpak GIA is in 2016 gecontinueerd. Er zijn 1242 meldingen van huiselijk geweld ontvangen en 420 zorgmeldingen. De meldingen zijn besproken en waar nodig van een gerichte aanpak voorzien. Vanuit de in 2016 uitgevoerde evaluatie GIA is besloten de afhandeling van politiemeldingen huiselijk geweld over te hevelen van de Veiligheidshuizen in Zuid-Limburg naar Veilig Thuis. Om dit mogelijk te maken is in 2016 een overbruggingsplan opgesteld met als inzet per 1 juli 2017 aldus te werken.
---	--

Verbeteren veiligheid in de buurt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Versterken wisselwerking veiligheid en buurt- en wijkgericht werken</u> Het thema “veiligheid” is een structureel aandachtspunt bij de integrale aanpak van het buurt- en wijkgericht werken. We werken vanuit een integrale aanpak aan het voorkomen en bestrijden van overlast, geweld en bedreiging. De Veilige Buurten Aanpak wordt voortgezet vanuit de huidige teams in vier wijken.</p>	<p>In 2016 is een start gemaakt met het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de Maastrichtse buurten. Het college stuurt hierbij op een integrale aanpak en samenwerking (niet alleen vanuit veiligheid, maar ook vanuit sociale en fysieke invalshoeken), in nauwe afstemming met de bewoners en ondernemers in de buurten.</p> <p>Om zicht te krijgen op de veiligheidsbeleving in de Maastrichtse buurten, heeft de gemeente de Integrale Veiligheidsmonitor (veiligheidsbeleving IVM) voor het jaar 2016 voor het eerst (en vanaf nu om de twee jaar) ook op buurtniveau in kaart laten brengen.</p> <p>Op basis van deze buurtinformatie zijn buurten geprioriteerd waarin we vanaf maart 2017 concreet aan de slag gaan, te starten in Wittevrouwenveld.</p> <p>De Veilige Buurtenaanpak, die in 2016 is uitgebreid van 4 naar 8 teams, wordt bij deze aanpak als vliegwiel gebruikt, en ondersteund door een (interne) Taskforce Veiligheidsbeleving. Deze Taskforce bevordert waar nodig binnen de gemeentelijke organisatie de integraliteit, snelheid en slagkracht van de aanpak.</p>

<p><u>Versterken positie wijkagent</u> Wijkagenten en wijkgebonden medewerkers vervullen een sleutelrol en worden vanuit een afgestemde aanpak structureel ingezet op items overlast, geweld en bedreiging. Samen met de politie werken we toe naar een adequaat netwerk van wijkgebonden politiezorg.</p>	<p>Ook in 2016 zijn wijkagenten en wijkgebonden medewerkers samen opgetrokken in de buurten. Dit heeft geleid tot een geoptimaliseerde operationele samenwerking, zoals: gezamenlijke deelname als vaste partners aan de Veilige Buurteams, preventieve acties woninginbraken, woon- en drugsoverlast, etc.. Niettemin wordt vanuit de buurten aangegeven dat wijkagenten nog te weinig daadwerkelijk in de wijken zichtbaar zijn.</p>
<p><u>Voorkomen onrust bij terugkeer ex-gedetineerden</u> Ter voorkoming van maatschappelijke onrust bij terugkeer van ex-gedetineerden in de stad/ buurt worden zo nodig met partners afgestemde interventies getroffen.</p>	<p>Conform. In 2016 zijn drie zogenaamde BIJ (Bestuurlijke Informatie Justitiabelen) meldingen ontvangen, dat wil zeggen: meldingen dat ex-gedetineerden van ernstige gewelds- en zedendelicten vanuit detentie teruggeplaatst worden in een buurt. Deze drie meldingen en terugplaatsingen hebben mede door onze aanpak niet geleid tot incidenten c.q. maatschappelijke onrust.</p>

Structureler betrekken van burgers en ondernemers bij veiligheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Bevorderen burgerparticipatie bij uitvoering veiligheidsbeleid</u> Samen met bewoners, instellingen, flankerende beleidsterreinen kiezen en implementeren we bij het werken aan veiligheid de goede manieren van bewonersparticipatie. (Alternatieve) vormen van buurtpreventie in relatie tot veiligheid worden verkend, mede in relatie tot initiatieven van woningcorporaties zoals Bewonerskracht van Servatius. Vanuit de bestaande afspraken wordt buurtbemiddeling (het oplossen van conflicten tussen personen uit een buurt of straat) voortgezet.</p>	<p>Conform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is burgerparticipatie actief vanuit de VBT-aanpak gestimuleerd. Ook stimuleert de gemeente de totstandkoming van whatsapp-groepen en deelname aan Burgernet. Inmiddels zijn er 23 whatsapp-groepen in de stad actief. • in 2016 is samen met de woningcorporaties nadrukkelijk aandacht besteedt aan buurtpreventie. In de in 2016 opgestelde prestatieafspraken 2017 met de woningcorporaties is naast veiligheid ook buurtpreventie nadrukkelijk als belangrijk thema opgenomen. • De Stichting Buurtbemiddeling heeft in 2016 meer dan 100 casussen behandeld, tegenover 62 in 2015.

Verbeteren veiligheidsbeleving openbare ruimte	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Veiligheid structureel betrekken bij ontwerp en beheer/toezicht openbare ruimte</u> Een veilig ontwerp en effectief beheer van en toezicht in de openbare ruimte hebben een forse impact op het veiligheidsgevoel van bewoners. Bij het ontwerp van de openbare ruimte is "veiligheid" een structureel en zichtbaar aandachtspunt.</p> <p>De inzet van BOA's/wijkgebonden medewerkers wordt vooral gericht op veiligheidsdoelen in relatie tot leefbaarheid (signalering van (zware) woonoverlast, drugsoverlast, jeugdoverlast). Dit conform de deze zomer vastgestelde prioriteiten voor handhaven openbare ruimte.</p>	<p>Conform. In 2016 is vanuit de gemeente (Beheer, Ruimte, Veiligheid) nadrukkelijk aandacht geweest voor een veilig ontwerp en beheer van de openbare ruimte. Vanuit Veiligheid worden ontwerpprojecten die behandeld worden in het "Integraal Overleg Openbare Ruimte" gemonitord en waar nodig voorzien van advies over veiligheidsaspecten. Voorbeelden hiervan zijn het ontwerp van de aanleg van de Groene Loper KWA tunnel en de herinrichting van het Sphinx terrein.</p> <p>Ook heeft in 2016 afstemming plaatsgevonden met ondernemers en bewoners van de stationsomgeving over veiligheids- en leefbaarheidsaspecten met betrekking tot de aanleg van de fietsenstalling. Structureel vindt er afstemming plaats tussen de afdeling Ruimte en Veiligheid bij het project "Hoogwater Veiligheid".</p> <p>Boa's en wijkgebonden medewerkers (WGM'ers) zijn ook in 2016 conform gestelde prioriteiten informatiegestuurd (op basis van meldingen en knelpunten) in de buurten aan de slag gegaan. WGM'ers zijn zichtbaar aanwezig in de wijk en participeren in de verschillende VBT's.</p>

► *Prioriteit Drugsoverlast*

Verminderen drugsoverlast/voortzetten en verbreden drugsbeleid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Voortzetting bestrijding drugsoverlast</u> De afgelopen jaren is stevig ingezet op de bestrijding van drugsoverlast. Dit heeft geleid tot een forse afname van het drugstoerisme in de stad. Drugrunners en straatdealers blijven de aandacht trekken. En de overlast is voor een deel verschoven van het centrum naar woonwijken daarbuiten. Derhalve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt de aanpak van drugsoverlast (Frontière-aanpak) met de betreffende partners onverkort doorgezet. • Illegale handel/teelt in woningen/lokalen wordt op basis van artikel 13b Opiumwet middels woning- en lokaalsluitingen aangepakt (Flexiteam). • Vanuit een integrale, dadergerichte aanpak, worden drugrunners en straatdealers aangepakt; Voor de aanpak hanteren we de Top X- methodiek, waarbij het Veiligheidshuis de regie heeft. 	<p>Conform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is de drugsoverlast in de stad verder afgenomen. Dit blijkt onder andere uit een daling van het aantal meldingen drugsoverlast met 18 % (van 1207 in 2015 naar 992 in 2016). Bij de vaststelling van de Kaderbrief 2016 is besloten de aanpak in 2017 en 2018 voort te zetten. • In 2016 zijn op basis van artikel 13b Opiumwet 57 panden gesloten en is 4 keer een waarschuwing opgelegd. • Medio 2016 heeft de lokale driehoek een geactualiseerde TopX-lijst vastgesteld. Ook een viertal drugrunners maakt deel uit van deze Top X-lijst. Voor drie van deze drugrunners is een persoonsgerichte aanpak in uitvoering. De vierde persoon is momenteel uit beeld.
Integrale aanpak drugs	Conform. In 2016 is de uitvoering van het

<p>We zetten de sterke punten van onze drugsbeleid voort. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de aanpak van ondermijnende effecten van drugscriminaliteit. In 2016 wordt de verbreding van het drugsbeleid naar gezondheid, onderwijs, preventie en zorg verder vormgegeven en geborgd.</p>	<p>drugsbeleid voortgezet en is de verbreding naar gezondheid, onderwijs, preventie en zorg verder geborgd. Zo is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de inzet vanuit Verslavingspreventie Mondriaan (gericht op jongeren in hun omgeving) geïntensiveerd; • een Moti-4 app ontwikkeld waarmee jongeren worden ondersteund bij het veranderen van hun verslavingsgedrag; • een provinciale preventiecampagne voorbereid waarmee burgers worden gewezen op de gevaren van drugs. De campagne wordt in 2017 uitgerold. • in Tripool-verband gestart met de opstelling van een gezamenlijk streefbeeld en aanpak “drugsoverlast/drugshandel” (gereed 2017)
---	---

► *Prioriteit Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes*

Intensivering aanpak vermogenscriminaliteit/HIC	Realisatie 2016
<p>Beoogde prestaties 2016</p> <p><u>Integrale aanpak vermogenscriminaliteit/HIC</u> De afgelopen jaren is de aanpak van verschillende vermogensdelicten/High Impact Crimes (HIC) met succes geïntensiveerd vanuit een opgesteld integraal plan van aanpak. Het gaat daarbij om overval, straatroof, zakkenrollerij en woninginbraak. Deze integrale werkwijze zetten wij door: per HIC-thema willen wij een dergelijk integraal plan van aanpak opstellen en uitvoeren. In 2016 betreft dit in elk geval de thema's auto-inbraak en fietsendiefstal. De reeds vastgestelde plannen worden eveneens verder uitgevoerd.</p>	<p>Realisatie 2016</p> <p>In 2016 zijn mede door de integrale aanpak van de HIC-feiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de overvallen gedaald van 26 naar 16 (-38%) • de straatroven gedaald van 72 naar 46 (-36%) • is zakkenrollerij gedaald van 918 naar 770 (-16%). • de woninginbraken gedaald van 894 naar 486 (-46%). <p>De opstelling van een integrale aanpak auto-inbraak is doorgeschoven naar 2017. Dit omdat de Stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit Maastricht heeft uitgenodigd deze aanpak in 2017 vanuit een (landelijke) pilot “voertuigcriminaliteit” vorm te geven. Het aantal diefstallen van motorvoertuigen is in 2016 toegenomen met 22 % (van 232 naar 284). Deze stijging heeft zich met name de eerste helft van 2016 gemanifesteerd, waarna door de politie extra inzet hierop gepleegd is. Inmiddels is weer een daling zichtbaar.</p> <p>Ook voor fietsendiefstal is in 2016 nog geen integraal plan van aanpak opgesteld. Dit gebeurt in 2017. Wel hebben in 2016 diverse gerichte acties plaats gevonden. Eind 2016 laat een daling van het aantal fietsdiefstallen zien (met 27% gedaald van 1967 naar 1437).</p>

► *Prioriteit Een veilige jeugd*

Een veilig klimaat voor onze jeugd/ voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Inzet gecombineerde preventieve en repressie aanpak</u> Wij kiezen nadrukkelijk voor de combinatie van preventie en repressie: we investeren samen met onze partners in een veilig klimaat voor onze jeugd en zetten ons in om overlast en ander problematisch gedrag te voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zorgen dat de aanpak van feitelijke overlast en criminaliteit effectief is. Dit geldt voor zowel jeugdgroepen als individuele jongeren. Het Veiligheidshuis is hierbij een belangrijke schakel, evenals jongerenbuurtbemiddeling, de “aanpak jeugd op maat” en het straathoekwerk. • Samen opgroeien, met elkaar kennismaken en leren van de (sociale en culturele) diversiteit van onze samenleving is van groot belang. Verbreding van de in Wittevrouwenveld opgestarte dialoogbijeenvakomen naar andere wijken behoort tot de mogelijkheden. • In 2016 wordt verder uitvoering gegeven aan het door raad vastgestelde Meerjaren preventie- en handhavingplan Jeugd, Alcohol & Omgeving). • Het Convenant ‘Veiligheid op school krijgt voorrang, de gezonde en veilige school’ wordt verder uitgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maastricht kent één criminele jeugdgroep waarop in 2016 vanuit de aanpak onaantastbaren verder is geïnvesteerd. De aanpak loopt nog. Daarnaast is waarnodig preventief en repressief ingezet op overlastgevende en hinderlijke jeugd, zowel door jongerenwerker, wijkagent en wijkgebonden medewerker. <p>In 2016 zijn er door het Veiligheidshuis een groot aantal jeugdgerelateerde politiemeldingen ontvangen. Deze meldingen zijn beoordeeld, gefilterd en afhankelijk van ernst en aard besproken in het Netwerkoeverleg Risicojeugd. In 2016 betrof dit 88 casussen. Jongerenbuurtbemiddeling heeft zich in 2016 verder doorontwikkelt door o.a. inzet bij (dreigende) studentenoverlast. Deze bemiddeling wordt geleidelijk ook uitgerold op middelbare scholen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is gestart met het project “Weerbaar Opvoeden” waarbij opvoedondersteuning wordt ingezet bij migrantenouders. • In 2016 is conform uitvoering gegeven aan het Meerjaren preventie- en handhavingplan Jeugd, Alcohol & Omgeving (o.a. brede communicatie NIX-18, toolkit ID-check). Begin 2017 worden de resultaten middels een tussenevaluatie aan de raad voorgelegd. • In 2016 hebben 6 scholen het certificaat Veilige School behaald. Hiermee zijn 13 van de 15 V(S)O en MBO scholen in Maastricht gecertificeerd.

► *Prioriteit Ondernijning*

Voortzetting inzet lokale handhavinginstrumenten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Structurele inzet lokale handhavinginstrumentarium</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ons BIBOB-instrumentarium wordt ook in 2016 toegepast. • Ten aanzien van in RIEC-verband benoemde handhavingssknelpunten vindt ook in 2016 (gebiedsgerichte) integrale handhaving plaats. 	<p>Conform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 zijn totaal 101 Bibob-quickscans gedaan. In 8 gevallen is vervolgens een volledige Bibob-toets uitgevoerd. Dit heeft niet geleid tot een weigering dan wel intrekking van de vergunning. In 2016 is het Bibob-beleid uitgebreid met vastgoedtransacties en evenementen. Met ingang januari 2017 wordt conform dit beleid getoetst. • Het handhavingssknelpunt Overlaatgebied is in de zomer van 2016 integraal bezocht door verschillende overheidsinstanties. Op basis van de deze controle zijn diverse overtredingen geconstateerd en zijn acties ingezet om deze ongedaan te maken.
---	--

Voortzetting Bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Aanpak georganiseerde criminaliteit/ondermijning</u> We werken samen met andere Limburgse gemeenten en betrokken partners aan de aanpak van ondermijning. Op basis van door het RIEC Limburg gemaakte ondermijningsbeelden worden risicoanalyses gemaakt en handavingsopgaven gesignaleerd en opgepakt.</p>	<p>In 2016 is in opdracht van de stuurgroep RIEC gestart met de gewenste doorontwikkeling van de RIEC-samenwerking (RIEC 2.0). Deze doorontwikkeling wordt in 2017 afgerond.</p> <p>Kernpunt van de nagestreefde RIEC 2.0-samenwerking is dat de partners – vanuit een geoptimaliseerde netwerksamenwerking - sturen op een effectieve en efficiënte aanpak van de georganiseerde criminaliteit in Limburg. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn “betrokkenheid” en “draagvlak” van alle partners, een passende “governance-structuur” en een adequate ondersteuning en facilitering van de aanpak vanuit het RIEC-bureau.</p> <p>Naast deze doorontwikkeling is in 2016 natuurlijk ook de inhoudelijke aanpak van georganiseerde criminaliteit vanuit het RIEC-netwerk voortgezet. Naast de thematische aanpak (zoals mensenhandel, witwassen, hennep) is de tweede helft van 2016 gestart met de vormgeving van een integraal ondermijningsbeeld (IOB). In 2017 wordt dit afgerond.</p>
<p><u>Outlaw Motor Gangs</u> De ontwikkeling van Outlaw Motor Gangs (OMG's) wordt gevolgd; indien nodig wordt actie ondernomen.</p>	<p>Er zijn in 2016 voor Maastricht geen signalen van OMG's geweest die aanleiding gaven actie te ondernemen.</p>

<p><u>Aanpak georganiseerde hennepsteelt</u> Vanuit het regionaal hennepconvenant wordt gericht gewerkt aan het bestrijden en aanpakken van georganiseerde hennepsteelt. Ook growshops en smart- en headshops hebben onze aandacht.</p>	<p>Conform. Het hennepconvenant Limburg 2012 (basis voor delen informatie partners) maakt het mogelijk effectiever gebruik te maken van art. 13b Opiumwet (pandsluitingen). Het convenant is in 2016 uitgebreid met de WML.</p> <p>In het verlengde hiervan is in 2016 op Limburgs niveau geïnvesteerd in de geïntegreerde aanpak van georganiseerde hennepsteelt. Onderdelen hiervan zijn: een gezamenlijk koersdocument waarin de beoogde aanpak van georganiseerde hennepsteelt is beschreven, de opstelling van een bestuurlijke criminaliteitsbeeldanalyse (BCBA Hennep, oplevering medio 2017), een in 2016 vastgestelde handreiking voor een (meer afgestemd en geüniformeerd) Damoclesbeleid (bestuurlijke maatregelen artikel 13b Opiumwet) en een (inmiddels ook vastgesteld) "Operationeel Draaiboek Hennep". Dit draaiboek bevat afspraken over wie, wanneer welke inzet pleegt in de aanpak van georganiseerde hennepsteelt.</p> <p>Grow-, head- en smartshops maken onderdeel uit van de hennepketen en zijn als zodanig onderdeel van de hennepaanpak. Daar waar dit op basis van signalen wenselijk is, worden zij door het Flexteam bezocht en gecontroleerd.</p>
<p><u>Aanpak prostitutie, mensenhandel, loverboys</u> Gerichte controles op prostitutie, mensenhandel, loverboys vinden plaats door gemeente en politie. Waar mogelijk vindt een gerichte aanpak plaats.</p>	<p>Niet conform. Vanwege de noodzakelijke inzet van de politie (Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel) op de vluchtelingenproblematiek, hebben in 2016 geen controles van prostitutie- en seksinrichtingen plaatsgevonden. Er zijn overigens in 2016 geen signalen ontvangen die een controle noodzakelijk maakten. De controles zijn verplaatst naar begin 2017.</p> <p>In RIEC-verband is in 2016 vanuit een integrale aanpak verder samengewerkt aan het signaleren, opsporen en aanpakken van mensenhandel. Vanuit de bestuurlijke werkgroep Mensenhandel is hierbij met name geïnvesteerd in herkenning van signalen van uitbuiting en/of loverboyproblematiek.</p> <p>Voor wat betreft slachtoffers van loverboys is een Limburgs zorgprogramma opgesteld. Dit programma wordt na besluitvorming in 2017 in uitvoering genomen.</p>

► Overige (belangrijke, maar niet prioritaire) thema's

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Bedrijvigheid en veiligheid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het participeren in Keurmerken Veilig Ondernemen (KVO's) wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Bestaande keurmerken worden voortgezet. • BOA's zijn preventief aanwezig in winkelgebieden en treden handhavend op bij overlast en overtredingen. • Het bestaande cameratoezicht wordt gehandhaafd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn in 2016 geen nieuwe KVO's bijgekomen. • Aanwezigheid BOA's in winkelgebieden: Zie "Verbeteren veiligheidsbeleving openbare ruimte". • Conform. Aanvullend hieraan is in 2016 de aanbesteding voor het Maastrichtse cameratoezicht voorbereid en (eind 2016) in procedure gebracht. In 2017 vindt besluitvorming hierover plaats.
<p><u>Veilig uitgaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Keurmerk Veilig Uitgaan wordt verder toegepast. • De aanpak van zakkenrollerij in het uitgangseven wordt samen met politie, Koninklijke Horeca Nederland en de nachtzaakondernemers voortgezet. 	<p>Conform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het Keurmerk "Veilig Uitgaan" heeft in 2016 regelmatig overleg plaatsgevonden met politie en ondernemers. Waar nodig wordt overleg gevoerd met de individuele vergunninghouder. In 2016 is in twee gevallen een waarschuwing aan een vergunninghouder gegeven om overlast/onveiligheid vanuit zijn zaak te voorkomen. • Aan zakkenrollerij wordt integraal vanuit een plan van aanpak gewerkt (zie HIC). Tevens is bij grote evenementen nadrukkelijk middels gerichte voorlichting aan zakkenrollerij aandacht besteed.
<p><u>Veilige evenementen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de verlening van de evenementenvergunning wordt vanuit veiligheid geadviseerd over de flankerende maatregelen die uit veiligheidsoverwegingen aan deze vergunning verbonden dienen te worden. • In het kader van een veilig verloop van het betaald voetbal in de stad vindt structurele afstemming met in – en externe betrokkenen plaats (waaronder MVV en KNVB). Risicowedstrijden hebben hierbij onze bijzondere aandacht. 	<p>Conform:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit veiligheid zijn in 2016 228 adviezen uitgebracht in het kader van de vergunningverlening voor evenementen. Op basis van deze adviezen worden in de regel voorwaarden aan de vergunning verbonden. • Vanuit het convenant "Speelseizoen 2016/2017" wordt structureel ingezet op een zo veilig mogelijk verloop van het betaald voetbal in de stad, waarbij extra aandacht besteed wordt aan risicowedstrijden. In 2016 hebben zich rondom stadion de Geusselt geen noemenswaardige incidenten voorgedaan.

<p><u>Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het vastgesteld beleid wordt preventief en repressief aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van brandonveilige situaties. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar de doelgroepen horeca en studenten. • In relatie tot de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt een actieve bijdrage geleverd aan de organisatie en bijbehorende processen van waaruit crisissituaties effectief aangestuurd en tegemoet getreden kunnen worden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor wat betreft het bestrijden van brandonveilige situaties (studenten, horeca, gebouwen met groepen verminderd zelfredzame mensen) is 80% van de geplande brandveiligheidscontroles gerealiseerd. Nazorg bij branden heeft extra inzet gevraagd, waardoor 20 % van de controles niet zijn uitgevoerd. Deze worden in 2017 ingehaald. • Vanuit de evaluatie van een aantal incidenten heeft het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg in 2016 opdracht gegeven de Veiligheidsregio door te ontwikkelen. Implementatie hiervan zal plaatsvinden in 2017.
<p><u>Radicalisering</u></p> <p>Vanuit het Plan van Aanpak Radicalisering wordt in 2016 verder uitvoering gegeven aan het voorkomen van/de aanpak van radicalisering en de maatschappelijke risico's daarvan.</p>	<p>In 2016 is intensief gewerkt aan het signaleren, voorkomen en aanpakken van radicalisering. De focus heeft hierbij bovenlokaal met name gelegen op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de inrichting van een provinciale weegtafel waarin signalen en casussen door experts met zicht op de bredere netwerken worden besproken en in behandeling genomen. 2. het opbouwen van netwerken op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de steden Roermond, Maastricht, Venlo, Heerlen en Sittard-Geleen; 3. De coördinatie van trainingen en deskundigheidsbevordering op provinciaal niveau; 4. Het accounthouderschap en coördinatorschap van de gemeente Maastricht; 5. De inrichting van lokale netwerken met betrekking tot preventie. <p>Op lokaal niveau is in relatie tot radicalisering prioriteit gegeven aan de inrichting van netwerken (signaleringsfunctie), in- en externe deskundigheidsbevordering en het verder vormgeven van het meld- en adviespunt radicalisering. Ook de versterking van de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking tussen enerzijds Maastricht en de Heuvellandgemeenten en anderzijds de diverse interne disciplines binnen de eigen gemeente, heeft nadrukkelijk aandacht. Tweewekelijks vindt op het schaalniveau van Maastricht en Heuvelland casuïstiekoverleg plaats.</p> <p>De opstelling van het Plan van Aanpak Radicalisering is eind 2016 gestart. Het plan wordt in 2017 ter vaststelling aan het college aangeboden.</p>

Veilige Publieke Taak

- Maastricht is aangesloten bij de landelijke en regionale aanpak Veilige Publieke taak (voorkomen agressie/geweld bij uitoefenen (semi-) publieke taak).
  - De VPT-aanpak wordt zowel intern als bij andere (semi-)publieke organisaties (zoals Brandweer, politie, MUMC+, woningcorporaties) onder de aandacht gebracht.
  - Landelijk is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. De minister heeft hierover een Kamerbrief doen uitgaan waarin ze gemeenten oproept om triage en opvang vorm te geven. Dit is een aandachtspunt dat vanuit het oogpunt van zorg (P5/6) en veiligheid (P2) vorm zal krijgen.
- In 2016 is het gemeentelijke agressieprotocol Veilige Publieke Taak geactualiseerd. Het protocol wordt in 2017 geïmplementeerd (trainingen, incidentenregistratiesysteem).
  - In 2016 is de VPT-aanpak meermalen, zowel intern (o.a. de OR) als extern onder de aandacht gebracht. Dit om te bevorderen dat alle incidenten van bedreiging en agressie gemeld worden en intern vanuit een integrale VPT-aanpak in behandeling genomen worden. Maastricht neemt deel aan de regionale overlegtafel VPT.
  - Vanuit veiligheid wordt deelgenomen aan de (strategische)werkgroep: "Aanpak Verwarde Personen in Zuid Limburg". In 2016 is vanuit deze werkgroep gestart met de opstelling van een Zuid-Limburgs Plan van aanpak (gereed 2017) Op operationeel niveau wordt samengewerkt met het Veiligheidshuis, politie/justitie en zorgkaders om mensen met verward gedrag in behandeling te krijgen. De aanpak wordt gecoördineerd vanuit het sociale domein (Programma 5 en 6).

3. Wat heeft het gekost?

Programma 2	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	14.314	14.189	13.954	14.339	385 N
- Kapitaallasten	2				
- Apparaatskosten	4.728	4.358	4.223	4.555	332 N
- Storting in voorzieningen					
- Overige lasten	9.584	9.831	9.731	9.784	53 N
(b) Totale baten	729	714	607	1.079	472 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	13.585	13.475	13.347	13.260	87 V
Storting in reserves					
Onttrekking uit reserves	425	100	100	100	
Resultaat	13.160	13.375	13.247	13.160	87 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

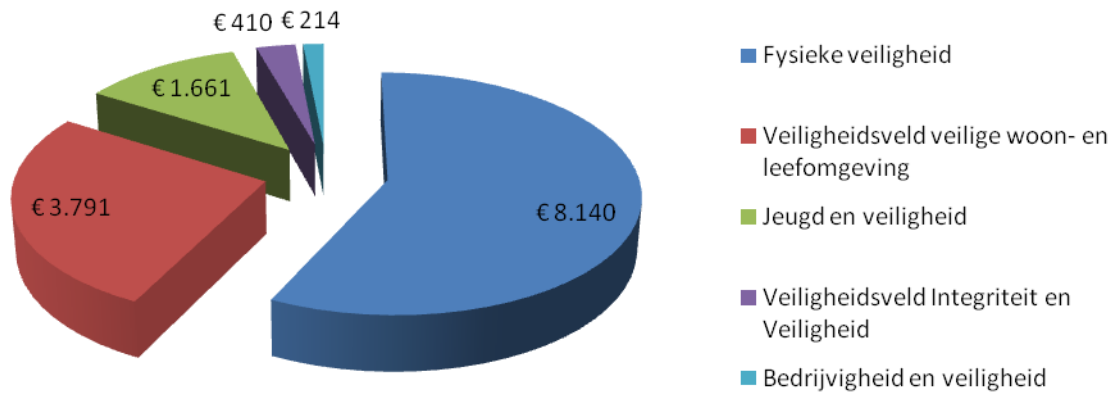
Saldo van baten en lasten

Brandweer

Het voordelig resultaat wordt vooral veroorzaakt door het netto aandeel ad € 0,070 mln. in het resultaat 2015 van de Brandweer.

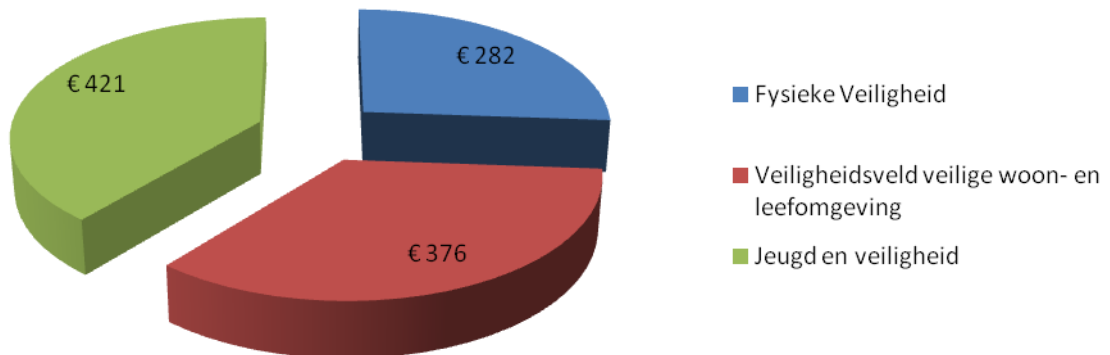
Programma 2: lasten

bedragen x 1.000

Programma 2: baten

bedragen x 1.000

Programma 3 Economie en werkgelegenheid

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht ambieert een duurzame internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Maastricht kiest voor cultuur en creativiteit als een belangrijke economische factor zowel qua werkgelegenheid als vestigingsvoorwaarde en wil de internationale ontmoetingsstad van de toekomst zijn waar gewinkeld, gewerkt en gerecreëerd wordt. Het stimuleren van ondernemerschap wordt de spil van deze dynamiek.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
De relatie met dit programma met de stadsvisie is de uitdaging om economische dynamiek op gang te brengen, die Maastricht weerbaar maakt en een robuuste toekomst garandeert als internationale kennisstad.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

B1	Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
E2	Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 300.000 structureel (uit meeropbrengst toeristenbelasting). Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013)
- Masterplan Maastricht Health Campus (2011)
- Evaluatie en herijking evenementenbeleid 2011-2014 (mei 2011)
- Plan van aanpak citybranding Maastricht (december 2010)
- DetailhandelsVisie 2016, (16 december 21016)
- Hotelnota (2015)
- Visie o de Binnenstad (2015)
- Horecabeleid 2016-2019 (31 mei 2016)
- Kadernota "een innoverend arbeidsmarktbeleid" (2007)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Behoud van werkgelegenheid;
- 2) Toename arbeidsparticipatie Maastrichtse beroepsbevolking;
- 3) Toename gemiddeld inkomen Maastrichtse burgers;
- 4) Toename weerbaarheid stad en regio op lange termijn;
- 5) Toename vitaliteit stad en regio op lange termijn;
- 6) Toename kennis en innovatie in de regio.

Indicatoren ¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ambitie 2016	Bron ³
Werkgelegenheid								
Aantal arbeidsplaatsen in Maastricht	73.496	71.615	71.076	71.050	71.546		Handhaven	1
% netto arbeidsparticipatie in Maastricht van pot. beroepsbevolking	59,8	59,1	58,3	58,7	nbn		>=G32	2
Werkloosheid⁶								
Werkloosheid per 1 januari 15-75 jaar								
- Maastricht (aantal)	-	-	-	6.716	6.699	5.635		3
- Maastricht (%)	-	-	-	11,0%	11,0%	9,2%		
- Gemiddelde G32 (%)	-	-	-	11,6%	13,2%	nbn	<= G32	
Starters / bedrijven								
Aantal starters in Maastricht	954	1.319	1.422	1.248	nbn		Handhaven	4
Bedrijvendynamiek in Maastricht ⁵								1
- netto aantal nieuwe vestigingen	447	209	404	nbn	nbn		Toename	
- netto aantal werknemers nieuwe vestigingen	-135	-876	-137	nbn	nbn		Toename	
<p>1) Vanuit kosteneffectiviteit wordt gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken en gegevens. De onderzoeken worden niet door de gemeente zelf uitgevoerd. Derden zijn verantwoordelijk hiervoor vanuit de eigen kerntaak c.q. in opdracht van derden (niet zijnde de gemeente).</p> <p>2) Nbn: nog niet bekend</p> <p>3) Bronnen: (1) Vestigingsregister Limburg; (2) CBS; (3) UWV; (4) KvK</p> <p>4) Werkloosheid = aantal niet werkende werkzoekenden in % van de beroepsbevolking. In de tabel is het aantal bij het UWV ingeschreven werkzoekenden weergegeven, die minder dan 12 uur p/w werken en beschikbaar zijn voor een baan van tenminste 12 uur/week.</p> <p>5) Periode van 1 jaar lopend van 1 april tot 1 april, aantal starters minus aantal opheffers + aantal vestigers minus aantal vertrekkers en het corresponderende werkgelegenheidseffect.</p> <p>6) Als indicator bij werkloosheid is in deze tabel (net als in begroting 2016) de UWV-indicator aantal niet-werkende werkzoekenden gehanteerd. In bijlage 12 wordt nader ingegaan op de verschillen van deze indicator ten opzichte van bepaalde CBS-indicatoren.</p>								

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Pijler 1 Internationale kenniseconomie

Bijdragen aan Brainport 2020 voor volledige werkgelegenheid in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Bijdragen aan realisatie Brainport2020 en LED agenda op het niveau van Zuid-Limburg</u> <ul style="list-style-type: none"> Ondersteunen en aanjagen van initiatieven/projecten van MKB, onderwijs en kennisinstellingen, gemeenten en campussen gericht op duurzame economische ontwikkeling en realisatie van een economische topregio. Ca.20 projecten per jaar. Duurzame groei is mogelijk door versterking van de de Zuid-Limburgse topsectoren: chemie & materialen en life sciences en health. Daarnaast zijn er andere sectoren met veel groeipotentie zoals zorg, leisure, nieuwe energie, logstiek, agrofood en en smart services. Die sectoren zijn elk voor zich van belang, maar vooral in de verbinding ertussen. De ambitie voor 2020 is: 17.000 nieuwe banen; vrijwel geen werkloosheid meer; 8,5 miljard extra omzet in het MKB. Bijzonder focus voor 2016 is de (economische) 	<ul style="list-style-type: none"> Uit jaarrapportage 2016 (N.B. over 2015) volgde dat <ul style="list-style-type: none"> LED heeft geïnvesteerd in 80 projecten met €5,4 mln. Dit heeft geleid tot 1750 directe arbeidsplaatsen De totale investeringen van derden in deze projecten is €22,3 mln Projecten zijn ingediend op basis van het te verwachten economisch effecten: extra omzet van €958 mln; extra R&D investeringen van €135 mln Hier waren 1500 bedrijven bij betrokken Hier zijn 34.000 leerlingen bereikt

<p>branding van Zuid-Limburg en aanhaking van het MKB.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor voldoende aansluiting en afstemming van Maastricht en de (regio)gemeenten op de de LED agenda. 	<p>N.B. het feitelijke jaarverslag over 2016 moet nog verschijnen. Per 15-2 is de monitor economisch programma Zuid-Limburg uitgebracht. Deze gaat nog naar de raad.</p> <ul style="list-style-type: none"> N.a.v. het besluit in 2016 van de gemeenteraden van Heerlen en Vaals om de bijdrage aan LED te willen beëindigen per 1-1-2017, wordt onderzocht op welke wijze de afstemming van de (regio) gemeenten op de LED agenda kan worden verbeterd in een eventuele aanpassing van het LED-construct.
---	---

**Faciliteren Campusontwikkeling Maastricht Health Campus (MHC):
1100 banen en 40 spin-offs**

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Accountmanagement</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pro actief accountmanagement gericht op vestiging van bedrijven die via acquisitie van LIOF/Provincie en de Campus BV MHC worden aangedragen. Deelname aan cluster, netwerk- en informatiebijeenkomsten tezamen met alliantiepartners zoals de UM, Zuyd Hogeschool, LIOF, Kamer van Koophandel, Provincie e.a. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform planning gerealiseerd. In samenwerking met LIOF & MHC BV zijn bedrijven bezocht en is deelgenomen aan regionale netwerkbijeenkomsten.
<p><u>Acquisitie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Met een gerichte inzet van acquisitie beogen we het regionaal en internationaal aantrekken van nieuwe bedrijvigheid met specifieke aandacht voor o.a. de clusters Life Sciences, Contact & Customer Service Centers, Topwinkels en nieuwe winkelconcepten. Belangrijke ontwikkeling hierin is de wijze waarop de Provincie Limburg acquisitie op provinciaal niveau gaat inrichten en de afstemming en inrichting van acquisitieactiviteiten van de verschillende campussen. Daarnaast is het nieuwe ondernemingsplan van de MHC-Campus-BV waarin ook een acquisitieplan is toegevoegd relevant. En tot slot spelen de ontwikkelingen bij LIOF waarbij de focus is verlegd en de provincie als grootaandeelhouder meer richtinggevend zal worden. In 2015 aangezet, en in 2016 verder te verankeren, zal in afstemming met onze alliantiepartners (LIOF, EVD, KVK, UM, ZUYD, MUMC+) bepaald worden welke consequenties deze ontwikkelingen dienen te hebben op de gemeentelijke inzet op acquisitie en de wijze waarop deze naar de toekomst toe het meest effectief vorm kan worden gegeven. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij acquisitie in de life sciences is LIOF en de MHC BV primair aan zet. Nadruk van deze acquisitie ligt op de sectoren industrie en logistiek. Dit heeft geleid tot enkele potentiële vestigers. In 2016 zijn er 10 nieuwe bedrijven gevestigd met een werkgelegenheid van 130 arbeidsplaatsen en verhuring van 7285m2 aan kantoor /retail/industrie oppervlakte. Genoemd kunnen worden State of Art (mode), Ace & Tate (optiek), Bose Europe (audio), Mine Kafon (drones). Realisatie van de KLM verbinding Schiphol-Maastricht ter versterking van het vestigingsklimaat en de groei van het aantal bezoekers aan Maastricht.

<p><u>Faciliteren projecten</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen in de opstartfase, ontwikkeling en uitvoering van diverse projecten en initiatieven vanuit de Campus BV zoals Maastricht study, Mosae Vitae, Brains Unlimited/Scannexus, Daarbij wordt aangetekend, dat sommige van deze projecten de startfase al zijn ontgroeid. • Een start maken met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte, verkeersafwikkeling en bereikbaarheid (gebiedsontwikkeling MHC) evenals aanpassingen in en om het MECC zodat het algemeen vestigingsklimaat verbetert. Hiertoe is een visie gezamenlijk met alle partijen ontwikkeld en bijdragen afgesproken (zie passage Masterplan gebiedsontwikkeling BrightlandsMHC/ programma). 	<ul style="list-style-type: none"> • Projecten lopen. Mosae Vitae zit in bouwontwikkelfase. • Visie is vastgelegd.
<p><u>Versterking samenwerking congresstad plus</u> Hierbij wordt de inzet van de partners (MCB, MECC, SAHOT, MHC, UM) nog sterker gericht op het aantrekken van congressen rond de speerpunten van de campussen van de Kennis-as. Ondermeer uit de meeropbrengst toeristenbelasting. Naast MHC ook aandacht voor de kansen rond Chemelot en Greenport. Daarbij wordt de samenwerking met Connect Limburg verkend, alsmede Luik en Aken.</p>	<p>De inzet is vastgelegd in de 3 jarige afspraken (2015-2017). Focus ligt op de congressen gekoppeld aan de speerpunten van de Brightlands Maastricht Health Campus. Samenwerking met Brightlands Chemelot is in ontwikkeling. De gesprekken worden door MCB en MECC gevoerd over samenwerking. Mogelijke samenwerking met Connect Limburg en Luik/Aken staat voor dit jaar op het programma.</p>

Faciliteren en verankeren internationale kennisinstellingen voor betere kennisvalorisatie, versterking van het vestigingsklimaat en het vergroten van de participatie van de kennisinstellingen voor gezamenlijke economische doelstellingen.

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Realiseren Kennis As Limburg en Student en Stad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vervolgen van de acties uit het programma student en stad zoals dat in december 2013 is vastgesteld en uitvoering geven – daar waar rol van de gemeente Maastricht gevraagd is in de Kennisas Limburg. Doel is de kennisinstellingen optimaal te faciliteren in hun ontwikkeling tot het behoud en aantrekken van nieuwe studenten en valorisatie, maar ook meer kenniswerkers voor stad en regio te behouden. Hiervoor wordt samengewerkt met de kennisinstellingen op de thema's imago van de stad en branding van Maastricht als internationale universiteitsstad, bloeiend studentenleven, openbaar vervoer en bereikbaarheid, communicatie en informatie, integratie en leefbaarheid. Om meer slagkracht en flexibiliteit te ontwikkelen en nieuwe initiatieven van onderop te kunnen blijven aanjagen op deze prioritaire thema's is er een extra stimuleringsfonds. Dit zal worden ingezet op o.a. de viering van het veertig jarig bestaan van de UM, de jaarlijkse open dagen, de INKOM, de week van het entrepreneurship en het aanjagen van debatten en/of initiatieven van studenten gericht op het verbeteren van de leefbaarheid en integratie. 2016 zal in het teken staan van de viering van het 40 jarig bestaan van de UM en hun focus op communitybuilding (leefbaarheid en integratie). 	<ul style="list-style-type: none"> Het actieprogramma is uitgevoerd: voorjaar 2017 volgt de evaluatie. Er lopen gezamenlijke pilots inzake de housing helpdesk; de portal mymaastricht.nl en het keurmerk Prettig Wonen. Er is een start gemaakt met 'match' (vrijwilligersportal die moet bijdragen aan de communitybuilding) en er zijn diverse initiatieven van onderop ondersteund die bijdragen aan de branding van de stad als internationale universiteitstad. In het netwerk kennissteden is een aanzet gemaakt om te komen tot een citydeal "kennis maken". Nadere uitwerking volgt in 2017. Er is o.a. gewerkt aan een programma ondersteund t.b.v 40 jarig bestaan UM; Match is in 2016 ontwikkeld. Match (een schakel en makelpunt t.b.v. van vrijwilligers) moet bijdragen aan communitybuilding.
<p><u>Proactief accountmanagement internationale kennisinstellingen en instituten i.r.t. viering 25 jarig verdrag van Maastricht</u></p> <p>Op basis van een inventarisatie uit 2015 op welke wijze de vele internationale kennisinstellingen en instituten meer kunnen samenwerken zal hier voor een nieuwe aanpak gekozen worden. Een van de thema's die daarbij centraal staat is de viering van het 25 jarig verdrag van Maastricht.</p>	<p>Realisatie middels Europe Calling. i.s.m. de provincie is er een Europese conferentie georganiseerd op 9 december, de dag dat het verdrag in 1992 werd ondertekend. Hierbij waren de Europese Instituten nauw betrokken.</p>

Faciliteren van innovatieve ondernemers in de topsectoren met als doel meer start ups, meer groei en doorontwikkeling en in het algemeen en een verbeterd vestigingsklimaat (Made in Maastricht)

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Meer start ups en groei van innovatieve ondernemers.</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbetering van en meer zichtbare positionering van het accountmanagement als aanspreekpunt voor startende, (innovatieve en vaak ook internationale) ondernemers. • Vanuit proactief accountmanagement wordt nagegaan hoe en welke MKB bedrijven beter ondersteund kunnen worden in hun wensen en mogelijkheden te innoveren. Op basis van een door de HSZuyd af te ronden onderzoek najaar 2015, volgt hier een nieuwe aanpak. • Voortdurend uitdragen van het ondernemersklimaat en waarden van innovatief ondernemerschap tezamen met ondernemers onder de noemer 'Made in Maastricht', zodat het beeld van Maastricht als innovatieve ondernemende stad wordt versterkt. • Binnen het Base programma van het project Launchbase, gestart in mei 2015, worden innovatie starters gefaciliteerd. Project in samenwerking met UM. • Vanuit het project CitiLab wordt een platform geboden aan ondernemers voor ondernemers waarbinnen zij kennis delen over de wijze waarop zij van idee naar product/proces komen (het zgn. 'gardening' principe) en daarmee voorkomen dat ideeën die op de plank blijven liggen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerealiseerd i.s.m. met MIC (Maastricht International Centre) • Het onderzoek van Zuyd was niet representatief genoeg door een te lage respons. Met individuele deelnemers zijn wel verbeter afspraken gemaakt. Ook is gestart met de voorbereiding van afspraken inzake de "Integrale MKB-aanpak" samen met LED-partijen. • Is gebeurd via diverse publieke media, magazines en portals, ook door de prijswinnaars van de wedstrijd beste ondernemers; • Gerealiseerd zijn 3 programmacycli van de pre-incubatie Base en eenmalig een cyclus van het incubator programma Launch. Gemiddeld waren er 20 deelnemers in Base en eenmalig 5 in Launch. Van deze rondes zijn er inmiddels 14 echt gestart. • Het project city lab loopt: 7 concrete businesscases

Versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Transformatie Holland Expat Centre South naar International Service Desk</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per 1 januari 2016 worden te Centre Ceramique operationeel de doorontwikkelde Holland Expat Centre South Maastricht, het nieuwe grensinformatiepunt voor Belgisch Limburg (grenswerkers) en het dagelijks bestuur van het nieuwe UM kennisinstituut ITEM (voor de aanpak van grensoverschrijdende problematieken). • In 2016 wordt de synergie tussen deze gebundelde partners verder versterkt. • Maastricht zal binnen de samenwerking Holland Expat Center South diverse bijeenkomsten/evenementen organiseren zoals Meet&Greets tezamen met diverse partners. • De gebundelde dienstverlening naar internationals wordt ingebed binnen de programmacommissie basics van LED. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is gerealiseerd. De frontoffice diensten van het expatcenter in Maastricht zijn in 2016 opgeschaald. Dankzij inzet van meer formatie is het expatcenter nu van dinsdag t/m vrijdag binnen kantooruren geopend • Tevens is de samenwerking sterker geworden a.g.v. de gesloten citydeal grensoverschrijdend werken en ondernemen "Eurolab" met alle betrokken partijen (inclusief LED). • Met activiteiten zoals o.a. druk bezochte Tax Return Sessies, Housing Days, Mental Care, Maandelijkse Meet&Greets genereert het expatcenter ook PR en naamsbekendheid bij internationals en hun werkgevers. In 2016 zijn weer nieuwe partners bij het expatcenter aangesloten en ook in 2017 staan diverse kandidaten all op de lijst om aan te sluiten. • Niet als zodanig gerealiseerd: er is geen programmacommissie Basics binnen LED actief. Wel wordt er o.a. met LED actief samengewerkt om het expatcenterproject als structurele dienstverlening in de regio te verankeren. PRV Limburg en LED hebben subsidie verstrekt aan het project HECS 2.0. Samen met regionale partners als LED en Connect wordt er actief gewerkt aan een regionale uitrol van de HECS dienstverlening in Zuid-, Midden- en Noord-Limburg.
<p><u>Nota Internationaal</u> Uitvoering van de nota internationalisering (zie verder bij randvoorwaarden).</p>	<p>De onderdelen m.b.t. economie zijn integraal opgenomen in dit programma o.a. internationaal vestigingsklimaat. (zie P1)</p>
<p><u>Startersondersteuning</u> In de startersondersteuning gaan we uit van een brede basisfaciliteit. Deze ondersteunt het netwerk, verbindt partijen en is het eerste aanspreekpunt voor advies en informatie. Op dit moment wordt de frontoffice ingevuld door de stichting Startercentrum Zuid-Limburg. De netwerkvorming met ZZP Fabriek, Launchbase, MC4E, Ondernemersklankbord, Bedrijfscontactpunt en Zelfstandigenloket complementeert de dienstverlening. Specifiek voor bepaalde sectoren zoals mode, film en podium kunsten is er het uitvoeringsprogramma creatieve industrie.</p>	<p>Gerealiseerd. Basis startersondersteuning loopt. Andere partijen nemen onderdelen op zich: Mc4e (studenten), Base (afstudeerders), Launch Base (doorgroeiende bedrijven gekoppeld aan Base) ONS en OKB (ondernemersklankbord voor bestaande ondernemers)</p>

Verbeteren van de aansluiting op de arbeidsmarkt en het versterken van het internationaal vestigingsklimaat	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Versterken vestigingsklimaat</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lobby – ook het niveau van Brainport en middels de Agenda Stad - voor het wegnemen van belemmeringen in de arbeidsmarktsituatie juist door de internationale positie van de stad en regio en ondersteuning aan concrete initiatieven die bijdragen aan meer en betere informatievoorziening aan weerszijden van de grenzen. O.a. op basis van een onderzoek dat door Marlet in 2015 hiertoe afgerond wordt. • Meertaligheid van native speakers inzetten als vestigingsfactor. O.a. door het versterken en beter positioneren van de Customer Service Sector binnen het programma 'Customer Service Valley' , als een belangrijke sector voor stad en regio door samenwerking tussen de verschillende sectoren, dienstverleners en overheden o.a. voor de werving van/opleiding van nieuw personeel. 	<ul style="list-style-type: none"> • De citydeal grensoverschrijdend werken en ondernemen (Eurolab) is gesloten: partijen werken aan concrete oplossingen voor directe problemen. Hiervoor worden samen met ondernemers, werknemers betrokken organisaties en ministerie Eurolabs georganiseerd. Dit maakt dat bv onderzoeksinstituten minder problemen hebben met (deeltijd) aanstellingen voor werknemers aan beide zijden van de grens. Het onderzoek van Marlet is afgerond en is aan diverse Ministeries ter beschikking gesteld als input voor het nieuwe buurlandenbeleid. Er is een onderzoek opgestart naar de kansen voor clustervorming over de met behulp van netwerkpartijen (binnen LED). • Voor de Customer Service sector loopt een specifieke (triple helix) aanpak om personeel te werven en op te leiden;

Creatief Maastricht meer zichtbaarheid en uitstraling geven	
Beoogde prestaties 2015	Realisatie 2016
<p><u>Profileren creatieve sector als topsector in Maastricht, regio, Nederland en Europa</u></p> <p>Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'MADE IN MAASTRICHT' explicieter gaan vermarkten: uitdragen ondernemersklimaat en waarderen zowel innovatief als ambachtelijk ondernemerschap in al zijn facetten. • Uitvoeringsprogramma Creatieve industrie, in samenwerking met Provincie, LED, Rijk en Bedrijfsleven: aansluiting zoeken bij Topsectorenbeleid en instituut Click door profilering Maastrichtse creatieve sector op het eigen sterke en productieve DNA (podiumkunsten, media, grafische vormgeving, (interieur-) architectuur, mode). • Zelf initiëren van nieuwe stimuleringsprogramma's die de grensoverschrijdende economische activiteiten van de creatieve bedrijven van Maastricht en Euregio/binnen de Euregio bevorderen. • Inzetten op verwerving steun uit het Europees meerjarenprogramma Creative Europe 2014-2020. • Uitvoering van het programma Mode Maastricht. Gericht op de 4 lijnen; marketing, stimuleren van ondernemerschap, fysieke huisvesting en het verknopen van verbindingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is gerealiseerd m.b.v diverse social media • De Provincie heeft een filmfonds opgericht. En steunt de creatieve industrie middels met name cross border projecten (vanuit Nederland naar het buitenland). Het Rijk krijgt door de lokale inspanningen een betere relatie met Maastricht. Dit is merkbaar bij bijvoorbeeld Fashion Clash, film en Design. • Interregaanvraag Democycle loopt (in april 2017 go or no go moment) Er is een ambassadeursnetwerk actief met Eupen, Hasselt en Genk.(onder de naam CHE) • Loopt • Het programma is conform uitgevoerd en succesvol: voorbeeld is o.a. Forza Fashion dat mei 2017 open zal gaan. Het is zowel fysieke huisvesting als een programma dat ondernemerschap stimuleert.

Creatief Maastricht meer ondernemend maken en verbeteren ondernemersklimaat voor creatieve ondernemers: doel 1500 starters extra in 2020

Beoogde prestaties 2015	Realisatie 2016
<p>Verbeteren ondersteuning creatief Maastricht</p> <p>Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beter zichtbaar en toegankelijk maken van de schakel- en makelaarsfunctie bij het Bedrijfscontactpunt voor creatieve bedrijven. Faciliteren transparante informatievoorziening en begeleiden (accountmanagement Creatieve Industrie) starters en doorgroeiers. • Het programma om creatieve starters te ondersteunen wordt in 2016 verder uitgevoerd via de inzet van stichting Ondernemers Klankbord (OKB) en stichting StartersCentrum Limburg (SSCL) als coaches en mentoren. • Meer en intensiever benutten van bestaande en nieuwe (ondernemers) netwerken: zzp-netwerk, TATTOO, programma LaunchBase en euregionale netwerken e.a. verbinden met creatieve sector. • Het ontwikkelen van een incubator (bedrijfsverzamelgebouw, co-creatie-plek en begeleidingsprogramma) in het LAB gebouw (Vredestein) voor de mode-sector. • Uitbouwen van een productiecentrum voor Toneelgroep Maastricht in het LAB-gebouw. • Het doorontwikkelen van AINSI tot cluster van bedrijven in de podiumkunsten en aansluiting van de publieksfuncties op de Transformatiezone ENCI. • Het branden van de Belvédère als de creatieve HUB en het zoeken naar nieuwe creatieve werk- en woonmilieus. • Opzetten van een monitor voor de creatieve industrie als sector binnen het project Made2Measure. 	<ul style="list-style-type: none"> • Met zowel BCP als st. StartersCentrum Limburg zijn er workshops en spreekuren voor creatieven georganiseerd. • Conform, 57 ondersteuningstrajecten in 2016 gerealiseerd. • Creative Hub Euregio realiseert vanaf mei 2016 een netwerk in de Euregio van lokale verbinding agents die het creatief potentieel in kaart brengen. The artist and the Other is daarbij onze lokale agent. • De planfase voor het LAB gebouw is in 2016 afgerond en aanbesteding inrichtingswerken heeft plaatsgevonden. • Toneelgroep Maastricht is sinds april 2016 met een productiecentrum in het LAB gebouw gevestigd • Clustering podiumbedrijven AINSI is uitgebreid met Soap en Gotra. Met theater aan het Vrijthof, opleidingen en gezelschappen is een zelfstandig profiel en programma uitgewerkt. • Branding heeft actief plaatsgevonden via campagne 'Sphinxkwartier – jong van geest'. Alsmede diverse publicaties in diverse (social) media. • Met de UM (SBE) is een congres over monitoring georganiseerd en een meetmethode uitgewerkt die wordt ingevoerd.

Cultureel aanbod in zichtbaarheid vergroten waardoor het internationaal vestigingsklimaat voor kenniswerkers verbeterd wordt.

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Euregionale informatieuitwisseling cultuuraanbod</u> Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De meertaligheid van het Maastrichtse cultureel aanbod vergroten, zowel in de communicatie als in de vorm van het aanbod. • Samenwerking met Cultureel Overleg Maastricht (KOM) en de grote aanbieders (Theater aan het Vrijthof, Toneel Groep Maastricht) om waar mogelijk boventiteling – gelijktijdige vertaling in beeld brengen boven het toneel - te realiseren. • Het voortzetten van de samenwerking tussen lokale en regionale overheden en particulier initiatief in euregionaal verband met betrekking tot de informatie uitwisseling en vermarkting van het cultuuraanbod. 	<ul style="list-style-type: none"> • De eigen gemeentelijke instellingen bieden steeds meer informatie in het Engels aan. Het aanbod 'language no problem' groeit gestaag. • De Engelstalige boventiteling is waar mogelijk gerealiseerd. Gezelschappen bepalen per product, afhankelijk van de artistieke mogelijkheden, of Engelstalige boventiteling aangewezen is. • De sector evolueert snel van een 'portal'-model naar gerichte communicatie voor communities op inhoud: platforms als Charlzz zijn gestopt, bladen als Zuiderlucht (NL) of Barton (D) groeien door. De Euregionale gemeenten zijn wederom verbonden middels het CHE netwerk.

Topcultuur bevorden	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Aantrekken, ontwikkelen en verbinden</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De eigen gemeentelijke culturele instellingen (Theater aan het Vrijthof, Centre Céramique, NHMM) zullen versterkt inzetten op het naar Maastricht halen of hier coproduceren van aanbod dat Europese relevantie heeft op artistiek vlak o.a. During Tefaf. • Het aanbod voor de internationale kenniswerkers-studenten en expatgemeenschap wordt vergroot door het stimuleren van o.m. de Muziekgieterij om internationaal pop- en rockaanbod naar de stad te halen. • De Maastrichtse professionele festivals behouden hun internationale programmering en uitstraling door samenwerking met internationale producenten en festivals (Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen Maastricht, Bruis). • Versterking van de internationale uitstraling van de in Maastricht aanwezige musea en kunstencentra door middel van internationale programmering. • Maastrichtse cultuurinstellingen sluiten aan bij het Interreg V project 'Impact' onder leiding van Théâtre de Liège (vervolg op Euregio Theater/Dans – Interreg IV). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ook in 2016 is een aanbod in het theater 'tijdens tefaf' gerealiseerd. De aansluiting van CC en NHMM is minder vanzelfsprekend wegens ontbrekende vraag vanuit de doelgroep van TEFAF-bezoeker. • Muziekgieterij, JazzMaastricht en International Students Club hebben in de Muziekgieterij, AINSi en Theater aan het Vrijthof op reguliere basis programma voor internationals gebracht. • Musica Sacra en Nederlandse Dansdagen hebben succesvolle edities inclusief een schaa sprong achter de rug. Ze hebben ook hun toekomst (periode 2017-2020) veilig gesteld en hun financiële basis verbreed. Bruis heeft een kleinere editie gekend om de kosten in de grip te houden en sloot af zonder verlies. • Doorgroeien naar internationale standaards is binnen de huidige budgettaire contouren niet mogelijk. • Aansluiting met IMPACT is gerealiseerd: JazzMaastricht en UNU- MERIT zijn partners.

► *Pijler 3*   *Bezoek- werk- en ontmoetingsstad*

Maastricht in top 3 als winkelstad	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Functieverbreiding en nieuwe concepten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Via accountmanagement ondernemers faciliteren bij nieuwe ontwikkelingen en concepten. • Verder uitvoering geven aan plan van aanpak Aanloopstraten op basis van stand van zaken najaar 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd, o.a. via deelname aan de pilot Mengvormen horeca en detailhandel (blurring) • Conform, versterkte aandacht voor : Wijck door inzet op verbetering van de communicatie, St Pieterstraat e.o. door met bewoners en ondernemers te werken aan een verkeersplan en herinrichting Tweebergenpoort. i.o.m. UM verplaatsten fietsenstalling en plaatsen kunstwerk. Aanpak

<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling en versterking van de detailhandelsfuncties rondom de Noorderbrug (onderdeel Belvédère). 	<p>Boschstraat wordt onderzocht.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling PDV-locatie Belvedere is vastgelegd in de door de raad in december 2016 vastgestelde Detailhandelsvisie 2016
<p><u>Met de stad realisatie uitvoeringsagenda Visie op de Binnenstad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering visie op de Binnenstad integreren in diverse trajecten, zoals: evenementenbeleid, deregulering nieuwe stadsontwikkeling, en detailhandelsnota. • Monitoren voortgang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform • Conform
<p><u>Afronden evaluatie detailhandelsnota en opstellen nieuwe beleidsnota Detailhandel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Interactief en participatief traject. • Ter besluitvorming voorgelegd aan de raad voor de zomer 2016. <p>Winkelenstelling 2e Kerstdag</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Detailhandelsvisie is vastgesteld in december 2016, na een uitgebreid interactief en participatief traject. • Tot besluitvorming over mogelijke openstelling van winkels op 2e Kerstdag is het in 2016 niet gekomen. Op basis van de resultaten van extern onderzoek heeft het college van B&W geen aanleiding gezien om hierover een nadere discussie te voeren. Ook het Centrummanagement heeft op basis van het gemeentelijk onderzoek en eigen ondernemersinformatie het verzoek om winkelenstelling op 2e Kerstdag ingetrokken. De raad heeft op basis daarvan besloten het onderwerp van de raadsagenda af te voeren.
<p><u>Versterken gastvrijheid Maastricht door verdere uitrol projectplan Gastvrij Maastricht</u></p> <p>Ook in 2016 uitvoering geven aan verlengd convenant met Stichting Centummanagement, Maastricht bereikbaar en de VVV. Daarin zal aandacht worden besteed aan de communicatie richting bezoeker via flyers en digitale oplossingen. De inzet van hospitalityguides wordt opgevoerd. Voor verkeersregelaars komt een regelmatig terugkerende training beschikbaar. Verder zijn de partners bezig om tot gezamenlijk onderzoek te komen om met de resultaten daarvan de bezoeker beter te kunnen faciliteren.</p>	<p>Conform gerealiseerd. Gezamenlijk is gekeken of telefoondata bruikbare gegevens opleveren over herkomst en verblijf van bezoekers, gericht op verbetering van de dienstverlening.</p>

Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder het zakelijk toerisme	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Stimuleren congressen</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling van het project Congresstad+, Hierbij wordt de inzet van de partners (MCB, MECC, SAHOT, MHC, UM) nog sterker gericht op het aantrekken van congressen rond de speerpunten van de campussen van de Kennis-as. • Positie en kansen voor samenwerking met Luik en Aken worden meegenomen. Inspanningen leveren om extra congressen in medische hoek te doen realiseren (impuls via meeropbrengst toeristenbelasting) en monitoren hiervan. Bevordering verbinding Mecc en Binnenstad. • Lobby lijnverbinding MAA actief doorzetten. 	<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van de partners (MCB, MECC, SAHOT, MHC, UM) is nog sterker gericht op het aantrekken van congressen rond de speerpunten van de campussen van de Kennisas, ondermeer via de meeropbrengst toeristenbelasting. Naast MHC ook aandacht voor de kansen rond Chemelot en Greenport. Daarbij wordt de samenwerking met Connect Limburg verkend, alsmede Luik en Aken. In 2016 werden 24 congressen gekoppeld aan de Brightlands Campussen geacquireerd (in 2015 waren dat 24). • Met het Liège Convention Bureau wordt over samenwerking gesproken. Er wordt met Aken gesproken over het organiseren van wetenschappelijke bijeenkomsten in Maastricht. Aanhakend bij de speerpunten van Chemelot komt in 2020 het prestigieuze European Congress on Biotechnology definitief naar Maastricht. • Is continu proces onder leiding van provincie. Dit proces wordt gefinancierd via een gemeentelijke bijdrage aan de provincie voor ontwikkeling vliegveld. Realisatie van de KLM bus verbinding Schiphol-Maastricht ter versterking van het vestigingsklimaat en de groei van het aantal bezoekers aan Maastricht
<p><u>Een evenwichtig evenementenprogramma</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementatie van het nieuwe evenementenbeleid, • Opstellen integraal afgewogen Jaarprogramma Evenementen 2017, • Proactief accountmanagement nieuwe evenementen gericht op doelgroepen jongeren – studenten – creatieven en internationals • Verkenning van de wenselijkheid en haalbaarheid voor (meer) externe verantwoordelijkheid voor de afstemming en facilitering van evenementen • Verdere versterking van het stadsbrede concept van Magisch Maastricht (met VVV en centrummanagement), in lijn met het vigerende evenementenbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform planning gerealiseerd • Conform en afgerond • Conform • De verkenning is gestart, maar heeft nog geen bruikbare inzichten opgeleverd. • De geslaagde aanbesteding heeft voor een impuls gezorgd bij het onderdeel Magisch

	Maastricht op het Vrijthof. De inrichting van het plein sloot goed aan bij de gewenste sfeer. Onderzocht wordt hoe het evenement meer in de lijn kan worden gebracht.
<u>Versterken Vrijtijdseconomie</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn: Opstellen nieuw convenant met VVV/Maastricht Marketing ingaande per 2017.	Conform, voor de periode 2017 – 2020. In het convenant zijn beleidsthema's opgenomen zoals inspelen op doelgroepen (studenten, internationals, creatieven) en gebiedsontwikkelingen zoals het Sphinxkwartier.

Meer ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren en internationals	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Ontmoetingen stimuleren</u> In het licht van de nieuwe afspraken rond de serviceverlening aan internationale kenniswerkers zal de inzet van meer of andere kanalen dan alleen bestaande netwerkbijeenkomsten worden verkend (zie pijler 1).	Conform, zie ook tekst pijler 1 kenniseconomie/ versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie.
<u>Poppodium optimaliseren, ook in relatie tot studenten en jongeren.</u> Bevorderen van het door derden organiseren van optredens en acts, gericht op studenten en jongeren.	Conform, zie programma 8 participatie.
<u>Actieprogramma Student en Stad</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van actieprogramma (zie eerder bij pijler 1). • • Realiseren International Students Club in de Timmerfabriek 	<ul style="list-style-type: none"> • Het actieprogramma is uitgevoerd. Er is o.a. gewerkt aan een programma ondersteund t.b.v 40 jarig bestaan UM; er lopen gezamenlijke pilots inzake de housing helpdesk; de portal mymaastricht.nl en het keurmerk. Er is een start gemaakt met m@tch (vrijwilligersportal) en er zijn diverse initiatieven van onderop ondersteund die bijdragen aan de branding van de stad als internationale universiteitstad. In het netwerk kennissteden is een aanzet gemaakt om te komen tot een citydeal "kennis maken". • De international Students Club Kaleido is aan de slag in de Timmerfabriek

Maastricht werkstad van de toekomst	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Versterking accountmanagement</u> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie werkwijze accountmanagement en overlegtafels aan de hand van concrete casussen • Regionale samenwerking BCP's verder vormgeven 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. De werkwijze van het accountmanagementoverleg en overlegtafels is aangepast. • Er is door de gezamenlijke BCP's een regionale startersdag en een Limburg breed ZZP-event georganiseerd.

<ul style="list-style-type: none"> • Aanhaken innovatieve Maastrichtse bedrijven aan LED versnellingstafels, challenges, campussen • Pro actief accountmanagement waarbij meer programatisch/projectmatig gewerkt wordt aan versterking, verankering en groei van sectoren: Customer Service Valley, Steel Cluster, Creatieve Industrie, Innovatie MKB, Investeringsagenda MECC • Verdere digitalisering van dienstverlening aan ondernemers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Met de steden Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht is de afspraak gemaakt een internationale start up pilot te organiseren. Door bedrijven aan LED te koppelen krijgen ze mogelijkheden innovatie en ondernemerschap te versterken. Voorbeeld is bijv. het succes van de 3D sessies in het MECC op de valorisatiebeurs. Dit project zal in 2017 verder worden door gevoerd. • Binnen het steelcluster wordt intensief samengewerkt op het gebied van personeel en opleidingen, promotie en communicatie. Iets soortgelijks is inmiddels ook opgezet voor de maakbedrijven. • Verdere digitalisering loopt: De brochures BCP zijn digitaal. Er is gestart met een facebookpagina BCP.
<p><u>Revitalisering bedrijventerreinen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijventerrein visie: beeldkwaliteitsplan Maastricht Zuid. • Stimuleren parkmanagement door ondernemers 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform, gerealiseerd, in relatie met POL • Doorlopend, stimulatie o.a. via samenwerking in projecten op thema's als veiligheid, mobiliteit en duurzaamheid
<p><u>Provinciaal Omgevingsplan (POL)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionale uitwerkingen detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen 	<ul style="list-style-type: none"> • De Zuid-Limburgse gemeenten zijn in 2016 gestart met de gezamenlijke ontwikkeling van een intergemeentelijke Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg, gebaseerd op het POL 2014. Dit is afgesproken in de bestuursovereenkomst Regionale Afspraken Zuid-Limburg van 12 april 2016. De onderdelen detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren worden in die visie regionaal uitgewerkt.

► *Randvoorwaardelijk*

<p>Optimale servicegerichtheid en gastvrije gemeente Maastricht</p>	
<p>Beoogde prestaties 2016</p>	<p>Realisatie 2016</p>
<p><u>Werking accountmanagement en bedrijfscontactpunt (BCP) blijvend optimaliseren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mee invulling geven aan de ontwikkelingsfunctie van gemeentelijke projecten, te formuleren economisch en ruimtelijk beleid en verwervingen door marktonderzoek. • Versterkte samenwerking met alliantiepartners (SIM, MKB Limburg, LIOF, KvK, UM, Syntens, Zuyd, etc.) ten behoeve van specifieke ondernemersprojecten en vraagstukken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform. Projecten en bedrijfsinitiatieven zijn in 2016 gezamenlijk besproken om daarmee snelheid en kwaliteit in de adviezen te borgen. Dat geldt ook voor beoordeling nut en noodzaak onderzoek. • Zie pijler 1 kenniseconomie

<p><u>Stroomlijnen gemeentelijke informatievoorziening</u> De gemeentelijke website is vernieuwd. Ook is een nieuwe stadsportal ingericht voor Maastricht als werk-, woon- en bezoekstad. Tezamen met partners, met focus op de doelgroepen uit de economische visie, wordt nauwlettend bekeken op welke punten aanpassing noodzakelijk is. Daar waar nodig worden aanpassingen gedaan. In 2016 zal extra aandacht uitgaan naar het beter toegankelijke maken van en een verdere digitalisering van informatie en dienstverlening aan ondernemers</p>	<p>Conform, zie ook onder Optimale branding</p>
---	---

Optimale branding van stad en regio	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Versterking van het (inter)nationaal imago van Maastricht</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie en herijking beleidskader citybranding • Sturing van convenantpartner VVV Maastricht op verdieping van branding Maastricht binnen de diverse partners; • Sturing op verankering van Maastricht Branding in Regiobranding Zuid Limburg en Limburg branding; • Facilitering unieke evenementen/gebeurtenissen zoals TEFAF en Magisch Maastricht. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is verwerkt in nieuw convenant met Maastricht-Marketing voor wat betreft de toerist als doelgroep. Deze krijgt een breder beeld mee van de stad, zoals ook ontwikkelingen te Sphinxkwartier. • Conform • Conform, bijv. via shuttlebussen (TEFAF) en sfeerverlichting en kerstterrassen (Magisch Maastricht)
<p><u>Internationaal beter inbedden binnen eigen organisatie, o.a. door:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 2 bedrijfsbezoeken aan internationale bedrijven door leden van college/raad/directie. • Optimaliseren Engelstalige informatievoorziening zowel mondeling als schriftelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Is gerealiseerd • In 2016 is er via het BCP een vijftal Engelstalige folders verschenen over Working at home, Open a hotel?, Open a hospitalitybusiness?, Looking for businesspremises? en About the Maastricht BusinessContactCentre. De doorvertaling in de gemeentelijke website is in bewerking

Optimaliseren van de (grens)overschrijdende infrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Verbeteren Internationale trein- tram en busverbindingen</u> In nauwe samenwerking met andere betrokken disciplines binnen de gemeente de lobby richting bevoegde instanties en potentiële vervoerders voortzetten. Zie programma 12 voor de uitwerking.</p>	<p>Zie programma 12</p>

Investeren in internationalisering en vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Experimenteren met de Euregio als proefregio</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering actiepunten uitvoeringsprogramma Internationalisering. • In het kader van Agenda Stad is met het rijk een City Deal gesloten in het thema versterken grensoverschrijdend werken, ondernemen en innoveren. • Er zullen, aanhakend bij de bestaande structuren in Zuid-Limburg, zoals o.a. de grensinformatiepunten, HECS, ITEM, Zwecksverband Charlemagne en in samenwerking met het rijk en relevante partners in de setting van Living Lab, een aantal ateliers worden gehouden om ervaren knelpunten op te lossen in concrete casus op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en grensoverschrijdend ondernemen en innoveren door MKB. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform, zie P1 internationalisering • Citydeal Loopt: aantal Eurolabs rondom concrete knelpunten zijn georganiseerd om zo tot snelle oplossingen te komen. • Op 20 juni heeft in het Centre Ceramique Maastricht de opening van de nieuwe locatie van GIP, HECS, ITEM en Eurolab op het Maastricht Internationaal Center plaatsgevonden. Inmiddels heeft ook Eurolab hier een werkplek, Een eerste casus van Eurolab heeft plaatsgevonden rondom een internationale detachering van het AMIBM (grensoverschrijdend kennisinstituut)
<p><u>Stedenband met Chengdu</u> Onderhouden en verder concretiseren van de samenwerking op gebied van kennis, economie en cultuur, gericht op bevordering van vestiging van Chinese bedrijven en instellingen in Maastricht en het bevorderen van verblijfstoerisme</p>	<p>Gerealiseerd. In het kader van de stedenband is in Centre Ceramique een tentoonstelling "Chengdu in Maastricht" georganiseerd, waarvan kunst & cultuur de dragers waren. Het Beijing Cultuur Bureau is ontvangen voor de opening van de tentoonstelling bij Marres. In Chengdu is het Maastricht-Chengdu Brightlands Exposition Center geopend.</p>

Faciliteren nieuwe woonmilieus en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw</u> Zie programma 11.</p>	<p>Zie programma 11.</p>

Investeren in een duurzame Maastrichtse economie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Programmaplan Klimaatneutraal Maastricht in 2030 (routekaart)</u> Zie programma 14.</p>	<p>Zie programma 14.</p>
<p><u>Warmtenet bevorderen</u> Aangaande het warmtenet volgen we twee lijnen. Enerzijds bewaken we als gemeente de belangen van de gebruikers van het huidige warmtenet vanwege de mogelijke verkoop door ELES. Anderzijds is een uitbreiding van het warmtenet (al dan niet gekoppeld aan het bestaande net) één van de mogelijkheden die bekeken wordt om stappen te kunnen zetten t.a.v. de klimaatambities. Uitgangspunt is dat het vanuit gebiedsontwikkelingen danwel marktpartijen de wenselijkheid en haalbaarheid aangetoond moet worden.</p>	<p>Zie programma 14</p>
<p><u>Duurzaam vervoer/transport</u> In samenhang met programma 14 daar waar mogelijk en noodzakelijk faciliteren en stimuleren van particuliere initiatieven zoals het 'zero-emissie busproject' van Veolia en elektrische laadpalen van Stichting E-laad. Zie programma 14 voor de uitwerking.</p>	<p>Zie programma 14</p>

<p><u>Ontwikkeling energietransitie op bedrijfslocaties</u> Via het platform Cool (bedrijven en kennisinstellingen) wordt kennis uitgewisseld over kansen en best practices ten aanzien van energietransitie op (bedrijven)locaties, om op termijn op basis daarvan tot betere en gevarieerdere bedrijvenlocaties te komen.</p>	<p>Zie programma 14</p>
---	-------------------------

Realiseren van draadloze verbindingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Pilot Wifi</u> De pilot wifi in openbaar gebied Vrijthof en pilot wifi in openbaar gebieden Plein 1992, Markt, OLV plein, Health Campus en Belvédère zijn in 2015 afgerond. Op basis van de bevindingen zal worden onderzocht of een structurele oplossing mogelijk is en zo nodig besluitvorming worden voorbereid.</p>	<p>De twee projecten die vallen onder Wifi Maastricht zijn operationeel, te weten Wifi Vrijthof en Wifi- Ziggo ontmoetingsplekken in Maastricht centrum. In 2016 hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden tussen gemeente, Centrummanagement en een marktpartij om de haalbaarheid van een binnenstadbreed Wifi-netwerk te onderzoeken.</p>

Afgestemd (eu)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Verbeteren meertaligheid</u> Via het project Gastvrij Maastricht wordt dit verder opgepakt en vormgegeven.</p>	<p>Conform, verbetering heeft plaatsgevonden via het aanbieden van cursussen</p>
<p><u>Gezamenlijke aanpak op Zuidlimburgs niveau</u> Dit geven we vorm via de programmacommissie people van LED door ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de regiovisie Toptechniek in bedrijf sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Maastricht & Heuvelland in een vakmanschapsroute (niveau 2/3) en een technologieroute (niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO • Sturen op de afstemming Toptechniek in Bedrijf en het Techniekpact vanuit de provincie en de programmalijn LED/people, en de impact daarvan op het onderwijs in Maastricht & Heuvelland. 	<ul style="list-style-type: none"> • De vakmanschapsroute is ingevoerd. De technologieroute en doorlopende leerlijnen idem. De vraag naar technisch geschoold personeel neemt weer toe met name door het aantrekken van de economie. • Er is gestart met de Arbeidsmarkt Andersom aanpak met alle genoemde partijen en aantal projecten zijn opgepakt. <p>De peoplelijn laat zich voornamelijk in het arbeidsmarktdashboard en projecten als het grensinfopunt, ITEM en Eurolab zien.</p>

<p><u>Stimuleren starters</u> Bovenop de generieke dienstverlening voor starters zijn er enkele speciale aandachtsgebieden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor mensen uit een uitkering is er reguliere dienstverlening in het kader van het Bijstand Besluit Zelfstandigen (BBZ) voor ww-b-ers. Variërend van levensonderhoud tot een lening. Deze dienstverlening wordt in 2016 verder uitgevoerd. • Daarnaast wordt voor nieuwe uitkeringsgerechtigden de pilot Qredits i.s.m. met het ministerie van Sociale Zaken voortgezet. Dit houdt een e-learning en een coaching traject in. (Zie verder ook P 9). 	<ul style="list-style-type: none"> • Deze dienstverlening is in 2016 uitgevoerd door het Zelfstandigenloket voor bijna geheel Zuid-Limburg (excl. Heerlen). Reden is de specialisatie van de dienstverlening. • De pilot Qredits is beëindigd. De evaluatie laat zien dat voor deze doelgroepen een andere ondersteuningsfaciliteit moet worden geboden. Middels dienstverlening van oud-ondernemers in het OKB (OndernemersKlankBord) en ONS zijn coachingstrajecten aangeboden.
<p><u>Actualisatie arbeidsmarktbeleid incl uitvoeringsprogramma</u> Vaststelling in de raad voor de zomer 2016.</p>	<p>Binnen de context van “Arbeidsmarkt Andersom” is er op Zuid-Limburgs nivo een initiatief om op de structuren van het “oude” Regionaal ArbeidsNetwerk een regionaal arbeidsmarktbeleid te ‘bouwen’.</p>

3. Wat heeft het gekost?

Programma 3	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	8.095	8.620	8.815	8.260	555 V
- Kapitaallasten	963	914	914	773	141 V
- Apparaatskosten	2.507	2.526	2.472	2.414	58 V
- Storting in voorzieningen	60				
- Overige lasten	4.565	5.180	5.429	5.073	356 V
(b) Totale baten	301	330	89	189	100 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	7.794	8.290	8.726	8.071	655 V
Storting in reserves	72	73	246	246	
Onttrekking uit reserves	18	100	453	123	330 N
Resultaat	7.848	8.263	8.519	8.194	325 V
Incidenteel resultaat					84 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Saldo van baten en lasten

Evenementen

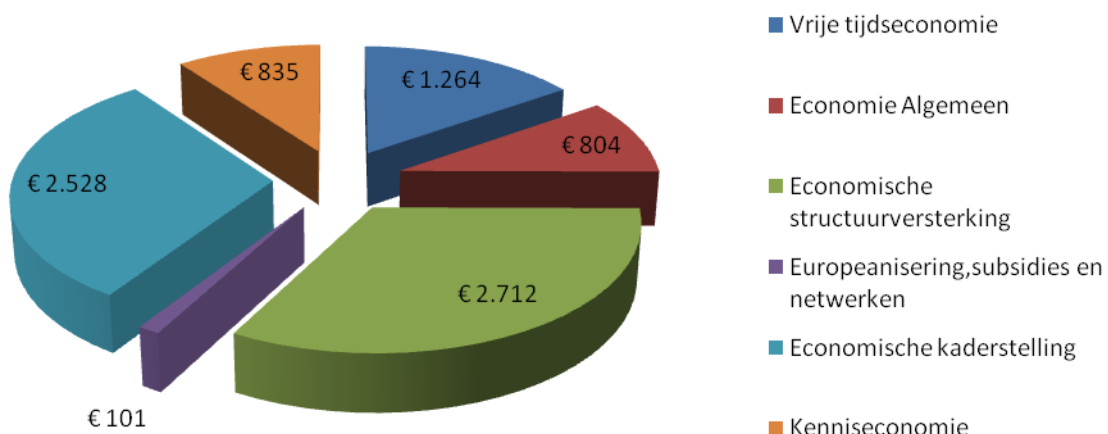
Het voordeel overige lasten wordt voor een klein deel veroorzaakt door een onderuitputting op het budget evenementen ad € 0,025 mln. Voor de rest heeft het voordeel overige lasten betrekking op de lagere bestedingen van de reserves wervingsfonds acquisitie en beleidsinitiatieven aanloopstraten.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Wervingsfonds acquisitie (minder onttrokken) € 0,052 mln. N
- Evenementenfonds (meer onttrokken) € 0,017 mln. V
- Beleidsinitiatieven aanloopstraten (minder onttrokken) € 0,295 mln. N

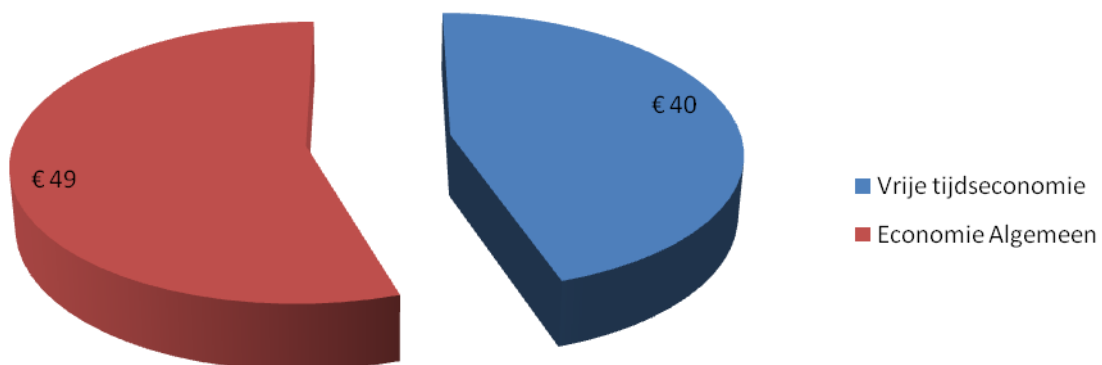
Programma 3: lasten

bedragen x 1.000

Programma 3: baten

bedragen x 1.000

1.   **Wat willen we bereiken?**

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Maastricht is een stad waar alle inwoners de kans wordt geboden erbij te horen en volwaardig mee te doen op sociaal, cultureel en economisch gebied.

▶ *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
De programmadoelstelling levert een bijdrage aan het tot stand komen van Maastricht internationale kennisstad, stedelijke woonstad en cultuurstad met name door middel van de bevordering van participatie en het verbeteren van de mogelijkheden van sociale stijging.
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*
Opdrachten:

A2	Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.

- *Strategische nota's*
  - Economische visie "Made in Maastricht" (vastgesteld 19 februari 2013)
  - Armoedeplan 2006-2010 (vastgesteld 19 september 2006)
  - Onderwijsvisie "onderwijs als troefkaart" 2005-2010 (vastgesteld 22 maart 2005)
  - Invoering nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) 2008 (vastgesteld 27 mei 2008)
  - Sociale visie Maastricht (18 juni 2013)
  - Nota samenhangende kaders 3 decentralisaties en in het bijzonder het beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (vastgesteld 18 februari 2014)
  - Nota Beleidsplan, verordeningen en uitvoeringsbesluiten Participatiewet Maastricht-Heuvelland (vastgesteld 16 december 2014)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten te bereiken:

- 1) Meer arbeidsparticipatie
- 2) Minder werkloosheid
- 3) Minder armoede
- 4) Minder uitkeringen
- 5) Strikter handhaven

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	G32	Bron ¹
aantal niet werkende werkzoekenden 15-75 jaar als % van de beroepsbevolking op 1 januari	2015	11,0	11,6	2
	2016	11,0	13,2	
	2017	9,2	-	
Aantal langdurige werklozen (> 1 jaar) 15-75 jaar als % van de beroepsbevolking per 1 januari.	2015	6,6	6,9	2
	2016	6,2	6,9	
	Ambitie 2017	< 6,9		
Aantal garantiebannen via Podium24	2015	14	-	4
	2016	23	-	
	Ambitie 2017	- ³	-	
Aantal plaatsingen werken met loonkostensubsidie	2015	6	-	5
	2016	28		
aantal huishoudens met inkomen tot 110% sociaal minimum per 1 januari	2014	8620	-	3
	2015	9140	-	
	2016	9320	-	
Toe/afname aantal uitkeringen (%) in kader van Participatiewet 1 januari	2015	-0,3	3,5	1
	2016 ⁴	0,0	1,3	
	Ambitie 2017	< of = aan G32		
Aantal uitgestroomde uitkeringsgerechtigden	2015	896 bruto ⁵	-	4
	2016	866 ⁶	-	
	Ambitie 2017	393 netto ⁷	-	

- 1) Bron: (1) CBS, aantal uitkeringen Participatiewet; (2) UWV; (3) Minimascan StimulanSZ; (4) Gemeente Maastricht, managementinfoSZ; (5) CBS, Statistiek Re-integratie Gemeenten.
- 2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.
- 3) Het invullen van garantiebannen is een verantwoordelijkheid van werkgevers. Landelijk is voor de totale arbeidsmarktregio Zuid-Limburg een verdeling gemaakt over de markt en de overheidsector. Een gemeentelijke ambitie is daarom niet opgenomen.
- 4) Meest recente CBS-cijfers: aug. 2016
- 5) Het betreft hier de totale uitstroom in 2015.
- 6) In totaal zijn 866 uitkering beëindigd, waarvan 319 vanwege uitstroom naar werk en 22 vanwege het starten van een opleiding. Daarnaast hebben 343 personen een gedeeltelijke baan verworven in 2016 en ontvangen daarmee nog slechts een gedeeltelijke uitkering.
- 7) De ambitie in 2017 is afgestemd op de Zuid-Limburgse afspraak om in totaal 1.500 bijstandsgerechtigden netto te laten uitstromen.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Werk

Creëren van mogelijkheden op de arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Uitvoeren Social Return</u> In 2016 worden 75 mensen (Maastricht) geplaatst via het project Social Return (inclusief A2 school). Getoetst zal worden of de doelgroep van social return kan worden uitgebreid met Zzp-ers.	In 2016 zijn in totaal 66 plaatsingen gerealiseerd via Social Return. Het geplande aantal is niet gehaald omdat de voor social return van belang zijnde werkzaamheden bij de A2 eind 2015 zijn gestopt. De eerste verkenningen voor het uitbreiden van de doelgroep Social Return met de Zzp-ers zijn gedaan. Gelet op de complexiteit van de materie is verder onderzoek noodzakelijk.

<p><u>Sluitende aanpak</u> Alle nieuwe instroom in een Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers- (IOAW) en Wet inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)-uitkering wordt sluitend via work first opgepakt in een traject (terug) naar de arbeidsmarkt. Hierbij vindt de diagnose plaats door de consulent sociale zaken. Deze diagnose ziet op zowel inkomen als re-integratie en bestaat uit een quickscan, verdiepende diagnose (praktijk, medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede testen) en loonwaardebepaling. Ook wordt aan de burger een zoektermijn van vier weken opgelegd, waarin hijzelf actief op zoek gaat naar werk.</p>	<p>In totaal zijn in 2016 door Sociale Zaken Maastricht Heuvelland 1945 klantherkenningen uitgevoerd voor de gemeente Maastricht. Daarvan leiden er 1230 tot een intake, verdeeld over de Participatiewet (1153), de IOAW (65) en de IOAZ (12). In totaal zijn in 2016 869 uitkeringen toegekend en in 352 situaties is tijdens de klantherkenning een zoektermijn opgelegd. De Instroom afgezet tegen de opgestarte klantherkenningen bedraagt 45 %.</p> <p>In 2016 is het project intensivering re-integratie opgestart. In het project heeft intensivering van de re-integratie plaats gevonden van mensen die op de WSW-wachtlIJst staan (72 personen), intensivering van de plaatsing op participatieplaatsen (2 fte die 150 mensen plaatsen) en extra aandacht voor de re-integratie van jongeren met een bijstanduitkering.</p>
<p><u>Vraaggerichte werkgeversbenadering</u> De Participatiewet gaat er vanuit dat mensen regulier werken naar vermogen. Eén van de instrumenten om mensen aan het werk te krijgen is de werkgeversdienstverlening. De werkgeversdienstverlening is vraaggericht vormgegeven in Podium24 en de <i>plaatsing</i> van burgers wordt aldus gerealiseerd vanuit één loket. Hierbij wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt van publiek-private samenwerking. De werkgeversbenadering die op deze manier wordt vorm gegeven is vraaggericht en aanbodgeschikt. Ten behoeve van de plaatsing van mensen wordt een detachingsfaciliteit ingericht, voor werkgevers die mensen niet rechtstreeks in dienst willen nemen. Met de komst van de Participatiewet en de garantiebanen breidt de vraag van de werkgevers aan Podium24 uit met onderwerpen als dienstverlening ten behoeve van het plaatsen van mensen die (nog) niet arbeidsfit zijn. Vanuit de vraaggerichte werkgeversbenadering worden de vragen aan Podium24 dus ruimer dan voorheen.</p>	<p>Podium24 geeft de vraaggerichte werkgeversbenadering in Maastricht en Heuvelland vorm. In 2016 is de stichting Podium24 opgericht waarbij de pilot Podium, Stichting Phoenix en Prolabor BV zijn samengevoegd tot één organisatie.. Hierin worden de groeibanen, de loonkostensubsidies, de uitstroombansubsidies en de garantiebanen uitgevoerd. Vanuit Podium24 BV (waar de stichting 100% aandeelhouder van is) worden marktactiviteiten, zoals uitzenden, detacheren en projecte, uitgevoerd.. In 2016 heeft Podium24 339 mensen woonachtig in Maastricht geplaatst (op een totaal aantal plaatsingen van 495). Van deze 339 ontvingen 279 mensen een Participatiewetuitkering.</p> <p>Van de totale bemiddelingen was:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18,6% jonger dan 27 jaar; - 41,6% tussen 27 en 45 jaar; - 39,8% 45 jaar en ouder. <p>In de diverse categorieën van arbeidsvermogen was de verdeling als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24,9% arbeidsvermogen 80-100%; - 38,4% arbeidsvermogen 50-80%; - 20,3% arbeidsvermogen 30-50%; - 3,1% arbeidsvermogen 1-30% en - 13,3% overig. <p>In 2016 heeft stichting Podium24 23 garantiebanen en 70 groeibanen ingevuld. Tevens zijn 28 loonkosten- en 42 uitstroombansubsidies toegekend.</p> <p>Nieuw in 2016 is dat door Podium24 is in het kader van het Mobility & Talent Centre, dat in de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is opgestart, een aantal werkpools (groep van 10-15 medewerkers die werkervaring opdoen in een specifieke werksoort) opgezet en in voorbereiding. Het betreft pools binnen de schoonmaak, de groensector, beveiliging en callcentres, productiewerk. Via de inzet van het MTC zijn inmiddels 32 mensen aan het werk.</p>

<p><u>Begeleiding via servicepunten werk en bemiddeling</u> Via de servicepunten werk en bemiddeling worden in de buurten Malberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, Wittevrouwenveld-Wyckerpoort en Mariaberg werkzoekenden begeleid naar een baan (125) en naar participatie (40).</p>	<p>In 2016 zijn via de servicepunten Werk en Bemiddeling 128 mensen naar werk en 76 mensen naar participatie begeleid.</p>
<p><u>Inburgering</u> Per 1 januari 2014 is de nieuwe wet Inburgering van kracht geworden. De gemeente heeft vanaf dat moment nog maar een beperkt aantal taken op dit vlak.</p>	<p>Ten aanzien van handhaving inburgering zijn 110 verlengingen toegepast, 12 boetes bij verlengingen opgelegd en 11 ontheffingen verleend.</p>

Toeleiden naar regulier werk/participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Aanbieden trajecten jongeren en ouderen</u> In 2016 worden vanuit het Actieplan Ouderenwerkloosheid Maastricht en het Actieplan Jongeren Werkloosheid Maastricht trajecten gericht op werken en participeren naar vermogen aangeboden.</p>	<p><u>Actieplan Ouderenwerkloosheid</u> Begin 2016 is in het Actieplan Ouderenwerkloosheid besloten om meer mensen van 45 jaar en ouder te bereiken door een aanpak die gekenmerkt wordt door een individuele en persoonsgerichte benadering, integraal maatwerk en een kleine caseload. Bovenbeschreven aanpak bleek in 2016 zeer succesvol te zijn geweest. In totaal zijn 198 screeningsgesprekken gevoerd om te beoordelen of cliënten voldoende gemotiveerd zijn om deel te nemen aan het project. Dit heeft geresulteerd in 140 deelnemers. Hiervan zijn 70 deelnemers (50%) uitgestroomd naar werk (inclusief gesubsidieerde arbeid) en 59 deelnemers zijn naar regulier werk uitgestroomd (42%).</p> <p><u>Actieplan Jeugdwerkloosheid</u> Op de peildatum 01-11-2016 zijn 105 jongeren uitgestroomd uit de uitkering, 52 jongeren zijn gedeeltelijk uitgestroomd: zij hebben een parttime baan. Bij 129 jongeren worden voorzieningen/trajecten ingezet ter ondersteuning van het vergroten van hun mogelijkheden tot arbeidsinschakeling. Daarnaast zijn 38 jongere statushouders aangemeld voor het project Re-integratie Statushouders. Vanuit het project Samen naar een Werkende Toekomst zijn (via Podium24) op peildatum 01-11-2016 21 jongeren uit Maastricht bemiddeld naar werk, waarvan 9 jongeren met een registratie in het landelijke doelgroepregister. Podium 24 heeft in 2016 in totaal 50 Maastrichtse jongeren bemiddeld naar werk waarbij in het geval van 35 jongeren een van de werkgeversvoorzieningen is ingezet (groeibaan, loonkostensubsidie, no-riskpolis, jobcoaching of werkgeversarrangementen).</p>

Toeleiden naar gesubsidieerd werk	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Loonkostensubsidie arbeidsgehandicapten</u> Op basis van de Participatiewet kan de gemeente een loonkostensubsidie (artikel 10d) verstrekken aan werkgevers die mensen in dienst nemen die vanwege hun beperkingen niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Deze subsidie bedraagt maximaal 70% en financiert vanuit het I-deel het verschil tussen de loonwaarde van de werknemer en het wettelijk minimumloon. De gemeente bepaalt aan de hand van de diagnose en de loonwaardebepaling wie voor dit instrument in aanmerking komt. In 2016 kan dit instrument in totaal voor een maximaal bedrag van € 1,5 mln. worden ingezet om mensen te laten werken naar vermogen.</p>	<p>In 2016 zijn 28 loonkostensubsidies ingezet.</p>
<p><u>Afbouw WSW</u> Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom. De afbouw vindt voornamelijk via natuurlijk verloop plaats. In 2014 bedroeg de realisatie ongeveer 980 arbeidsjaren. Vanaf 2015 neemt dit aantal met ongeveer 50 arbeidsjaren per jaar af. Wij willen de know-how van de MTB met betrekking tot de doelgroep behouden en daarom worden de instrumenten arbeidsmatige dagbesteding en leerwerkbedrijf toegevoegd aan het palet van de MTB.</p>	<p>Ultimo 2016 zijn er nog 830 arbeidsjaren in dienst. In 2016 is MTB ingezet als leerwerkbedrijf (oa via het project Op eigen kracht vooruit) en in het kader van het Maastricht Heuvelland Alternatief beschut werk. Hieraan hebben 23 mensen deelgenomen in 2016.</p>
Werken met behoud van uitkering	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Realiseren plaatsingen Werken met behoud van uitkering</u> In 2016 wordt het instrument werken met behoud van uitkering ingezet om mensen te laten werken en participeren naar vermogen. Hierbij zijn twee mogelijkheden, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werken met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden gericht op een reguliere plaatsing en - De participatieplaats (artikel 10a Participatiewet), waarbij mensen gedurende maximaal twee jaar (eventueel 2 x met een jaar te verlengen) kunnen werken met behoud van uitkering. <p>Daarnaast is de inzet van het instrument tegenprestatie mogelijk om mensen te laten participeren naar vermogen.</p>	<p>Op 1 januari 2016 waren 1.163 trajecten werken met behoud van uitkering actief en in de loop van 2016 zijn 525 nieuwe Wmbvu trajecten (112 participatieplaatsen en 413 overige) opgestart. Dit resulteert in een totaal van 1.688 trajecten werken met behoud van uitkering. Per 31-12-2016 zijn er nog 1.223 WmbvU trajecten (129 participatieplaatsen en 1.094 overig) actief. De inzet van het instrument tegenprestatie is niet noodzakelijk geoordeeld in 2016.</p>

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen: PW, WWB, Bbz, IOAW, IOAZ	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Beperken uitkeringsvolume</u> Sturing op het uitkeringsvolume vindt voornamelijk plaats door beperking van de instroom (poortwachtersfunctie), handhaving en toeleiding naar arbeid.</p>	<p>In totaal zijn in 2016 866 uitkeringsdossiers beëindigd, waarvan 319 vanwege uitstroom naar werk en 22 vanwege het oppakken van een opleiding. De rest is beëindigd in verband met andere redenen. Daarnaast hebben 343 personen een gedeeltelijke baan verworven in 2016 en daarmee nog slechts een gedeeltelijke uitkering. Het totaal aan uitkeringen (PW, IOAW, IOAZ en BBZ) kwam in 2016 uit op 3934, hetgeen t.o.v. 01-01-2016 een stijging van 0,08 % betekent. Het aantal personen dat een uitkering ontvangt laat een kleine daling zien per 01-01-2017 van 4486 tov. 4504 op 1-1-2016. Een daling dus van 0,4 % Het aantal Participatiewet uitkeringen kwam in 2016 uiteindelijk uit op 3711 tov. 3729. Een kleine daling dus van 0,03% Het totaal aantal personen met een Participatiewet uitkering liet een kleine daling zien: per 01-01-2016 4218 en per 01-01-2017. 4207. Een daling dus van 0,28 % Om een vergelijk te kunnen trekken met de G32 worden CBS cijfers gehanteerd. De meest recente zijn van augustus 2016. Daaruit blijkt dat het uitkeringsvolume Participatiewet ten opzichte van januari 2016 in Maastricht gelijk is gebleven, terwijl de G32 gemiddeld een toename laten zien van 1,3%. Landelijk zien we in die periode het bijstandsvolume ook stijgen met 1,3%.</p>
<p><u>Uitvoering handhavings- en sanctiebeleid</u> Naar verwachting wordt per 1 januari 2016 een wetswijziging inzake het opleggen van boeten ingevoerd in de Participatiewet. Daarbij wordt meer ruimte geboden om de hoogte van de boete te matigen. In de uitvoeringspraktijk wordt daar al vol op geanticipeerd. Het gemeentelijk handhavingsbeleid wordt per 1 januari 2016 samen met de Heuvellandgemeenten verder afgestemd. Ook wordt gezamenlijk nagegaan hoe handhaving binnen de drie decentralisaties optimaal op elkaar kan worden afgestemd. Per 1 januari 2016 moet de gemeente in voorkomende gevallen de beheersing van de Nederlandse taal gaan toetsen ("Taaleis") en eventueel gaan sanctioneren.</p>	<p>De beoogde wetswijziging is pas ingegaan op 1 januari 2017. In de tussentijd is geanticipeerd op de aanpassingen. De hoogte van de boeten werd afgestemd naar de mate van verwijtbaarheid en naar draagkracht. In de praktijk betekende dit dat boeten veel lager uitvielen. De screening in het kader van de taaleis is voortvarend opgepakt. Via gerichte selecties is al bij veel uitkeringsgerechtigden vastgesteld dat ze aan de taaleis voldoen.</p>

<p><u>Monitoring gevolgen invoering Participatiewet</u> De monitoring van de uitvoering van de Participatiewet wordt meegenomen in de 3-D-monitor, waarin wordt meegenomen het aantal ingevulde garantiebanen. Daarnaast 2016 wordt het jaar waarin de eerste effecten zichtbaar worden van de wijzigingen die de Participatiewet met zich mee heeft gebracht. Hierbij moet worden gedacht aan de gevolgen van de kostendelersnorm, de komst van de gewijzigde inkomenstoelage, de invoering van de studietoelage en de inzet van loonkostensubsidie. De ervaringen die hiermee worden opgedaan worden gevolgd. Het kan zijn dat het gemeentelijk beleid indien mogelijk op punten moet worden bijgesteld.</p>	<p>Het aantal garantiebanen staat vermeld in de indicatorentabel. Een eerste beeld is dat de invoering van de kostendelersnorm niet heeft geleid tot grote knelpunten. Op een bestand van zo'n 3800 cliënten gaat het om 360 kostendelers. Ook de gewijzigde inkomenstoelage laat geen grote verschuivingen zien. In totaal is in 2016 bijna 1 mln. aan inkomenstoelage verstrekt. Eind 2016 werd aan 9 personen een studietoelage verleend. Voor het aantal plaatsingen werken met loonkostensubsidie kan eveneens worden verwezen naar de indicatorentabel. De ervaringen hebben uitgewezen dat het niet noodzakelijk is om de regelgeving aan te passen.</p>
--	---

► *Zorg/bijzondere bijstand*

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Ketenbenadering armoedebeleid.</u></p> <p>Verbindingen zoeken en leggen met en tussen de diverse (vrijwilligers) organisaties, charitatieve organisaties, professionele organisaties, en burgerinitiatieven in de stad die met armoedeproblematiek in aanraking komen zodat er een totaalaanpak ontstaat en daardoor een vermindering van de armoede in Maastricht.</p>	<p>Op 15 december 2015 is het Actieplan armoede vastgesteld. De daaruit voortkomende acties zijn vanaf 2016 opgepakt.</p> <p>In 2016 heeft een verbeterlab schuldhulpverlening plaatsgevonden. Resultaat van dit verbeterlab is een programma schuldhulpverlening waarin acties en afspraken staan om er voor te zorgen dat er minder mensen in schulden komen en als ze in schulden zitten, dat er ze minder lang in zitten. Verder zijn er voorbereidingen getroffen om in 2017 deel te nemen aan het project "Armoede en schulden, MOEDIGE MENSEN". Dit project is bedoeld om met name bedrijfsleven meer te betrekken bij de aanpak van armoede.</p>
<p><u>Stadsspel voor jongeren</u> Het in 2015 gestarte interactieve stadsspel bedoeld voor bewustmaking van jongeren van 16+, voor financiële problematiek wordt in 2016 verder uitgebreid.</p>	<p>Het stadsspel is in 2016 uitgerold over alle middelbare scholen en ook het MBO heeft deelgenomen. Gedurende het schooljaar 2015/2016 hebben 800 leerlingen deelgenomen aan het stadsspel voor het schooljaar 2016/2017 is de verwachting dat dit aantal stijgt naar 1200 leerlingen.</p>

Meer effectiviteit van geboden ondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Uitvoering en monitoring Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)</u></p> <p>Door de inzet van screeningsmethodiek (klantprofielen) schuldhulpdienstverlening (Mesis), wordt invulling gegeven aan schuldhulpverlening zoals omschreven in het beleidsplan Schuldhulpverlening.</p>	<p>Beleidsplan gemeentelijke schuldhulpverlening is in 2016 vastgesteld</p> <p>Het screeningsinstrument (Mesis) blijkt van grote waarde bij de bepaling van welke producten schuldhulpverlening dienen te worden ingezet. We constateren dat de nadruk van de schuldhulpverlening steeds meer komt te liggen bij het bereiken van een financieel stabiele situatie en een schuldenvrije toekomst niet altijd bereikbaar is. Dit hebben we ook omschreven in het integrale beleidsplan schuldhulpverlening dat in november 2016 door de raad is vastgesteld</p>
<p><u>Regionale aanpak schuldhulpverlening</u></p> <p>De Regionale samenwerking in het Heuvelland op het gebied van schuldhulpverlening intensiveren. Dit doen we ondermeer door te onderzoeken naar de mogelijkheden voor het afsluiten van een gezamenlijke dienstverleningsovereenkomst met de Kredietbank Limburg voor 2016.</p>	<p>Omdat de gemeente Maastricht deel uitmaakt van de gemeenschappelijke Regeling voor schuldhulpverlening Kredietbank Limburg en de regio gemeenten niet, blijkt een gezamenlijke dienstverleningsovereenkomst met de Kredietbank niet mogelijk. In 2016 is de productinkoop bij de kredietbank regionaal afgestemd en dit heeft geleid tot een dienstverleningsovereenkomst.</p>
<p><u>Implementatie plan van aanpak beschermingsbewind</u></p> <p>In 2015 is onderzocht op welke wijze wij als gemeente met de rechtbank, bewindvoerderskantoren, kredietbank Limburg en doorverwijzers naar bewindvoerders kunnen samenwerken op te komen tot een aanpak waarbij bewindvoering als vangnet bij financiële problematiek kan worden ingezet, daar waar de geijkte instrumenten vanuit de sociale zekerheid en schuldhulpverlening niet toereikend blijken of niet inzetbaar zijn. In 2016 worden de actiepunten die voortkomen uit dit onderzoek geïmplementeerd.</p>	<p>In 2016 is gestart met een pilot budgetbeheer maatwerk. De pilot heeft tot nu toe uitgewezen dat in 20 % van de gevallen waarvoor een verzoek tot beschermingsbewind wordt aangevraagd, dit niet noodzakelijk blijkt en een minder zwaar en kortlopend traject als budgetbeheer maatwerk uitkomst kan bieden. De bevindingen vanuit de pilot zullen gedeeld worden met de rechtbank en de bewindvoerders welke actief zijn binnen de gemeente Maastricht.</p>

Meer mensen maken gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Budgetwijzer Maastricht "Pas op je geld"</u></p> <p>In 2016 wordt de gemeentelijke digitale budgetwijzer verder uitgebreid, geïmplementeerd en geëvalueerd.</p>	<p>De internetwijzer "Pasopjegeld" is uitgebreid met informatie over ondersteuningsmogelijkheden.</p>
<p><u>Uitbrengen inkomenskaart</u></p> <p>In 2016 gaan we een geactualiseerde inkomenskaart van Maastricht uitbrengen en organiseren we netwerkbijeenkomsten. Hierbij worden inkomensondersteunende voorzieningen belicht aan groepen hulpverleners in de stad.</p>	<p>Een geactualiseerde versie is uitgebracht. Omdat in 2016 diverse bijeenkomsten over armoede en schuldenproblematiek in de stad zijn georganiseerd en ook zijn bezocht door dezelfde doelgroep waar de netwerkbijeenkomsten op zijn gericht, zijn geen netwerkbijeenkomsten vanuit de gemeente georganiseerd.</p>
<p><u>Uitbrengen schuldenkaart</u></p> <p>In 2016 gaan we een geactualiseerde schuldenkaart van Maastricht uitbrengen.</p>	<p>Er is een geactualiseerde schuldenkaart uitgebracht.</p>

3. Wat heeft het gekost?

Programma 4	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	119.439	122.197	116.757	120.322	3.565 N
- Kapitaallasten				11	11 N
- Apparaatskosten	17.233	17.235	17.875	17.901	26 N
- Storting in voorzieningen					
- Overige lasten	102.206	104.962	98.882	102.410	3.528 N
(b) Totale baten	75.636	72.572	66.437	71.877	5.440 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	43.803	49.625	50.320	48.445	1.875 V
Storting in reserves	831	123			
Onttrekking uit reserves	565	421	677	166	511 N
Resultaat	44.069	49.327	49.643	48.279	1.364 V
Incidenteel resultaat					30 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Saldo van baten en lasten

Budget Bijstandsuitkeringen (Participatiewet)

Het definitieve budget voor 2016 is eind september bekend gemaakt. Voor Maastricht bedraagt dit budget € 58,7 mln. We realiseren een netto overschot ad € 2,5 mln. op het budget bijstandsuitkeringen (na aftrek van een aantal doorbelastingen Participatiewet en de al in de begroting 2016 opgenomen € 1,0 mln.). We realiseren dit forse overschot omdat de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden in Maastricht gunstiger is dan landelijk. In 2016 is het totale bestand met 0,08% licht gestegen van 3.931 naar 3.934 uitkeringen. Op basis van de meest recente cijfers CBS (augustus 2016) stijgt het landelijk bijstandsvolume met 1,3%.

Budget Zorg en Armoede

Het totale nadelige resultaat bedraagt € 2,190 mln. en bestaat uit twee onderdelen.

1) Armoedeplan: Het budget bedraagt € 7,4 mln. De uitgaven bijzondere bijstand is al een aantal jaren stijgende. De overschrijding is € 1,424 mln. De grootste stijging is te zien aan de kostensoorten: financiële transacties (bewindvoering), individuele inkomensvoorschotten, aanvullende bijstand, tegemoetkoming aanvullende ziektekosten, declaratieregelingen en de Kredietbank.

2) Kwijtschelding: In 2008 is het budget kwijtschelding reinigingsrechten overgeheveld naar de bijzondere bijstand. Het budget 2016 is € 1,2 mln. In 2016 bedraagt de overschrijding € 0,766 mln.

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

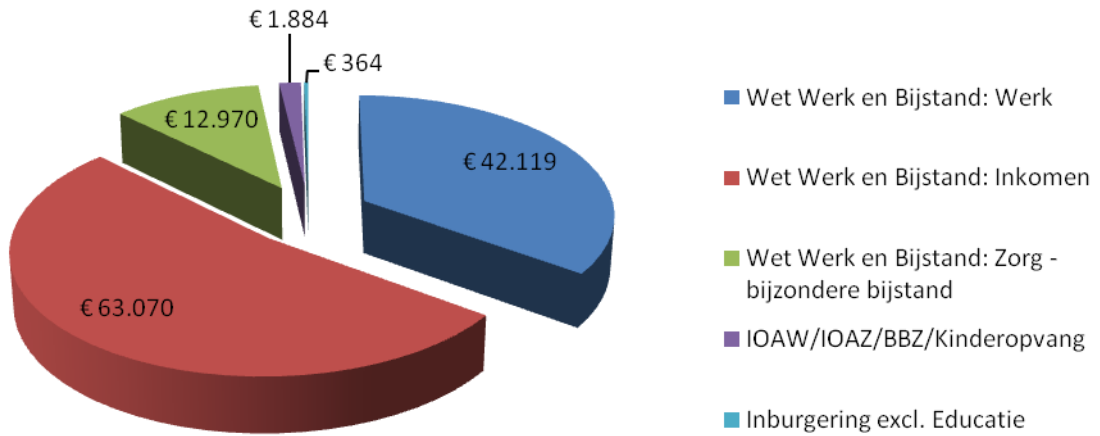
Door een lager aantal WSW'ers is de gemeentelijke bijdrage € 0,138 mln. lager dan in de begroting geraamd.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Intensivering re-integratie (minder onttrokken) € 0,511 mln. N

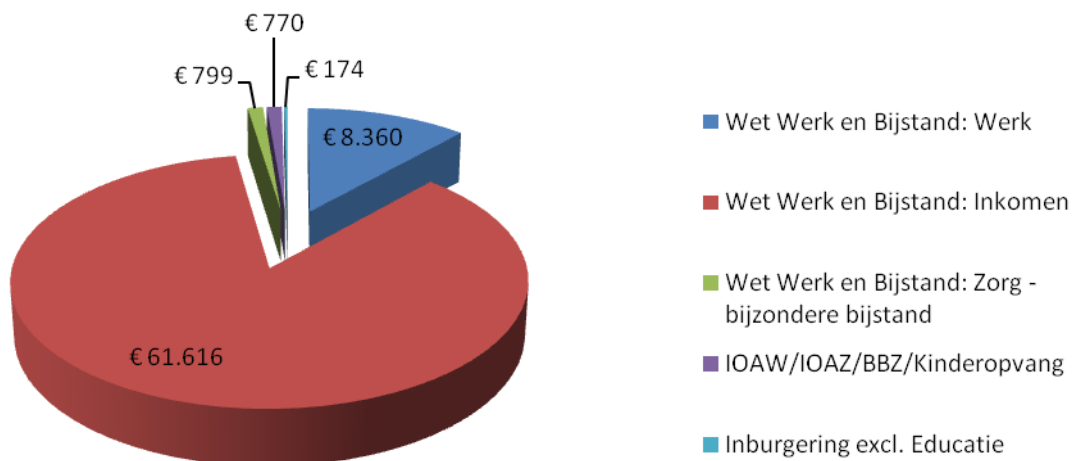
Programma 4: lasten

bedragen x 1.000

Programma 4: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Nu de drie decentralisaties per 2015 op een verantwoorde wijze zijn ingevoerd, zijn we gestart met de daadwerkelijke transformatie van het sociale domein. Hierdoor is de programmadoelstelling gewijzigd in:

De inwoners van Maastricht kunnen gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijven ontwikkelen en naar vermogen meedoen aan onze samenleving. Ze zijn zo veel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze stad biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is zijn /haar eigen onderhoud en eigen inkomen kan voorzien. Iedereen telt mee, doet mee en zorgt mee.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008):*
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is de bijdrage aan twee van de drie daarin opgenomen beleidsprincipes, namelijk:
  - Sociale stijging;
  - Vitalisering: duurzaamheid en gezondheid.
- *Sociale Visie (algemeen kader, 2013):*
De Sociale Visie beschrijft hoe we vanuit het sociale domein werken aan het realiseren van de ambities uit de Stadsvisie. Opnieuw komen de leidende thema's uit de andere visies aan de orde: diversiteit, dynamiek en vitaliteit; ontmoeting, verbinding en ontwikkeling; identiteit & identificatie, cultuur en zekerheid. In de sociale visie staat daarbij de vraag centraal naar de kwaliteit van (samen-)leven van de honderdduizenden mensen die de komende decennia (tijdelijk) inwoner van onze stad zullen zijn.
- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

A1	Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes
A5	Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking (A5).
A6	Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden)

- *Strategische nota's:*
  - BBeleidsplan Wmo-WPG 2012-2015 "Meer voor Elkaar" (20-12-2011) en het addendum op dit beleidsplan (14 oktober 2014)
  - Regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 "een gezonde koers voor Zuid-Limburg" (31 mei 2011).
  - Structuurvisie maatschappelijk vastgoed 29 mei 2012)
  - Sportnota Mee® Bewegen 25 april 2013

- Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht (19 februari 2014)
- Beleidskader Wmo 2015 (19 februari 2014)
- Beleidskader Participatiewet (19 februari 2014)
- Kaderbrief 2015 hoofdstuk SIV (7 juli 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten te bereiken:

- 1) Iedereen telt mee. 1A Meer burgers voelen dat ze ertoe doen.
1B Minder mensen worden buitengesloten.
- 2) Iedereen doet mee. 2A Meer burgers organiseren zelfstandig activiteiten en voelen zich verantwoordelijk voor de eigen omgeving.
2B Meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving, zelfsturing.
2C Betere competenties om mee te kunnen doen.
- 3) Iedereen zorgt mee. 3A Burgers kunnen langer zelfstandig wonen.
3B Meer bewoners zorgen voor elkaar.

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Bron ¹
% Maastrichtenaren dat ondersteuning als passend ervaart	2016	95	1
aantal meldingen van discriminatie in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg	2014	42	2
aantal meldingen over handicap/chronische ziekte in Maastricht bij Antidiscriminatiebureau Limburg	2014	5	2
% Maastrichtenaren dat vindt dat ze voldoende contacten heeft buiten school, werk of huishouden	2014	75	3
% Maastrichtenaren dat actief is geweest om de buurt te verbeteren	2014	17	3
% Maastrichtenaren dat bereid is om actief mee te helpen aan beheer in de openbare ruimte	2014	18	3
% Maastrichtenaren dat vrijwilligerswerk doet	2014	26	3
% Maastrichtenaren dat het er helemaal mee eens is dat mensen elkaar helpen in de buurt	2014	9	3
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het brengen en halen van mensen in de buurt	2014	6	3
% Maastrichtenaren dat hulp biedt bij het doen van boodschappen voor mensen in de omgeving	2014	4	3
% Maastrichtenaren dat een of meerdere maatwerkvoorzieningen heeft op het terrein van de Wmo en Jeugdwet	2015	2	4
Aantal meldingen veilig thuis	2015	75	5
% Maastrichtenaren ouder dan 55 jaar dat vrijwilligerswerk doet	2013	64	5

- 1) Bron: (1) Cliënttevredenheidsonderzoek; (2) ADV Limburg; (3) Stadspeiling; (4) Gemeente Maastricht Sociale Zaken; (5) Gemeente Maastricht Beleid&Ontwikkeling
 2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de gemeente verwacht of weet (afhankelijk of wijzelf wel/niet opdrachtgever zijn van de meting) dat de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

(1) Iedereen telt mee

Sociale inclusie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Implementeren actieplan “sociale inclusie” i.r.t. VN jaar • Mediacampagne ten behoeve van bewustwording sociale inclusie bij inwoners, bedrijven • Stimuleren initiatieven ter voorkoming van eenzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> • De Lokale Coalitie voor Inclusie is in 2016 gestart om samen met alle betrokken partijen een deel van het plan van aanpak voor inclusie: ‘Prioritering Implementatie VN verdrag Maastricht’, uit te voeren. Het plan van aanpak richt zich m.n. op het realiseren van oplossingen om de toegankelijkheid van voorzieningen te vergroten en is gericht op alle leeftijds- en doelgroepen. • Media aandacht is maakt hiervan onderdeel uit. • In 2016 is extra aandacht besteed aan het thema eenzaamheid. Het stimuleren van initiatieven gericht op voorkoming van eenzaamheid heeft o.a. plaatsgevonden door het uitschrijven van een tender in het kader van de flexibele subsidies rond dit thema. Dit heeft geleid tot 20 nieuwe initiatieven tot een bedrag van € 124.000.

Tegengaan en voorkomen van discriminatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Regionale aanpak discriminatie</u> Vanuit de rol als centrumgemeente wordt conform Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen opdracht verleend aan AntiDiscriminatieVoorziening-Limburg om meldingen en klachten aangaande discriminatie incl. monitoring en registratie af te handelen alsmede het initiëren en stimuleren van preventie van discriminatie.</p>	<p>Opdracht is conform opdrachtverlening uitgevoerd. ADV Limburg maakt daarbij gebruik van uiteenlopende technieken zoals VR video's voor alle doelgroepen.</p>

(2) Iedereen doet mee

► Maatschappelijke Participatie

Stimuleren maatschappelijke participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van zelfsturing en zelfregie van buurten en bewoners om zelf verantwoordelijk te zijn voor de eigen leefomgeving en elkaar. (M200 methodiek, Right to Challenge, buurtnetwerken) Thema's als het bevorderen van integratie, een goede toegang van voorzieningen (iedereen kan meedoen) maken hier onderdeel van uit • De nieuwe subsidiessystematiek, gericht op de sociale infrastructuur van vrijwilligersorganisaties en het verkrijgen van ruimte tot sturing op de gemeentelijke beleidsdoelstellingen (kanteling), is verder doorontwikkeld en geïmplementeerd. Er is een nieuwe verordening voor de subsidiering van vrijwilligersactiviteiten ingaande 2017 • De vrijwilligersondersteuning is verder versterkt door betere communicatie met burgers en met initiatiefnemers en door het faciliteren van onderlinge kennisuitwisseling. • In de opdrachtverlening aan professionele welzijns- en zorginstaties (jeugd en wmo) wordt gestuurd op de samenwerking met informele zorg, vrijwilligersinitiatieven en burgerparticipatie. De werkafspraken tussen professionals en mantelzorgers / vrijwilligers / bewoners zijn onderdeel van de opdrachtverlening. • Communicatie gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij zijn vernieuwd en verbeterd. Hiertoe is een communicatie strategie ontwikkeld en in 2016 geïmplementeerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Via een dialoogproces, workshops en waar gevraagd individuele begeleiding is de transitie van buurplatform naar buurtnetwerk stevig ingezet. Van de 32 buurplatforms hebben 25 aangegeven verder te willen ontwikkelen naar een buurtnetwerk in de periode 2017/2018. • De nieuwe subsidieverordening is in 2016 door de raad vastgesteld en in het 2^e halfjaar geïmplementeerd. • De vrijwilligersprijs is vernieuwd en kent nu 7 categorieën. Hiervoor zijn inhoudelijke thema's in de vorm van workshops besproken. • Op dit moment vindt visievorming plaats mbt cliënt en - mantelzorgondersteuning. Werkafspraken zullen worden gemaakt op basis van de geformuleerde visie en maakt ook onderdeel uit van de samenwerkingsopdracht tussen MEE, Trajekt en het Steunpunt Mantelzorg • Er is een communicatiestrategie ontwikkeld. Deze strategie zal in 2017 worden geïmplementeerd.
--	---

► *Gezondheidszorg*

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen gebiedsgerichte netwerksamenwerking, met name gericht op wijken met een laag sociaal economische status. • Bevorderen van samenwerking tussen welzijns-, care- en medische cureprofessionals. (verbinden van welzijn-zorg en medische zorg, teneinde zorgkostenefficiëntie te verbeteren, vgl. Aliantie Santé). • Stimuleren van nieuwe, innovatieve initiatieven voor informele (gezondheids)zorg. (voorbeeld: Gezondheidsplein Moetiara Maloekoe) 	<ul style="list-style-type: none"> • In 2016 heeft het JOGG netwerk in de wijken Malberg en Limmel/Nazareth vorm gekregen. Op de scholen is netwerksamenwerking tot stand gekomen tussen onderwijs, zorg, sport, ondernemers en de ouders/burgers. Dit heeft geleid tot diverse activiteiten en (nieuwe) projecten ikv gezonde leefstijl • Met GIDS-gelden zijn in 2016 twee extra wijkverpleegkundigen ingezet ter versterking van gezondheidspreventieve werking en het zorgnetwerk. • In 2016 is gewerkt aan het tot stand komen van Your Coach Next Door, een zorgketen rondom een gezonde leefstijl en overgewicht bij jongeren. Deelnemers zijn MUMC+, Envida, GGD, de gemeente, VGZ en de Provincie. Het project is benoemd als landelijke proeftuin. Het plan van aanpak is eind 2016 opgeleverd. In het kader van uitvoeringsprogramma GIDS werden in 2016 zes nieuwe afleveringen Bianca in de Buurt geproduceerd, waarbij inhoud tot stand kwam met hulp van Wmo, Jeugd en

<ul style="list-style-type: none"> • Samen met de doelgroepen opzetten van preventieprogramma's, gericht op gezonde leefstijl (waaronder ook voorkomen van verslaving) • Faciliteren van gezondheidsinitiatieven op het gebied van gezond gedrag, gezonde leefstijl en bewegen (Tenders school- en wijkinitiatieven). Buurtagenda staat centraal. (Buurten stellen zelf prioriteiten en worden hierin geholpen door wijkscans). • Vrijwilligersorganisaties betrekken in invulling verschuiving van arrangementen: van (overgenomen) zorg naar welzijn. • Opdracht JGZ herijken in relatie tot inrichten toegang en ontwikkeling van netwerken. • Ontwikkelen nieuw regionaal en lokaal beleid Publieke gezondheid voor de periode 2016 t/m 2019 gericht op een integraal beleidskader Sociaal. (aansluiting bij de regionale Toekomstagenda) • Uitwerken Convenant VGZ-Maastricht-Heuvelland teneinde vorm te geven aan de afstemming met de zorgverzekeraar op de raakvlakken van elkaars verantwoordelijkheid, • Samen met partners verder ontwikkelen van innovatieve ideeën mbt verminderen van de zorgkosten in brede zin (Alliantie/Manifest Santé) Voorbeeld: Centraal Coördinerend Centrum 	<p>Participatieconsulenten. De uitzendingen van Bianca worden omkleed met inbeddingsactiviteiten in 2017.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering Preventie-en Handavingsplan Jeugd, Alcohol & Omgeving Maastricht Heuvelland 2015-2019. Stichting Plexat heeft voor 2016 en 2017 subsidie gekregen voor het runnen van een inloopvoorziening voor en door GGZ-cliënten. In 2016 is een begin gemaakt met het inrichten van nieuw beleid OGGz, inloopvoorzieningen GGZ en kwartiermaken. Mondriaan, Plexat en de Cour zijn hierbij betrokken. • In het kader van Basisschool in Beweging hebben scholen vakwerkplannen LO aangeschaft, gefaciliteerd vanuit JOGG. • Diverse projecten zijn in het kader van de tenders flexibele subsidies eenzaamheid en diversiteit toegekend. • Advante heeft in 2016 het onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop de gemeenten in Zuid-Limburg hun opdrachtgeverschap invullen voor de vier organisaties van Jeugdgezondheidszorg. In hun eindrapport constateert Advante dat deze aansturing van de gemeenten kan verbeteren: en noemt daarbij een aantal aanknopingspunten. Op initiatief van Sittard-Geleen werken gemeenten nu een vervolgproces uit op deze aanknopingspunten dat ook past bij de veranderingen in het Sociaal Domein. • In september 2016 werd het Regionaal Beleidsplan Publieke Gezondheid "Van Signaalrood naar Bronsgroen" met de drie programmalijnen a. Gezonde Jeugd, b. Gezonde Wijk en c. Aandacht voor kwetsbare personen vastgesteld door de Raad. • De afspraken vanuit het Convenant met VGZ spitsen zich in 2016 toe tot de vormgeving van de Blauwe Zorg in Wittevrouwenveld. • In 2016 werd het plan Blauwe Zorg ontwikkeld voor de regio Wittevrouwenveld. Hierin werd het initiatief Nieuwe GGZ meegenomen en omgedoopt tot Blauwe GGZ.
--	--

verwijzing, opname en ontslag.	
--------------------------------	--

► *Opvoeding en Ontwikkeling (O en O)*

Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien	
Beoogde prestaties 2016	Resultaat 2016
<ul style="list-style-type: none"> Bereikbaar maken van informatie over opvoeden en opgroeien. Bevorderen van competent ouderschap (zoals Triple P). Organiseren van gezamenlijke scholing met ketenpartners en passend onderwijs om netwerk rond jeugdige te betrekken en te versterken. Verbinden van netwerken (jeugdigen en/of hun ouders, professionals en vrijwilligers) om vroegtijdig te kunnen signaleren en zwaardere problematiek te voorkomen Investeren in deskundigheidsbevordering op het gebied van taalontwikkeling (VVE en logopedie) en ouderbetrokkenheid. “het erbij halen” van kennis van anderen waar nodig eenvoudiger te maken en de basisvoorziening geschikt te maken als werkplaats. Het onderzoeken van mogelijkheden om de effectiviteit van online tools te versterken via “blended werken”: het integreren van de laagdrempelige toepassingen in de persoonlijke benadering en ondersteuning (een mix van face-to-face-contact en online hulp) Stapsgewijs versterken van oplossingsgericht werken van team Jeugd. Het stimuleren van de samenhang tussen de verschillende toegangen (Jeugd, participatie en Wmo) door werkwijze, verordening, regelingen af te stemmen en gezamenlijk gebruik instrumenten en indicatoren. Opdrachtverlening aan en afstemming werkwijze van o.a. Veiligheidshuis, leerplicht afstemmen en aanpassen op ontwikkelingen bij de toegang. 	<ul style="list-style-type: none"> De herpositionering van www.cjgo43.nl heeft geleid tot toename aantal bezoekers en informatie is lokaler en actueler. Triple P is geborgd in de plannen van de organisaties en doorontwikkeling Triple P voor LVB doelgroep wordt onderzocht. Gezamenlijke scholing van ketenpartners heeft plaatsgevonden voor uitvoeren Yucel-methode. De verbinding van formele en informele netwerken blijft een voortdurend aandachtspunt. Met name bij vrijwilligers Humanitas voor BOR-trajecten zien we resultaat van betere verbinding. Investering in deskundigheidsbevordering op het gebied van taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid is een doorlopend traject. Het “erbij halen van anderen” is onderwerp van gesprek geweest in de ontwikkeltafels “inkoop jeugd 2017” en heeft geleid tot eenduidige afspraken met aanbieders en heldere instructies voor Team jeugd. Door wisseling van projectleider heeft dit traject vertraging opgelopen. Verbinding digitale mogelijkheden en tools met het “gewone” face-to-face werken vraagt nog om doorontwikkeling. Is de kern van de veranderde werkwijze en vraagt om continue aandacht in het proces en onderdeel van de intervisie. Voor de integrale afstemming zijn zowel bij beleid als bij de uitvoering nadere afspraken gemaakt en waar nodig overleg ingericht om

	<p>met elkaar de aanpak af te stemmen en waar nodig tot oplossingen te komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continue proces
--	---

(3) Iedereen zorgt mee

► Informatie, advies en cliëntondersteuning

Versterken zelfregie en keuzevrijheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Beter ontsluiten van informatie</u></p> <p>Digitaal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren van de kwaliteit van de digitale sociale kaart (meer gebiedsgerichte en eigentijdse producten en buurtactiviteiten). <p>Fysiek</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wijkservicepunten en de sociale teams en de toegangen Wmo, Jeugd en Participatie op elkaar af te stemmen. Ondermeer door het realiseren van digitale ondersteuning en het faciliteren van de presente professionals in de wijkservicepunten. • Kennis van professionals en vrijwilligers te verbeteren op het gebied van algemene (specifieke) voorzieningen in de directe omgeving. • Faciliteren van Veilig Thuis ogv informatie, advies en initiëren maatwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ter verbetering van de kwaliteit is de Jalpsite vernieuwd en is een nieuwe naam ingevoerd te weten: Maastrichthelpt.nl • In 2016 zijn we doorgroeid naar 6 sociale teams. Burgers kunnen deze teams bereiken via www.sociaalteammaastricht.nl en per telefoon. Ook is elk team elke week fysiek bereikbaar. Team Jeugd en team Wmo hebben in elk sociaal team een deelnemer afgevaardigd. Met participatie zijn de eerste afspraken rondom casuïstiek gemaakt. • In 2016 is een extra impuls gegeven in de formatie van Veilig Thuis vanwege groei in het aantal meldingen en om te zorgen dat de wachtlijst wordt weggewerkt.

<p><u>Stimuleren en faciliteren van (informele) cliëntondersteuning.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Formuleren van een gezamenlijk (gemeente, lokale partijen vrijwilligers) toekomstbeeld en opstellen implementatieplan voor cliëntondersteuning. • Stimuleren van het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de vrijwillige inzet. • Stimuleren en faciliteren van de inzet van (informele) cliëntondersteuning in relatie tot het keukentafelgesprek. • Stimuleren en faciliteren verbinding tussen professionals en vrijwilligers in het kader van familiegroeps/ondersteuningsplan. • Samenhang stimuleren tussen de verschillende teams die betrokken zijn bij de toegang rond Jeugd, participatie en Wmo en door uniformiteit na te streven in werkwijze, verordening, regelingen en gezamenlijk gebruik instrumenten en indicatoren. • Het budget voor de uitvoering van cliëntondersteuning door MEE blijft gehandhaafd op het niveau van 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de visievorming op cliëntondersteuning is een werkconferentie georganiseerd waar vrijwilligers, professionals en cliëntvertegenwoordigers ideeën en beelden over cliëntondersteuning hebben uitgewisseld. In 2017 vindt een nadere uitwerking plaats. • In 2016 zijn daarover werkafspraken met MEE gemaakt. • Maakt onderdeel uit van de subsidiëring van MEE • Nav het onderzoeksrapport: "Inzicht in de cliëntervaringen Wmo 2015" zijn acties uitgezet waaronder : <ol style="list-style-type: none"> 1. de opdracht aan MEE, Steunpunt Mantelzorg en Trajekt om de samenwerking op het gebied van cliëntondersteuning te intensiveren. Dit heeft geresulteerd in een plan van aanpak. 2. daarnaast helpen de sociale wijkteams de weg te wijzen naar de informele of algemeen toegankelijke ondersteuning. • In 2016 is een consultant van MEE in het kader van de kennisuitwisseling en snellere doorverwijzing voor een dag per week toegevoegd aan de toegang Wmo. • In 2016 is het budget voor de uitvoering van cliëntondersteuning door MEE gehandhaafd op het niveau van 2015.
---	---

► *Ondersteuning Informele Zorg*

Het ondersteunen en stimuleren van Sociale Netwerk en Informele Zorg	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<ul style="list-style-type: none"> • Digitaal toegankelijk maken van voorbeelden van organisaties of bedrijven die investeren in mantelzorg. • Vergroten van het bereik voor de website wehelen.nl • De belangrijkste mantelzorger(s) is/zijn betrokken bij het opstellen van het (familie)ondersteuningsplan, waarin ook aandacht is voor de knelpunten waar de mantelzorger tegenaan loopt. • Inzet is de informele zorg in staat te stellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hier is in 2016 slechts een start mee gemaakt. • Gerealiseerd door activiteiten van de coördinator van Wehelen oa op Facebook • Gerealiseerd in de keukentafelgesprekken • Concrete prestaties in 2016 zijn onderdeel

<p>nieuwe mogelijkheden te bedenken en te benutten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concrete prestaties in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar het geven van meer ruimte aan mantelzorgers om op eigen wijze de ondersteuning te organiseren bijvoorbeeld door diensten zelf in te kopen. - Opstellen van een plan van aanpak om de informatie, advies en ondersteuning mbt mantelzorg laagdrempeliger en op natuurlijke vindplekken van mantelzorgers beschikbaar te stellen. - Ontwikkelen van materiaal en deskundigheidsbevordering. - Onderzoeken van de mogelijkheid tot het laten vervallen van een tegenprestatie bij mensen in bijstandssituaties die mantelzorg verrichten of vrijwilligers werk doen. - Concretiseren mantelzorgcompliment 2016. - Onderzoek naar de mogelijkheid van de inzet van nachtvrijwilligers voor mantelzorgers van mensen met dementie en de inzet van een pool van vrijwilligers voor acute hulp. - Maatwerk in respijtzorg leveren voor mantelzorgers en verzorgers. - Formuleren van gezamenlijke werkwijze van gemeente en andere organisaties op het gebied van herkennen, signaleren en doorverwijzen als er sprake is van dreigende overbelasting of ontspoorde zorg (ism veilige thuis). - Formuleren gezamenlijk (gemeente, lokale partijen vrijwilligers) toekomstbeeld en implementatieplan ten aanzien van de mantelzorgondersteuning. - Uitwerken minimale handelingen zorgaanbieders in relatie tot vrijwilligers. 	<p>geworden van de opdracht tot samenwerking tussen MEE, Trajekt en Steunpunt Mantelzorg. Eind 2016 is een plan van aanpak door deze drie partijen uitgewerkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt onderdeel uit van de toekomstagenda Sociaal Domein M-H. Realisatie in 2017. • Eerste onderzoek gedaan naar vindplaatsen van mantelzorgers en mogelijkheden voor communicatie. • Krijgt oa vorm via de inzet van het Steunpunt Mantelzorg en de Academie voor Informele Zorg. • Dit moet nog nader vorm krijgen in het kader van de Participatiewet. • In 2016 is uitvoering gegeven aan de mantelzorgwaardering/het mantelzorgcompliment. • In 2016 is samenwerkingstrajekt met studenten in gang gezet die tegen geringe vergoeding ondersteuning bieden aan mantelzorgers. • Respijtzorg wordt als maatwerkvoorziening ingezet. In 2017 vindt verdere visievorming plaats. • In het kader van het projectplan: "ouderen in Maastricht-Heuvelland in veilige handen" zijn in 2016 bijeenkomsten georganiseerd met oa ketenzorg dementie, steunpunt mantelzorg en de sociale wijkteams. Er zijn signaalkaarten ontwikkeld, die tijdens bijeenkomsten zijn uitgereikt en uitgelegd. Ook is er voorlichting gegeven aan vrijwilligersorganisaties. • In de Toekomstagenda Sociaal Domein zijn de speerpunten ten behoeve van het toekomstbeeld voor mantelzorgondersteuning vastgesteld. Deze worden in 2016, 2017, 2018 met verschillende partijen nader uitgewerkt. • Nog niet uitgevoerd in het kader van het bestuurlijk aanbesteden.
---	---

► *Passende ondersteuning*

Doorontwikkeling passende ondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<ul style="list-style-type: none"> • Het versterken van de rol van het sociaal netwerk bij het signaleren en het (her)onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de burger. • De ontwikkeling van het persoonsgebonden budget. • De ontwikkeling van (de toegankelijkheid van) het voorzieningenaanbod. • De sturing op professionele aanbieders. • Herkenbaarheid van de toegang Wmo en Jeugd voor burgers die problemen ervaren in hun zelfredzaamheid of participatie in de (Maastrichtse) samenleving. Stimuleren dat burgers zelf problemen van medeburgers signaleren en waar mogelijk samen met de gemeente naar een passende oplossing zoeken. • Bevorderen coördinatie Veiligheidshuis en samenhang met toegang Wmo Jeugd en de sociale wijkteams (i.o.) • Innovatie budget Wmo inzetten. • Continuering subsidieregeling innovatie Jeugdhulp. 	<ul style="list-style-type: none"> • De werking en mogelijkheden van het sociaal netwerk zijn een vast onderdeel bij het keukentafelgesprek. Daarnaast zijn nieuwe afspraken met Mee, Trajekt en Steunpunt mantelzorg gemaakt, gericht op betere onderlinge samenwerking en ondersteuning van de cliënt bij aanboren potentieel van het sociaal netwerk. • Verbeteringen zijn met name geboekt in de werking van het betalingssysteem van de Sociale VerzekeringsBank. • De contractafspraken voor de nieuwe taken zijn per 1 januari 2017 aangepast. Deze aanpassing is het gevolg van een intensief traject met de zorgaanbieders dat in 2016 is doorlopen (ontwikkeltafels bestuurlijk aanbesteden). • Middels de ontwikkeltafels en inkoop In 2016 zijn we tot overeenstemming gekomen omtrent een nieuwe gemeenschappelijke regeling voor 32 Limburgse gemeenten voor het doelgroepenvervoer. De nadere concretisering zal in 2017 in nauw overleg met de Raad tot stand komen. • Zowel Team Jeugd, Team Wmo en de sociale teams dragen uit dat burgers met vragen bij hen terecht kunnen en dat de burger ondersteund wordt bij het vinden van een passende oplossing. • Zowel team jeugd als team Wmo hebben een afgevaardigde in de sociale teams. Het Veiligheidshuis sluit regelmatig aan bij de overleggen van de sociale teams om af te stemmen waar een casus het beste opgepakt kan worden. • Het innovatiebudget Wmo is gebruikt voor een alternatieve vorm van financiering van de professionele groepsbegeleiding / dagbesteding in Noord -West. Hierdoor kan worden geëxperimenteerd met een integrale voorzieningenaanbod dat zonder indicaties toegankelijk is voor alle inwoners. • Is gerealiseerd.
---	--

► *Opgang & Onderdak*

Opgang van dak- en thuislozen

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Doorontwikkeling opvang van dak- en thuislozen</u> In opdracht van (en gefinancierd door) de gemeente geven verschillende instellingen uitvoer aan beschermd- en begeleid wonen van de verschillende doelgroepen dak- en thuislozen, zwerfjongeren, vrouwenopvang.</p> <p>Concrete aandachtspunten in de opdrachten voor 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkelen van de Centrale Voordeur als gezamenlijke portal voor dak- en thuislozen en burgers die vanwege psychische problematiek in een beschermde omgeving moeten wonen • Bieden van tijdelijke noodopvang aan vluchtelingen die geen aanspraak hebben op opvang van rijkswege. <p>Verbeteren netwerkssamenwerking integrale aanpak OGGZ (m.n. tussen GGZ en MO (=verbeterpunt uit onderzoek Singel 9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van vrijwilligers/burger-initiatieven ter bevordering leefbaarheid en veiligheid van en samen met doelgroepen. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor een toenemende diversiteit in doelgroepen. • Ontwikkelen van een samenhangend palet van opvangvormen voor de verschillende doelgroepen, waardoor voortgang in wooncarrière en eigen regie beter mogelijk wordt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Centraal binnen het beleidsveld Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is het ontwikkeltraject van de cliënt naar meer zelfregie. In 2016 is vanuit de doelstellingen van de Toekomstagenda en vanuit de landelijke koers <i>Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis</i> een begin gemaakt met het stimuleren van de zelfredzaamheid door intensivering van activeringstrajecten en door inzet van nieuwe opvangvormen. • De Centrale Voordeur(CV) is een gezamenlijk screenings- en toeleidingsinstrument teneinde de klanten op de juiste plek te plaatsen en met het juiste ondersteuningsplan. Deze was aanvankelijk een initiatief van een aantal aanbieders, maar is nu een breed overleg van de gezamenlijke aanbieders en WMO-Toegang onder voorzitterschap van de gemeente. • De stichting VLOT biedt onderdak aan een 17 tal uitgeprocedeerde vluchtelingen en begeleidt deze mensen naar de stap van terugkeer en vertrek, en staat hen bij (mentaal en juridisch) in nog lopende rechtszaken. Vanaf 2017 is de stichting Vlot op gegaan in de organisatie van het Leger des Heils. Landelijk loopt nog de Bed-bad-brood-discussie over centrale opvang van deze mensen. Er is nog geen overeenstemming tussen rijk en gemeenten hierover. Extra inspanningen door de toename van vluchtelingen zijn verricht voor opvang. Tijdelijk AZC Malberg is gedeeltelijk gerealiseerd. Daarnaast is en wordt ingezet op maatschappelijke participatie van vluchtelingen. In de dag- en nachtopvang is een samenwerking gerealiseerd tussen het Leger des Heils en Mondriaan om vroegtijdig (ernstige) GGZ-problematiek te onderkennen en adequaat te handelen. Dit thema wordt breder opgepakt in het project Aanpak Mensen met Verward Gedrag, dat in 2017 nader vorm gaat krijgen. • Door Relim is in het kader van 'Meedoen in de Buurt' met buurtnetwerken samengewerkt om mensen vanuit de opvang in te zetten voor eenvoudig groenonderhoud. Tevens is ook in 2016 op initiatief van de Koraal Groep/Gastenhof door zwerfjongeren om en nabij het pension Jekerzicht (Jekerstraat) eenvoudig groenonderhoud gedaan en boomspiegels ingericht • In 2016 is de opvangvorm <i>Beschermd Wonen zonder verblijf</i> geïntroduceerd, bedoeld voor mensen in de opvang die enige mate van eigen regie mbt wonen hebben (ontwikkeld), maar die toch nog begeleiding en onplanbare zorg behoeven. Vrijwel alle aanbieders van

<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van een samenhangend palet van dagbestedings- en activeringsactiviteiten van verschillende doelgroepen (kwetsbare burgers met geestelijke, verstandelijke en lichamelijke beperkingen) • Ontwikkelen van een passende en eenduidige financieringssysteem van de producten opvang en onderdak (=transformatie-opdracht: efficiënter afspraken met uitvoerders maken: onderscheid subsidie/inkoop) • Beleidsontwikkeling m.b.t. toegang, doorstroom en uitstroom van mensen in opvangvoorzieningen (resultaatafspraken mbt aantallen en termijnen) 	<p>Beschermd Wonen hebben vorm gegeven aan dit arrangement.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is verder vorm gegeven aan het stroomlijnen van de grote variëteit van activeringsinitiatieven. Aanbieders zijn nauwer gaan samenwerken en ontwikkelen een eerste aanzet naar een zogenaamd "Participatieloket", waarin de aanbieders gezamenlijk de meest passende voorziening zoeken voor de klant. Verder is een start gemaakt met een Algemene Dagbestedingsvoorziening in de wijken Noord-West. Deze zal het eerste kwartaal 2017 van start gaan. • In de WMO-Ontwikkeltafels is een nieuwe financieringssysteem ontwikkeld die vanaf 2017 zal gelden. Deze nieuwe financiering sluit beter aan bij de geleverde prestaties en gaat uit van uniforme tarieven. Daarnaast zijn er met het Leger des Heils en met Relim afspraken gemaakt om een aantal producten die voorheen via subsidiefinanciering verliepen via een inkoopconstructie (pxq) te realiseren. Bij Xonar Vrouwenopvang is de vanuit het rijk opgelegde bezuiniging van 7% (ikv het landelijk objectief verdeelmodel) met succes gerealiseerd, zonder dat de kwaliteit van opvang en hulpverlening aan de cliënten daaronder heeft geleden. <p>Met een aantal organisaties zijn afspraken gemaakt ten aanzien van doorlooptijden.</p> <p>Voor wat betreft de inkoop van Beschermd Wonenarrangementen is in 2016 een zogenaamd degressief tarief ontwikkeld dat aanbieders moet stimuleren hun klanten zo snel als het kan te begeleiden naar een zorg-/ondersteuningstraject met meer zelfregie.</p> <p>Resultaatafspraken (aantallen) zijn nog niet gemaakt. Dit zal in 2017 verder worden ontwikkeld in het kader van kwaliteit- en resultaatfinanciering.</p> <p>De Vrouwenopvang (Xonar) heeft in 2016 het project De Nieuwe Toekomst uitgevoerd; doel van dit project is de vrouwen economisch onafhankelijk te maken door (arbeids)participatie te bevorderen. De Nieuwe Toekomst wordt in 2017 structureel geborgd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is het zwerfjongerenbeleid geactualiseerd mede naar aanleiding van initiatieven vanuit
--	--

<ul style="list-style-type: none"> Landelijk is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. De minister heeft hierover een Kamerbrief doen uitgaan waarin ze gemeenten oproept om triage en opvang vorm te geven. Dit is een aandachtspunt dat vanuit het oogpunt van zorg (P5/6) en veiligheid (P2) vorm zal krijgen. 	<p>verschillende raadsfracties Dit heeft in november 2016 geresulteerd in de notitie: "Zwerfjongerenbeleid 3.0: Naar een zwerfjongerenbeleid met een samenhangende aanpak van de zwerfjongerenproblematiek." In januari 2017 krijgt dit vervolg in een Stadsronde zwerfjongeren, waarna na consultatie met de Raad en de stad dit verder wordt uitgewerkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> In 2016 is in samenwerking met de drie grote gemeenten in Zuid-Limburg (Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen), Politie, OM en een aantal grote zorgaanbieders een concept-plan Aanpak Mensen met Verward Gedrag opgesteld. Dit plan zal op 31 januari 2017 in een Stadsronde met de raad gecommuniceerd worden en het zal het eerste halfjaar 2017 verder worden uitgewerkt.
---	--

Transformatie sociaal domein (zorg en welzijn)

Toekomstagenda Sociale Domein (jeugd, volwassen en senioren)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Versterking van de individuele eigen kracht in de samenleving</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Voorkomen van (meer) problemen door gerichte en samenhangende focus op preventie. Vroegsignalering: niet alleen mensen met een ondersteuningsbehoefte, maar samenlevingsbreed worden signalen opgepakt: leerkrachten, burens, familie en vrienden kunnen met zorgen en signalen in hun omgeving terecht. Begeleiden onze inwoners op hun weg naar economische zelfstandigheid en verdere persoonlijke ontwikkeling. Mantelzorgers weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning en worden zodanig ondersteund dat ze hun zorgtaken langer volhouden. Burgers weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning bij hun zoektocht naar de voorwaarden waaronder ze mee kunnen doen aan de samenleving. Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen. Versterken basisvoorzieningen: om zoveel mogelijk op te kunnen vangen in een zo normaal mogelijke situatie. 	<p>De speerpunten uit de toekomstagenda krijgen zijn vertaling op lokaal niveau. Dit houdt in dat de prestaties veelal onderdeel uitmaken van het reguliere beleid.</p> <p>Voor het versterken van de individuele kracht gaat het in Maastricht om de preventieve activiteiten op het gebied van gezondheid, de informatie en ondersteuning van mantelzorgers. De toegang voor Wmo en Jeugd en de sociale teams waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning.</p> <p>In het kader van het uitvoeringsplan Wonen en zorg zijn activiteiten uitgezet voor het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en via verschillende projecten en experimenten (bijvoorbeeld dagbesteding) worden de basisvoorzieningen verder versterkt.</p>

<p><u>Versterking van de collectieve eigen kracht</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer participatie leidt tot meer gemeenschap • De gemeenten in Maastricht-Heuvelland faciliteren diverse burgerinitiatieven voor algemene voorzieningen in buurten, kernen en dorpen. • Sociaal Investerings Fonds (SIF) • Algemene voorzieningen (oa scootmobielenvoerpool) 	<p>De versterking van de collectieve eigen kracht is in Maastricht in 2016 gerealiseerd via de bewonersinitiatieven en tenders, de regeling sociaal investeren ingesteld om te komen tot nieuwe ideeën die leiden tot minder individuele voorziening en de pilot algemeen toegankelijke dagbesteding Noord West is voorbereid.</p>
<p><u>Het centraal stellen van de burger en zijn directe omgeving</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Per huishouden één plan gemaakt, ongeacht uit welke wetten ondersteuning nodig is. • Eén centrale toegang voor de meeste vormen van hulp en ondersteuning. Deze is dicht bij mensen georganiseerd. • De professionele dienstverlening in het sociaal domein wordt vernieuwd. • Burgers ondervinden bij hun ondersteuning geen hinder van de schotten tussen de uitvoering van verschillende wetten en gemeentelijke regelgeving. • Betere verbinding gemeenten, zorgverzekeraars, zorg/welzijnsaanbieders, corporaties. 	<p>Vanuit de Teams voor Jeugd en Wmo en de sociale teams wordt de ondersteuning voor en met de burgers georganiseerd. Daar waar mogelijk wordt al zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een huishouden, een plan.</p> <p>De vernieuwing van de professionele dienstverlening en het wegwerken van schotten tussen de verschillende wetten en gemeentelijke regelgeving heeft daarbij voortdurende aandacht. O.a. via de Alliantie Santé wordt steeds meer de verbinding opgezocht tussen verschillende partijen</p>
<p><u>Niet geplande prestatie</u></p>	<p>Nieuw ten opzichte van begroting 2016 is de bestuursopdracht die het college in september 2016 heeft uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstellingen van het beleid</p>

Sociaal Investeringsfonds (SIF)	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoeren tender Sociaal Investeren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Op dit moment is de uitwerking van de tender Sociaal investeren ten bedrage van € 500.000 in voorbereiding met als doelstelling burgers in een kwetsbare positie daadwerkelijk bereiken, mee laten doen en zo nodig ondersteunen, zodat er minder individuele voorzieningen nodig zijn (en dus financieel 'rendeert'). De tender start begin 2016 en zal in diverse tranches uitgezet worden met meerdere beoordelingsmomenten in het jaar. Begeleiden van het proces om te komen tot zorgkroegen: doorontwikkelen van het bestaande burgerinitiatief naar een algemene voorziening die kan leiden tot minder professionele inzet. Faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: Het wijkhuis/ Masterhome van The Masters als vernieuwend zorgconcept (met cofinanciering van Provincie Limburg). In dit concept worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in normale werkomstandigheden begeleid of opgeleid tot maatschappelijk ondernemer; worden studenten en masters samen gehuisvest waardoor zij elkaar kunnen versterken en worden de studenten ingezet in de begeleiding en stimulering van de jonge masters; kunnen buurtbewoners terecht voor laagdrempelige hulp bij het voeren van hun huishouding, et cetera. Faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: Circa 70 nieuwe zorgplekken bij Stichting Kinderboerderij Daalhoeve en Athos Eet-Maakt-Doet, welke deels ingezet kunnen worden als vervangend aanbod van huidige professioneel ingekochte zorgtrajecten en deels als preventief aanbod. 	<ul style="list-style-type: none"> Op de tender zijn bijna 70 ideeën binnengekomen waarvan 17 zijn geselecteerd voor een pitchdag voor een externe beoordelingsteam. 9 ideeën worden momenteel verder uitgewerkt. In 2016 is Zorgcafé 't Wiemerinkje gestart. Dit initiatief wordt gefaciliteerd door de gemeente. De verwachting is dat het Masterhome voor de zomer 2017 gereed is. In Wolder is een nieuw servicepunt van The Masters geopend. Beide concepten worden actief ondersteund door de gemeente. Steeds meer verbindingen worden gelegd met zowel buurt- als professionele voorzieningen als huiskamer, Sociaal Team, buurt netwerken etc. Verdere ontwikkeling van deze concepten wordt breed bekeken.
<p><u>Intensivering samenwerking sociaal domein – 1^e lijn gezondheidszorg</u></p> <p>Samen met zorgverzekeraar VGZ wordt onder naam 'Blauwe Zorg' een pilot gestart om te komen tot een nieuwe vorm van zorgverlening in de wijken in Wittevrouweveld en Nazareth. Bouwstenen zijn: ontschotten van financiering, burgers centraal, zorgverleners aan zet en positieve gezondheid als uitgangspunt.</p>	<p>Om meer structuur in het project te krijgen, heeft BMC de opdracht gekregen om een governance structuur en een plan van aanpak op te stellen. Beiden worden in januari 2017 opgeleverd. Verder is er een medewerker van de gemeente toegevoegd aan de werkgroep en worden verschillende processtappen om te komen tot een nieuwe zorgverlening uitgewerkt. Verbindingen zijn in 2016 gelegd.</p>

<p>Monitoring Ten behoeve van de monitoring van resultaten, outcome en rendement van (realisatie zorgkroegconcept en de vernieuwende zorgconcepten) zal met Universiteit Maastricht i.s.m. Hogeschool Zuid en belanghebbende partijen, waaronder de zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners een meerjarig onderzoeksprogramma starten.</p> <p>Reeds aangevane verplichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project Blauwe Zorg € 35.000 eenmalig <p>Kostenraming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tender: € 500.000 per jaar • Zorgkroegconcept: € 100.000 voor de duur van 2 jaar • Vernieuwende zorgconcepten € 950.000 voor de duur van 2 jaar • Onderzoek UM/Hogeschool Zuid € 200.000 voor de duur van 2 jaar 	<p>Project Blauwe Zorg in de Wijk is in uitvoering. De eerste resultaten zijn te verwachten in 2017.</p>
---	--

3. Wat heeft het gekost?

Programma 5/6	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	144.762	148.709	148.009	152.665	4.656 N
- Kapitaallasten	243	176	176	176	
- Apparaatskosten	13.178	13.600	13.889	13.404	485 V
- Storting in voorzieningen	146				
- Overige lasten	131.195	134.933	133.944	139.085	5.141 N
(b) Totale baten	23.745	22.440	20.850	20.568	282 N
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	121.017	126.269	127.159	132.097	4.938 N
Storting in reserves	4.734		4.508	1.777	2.731 V
Onttrekking uit reserves	966	1.810	6.829	2.300	4.529 N
Resultaat	124.785	124.459	124.838	131.574	6.736 N
Incidenteel resultaat					1.052 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Saldo van baten en lasten

3D's Jeugdzorg € 5,063 mln. nadelig

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's). De Jeugdwet ondersteunt ouders en kinderen, waardoor kinderen gezond kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen participeren in de samenleving. Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd. Bij de Jeugdwet gaat het om voor gemeenten geheel nieuwe taken.

In het 2e jaar van de uitvoering van de 3-decentralisaties wordt de transformatie van het sociaal domein voortgezet. Met de monitoring 3-decentralisaties wordt het transformatieproces, zowel financieel als inhoudelijk bewaakt. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Voor Maastricht betekent dat in 2016 een afname in de rijksbijdrage voor 3-decentralisaties van circa € 8 mln. ten opzichte van 2015. Ook voor de jaren na 2016 zien we op dit moment een verdere afname van de rijksmiddelen. We sluiten het jaar 2016 dan ook af met een groot financieel tekort op Jeugdzorg. De grootste uitgavenpost binnen de Jeugdwet zijn de arrangementen jeugd (Zorg in Natura) die door de aanbieders worden gedeclareerd. Deze arrangementen worden deels ingezet door team jeugd, en deels door verwijzers (bijvoorbeeld huisartsen) en gecertificeerde instellingen. De persoonsgebonden budgetten (PGB) nemen af, terwijl de keuzevrijheid hiervoor is gecontinueerd.

Het college heeft in september 2016 de bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstelling van het beleid.

3D's Wmo begeleiding en beschermd wonen € 3,308 mln nadelig

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's).

Bij Wmo 2015 gaat het om voorzieningen die per 2015 vanuit de AWBZ naar de gemeente zijn gedecentraliseerd (individuele begeleiding, groepsbegeleiding en beschermd wonen).

In het 2e jaar van de uitvoering van de 3-decentralisaties wordt de transformatie van het sociaal domein voortgezet. Met de monitoring 3-decentralisaties wordt het transformatieproces, zowel financieel als inhoudelijk bewaakt. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Voor Maastricht betekent dat in 2016 een afname in de rijksbijdrage voor 3-decentralisaties van circa € 8 mln. ten opzichte van 2015. Ook voor de jaren na 2016 zien we op dit moment een verdere afname van de rijksmiddelen. We sluiten het jaar 2016 dan ook af met een groot financieel tekort op Wmo- Begeleiding en beschermd wonen. Ook binnen de Wmo taken is de financiële opgave erg groot, enerzijds door de toename van de kosten voor Beschermd Wonen, anderzijds doordat het Rijk minder budget beschikbaar stelt.

Het college heeft in september 2016 de bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstelling van het beleid.

Wmo voorzieningen € 0,031 mln. nadelig

Dit betreft de individuele voorzieningen die al voor 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente vielen. Omdat de Wmo een open einde regeling is die vele variabelen kent, is sturing op budget-neutraliteit per jaar moeilijk.

Storting in reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

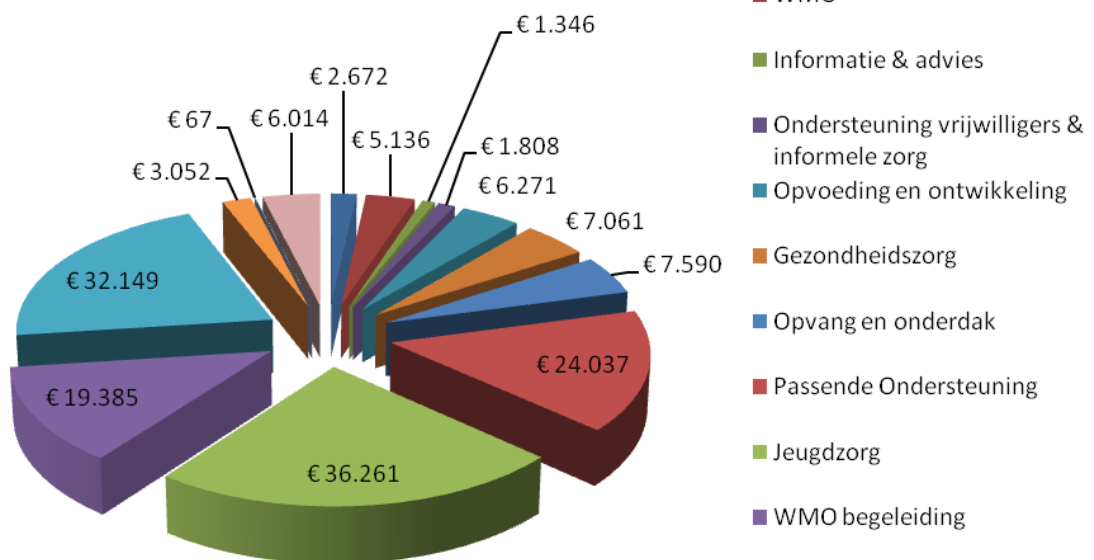
- Investeringsfonds Duurz. Soc. Infrastructuur € 2,731 mln. V

Onttrekkingen uit reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Innovatieopdracht Samenleven € 0,599 mln. N
- Investeringsfonds Duurz. Soc. Infrastructuur € 0,452 mln. N
- Decentralisaties sociaal domein € 2,128 mln. N
- Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen € 0,750 mln. N
- Krimpgelden regio € 0,600 mln. N

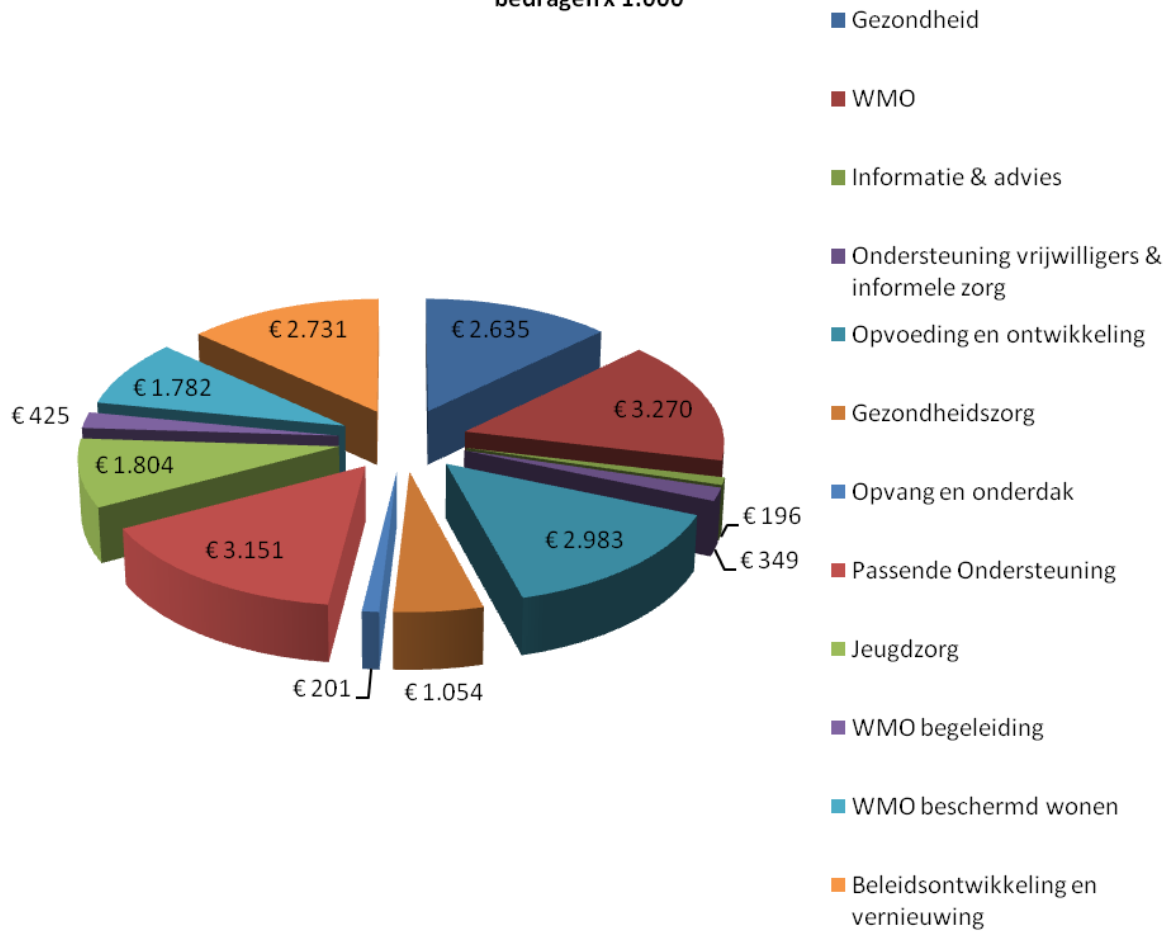
Programma 5&6: lasten

bedragen x 1.000

Programma 5&6: baten

bedragen x 1.000

Programma 7 Sport en Recreatie

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Wij stellen ons als doel meer Maastrichtenaren te laten sporten en bewegen.

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Bron ¹
% Maastrichtenaren van 18+jaar dat tenminste 12 keer per jaar deelneemt aan sport (schooltijd telt niet, vakanties wel; RSO-norm)	2010	57	1
	2014	59	
	Ambitie 2020	>65	
% Maastrichtenaren van 18+jaar dat op tenminste 5 dagen per week een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit verricht (NNGB norm)	2010	49	1
	2014	48	
	Ambitie 2020	>53	
1) Bron: (1)Stadspeiling 2) In de kolom peiljaar worden de meest recente gepubliceerde meetmomenten weergegeven. Verder is de ambitie vermeld van het jaar waarop de eerst volgende meting van betreffende indicator plaatsvindt.			

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is dat dit programma via de doelstelling een bijdrage levert aan het tot stand komen van een goed sportklimaat en sportinfrastructuur ter bevordering van Maastricht internationale kennisstad en stedelijke woonstad en dat sport een middel is om de gezondheid te bevorderen.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> • restauratie Stadhuis • een vierde hockeyveld • Timmerfabriek met een volwaardig poppodium • onderhoud wegen • Tapijnkazerne • Frontenpark • Health Campus • boudrome • ondergrondse fietsenstalling bij het station • duurzaamheidsinvesteringen
----	---

- *Strategische nota's*

- Sportnota 2020 "Mee@bewegen" (vastgesteld 21 mei 2013)
- Nota Spreidingsplan Buitensportaccommodaties (vastgesteld 26 februari 2008)
- Nota Sportparkmanagement (besproken mei 2009 in raadscommissie Breed Welzijn)
- Nota Uitvoeringsorganisatie Sport (vastgesteld 31 mei 2011)
- Structuurvisie 2012-2030 (vastgesteld 29 mei 2012)
- Economische visie "Made in Maastricht" (vastgesteld 19 februari 2013)
- Sociale visie Maastricht "De kracht van 121.327" (vastgesteld 18 juni 2013)
- Nota sport- en bewegingsstimulering (vastgesteld november 2013)
- Nota samenhangende beleidskaders 3D Maastricht-Heuvelland en onderliggende nota's (feb. 2014)

- Nota toekomstbestendige binnensport accommodaties (vastgesteld 21 april 2015)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- Voor (nagenoeg) elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is.
- Maastrichtenaars beschikken over kwalitatief goede sport- en recreatievoorzieningen.
- Sportverenigingen zijn sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen.
- Maastricht Sport ontwikkelt zich naar een organisatie die maximaal klantgericht en efficiënt is.
- Er is samenhang tussen de drie D's waarbij sport een rol speelt.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► *Pijler 1 Sport- en bewegingsstimulering*

Verbeteren bewegingscultuur, gezondheid en stimuleren sociale participatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Uitvoering sport- en bewegingsstimulering In 2016 zorgen we voor verdere implementatie van het uitvoeringsprogramma sport en bewegen, waarbij de thema's onderwijs, sociale participatie, gezondheid en sport als aanvliegroute dienen. Prioriteit ligt zoals afgesproken in de nota sport- en bewegingsstimulering bij inzet in buurten en leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren qua sport- en beweegparticipatie. Hiervoor wordt een jaarprogramma 2016 opgesteld. Een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsplan sport- en bewegingsstimulering is het in verbinding brengen van de beleidsvelden sport en bewegen, gezondheidszorg en welzijn en participatie. Bijvoorbeeld door het uitwerken en implementeren van sport/zorg /ondersteuning/participatie-arrangementen. Concrete acties in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet van 3e en 4e jaars studenten als stagiair onderwijsassistent. • Het houden van een behoefte onderzoek onder patiëntengroepen resulterend in laagdrempelige beweegactiviteiten te implementeren i.s.m. met Fontys Hogeschool, gezondheidscentra en lokale professionals gevestigd in wijken met een lage economische status gericht op de niet actieve Maastrichtenaar met chronische aandoening. • Het in samenwerking met Fontys Hogeschool aanbieden van 1 op 1 begeleidde 10 – 12 weken durende beweegmaatjes-projecten binnen specifieke wijken, om de niet actieve burger aan te zetten tot positief beweeggedrag en een blijvende sport en/of beweegdeelname. • Doorontwikkeling van twee pilots: <ul style="list-style-type: none"> - Pilot 1 Jongeren op gezond gewicht (JOGG) wordt vanaf september 2015 uitgebreid i.s.m. diverse partners. - Pilot 2 Een start maken om te komen tot een 	<p>In samenwerking met Fontys Hogeschool is de doorgaande leerlijn bewegingsonderwijs op een 8 tal scholen geïmplementeerd. Bovendien zijn er een tweetal sportcoaches hieraan gekoppeld gedurende de duur van 2 jaar, inclusief stagiaires. Gerealiseerd, 1^e jaars (5) en 4^e jaars (1) studenten van Fontys ALO die eveneens binnen het programma worden ingezet.</p> <p>Doelstelling is te komen tot een sportief, gezond klimaat in en rond de school.</p> <p>Gerealiseerd.</p> <p>Samen met gezondheidscentrum van Kleef en Fontys Hogeschool is een beweegprogramma geïmplementeerd in de wijk Caberg met als doelgroep LSES. Dit programma verloopt voortvarend.</p> <p>Project dat hierbij gerealiseerd is: het beweegmaatje.</p> <p>De pilot JOGG heeft verder vorm gekregen binnen de Maastrichtse basisscholen waarbij sprake van een sterke koppeling is met de doorgaande leerlijn bewegingsonderwijs. De huidige JOGG regisseur ondersteund hierbij de doorgaande leerlijn i.r.t. het thema gezondheid en overgewicht</p> <p>Gerealiseerd.</p>

<p>vraaggerichte, doorgaande lijn sport en bewegen op school. In het schooljaar 2015/2016 wordt deze uitgerold. Samen willen we komen tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ het uitvoeren van de doorgaande programmalijs Methode Bewegingsonderwijs Basisonderwijs met leerlingvolgsysteem, sportkennismaking voor, tijdens, tussen en na school, samenhangende programma's Sport en Gezondheid. ○ een leergang (bijscholing) bewegingsonderwijs ten behoeve van bevoegde leerkrachten binnen het basisonderwijs 	
---	--

Regionale afstemming sportbeleid en -initiatieven	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie2016
<p><u>De regionale samenwerking van beleid en uitvoering in de regio</u> Met de centrumgemeenten Heerlen en Sittard-Geleen vindt kennisuitwisseling plaats op de thema's binnen- en buitensportaccommodaties, tarieven en bewegingsstimulering en evenementen.</p>	<p>In 2016 heeft een viertal keer regio-overleg plaats gevonden over de genoemde thema's.</p>

► *Pijler 2 Accommodaties*

Efficiënt gebruik en verhuur sportaccommodaties en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Verhogen bezettingsgraden binnen- en buitensport</u> De uitvoering van de nota 'Toekomstbestendige Binnensportaccommodaties' heeft tot nu toe geleid tot de sluiting van 7 zalen. Gebruikers zijn/worden door Maastricht Sport ondersteund bij het vinden van andere sportaccommodaties. De verdere mogelijke gefaseerde afbouw van gymzaal/sportzalen is mede afhankelijk van de onderwijsontwikkelingen. O.a. wordt gekeken naar de mogelijkheden die verdergaande samenwerking met externe aanbieders op het gebied van onderwijshuisvesting ons bieden om de bezetting van onze onderwijs- en sportaccommodaties verder te optimaliseren.</p>	<p>Bezettingcijfers binnensportaccommodaties worden op dit moment geanalyseerd om te kijken of doel is gerealiseerd en voor bepalen mogelijk verdere acties/sluitingen.</p>
<p><u>Verhogen dekkingspercentages</u>(= verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten) Wij werken toe naar een hoger dekkingspercentage van onze accommodaties. Momenteel bedragen die 19% en 53% voor respectievelijk buitensport en binnensport. Om dit te bewerkstelligen wordt in 2015/2016 een nieuwe Tarievennota ter besluitvorming voorgelegd, gebaseerd op de vastgestelde kaders in de sportnota: eerlijker en simpeler. De communicatie met de gebruikers heeft hierbij nadrukkelijk de aandacht.</p>	<p>Tarievennota wordt begin 2017 voorgelegd aan de raad voor beslissing of wij doorgaan met deze systematiek of dat we een andere variant kiezen. Verhoging van het dekkingspercentage gebeurt ook op andere manieren: bijvoorbeeld door efficiënter te verhuren (aansluitende uren, niet alle hallen/zalen in het weekend of 's avonds beschikbaar etc).</p>
<p><u>Uitvoering spreidingsbeleid</u> Uitgangspunt van het spreidingsbeleid is een robuuste sportinfrastructuur door concentratie op multifunctionele parken, gecombineerd met een aantal ondersteunende kleinschalige sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau. Uitvoering is afhankelijk van de ruimtelijke en financiële mogelijkheden en initiatieven vanuit de verenigingen. Locaties waar naar verwachting in 2016 stappen gezet kunnen worden op basis van de vastgestelde</p>	<p>Locatie Limmel wordt na seizoen 2016-2017 opgeheven. Voor sportparken Heer, Zuid en Heugem is op hoofdlijnen overeenstemming over de concentratie/samenvoeging. Deze plannen worden begin 2017 ter besluitvorming voorgelegd. Voor Jekerdal (geen spreidingsbeleid) wordt begin 2017 voorstel</p>

<p>uitgangspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voetbalclub Heer • voetbalclub Limmel • sportpark Zuid • sportpark Heugem. 	gedaan voor aanpassing van het sportpark.
<p><u>Vorbereiding nota sport- en beweegvriendelijke omgeving</u> Op basis van de conclusie in de sportnota dat steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte en om de cijfers van de sportdeelname en de beweegnorm te laten stijgen, wordt in 2016 gestart met de voorbereiding van de uitvoeringsnota sport- en beweegvriendelijke omgeving. Initiatieven als de Maastrack (looproute) en een wandelroute worden in 2016 uitgewerkt en is de sportverkiezing van het jaar nieuw leven ingeblazen.</p>	Staat eind 2017 op de agenda.
<p><u>Exploitatie zwembad</u> Eind 2015 wordt de evaluatie van het Geusseltbad vertaald in een nieuwe exploitatiebegroting. De exploitatie van het Geusseltbad vindt in 2016 plaats binnen de kaders van deze nieuwe begroting (inclusief tarievennota Geusseltbad).</p>	Besluitvorming over ophoging exploitatiebegroting Geusseltbad heeft in 2016 plaats gevonden. Begroting Maastricht Sport is hierop aangepast en er zijn afspraken gemaakt over een aantal draaiknoppen voor de exploitatie.
<p><u>Realisatie sporthal Geusselt</u> In 2016 wordt, binnen de door de raad gestelde kaders, in samenspraak met alle betrokken partijen, gewerkt aan realisatie van de nieuwe sporthal Geusselt. De sporthal fungeert als proeftuin voor het combineren van sport, zorg, ondersteuning en sport en onderwijs door inrichting van een dagopvang en het op locatie aanbieden van SportZorgParticipatieArrangementen. Zie ook programma 10.</p>	Bouw ligt op schema. Bouw gerealiseerd mei 2017 opening juli 2017. Voorbereidingen gestart voor programma sport/zorg/participatiearrangementen.
<p><u>Boulodrome</u> Onderzoek heeft uitgewezen dat de locatie Geusselt (ter plaatse van 'klein Geusselt') de meest aangewezen is. Na kredietvoting bij deze begroting wordt gestart met realisatie van de boulodrome. Hierbij zal sprake zijn van een substantiële inbreng van de verenigingen bij de realisatie. De inrichting en het beheer van de hal en de buitenbanen wordt volledig door de verenigingen gerealiseerd.</p>	Ligt nog steeds op schema. Er loopt op dit moment een meervoudige onderhandse aanbestedingsprocedure met drie partijen.
<p><u>4^e Hockeyveld</u> In 2015 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden voor realisatie van een vierde hockeyveld op sportpark Geusselt. Na kredietvoting eind 2015 wordt rond de zomer 2016 gestart met de aanleg van het veld. Hierbij wordt rekening gehouden met het competitieverloop en de klimatologische omstandigheden.</p>	Gerealiseerd in 2016.

► *Pijler 3 Sportparkmanagement*

Sportparkmanagement	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering sportparkmanagement</u> Conform besluitvorming in de Sportnota is de inzet van sportparkmanagement herijkt. Op de parken Limmel en Zuid wordt in overleg met de verenigingen toegewerkt naar een volledige afbouw van het sportparkmanagement. Die afbouw ten aanzien van</p>	Grootste gedeelte van de afbouw is gerealiseerd. Over een beperkt aantal onderdelen in Sportpark Geusselt en Sportpark West vindt nog overleg plaats.

<p>de velden en de facilitering loopt nog steeds. Ten aanzien van de gebouwen worden eind 2015 nog afspraken gemaakt met de verenigingen.</p> <p>Bij sportpark West en Geusselt wordt toegewerkt naar een beperking van het sportparkmanagement tot onderhoud, beheer en veiligheid en minder facilitering van de verenigingen. Hier volgt een doorontwikkeling van het sportparkmanagement in combinatie met de mogelijkheden die de decentralisaties bieden. Eind 2015 worden de gesprekken met de verenigingen hierover geïntensiveerd worden. De huidige situatie van het sportparkmanagement is gecontinueerd tot 31</p>	
---	--

► *Pijler 4 Verenigingsondersteuning*

Verenigingsondersteuning	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering verenigingsondersteuning</u></p> <p>Vanuit verenigingsondersteuning wordt de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning geboden indien een (probleem)situatie (bijvoorbeeld fusie of verplaatsing) dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen. Een voorbeeld hiervan is ondersteuning bij het herplaatsen van gebruikers van onze binnen- en buitensportaccommodaties.</p>	<p>Verenigingsondersteuning is met name geconcentreerd op de verenigingen waar in het kader van het spreidingsbeleid een grote wijziging gaat plaats vinden: Limmel, Heer, Heugem/DBSV en de Heeg.</p>

► *Diversen*

Monitoring	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Benchmark</u></p> <p>Vanaf 2016 wordt deelgenomen aan de landelijke benchmark sport en gemeenten</p>	<p>Deelname is verschoven naar 2017. Gegevensverzameling had grotere impact dan verwacht. Deelname voor 2017 al gestart.</p>

Communicatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Voor de wijzigingen die in 2016 plaats vinden (tarievennota, sluiting binnensportaccommodaties, concentratie buitensport, nota beweegvriendelijke omgeving, aanleg accommodaties) zal uitvoerig worden gecommuniceerd met belanghebbenden.</p>	<p>Overleg met de verenigingen op deze terreinen is uitgangspunt geweest van realisatie van de plannen.</p>

3. Wat heeft het gekost?

Programma 7	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	14.606	15.778	14.648	14.372	276 V
- Kapitaallasten	2.705	2.623	2.782	2.591	191 V
- Apparaatskosten	4.314	4.161	4.725	4.810	85 N
- Storting in voorzieningen	822	1.189	3.376	3.361	15 V
- Overige lasten	6.765	7.805	3.765	3.610	155 V
(b) Totale baten	5.362	3.692	4.902	4.325	577 N
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	9.244	12.086	9.746	10.047	301 N
Storting in reserves	1.991	62	389	866	477 N
Onttrekking uit reserves	1.551	4.000	1.025	874	151 N
Resultaat	9.684	8.148	9.110	10.039	929 N
Incidenteel resultaat					280 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings	Jaarrekening 2016
(bedragen x € 1.000)	
Stadion Geusselt	154
Sportaccommodaties	500
Sporthal Geusselt	3.151
Bouloldrôme	57
Spreidingsbeleid	150

Saldo van baten en lasten

Geusseltbad

In 2016 heeft de evaluatie van het Geusseltbad plaatsgevonden. Het nadelig resultaat bedraagt € 0,485 mln. In de rapportage is uitgebreid ingegaan op de oorzaken van de tekorten voor het onderhoud en schoonmaakkosten.

Overige Binnen/Buitensport

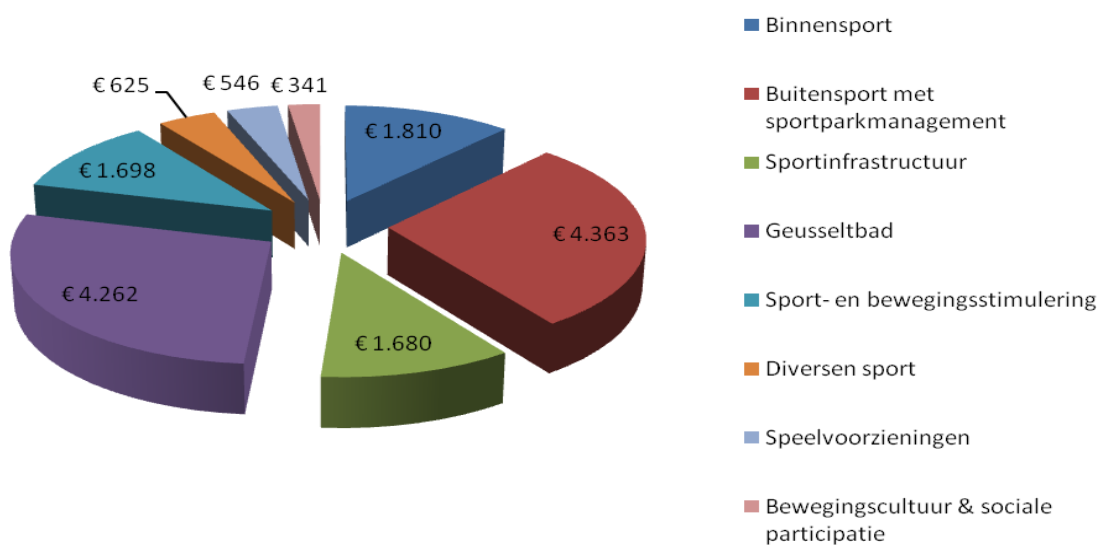
Het nadelig resultaat € 0,623 mln. komt overeen met het waarmee de sportbegroting vanaf 2017 wordt bijgesteld (2017: € 0,6 mln.). Extern en intern gevalideerde meerjarenonderhoudsplannen (mjops) zijn de basis voor de nieuwe sportbegroting (zie Kaderbrief 2016).

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Reserve frictiekosten (herrubricering) € 0,477 mln. N
- Reserve Combinatiefunctie (minder onttrokken) € 0,151 mln. N

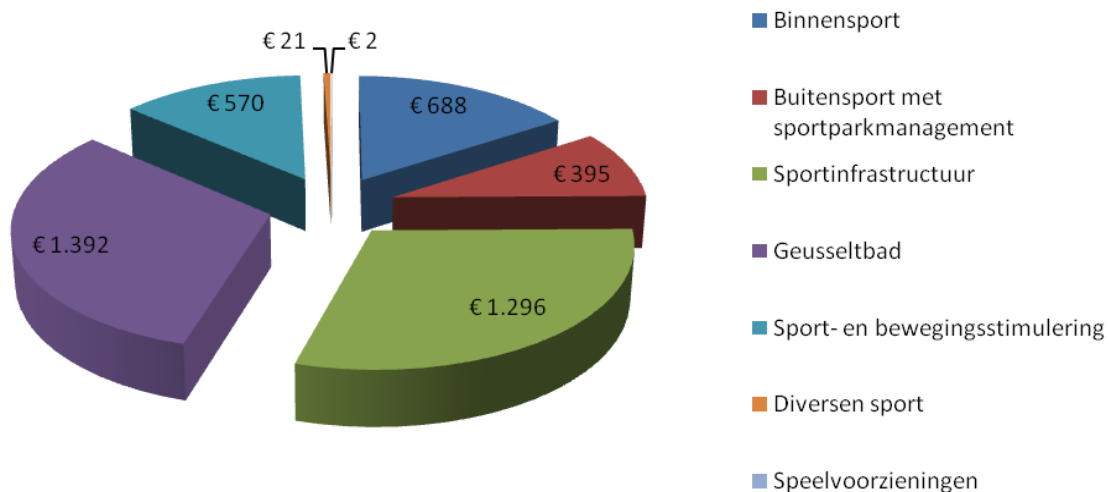
Programma 7: lasten

bedragen x 1.000

Programma 7: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht blijft door dit programma een stad met duurzame, structurele voorzieningen die mogelijkheden bieden voor culturele carrières voor iedereen: professional, amateur, burger en voor de stad als geheel. Daarmee wordt de positie als cultureel kernpunt (één van de negen in Nederland) geborgd. De Euregionale en internationale concurrentiepositie van Maastricht enerzijds en de actieve cultuurparticipatie van de bevolking en haar welbevinden (moderne beleving van de eigen identiteit) anderzijds vormen het sluitstuk van dit programma. Een vitaal cultureel klimaat levert naast een eigenstandig maatschappelijk rendement een belangrijke bijdrage aan het vestigingsklimaat (aantrekkelijke stad) en in die zin ook aan de economische slagkracht.

► Beleidsmatige context

- *Rijksbeleid 2013-2016 en voorbereiding Cultuurplan 2017-2021*
Aangezien er een belangrijke (financiële) relatie bestaat met het cultuurbeleid van het Rijk, is een productieve relatie met het Rijk van groot belang. Het Ministerie laat in de Uitgangspuntenbrief de nieuwe cultuurplanperiode de bestaande Basisinfrastructuur in Maastricht nagenoeg ongemoeid en opent een perspectief op co-regie van de stedelijke culturele brandpunten. In 2016 zal dit samenspel zijn beslag krijgen bij Prinsjesdag.
- *Stadsvisie*
Dit begrotingsprogramma heeft een directe relatie met de stadsvisie via het hoofdstuk Cultuurstad. Wil Maastricht een transitie maken naar een toekomstgerichte cultuurstad dan moet er slim met de gereduceerde middelen/instellingen worden gewerkt. Structuurvisie en Economische visie worden op het thema cultuur en creativiteit vanaf 2013 mede door dit programma waargemaakt.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studenten-gemeenschap.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
  - 'Maastricht, Stad van Culturele Carrières' (oktober 2008)
  - 'Cultuur is van de Hele Stad' (participatie) (2008)
  - Structuurvisie (mei 2012).
  - Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013).
  - Uitvoeringsprogramma creatieve industrie (september 2014).
  - Notitie Focus en Reductie (2014)
  - Startnotitie 'Cultuur een Rol van betekenis' (2015) en Innovatieagenda Cultuur (eind 2015).

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Elke burger kan participeren (actief en passief) aan cultuur.
- 2) Er is sprake van een groot en divers structureel aanbod mét een groot cultuurbereik.
- 3) Maastricht heeft een sterke professionele kunstensector, internationaal onderscheidend en euregionaal verbonden.
- 4) Er is een hoge belevingswaarde van het in Maastricht aanwezige culturele erfgoed.

indicator	2013	2014	2016	Ambitie 2016	bron
Aantal contacten cultuureducatie in het onderwijs	14.000	14.000	14.000	14.000	1
Tout Maastricht – aantal bereikte Maastrichtenaren	25.000	9.000	25.000*	25.000*	2
Aantrekkelijke Stad, Positie 'Cultureel Aanbod'	9	9	9	9	3
BIS-Advies Raad voor Cultuur per 4 jaar**	positief	-	-	Positief	4
Positie Maastricht Erfgoedstad	2	2	2	2	6

Bronnen: (1) Telling Kumulus (2) Telling tout Maastricht (3) Atlas voor gemeenten (4) Advies RvC; (6) Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
** BIS = landelijke Basisinfrastructuur.
*Programma Tout Maastricht heeft in 2015 een doorstart kunnen maken door toezegging gelden Elisabeth Strouven Stichting. Bereik 2016: 15.000 deelnemers/bezoekers; ruim 10.000 via website.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

Innovatie Cultuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Innovatieagenda Cultuur.</u> De Innovatieagenda Cultuur vloeit voort uit het coalitieprogramma 2014-2018 : 'bezuinigen door te innoveren'.</p> <p>In de innovatieagenda Cultuur is de opdracht geformuleerd om van medio 2016 tot medio 2018 de innovatie in kunst en cultuur aan te jagen door middel van een nieuwe subsidieregeling, een cultuurmonitor om de samenstelling, schaal en impact van de cultuursector te wegen en te meten, en een tiental proeftuinen, verdeeld over cultuurproductie, creatieve industrie, amateurkunsten/participatie, jongerencultuur en erfgoed. Ook werd besloten een cultuurmakelaar te zoeken uit het cultuurveld zelf, zodat de innovatie van onderop plaats kon vinden. Voor de Innovatieagenda Cultuur is een budget gevoteerd van € 1 mln.</p>	<p>De innovatieagenda is op 8 maart door de Raad vastgesteld. Op 1 juli is de subsidieregeling innovatieagenda cultuur gestart. Tot eind 2016 zijn een 50-tal aanvragen ingediend. 20 werden gehonoreerd.</p> <p>Na aanbesteding is op 1 september 2016 een cultuurmakelaar aangesteld</p>
<p><u>Uitvoeringsplan Transitie CC/NHMM/Kumulus: Op weg naar een Cultuur-, Erfgoed- en Kenniswerkplaats van de toekomst</u></p> <p>In 2016 proces om te komen tot een geactualiseerde visie op de gefuseerde organisatie Centre Ceramique, Kumulus en Natuur Historisch Museum Maastricht gestart. Uitgangspunt is om de huidige voorzieningen in essentie in stand te houden maar dan wel geïnnoveerd en (financieel en inhoudelijk) toekomstbestendig en in een nieuwe samenhang met andere cultuurinstellingen. De uitgangspunten op hoofdlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De instelling staat midden in de maatschappij en creëert maatschappelijke waarde. - Kennisdelen, (betekenisvol) ontmoeten en beleven staat centraal; - Een (actieve)culturele carrière voor iedereen met een accent op Jeugd tot 21j en op Talentontwikkeling. 	<p>In april 2016 heeft het College een vervolgopdracht geformuleerd waarin de transitie van CC/NHMM/Kumulus uitgewerkt wordt. Gedurende deze uitwerking zijn diverse projectgroepen aan de slag gegaan met deze uitwerking. De besluitvorming van deze vervolgopdracht zal in febr/maart 2017 in het college aan de orde zijn.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Focus op relevante thema's en behoeftes en op zaken die vanuit "de markt" niet tot stand komen; - Verbinden van mensen en initiatieven (cultureel makelaar met ondernemersgeest). 	
--	--

► *Cultuurparticipatie / cultureel erfgoed / culturele identiteit*

Informatie Centre Céramique-Bibliotheek + RTV Maastricht	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Intensiveren samenwerking binnen de Cultuurcentrale Maastricht.</u> Meer inhoudelijke samenwerking met pijler Educatie en Presentatie. Met de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crossovers maken mbv gezamenlijke inhoudelijke thema's (Bijv. "De Pottemennekes"). • Invoering van narrow-castingsysteem (intern TV-systeem met nieuws etc.) • Aangepaste dienstverlening, met meer nadruk op de digitale bibliotheek incl het uitrollen van een Digisterker programma op basis van landelijk educatieprogramma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerealiseerd: De tentoonstelling 'Pottemennekes' en de presentatie van talenten van Kumulus in 'Output 2016 en 'Nieuwe Oogst 2'. • Het intern nieuwssysteem is gerealiseerd waardoor actuele ontwikkelingen permanent te volgens zijn in het hele gebouw. • Conform: <ul style="list-style-type: none"> - 7 cursussen Digisterker en "klik en Tik" georganiseerd. - Groei van de digitale uitleningen zet door in 2016. - Voortzetting digitale sociale kaart op het gebied van zorg, welzijn, wonen, geld op opgroeien via nieuwe website: Maastrichthelpt.nl - Gestart met spreekuren voor digitaal gebruik van de bibliotheek voor (potentiële) abonneementhouders.
<p><u>Van collectie naar connectie</u> Een groter accent zal gelegd worden op het realiseren van een actieve betrokkenheid van het publiek bij de collecties. Concrete aandachtspunten in 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verbinding leggen tussen de collecties van de stadsbibliotheek met de collecties archeologie, keramiek etc. in de vorm van gezamenlijke presentaties, waarbij de Limburg-bibliotheek meer digitaal en beeldend wordt ingezet m.b.v. presentatiepanelen in het gehele gebouw (Voorbeeld: Maakindustrie: Robert Regout). • Wekelijks activiteiten bieden op in 2016 actuele maatschappelijke gebieden. • De fysieke Herinrichting bibliotheek om de collecties gecombineerd en laagdrempelig aan te bieden aan een breed publiek: minder boekenrekken, meer eigentijdse digitale presentaties, meer werk- en ontmoetingsplekken o.a. voor jongeren. Intensivering van de samenwerking met Heuvellandbibliotheken op onderdelen (collectie, management, inkoop) in afstemming met de regiogemeenten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het thema 'koken' is uitgewerkt, waarbij de collecties van bibliotheek en erfgoed en de disciplines van Kumulus inhoudelijk met elkaar verbonden zijn. • Conform; bijeenkomsten rond diverse maatschappelijke thema's zoals "Waarvan Akte" (actuele thema's door een notariskantoor) en het 'Scheidingscafé'. • Er zijn mogelijk scenario's voor een andere inrichting van de bibliotheek voorbereid. Het boekenbestand is verminderd door scherper te selecteren op dubbels en minder courante werken. • De definitieve herinrichting wordt

	<p>meegenomen in de Transitieproces CC/Kumulus.</p> <ul style="list-style-type: none"> In 2016 is op bestuurlijk niveau een intentieverklaring getekend om tot een onderzoek te komen voor intensieve samenwerking van de Heuvellandbibliotheken. Vooruitlopend hierop ondersteunt Centre Céramique op het gebied van collectievorming en directievoering. 								
<p><u>Innovatie bibliotheekfunctie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Reguliere dienstverlening aan circa 24.000 abonneerders Inzetten op Laaggeletterdheid. Dit doen we door samen met partners (ROC Leeuwenborgh, Traject, Cubiss, Stichting Mee etc.) 3 taalpunten (voor info en toeleiding van laaggeletterden) te realiseren via en in de bibliotheekvestigingen. Continueren dienstverlening aan scholen via het concept "De bibliotheek op school" met als speerpunt: mediawijsheid. In 2016 is er sprake van uitbreiding van 4 naar 6 dBossen (Limmel en Daalhof). 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal abonneerders eind 2016 <table border="0"> <tr> <td>Leden 0-17</td> <td>10.215</td> </tr> <tr> <td>Leden 18+</td> <td>11.993</td> </tr> <tr> <td>Leden overig</td> <td>2.867</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>25.075</td> </tr> </table> <p>aantal uitleningen: 454.000 (= minus 6% tov 2015).</p> <ul style="list-style-type: none"> Met partners is de samenwerking vastgelegd in de "Coalitie Laaggeletterdheid". Gerealiseerd: 1 DigiTAALpuntplus in CC en voorbereid: digiTaalpunt + taalcafé in Malpertuis. Realisering 2e en 3e taalpunt medio 2017. Conform: opening 6e dBos begin 2017. 	Leden 0-17	10.215	Leden 18+	11.993	Leden overig	2.867	Totaal	25.075
Leden 0-17	10.215								
Leden 18+	11.993								
Leden overig	2.867								
Totaal	25.075								
<p><u>Uitbreiding van de informatiefunctie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> De aard en wijze van informatievoorziening wordt uitgebreidere en diverser dan alleen via boeken en presentaties. Prestaties zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> Realisering van de samenwerking met RTV-Maastricht door ondermeer een gezamenlijke nieuwsvoorziening in te richten, een open radiostudio in de publieke ruimte; een loket voor publieke toegankelijkheid van RTVM; en een mobiele opnamestudio in het gehele gebouw. Realisatie van een Regionaal Mediaplatform (mits provinciale subsidie Limburg Centraal wordt gehonoreerd) in samenwerking met oa RTVM, PowerTV, Code 043, Sphinx, Tout Maastricht en het bibliotheekveld. Drie speerpunten hierbij zijn: Deelnemen aan een interactief digitaal platform voor kenniscommunities (maatschappelijk thema's) samen met Limburgse bibliotheken. Uitvoeren project "Nieuwsvergaring in de klas" (Jeugd stimuleren nieuws te lezen). 	<ul style="list-style-type: none"> RTVM was in 2016 zichtbaar aanwezig in CC met live-uitzendingen. De gezamenlijke nieuwsvoorziening, de radiostudio, publieksloket zijn voorbereid en worden geëffectueerd in 2017. Conform; Overleg met partners vindt plaats. Conform: 7 klassen, 200 leerlingen hebben deelgenomen. 								
<p><u>Subsidiëren van RTV Maastricht op basis van het Meerjarenbeleidplan 2013/2016:</u> De kerntaken van RTV als lokale publieke media-instelling zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> het zorg dragen voor een structurele 	<ul style="list-style-type: none"> Gerealiseerd conform de landelijke 								

<p>onafhankelijke nieuws en informatievoorziening aan de lokale samenleving.</p> <ul style="list-style-type: none"> • het aanbieden aan de lokale samenleving van een crossmediaal platform voor productie, uitwisseling en uitzending van programma's, ideeën en opinies • het stimuleren en faciliteren van de lokale samenleving om zelf publieke content te produceren en verspreiden. <p>RTV Maastricht voldoet daarbij aan de wettelijke eisen dat minimaal 50% van de uitzendingen informatief en cultureel van aard moeten zijn en zit met een kijkcijfer van 86% boven de gestelde norm. Bij de omroep zijn zo'n 90 vrijwilligers actief.</p> <p>Speerpunten in de opdracht voor 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • programmaopzet/informatievoorziening met meer ruimte voor specifieke doelgroepen (m.n. internationale jongeren en studenten) en intensieve samenwerking met partners binnen en buiten de Cultuur Centrale/Centre Ceramique, borgen van de kwaliteit van programmering • in stand houden van een vrijwilligerspoole met aantrekkingskracht voor belangrijke doelgroepen • op de nieuwe locatie binnen CC ontwikkelen van meer zichtbaarheid en mogelijkheden voor laagdrempelige burgerparticipatie 	<p>wettelijke kaders.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform. • Conform, o.a. met inbreng vrijwilligers in reguliere nieuwsvoorziening en speciaal met programma's zoals Vitrien en Shout FM (Expats) <p>Conform mbt de eis dat 50% van de programma's informatief en cultureel van aard is. Er is in 2016 een andere onderzoeksmethode toegepast die meer betrouwbare en inzichtelijke informatie biedt. Dat maakt dat het kijkcijfer niet meer als een percentage kan worden gepresenteerd maar wel in absolute getallen.</p> <p>Deze zijn als volgt: 45.000 (unieke) tv kijkers wekelijks, 17.000 radioluisteraars wekelijks, 11.000 volgers op Facebook en 60.000 bezoekers van de website op maandbasis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform; met inzet van internationale studenten en expats. • Conform: 90 vrijwilligers. • Conform; RTVM was zichtbaar aanwezig binnen CC met live programma's zoals 'Het Beleg'.
---	--

Educatie Kumulus	Realisatie 2016
<p>Beoogde prestaties 2016</p> <p><u>Voortzetten ondersteuningsprogramma onderwijs</u> Ondersteunen onderwijs bij uitbouw cultuureducatie binnen het schoolcurriculum door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continueren van het programma 'Toon je Talent'; een doorgaande leerlijn voor groep 1 t/m 8 op 18 scholen. Ongeveer 50% van alle scholen worden met dit programma bereikt, met inzet van Rijksmiddelen, gemeentelijke middelen en gelden van Elisabeth Strouven (via Tout Maastricht). • Voortzetten en uitbouwen structurele samenwerking m.b.t. cultuureducatie tussen de scholen, alle professionele culturele instellingen en Kumulus. Gestreefd wordt naar circa 800 deelnemers. • Voortzetten Kometje Kunst in het Voortgezet onderwijs met alle scholen voor VO. • Uitvoeren van een pilotproject Cultuureducatie in het 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform: 20 scholen 3500 leerlingen hebben deelgenomen. • Conform: 900 leerlingen hebben deelgenomen. • Conform: 995 leerlingen hebben deelgenomen. • Conform: 1619 leerlingen hebben

VMBO met extra rijks gelden uit het fonds Cultuurparticipatie, analoog aan en als vervolg op 'Toon je Talen' in het Primaironderwijs.	deelgenomen.
<u>Aanbieden van activiteiten in de buurten</u> <ul style="list-style-type: none"> In het verlengde van het programma 'Toon je Talent': zowel binnen de school als in buurtactiviteiten buitenschools, (de Kunstketel) in 8 wijken. Daarnaast starten met het aanbieden van cursussen Kunsteducatie voor kinderen door Kumulus, decentraal in 2 wijken/scholen. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform; Kunstketel: 705 deelnemers hebben deelgenomen. Kunsteducatie (cursussen) in scholen/wijken: Leerlingen worden vanuit het project Toon je Talent actief verwezen naar het buitenschools kunstonderwijs bij Kumulus. Er is in 2016 een cursus op locatie georganiseerd op B.S St. Petrus en Paulus Wolder. Uitbreiding wordt meegenomen in het transitieproces CC/Kumulus.
<u>Aanbieden aantrekkelijk onderwijs buitenschoolse kunsteducatie:</u> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoering cursusaanbod, met innovatie van cursussen en methodieken, uitbreiding van groepslessen, en meer decentraal aanbod in buurt en wijk voor ongeveer 3000 deelnemers. Uitwerken en intensiveren van de samenwerking met De Dansopleiding van het Bonnefantencollege en realiseren samenwerking met nog 1 andere aanbieder in 2016. 	<ul style="list-style-type: none"> Gerealiseerd: 2471 cursisten. De dalende trend wordt meegenomen in het transitieproces CC/Kumulus. Conform; Gezamenlijk dansaanbod is gerealiseerd waardoor dans een stevigere plek inneemt in de Talentscholing. Samenwerking met Mondriaan is opgestart.
<u>Talentscholing</u> Voortzetting van de talentscholen ('voorbereiden op professionele opleiding') binnen Kumulus in samenhang met talentontwikkeling van de professionele culturele instellingen: naar verwachting kunnen ongeveer 75 deelnemers ondersteund worden.	Conform; Talentenaanbod voorziet in een behoefte en is succesvol: 113 deelnemers hebben deelgenomen.

Presentatie Stadshal	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Breed toegankelijke Stadshal/Centre Céramique</u> De stadshal wil dé breed toegankelijke plek zijn waar voor Maastrichtse burgers activiteiten plaatsvinden met als doel: mensen prikkelen tot een actieve houding ten opzichte van cultuur en de stad. Centre Céramique wil de dialoog met de stad aangaan; door ondermeer documentaire fotografietentoonstellingen (o.a. Wanna Renata, World Press Photo) af te wisselen met activiteiten van maatschappelijke en culturele aard. (o.a. Maatschappelijke beursvloer, Sphinx debatten, dag van de archeologie) Ambitie: 35.000 deelnemers aan activiteiten in de Stadshal. Ook het culturele erfgoed van Maastricht krijgt een prominente plaats in Centre Ceramique (zie hiervoor onderdeel cultureel erfgoed).	Conform. Totaal 93.000 bezoekers - inclusief deelnemers aan activiteiten – bij o.a: <ul style="list-style-type: none"> - Fototentoonstelling la Famille (Franse fotograaf). - Expositie Verhalen achter Struikelsteentjes. - 1^e Museumnacht van Maastricht. - 'Output 2016' en 'Nieuwe Oogst' (Talentenpresentatie Kumulus). - 'Doorwerken na je 65^e' (foto's Wanna Renata). - Samenwerkingsproject Fashionclash. - Live-uitzendingen van RTVM.
<u>Brede rol Theater aan het Vrijthof</u> Het Theater aan het Vrijthof doet meer dan programmeren. Het theater is een actieve regisseur binnen het culturele weefsel van de stad. Streven is tussen de 100.000 en 110.000 bezoekers te bereiken met het eigen aanbod. Theater aan het Vrijthof behoudt zijn onderscheidende positie binnen de Euregio door: <ul style="list-style-type: none"> Programmering van Grote Zaal, bovenzaal en AINSI (stadsbreed). 	Het theater heeft zijn actieve rol en onderscheidende positie waargemaakt getuige ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> Conform; Stijging van de bezoekersaantallen; Totaal ruim 115.000.

<ul style="list-style-type: none"> • Uitbouw incubator AINSI als hét productie- en presentatieplatform in de performing arts; • (Mede-) organisatie van de beeldbepalende en internationale festivals Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen, During Tefaf, en door vernieuwing van het Festival Jong; • Voortzetting brede samenwerking met en ondersteuning van onder andere Opera Zuid, philharmonie zuid nederland, Toneelgroep Maastricht, Andre Rieu, Jazz Maastricht, Magisch Maastricht en vele anderen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Incubator AINSI is uitgebouwd; Soap en Joost Vrouwenraets gehuisvest in AINSI. • De geplande festivals zijn kwantitatief en kwalitatief (pers) succesvol. • Conform; Brede samenwerking is voortgezet resulterend in ondermeer een reeks van succesvolle voorstellingen, zoals Le Nozze di Figaro (Opera Zuid) en 'Not the Tommy Cooper Story' (Toneelgroep Maastricht).
--	--

Versterken belevingswaarde Cultureel Erfgoed/culturele identiteit.	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Centre Céramique</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Centre Ceramique wordt de vaste plaats waar het verhaal van Maastrichtse cultuurhistorie wordt verteld. De identiteiten van de Culturele Biografie komen in het gehele gebouw terug. De nadruk ligt op het Souterrain. Hier zal de bezoeker kennis kunnen maken met de maakindustrie door de eeuwen heen met als hoogtepunten de Vroege Middeleeuwen en het Industriële tijdperk. Deze presentatie moet voor zowel bewoners als toeristen een startpunt worden van hun kennismaking met de stad Maastricht. De verwachting is dat een bezoekersaantal van 25.000 haalbaar is op jaarbasis. • Het Souterrain biedt tevens in een jaarlijks wisselende presentatie op het gebied van cultuurhistorie en design. • De erfgoedfunctie van Centre Ceramique zal versterkt worden door de Culturele Biografie van hieruit verder te ontwikkelen. Zo zal in relatie met de Universiteit Maastricht onderzoek door studenten en oral history projecten gepresenteerd kunnen worden in de stad in samenwerking met andere partijen en instellingen. • In 2016 zal een plan gemaakt worden over de toekomst van de CB in de planperiode 2017-2020. De website Zicht Op Maastricht wordt tot die tijd gecontinueerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn inventarisaties gemaakt van alle collecties (NHMM, Bibliotheek en Cultureel Erfgoed), inclusief criteria voor gebruik in de toekomst. Verder is een integraal belevingsconcept ontwikkeld voor de presentatie van de erfgoed-, bibliotheek- en NHMM-collecties. Dit is voor bezoekers zichtbaar gemaakt in de presentatie 'Pulp-Fiction' tijdens parcours en magisch Maastricht. • Conform: tentoonstelling "augustus op het spoor". • In 2016 zijn een aantal onderzoeksvragen bij de UM uitgezet zoals de herinneringscultuur met de tentoonstelling "struikelsteentjes". Deze tentoonstelling heeft 11.000 bezoekers getrokken. Verder is in samenwerking tussen RHCL, UM en Centre Ceramique de website "gedrukt in Maastricht" met allerlei nevenactiviteiten gepresenteerd en voor publiek toegankelijk gemaakt. • In samenwerking met de cultuurmakelaar is consultatie van het erfgoednetwerk in de stad opgestart.. Deze dient als basis voor de verdere ontwikkeling van de presentatie van erfgoed in Maastricht. <p>Verder uitwerking van de plaats van erfgoed in Centre Ceramique wordt meegenomen in het transitieproces Cc/Kumulus.</p>
<p><u>Versterken bereik van Het Natuurhistorisch Museum</u></p> <p>Streven is circa 25.000 bezoekers aan te trekken (waarvan 3.500 in schoolverband) . Hiertoe gaan we ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innoveren van de presentatie van vaste collectie door meer digitale en eigentijdse technieken. In 2016 zal het Sciencelab actief zijn en kunnen bezoekers de resultaten van de opgravingen van Carlo en Lars dagelijks live volgen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform: 31.000 bezoekers waarvan 5400 in schoolverband. • Het Sciencelab is geopend en trekt veel bezoekers die de ontsluiting van Carlo en Lars 'Live' op de voet kunnen volgen. Daarnaast is i.s.m. Toon je Talent een educatief programma ontwikkeld

<ul style="list-style-type: none"> Natuurhistorisch Museum Maastricht gaat 24/7 wordt verder uitgebouwd: Alle collecties zijn op termijn 24/7 toegankelijk via digitale toegang. <p>De tijdelijke tentoonstellingen van 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> Biomechanica (werktitel) waarin de relatie wordt belicht tussen de natuur en de robotica. Haaïen (werktitel), waarin getoond wordt welke haaiën hier geleefd hebben en welke sporen zij hebben achtergelaten. 	<p>“Natuurlijk....Kunst”, waarin basisschoolleerlingen ideeën leveren voor de herinrichting van de Encigroeve</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is met inzet van vrijwilligers een begin gemaakt met de digitale ontsluiting (determineren) van de collectie, om te beginnen met de Krijtcollectie . <p>Conform; beide tentoonstellingen “Spieken” en “Haai” trokken veel bezoekers waardoor het totaal aantal bezoekers in 2016 hoger uitkwam dan begroot.</p>
<p><u>Opdrachtverlening Regionaal Historisch Centrum Limburg</u> Uitvoering wettelijke archieftaken voor de gemeente Maastricht.</p> <p>Realisering ontsluiting van archieven en publieksactiviteiten, waar mogelijk in samenwerking met andere erfgoedinstellingen in de stad.</p>	<p>Conform, bijvoorbeeld door de Expositie in het kader van 25-jaar verdrag van Maastricht Europe Calling (“Vastgelegd en getekend”).</p>

Participatie (pop- en jongerencultuur, amateurkunsten).	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Faciliteren Muziekgieterij</u></p> <p>Naast de fysieke aanpassingen (zie P10) is de Muziekgieterij ook inhoudelijk toe aan het werken naar de nieuwe situatie.</p> <p>In de nieuwe situatie zal de Muziekgieterij beschikken over een kleine club van 350 personen en een popzaal voor 800 bezoekers, aangevuld met repetitie- en productieruimtes. Tot die tijd zal de huidige capaciteit van 550 personen dienst doen als poppodium en ruimte voor culturele activiteiten.</p> <p>Speerpunten in de opdrachtverlening voor 2016 zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Volwaardige programmering in de lucht houden tijdens de komende grote verbouwingsoperatie in de Timmerfabriek(tbv Muziekgieterij zelf en Lumière). Doorgroei naar professionalisering met voldoende financiële armslag. Verregaande samenwerking met muziekafdeling Kumulus voor de lessen pop- en rock; Vorbereiding op nieuwe situatie met 2 nieuwe zalen (organisatorisch, programma) Boost Your talent (laagdrempelige workshops, Hiphop avonden en jamsessies) Jonge Helden bandwedstrijd en hiphop wedstrijd. Faciliteren van de activiteiten international students club (vanaf september 2015) . 	<ul style="list-style-type: none"> Conform. 60.000 bezoekers. Doorgroei is gerealiseerd: het negatief eigen vermogen is vrijwel weggewerkt; De verkenning van de mogelijkheden hiertoe maakt onderdeel uit van het transitieproces Cc/Kumulus. Besluit medio 2017. Conform; is voorbereid, o.a. in de afbakening van de positie van de Muziekgieterij in de keten van landelijke poppodia en in de voorwaardelijk sfeer, bijvoorbeeld m.b.t. ontwerp en inrichting van de zalen. Conform, i.s.m. VMBO Maastricht; 222 deelnemers. Niet gerealiseerd vanwege niet verkregen aanvullende financiering van externe fondsen. Conform; ondermeer door de tweewekelijkse ‘Trenchsessions’, alternatieve pop/rockmuziek concerten, met als doel internationale studenten te

	betrekken en in contact te brengen met elkaar. Gemiddeld 100 studenten bezoeken deze Trenchsessions
<p><u>Faciliteren Festival Bruis</u> Festival Bruis is formeel op afstand gezet van de Muziekgieterij. De festivallocatie op de Koompe blijkt een grote publiekstrekker. Bruis groeit meer en meer uit tot een familiefestival voor de hele stad. De gemeente heeft als extra steun tijdens de opbouwfase (2014 en 2015) een garantiesubsidie beloofd in het geval van een slechtweersituatie en tegenvallende exploitatietekorten. Ook bieden wij stevige begeleiding bij de verdere professionalisering van de organisatie en de formatie van het nieuwe bestuur.</p> <p>Speerpunten in de opdrachtverlening voor 2016 zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van een realistische begroting extra fondsen verwerven door donaties van fondsen, bedrijfsleven en fundraising bij het publiek; • Werk maken van verdere professionalisering van de organisatie; • Starten met opbouw van reservefonds; • Vorm geven aan inhoudelijke vernieuwing i.s.m. culturele instellingen in stad en regio. 	<p>In 2016 heeft intensief overleg plaatsgevonden met het ambtelijk apparaat met betrekking tot het doorgaan van het festival in 2016 (organisatie van vergunningentraject en veiligheid alsmede de financiële opzet). De ambtelijke inzet vond plaats vanuit diverse afdelingen. Het negatief vermogen van Bruis van € 60.000 is op het verzoek van het bestuur gesaneerd met inzet van de reeds gereserveerde slechtweergarantie en aanvullende middelen uit de cultuurbegroting.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijdragen zijn verkregen van o.a. de Provincie Limburg en het Elisabeth Strouvenfonds. - Conform: v.a. 2016 huurt het bestuur professioneel management in. - Conform; Editie 2016 kent een bescheiden positief rekeningresultaat. - 2016 was een overgangsjaar; In overleg tussen Muziekgieterij, Bruis en gemeente zijn nieuwe concepten verkend; dit heeft nog niet geleid tot een definitieve vorm voor 2017 en daarna.
<p><u>Stimuleren en ondersteunen amateurkunst en volkscultuur</u> In 2016 doen we dit o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structurele subsidiering van het amateurkunstenveld (verenigingen en initiatieven) op basis van ledenaantallen en via projectsubsidies voor innovatieve ideeën. • Zal een herijking van de huidige subsidiesystematiek gericht op toekomstbestendig maken van de amateurkunsten plaatsvinden. • Uitvoering Jeugd Cultuurfonds voor maximaal 180 kinderen. • Ondersteuning amateurkunstprojecten: In samenwerking met Tout Maastricht : minimaal 10 amateurkunstprojecten van niet structureel gesubsidieerde organisaties. Uitvoering programma Tout Maastricht 2015-2017 (met extern subsidie van Elisabeth Strouven) met projecten gericht op cultuur participatie vanuit de 'vindplaatsten': Kinderen, Jongeren, Buurten, Ouderen en Euregio. Voorbeelden: Wijkjury (buurtbewoners gaan naar het theater); Stadsparkvoorstellingen,; JIJOOK! (Jongerenfestival); Kunst van Leven in Maastricht (Ouderen actief in cultuur). 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform: 82 verenigingen hebben structurele subsidies ontvangen; Projectsubsidies: 11. • Toekomst amateurkunsten en verandering van de subsidiesystematiek is in 2016 met de sector verkend in het kader van de 'proeftuin amateurkunsten' als onderdeel van de innovatieagenda Cultuur; realisering 2017. • Gerealiseerd in het eerste jaar (2016): 100 deelnemers; Bekendheid en belangstelling voor het fonds groeit. • In samenwerking met Tout Maastricht zijn de Amateurkunsten ondersteund, oa op het gebied van subsidies, (buiten)concert-faciliteiten, door voortzetting van het digitaal platform KunstActief en met evenementen zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Project Senioren en ambachtswerk i.s.m. Fashionclash. - Literatuur: tentoonstelling met en voor jongeren rond thema 'Slachtoffer-Dader (WOII). - Week van de ouderen: senioren en actieve cultuurparticipatie. - Exploitatie gebouw M (tentoonstellingen en activiteiten). - Digitaal platform amateurkunsten.

► Productieklimaat

Handhaven status als Maastricht Cultureel Kernpunt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Structureel faciliteren (huisvesting) en subsidiëren professionele instellingen</u> Het duurzaam in stand houden van de professionele kunstensector (productie- en presentatie-instellingen), in samenwerking met het Rijk (BIS-infrastructuur) en de Provincie. Maastricht biedt adequate huisvesting aan en stimuleert daarnaast waar nodig ook structureel de organisatie. De structurele cultuursubsidies komen tot stand na vastleggen van een set prestatieafspraken die elke culturele instelling of initiatief moet realiseren in het meerjarenplan 2013-2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionele kwaliteit van het aanbod. • Voldoende publieksbereik. • Versterking van het cultureel ondernemerschap • Werk maken van cultuureducatie (met accent op kinderen/jongeren/scholen) 	<p>Ook in 2016 zijn de instellingen die onderdeel zijn van de gemeentelijke culturele basisinfrastructuur (2013-2016) op basis van de prestatieafspraken gesubsidieerd.</p> <p>Daarnaast is eind 2016 de procedure voor het toekennen van structurele subsidies voor de cultuurplanperiode 2017-2020 afgerond en tot besluitvorming gebracht.</p>
<p><u>Structureel opwaarderen van de fysieke infrastructuur voor kunst en cultuur</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opening vernieuwde Timmerfabriek met Filmhuis Lumière, een duurzame popvoorziening voor de Muziekgieterij en upgrade Expositiefunctie in Magazijngebouw en Toonzaal. Gereed medio 2016. • Duurzaam faciliteren van de productieruimten voor Toneelgroep Maastricht in het LAB gebouw Vredestein. • Onder regie van het Theater aan het vrijthof uitbouwen (programmering en productie) van AINSI tot incubator performing arts. • Samen met partners inventariseren van de mogelijkheden (inhoudelijk en financieel) voor een update van (de akoestiek van) het Theater aan het Vrijthof. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform: opening van Lumière is gerealiseerd november 2016. Raadsbesluit duurzame popvoorziening en de upgrade van Magazijngebouw en Toonzaal: december 2016. Oplevering medio 2018. • Conform: Toneelgroep Maastricht is sinds april 2016 duurzaam gefaciliteerd in het LABgebouw. • Conform: De Incubator Performing arts is verder uitgebouwd: dansgezelschap Gotra en productiehuis Soap hebben in 2016 hun intrek genomen in de dansstudio en in de projectruimte, die gehuurd worden door het Theater aan het Vrijthof. • Conform: Het College heeft in juli 2016 een besluit genomen tot gefaseerde modernisering van het Theater aan het Vrijthof onder voorwaarde van externe cofinancieringen . Externe financiering van de provincie is onderdeel van het Convenant Stedelijke Ontwikkeling. De gemeentelijke bijdrage is geregeld in de begroting 2017. Andere financieringsbronnen worden nog verkend. <p>Uitvoering van de update vindt plaats in de zomers van 2017 en 2018.</p>
<p><u>Doorontwikkeling nieuwe praktijk voor talentontwikkeling en ondernemerschap in de kunsten</u> Maastricht ondersteunt, in samenwerking met de Provincie Limburg, de professionele instellingen binnen de podiumkunsten met het initiatief, Via Zuid. in 2016 krijgt Via Zuid een grotere zichtbaarheid</p>	<p>Ook in 2016 heeft de Gemeente Maastricht Via Zuid gesubsidieerd. De samenwerking tussen Via Zuid en Soap in de incubator AINSI is versterkt, d.m.v. een festival voor jonge makers</p>

binnen de stedelijke programmering van Theater aan het Vrijthof en realiseert aansluiting bij de overige stedelijke festivals.

De incubator Performing Arts AINSI wordt in het kader van het uitvoeringsprogramma Creatieve Industrie verder versterkt met het aantrekken en vestigen van nieuwe podiumkunstgezelschappen, een versterkte gemeenschappelijke branding en het verbinden ervan met overige euregionale productieplatforms in het kader van INterreg V.

Winternights, waarop een 30-tal initiatieven zich konden presenteren aan internationale inkopers en festivals.

Via Jazz Maastricht, actief in AINSI en op het grote podium van het Theater aan het Vrijthof, werd geparticipeerd aan het nieuwe Interreg-project 'IMPACT' (leadpartner Théâtre de Liège), dat performing arts verbindt met de industrie en wetenschappelijk onderzoek in de Euregio.

3. Wat heeft het gekost?

Programma 8	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	28.830	29.090	29.238	31.277	2.039 N
- Kapitaallasten	794	1.010	911	891	20 V
- Apparaatskosten	16.393	20.159	15.103	15.878	775 N
- Storting in voorzieningen	187	187	187	2.387	2.200 N
- Overige lasten	11.456	7.734	13.037	12.121	916 V
(b) Totale baten	5.840	7.156	6.812	6.696	116 N
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	22.990	21.934	22.426	24.581	2.155 N
Storting in reserves	39	644	14	14	
Onttrekking uit reserves	979	1.563	1.200	1.363	163 V
Resultaat	22.050	21.015	21.240	23.232	1.992 N
Incidenteel resultaat					2.200 N
Incidenteel resultaat					936 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings	Jaarrekening 2016
(bedragen x € 1.000)	
Productiemiddelen	442

Saldo van baten en lasten

Daling inkomsten culturele instellingen

Door de terugloop van het aantal cursisten dalen de inkomsten van Kumulus met € 0,380 mln. Verder zijnde inkomsten van het Theater gedaald met € 0,183 mln.

Voorziening voormalig personeel

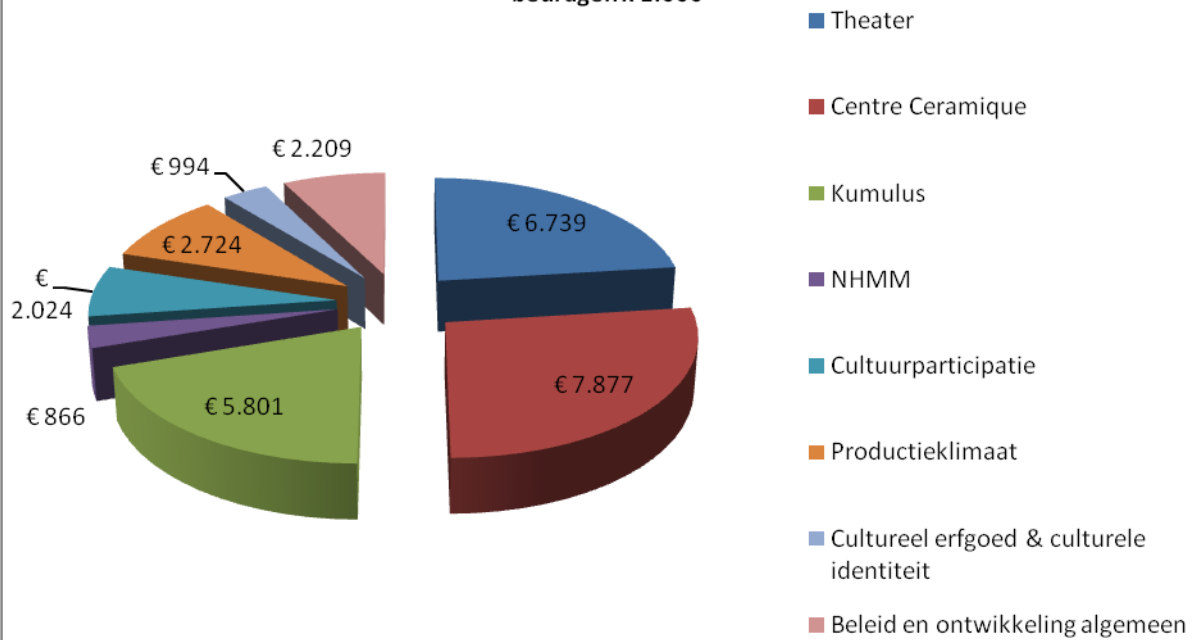
De accountant stelt dat door striktere toepassing van de regels Besluit Begroting en verantwoording (BBV) dat voor het risico van voormalig personeel bij Kumulus een voorziening moet worden gevormd groot € 2,2 mln. Conform bestendige gedragslijn zullen we deze voorziening onttrekken aan het Vruchtboomfonds (voorfinanciering) en terugbetalen met het jaarlijks beschikbare budget.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Sociaal/economische/culturele impulsprojecten € 0,137 mln. N
- Bedrijfs/egalitatie reserve NHMM € 0,300 mln. V

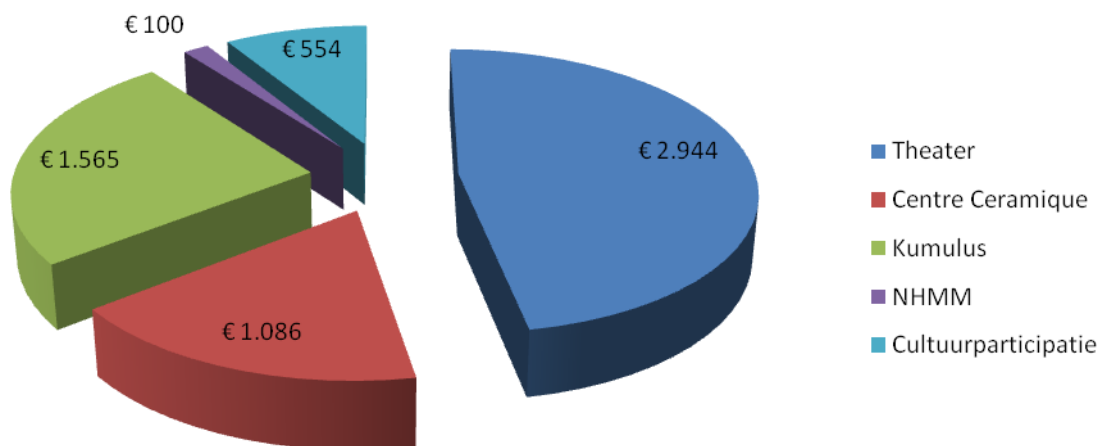
Programma 8: lasten

bedragen x 1.000

Programma 8: baten

bedragen x 1.000

Programma 9   Onderwijs

1.   Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige, kwantitatief passende en toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

▶ *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Dit begrotingsprogramma heeft een directe relatie met de stadsvisie via het programma Kennisstad. Wil Maastricht een transitie maken naar een toekomstige kennisstad dan moet Maastricht ook Onderwijsstad willen zijn. De kwaliteit van onderwijs en onderwijsvoorzieningen in de stad is in grote mate medebepalend voor het toekomstige niveau van kenniswerkers en vakmensen uit de eigen bevolking en daarmee voor de mate van innovatie en aanpassing in het lokale en (Eu)regionale bedrijfsleven. In die zin moet onderwijs de economische transitie mede vormen (Brainport/LED) en daarbij tegelijkertijd gepaste maatregelen treffen om te anticiperen op de nominale daling van het aantal leerlingen (ontgroening). Onderwijs, scholing en training zijn ook dé middelen bij uitstek om mensen (zeker jongeren) in een kwetsbare positie duurzaam in te schakelen in het arbeidsproces en criminaliteit en uitkeringsafhankelijkheid te voorkomen.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

A1	Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
B1	Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Kadernota Innovatief Arbeidsmarktbeleid (vastgesteld op 18 september 2007)
- Economische Visie (vastgesteld op 19 februari 2013)
- Algemene kaders Sociale Visie (18 juni 2013)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) minder onderwijsachterstanden op basis van milieu van herkomst
- 2) minder schoolverzuim en minder voortijdige schoolverlaters
- 3) minder kinderen in het speciaal onderwijs en tweedelijns zorgtrajecten (passend onderwijs en jeugdwet)
- 4) minder jeugdwerkloosheid
- 5) meer kwetsbare jongeren toeleiden naar duurzaam werk (participatiewet)

- 6) toekomstbestendige (ontgroening) spreiding van onderwijsvoorzieningen in de stad
- 7) hoger opleidingsniveau Maastrichtse beroepsbevolking
- 8) meer kansen op sociale stijging en hogere arbeidsparticipatie (Leven Lang Leren/Educatie)

Indicatoren	2012	2015	2016	Bron*
Aantal doelgroepkinderen dat deelneemt aan VVE-programma	47,4%	-	59	1
Aantal voortijdige Schoolverlaters	3,5%	-	308	2
Jeugdwerkloosheid Maastricht: aantal niet werkende werkzoekenden < 27 jaar als percentage van de beroepsbevolking (peilmoment december)	-	1,4%	0,8%	3
Concentratie Onderwijsvoorzieningen (PO) naar IKC's	32	-	29	4
* Bron:; (1) Jaarverslag VVE; Monitor Onderwijsachterstanden via Onderzoeksbureau "Kaans" van de UM; (2) Jaarverslag Leerplicht/RMC ; Monitor VSV via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO);; (3) UWV-monitor (4) Onderwijshuisvestingsplan				

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Versterken Onderwijsinfrastructuur

Integraal samenwerken met onderwijsinstellingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Verbeteren en versterken van onderwijsinfrastructuur in stad en regio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regie voeren (samen met centrumgemeenten) op regionale samenwerking met schoolbesturen (Kompas/"Koers voor Limburg"; LED/People; Bèta&Techniek). • In samenspraak met Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) komen toterschikking van Voortgezet Onderwijs Maastricht, in regionale afstemming met regiogemeenten en met het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). • Regie voeren (samen met Primair Onderwijs, Peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang) op realisatie van kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige Integrale Kindcentra Maastricht; concentratie van voorzieningen en spreiding over de stad. • Sturen op ontwikkelingen Passend Onderwijs in relatie toterschikking en spreiding van speciaal onderwijs en toekomstige huisvesting van leerlingen met speciale leerarrangementen in het regulier onderwijs en in relatie tot Leerlingenvervoer. • Faciliteren van onderwijsinnovaties (doorlopende leerlijnen VMBO-MBO; Entreeopleiding MBO/netwerk Praktijkonderwijs (PRO)-Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Integrale Kindcentra). • Toezicht houden op openbaar onderwijs (wettelijke taak toezichthouderfunctie). • Sturen op strategische agenda buurtalen/Euregioschool (stuurgroep en kenniskring) 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd, ondermeer door bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordiging in de Stuurgroep Onderwijs. • Planvorming is vertraagd door ondermeer de wisseling CvB en Centrale Directie bij LVO Maastricht. Daarnaast loopt er een arbitragezaak inzake de definiëring van het instemmingsrecht van de raad • Conform gerealiseerd. IHP eerste fase is in uitvoering genomen. • Overleg met bestuurders en locatiemanagers is opgestart om te komen tot spreidingsplan (V)SO. Wachten is op Onderwijskaart (V)SO van samenwerkingsverbanden en ontwikkelingen bij LVO. • Onderwijsinnovatie is ondermeer gestimuleerd door de samenwerking Pro/VSO/VMBO en Entree niveau-1 MBO te stimuleren Na een financiële opstart met subsidie van de gemeente, doorgestart tot regionale aanpak met cofinanciering van Samenwerkingsverband, Provincie en Regionaal Investeringsfonds MBO (RIF). Start in 2017. • Conform gerealiseerd middels het benutten van het overlegrecht. • Conform gerealiseerd. Namens gemeenten in Limburg bestuurlijk (stuurgroep) en ambtelijk (Expertteam) is gestuurd op opstellen en uitvoeren van de uitvoerings-

<ul style="list-style-type: none"> Faciliteren Loketfunctie binnen de strategische agenda buurtaalen/Euregioschool, gericht op versterken van buurtaalonderwijs in basisscholen en voortgezet onderwijs en het sensibiliseren van jonge kinderen op een open internationale (Euregionale) houding. 	<p>agenda. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuwe strategische agenda en plan van aanpak.</p> <ul style="list-style-type: none"> De gemeentelijke subsidie beëindigd en de loketfunctie Talenacademie is stopgezet. Hiervoor in de plaats is aangesloten op de steunstructuur die wordt bekostigd door de provincie.
---	---

Verbeteren aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Partner zijn van en samenwerken met beroepsonderwijs:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Zuid-Limburg, c.q. Maastricht-Heuvelland, in vakmanschapsroutes (niveau 2/3) en een technologieroutes (niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO Techniek, vanuit de Regiovisie Toptechniek in Bedrijf (LED/people; Techniekpact Z-L, Koers voor Limburg). Bevorderen vraagsturing en macrodoelmatigheid in het onderwijs vanuit eenduidige regionale werkgeversdienstverlening. Uitvoeren aanvalsplan Jeugdwerkloosheid met extra aandacht voor werkgeversbenadering voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt Sturen op en faciliteren van de implementatie van "Voordeel en Entreeopleiding" (Leren&Werken naar Vermogen) gericht op training, scholing en arbeidsmarkttoeleiding van kwetsbare jongeren (Participatiewet) 	<ul style="list-style-type: none"> Herschikking techniekonderwijs is gerealiseerd. Voortgang proces wordt gemonitord in de Stuurgroep Onderwijs Koers. Het overleg Techniekpact is beëindigd. Werkgeversbenadering met aandacht voor scholing is bevorderd via (projecten) Podium 24, inzet scholingsvouchers en Social Return. Concrete voorbeelden in 2016 zijn de samenwerking in het project Customers Service Valley en de opzet van werkpools MTC Limburg. Maar ook de opzet van het regionaal arbeidsmarktproject 'Samen naar een werkende toekomst' en deelname aan het kernteam Jeugdwerkloosheid. Conform gerealiseerd. Het project is uitgerold over geheel Z-L. Heet nu Voordeel&vervolg. Een subsidieaanvraag bij de Provincie Limburg en het Regionaal Investeringsfonds MBO is voorbereid. Arcuscollege is penvoerder.

Inkopen volwasseneneducatie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Inkopen van educatieve trajecten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vanaf januari 2015 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs gewijzigd. Het wetsvoorstel laat de gedwongen winkelnering bij de Regionale Opleidingscentra (ROC) los en vergroot de beleidsvrijheid van gemeenten. De wet voorziet in regionale samenwerking in de zogenaamde Arbeidsmarktregio's. De contactgemeente voor arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is de gemeente Heerlen. Het educatiebudget voor de gehele regio Zuid-Limburg wordt overgemaakt aan de contactgemeente. Voor 2016 wordt ervoor gekozen de educatiemiddelen voor de regio Maastricht-Heuvelland (vanuit Heerlen) voor 100 % in de markt te zetten ten behoeve van specifieke doelgroepen in Maastricht-Heuvelland en trajecten in te kopen, gericht op opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) en opleidingen Nederlands en rekenen. 	<ul style="list-style-type: none"> In 2016 is door gemeente Heerlen (contactgemeente) de Regionale aanpak Volwasseneneducatie Zuid-Limburg vastgesteld. In 2016 is door de gemeente Heerlen (contactgemeente) met ROC Leeuwenborgh en ROC Arcus een overeenkomst voor de duur van 2 jaar afgesloten voor zowel formele als non-formele volwasseneneducatie.

► *Zorg in en om de school*

Voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid (wettelijke taak/bestuursakkoord Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) Rijk-Gemeenten):</u> Vanuit onze wettelijke taak om onderwijsachterstanden te bestrijden zetten wij in 2016 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coördinatie van en regie op realisatie vroegtijdige taalinterventies (VVE) en het inrichten van schakelklassen. • Vormgeven van de doorgaande lijn voorschoolschool. 	<p>Het onderwijsachterstandenbeleid is conform uitgevoerd. Aangaande de aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd door middel van stedelijke coördinatiegroep op ambtelijk niveau en stuurgroep kindcentra op bestuurlijk niveau. • VVE is na harmonisatie uitgebreid naar alle scholen en hun kinderopvangpartners. Een nieuw beleidsimplementatieplan 2017 is opgesteld
<p><u>Aanpakken segregatie en stimuleren integratie:</u> Blijven sturen op heterogene leerlingenpopulaties bij harmonisatie peuterwerk-kinderopvang en herschikking en spreiding van voorzieningen in toekomstige Integrale Kindcentra.</p>	<p>Conform gerealiseerd doordat ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harmonisatie peuterspeelzaalwerk-kinderopvang is vastgesteld en gerealiseerd • Integraal Huisvestingsplan (IHP) Kindcentra is vastgesteld. • Eerste fase uitvoering IHP gestart is
<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsondersteuning, bevorderen dagarrangementen en verlengde leertijd op weg naar Integrale Kindcentra: • Faciliteren en ondersteunen van schoolbesturen en kindpartners bij • Het verbeteren van de kwaliteit tijdens schooltijd gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen (o.a. VVE, sport, cultuur) • Het vormgeven van dagarrangementen binnen de kindcentra, gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen van o.a. sport, cultuur, gezondheid, veiligheid en participatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. • Afspraken met schoolbesturen en kinderopvang zijn gemaakt over thema's Lokale educatieve Agenda (LEA) en subsidie en met gemeentelijke uitvoeringsorganisaties Maastricht Sport, Kumulus en Trajekt over ondersteuning. • Concrete projecten zijn gestart zoals JOGG/Toon je Talent/Gezonde school

Sturen op sluitende zorgstructuren in en om het onderwijs	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Afstemmen beleidsmaatregel Passend Onderwijs en decentralisatie Jeugdzorg:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op een integrale aanpak in de ondersteuning van jongeren in en buiten school, dichtbij hun belangrijkste leefdoelgebieden, met als doel te komen tot gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdzorg, gerichte begeleiding en behandeling, op zelfstandig functioneren en uiteindelijk toeleiding naar werk. • Inrichten van sluitend netwerk van Onderwijs en Jeugd dat past in de totale sociale netwerkstructuur (Sociale Wijkteams). • Tweemaal per jaar voeren van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) ten aanzien van het ondersteuningsplan Passend Onderwijs van de samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet Onderwijs in afstemming met het Beleidsplan Jeugd van de gemeenten Maastricht-Heuvelland. 	<ul style="list-style-type: none"> • Met partners de zorg en ondersteuning in en om school ingericht: door middel van zgn. Knooppunten waarin intern begeleiders, Jeugdgezondheidszorg, Schoolmaatschappelijk Werk en contactpersonen Team Jeugd elkaar er –wanneer nodig – bij halen, om met ouders en kind het best passende arrangement te bespreken. • Gerealiseerd door eerste versie beleidsnotitie zorg in en om de school in OOGO vast te stellen, met name gericht op PO. Afstemmingsoverleg Leerplicht /SWV ingericht over aanpak Thuiszitters. • Conform gerealiseerd.
<p><u>Faciliteren educatieve steunstructuur:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De educatieve steunstructuur voor het Primair Onderwijs wordt versterkt. Door samen met schoolbesturen innovaties die bijdragen aan kwaliteitsverbetering in het onderwijs te plaatsen op de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en de uitvoering ervan te subsidiëren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. Geplaatst in de context van dagarrangementen Kindcentra.

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Integrale aanpak van voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV):</u> De gemeente heeft de coördinatie en regie op het bestuurlijk overleg Stuurgroep Leren&Werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op het verbinden van onderwijsinnovaties zoals Focus op Vakmanschap en Passend Onderwijs, met de ontwikkeling van Zorgadviesteams (ZAT) en beleidsmaatregelen VSV en Aanpak Jeugdwerkloosheid (en inzet middelen te bundelen) in afstemming met regionaal Arbeidsmarktbeleid en invoering Participatiewet en Jeugdwet. • Gemeente stuurt op verbinding scholen en Team Toegang Jeugd wanneer leerlingenproblematiek raakt aan gezinsproblematiek. 	<p>Stuurgroep is opgeheven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. Aanpak VSV geïntegreerd in afstemming Passend Onderwijs-Jeugdhulp en aanpak kwetsbare jongeren naar werk (Voordeel&Vervolg). • Conform gerealiseerd. Doorontwikkeld tot Knooppunt Integrale Aanpak.

<p><u>Verbeteren Registratie:</u> Een belangrijk aspect van het aantoonbaar voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten is registratie en monitoring. Aandachtspunten in 2016 hierbij zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continue verbeteren van registratie en melding (wettelijke taak Leerplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC)) op verzuim en voortijdig schoolverlaten; • Verbeteren koppeling LP- RMC-bestanden met het vrijstellingenloket en BRON/DUO-Groningen en met de in het onderwijs ingevoerde applicatie Intergrip • Koppeling van RMC-module met GWS (Sociale Zaken) • Gebruiken van SUWI-Net en het Inlichtingenbureau ten behoeve van monitoren van VSV. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. Steeds betere afstemming met andere centrumsteden. Werkwijze getoetst met onderzoek UM • Conform gerealiseerd. Aansluiting GBA uitwisseling regiogemeenten is niet gerealiseerd waardoor er regelmatig initiële vullingen van GBA gegevens moeten plaatsvinden. • Niet gerealiseerd • Comform gerealiseerd
<p><u>Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (preventie):</u> Belangrijk onderdeel van ons beleid is het inzetten op preventie. Om zodoende de omvang van de benodigde repressieve aanpak te beperken. De preventieve inzet krijgt ondermeer vorm via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de leerplichtwet (handhaven en participatie) in keten- en zorgnetwerken. • Samenwerking met de onderwijsinspectie in geval van schoolcontroles ter verbetering van het verzuimbeleid en bijbehorende administratie. • Mederegie op uitrol van het met één jaar verlengde Regionale Convenant VSV 2012-2015, gesloten met Rijk en onderwijsinstellingen. Regie over inzet gebundelde VSV-middelen (Regiegroep VSV Zuid-Limburg en Regionale Regiegroep VSV Maastricht-Heuvelland) • Sturen op het uitvoeren van Plan van aanpak Convenant VSV; • Actieve inzet van Team Leerplicht/RMC/Jongeren@Work. • Pilot andere aanpak verzuim van 18+ jongeren met een risicoprofiel op uitval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. Moest echter gecorrigeerd worden vanwege strijdigheid met wet- en regelgeving. • Conform gerealiseerd. Nieuwe convenant 2017-2020 voorbereid. Is goedgekeurd door OCW. • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd.

<p><u>Opsporen en aanpakken van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters:</u> Bij de repressieve inzet zetten wij in op een persoonsgerichte aanpak via trajectbegeleiding. Dit krijgt vorm door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gericht opsporen van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters, door Leerplicht én Jongeren@Work in het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid Zuid-Limburg. • Participeren in zorg- en justitiële netwerken in afstemming met kern- en ketenpartners (ook met de jeugdteams in M-H) • Coördineren en voorzitten van multidisciplinair samengesteld Expertteam Jongeren@Work (netwerkorganisatie als Maastrichtse variant van Jongerenloket). • Versterken samenwerking van Expertteam J@W en teams Werk/Inkomen en Zorg in de sector Sociale Zaken als Servicepunt Jongeren@Work, in de werkstructuur van het Werkplein. • Versterken advies en consultatiefunctie van externe professionals jeugdhulp in de school. Vindplaats school wordt meer werkplaats voor samenhang in de aanpak van risicojeugd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. • Doorontwikkeld tot Jongerenteam van SOZA. Integrale aanpak jeugdproblematiek vanuit teams onderwijs, werk, inkomen en zorg. • Conform gerealiseerd. Na overname netwerk van UWV-Arbeidsgehandicapten, is Consulent Kwetsbare jongeren aangesteld die scholen ondersteunt bij uitstroom leerlingen naar werk (Voordeel&Vervolg). Maatregel in regionale VSV-convenant.
---	---

Verzorgen van Leerlingenvervoer	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoeren van de Gemeenschappelijke Regeling- Leerlingenvervoer</u> Voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem en Vaals voert Maastricht de gemeenschappelijke regeling leerlingenvervoer uit. Naast onder andere het opstellen van de verordening, beschikkingen en contractmanagement verzorgen, betekent het concreet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen vervoeren naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school; • Aanbieden van voor de leerling "passend" vervoer; • Rekening houden met financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd.

► *Onderwijshuisvesting*

In standhouden/ontwikkelen fysieke onderwijsinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Voldoen aan de huisvestingsplicht</u> Acties om te voldoen aan de huisvestingsplicht voor onderwijsinstellingen voor (voortgezet) speciaal, primair en voortgezet onderwijs en spreiding/concentratie van voorzieningen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen programma onderwijshuisvesting 2017. • Realiseren programma onderwijshuisvesting 2016 (afgestemd op de overgebleven verplichtingen na de doordecentralisatie van het onderhoud naar de schoolbesturen). • Uitwerken Structuurvisie t.a.v. herschikking en spreiding Integrale Kindcentra Maastricht (spreiding primair onderwijs, peuteropvang en kinderopvang) als reactie op ontgroening, door het uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra. • Start Uitvoeringsplan 2016 van Integraal Huisvestingsplan Kindcentra <ul style="list-style-type: none"> • Start herschikking huisvesting voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. • Conform gerealiseerd en vastgesteld Programma OHV uitgevoerd. <ul style="list-style-type: none"> • Conform gerealiseerd. 2-2-16 is door de raad Integraal Huisvestingsplan (IHP) Kindcentra vastgesteld. <ul style="list-style-type: none"> • Gestart met realisatie eerste uitvoeringsfase IHP (nieuwbouw IKC De Geluksvogel en IKC El Habib, voorbereiding IKC De Heeg en JFKennedy) • Uitvoering plannen LVO vertraagd door meningsverschil LVO en Raad over al of niet juist toepassen van instemmingsrecht raad bij uitvoering van plannen. Motie in raad aangenomen om over te gaan tot Arbitrage.
--	---

3. Wat heeft het gekost?

Programma 9	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	16.358	12.720	11.957	12.596	639 N
- Kapitaallasten	6.762	4.911	4.919	4.919	
- Apparaatskosten	2.592	2.585	2.172	2.196	24 N
- Storting in voorzieningen	725				
- Overige lasten	6.279	5.224	4.866	5.481	615 N
(b) Totale baten	3.374	2.169	2.164	4.245	2.081 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	12.984	10.551	9.793	8.351	1.442 V
Storting in reserves	175	175			
Onttrekking uit reserves	442	151	162	162	
Resultaat	12.717	10.575	9.631	8.189	1.442 V

Incidenteel resultaat					180 V
------------------------------	--	--	--	--	--------------

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2016
Bijzonder basis onderwijs	8.270
Onderwijs overig	21

Saldo van baten en lasten

Onderwijshuisvesting

De verkoop van het Bonnefantencollege is definitief geworden. De kopende partij kan zich niet meer beroepen op de ontbindende verkoopvoorwaarden. De boekwinst bedraagt € 0,688 mln.

Onderwijshuisvesting regulier

Een voordeel van € 0,085 mln. komt voort uit de verwachte onderuitputting op diverse kleinere budgetten. Voorts is er een aanvullend positief resultaat ten gevolge het verhuren van panden met voormalige onderwijsbestemming.

Onderwijs Zorg in en om de school (o.a. Leerlingenvervoer, leerplicht etc.)

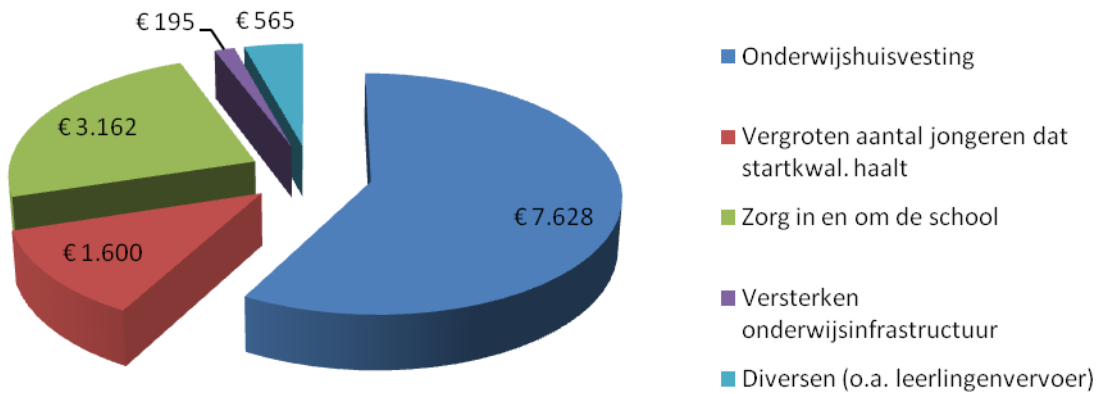
Het resultaat "zorg in en om de school" € 0,092 mln. betreft voornamelijk leerlingenvervoer. Door een daling van het aantal leerlingen alsmede door kritische beoordeling van de aan te bieden vervoermogelijkheden wordt een voordeel op leerlingenvervoer gerealiseerd.

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval voorziening Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum € 0,072 mln. V

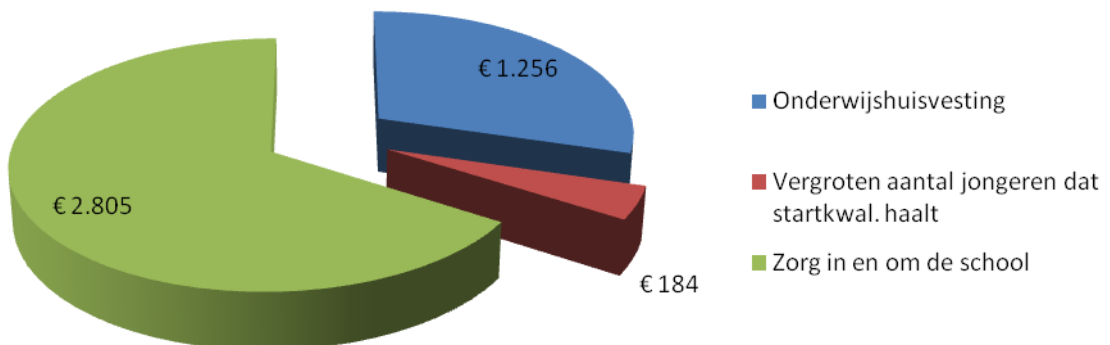
Programma 9: lasten

bedragen x 1.000

Programma 9: baten

bedragen x 1.000

Programma 10 Stadsontwikkeling

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling*

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

Dit programma faciliteert hierbij tal van functies uit andere begrotingsprogramma's, zoals bedrijven (P3), woningen P11, maatschappelijke, culturele en onderwijsvoorzieningen (P 5,6,7,8.9).

Het programma werkt op een aantal manieren aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad:

- Door het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen;
- Door de stedelijkheid van de stad verder te ontwikkelen. Onder stedelijkheid wordt verstaan een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Deze ontmoetingen worden via dit programma gefaciliteerd door de ruimtelijke mogelijkheid voor ontmoetingen te versterken op diverse schaalniveau's (van binnenstad tot buurtcentrum);
- Door permanent delen van de stad te verbouwen om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming.
- Door het cultureel erfgoed van de stad te behouden en te ontwikkelen, onder andere door monumentale gebouwen en structuren te beschermen, te restaureren en nieuwe functies te geven.

► *Beleidsmatige context*

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is het investeren in de dynamiek van de stad (Kennisstad, Woonstad en Cultuurstad) via integrale gebiedsgerichte aanpak.

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> • restauratie Stadhuis • een vierde hockeyveld • Timmerfabriek met een volwaardig poppodium • onderhoud wegen • Tapijnkazerne • Frontenpark • Health Campus • Boulodrome • Ondergrondse fietsenstalling bij het station • Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies

worden tegen het licht gehouden).

- Strategische nota's
  - Structuurvisie 2012 (raadsbesluit 29 mei 2012)
  - Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019 (raadsbesluit 26 januari 2010) inclusief financiële consequenties (raadsbesluit 29 maart 2011)
  - Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raadsbesluit 24 april 2012)
  - Meerjarenontwikkelingsplan (MOP) 2010-2014 ISV III (raadsbesluit 15 december 2009)
  - Antwoord van de Sphinx (raadsbesluit 22 januari 2013)
  - Locatiekeuze PDV-concentratie (raadsbesluit 22 februari 2011)
  - Ruimtelijk Mobiliteitspakket (RMP) Noord (raadsbesluit 22 februari 2011) en Noorderbrugtracé (raadsbesluit 26 juni 2012)
  - Projectbesluit Tram Vlaanderen-Maastricht; (raadsbesluit 18 december 2012)
  - Bestuursvereenkomst integraal project A2 Passage c.a. Maastricht (raadsbesluit 21 februari 2006)
  - Masterplan + 2011 Geusseltpark (raadsbesluit 25 januari 2011)
  - Revitalisering Beatrixhaven (raadsbesluit 29 maart 2011)
  - Integrale Buurt- en Wijkontwikkelingsplannen (raadsbesluit 23 februari 2010)
  - Meerjarenuitvoeringsprogramma Maastricht-Heuvelland (raadsbesluit 29 juni 2010)
  - Samenwerkingsovereenkomst GOMV (raadsbesluit 29 juni 2010)
  - Springlevend Verleden, Beleidsnota Cultureel Erfgoed (raadsbesluit 29 mei 2007) en Vestingvisie (raadsbesluit 25 januari 2011)

Het Maastricht-LAB

In 2012 is het Maastricht-LAB opgericht als aanjager en experimenteeruimte voor nieuwe stadsontwikkeling in Maastricht. In 2016 functioneert het Maastricht-LAB als open platform voor de stad. Initiatiefnemers van projecten en stadmakers kunnen zich aanmelden en gezamenlijk werken aan projecten en vraagstukken. Experimenteren met projecten, zoeken naar nieuwe coalities en kennisontwikkeling (leren door doen) staan hierbij centraal. Een van de projecten waar we als Maastricht lab een rol spelen is de stadsnatuurvisie. Verder is besloten in 2016 dat we Maastricht lab laten doorlopen en ook zullen inzetten de broedplaatsen.

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Programma 10 werkt faciliterend aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 en 14) en komt dus vooral tot uitdrukking in de daar benoemde maatschappelijke effecten. In samenhang met al deze programma's beoogt dit programma het volgende maatschappelijk effect te bereiken: een kwalitatief hoogwaardige en aantrekkelijke stedelijke omgeving.

Dit komt tot uitdrukking in: waardering voor woonomgeving in de stadspeiling (zie programma 11) en verbetering van de woonaantrekkelijkheid.

Overzicht indicatoren	2013	2014	2015	2016	Ambitie 2016
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving ¹	-	7,3	-	7,3	≥ vorige meting
Woonaantrekkelijkheidsindex Maastricht ²	35	34	37	39	≤ vorige meting

1)Bron Stadspeiling;
2)Bron Atlas voor gemeenten. De woonaantrekkelijkheid van gemeenten is een gewogen index van acht factoren met elk hun eigen gewicht. Op volgorde van gewicht betreft dit: de bereikbaarheid van banen, het culturele aanbod (podiumkunsten), veiligheid, het aantal koopwoningen in de woningvoorraad, de nabijheid van natuurgebieden, de kwaliteit van het culinaire aanbod, de aanwezigheid van een universiteit en het historische karakter van de stad.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► *Bestemmingsplannen*

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
-------------------------	-----------------

<p><u>Vaststellen bestemmingsplannen, beheer cq. reguliere actualisering</u></p> <p>In 2016 stellen we de volgende bestemmingsplannen en/of beheersverordeningen vast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buitengebied Oost/Terraspark • Buitengoed Geul en Maas (Landgoederenzone) • Maastricht-NoordWest, deelgebied Malberg-Oud Caberg • facet-bestemmingsplan Implementatie Maastrichts Planologisch Erfgoedregime • Grensmaas • Lanakerveld 	<p>Het facet bestemmingsplan woningsplitsing en het bestemmingsplan voor Leeuwenborgh zijn in 2016 voorbereid. Doordat er vele externe partijen en stakeholders betrokken zijn geweest, heeft dit veel inzet gekost. Hierdoor is het MPE facet bestemmingsplan doorgeschoven naar 2017.</p> <p>Voor de eerste zijn de voorbereidende werkzaamheden bijna afgerond waardoor we dit kunnen vertalen in het bestemmingsplan.</p> <p>Door een vertraging in het Grensmaasproject zal de actualisatie pas later worden opgestart. Dit om een goede afstemming te krijgen met het overlaatsgebied en het afwerkingsplan Bosscherveld, dat we willen meenemen in het plan.</p>
<p><u>Vaststellen ontwikkelbestemmingsplannen (uitwerkingen brandpunten/grootstedelijke projecten en faciliteren particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 stellen we bestemmingsplannen vast voor gebiedsontwikkelingen/uitwerkingen van de grootstedelijke projecten/brandpunten o.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ A2 / Mariënwaard (MobiliteitsHub) en Centrum-Oost (AH) ○ Wijkaanpak Heer ○ Randwyck inclusief hart/1e fase ○ Tapijn ○ ENCI ○ Palace • Afhankelijk van de voortgang van de besluitvorming inzake het doorzetten van het spreidingsbeleid coffeeshops Maastricht zullen bestemmingsplannen worden opgesteld voor de aangewezen coffeecornerlocaties Brusselseweg en Beatrixhaven (exacte locatiekeuze nog door de raad te bepalen). • We faciliteren naar schatting 15-20 particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen, die zich in de loop van 2016 aandienen, met een postzegelbestemmingsplan of een projectafwijkingbesluit (omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan). 	<ul style="list-style-type: none"> • Gezien het feit dat onderstaande bestemmingsplannen onderdeel uitmaken van grote gebiedsontwikkelingen zijn we afhankelijk van de voortgang van deze projecten. Als het project vertraging oploopt, zal het bestemmingsplan ook pas later worden vastgesteld. <ul style="list-style-type: none"> ○ AH gerealiseerd, Marienwaard project is nog niet zo ver gevorderd dat dit kan worden omgezet naar een bestemmingsplan. ○ Gerealiseerd ○ Gerealiseerd ○ Gerealiseerd. ○ Ook bij het bestemmingsplan ENCI zijn we afhankelijk van een derde partij. Ook de voorbereidingen van de MER heeft tot vertragingen geleid. ○ Voor wat betreft de Palace is de initiatiefnemer nog volop bezig met onderhandelingen in het gebied en het definitief maken van het stedenbouwkundig ontwerp. Daarna kan pas het bestemmingsplan worden opgesteld. • Bestemmingsplannen zijn afhankelijk van besluitvorming inzake het spreidingsbeleid. Vaststelling was in 2016 dan ook niet aan de orde • Gerealiseerd

► *Grootstedelijke projecten*

1 Belvédère Maastricht	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

Planvorming, studies en uitwerkingen

Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel

- Voortzetting werving en facilitering potentiële gebruikers voor de Eiffel en De Belgen;
- Haalbaarheidsstudie naar het invullen van de Brikke;
- Overige haalbaarheidsstudies (o.a. eerste aanzet woningbouw in Sphinx Zuid);
- Timmerfabriek: planvorming International Student Club.

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark

- Het Frontenpark is een groot gebied in ontwikkeling met meerdere belangen c.q. functies (verbindingen, natuur, cultuur, recreatie, evenementen). Parallel aan het nader uitwerken van de visie (continue proces) worden op basis van de visie werkzaamheden voorbereid die gefaseerd worden gerealiseerd.

Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug

- Voortzetting voorbereidende werkzaamheden voor PDV fase II

Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier

- Naast invulling met The Student Hotel, hebben in 2016 verschillende gesprekken plaatsgevonden met geïnteresseerden voor invulling van de koppen van De Eiffel.
- Mouleurs/Belgen: in december 2016 is de raad akkoord gegaan met verkoop van deze panden aan Loods 5, retailer op gebied interieur en lifestyle. Verwachte levering van panden aan Loods 5 is medio 2017. Verwachte opening: 2018.
- Voor Brikkegebouw wordt plan voor de vestiging van Maison Blanche Dael voorbereid.
- Sphinx Zuid/woningbouw: CPO initiatieven worden verder uitgewerkt. Moet in 2017 leiden tot concrete actie. Verder vinden gesprekken plaats met ontwikkelaars voor invulling overige kavels.
- Voor de Timmerfabriek is met de UM is een start gemaakt met International Students Club (inmiddels Kaleido genaamd)

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark

- De ontwikkeling van het Frontenpark bevindt zich in een proces van voorbereiding en uitvoering van diverse deelprojecten. In 2016 zijn de volgende zaken voorbereid:
  - *Vestingmuren Lage Fronten*

De tweede fase, inclusief wandelverbindingen tussen Lage Fronten en Bassin, is in 2016 voorbereid. Start uitvoering in 2017;

- *LAB-gebouw*

In 2016 is de verbouwing 2^e etage LAB-gebouw voorbereid. Verbouwing is eind 2016 gestart;

- *Gashouder*

Om voortzetting van experimenten in de gashouder mogelijk te maken, is in 2016 een ruimtelijke procedure doorlopen. Inmiddels is vergunning verleend.

- *Inrichting park en evenemententerrein*

In 2016 is gestart met het ontwerp voor het evenemententerrein in combinatie met de omgeving gashouder en diverse wandel- en fietsverbindingen.

Het definitief uitwerken van het plan en het treffen van voorbereidingen voor uitvoering staan voor 2017 op de agenda.

Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug

- In 2016 heeft op basis van een marktverkenning een herijking plaatsgevonden van de PDV-ontwikkeling. Dit heeft zijn plek gekregen in de in 2016 vastgestelde Detailhandelsvisie. De ontwikkelingen gaan nu verder onder de naam Retailpark Belvédère. Nadere besluitvorming hierover volgt in 2017.

Uitvoering

Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel

- Cascoherstel Eiffelgebouw;
- The Student Hotel vestiging in de Eiffel;
- Inrichting 2e fase openbare ruimte omgeving Eiffel;
- Nutsterrein: oplevering parkeergarage koopwoningen fase 1b Nutsbedrijven;
- Afhankelijk van belangstelling wordt gestart met de bouw van ongeveer 40 woningen (fase 2) en de voorbereiding van de bouw van 30 woningen (fase 3);
- Afbouw hoek Capucijnenstraat/Lindenkruis;
- Timmerfabriek; restauratie voormalige elektriciteitscentrale en gedeeltelijke nieuwbouw voor filmhuis Lumière, verbouwing van de Timmerfabriek voor de Muziekgieterij, start bouw van de nieuwe grote zaal van het popodium, en aanpassingen in de Toonzaal voor Bureau Europa;
- Bassin: voor 2016 zal de nadruk zal liggen op het onderhoud aan de sanitaire ruimten en het gedeeltelijk vervangen van de aanlegsteigers.

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark

- Afronding fase 1 herstel vestingmuren in het deelgebied Lage Fronten;
- Het meer toegankelijk maken van het gebied en het realiseren van verbindingen;
- Experimenteren met evenementen, met name in en rondom de gashouder (fasegewijs toewerken naar een toekomstig evenemententerrein);
- Het verder vullen van het LAB-gebouw (deelgebied Vredestein), met name gericht op de creatieve industrie;
- Het slopen van gebouwen tussen de Lage Fronten en het tracé nieuwe aanlanding Noorderbrug en in het gebied tussen de Hoge en Lage Fronten.

Deelgebied/grex Belvédère 1 Sphinxkwartier

- Cascoherstel en realisatie The Student Hotel is gestart in september 2016. Verwachte oplevering: eind 2017
- 2e fase openbare ruimte is gestart en wordt verder voorbereid. Sleephelling bij Bassin is opnieuw ingericht.
- Parkeergarage Lindenkruis is opgeleverd
- Verkoop fase 2 en 3 is voorbereid in 2016. Verwachte start bouw in 2017.
- Hoek Capucijnenstraat/Lindenkruis vrijwel gereed.
- In oktober 2016 is Lumière Cinema officieel geopend. Definitief ontwerp van Timmerfabriek (Muziekgieterij, Bureau Europa, International Students Club) is ook gereed. Aanbesteding loopt.
- In 2016 is eerste deel van de steigers bij Bassin vervangen. In 2017 volgt deel twee.

Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark

- Eerste fase herstel vestingmuren is afgerond. Tweede fase is voorbereid in 2016 (uitvoering in 2017).
- Door het werk aan het Noorderbrugtracé, is het park tijdelijk minder toegankelijk. Wel wordt hier werk met werk gemaakt, zodat in werk Noorderbrugtracé ook verbindingen worden meegenomen.
- Voor experimenten gashouder wordt besluitvorming voorbereid. 2016 is gebruikt voor ruimtelijke onderbouwing. In 2017 wordt dit vertaald naar experimenten buiten.
- In het LAB-gebouw hebben diverse creatieve ondernemers zich gevestigd. In december 2016 is gestart met de realisatie van het Fashion House (opening voorzien medio 2017)
- Diverse gebouwen en loodsen zijn gesloopt ten behoeve van aanleg nieuwe Noorderbrugtracé en toekomstige parkontwikkeling.

Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug

- De gunning van het project Noorderbrugtrace heeft in juli 2015 plaatsgevonden waarna de uitvoering is gestart en is voorzien tot ongeveer 2018;
- PDV 1e fase: voortzetting overig delen (uitgifte aan Praxis tbv realisatie bouw-tuin en sfeercentra heeft reeds in 2015 plaatsgevonden);
- Realisatie van het milieupark op Het Rondeel.

Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug

- De uitvoering van het Noorderbrugtracé loopt volgens planning. Ingebruikname van het hoofdtracé is voorzien na de zomer van 2017. Oplevering totale infra is voorzien eind 2018/begin 2019.
- In 2016 heeft op basis van een marktverkenning een herijking plaatsgevonden van de PDV-ontwikkeling. De ontwikkelingen gaan nu verder onder de naam Retailpark Belvédère. Nadere besluitvorming hierover volgt in 2017. De uitgifte aan Praxis is verder opgepakt. Praxis gaat bouwen in het voorjaar van 2017. Ook vinden gesprekken plaats met overige geïnteresseerden.
- De oplevering van milieupark Het Rondeel is voorzien in het voorjaar van 2017.

2 Brightlands – Maastricht Health Campus (BL-MHC)

Beoogde prestaties 2016

Planvorming, studies en uitwerkingen

- Opstellen voorlopig en definitief ontwerp, respectievelijk werkvoorbereiding plandeel 1 (fase 1/Hart van het gebied, park en hoofdontsluiting);
- Aanbesteden van de uitvoering van plandeel 1 (fase 1/Hart);
- De definitie van fase 2 BL-MHC door de gebiedspartners start in 2016.
- Voorbereiding en start uitvoering van een investeringsplan voor de gemeentelijke MECC-eigendommen ten behoeve van een opwaardering van het complex;
- Uitwerking van de verbinding tussen MECC en Brightlands Maastricht Health Campus;
- MUMC: de planvorming van nieuwbouwinitiatieven Mosae Vita, mogelijk het Protontherapiecentrum (PTC) en enkele kleine initiatieven krijgt in 2016 verder gestalte.

Realisatie 2016

- Eind 2016 is bestuurlijk ingestemd met het definitief ontwerp.
- Omdat de detailuitwerking in het definitief ontwerp complexer bleek, kan de aanbesteding pas in het voorjaar van 2017 worden opgestart..
- In april 2016 hebben de gebiedspartners voor fase 2 de "Gewijzigde koopovereenkomst fysieke Impuls BL-MHC 2016-2023" ondertekend. Daarin zijn procesafspraken gemaakt/herbevestigd die in fase 2 moeten leiden tot de ontwikkeling van de beoogde innovatieve BL-MHC in een inspirerende, functionele ruimtelijke omgeving.
- Medio 2016 is het "Programma van Eisen Investeringsprogramma MECC" door het College vastgesteld. Dat PvE is belangrijke input geweest bij de niet-openbare Europese aanbesteding die eind 2016 heeft geleid tot de gunning van de opdracht aan een ontwerpteam onder leiding van architectenbureau Cepezed uit Delft. Hun ontwerpvisie vormt de basis voor het vervolgproces in 2017 e.v..
- De verbinding tussen MECC en de Brightlands MHC maakt onderdeel uit van de voornoemde ontwerpvisie en zal – met name via de nieuwbouw aan het Forumplein (genaamd "Brightlands Meeting Point") - gestalte gaan krijgen.
- De planvorming voor Mosae Vita (MUMC) en het Protontherapiecentrum (Maastro BV) kenden in 2016 hun voortgang. Voor Mosae Vita is inmiddels een ontwerp ter beoordeling door de welstandscie ingediend. Voor het PTC wordt planindiening nog verwacht.

<p>Uitvoering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project plandeel 1 (fase 1/Hart) BL-MHC, waaronder gewijzigde verkeersinfrastructuur en aanleg van een groen hart met waterpartijen in de nabijheid van het universitaire sportcentrum; • Begeleiding van diverse (nieuwbouw)projecten Maastricht Health Campus (o.a. uitbreiding OK's MUMC+, Mosae Vita, mogelijk het Protontherapiecentrum (PTC) en enkele kleine initiatieven; • • Aanpak leegstand en hergebruik: <ul style="list-style-type: none"> ○ Permanente monitoring en analyse, samen met externe belanghebbenden in relatie tot het nieuwe Masterplan; ○ Actieve begeleiding van initiatieven, matchen acquisitieresultaten en leegstands aanbod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omdat het definitief ontwerp pas in december 2016 kon worden vastgesteld, zal uitvoering naar verwachting pas kunnen starten na de zomer van 2017. • Het startmoment van de projectbegeleiding hangt af van de daadwerkelijke indiening van de bouwaanvragen door de particuliere initiatiefnemers. In 2016 hebben we Mosae Vita begeleid. Het PTC zal naar verwachting in 2017 opgepakt kunnen worden. • Monitoring vindt plaats, in 2016 zien we dat de leegstandscijfers wat gunstiger zijn geworden ten opzichte van die van een jaar geleden. Begeleiding in 2016 van enkele initiatieven in de voorfase heeft nog niet tot een match geleid.
--	--

Binnenstad	
3 Palace	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>De contractbesprekingen met de initiatiefnemer bevinden zich (al jaren) in de eindfase. Uitgaande van overeenstemming in de tweede helft van 2015 vinden de volgende activiteiten plaats in 2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronden definitief ontwerp opstellen en openbare ruimte; • Communicatie met omgeving en de stad; • Vaststellen anterieure overeenkomst; • Vaststellen bestemmingsplan, aansluitend opstarten onteigeningsprocedure; • Voorbereiden bouwrijp maken plangebied. 	<p>De intentieovereenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente is pas in het voorjaar van 2016 tot stand gekomen. Hierbij is een 'stappenplan' afgesproken en Raad en buurt(kader) zijn geïnformeerd. Het vereiste haalbaarheidsonderzoek in relatie tot het hotelbeleid is opgestart. Parallel hieraan is het plan op hoofdlijnen besproken met de Welstandscommissie. In 2017 wordt het ontwerp BP (incl. anterieure overeenkomst) opgesteld en in procedure gebracht.</p>

4 Stadhuis	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>Ten behoeve van het restauratieplan van het Stadhuis wordt onderzocht of er via externe financiers of fondsen middelen beschikbaar kunnen komen voor het volledig herstel van de gewelfschilderingen en het goudleerbehang.</p>	<p>Er is een aanvraag voor subsidie ingediend bij de Provincie. Voor de zomer van 2017 verwachten we hier een beslissing op.</p>

Uitvoering

In 2016 wordt gestart met het uitvoeren van de bouwkundige en installatietechnische restauratie van het Stadhuis. De uitvoering zal lopen tot mei 2017. Op hoofdlijnen betreft dit:

- Het verhelpen van de vochtproblematiek begane grond met herstel stucwerk;
- Het reeds realiseren van bouwkundige aanpassingen voor en het plaatsen van toekomstige installaties op alle verdiepingen;
- Het verwijderen van overbodige bekabeling en vernieuwen van elektrische installatie en databekabeling;
- Het aanbrengen van nieuwe beglazing in alle buitenkozijnen ten behoeve van de bescherming van de interieuronderdelen (UV-wering) en isolatie (duurzaamheid).

De aannemer is in april 2016 gestart met de werkzaamheden, de installateur in juni 2016. Door een positief aanbestedingsresultaat worden niet alleen de voorbereidingen getroffen voor toekomstige installaties. Tevens worden de klimaattechnische installaties direct geïnstalleerd nu het gebouw geheel ontruimd is en dus geen overlast wordt veroorzaakt. Tevens is onverwacht aangetroffen asbest verwijderd. Daarnaast wordt het herstel van de plafonds, lambrizeringen, parketvloeren en andere kleine onderdelen meegenomen in het project. De ingebruikname van het Stadhuis is voorzien op 1 mei 2017.

5 A2

Beoogde prestaties 2016

Planvorming, studies en uitwerkingen

- De belangrijkste ontwikkeling is de zoektocht naar kansen tot verduurzaming van de A2 gebiedsontwikkeling. Eind 2015 zal helder zijn welke kansen tot verduurzaming, additioneel t.o.v. de scope 2009, een 'te verzilveren' plek krijgen in het vervolgproces van de A2 gebiedsontwikkeling.
- De transitie en tijdelijkheid krijgt vorm door de verdere uitwerking en invulling van de initiatieven van de transitie manager.
- De strategische keuze om fysiek te beginnen met de centrum-ontwikkeling Oost krijgt vorm door de realisatie van een gecombineerde, integrale ontwikkeling van de locaties AH, Gemeenteflat en Oranjepark/Koningsplein (zie ook *overige projecten – herstructurering*).
- Verder zal het "DNA", dat wil zeggen de identiteit, van het gebied bepaald worden zodat doelgericht verder aan de gebiedsontwikkeling gewerkt kan gaan worden.

Realisatie 2016

- In juli 2016 is door de partners van het Project A2 Maastricht een werkkapitaal beschikbaar gesteld van € 3.010.000,- voor de uitvoering van het Actieprogramma 'mijn gezonde groene loper'. Het betreft "triggermoney" om de doelstellingen en ambities zoals vastgelegd in het actieprogramma te kunnen gaan verwezenlijken. In de stuurgroep van 30 november 2016 is het voorstel voor de eerste bestedingen geaccordeerd. Het gaat hier om 11 concrete projecten, waaronder Koningspark en onderzoek naar een plan voor Stad en Spoor.
- Transitie management heeft geleid tot concrete initiatieven, waaronder het Green043 bikepark, een beweegtuin en het lichtproject "Onbegrensd verlicht" rond de A2.
- De verbouwing van de AH is gestart met het verleggen van het parkeerterrein. De gemeenteflat is verkocht waarbij in de invulling aandacht is voor restauratie en verduurzaming. De gemeente is gestart met de voorbereiding van de aanleg van het park.
- Met Ballast Nedam en de diverse betrokken partijen en projectpartners is in 2016 gewerkt aan de invulling van het plan langs de lijnen van de aanbidding. In 2016 is gewerkt aan de ontwerpvisie, verwacht wordt dat deze in 2017, na de zomer, wordt vastgesteld.

<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 ligt focus van de realisatie van de infrastructuur op ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afbouw in de tunnel; ○ Installeren en testen van de verkeers- en tunneltechnische installaties; ○ Aansluiten van de A2/N2 op de tunnel; ○ Ingebruikname van de tunnel. • In 2016 wordt gestart met de (tijdelijke) gebiedsontwikkeling(en); <ul style="list-style-type: none"> ○ Realisatie centrum-ontwikkeling Oost: start bouw nieuwe locatie Albert Heijn ○ Realisatie van initiatieven vanuit de “tijdelijkheid”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het testen van de installaties is afgerond. Op 11 november 2016 is het finaal advies van de veiligheidsbeambte ontvangen, waarna de openstellingvergunning op 13 december 2016 is verleend. De tunnel is in de nacht van 15 op 16 december 2016, onder grote belangstelling, in gebruik genomen. • De feitelijke verbouwing van de AH is gestart begin 2017. • In 2016 zijn tijdelijke initiatieven als Green043 bikepark, een beweegtuintuin en het lichtproject “Onbegrensd verlicht” rond de A2 gerealiseerd.
--	--

Geusseltpark en Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
6 Geusseltpark	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> In 2016 zijn we voorbereidend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling woonschegge 2 (en mogelijk 1), inclusief ontwerp openbare infrastructuur zal worden opgepakt, zodra initiatieven door Bouwinvest worden genomen; • Begeleiding particulier initiatief Apple Health Park (onder voorbehoud van het sluiten van een initiatiefovereenkomst en financiële haalbaarheid van het plan); • Voorbereiding ontwerp voor inpassing Groene Loper in parkeerplaatsen Stadionplein en in park in samenwerking met Avenue2. • Voorbereiding aangepast ontwerp brugdam over Olympiaweg (in relatie tot inzichten/conclusies in het vraagstuk van het waterpeil van de nieuwe Geusseltvijver, in de tweede helft van 2015). 	<ul style="list-style-type: none"> • Wij zijn nog in afwachting van initiatieven van Bouwinvest m.b.t. de woningbouw in scheg 1 en 2. • Zodra het MUMC+ haar participatie in het Apple Health Park formeel bevestigt en duidelijkheid bestaat m.b.t. het integrale programma, worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe (concept) intentieovereenkomst. • De voorbereidingen voor de inpassing van de Groene Loper in het gehele gebied blijken bijzonder moeilijk te zijn vanwege versnippering van eigendommen en belangen. • De voorbereidingen om te komen tot een ontwerp voor de brugdam ter plaatse van de Olympiaweg zijn opgeschort in relatie tot de finale afwerking van de vijverpartijen (verwijderen tijdelijke dam in 2017).
<p><u>Uitvoering</u> In 2016 zijn we uitvoerend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisatiefase nieuwbouw sporthal Geusselt Olympiaweg (na start bouw in 4^e kwartaal 2015); • Afronding laatste onderdelen openbare infrastructuur/park (o.a. ecologische compensatie groen in zuidelijke rand plangebied). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ten gevolge van tegenvallende aanbestedingsresultaten was in januari 2016 nieuwe besluitvorming nodig. Na het besluit van de raad om additionele middelen beschikbaar te stellen is de bouw met enige maanden vertraging per 1 mei jl alsnog van start gegaan. De oplevering is voorzien in mei 2017, ingebruikname per 1 juli a.s. • De afrondende infrastructurele werkzaamheden zijn getemporiseerd, met name in relatie tot de aanleg van een vierde hockeyveld en de aanleg van de Groene Loper door Avenue2.
Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
<p>Zie programma 14, onderdeel Groen, Natuur en Landschap.</p>	

7 Beatrixhaven	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De voormalige bedrijventerreinen van ACI, MTB en Sligro zijn in 2015 gekocht en het terrein is bouwrijp gemaakt. In 2016 wordt gestart met de verkoop; • De doorontwikkeling van het Trimodaal overslagcentrum (opwaardering spoorinfrastructuur) wordt gerealiseerd. In 2015 is de planvoorbereiding en de uitvoering ter hand genomen. De afronding zal in de eerste helft van 2016 gebeuren; • In 2015 is het maatregelenpakket inclusief een treinwaarschuwinginstallatie in het kader van de uitvoeringsagenda “verbetering verkeersinfrastructuur en verkeersveiligheid” gedeeltelijk gerealiseerd in afwachting van het herstel van de omvang van het goederentransport per spoor; • Voor de doortrekking van de A2/A79-aansluiting tot de Galjoenweg (Kraakweg) wordt een alternatief verkeersplan ontwikkeld. Dit wordt naar verwachting in 2016 uitgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sloop is afgerond. Terrein is in verkoop. Er is een optie verstrekt welke loopt in de eerste helft van 2017 daarnaast heeft zich nog een andere belangstellende gemeld. • Het Trimodaal overslagcentrum (ofwel Steel Logistics Europe project) is afgerond in 2016. Aanvullend is een ontwerp ter verbetering van de fietsveiligheid opgesteld. Uitvoering hiervan is voorzien in 2017. • Het afronden van deze maatregelen is afhankelijk van herstel van de omvang van het goederenvervoer en heeft derhalve in 2016 niet plaatsgevonden. • De onderzoeken naar mogelijke oplossingen lopen nog. De verwachting is dat deze onderzoeken in 2017 worden afgerond.
---	---

Overige projecten

8 Tapijn

Beoogde prestaties 2016

Planvorming, studies en uitwerkingen

In januari 2016 vindt de definitieve selectie van gemeentezijde van het ontwerp en een presentatie aan de stad plaats. De benodigde investeringen voor het geselecteerde ontwerp worden in het voorjaar van 2016 aan de raad voorgelegd. Parallel aan dit traject is in 2015 het bestemmingsplan opgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan wordt in januari 2016 met belanghebbenden en belangstellenden besproken en ter visie gelegd zodat de raad nog voor 1 juli 2016 het bestemmingsplan kan vaststellen, inclusief het beoogde ontwerp.

Realisatie 2016

Na een intensief dialoogproces met betrokken partijen en inwoners uit de stad is in juni zowel het voorlopige parkontwerp, het bestemmingsplan als de benodigde investering van € 4,5 mln. vastgesteld door de raad. Samen met de Universiteit Maastricht en andere toekomstige gebruikers is het voorlopige ontwerp uitgewerkt in een definitief ontwerp dat in concept gereed is en begin 2017 aan de stad en belanghebbenden zal worden gepresenteerd. Tegen het bestemmingsplan is door 3 appellanten beroep ingediend. De procedure loopt nog, de zitting zal in maart 2017 plaatsvinden.

Uitvoering

In 2016 lopen de contracten voor tijdelijk gebruik af en start de voorbereiding voor de grootschalige herinrichting van het gebied tot openbaar park, nieuwbouw en sloop van niet-monumentale gebouwen.

De contracten met de tijdelijke gebruikers zijn verlengd tot 1 oktober 2017 vanwege de grote toegevoegde waarde van de levendigheid die dit met zich meebrengt voor het gebied

9 Ambyerveld

Beoogde prestaties 2016

Realisatie 2016

<p>Uitvoering In 2016 zijn we uitvoerend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitgifte 1e fase kavels consumentgerichte woningen (10 door Bouwfonds, 19 door gemeente); • afhankelijk van de uitgifte 1e fase komt de uitgifte van 2 woningcomplexen middels openbare aanbesteding aan de orde; • in genoemde afhankelijkheid wordt de 2e fase tbv teruglevering gronden Bouwfonds Limburg (mede-eigenaar) bouwrijp gemaakt. 	<ul style="list-style-type: none"> • De periode waarin 10% korting verkregen kan worden op de kavelprijs is verlengd tot 1 april 2017. Inmiddels zijn er 5 opties genomen op de kavels en zijn 2 kavels verkocht. Bij de verkochte kavels is de bouw gestart. • De uitgifte van de 2 wooncomplexen (totaal 12 woningen) is, middels het vaststellen van de Woonprogrammering, beperkt tot 2 losse woningen en uitgesteld tot 2022 resp. 2023. • Voor de ontwikkeling door BPD zijn de gronden daartoe teruggeleverd per 31-12-2015. Zij koersen op start verkoop van 10 woningen in het voorjaar van 2017.
---	---

10 Herstructurering: projecten Wonen en Wijken	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Wittevrouwenveld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronding planvorming Koning-Oranjepark i.s.m. klankbordgroep bewoners en in afstemming op plan Groene Loper van Avenue2. • Voortzetting planvorming revitalisering Frankenstraat Wittevrouwenveld aansluitend op vernieuwing AH i.s.m. initiatiefgroep Kleurrijk Vrouweveld. • Afronding planvorming IKC Groene Loper i.s.m. KomLeren. Voortzetting tijdelijk gebruik vml. Theresiaschool door Werkhuis en Caracola. • Start gefaseerde herstructurering Tillystraat/ Stadhoudersstraat Wittevrouwenveld i.s.m. Servatius. 	<ul style="list-style-type: none"> • De aanbesteding voor de parkontwikkeling (grijs en groen) is gestart. Uitvoering voorzien van 01-04-2017 tot 31-12-2017. Vanuit de klankbordgroep is in augustus 2016 de Stichting Stadspark Maastricht Oost opgericht. De stichting zet zich ondermeer in om middelen te verkrijgen voor spel- en sportvoorzieningen in het nieuwe park. Fondsverwerving start in het eerste kwartaal van 2017. • De planvorming is afgerond en de aanbesteding is gestart. Uitvoering is voorzien in april–mei 2017. • Op 19 januari 2016 is het Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht 2015-2024 vastgesteld, met daarin de realisatie van het IKC De Groene Loper gepland voor 2018-2019. Het tijdelijk gebruik door het Werkhuis en Caracola wordt voortgezet tot start realisatie van het IKC De Groene Loper. • Inhoudelijk is er een akkoord over het plan bereikt. De ontwikkelaar dient de exploitatie nog rond te krijgen.

<p>Limmel Nazareth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebiedsontwikkeling Hoolhoes. Oplevering IKC Het Spoor. Aanleg openbare ruimte. Start realisatie winkels, levensloopbestendige appartementen en grondgebonden woningen (afhankelijk van Woonpunt en/of derden). • Gebiedsontwikkeling Kanjelzone. Herontwikkeling Hoeve Rome. Start nieuwbouw studentenhuisvesting Hotelschool (afhankelijk van Zuyd Hogeschool). Start herinrichting (omgeving) Kanjel door Waterschap. • Start herstructurering Askalonstraat Limmel i.s.m. Servatius (renovatie en sloop/ nieuwbouw). Verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt renovatie, sloop/ nieuwbouw, openbare ruimte. • Sloop panden Rijdam Nazareth i.s.m. Woonpunt en herinrichting tot openbaar gebied i.s.m. bewoners. 	<ul style="list-style-type: none"> • IKC de Geluksvogel (nieuwe naam voor Het Spoor) is 16 december 2016 opgeleverd en de 2e week van januari 2017 in gebruik genomen. De aanpassing van de infrastructuur is gestart in september 2016. Op 8 september is de tenderprocedure gestart voor de ontwikkeling van Hoolhoes fase 2 (winkels, appartementen en woningen). Begin april 2017 wordt naar verwachting de opdracht gegund. • Fase 2 van cascoherstel Hoeve Rome maakt onderdeel uit van de herijkte herstructurering. Zoeken naar nieuwe exploitant loopt. Studentenhuisvesting Hoge Hotelschool is in aanbesteding (tender). Definitieve startdatum aanleg watervoorziening op voormalige sportvelden RKVCL is vastgesteld op 1 juli 2017. • Planontwikkeling Askalonstraat heeft status van initiatiefplan (d.w.z. nog geen concreet vastgesteld definitief plan). Uitvoering renovatie/vernieuwing Nazareth en Limmel zijn door resp. Woonpunt en Servatius opnieuw bevestigd bij de afspraken over de herijking van de herstructureringsplannen. Ondertekening hiervan vindt plaats in februari 2017 waarna uitvoering van start kan gaan. • Planontwikkeling Rijdam loopt, alle opstallen zijn in 2016 gesloopt. Overleg met bewoners heeft plaatsgevonden gedurende tweede helft 2016. Start realisatie in 2017.
<p>Wyckerpoort: Renovatie woningen Wyckerpoort: Generaal Eisenhowerstraat en Old Hickoryplein (incl. zuidwand) door Servatius. Voorzetten 50/50 Green als tijdelijk gebruik braakliggend terrein Kolonel Millerstraat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Renovatie Eisenhowerstraat is afgerond, excl. 4 zuidelijke woningen. • Planvorming Old Hickoryplein zuidwand is gestart en renovatie wordt verwacht. • Herinrichting Kolonel Millerstraat wordt in co-design ontwikkeld met alle belanghebbenden. In 2016 is 50/50 Green, de mobiele standslandbouw aan de Kolonel Millerstraat voortgezet en zijn herontwikkelingskansen verkend met Avenue2, Servatius en Woonpunt.
<p>Heer-Scharn: Start vernieuwing Heer i.s.m. Maasvallei: nieuwbouw Dampstraat, renovatie Verzetstraat, sloop, aanleg ondergrondse waterbuffers Petrus Bandenplein en Joseph Bechlaan, afronding planvorming Akersteenweg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het nieuwbouw plan Dampstraat is vertraagd door de benodigde herziening van het bestemmingsplan. De procedure hiervoor loopt. • De renovatie van de Verzetstraat is inmiddels opgeleverd. De balkons worden nog in april 2017 vernieuwd. • Aanleg ondergrondse waterbuffers is gestart in najaar 2016. • In plaats van de nieuwbouw aan de Akersteenweg, hebben Maasvallei en Avenue2 afspraken gemaakt voor het onderzoeken van de haalbaarheid van nieuwbouw van sociale woningbouw aan de Groene Loper.

<p>Malberg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdere nieuwbouw Zouwdalrand Malberg i.s.m. AM Wonen. Afronding/ oplevering Zouwdalveste (fase 1), start verkoop Musketruwe (fase 2). • Realisatie herinrichting Recessenpark en omgeving i.s.m. bewoners. • Start gefaseerde aanleg grondwal steenfabriek Wienerberger • Gebiedsontwikkeling Albertknoop i.s.m. Belgische overheden en bedrijven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zouwdalveste fase 1: alle 51 woningen zijn verkocht. Medio 2016 heeft oplevering plaatsgevonden. Musketruwe (fase 2): hernoemd als Zouwdalveste II. De planontwikkeling is in Q2 gestart. Vaststelling overeenkomst en ter visie legging ontwerp BP/vergunning eerste fase (via coördinatie-regeling) staat gepland voor Q1 2017 met aansluitend start verkoop. • Herinrichting Recessenpark is eind 2016 afgerond. • Aanleg grondwal rondom steenfabriek Wienerberger loopt conform planning. • Het bedrijventerrein Lanakerveld, als onderdeel van het plangebied Albertknoop, is aangewezen als reservelocatie met wellicht ontwikkeling op de lange termijn. Een alternatieve (tijdelijke en duurzame) invulling van dit deelgebied in de vorm van een zonneweide wordt momenteel onderzocht. De inrichting van het Zouwdal (als recreatief gebied i.c.m. het afschermen bedrijventerrein aan Belgische zijde) is in voorbereiding. Maastricht is en blijft in overleg met de Albertknoop partners (o.a. gemeente Lanaken) via Kernteam- en Stuurgroepverband.
<p>Caberg-Malpertuis: Start nieuwbouw Koraalstraat Caberg i.s.m. Woonpunt (afhankelijk van verkoop/ verhuur).</p>	<p>De bouw van 39 woningen en herinrichting openbare ruimte Koraalstraat e.o. is in uitvoering. Met de 1^e fase sloop woningen Widelanken is gestart.</p>
<p>Mariaberg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdere vernieuwing Trichterveld (sloop/ vervangende nieuwbouw) i.s.m. Maasvallei. • Start vernieuwing Blauwdorp (renovatie, sloop/ nieuwbouw) i.s.m. Servatius, afronding planvorming De Blauwe Loper i.s.m. provincie Limburg. 	<ul style="list-style-type: none"> • De fase rondom Madoerastraat is afgerond. De sloop van het gebied Floresstraat alsmede de voorbereiding van de uitvoering is gestart. • Planvorming vernieuwing Blauwdorp in uitwerking bij Servatius. Verdere afstemming met Servatius over Blauwe Loper. Project de Blauwe Loper is ondergebracht in het convenant Stedelijke Ontwikkeling met de provincie, hiermee lijkt start in 2017 haalbaar.
<p>Brusselse Poort: Vernieuwing (uitbreiding en renovatie) winkelcentrum Brusselse Poort i.s.m. Delta Lloyd. Na afronding van planvorming en vergunningentraject is de planning om begin 2016 de Artsenijstraat te verleggen en medio 2016 te starten met de uitbreiding en renovatie.</p>	<p>Deze ontwikkeling is vertraagd. Eind 2015 heeft Delta Lloyd het winkelcentrum Brusselse Poort verkocht aan Sectie 5 welke het vervolgens eind juni 2016 weer heeft doorverkocht aan HB Capital. HB Capital is zich in overleg met de gemeente aan het oriënteren op de toekomst van het winkelcentrum en heeft aangegeven fors te willen investeren in de toekomst van dit complex. Op dit moment is hierdoor geen nieuwe planning voorhanden voor de planvorming, vergunningentraject, verlegging van de Artsenijstraat en de uitbreiding en renovatie van het winkelcentrum.</p>

<p>Diverse: Renovatie div. complexen west door Servatius en Woonpunt (o.a. Busselruwe, Cimbalestraat, Gaginistraat, Hermelijn- en Tielcelijnstraat, Henri Jonaslaan, Roemerstraat).</p>	<p>Diverse grootschalige renovaties van huurwoningen zijn in uitvoering.</p> <p>De nieuwe stadsbrede afspraken met de corporaties zijn van invloed op de diverse Wijk Ontwikkelingsplannen (WOP's). O.a. in WOP Caberg-Malpertuis komt het deelproject Symphonieke met 20 ggb woningen hierdoor te vervallen en het noordelijk plandeel van het wijkpark wordt sober ingericht. De afspraken met de corporaties zijn eind 2016 gedeeld met de buurt en maken onderdeel uit van de raadsnota herijking herstructurering.</p>
---	---

► *Bouwtoezicht*

Uitvoeren bouwtoezicht	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Handhaven fysieke ruimte</u> Dit gaan we in 2016 o.a. doen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toezicht op veilige constructies, o.a. via de nieuwe verscherpte Europese normen (ter vervanging van de NEN-normen) en een strikte naleving van het kwaliteitssysteem toets constructieve veiligheid ; • snel en alert reageren op meldingen illegale bouw; • toezicht op brandveiligheid door extra kamer- en pandcontroles (project Veilige kamers); • concentratie van de welstandscontrole op kwetsbare monumenten van de binnenstad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerealiseerd conform planning. • Gerealiseerd conform planning. • Gerealiseerd conform planning • Gerealiseerd conform planning.

<p><u>Verstrekken omgevingsvergunningen Wabo</u> Dit is een wettelijke taak en een continu proces. In 2016 zetten we in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vasthouden aan snelle dienstverlening; • het stimuleren van het gebruik van het digitale loket omgevingsvergunningen; • intensief bouwtoezicht op met name constructieve- en brandveiligheid; • afhandeling van ± 1.000 omgevingsvergunningen; • stimuleren duurzaam bouwen met gerichte informatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gerealiseerd conform planning • Gerealiseerd conform planning. Het percentage digitale aanvragen is van 68% (2015) gestegen naar 83% (2016). • Gerealiseerd conform planning • Gerealiseerd. In totaal zijn in 2016 1957 omgevingsvergunningen in behandeling genomen, waarvan 1334 afgehandeld. Als gevolg van het project Veilige Kamers en het nieuwe woningsplitsingsbeleid werden in 2016 aanzienlijk meer aanvragen ingediend dan geprognostiseerd. • Gerealiseerd conform planning.
<p><u>Verbeterplan kwaliteitscriteria nieuwe wet VTH</u> Voor een goede uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn nieuwe landelijke kwaliteitseisen in voorbereiding. De kwaliteit van de uitvoering moet voldoen aan criteria voor het personeel (voldoende kennis en capaciteit) en criteria voor de inhoud en het proces (beleidsplan met prioriteitstelling, doelstellingen voor de uitvoering, strategieën, kwaliteitsborging en een goede monitoring- en verantwoordingssystematiek). Op basis van contacten met het Rijk wordt vooruitlopend op de nieuwe wetgeving in 2016 voor het eerst een Wabo jaarplan bouw- en woningtoezicht vastgesteld.</p>	<p>Landelijk is de nieuwe wetgeving nog niet vastgesteld. Maastricht anticipeert in de praktijk wel al op de invoering ervan. De raad heeft 17-05-2016 de 'Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Maastricht' vastgesteld. Conform deze verordening heeft het college op 14-06-2016 de jaarevaluatie 2015 Handhaven Wabo en de jaarprogramma's 2016 Handhaven en Vergunnen Wabo vastgesteld. De gemeenteraad en Gedeputeerde Staten zijn vervolgens hiervan in kennis gesteld in het kader van hun afzonderlijke toezichtrol (de zgn systematische toezichtinformatie op grond van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht).</p>
<p><u>RUD</u> Zie paragraaf 3.5.5 Gemeenschappelijke regelingen.</p>	
<p><u>Toezicht op De Karosseer</u> De in 2012 ingezette koers van gemeentebrede en gecoördineerde controle en handhaving van de bedrijven van De Karosseer wordt voortgezet. Dit geldt ook voor de overige woonwagenlocaties en de locaties met woonboten.</p>	<p>Gerealiseerd conform planning. Op Karosseer 18 bedrijfscontroles uitgevoerd. Langs Stuwweg samen met Rijkswaterstaat handhavingsactie gestart tegen illegaal oevergebruik bij woonboten.</p>

► *Monumenten, archeologie en cultuurhistorie (cultureel erfgoed)*

Behouden en ontwikkelen cultureel erfgoed	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen Facet-bestemmingsplan Implementatie Maastricht Planologisch Erfgoedregime (MPE). Zie ook P10 bestemmingsplannen. • Uitvoeren deel actieplan stimulering bewustzijn monumenteigenaren. • Actieve subsidieobby voor herbestemming en restauratie. Permanente opgave en mede afhankelijk van cofinancieringsmogelijkheden. • Advisering WABO-vergunningen • In het kader van de verlening van omgevingsvergunningen op grond van de WABO geven we permanent adviezen over de monumentale, archeologische en cultuurhistorische waarden bij bouwplannen. • Archeologisch onderzoek en archeologische begeleiding. • In voorkomende gevallen is het een permanente en wettelijke taak de randvoorwaarden voor archeologisch onderzoek op te stellen en het onderzoek te begeleiden. • Uitvoeren actieprogramma Visie op het nachtbeeld van het Beschermd Stadsgezicht • Restauratie Sibemaschoorsteen • Voorbereiden organisatie European Association of Archeologists 2017 in Maastricht bij gelegenheid van 25 jaar Verdrag van Maastricht en Verdrag van Malta. • Uitvoeren pilot groen wederopbouwwijk Pottenberg • Restauratie Stadhuis. (Zie P10, brandpunt Binnenstad.) • Uitvoeren jaarschijf 2016 onderhoud vestingwerken en walmuren (zie P13) • Inrichten digitaal platform verduurzamen monumenten (zie P14) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie hierboven is verstraagd, zie hierboven bij bestemmingsplannen. • Actieplan is vastgesteld in het college en uitvoering is in volle gang, monumentendag is georganiseerd. • Zitting in landelijke participatie in werkgroepen hieromtrent. Hiertoe is aanvraag voor een provinciale subsidie voor het stadhuis in voorbereiding. • Gerealiseerd. • In 2016 zijn meer dan 500 adviezen uitgebracht. • Archeologische begeleiding bij oa Dousberg, Hoge Fronten en Noorderbrug is uitgevoerd. • Archeologische advisering op rapportage in het kader van bouwvergunningen zijn uitgevoerd. • De visie op het nachtbeeld van het Beschermd Stadsgezicht is weer opgepakt en de visie is besproken met de stakeholders in het centrum en er is een pilot gestart bij de st servasbrug. • Restauratie Sibemaschoorsteen is uitgevoerd. • Voorbereiding is in volle gang en hierin is de koppel met 25 jaar Verdrag van Maastricht en Verdrag van Malta opgezocht en gerealiseerd. • Pilot groen wederopbouwwijk Pottenberg is uitgevoerd en opgeleverd. • Restauratie Stadhuis. (Zie P10, brandpunt Binnenstad). • De uitvoering van het achterstallig en regulier onderhoud aan de vestingwerken en walmuren zijn gerealiseerd. Ook is er een meerjarenplanning gemaakt in overleg met de stakeholders van de stad oa stichting vestingwerken (zie ook P13). • Digitaal platform verduurzamen monumenten is voor Maastricht gerealiseerd (zie ook P14).
--	---

3. Wat heeft het gekost?

Programma 10	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	97.974	69.533	67.995	69.565	1.570 N
- Kapitaallasten	7.885	8.046	7.925	7.906	19 V
- Apparaatskosten	9.892	9.599	9.104	9.238	134 N
- Storting in voorzieningen	3.156	3.077	2.303	2.303	
- Overige lasten	77.041	48.811	48.663	50.118	1.455 N
(b) Totale baten	26.664	56.310	52.778	63.180	10.402 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	71.310	13.223	15.217	6.385	8.832 V
Storting in reserves	8.101	29.916	29.967	17.555	12.412 V
Onttrekking uit reserves	54.629	30.831	33.112	27.781	5.331 N
Resultaat	24.782	12.308	12.072	-3.841	15.913 V
Incidenteel resultaat					11.561 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2016
Bebouwd OG	574
Erfpachtgronden / parkeergarages	160
MECC	1.029

Saldo van baten en lasten

In het programma stadsontwikkeling is de grondexploitatie opgenomen. Feitelijk is hier geen sprake van een begroting omdat deze per project (exploitatieplan) door de raad wordt vastgesteld. Hierdoor is er een verschil tussen begroting en rekening zowel aan de baten- als aan de lastenkant. De begroting van het project is afhankelijk van de duur van een project en loopt meestal over meerdere jaren. Onderdeel van het saldo baten en lasten is (resultaat vastgoed en (grondexploitatie)projecten en bouwtoezicht) en resultaat bouwleges.

Resultaat vastgoed en (grondexploitatie)projecten

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Bebouwd onroerend goed exploitatie	16 V
Bebouwd onroerend goed verkoop panden (Cortenstraat 4 en Capucijnenstraat 43-45)	1.019 V
Bebouwd onroerend goed bijzondere lasten (voorbereidingskosten, schadeloosstellingen onthuringen etc.)	250 N
Bebouwd onroerend goed begeleiding Francois de Veyestraat 4-6	84 N
Bebouwd onroerend goed afboeking Francois de Veyestraat 9	1.374 N
Bebouwd onroerend goed afboeking Florijnruwe 111	168 N
Grondexploitatie	24 V
Onbebouwd onroerend goed exploitatie	39 N
Onbebouwd onroerend goed verkoop gronden (m.n.door omzetting van erfpacht in eigendom)	1.937 V
Totaal	1.081 V

Bouwleges

Voor het eerst sinds jaren laten de bouwleges een stijging zien. Vanwege de hoge instroom aan omgevingsvergunningen (vooral legalisaties) zijn de reguliere maandelijkse legesopbrengsten hoger. Daarenboven is een aantal grote projecten tot realisatie gekomen waaronder een groot woningbouwproject aan de Koraalstraat, de vakantiewoningen recreatiepark De Dousberg, renovatie Eifelgebouw, verleggen Noorderbrug en fietsenstalling Stationsplein. De extra legesopbrengsten bedragen na aftrek van de extra kosten € 1,261 mln.

Storting in reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Bestemmingsreserve project A2 € 13,125 mln. V
- Egalisatiereserve Mecc € 0,713 mln. N

Onttrekking uit reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

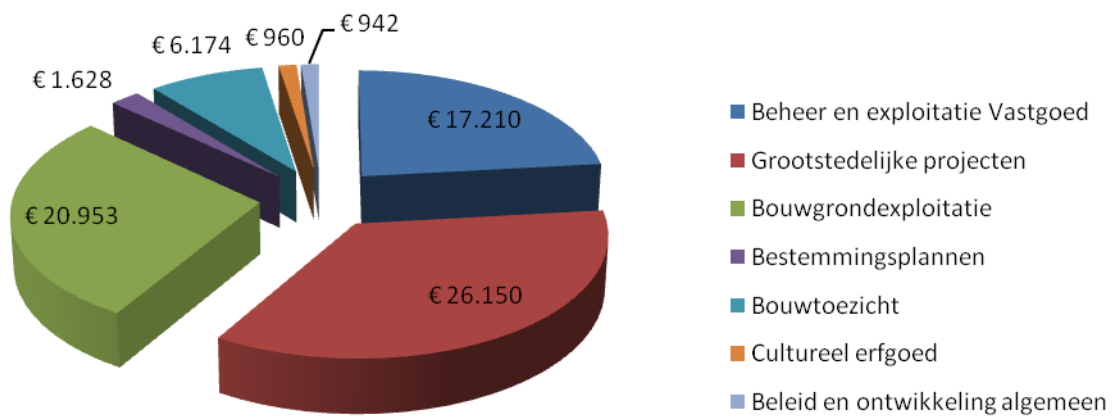
- Bestemmingsreserve project A2 € 5,092 mln. N
- Egalisatiereserve Mecc € 239 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval reserve Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost € 2,800 mln. V
- Vrijval voorziening Stedelijke vernieuwing ISV € 0,500 mln. V

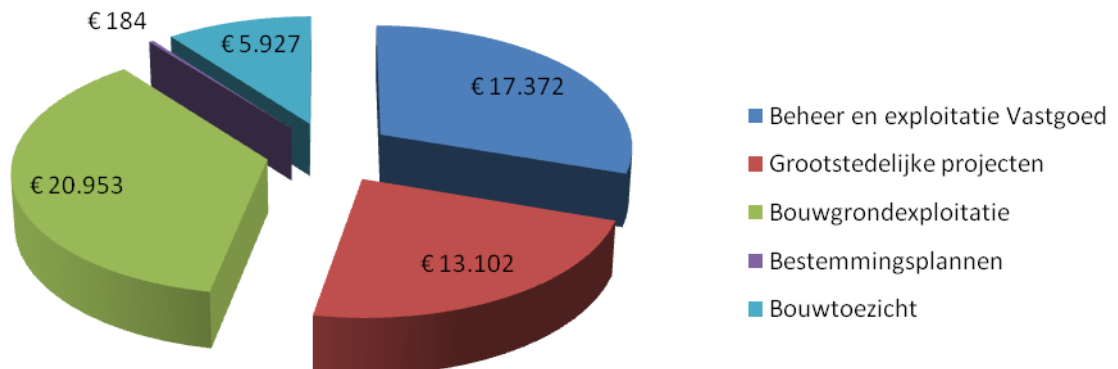
Programma 10: lasten

bedragen x 1.000

Programma 10: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

In Maastricht en de omliggende regionale woningmarkt zorgen voor voldoende woningen van voldoende kwaliteit, rechtvaardig verdeeld voor wat betreft de sociale huursector en aansluitend bij de wensen van zowel de huidige bewoners als nieuwe (potentiële) bewoners.

► *Beleidsmatige context*

• *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*

Het thema Woonstad is één van de drie zwaartepunten in de geactualiseerde Stadsvisie. Dit begrotingsprogramma geeft daaraan invulling.

• *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten

B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

• *Strategische nota's*

- Stedelijke programmering woningbouw 2010-2019 (vastgesteld 26/1/2010)
- Structuurvisie (vastgesteld 29/5/2012)
- Lokale woonagenda (vastgesteld 18/9/2012)
- Regionale Woonvisie Maastricht en Mergelland 2010-2020 (vastgesteld 20/11/2012).

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

- 1) Grotere aantrekkingskracht voor zowel huidige als nieuwe bewoners, door versterken en behoud van leefbare buurten en versterken en behoud van de fysieke kwaliteit in het algemeen.
- 2) Beter evenwicht op de woningmarkt (kwantiteit – kwaliteit – verdeling).

	2012	2014	2016	Ambitie 2016	Bron ¹
Oordeel Maastrichtenaar over zijn woonomgeving	-	7	-	≥ 7,0	1
Schaalscore evaluatie woning	-	8	-	≥ 7,0	1
Ontwikkeling woningvoorraad, aantal eenheden per jaar	261	45	537	125	2
Slaagkans ² woningzoekenden					3
< 30 jaar	12,0%	13,8%	13,0%	Gelijke slaagkans voor alle leeftijds-groepen	
30-55 jaar	12,1%	16,2%	13,4%		
>55jaar	15,6%	24,1%	21,2%		
Gemiddeld	12,5%	16,2%	14,6%		

1) Bronnen: (1) Stadspeiling, (2) Woonmonitor (3) Jaarrapportages Woningbureau Maastricht

2) Slaagkans= aandeel van actief reagerende woningzoekenden dat met succes heeft gereageerd en een corporatiewoning heeft gevonden. Ofwel: het woningaanbod gedeeld door het aantal personen dat hierop actief reageert. De slaagkans wordt dus beïnvloed door zowel de omvang van het beschikbare aanbod als de omvang van de groep actief woningzoekenden. Het is een gemiddelde dat voor verschillende leeftijdsgroepen wordt uitgesplitst om doelstelling van gelijke slaagkansen te kunnen volgen.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Wonen

Visieontwikkeling	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Geen acties. We hebben de lokale Woonagenda en de Structuurvisie	De raad heeft in juli 2016 een motie van de PvdA overgenomen waarbij het college wordt opgedragen in 2017 een nieuwe Woonvisie te ontwikkelen. Vooruitlopend daarop zal eerst een evaluatie van de Lokale Woonagenda plaatsvinden. De voorbereidingen daarvoor zijn eind 2016 gestart.

Borgen tactische doorvertaling visie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
A Lokaal	
<u>1) Stedelijke meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken</u> Begin 2015 is met de corporaties een stedelijke meerjarenovereenkomst op hoofdlijnen gesloten. Op basis hiervan zijn in 2015 vijf thema's opgepakt en uitgewerkt: wonen en zorg, doedemocratie en eigen kracht, betaalbaarheid en duurzaamheid, woonruimteverdeling en woonmilieus. Deze worden in de loop van 2015 vertaald in concrete voorstellen voor beleid en uitvoering. Parallel worden de prestatieafspraken voor 2016 voorbereid. Aansluitend aan de vaststelling van de thematische uitwerkingen en prestatieafspraken 2016 door het Bestuurlijk Overleg Wonen en Wijken, worden de projecten en activiteiten uitgevoerd.	In januari 2016 zijn de afspraken voor 2016 vastgesteld en uitgevoerd. In november 2016 heeft de gemeente conform de procedure van de nieuwe Woningwet, samen met de woningcorporaties en de huurdersbelangenverenigingen, voor 2017 Prestatieafspraken gemaakt over de thema's Wonen en Zorg, Betaalbaarheid, Duurzaamheid, Veiligheid, Beschikbaarstelling & Woonruimteverdeling, Doe-Democratie en Woonmilieus.
<u>2) Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw</u> In het raadsbesluit van 2010 is vastgelegd dat de woningbouwprogrammering voor de periode 2015-2019 wordt geactualiseerd. Besluitvorming in de raad is voorzien begin 2016. De nieuwe stedelijke programmering wordt afgestemd op Structuurvisie wonen Zuid-Limburg (subregio Maastricht en Heuvelland), waarvan de vaststelling eveneens begin 2016 wordt verwacht. Na vaststelling vormt de stedelijke programmering het nieuwe beoordelingskader voor alle woningbouwinitiatieven in de stad.	De stedelijke woonprogrammering is in september 2016 vastgesteld, samen met de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (zie B1).

<p><u>3) Doorvertaling lokale woonagenda</u> De lokale woonagenda heeft een meerjarige uitvoeringsagenda. Voor 2016 staan de volgende zaken op de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herijking raadsbesluit stedelijke programmering woningbouw (zie A2) • Regionale samenwerking (zie A2 en B1) • Woonlasten en lagere inkomens (incl. duurzaamheid). Invulling geven aan de “woonlastenbenadering” bij woningonderhoud en renovatie. Hierbij worden afspraken met corporaties gemaakt over voldoende woningen voor de lagere inkomens, waarbij tegenover extra lasten a.g.v. woningverbetering besparingen staan a.g.v. woonlastenbesparende duurzaamheidsmaatregelen. Is onderdeel van meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken. • Voor andere acties op het gebied van duurzaamheid en wonen zie programma 14. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zie A2. • Regio. Zie A2 en B1. • Invulling woonlasten i.r.t. lagere inkomens en duurzaamheid is opgenomen in de prestatieafspraken 2016 (zie A1)
<ul style="list-style-type: none"> • Ouderenhuisvesting. In samenwerking met de corporaties wordt (verder) gewerkt aan voldoende geschikt aanbod. Met betrekking tot de particuliere woningvoorraad zal de nadruk (blijven) liggen op het stimuleren van de individuele eigenaren om hun eigen woning levensloopbestendig te maken, c.q. op te plussen. In 2016 worden eigenaren van vastgoed ondersteund met een Toolkit. • Studentenhuisvesting. Als onderdeel van de stedelijke programmering (A2) wordt voor studentenhuisvesting een lokale bouwprogrammering (incl. lokaties) opgesteld waarin wordt ingespeeld op de toekomstige huisvestingsbehoefte. Daarnaast is het geactualiseerde beleid voor het splitsen en omzetten van woningen van belang (A4). • Overwogen wordt om in 2016 een Huisvestingsverordening vast te stellen om zo als gemeente actief te (blijven) sturen op woonruimteverdeling en woningsplitsing (zie A4). • Realisatie taakstelling huisvesting statushouders. Ook in 2016 is een belangrijk item het vinden van geschikte panden buiten de woningvoorraad van de corporaties. • Ombouw van de Stichting Wonen boven Winkels Maastricht van een ontwikkelingsorganisatie naar een beheerorganisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderenhuisvesting. Voor de prestatieafspraken met de corporaties is vraag en aanbod in beeld gebracht. De uitkomsten vormen de basis voor de afspraken 2017. Implementatie Toolkit wordt afgerond in 2017. • Studentenhuisvesting. Het programma studentenhuisvesting is, als onderdeel van de stedelijke woonprogrammering, in 2016 vastgesteld. Aanvullend heeft de gemeente in 2016 initiatiefnemers ondersteund die een Keurmerk voor kamergewijze verhuurpanden (Prettig Wonen Keurmerk) op willen zetten. Het Keurmerk maakt panden zichtbaar die brandveilig, inbraakveilig en legaal zijn, en waar de verhuurder bereikbaar is en zich een ‘goed verhuurder’ toont. Splitsen en omzetten woningen: zie A4. • In 2016 is besloten geen Huisvestingsverordening op te stellen. Sturing op woonruimteverdeling verloopt via de prestatieafspraken en bij woningsplitsing via bestemmingsplannen. • De taakstelling 2016 voor de huisvesting statushouders is gehaald. • Met het terugbetalen van de investeringsbijdrage Wonen boven Winkels aan de drie aandeelhouders (Woonpunt, UM en gemeente) van Wonen boven Winkels is de ombouw naar een beheerorganisatie ook financieel afgerond.

<p>4) <u>(Mogelijk) Actualiseren beleid Woningplitsing en kamerverhuur</u> Het beleid voor splitsen en omzetten is in 2015 geactualiseerd. In 2016 worden nieuwe aanvragen op basis van dit nieuwe beleid beoordeeld.</p>	<p>Besloten is om het in 2015 vastgestelde beleid nog in 2015 te evalueren. Op basis van die evaluatie is het gewijzigd beleid in 2016 vastgesteld. Het facetbestemmingsplan splitsen en omzetten is in 2016 voorbereid en wordt in 2017 in procedure gebracht.</p>
<p>B Regionaal</p>	
<p>1. <u>Doorvertaling regionale woonvisie Maastricht en Heuvelland</u> De regionale woonvisie loopt tot 2015 en is niet meer actueel. Begin 2016 is naar verwachting de structuurvisie wonen Zuid-Limburg vastgesteld, die een programmering voor de subregio Maastricht-Heuvelland zal bevatten.</p>	<p>De Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg is vastgesteld (zie A2) en vormt samen met de stedelijke woonprogrammering het kader voor de beoordeling van nieuwe woningbouwplannen. De verdere uitwerking van de structuurvisie in de subregionale programmering wordt naar verwachting in 2017 afgerond.</p>

<p>Borgen operationele vertaling visie</p>	
<p>Beoogde prestaties 2016</p>	<p>Realisatie 2016</p>
<p>A Lokaal</p>	
<p>1. <u>Afspraken over uitvoering lokaal woonbeleid en daaraan gerelateerde onderwerpen</u> Op basis van de stedelijke meerjarenovereenkomst opstellen, afsluiten en uitvoeren van jaarlijkse prestatie-afspraken met de corporaties. Gemeente en corporaties voeren op basis hiervan periodiek overleg. De prestatieafspraken 2016 worden begin 2016 vastgesteld en aansluitend uitgevoerd. Met de andere marktpartijen maken we afspraken op planniveau.</p>	<p>Na vaststelling van de prestatieafspraken 2016 in januari 2016 zijn deze uitgevoerd. In november 2016 zijn de prestatie-afspraken voor 2017 vastgesteld.</p>
<p>2. <u>Wonen boven Winkels</u> In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij de NV Wonen boven Winkels (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) in totaal 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt. De vennootschap oriënteert zich gezien de marktomstandigheden en de hoge onrendabele toppen voor de resterende projecten op de toekomst. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat wordt de raad hierover geïnformeerd (naar verwachting eind 2015/begin 2016).</p>	<p>De aandeelhouders van de NV Wonen boven Winkels Maastricht hebben in juli 2016 definitief besloten het restant van de investeringsbijdrage naar rato terug te betalen aan de aandeelhouders. Hiermee is de NV omgevormd van een ontwikkel- tot een beheerorganisatie.</p>
<p>3. <u>Vraaggericht bouwen</u> Er wordt -voor wat betreft de brandpunten A2, Belvédère en de herstructurering i.o.m. de betrokken marktpartijen- ruimte geboden aan initiatieven voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap (inclusief kluswoningen). Initiatieven worden gefaciliteerd en ondersteund .</p>	<p>Er zijn twee collectieven actief die in Belvédère willen bouwen via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Het actieplan vraaggericht bouwen met bijbehorende subsidieregeling is in november 2016 vastgesteld. Uitvoering van het Actieplan is gestart eind 2016 en loopt door in 2017.</p>

B Regionaal	
<p>1. Regionale programmering In 2016 worden woningbouwinitiatieven in Maastricht en de Heuvellandgemeenten getoetst aan de vastgestelde regionale Structuurvisie (zie B1). Met de gemeenten Riemst en Lanaken wordt -vooral nog zonder een gezamenlijke visie- afstemmingsoverleg gevoerd over cijfers en beleid. Dit overleg wordt in 2016 voortgezet en wellicht doorontwikkeld tot een grensoverschrijdende woonmonitor.</p>	<p>Woningbouwinitiatieven zijn in 2016 getoetst aan de stedelijke programmering en de Structuurvisie Wonen Zuid Limburg. Beide kaders sluiten qua toetsingscriteria op elkaar aan. Het overleg met Riemst en Lanaken is in 2016 voortgezet.</p>
Overig	
<p>Monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Stedelijke programmering woningbouw.</u> Voortgang in de woningbouwproductie volgen we met de monitor woningbouw. We meten hoe de plancapaciteit zich verhoudt tot het vastgestelde woningbouwprogramma. • <u>Meerjarenovereenkomst en prestatieafspraken met corporaties.</u> Gemeente en corporaties voeren periodiek overleg over de uitvoering van de prestatieafspraken en de herstructurering (zie ook programma 10). • <u>Provinciale Woonmonitor</u> Met als kader de regionale structuurvisie wordt aan de hand van de jaarcijfers uit de provinciale woonmonitor de ruimte voor nieuwe woningbouwinitiatieven bepaald. 	<ul style="list-style-type: none"> • De voortgang wordt gevolgd aan de hand van de informatie die wordt aangeleverd voor de provinciale woonmonitor. • In 2016 is met de corporaties periodiek overleg gevoerd over de meerjarenovereenkomst en de prestatieafspraken. • Provinciale woonmonitor. Lokale gegevens hiervoor zijn tijdig aangeleverd. Mede op basis hiervan is de zgn. "transformatieopgave" bepaald.

2. Wat heeft het gekost?

Programma 11	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	3.663	3.337	4.216	4.144	72 V
- Kapitaallasten	2.882	2.493	2.493	2.454	39 V
- Apparaatskosten	710	748	782	761	21 V
- Storting in voorzieningen					
- Overige lasten	71	96	941	929	12 V
(b) Totale baten	94	40			
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	3.569	3.297	4.216	4.144	72 V
Storting in reserves					
Onttrekking uit reserves					
Resultaat	3.569	3.297	4.216	4.144	72 V

Programma 12 Verkeer en Mobiliteit

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het zorgen voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid.

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is dat mobiliteit een randvoorwaarde is voor het investeren in de dynamiek van de stad (Cultuurstad, Woonstad en Kennisstad)
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrôme - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
  - Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma heeft als doel de volgende maatschappelijk effecten (ME) te bereiken:

- 1) Verbeteren bereikbaarheid
- 2) Verbeteren verkeersveiligheid
- 3) Verhogen fietsgebruik
- 4) Verhogen OV-gebruik
- 5) Optimalisatie van vraag en aanbod parkeren
- 6) Verduurzamen van mobiliteit

ME	Indicatoren	2010	2014	2016	Ambitie 2016	Bron
1	Reistijden tijdens ombouw A2 *	100#	130	130	130	TomTom
2	Aantal doden na een verkeersongeval **	3	4	Nnb	0	Adviesbureau VIA
2	Aantal (geregistreerde) ernstig gewonden na een verkeersongeval **	26	25	Nnb	≤ 25	Adviesbureau VIA
1,3	Aantal fietsers dat Maasbruggen passeert ***	23.000	25.000	25.000	27.000	visuele telling
1,3	Aantal gestalde fietsen in de binnenstad ☐ Bewaakt ☐ Onbewaakt	100# 100#	80 110	117 110	110 110	visuele telling
1,5	Aantal betaalde parkeerplaatsen: ☐ in het centrum, ☐ op P+W locaties ☐ op P+R locaties	7.300 400 0	7.300 525 400	7210 1248 360	7.300 525 400	Q-park en gemeente Maastricht
<p>* Tijdens de ombouw van de A2 is in het Programma van Eisen opgenomen dat de reistijden op een aantal trajecten met maximaal 30% mogen groeien t.o.v. 2010. Na ombouw A2 zal de reistijd op deze trajecten substantieel verbeteren.</p> <p>** Betreft streefwaarde waarbij in werkelijkheid door externe factoren lastig is op te sturen.</p> <p>*** Betreft indicatie voor het totale fietsgebruik in de stad.</p> <p># basisjaar waar daaropvolgende jaren worden gerelateerd.</p>						

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Robuuste verkeersinfrastructuur

Verbeteren grensoverschrijdende verbindingen	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Realisatie van de Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht</u> Eind 2015 worden de resultaten van de review opgeleverd en wordt duidelijk in welk tijdpad het project tot uitvoering komt waarbij de scope van deze fase is een aanlanding op de westoever.	Zie Programma 10 onderdeel Belvedere. Het afgelopen jaar is over de scopeaanpassing met als eindhalte Mosae Forum op 20 oktober 2015 en 6 november 2015 vastgesteld door gemeenteraad en Provinciale Staten, gesproken met de Vlaamse partners. De Vlaamse partners hebben in juni 2016 onder voorwaarde daarmee ingestemd. Deze instemming is vertaald naar een addendum op de Kaderovereenkomst. Dat addendum is in december 2016 door alle projectpartners ondertekend. In het addendum zijn alle voorwaarden voor de doorstart van het project opgenomen. De financiële bijdrage van de Nederlandse partners aan de Vlaamse partners van € 6 mln. in de financieel nadelige gevolgen van de ontstane situatie is eveneens daarin opgenomen. Deze bijdrage wordt opgevangen binnen projectbudget.

Verbeteren treinverbindingen in (Eu)regio

Concrete aandachtpunten in 2016 zijn ondermeer:

- Voortzetten lobby, richting bevoegde instanties en potentiële vervoerders, met tot doel het herstel van de IC-verbinding tussen Maastricht en Luik. Waar nodig zullen de regionale partners ingezet worden om het lobby-traject te ondersteunen.
- In samenspraak met Provincie en de steden in het stedelijk netwerk wordt gewerkt aan een toekomstvisie voor het spoor tussen Maastricht – Sittard en Heerlen.
- De gemeente Maastricht ondersteunt de ontwikkeling van de verbinding van Heerlen naar Aken) en de IC-verbinding Eindhoven – Aken. Als partners hierom vragen zal Maastricht actief lobbyactiviteiten ondersteunen.

Alle drie de onderdelen zijn in meer of mindere mate afhankelijk van het product wat door het winnende vervoersbedrijf van de OV-concessie wordt aangeboden. Indien hier meer duidelijkheid over is zal bekeken worden welke aanvullende acties moeten worden ondernomen.

De Provincie Limburg is trekker van de lobby voor de grensoverschrijdende railagenda. De gemeente ondersteunt de provincie hierbij waar dit functioneel is. Concreet voor 2016 heeft dit erin geresulteerd dat:

- In de huidige OV-concessie is opgenomen dat de vervoerder moet beschikken over tricourante treinen (dit zijn treinen die zowel op Duits, Nederlands als Belgisch spoor kunnen rijden). Arriva heeft 8 treinen die dat kunnen.
- Tijdens de spoortop in juni 2016 zijn op ministerieel niveau afspraken gemaakt inzake een drielandentrein, die rijdt tussen Luik, Maastricht en Aken. Inzet is een frequentie (naar Luik) van 2 maal per uur en een dienstregeling die aansluit op de trein naar Brussel. De afspraken vormen de basis voor verdere gesprekken.

Over de toekomstvisie OV Zuid-Limburg zijn oriënterende gesprekken gevoerd met de provincie en partnergemeenten onder andere over de scope. De ontwikkeling van de visie start in 2017.

Aanpak knelpunten

Beoogde prestaties 2016

Realisatie 2016

Goede bereikbaarheid tijdens majeure werkzaamheden:

In 2015 is om Maastricht bereikbaar te houden, tijdens de ombouw van de A2, de verlegging van de Noorderbrug en de stationsomgeving een vervolg gegeven aan het programma Beter Benutten. Het programma heeft een looptijd tot 2017 en een omvang van € 30,5 mln. In dit programma zijn voor 2016 acties t.a.v. de volgende fysieke projecten voorzien:

- Afronding van de bestemmingsplanprocedure en start uitvoering van de ondergrondse fietsenstalling bij het station.
- Start voorbereiding aanleg van de snelle fietsroute tussen Maastricht en Sittard.
- Het optimaliseren van de verkeersstructuur in de Beatrixhaven waaronder de aanleg van een rotonde bij de Hoekerweg en de Fregatweg.
- Het continueren van de inzet van de P+R shuttle tussen de Beatrixhaven en het centrum van Maastricht
- Het continueren en uitbreiden van de werkgeversaanpak naar de regio Zuid-Limburg

- Fietsenstalling: na afronding van de aanbesteding is de uitvoering van de bouwwerkzaamheden gestart. Oplevering staat gepland in 2017.
- Snelle Fietsroute Maastricht – Sittard: in 2016 is de uitvoering van de voorbereiding inclusief de samenwerking met de afzonderlijke gemeenten verder vormgegeven. In 2017 wordt hierover de uitvoeringsovereenkomst getekend en gestart met de voorbereidingen van de daadwerkelijke uitvoering.
- Verkeerstructuur Beatrixhaven: de rotonde Hoekerweg – Fregatweg is niet aangelegd in 2016 in afwachting van de uitkomst van de discussie over de planvorming van de Kraakweg. De verwachting is dat de aanleg start eind 2017.
- Continueren van P en R shuttle: is gecontinueerd via nieuwe OV-concessie van Arriva. De P+R pendelbus tussen P+R Maastricht Noord en de Markt is onderdeel geworden van Stadslijn 10 in de OV-concessie. Hiermee is de financiering van de exploitatie op een toekomstvaste wijze verankerd.
- Continuering/uitbreiding werkgeversaanpak: is gerealiseerd. Zo hebben zich een aantal nieuwe grote werkgevers uit de regio inmiddels aangesloten, te weten: Arvato Benelux BV, Belastingdienst, Brightlands Chemelot Campus, DSM, GGD Zuid-Limburg, H&M, Mosae Zorggroep, Ondernemend Wijck, Politie Limburg en Woonzorgcentrum de Beyart.

<ul style="list-style-type: none"> Het opzetten en invullen van gedragscampagnes om mensen te verleiden 'slim te werken', 'spits te mijden' en of met het openbaar vervoer te reizen of de fiets te pakken 	<ul style="list-style-type: none"> Gedragscampagnes: Programmabureau Maastricht Bereikbaar voerde in 2016 meerdere gedragscampagnes uit waaronder: 'Ontdek de E-bike en 'Ontdek 't OV'(stimulering alternatieven fiets en OV). Nieuw in 2016 waren 'Zuid-Limburg in Beweging' (programma gericht op belonen van gewenst gedrag) en 'Dit is mijn P+R-dag' (stimulering gebruik 21 P+R-locaties in Zuid-Limburg in combinatie met OV-aanbod). Voor bezoekers waren er campagnes (met name tijdens Magisch Maastricht) om alternatief vervoer naar het centrum van de stad tijdens topdagen te stimuleren. De werkgeversaanpak en de gedragscampagnes dragen structureel bij aan een goede bereikbaarheid tijdens majeure werkzaamheden.
<ul style="list-style-type: none"> Het continueren en intensiveren van regioregie met als doel wegwerkzaamheden af te stemmen en indien nodig via communicatie en doorstromingsmaatregelen de bereikbaarheid van de stad te borgen. 	<ul style="list-style-type: none"> Continueren regio regie: Regio regie heeft de afstemming van verschillende grootschalige werkzaamheden verder geïntensiveerd. Aanleiding waren de intensieve werkzaamheden in aanloop naar de openstelling van de tunnels in december en parallel daaraan de start van de werkzaamheden aan de Noorderbrug. Deze focus van de regio regie heeft ertoe geleid dat de ingebruikname van de A2 tunnels in december zonder extra verkeershinder voor de stad kon plaatsvinden midden in het druk bezochte Magisch Maastricht. Daartoe heeft regio regie ook gezorgd voor een Plus pakket van benuttingsmaatregelen en een gerichte intensieve communicatie naar de reizigers en gebruikers van de stad.
<p><u>Uitwerken Ruimtelijk MobiliteitsPakket (RMP)</u> Binnen het programma Maastricht Noord wordt gestart met de werkzaamheden aan de Noorderbrug</p>	<p>Zie programma 10.</p>
<p><u>Uitvoeren versnellingsagenda fiets:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Start realisatie en oplevering van de fietsroute over het Orleansplein Verdere invulling geven aan de ambitie voor een snelfietsroute tussen Maastricht en Sittard Binnen het programma Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (BBMB) zullen de gedragsbeïnvloedingsmaatregelen verder worden opgepakt evenals een verdere uitbreiding van diverse stimuleringsactiviteiten (E-bike, OV-fiets). De vlakfietsroute tussen Maastricht en Aken zal in overleg met regionale partners verder worden uitgewerkt De evenementenfietsstalling wordt bij evenementen ingezet De fietsstunnel bij de Sibemaweg wordt aangelegd door Avenue 	<ul style="list-style-type: none"> Orleansplein: Project is in 2016 volledig opgeleverd. Snelfietsroute, gedragsbeïnvloeding: zie programma Beter Benutten. Realisatie gedragbeïnvloedingsmaatregelen (zie programma Beter Benutten) Vlakfietsroute: in nauwe samenwerking met de andere deelnemende gemeente en provincie wordt gewerkt aan uitwerking van de route zodat in 2017 hier een go-nogo besluit over genomen kan worden. Evenementenfietsstalling: deze is ook dit jaar weer diverse malen ingezet Fietstunnel Sibemaweg: deze tunnel is gerealiseerd, de aansluitende fietsinfra volgt bij de afbouw van het Europaplein in 2017.

<p><u>Uitvoering Mobiliteitsprogramma</u> Het mobiliteitsprogramma heeft, inclusief een provinciale subsidie (hoogte nog definitief te bepalen) in kader van BDU, een totale omvang van indicatief € 1 mln. De projecten die in het mobiliteitsprogramma worden opgenomen zijn ondermeer :</p> <p>Fiets</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brug Borgharen (ism RWS) • Aanpak knelpunten fiets <p>Verkeersveiligheid en werk met werk (onderhoud)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambyerstraat-noord 2^e fase • Maatregelen ikv Verkeersveiligheidsplan • Maatregelen ikv Verkeersveiligheidsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Brug Borgharen: in 2016 is gebouwd aan de realisatie van het gehele project waaronder de fietsinfra. Deze zal in 2017 opgeleverd worden. • Aanpak knelpunten fiets: in dit kader is het plan uitgewerkt voor een verbetering van de infra van de tunnel onder bij het Duboisdomein. Dit zal in 2017 uitgevoerd worden. • Zie ook ondergrondse fietsenstalling (eerder) Ambyerstraat Noord 2de fase: 2^e fase heeft langer geduurd dan gepland. Uitvoering is derhalve pas begin 2017 gestart. Verkeersveiligheidsplan: zie beneden.
<p><u>Vorbereiding OV-concessie Provincie Limburg:</u> In 2015 is de concessie aan Arriva gegund. Op basis van het ontwikkelde OV-netwerk wordt beoordeeld of fysieke aanpassingen in de gemeente nodig zijn. Fysieke maatregelen dienen nog in 2016 uitgevoerd te worden. Daarnaast wordt in 2016 samen met de provincie en de vervoerders de ontwikkelteams gestart.</p>	<p>Vanaf 11 december 2016 exploiteert Arriva het openbaar vervoer in Limburg. Nieuwe haltes en busvoorzieningen zijn tijdig gerealiseerd. Op sommige locaties is nog sprake van een tijdelijke invulling. In de aanloop naar en tijdens de eerste maanden van de nieuwe concessie zijn nog diverse wijzigingen doorgevoerd in het lijnennet. Medio 2017, als het nieuwe busnetwerk naar verwachting stabiel is, zullen ook de tijdelijke voorzieningen definitief gemaakt worden en zullen de haltes die zijn opgeheven worden verwijderd.</p>
<p><u>Nieuw verkeersveiligheidsplan</u> In 2016 wordt een nieuw verkeersveiligheidsplan vastgesteld en zal in eerste start worden gemaakt met het nemen van maatregelen.</p>	<p>In verband met capaciteitsproblemen is de ontwikkeling van het nieuwe Verkeersveiligheidsplan vertraagd naar eind 2016.</p>

► *Beter Benutten*

Stimuleren gebruik van OV en fiets	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Uitvoering programma Vervolg Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (VBBMB)</u> Het programma VBBMB bevat een investeringsvolume van € 30,5 mln. Naast de fysieke projecten (zie robuuste verkeersinfrastructuur) wordt uitvoering gegeven aan een uitgebreid programma waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • afspraken met werkgevers • invulling geven aan regioregie (afstemming wegwerkzaamheden) • doorontwikkeling website Maastricht Bereikbaar; • pilot OV-spitsmijden; • vervolg op pilot slim parkeren; 	<ul style="list-style-type: none"> • Door de werkgeversaanpak zijn er in totaal 65% meer auto's uit de spits gehaald dan in dezelfde periode vorig jaar (2.270 in sept. 2016 t.o.v. 1.375 in sept. 2015). In 2016 zijn tien partners toegevoegd aan het netwerk dat inmiddels bestaat uit 42 werkgevers met gezamenlijk zo'n 50.000 medewerkers. Samen met hen zet Maastricht Bereikbaar zich in om slimme mobiliteitsmaatregelen duurzaam in de organisatie te implementeren, zoals maatregelen gericht op OV, Fiets, P&R en thuis werken. • Zie eerder. • Heel succesvol en goed bezocht is de website van Maastricht bereikbaar. De website is op onderdelen inhoudelijk verder verbeterd. De bezoekers van de stad worden gefaciliteerd met actuele verkeersinformatie, de reisplanner en aanbod tijdens topdagen en evenementen. Daarnaast zijn er diverse andere (social) media kanalen die worden ingezet om de reiziger goed te kunnen informeren. • De bezoekers van de stad worden gefaciliteerd met actuele informatie en aanbod tijdens topdagen en evenementen. • Daarnaast is het pakket van benuttingsmaatregelen uitgebreid, bijvoorbeeld door de inzet van P&R MECC tijdens Magisch Maastricht.

<ul style="list-style-type: none"> • fietsstimuleringsactiviteiten (o.a. E-bike, continuering burn fat not fuel, uitgifte punt OV-fietsen, start project bike-share); • aanhaking bij het interregionale ITS-project 10% van het programma 	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsstimuleringsactiviteiten blijven een belangrijk onderdeel van het programma om te komen tot de gewenste doelstellingen van Maastricht Bereikbaar. In 2016 heeft Maastricht Bereikbaar haar activiteiten met het stimuleren van de e-bike gecontinueerd. Ontdek de E-bike (1 week gratis een e-bike proberen) is wederom succesvol gebleken. 16 werkgevers hebben deelgenomen en gezamenlijk bijna 900 probeerweken weggezet. Burn Fat Not Fuel is in 2016 afgebouwd en er is een geheel nieuw beloningsprogramma 'Zuid-Limburg in beweging'. In 2017 verwachten we een forse toename van het aantal deelnemers. Naast stimuleringsacties is er ook geïnvesteerd in onderzoek. Er is onder meer een grootschalig fietsparkeeronderzoek uitgevoerd en er is onderzoek gedaan naar fietsbeleving. • Het interregionale ITS-project heeft geleid tot het optimaliseren van mobiliteit datastromen in de regio en een eerste bestelling van 'slimme vri's'. Hierdoor ontstaat er interactie met de weggebruiker die zal leiden tot een betere verkeersafwikkeling.
<p><u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren exploitatie (brom)fietsstallingen.</u></p> <p>Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beheer en (laten) exploiteren van de 2 bewaakte fietsstallingen; 	<p>Conform gerealiseerd.</p>
<p><u>Uitbreiding fietsstalling station Maastricht</u></p> <p>In 2016 wordt gestart met de uitvoering van het project met een capaciteit van ongeveer 3.000 fietsen.</p>	<p>Na afronding van de aanbesteding is de uitvoering van de bouwwerkzaamheden gestart.</p>

► *Parkeren als sturingsinstrument*

<p>Aanpak parkeerknelpunten</p>	
<p>Beoogde prestaties 2016</p>	<p>Realisatie 2016</p>
<p><u>Monitoring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Effecten invoering van tariefdifferentiatie 	<p>In 2016 is het effect van de ringenstructuur op de spreiding van parkeerders over de parkeergarages geëvalueerd en is methodisch gevalideerd door een accountantsbureau. In de periode 2014-2015 is een lichte verschuiving te zien van de centrumgarages (ring 0 en 1) naar de garages in ring 2 en 3.</p>
<p><u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van de PPS met Q-park:</u></p> <p>In 2016 geven we hier invulling aan door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring contractafspraken; • volgen van mobiliteitsontwikkelingen irt tot het parkeerbeleid • oplossen/monitoren van operationele knelpunten. 	<p>In 2016 is de samenwerking in het kader van de PPS parkeren voortgezet.</p>

<p><u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van het regime Topdagen:</u> In 2016 op 20 tot 25 dagen op jaarbasis is het huidige verkeerssysteem ontoereikend om het verkeersaanbod te verwerken. Op deze dagen worden verkeersregelaars op straat gezet en specifieke verkeersmaatregelen getroffen om de bezoeker welkom te heten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met Q-park, Veolia en de nood- en hulpdiensten.</p>	<p>In 2016 is het draaiboek topdagen uitgevoerd conform de vastgestelde kaders.</p>
<p><u>Exploitatie van het P+R terrein in de Beatrixhaven:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • exploitatie, beheer en onderhoud van het P+R terrein; • exploitatie van een P+R shuttle in de weekenden en op topdagen (dekking Maastricht Bereikbaar Beter Benutten); 	<ul style="list-style-type: none"> • Ook in 2016 is het P&R terrein ter beschikking gesteld aan de inwoners en de bezoekers. • De P&R shuttle is eind 2016 gerealiseerd. Vanaf dat moment is de OV verbinding onderdeel van de nieuwe concessie (Arriva).

► *Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur*

Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Experiment doseerlichten.</u> Uitvoering geven en rapporteren over 5 experimenten die door de raadscommissie SMM zijn vastgesteld.</p>	<p>Van de 5 experimenten zijn er 4 gerealiseerd in 2016. Het laatste openstaande experiment is het aanpassen van het tijdsvenster (alleen tijdens de spitsperiodes en tijdens de middaguren uit). Dit experiment wordt rond het Tongerseplein/de Tongerseweg uitgevoerd en is uitgesteld omdat er door de werkzaamheden in België geen sprake was van een maatgevende situatie op de Tongerseweg. De werkzaamheden in België zijn inmiddels afgerond, maar door capaciteitsproblemen als gevolg van de openstelling van de tunnel en Noorderbrug is dit laatste experiment nog niet opgepakt.</p>

3. Wat heeft het gekost?

Programma 12	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	15.529	18.629	23.977	22.869	1.108 V
- Kapitaallasten	5.627	4.988	4.480	4.442	38 V
- Apparaatskosten	5.028	5.264	4.935	4.880	55 V
- Storting in voorzieningen	284				
- Overige lasten	4.590	8.377	14.562	13.547	1.015 V
(b) Totale baten	12.028	11.976	12.645	13.743	1.098 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	3.501	6.653	11.332	9.126	2.206 V
Storting in reserves	2.960	2.491	3.588	3.593	5 N
Onttrekking uit reserves	1.200	4.846	10.433	10.252	181 N
Resultaat	5.261	4.298	4.487	2.467	2.020 V

Incidenteel resultaat					1.193 V
------------------------------	--	--	--	--	----------------

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2016
Verkeer / mobiliteit	2.303
Verkeersregelingstallaties	464

Saldo van baten en lasten

Fietsparkeren

Het nadeel fietsparkeren € 0,058 mln. vloeit voort uit de invoering van koopzondagen. Voorgaande verruiming van openingstijden zorgt voor extra kosten. Conform wat besloten in raadsnota Winkeltijden (2012-52697) vindt op gemeentelijk niveau dekking plaats via de meeropbrengsten parkeren.

ANWB bewegwijzering

Een voordeel op de onderhoudsbudgetten € 0,074 mln. Het jaarlijks dagelijks onderhoud is onderhevig aan de mate van veranderingen in de ANWB bewegwijzering.

Verkeersregelinstallaties

Het voordeel verkeersregelinstallaties bedraagt € 0,365 mln. Dit tengevolge van een effectieve sturing op onderuitputting van de werkbudgetten €0,104 mln. evenals verhaalbare schades (0,285 mln. Naast eerder genoemde voordelige resultaten wordt echter ook nadelig resultaat verwacht betreffende selectieve toegang binnenstad ad € 0,024 mln. Dit tengevolge het buiten venstertijden toegang tot binnenstad verstrekken.

Storting in reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Mobiliteitsfonds (meer gestort) € 0,005 mln. N

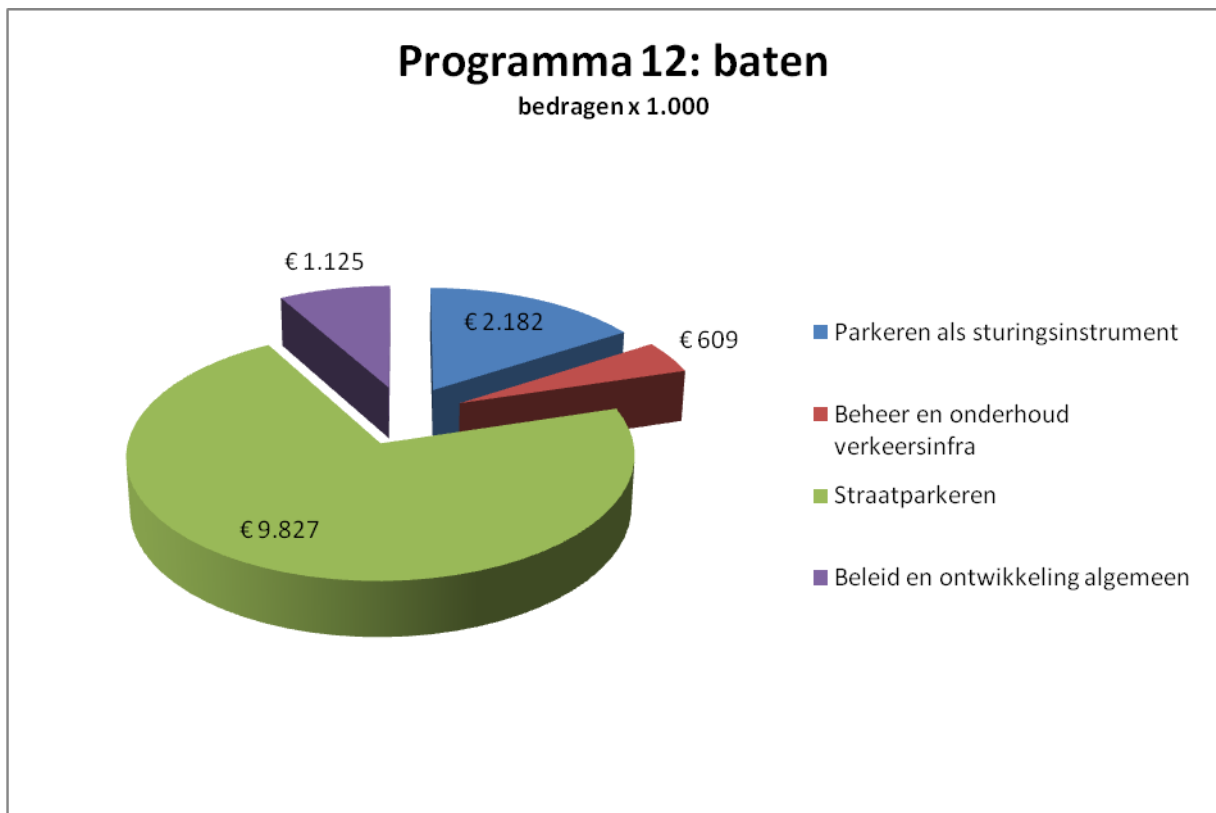
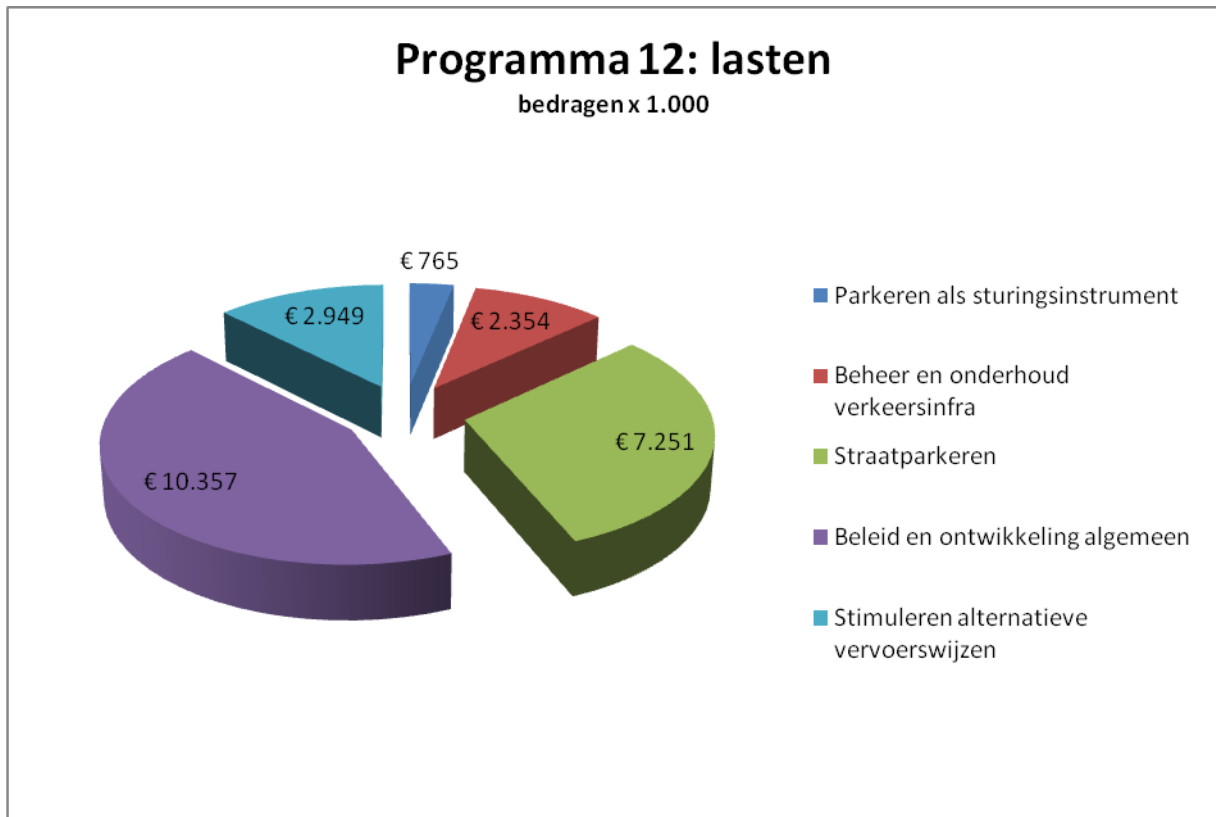
Onttrekking uit reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

- Mobiliteitsfonds (minder onttrokken) € 0,182 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval reserve verkeersregelininstallaties

€ 0,200 mln. V

Programma 13   Beheer openbare ruimte

1.   Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Een openbare ruimte die op een sobere, maar functionele en veilige manier beheerd wordt waarbij door zelfbeheer de betrokkenheid van de burger in de openbare ruimte wordt vergroot.

▶ *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
Relatie van dit begrotingsprogramma met de stadsvisie is sturen op de fysieke kwaliteit van het leefmilieu.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrôme - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
  - Structuurvisie (vastgesteld op 29 mei 2012)
  - Herijking beleid integraal beheer openbare ruimte 2010-2013 (vastgesteld op 23 juni 2009).

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijke effecten (ME) te bereiken:

1) *Openbare ruimte*

Een beeldkwaliteit "hoog" (CROW-norm A), "basis" (CROW-norm B), dan wel "laag" (CROW-norm C) conform door de raad vastgestelde ambitieniveau's (zie onderstaande tabel).

Water

Veiligheid, binnen door het Rijk gestelde normen, wat betreft overstromingsgevaar (water) en volksgezondheid (rioleringen).

2) *Begraafplaats*

Gelegenheid voor openbare begrafenissen.

ME	Indicatoren	2013	2014	2016	Ambitie 2016	Bron***
1	CROW-kwaliteitsniveau's (A-B-C) of anderszins: <ul style="list-style-type: none"> Groenvoorzieningen Bomen Verhardingen hoofdwegen en voetgangersgebied Verhardingen rest Civiele kunstwerken* Schoon (binnen de singels) Schoon (buiten de singels) Openbare verlichting 	B B - B veilig A/B B B		B/C B B C Veilig A/B B A	C B B C veilig A B B	1
2	Waardering inwoners onderhoud openbare ruimte in eigen woonbuurt		7	**	6,0	2
3	aantal inwoners dat actief de buurt wil verbeteren (%)		18	**	18	2

* Voor civiele kunstwerken geldt geen CROW-kwaliteitsniveau. Het kwaliteitsniveau "veilig" kan worden opgevat als CROW-kwaliteit "B".

** In 2016 heeft geen stads- en buurtpeiling plaatsgevonden.

*** Bronnen: (1) Monitor extern bureau in opdracht gemeente; (2) Stads- en buurtpeiling.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Openbare ruimte

Realisatie en monitoring beeldkwaliteit openbare	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Actualiseren IBOR.</u> Naar aanleiding van de in 2015 opgestelde integrale IBOR-nota wordt daar in 2016 invulling aan gegeven.	De IBOR-nota is begin 2017 vertraagd vastgesteld. vanwege het feit dat eerst de besluitvorming rondom de leidraden moest worden afgewacht.
<u>Onderhoud en beheer groenvoorzieningen</u> De basistaak onderhoud en beheer van groen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld C. Specifieke aandachtspunten in 2016 zijn o.a.: <ul style="list-style-type: none"> Basisniveau is zoals gezegd CROW-C voor het hele areaal, waar buurten meer willen, kan dat via zelfbeheer of burgerparticipatie. Verdere implementatie adoptie van groen door bedrijven (bv. rotondes). Verdere uitrol van het project snippergroen over de hele gemeente plaatsvinden. Verdere omvorming van verruigd areaal naar nieuw – onderhoudsintensief – areaal. Verdere omvorming van onderhoudsintensief areaal naar onderhoudsintensief areaal. Opvolging van "mijn groen Maastricht". 	<ul style="list-style-type: none"> Het gerealiseerde niveau (B/C) lag in 2016 hoger dan het basisniveau Vrijwel alle rotondes zijn geadopteerd door bedrijven en worden op B-niveau onderhouden. Het project snippergroen is in 2016 conform planning verder uitgevoerd. Omvorming en vervanging groen behoort samen met zelfbeheer groen tot het project Mijn Groen Maastricht. In dat kader is omvorming en vervanging in 8 wijken gerealiseerd. Daarnaast zijn ca. 100 zelfbeheerinitiatieven gefaciliteerd. Op basis van een evaluatie is besloten MGM vanaf 2017 op te volgen.
<u>Onderhoud en beheer bomen</u> De basistaak onderhoud en beheer van bomen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B.	In 2016 is hier invulling aan gegeven, waarmee B-niveau is bereikt.
<u>Onderhoud en beheer Verhardingen</u> Uitvoering aanpak D-wegen. Uitvoering meerjaren programma waaronder Ambyerstraat noord, 2 de fase, woonstraten Biesland, woonstraten Nazareth, Bronckweg.	Aanpak D-wegen en meerjarenprogramma zijn conform planning uitgevoerd.

<p><u>Onderhoud en beheer civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.)</u> Naar aanleiding van de vastgestelde leidraad wordt het meerjarenprogramma uitgevoerd, dit wil zeggen het reguliere onderhoud, inspecties en onderzoeken. Daarnaast zullen er diverse renovaties worden uitgevoerd bijvoorbeeld Noorderbrug en de 5-koppen brug.</p>	<p>Het meerjarenprogramma, waaronder onderzoeken Noorderbrug en renovatie brug 5-Koppen, is conform planning uitgevoerd.</p>
<p><u>Schoonhouden openbare ruimte</u> De basistaak het schoonhouden van openbare ruimte, is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels.</p> <p>Specifieke aandachtspunten in 2016 zijn o.a.: Consolideren handhaving zwerfvuil bij milieuperrons.</p>	<p>De B-norm voor het gebied buiten de singels is gehaald. De A-norm voor het gebied binnen de singels is net niet gehaald. Debet hieraan zijn m.n. mindere scores op onkruid op verharding (gedurende het groeiseizoen), natuurlijk vuil (gedurende het bladseizoen) en afvalbakken (vulgraad).</p> <p>In 2016 is extra inzet gepleegd voor het schoonhouden van de milieuperrons. Er zijn gerichte reinigings-, handhavings- en communicatie- acties ingezet. Voor de milieuperrons is de B-norm voor het gebied buiten de singels gehaald. De A-norm voor het gebied binnen de singels is net niet gehaald. Over het algemeen zijn de scores goed, op een aantal onderdelen (m.n. zwerfvuil binnen 20 meter van de voorziening en vervuiling van de voorziening zelf) zijn de scores minder.</p>
<p><u>Onderhoud en beheer openbare Verlichting</u> De basistaak onderhoud en beheer van openbare verlichting is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. Basis is de eind 2015 vastgestelde leidraad openbare verlichting en het daaruit volgende jaarprogramma 2016.</p>	<p>Het programma is conform planning uitgevoerd. De gerealiseerde kwaliteit 2016 is CROW A.</p>
<p><u>Onderhoud en beheer walmuren en vestingwerken</u> De basistaak onderhoud en beheer van walmuren en vestingwerken, is gericht op een duurzame instandhouding met behoud van flora- en fauna waarde. In 2016 wordt verder invulling gegeven aan de opgestarte herstelwerkzaamheden. Zie verder programma 10.</p>	<p>De werkzaamheden zijn conform de de planning opgepakt en uitgevoerd.</p>
<p><u>Onderhoud en beheer infrastructurele elementen</u> De inspanningen zijn gericht op een instandhouding van de aanwezige infrastructurele elementen in de openbare ruimte.</p>	<p>Op basis van een inventarisatie van alle cultuurhistorische objecten zijn die objecten die dringend aan onderhoud toe waren in 2016 aangepakt. De banken en prullenbakken zijn regulier onderhouden (schoonmaken/ repareren/vervangen).</p>
<p><u>Metten en evalueren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte</u> Om de sturing op het beheer van de openbare ruimte te faciliteren wordt structureel en intensief gemonitord. Dit doen we o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het jaarlijks monitoren van groen en schoon door een objectieve meet- en schouwmethode. • De geplande wegininspectie van 2015 is verplaatst naar eind 2016 in verband met het grootschalig wegonderhoud in 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring is ook in 2016 uitgevoerd. • De wegininspectie van het gehele areaal verhardingen in de periode september-december 2016 uitgevoerd.

<p><u>Ingebruikname nieuw areaal</u> Conform besluitvorming in de raad zullen areaaluitbreidingen in de stad, waarvoor geen budgetten waren / zijn gereserveerd, opgenomen worden in de onderhoudsprogramma's (m.n. groen, verhardingen, schoon).</p>	De areaaluitbreidingen zijn opgenomen in de verschillende onderhoudsprogramma's.
--	--

► *Water*

Adequate waterafvoer ter minimalisatie risico van overstromingen en voor volkgezondheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p><u>Voorkomen wateroverlast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> In 2016 zal de verkenning naar de hoogwaterveiligheid Maas worden uitgevoerd, dit in samenspraak met de andere waterpartners zoals Rijkswaterstaat en het Waterschap. Daarnaast zullen de inwoners van deze stad worden betrokken in dit proces, uiteindelijk moet dit resulteren in een maatregelenpakket voor de lange termijn om wateroverlast vanuit de Maas wordt voorkomen. In 2016 zal een en ander verwerkt in een MIRT aanvraag en aangeboden aan het Rijk, dit om financiële middelen te genereren. In 2016 zijn de onderzoeksresultaten bekend van het functioneren van het riool- en oppervlaktewatersysteem binnen Maastricht en Heuvelland, hierin is tevens onderzocht wat de wateroverlastlocaties zijn als gevolg van extreme neerslaggebeurtenissen. Dit moet vervolgens resulteren in een maatregelenpakket ter voorkoming van wateroverlast als gevolg van extreme neerslaggebeurtenissen. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij de eerste selectie van maatregelen voor de hoogwaterveiligheid door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu waren nog geen maatregelen voor Maastricht en omgeving opgenomen. De regionale samenwerking met verschillende partijen is in 2016 voortgezet met als doel om (door gebundelde inzet van menskracht en middelen) de status van MIRT-verkenning in 2017/2018 te verwerven. Naar aanleiding van de neerslaggebeurtenissen in 2016 is onderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan is een goed beeld ontstaan van de wateroverlastlocaties. Deze locaties worden opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan voor Maastricht en Heuvelland dat in 2017 tot besluitvorming wordt gebracht.
<p><u>Rioolbeheer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> uitvoering milieumaatregelen, (milieumaatregelen in Biesland en Bosscherveld) samenwerking in de regio Aanpak wateroverlast Heer, (aanleg buffers) ruimte voor water realiseren in bestaand gebied. (opheffen wateroverlast Heer) 	<ul style="list-style-type: none"> In 2016 is gestart met de aanleg van het bergbezinkbassin in Biesland. Boschpoort volgt later. In 2016 is gestart met de opstelling van het gemeentelijk rioleringsplan voor Maastricht en Heuvelland. In Heer (Petrus Banden Plein) is de planvorming afgerond, de sporthal gesloopt en gestart met de aanleg van de waterbuffers.
<p><u>Binnenhavens / waterlossingen</u> In 2016 zal het havenbeheer verder worden geprofessionaliseerd en wordt de havengeldverordening en havenverordening van kracht.</p>	In 2016 is er op Limburgse schaal samengewerkt aan een verdere professionalisering van het havenbeheer, waarbij ook de mogelijkheid van havenverordeningen worden gezien.

► *Algemene begraafplaats*

Exploiteren algemene begraafplaats	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Exploitatie algemene begraafplaats Tongerseweg.</u> In de 2015 is de quickscan uitgevoerd naar de exploitatie van de begraafplaats Tongerseweg. De resultaten van deze quickscan worden gebruikt als input voor het in 2016 op te stellen bedrijfsplan.</p>	<p>Het bedrijfsplan wordt in 2017 afgerond en tot besluitvorming gebracht. Naast de quickscan waren als input ook nieuwe beleidsuitgangspunten nodig alsmede aanbesteding van enkele onderdelen. Deze voorbereidende zaken zijn in 2016 uitgevoerd.</p>
---	---

3. Wat heeft het gekost?

Programma 13	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	42.016	40.762	41.060	39.312	1.748 V
- Kapitaallasten	6.112	4.842	4.761	4.761	
- Apparaatskosten	2.565	3.632	2.532	2.540	8 N
- Storting in voorzieningen	9.976	9.886	9.590	10.517	927 N
- Overige lasten	23.363	22.402	24.177	21.494	2.683 V
(b) Totale baten	22.686	22.438	21.876	22.817	941 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	19.330	18.324	19.184	16.495	2.689 V
Storting in reserves	1.003	973	841	841	
Onttrekking uit reserves	2.035	1.804	2.191	1.932	259 N
Resultaat	18.298	17.493	17.834	15.404	2.430 V
Incidenteel resultaat					1.728 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings	Jaarrekening 2016
(bedragen x € 1.000)	
Riolen	1.168
Verhardingen	3.700

Saldo van baten en lasten

Gladheidsbestrijding

Ten aanzien van het product gladheidsbestrijding is sprake van een structureel tekort € 0,292 mln., het betreft vooral vaste kosten zoals voertuigkosten en huur voor de opslag van zout.

Openbare verlichting

Het voordelig resultaat openbare verlichting ad € 0,284 mln. betreft een samengesteld resultaat. Tengevolge van lagere energielasten (effecten verduurzaming openbare verlichting en de huidige lage energietarieven) alsmede minder aansluitingen is er een voordelig resultaat van € 0,08 mln. Voorts is er een voordeel op verlichting monumenten ad € 68.000 tengevolge het achterblijven van investeringen (in afwachting visie aanstralen monumenten). Ten slotte is er nog een voordelig resultaat "schade openbare verlichting" ad € 0,136 mln. als gevolg van minder (schade) aanrijdingen.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

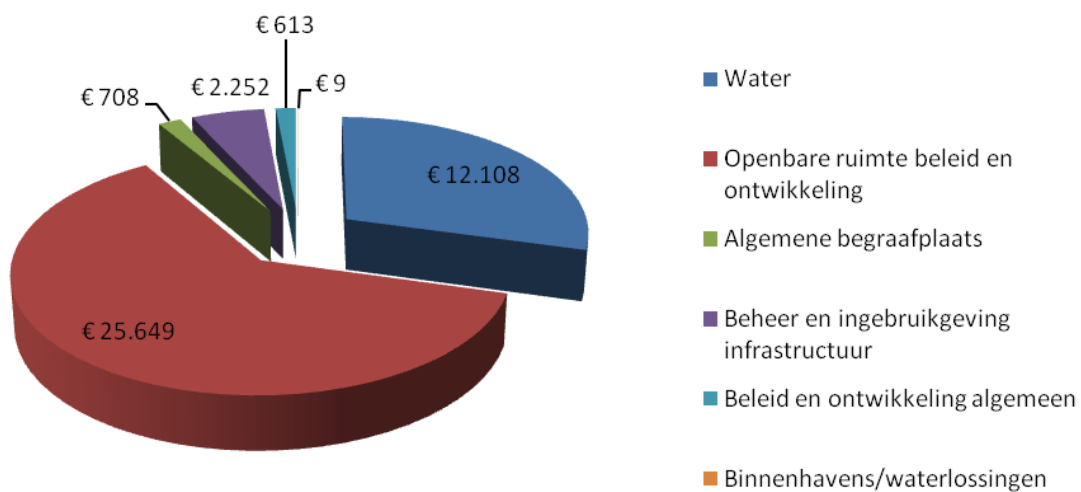
- Achterstalling groot onderhoud verhardingen € 0,259 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval reserve productiemiddelen openbare verlichting € 0,200 mln. V
- Vrijval voorziening vestingvisie € 0,090 mln. V
- Vrijval voorziening IBOR infrastructurele werken € 0,500 mln. V

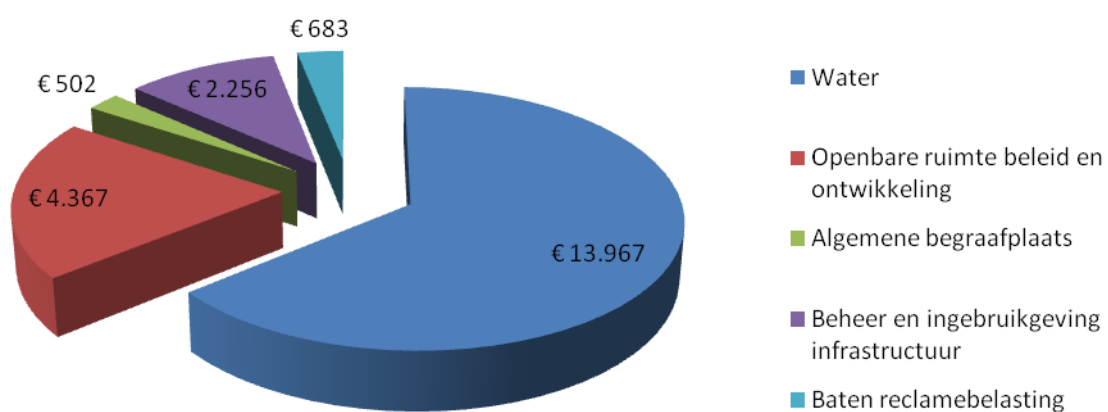
Programma 13: lasten

bedragen x 1.000

Programma 13: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het natuur- en milieubeleid in Maastricht is gericht op:

- Integrale verbetering van de lokale milieukwaliteit als bijdrage aan de leefbaarheid (o.a. geluid, lucht, bodem, afval);
- Bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen op hogere schaalniveaus (o.a. klimaatbeleid, duurzaamheid).

► Beleidsmatige context

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008*
Via de programmadoelstelling wordt een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van Maastricht internationale kennisstad, woonstad en cultuurstad richting een nieuw 'mosaïek' Maastricht 2030.

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrôme - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*
  - Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

Dit programma beoogt de volgende maatschappelijk effecten (ME) te bereiken:

- 1) Voldoende groen van goede kwaliteit
- 2) Beperken geluidshinder
- 3) Optimale bodemkwaliteit
- 4) Goede luchtkwaliteit
- 5) Veiligheid bij transport van- en omgaan met gevaarlijke stoffen (externe veiligheid)
- 6) Beperken en aanpassen van onnatuurlijke klimaatsverandering
- 7) Verhogen maatschappelijke medeverantwoordelijkheid op gebied van natuur en milieu.
- 8) Optimale bronscheiding afval en marktconforme kosten voor afvalinzameling en -verwerking.

ME	indicator	2013		Ambitie 2018	
		55-64 dB	>65 dB	55-64 dB	>65 dB
2	Aantal geluidbelaste woningen in Maastricht op basis van geluidbelastingkaarten				
	- wegverkeer	13.000	1.700	13.000	800
	- raillawaai	900	300	900	300
	- industrielawaai	500	100	500	100

Indicator	2014	2015	2016	Ambitie 2016	Bron*
Aantal spoedeisende locaties in Maastricht	6	6	6	0*	1
Aantal gevoelige objecten in Maastricht waarbij de landelijke grenswaarde uit het besluit luchtkwaliteit wordt overschreden als gevolg van gemeentelijke wegen:					2
- t.a.v. NO2 (stikstofdioxide)	0	0	0	0	
- t.a.v. PM10 (fijnstof)	0	0	0	0	
Plaats in landelijke afvalbenchmark inzake:					3
- Percentage afvalscheiding	1	1	Nnb**	<= 3	
- Afvalbeheerskosten	18	10		<= 10	
- Dienstverlening	8	5		<= 10	
<p>** Bronnen: (1) Globis (gemeentelijk bodeminformatiesysteem); (2) Rapportage luchtkwaliteit (wordt alleen opgesteld bij overschrijding grenswaarde Besluit Lucht kwaliteit); (3) Landelijke benchmark afval gemeenten categorie B (hoogbouw 30-49%).</p> <p>* Landelijke opdracht vanuit VROM om voor 2016 alle spoedeisende locaties minimaal te beheersen.</p> <p>**nnb: nog niet bekend</p>					

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► Groen, natuur en landschap

Realiseren voldoende groen van goede kwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016

<p><u>Groene uitwerkingen bij grootstedelijke projecten/brandpunten</u> (zie voor gedetailleerde beschrijving P 10, onderdeel grootstedelijke projecten Frontenpark, Geusselpark en Tapijnkazerne).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frontenpark Uitvoering fase 2 start in 2016. Dit betreft realisatie van de verbinding tussen de vestingwerken Hoge en Lage Fronten met bijkomende voorzieningen, zoals herstel van de bestaande fortmuren en de realisatie van 2 fietsbruggen en een verkeersbrug. Uitvoering is onderdeel van de aanbesteding Noorderbrug. Het Frontenpark zal naar verwachting in 2018 worden opgeleverd. • Tapijn Begin 2016 zal het bestemmingsplan voor de Tapijnlocatie worden vastgesteld. Parallel hieraan wordt een definitief inrichtingsontwerp voor het gebied en de gebouwen gemaakt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In de Kaderbrief 2016 wordt de benodigde financiële investering voor de inrichting van de openbare ruimte voorgelegd. In de loop van 2016 zal de uitvoering van het inrichtingsplan worden opgestart. • Geusselpark Uitvoering deelprojecten openbare ruimte, oa. sporthal en omgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Frontenpark. Zie programma 10. • Tapijn. Na een intensief dialoogproces met betrokken partijen en inwoners is in juni zowel het voorlopige parkontwerp, het bestemmingsplan als de benodigde investering van € 4,5 mln. vastgesteld door de raad. Samen met de Universiteit Maastricht en andere toekomstige gebruikers is het voorlopige ontwerp uitgewerkt in een definitief ontwerp, dat in concept in 2016 gereed is gekomen. Zie verder in P10. • Geusselpark. Het bouwen van de nieuwe sporthal Geusselt is in 2016 verlopen volgens planning. Voor meer details over het Geusselpark zie programma 7 en 10.
<p><u>Uitvoering natuurcompensatie A2 Mariënwaard</u> Uitbreiding van areaal gronden met natuurlijk beheer (gefaseerde uitvoering). De laatste tranche wordt uitgevoerd in 2016 (oa. locatie voormalige manege Derks). Aansluitend wordt bekeken of en aan welke natuurbeherende organisatie het eigendom en het natuurlijk permanent kan worden overgedragen.</p>	<p>Gerealiseerd, ruim 10 ha aaneengesloten natuur, in eigendom overgedragen aan Stichting Het Limburgs Landschap.</p>
<p><u>Groen in wijken</u> In de wijken cq. het stedelijk gebied wordt vergroening nagestreefd door het faciliteren van particuliere groene initiatieven, ook in de tijdelijkheid op nog te bebouwen locaties.</p>	<p>Voor groen in wijken hebben we bij een aantal projecten gefaciliteerd bij groene particuliere burgerinitiatieven. Voorbeelden: langs de Groene Loper en het Recessenplein.</p>
<p><u>Uitvoeren Grensmaasproject</u> In 2016 wordt de uitvoering van het deelproject Itteren gecontinueerd. Oplevering daarvan is voorzien in 2017.</p>	<p>Deelproject Itteren is bijna afgerond en het afwerkingsplan is in volle gang, waardoor een mooi natuurgebied terugkomt. Verder is in september gestart met het winnen van grind in Bosscherveld. Tezamen met het consortium, CNME, Staatsbosbeheer en buurt is een begin gemaakt met het afwerkingsplan. Ook dit gebied wordt teruggeven aan de natuur.</p>

<p><u>Uitwerken Nota Groen Leven en Beleven, uitvoeringsprogramma 2014-2017 Rivierpark Maasvallei</u> Vanuit de kadernota met ruimtelijke uitgangspunten voor de extensief-recreatieve ontwikkeling van het grensoverschrijdende Rivierpark Maasvallei is een uitvoeringsprogramma 2014-2017 opgesteld, dat gefaseerd wordt gerealiseerd in die periode. Het betreft 3 deelprojecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieuwe fietsroutestructuur van Maastricht tot Maasgouw (ter vervanging van het “Groene Snoer”) • uniforme huisstijl samenwerkende Grensmaaspartners • promotie/PR van het grensoverschrijdend Rivierpark Maasvallei. <p>De aanleg van nieuwe fietsroutes in het Maastrichtse deel van het Rivierpark Maasvallei is voorzien na oplevering van het Grensmaasproject Itteren in de loop van 2017. De uniforme huisstijl wordt begin 2016 geconcretiseerd door het plaatsen van zgn Maasbakens, die de entrees van het Rivierpark Maasvallei vormen, dit naar Vlaams voorbeeld en ontwerp. In Maastricht worden deze geplaatst bij de brug Itteren, bij de nieuwe keersluis Limmel en langs de Bosscherweg achter de stuw Boschpoort.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vanwege de vertraagde en gefaseerde uitvoering van het Grensmaasproject zullen de fietspaden op Maastrichts grondgebied in 2018-2019 worden gerealiseerd. Het Grensmaasproject loopt tot 2024 door en het volledige fietsrouten netwerk zal pas dan helemaal zijn gerealiseerd. • Uniforme huisstijl is gereed. De Maasbakens zijn allen geplaatst bij de entrees naar Rivierpark Maasvallei. De start- en rustplekken voor fietsers en wandelaars zijn ingericht, met uitzondering van de locatie Hartelstein en de locatie Bosscherweg. Deze zullen worden geplaatst bij de eindoplevbering van het gebied (Hartelstein 2018, Bosscherveld 2019). • Er is een promotieplan opgesteld en de promotie van het gebied Rivierpark Maasvallei geschiedt conform dat plan (oa. via de gemeenschappelijke website www.rivierparkmaasvallei.eu
<p><u>Uitvoeringsprojecten Groene Gastvrije Gordel (subsidie Regiofonds GOMV)</u> In 2016 worden de uitvoeringsprojecten afgerond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wijkpark Limmel-Nazareth (inclusief regenwaterbekken) • Landgoederen Betlehem en Jerusalem (Campus hogere hotelschool) • Noordentree HHM Campus (‘t Brook) • verlengde Beukenlaan (in aansluiting op; Station Noord en Groene Loper) • Natuurgebieden Dr. Poelsoord/Petit en Grande Suisse en Mariënwaard • Bos- en landbouwgronden tussen Kruisdonk en Vaeshartelt (stadslandbouwpilot reeds in 2015 gerealiseerd). 	<p>Alle project zijn gerealiseerd, behoudens de Beukenlaan. Dit project is opgestart, maar heeft vertraging opgelopen bij het opstarten van de uitvoering.</p>

Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)

Buitengoed Geul en Maas is het samenwerkingsverband van de gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg en de provincie Limburg. Dit samenwerkingsverband loopt tot eind 2017 en is het vervolg op het voormalige samenwerkingsverband GOMV (Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg met de provincie Limburg). Voor dit bijzondere gebied is eind 2014 een integrale gebiedsvisie opgesteld met een ontwikkelingsperspectief op de volgende speerpunten: herstel van het watersysteem, het realiseren van een landschappelijk en ecologisch raamwerk, behoud en herstel van cultuurhistorische waarden van landgoederen, herbestemming/herontwikkeling van bestaand erfgoed, verbeteren ontsluiting en toegankelijkheid.

Voor 2016 zijn de belangrijkste beoogde prestaties:

- realisatie van de 2e fase fietsroute, verbinding Geusselpark met Rivierpark Maasvallei
- herbestemming van landgoed La Grande Suisse

- herbestemming en herinrichting XONAR-locaties Mariënwaard en Severen

- herstel watersysteem Kanjelzone

- Definitief ontwerp Routenetwerk fase 2 gereed.
- Herbestemming La Grande Suisse in voorbereiding ten behoeve initiatief crematorium Monuta, daarvoor is een postzegelbestemmingsplan in procedure gebracht.
- Herbestemming en herinrichting XONAR-locaties is in studie. Via een package-deal tussen XONAR en de gemeente wordt getracht deze locatie te vergroenen door sloop van de bestaande opstallen. Door asbest in deze gebouwen is dit een dure exercitie, waarvan de financiële haalbaarheid wordt onderzocht.
- Herstel van het watersysteem in de Kanjelzone wordt in 2017 opnieuw opgepakt door Waterschap Roer en Overmaas. Dit heeft ruim een jaar vertraging opgelopen door toedoen van het Waterschap.
- Door een intensieve samenwerking met een heleboel partijen, afhankelijkheid van derden in het veld, zien we in dit soort projecten vertraging op een aantal vlakken ontstaan. Dit ook omdat kwaliteit en zorgvuldigheid hier een grote rol bij spelen.

<p><u>Uitvoer jaarprogramma CNME</u> Het CNME geeft jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijke NDE beleid. De hoofdlijnen van dat komend jaar cq. de kerntaken van het CNME voor 2016 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame energie Maastricht; Afvalproject Plastic soep – Schone Maas. • Buurtinitiatieven, Schooltuinen, Cursussen stadslandbouw ecologisch tuinieren, Tuinzicht Lichtenberg • Ecologisch raamwerk Noorderbrug e.o / Frontenpark. Advieswerkzaamheden en beheer • Zelfbeheer groenonderhoud • Mens Dier en activiteiten. Samenwerkende organisaties, Dierenwelzijn educatie. • Natuurtuinen Jekerdal. Coördinatie vrijwilligerswerk • Educatie. Cursussen, workshops, onderwijs • PR en communicatie. Beheer website Groen Maastricht/redactieteam 	<p>In 2016 is het jaarprogramma conform begrotingsinzet uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame Energie Maastricht is goed verlopen en Schone Maas was qua deelname wederom een succes. • Cursussen stadslandbouw en ecologisch tuinieren kregen veel belangstelling. Tuinzicht Lichtenberg is als subsidieproject afgerond. • Er is inbreng geleverd door het CNME voor het Ecologisch raamwerk Noorderbrug en omgeving Frontenpark. • In het kader van Zelfbeheer groenonderhoud heeft CNME ondersteuning verleend. • CNME is betrokken geweest bij de educatie over dierenwelzijn in het kader van het Tapijnproject. • In Natuurtuinen Jekerdal is samen met vrijwilligers gewerkt aan de verdere professionalisering van de organisatie. • De schooltuinen waren weer een goed lopend vast onderdeel van de educatie-opgave. Verder is een belangrijke bijdrage geleverd aan de voorbereiding van de Nationale Boomfeestdag (500 schoolkinderen uit de Euregio en het UWC). • Coördinatie groene agenda: de website Groen Maastricht groeit nog steeds in bezoekersaantal en de communicatie over de groenevenementen via Facebook heeft 500 volgers.
<p><u>Vergroening van de stad stimuleren/faciliteren</u> Prestaties 2016 zijn onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operatie Steenbreek. Dit is een landelijk initiatief met als doel om burgers te enthousiasmeren hun tuinen te ontstenen en te vergroenen. Zes steden in Nederland doen hier aan mee, waaronder Maastricht. Elke stad doet dit op zijn eigen manier. In Maastricht is ICIS/ UM initiatiefnemer van het project. De gemeente Maastricht heeft zich financieel voor twee jaar gecommitteerd aan deze campagne. Het Maastricht-LAB is partner en aanjager om burgers en organisaties te stimuleren om mee te doen. • Tijdelijk gebruik braakliggende terreinen voor groen en natuur. • Behoud monumentale bomen met name in de openbare ruimte, kapvergunningen terughoudend verstrekken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conform. Het CNME heeft het project Operatie Steenbreek in 2016 ondersteund. • Conform. • Conform.

Stadsnatuurvisie (niet opgenomen in Begroting 2016)	In het kader van Maastricht Lab is een experiment gestart met het opstellen van een stadsnatuurvisie, samen met de stad en voor de stad. De stadsnatuurvisie is een initiatief in het kader van burgerparticipatie. De gemeente kijkt mee en anticipeert hierin, maar heeft geen trekkende rol. De eerste resultaten worden verwacht in 2017. De gemeente heeft hier een anticiperende rol en volgt het proces zeer intens.
---	--

► Milieu en stad

Beperken geluidhinder	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste geluidskwaliteit.</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies met behulp van akoestisch onderzoek, gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse hogere grenswaardenbeleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 80% van de geadviseerde plannen (onder andere brandpunten) en initiatieven voldoet aan de doelstelling uit het hogere grenswaardenbeleid (100% is niet haalbaar).	De doelstelling voor de advisering is conform gerealiseerd.
<u>Uitvoer schermproject spoor</u> Door vertraging agv extra varianten-onderzoek en besluitvorming door het Ministerie en ProRail is de uitvoering van het geluidsscherm gepland voor de eerste helft van 2017. De keuze voor de schermvariant wordt eind 2015 gemaakt. In 2016 vinden diverse werkzaamheden plaats ter voorbereiding. Het geluidsscherm zal voor ca. 25 woningen een behoorlijke verlaging van de geluidbelasting betekenen.	Het Schermenproject is wederom vertraagd door de extra tijd die het Ministerie nodig had voor besluitvorming, afstemming en de door ProRail op te stellen rapportage Variantenstudie. De uitvoering/realisatie van het scherm voor de locatie Meerssenerweg staat nu gepland voor 2017/2018.
<u>Geluidsisolatieproject Grote Gracht</u> In 2016 zal de afronding plaatsvinden van de geluidsisolatie van de woningen aan de Grote Gracht n.a.v. toenemende geluidniveaus a.g.v. het aanbrengen van de klinkerbestrating in de Grote Gracht. Naar verwachting zullen 21 woningen voorzien worden van geluidwerende maatregelen.	De uitvoering is gestart in de 2 ^{de} helft van 2016. Gereed 2017.
<u>Evaluatie geluidsreductieplan Beatrixhaven</u> Eind 2015 zal (opnieuw) in beeld worden gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Indien niet alle maatregelen zijn gehaald zal in 2016 voor de resterende maatregelen een nieuw plan van aanpak worden opgesteld.	Er is een overzicht gemaakt van de reeds uitgevoerde maatregelen. Het geluidreductieplan zal met 5 jaar worden verlengd.
<u>Uitvoeren maatregelen actieplan geluid.</u> In 2016 zijn de activiteiten volgend aan de planning van de vervanging van wegverhardingen en de leidraad wegverharding die wordt opgesteld.	De maatregelen uit het actieplan worden n.a.v. de vastgestelde herijking IBOR op projectbasis gewogen. In 2016 heeft dit niet geleid tot uitvoering van een van de maatregelen. In 2017 zal het actieplan worden geactualiseerd.
<u>Vervolg geluidsanering Hertogsingel.</u> Als gevolg van de hoge geluidbelasting komen circa 80 woningen aan de Hertogsingel in aanmerking voor subsidie voor geluidwerende maatregelen. Afhankelijk van nader onderzoek zal door het ministerie bij 10	Het saneringsprogramma is conform afspraak ingediend. Uitvoeringssubsidie was voorzien eind 2016. Echter BSV heeft de uitvoeringssubsidie nog niet toegekend waardoor de start van het project later in 2017 zal zijn.

referentiewoningen (van de 80) worden bekeken of er subsidie zal worden verstrekt. Indien de subsidie verkregen wordt staat de uitvoering van de woningen gepland voor 2016.	
<u>Isolatieproject A2</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van het nieuwe tracé eind 2016. Van de 391 onderzochte woningen komen er uiteindelijk 21 woningen in aanmerking voor geluidwerende voorzieningen. De voorzieningen worden grotendeels in 2015 aangebracht. De controlemetingen en nazorg vindt in 2016 plaats.	Het geluidisolatieproject is volledig uitgevoerd. Administratieve afhandeling volgt nog in 2017. Dit houdt in dat de woningen moeten worden gemeld bij BSV en moeten worden geregistreerd in het kadaster.
<u>Isolatieproject Noorderbrug</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van de nieuwe route, dus voor 2018. Onderzoek naar de noodzaak van geluidwerende voorzieningen is in 2014 gestart en in 2015 afgerond. Eind 2015 is gestart met het aanbrengen van de geluidwerende voorzieningen. Dit zal in 2016 worden afgerond.	De werkzaamheden lopen conform planning. Fase 1 is afgerond. Voor fase 2 is de procedure met de monumentencie afgerond en de vergunning verleend. De uitvoering start maart 2017, afronding eind 2017.
<u>Geluidbeleid</u> Het opstellen van het nieuwe geluidbeleid is gestart in 2014 met een evaluatie van het bestaande hogere grenswaardenbeleid. Afronding is afhankelijk van het landelijke traject SWUNG2 (Samen Werken aan de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid fase 2). Dit landelijke traject is vertraagd.	Het opstellen van nieuw geluidbeleid / actualiseren van het bestaande beleid zal worden meegenomen bij de invoering van de omgevingswet.
<u>Isolatieproject Parkweg</u> Subsidietoekenning heeft in 2014 plaatsgevonden en alle 21 woningen zijn bezocht en onderzocht. Er heeft een herrekening van de geluidbelasting op woningniveau plaatsgevonden en momenteel loopt een hernieuwde procedure voor de vaststelling van de hogere grenswaarden. Naar verwachting zal uitvoering van de maatregelen in 2015 – 2016 plaatsvinden en zal het project in 2016 worden afgerond.	Vorbereidingsprocedure is afgerond. Wachten op akkoord BSV, daarna startuitvoering in 2017.
<u>Isolatieproject Tongerseweg</u> De subsidieaanvraag voor het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen bij 150 tot 200 woningen is in 2015 ingediend. Bij toekenning van de subsidie in 2015 kan nog datzelfde jaar met het project worden gestart (met uitloop naar 2016 e.v. jaren). Indien BSV over onvoldoende middelen beschikt om alle aanvragen van 2015 te honoreren komen we mogelijk op de wachlijst en is de eerstvolgende mogelijkheid voor een subsidietoekenning in 2016.	De voorbereidingssubsidie is toegekend. De eerste opname van 10 woningen is afgerond. Aanvragen uitvoeringssubsidie zal in 2017 plaatsvinden. Uitvoering in 2018.
<u>Evaluatie geluidreductieplan Bosscherveld</u> Eind 2015 zal (opnieuw) in beeld worden gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Indien niet alle maatregelen zijn gehaald zal in 2016 voor de resterende maatregelen een nieuw plan van aanpak worden opgesteld.	Er is een overzicht gemaakt van de reeds uitgevoerde maatregelen. Gebleken is dat niet alle maatregelen tijdig getroffen zijn. Het geluidreductieplan zal daarom met 5 jaar worden verlengd.

Streven naar optimale bodemkwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Invulling geven aan het convenant bodem.</u> <ul style="list-style-type: none"> Aanpak spoedlocaties: In de convenantperiode 2010-2015 is met prioriteit gewerkt aan de aanpak van die bodemverontreiniging 	<ul style="list-style-type: none"> Aanvullend onderzoek heeft aangetoond dat op 1 locatie humane risico's vooralsnog niet uitgesloten kunnen worden.

<p>die risico's op levert voor de volksgezondheid. Deze zogenaamde spoedlocaties zijn in 2015 afgerond. Er zijn in 2016 geen locaties meer waarvoor sanerende of beheersmaatregelen noodzakelijk zijn vanwege humane risico's.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het nieuwe convenant voor de periode 2016 -2020 legt voor eind 2020 de doelstelling vast om de resterende bodemverontreinigingen die onaanvaarbare ecologische of verspreidingsrisico's opleveren, eveneens gesaneerd dan wel beheerst te hebben. <p>Ecologisch: Op basis van de resultaten van nog uit te voeren onderzoeken zullen de ecologische risico's in beeld worden gebracht en zullen gebiedsspecifieke onderzoeken worden uitgevoerd.</p> <p>Verspreiding: Voor de aan de oostkant gelegen spoedlocaties is een Gebiedgericht Grondwater Beheerplan opgesteld. Hierbinnen wordt de kwaliteit van het grondwater periodiek gemonitord en de verspreiding binnen de kaders van het plan afgehandeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor het grondwater aan de Westzijde van Maastricht zijn de onderzoeken afgerond. M.b.t. controleren van de onderzochte locaties, zal een monitoringsnetwerk worden aangelegd in 2016. • Innovatieve instrumenten: Het nieuwe convenant zet ook in op enerzijds innovatie en anderzijds op landelijke uniformering van het bodeminstrumentarium. Als eerste fase is de ontwikkeling van de Quikscan in Maastricht al afgerond. Hiermee zijn verschillende aspecten van de bodem tegelijk zichtbaar en bruikbaar gemaakt. Implementatie zal plaatsvinden door toepassing van de Quikscan in de dagelijkse praktijk van ontwerp en beheer. 	<p>Aanvullend onderzoek is in uitvoering.</p> <p>In 2016 heeft op 13 voormalige stortlocaties locaties onderzoek plaatsgevonden naar ecologische risico's op 2 locaties kunnen voorsnog ecologische risico's niet worden uitgesloten , Daarnaast is in het buitengebied nog een locatie gelegen waar ecologisch risico's niet uitgesloten kunnen worden. Aanvullend onderzoek op 3 locaties is noodzakelijk . In 2016 zijn in het kader van het Gebiedsgericht Grondwater beheerplan aan de Oostzijde van Maastricht 2 monitoringsrondes uitgevoerd. De gegevens vormen geen aanleiding tot actie .</p> <p>Met betrekking tot verspreiding is uit onderzoek gebleken dat er mogelijke sprake is van een nieuwe locatie met verspreidingsrisico's, aanvullend onderzoek is noodzakelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanleg van het monitoringsnetwerk is deels gerealiseerd. Aanleg volledig netwerk in voorbereiding. • De Quikscan ondergrond Maastricht (QOM) is eind 2016 geïmplementeerd.
<p><u>Aanpakken nieuwe bodemverontreinigingen</u> Zorgen dat nieuwe bodemverontreinigingen onmiddellijk worden aangepakt. In 2016 zien we er op toe dat 100% van alle nieuwe bekende bodemverontreinigingen gesaneerd wordt.</p>	<p>In 2016 zijn 11 nieuwe gevallen van bodemverontreiniging geconstateerd. 8 gevallen zijn reeds afgehandeld (gesaneerd) 3 gevallen zijn nog in uitvoering.</p>
<p><u>Voorkomen nieuwe bodemverontreinigingen</u> Erop toezien dat ter plaatse van bodembedreigende activiteiten de juiste bodembeschermende voorzieningen worden toegepast.</p>	<p>Bij nieuwe ontwikkelingen heeft toetsing op bodembedreigende activiteiten plaatsgevonden en zijn indien noodzakelijke specifieke maatregelen voorgeschreven / opgelegd.</p>
<p><u>Toetsen bodemkwaliteit bij gewijzigd gebruik.</u> . Voorkomen dat er als gevolg van gewijzigd gebruik situaties ontstaan waarbij de actuele bodemkwaliteit niet voldoet aan de kwaliteit die ten doel is gesteld. Als</p>	<p>Bij ruimtelijke ontwikkelingen (bestemmingsplan wijzigingen en omgevingsvergunningen) waar bij de bodemkwaliteit een relevante rol speelt heeft toetsing plaatsgevonden.</p>

reguliere taak wordt, via toetsing en advies met behulp van bodemonderzoek, gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse bodembeleid zijn vastgesteld. Dat omvat zowel grote projecten zoals bijvoorbeeld RMP als kleine projecten.	
--	--

Streven naar goede luchtkwaliteit	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Conform het coalitieakkoord Wij Maastricht is in 2015 een Plan van Aanpak communicatie Luchtkwaliteit opgesteld. Medio 2016 zal een uitvoeringsplan aan de raad worden aangeboden.	In november 2016 is het plan van aanpak bewustwording luchtkwaliteit vastgesteld. De punten uit de actieplan zijn in drie categorieën verdeeld: a) acties die in 2016 zijn opgepakt, zoals de privé-meetbuisjes en de campagne bewustwording jongeren/ lestraject b) acties die in 2017 uitgevoerd worden, zoals informeren over uitstoot bij elk voertuig/ elk gedrag, informeren over effecten en informatieborden. Via Facebook, Thuis in Maastricht en Enews worden regelmatig berichten geplaatst over luchtkwaliteit in relatie tot gedrag en gemeten waarden. Gezocht wordt naar mogelijkheden om deze informatievoorziening verder uit te breiden. c) acties die in 2017 op haalbaarheid worden onderzocht, zoals goed gedrag belonen huidige fietsers en OV-gebruikers en stimuleren brommers /scooters ruilen voor E-bikes. Over de verschillende mogelijkheden vindt momenteel overleg plaats met leveranciers en Maastricht bereikbaar.
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste luchtkwaliteit</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 100 % van de geadviseerde plannen (onder andere brandpunten) en initiatieven voldoet aan de wettelijke grenswaarden).	Conform gerealiseerd. De geadviseerde plannen voldoen aan de normen en doelen van het beleid.
<u>Meten van luchtkwaliteit in Maastricht.</u> Concrete aandachtspunten in 2016 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Rapporteren en evalueren eerste jaar stikstofdioxide metingen met diffusiebuisjes (medio 2015-medio 2016). • Opstellen van het vervolg meetprogramma met diffusiebuisjes 	<ul style="list-style-type: none"> • De rapportage over het meetjaar 2016 volgt medio 2017. • De vervolgmetingen voor het komende jaar zijn gestart. Deze worden aangevuld met de resultaten uit het privé-meetbuisjes project.
<u>Actualiseren locatiebeleid luchtkwaliteit.</u> In 2016 zal in overleg met het platform Luchtkwaliteit een evaluatie van het locatiebeleid lucht plaatsvinden. Eventueel aangepast locatiebeleid zal in 2017 meegenomen worden in de Structuurvisie.	De actualisatie van het locatiebeleid lucht zal worden meegenomen bij de invoering van de omgevingswet.
<u>Milieuzone Statensingel</u> Eind 2014 is de milieuzone Statensingel met 2 jaar verlengd. Afhankelijk van wijziging van landelijke regelgeving zal eind 2016 een voorstel voor het vervolg van de milieuzone worden opgesteld.	De milieuzone Statensingel is in december 2016 met 1 jaar verlengd tot 31 december 2017.
<u>Update landelijk monitoringstool</u> In 2016 zal de jaarlijkse update van de monitoringstool plaatsvinden. Met deze tool wordt landelijk bekeken waar nog overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen	Conform gerealiseerd, update heeft plaatsgevonden.

optreden. Indien in Maastricht overschrijdingen aanwezig zijn zal een voorstel voor maatregelen worden opgesteld. Op dit moment is er geen aanleiding om aan te nemen dat op het gemeentelijke wegennet nog overschrijdingen aanwezig zullen zijn.	
Moties kaderbrief 2015 "Uitwerking infrastructuur" en "Luchtkwaliteit Binnenstad".	Moties zijn uitgewerkt. De resultaten hiervan zijn aan de raad gepresenteerd. In 2017 volgt definitieve besluitvorming over de te treffen maatregelen.

Bewaken externe veiligheid	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Evaluëren beleidsvisie Externe Veiligheid</u> De beleidsvisie externe veiligheid 2012 bevat nieuwe toetsingskaders t.b.v. de verantwoording van het groepsrisico van externe veiligheid. Volgens afspraak bij de vaststelling van de beleidsvisie zal een evaluatie aan de raad worden voorgelegd. Deze evaluatie is vertraagd, maar zal in 2016 worden opgesteld.	De evaluatie van de beleidsvisie externe veiligheid zal worden meegenomen bij de invoering van de omgevingswet.
<u>Evaluatie transportroutes</u> Begin 2015 is het besluit genomen de aangewezen transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in Maastricht op te heffen. Eind 2016 wordt deze actie geëvalueerd.	De evaluatie van de transportroutes externe veiligheid zal worden meegenomen bij de invoering van de omgevingswet.

Aanpak van de energietransitie	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<u>Lokaal Energieakkoord Maastricht</u> In het Coalitieakkoord Wij Maastricht 2014-2018 is aangegeven dat een Energie Akkoord Maastricht wordt opgesteld en dat hiervoor € 800.000 beschikbaar is. Het Akkoord en bijbehorend programma is in 2015 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd en wordt om de 4 jaar geactualiseerd. Uitvoering vindt plaats via een gezamenlijke aanpak met het platform Cool, maatschappelijke organisaties en instellingen, enkele cruciale partijen en de burger. Dit verloopt via akkoorden in de volgende actielijnen: Gebiedsontwikkeling, Industrie, Wonen, Duurzame Mobiliteit, de gemeentelijke organisatie. Voorbeelden van projecten voor 2016 zijn: het Energieloket, een duurzame voorbeeldwoning, energiecoaches voor particulier advies, verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed middels een revolving fund, duurzame openbare verlichting ("maaslicht"), laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, evaluatie pilot Zero Emission bus. De uitvoering vindt deels plaats via de volgende bovenlokale Green Deals: Warmtenet Maastricht, Duurzame Energiecentrale Limburg, Zero Emission Busvervoer, Zero Emission Stadslogistiek, Laadinfrastructuur, Energie Prestatiekeuring pilotprojecten.	De inzet van MEA is gericht geweest op het ontwikkelen van services, producten en diensten binnen de verschillende actielijnen; het verbinden van steeds meer nieuwe partijen aan MEA en het sluiten van MEA akkoorden. Inmiddels zijn 9 MEA akkoorden gesloten met 17 verschillende organisaties, waaronder de gemeentelijke organisatie. Binnen de <i>actielijn mobiliteit</i> is gestart met de elektrificering van stadsbussen (2019 is de stadsbus geheel elektrisch) en is gestart met de uitvoering van een stadsbreed dekkend laadinfrastructuur in de openbare ruimte (het totaal in 2016 is 28, capaciteit voor 56 auto's). Binnen de <i>actielijn Wonen</i> wordt gewerkt aan een breed pakket van services en diensten; in 2016 zijn de groenemenukaart (kenniswebsite verduurzaming monumenten), het digitaal Energieloket (ism alle Limburgse gemeenten) en Energiecoaches gerealiseerd. De voorbeeldwoning wordt in 2017 geopend. <i>Gemeente Maastricht</i> tekende ook een akkoord en in 2016 is o.a. de aansluiting van het stadhuis op het warmtenet gerealiseerd. Ook is gestart met de plaatsing van zonnepanelen op 5 gemeentelijke panden en de verledning van de openbare verlichting. Verder heeft een energie-inventarisatie plaatsgevonden bij het totale vastgoedbezit. Binnen de <i>actielijn Industrie</i> is een stevige alliantie met de groot verbruikers in de stad gevormd, is

	<p>gezamenlijk een programma gemaakt gericht op samenwerking en CO2 reductie en zijn MEA akkoorden gesloten.</p> <p>Naast de genoemde verbanden zijn in 2016 regionale, bovenregionale (o.a. OpZuid) en internationale (Interreg) meerjarige verbanden aangegaan.</p>
<p>DECL (Duurzame Energie Centrale Limburg) Het duurzaam alternatief voor de windmolens in Maastricht is vervangen door een waterkrachtinitiatief te Roermond. De inspanningen zijn nu gericht op het faciliteren van het initiatief om verschillende onderdelen van de duurzame energiecentrale Maastricht alsnog, gelet op de besluitvorming, te realiseren. Dit zijn de zonne-energiecentrale en de biomassa-centrale.</p> <p>De gemeente zal de voortgang van de realisatie van de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg en de realisatie van biomassa-centrale faciliteren. Voor de levering van stoom/warmte aan de bedrijven is het noodzakelijk dat een onder- en/of bovengrondse warmteleiding wordt aangelegd voor het transport van energie vanaf de biomassa-centrale naar de verschillende bedrijven.</p>	<p>In december 2014 is de Omgevingsvergunning voor de zonne-energiecentrale Belvédère verleend. De Omgevingsvergunning voor de biomassa-centrale is verleend en onherroepelijk. In verband met het faillissement van Imtech op 13 augustus 2015 zijn de verleende vergunningen overgegaan naar de curator. De curator dient nog een besluit te nemen over de afhandeling van het project DECL en/of partijen geïnteresseerd zijn in de hele of gedeeltelijke overname van het project.</p> <p>De gemeente ondersteunt dit proces maximaal om een doorstart van de zonne-energiecentrale en biomassa-centrale mogelijk te maken. De provincie Limburg heeft in 2016 de twee overeenkomsten, te weten de Realisatie- en Subsidie-overeenkomst met Imtech ingetrokken.</p>

► Afval

Inzamelen, preventie en hergebruik afval	
Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
<p>Het jaar 2016 staat op afvalgebied voornamelijk in het teken van uitwerking van het in voorbereiding zijnde Meerjarenbeleidsplan Afval (MJBPA) 2016-2020.</p> <p>Op weg naar een afvalloze stad zal de hele gemeentelijke keten wat betreft huishoudelijk afval op een kritische en creatieve manier tegen het licht worden gehouden. De uitwerking zal in nauwe samenwerking met burgers, belangengroepen en andere stakeholders op worden gepakt. Voor 2016 betekent dat op wijk-, buurt- en locatie niveau met de bewoners proefprojecten worden uitgevoerd om het strategische afvalbeleid uit het MJBPA Afval te vertalen naar het operationele niveau. Na de proeven wordt het operationele beleid vervolgens geïmplementeerd. 2016 is dan ook een overgangsjaar naar een nieuw afvalbeheer.</p> <p>Voor eind 2016 is oplevering van het nieuwe milieupark op Het Rondeel voorzien. Dit milieupark vervangt het bestaande milieupark Noorderbrug, dat ontmanteld wordt in het kader van de Noorderbrug-plannen. Het nieuwe milieupark wordt ingericht op de principes van de Activiteitenregeling milieubeheer. De milieuparken worden geëxploiteerd door de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas, waarin Maastricht, Meerssen en Valkenburg samenwerken.</p>	<p>Het beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020 is door de raad in april 2016 unaniem vastgesteld.</p> <p>In 2016 zijn de afvalproeven in een drietal buurten (Boschpoort Hoogbouw, Boschpoort Laagbouw, Jekerkwartier Noord) voorbereid d.m.v. burgerparticipatie. Bewonerspanels uit die drie buurten hebben zelf inzamelsystemen voor een vijftal afvalsoorten bedacht, waarmee de door de raad bepaalde doelstellingen kunnen worden benaderd. Met de gekozen inzamelsystemen wordt in 2017 proefgedraaid in betreffende buurten, als voorbereiding op een stadsbrede uitrol vanaf 2019.</p> <p>In 2016 zijn voor het nieuwe milieupark "Het Rondeel" de voorbereidende procedures doorlopen en is gestart met de bouw. De opening is in 2017.</p>

<p>In 2016 zullen ook de eerste concrete vruchten worden geplukt van de regionale samenwerking op afvalgebied, die voortvloeit uit de begin 2015 getekende intentie-overeenkomst met Rd4. In die intentieovereenkomst zijn een viertal “zoekgebieden” geformuleerd die kansrijk zijn voor samenwerking: bundeling van afvalvolume van alle afvalstromen c.q. grondstoffen, milieuparken, inkoop en aanbesteding, optimalisatie van afvalinzameling in het Heuvelland. Die vier zoekgebieden zijn in 2015 nader onderzocht. Waar samenwerkingsvoordelen concreet te maken zijn, zullen die in 2016 worden uitgewerkt en verzilverd.</p>	<p>Eind 2016 is de regionale samenwerking met Rd4 tussentijds geëvalueerd. Geconstateerd is dat de beide uitvoeringsorganisaties (Reinigingsdienst Rd4 en Stadsbeheer Maastricht) op een aantal fronten reeds succesvol samen werken (o.a. gezamenlijke aanbestedingen). Voor een tweetal specifieke samenwerkingsprojecten - regionale milieuparken en regionale afval-app - is een traject afgesproken om in de loop van 2017 te operationaliseren. Daarbij wordt in beide gevallen ook samenwerking gezocht met Meerssen en Valkenburg.</p>
--	--

3. Wat heeft het gekost?

Programma 14	Gemeente-Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
(bedragen x € 1.000)	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
(a) Totale lasten waarvan:	20.253	21.675	21.581	20.303	1.278 V
- Kapitaallasten	708	641	654	563	91 V
- Apparaatskosten	3.789	3.626	3.626	3.604	22 V
- Storting in voorzieningen	384	205	205	447	242 N
- Overige lasten	15.372	17.203	17.096	15.689	1.407 V
(b) Totale baten	19.189	20.557	20.497	20.364	133 N
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	1.064	1.118	1.084	-61	1.145 V
Storting in reserves				418	418 N
Onttrekking uit reserves					
Resultaat	1.064	1.118	1.084	357	727 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings	Jaarrekening 2016
(bedragen x € 1.000)	
Afval (Milieupark Rondeel)	753
Duurzaamheid (MEA)	90
Meetpunt luchtkwaliteit A2	32
Groen, natuur en landschap (o.a. Frontenpark)	2.800

Saldo van baten en lasten

CNME (frictiekosten takenreductie)

Één van de bij de programmabegroting 2012 opgelegde takenreducties betrof de taakstelling CNME. Deze taakstelling is inmiddels geheel gerealiseerd. Het invullen van deze taakstelling door het CNME gaat echter gepaard met personele frictiekosten. Bij de besluitvorming rondom het realiseren van de bezuinigingstaakstelling heeft de gemeente zich verplicht deze frictiekosten te vergoeden. De frictiekosten bedragen voor het jaar 2016 € 0,03 mln. In 2017 zal het CNME voor de laatste keer frictiekosten in rekening brengen.

Mutaties reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

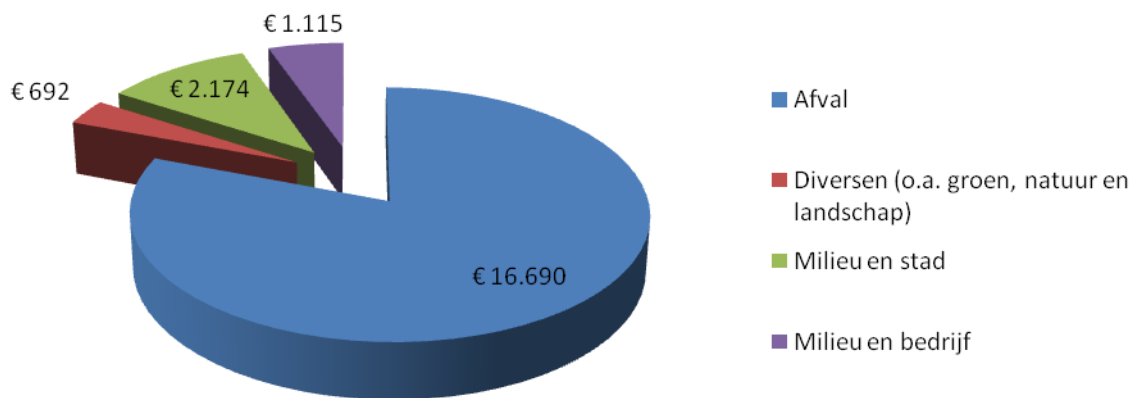
- Egalisatiereserve afval € 0,418 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

- Vrijval voorziening vervanging milieuperrons € 0,500 mln. V

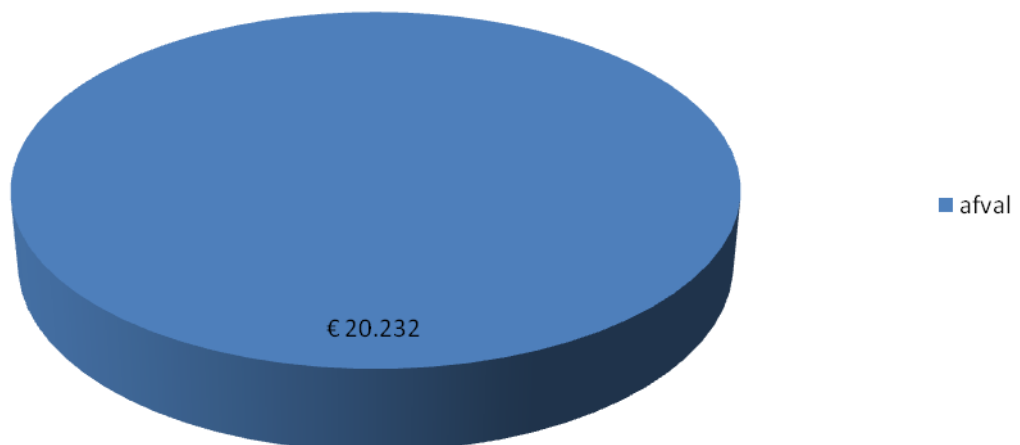
Programma 14: lasten

bedragen x 1.000

Programma 14: baten

bedragen x 1.000

Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Het behouden van een solide financiële huishouding zodat doelstellingen van andere programma's financieel gedekt zijn.

Dit programma heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt. In het programma zijn belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen zoals de algemene uitkering uit het gemeentefonds, algemene belastingen en rente-inkomsten en rentelasten geraamd. Ook worden op dit programma stelposten voor toekomstige gemeentebrede kostenposten zoals kapitaallasten opgenomen.

► *Beleidsmatige context*

- *Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, 24-06-2008)*
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdracht

E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
----	--

- *Strategische nota's*
  - Kadernota Reserves en Voorzieningen (raad, 23-06-2009)
  - Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement (raad, 23-06-2009)
  - Kadernota Governance (raad, 20-12-2011)
  - Verordeningen financiële functie (raad, laatste wijziging 23-4-2013)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programmaonderdeel levert indirect een bijdrage aan de maatschappelijke effecten bij alle andere programmaonderdelen. De financiële positie van de gemeente Maastricht wordt uitgedrukt in onderstaande indicatoren.

Indicatoren	2014	2016	ambitie 2016
Flexibiliteit begroting (ombuigingen, verhouding structureel incidenteel, sluitende begroting)	Voldoende	Voldoende	Voldoende
Weerstandsvermogen	Zie paragraaf 3.3		
Schuldenpositie (leningen, garantstellingen en waarborgen)	Voldoende	Voldoende	Goed
Lokale lasten (coelo-opgave)	Voldoende	Voldoende	Goed
Grondexploitaties	Voldoende	Voldoende	Goed
Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen (toereikendheid onderhoudsbudgetten/voorzieningen)	Voldoende	Voldoende	Goed

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

► *Algemene Inkomsten en uitgaven*

Een sluitende meerjarenbegroting waarbij sprake is van materieel begrotingsevenwicht
(structurele lasten worden afgedekt met structurele opbrengsten)

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Realisatie jaarschijf 2016 van de	De efficiencytaakstelling voor 2016 is gerealiseerd.

efficiencytaakstelling van € 10,6 mln. en takenreductie 2011-2018 binnen afspraken coalitieakkoord.	
In een proces met college en raadsfracties komen tot een structureel dekkingsplan voor 2016 e.v. om de tekorten als gevolg van de rijksbezuinigingen op te vangen.	Gerealiseerd.
Monitoren rijksbeleid en financiële gevolgen daarvan voor onze begroting.	Gerealiseerd.
Maximale verwerving van externe subsidies.	Gerealiseerd. Een overzicht van de resultaten staan in de bijlage Overzicht EU-subsidies
Vorbereiding en invoering wetgeving vennootschapsbelasting voor gemeenten	Vanaf 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Een stuurgroep heeft de consequenties hiervan voor de gemeente in kaart gebracht. De inventarisatie is in 2016 afgerond; ook hebben er in 2016 al gesprekken hierover met de belastingdienst plaatsgevonden. Het doel daarvan is het vinden van overeenstemming over de vennootschapsbelastingpositie van de gemeente. Deze gesprekken worden in 2017 - zowel door de gemeente zelf als ook op landelijk niveau - voortgezet, en naar verwachting in 2017 afgerond. De aangifte vennootschapsbelasting over het jaar 2016 zal door de gemeente uiterlijk 1 november 2017 moeten worden ingediend. Aangezien de gesprekken nog lopen is door de belastingdienst uitstel tot genoemde datum verleend.
Vernieuwing BBV (nieuw)	Een werkgroep heeft de gevolgen van het wijzigingsbesluit BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de nieuwe BBV notities (rente, overhead, grondexploitaties, verbonden partijen) voor de gemeente Maastricht in kaart gebracht. De wijzigingen zijn van toepassing met m.i.v. begroting 2017 of begroting 2018. De voorbereiding van de verplichte taakvelden en de basisset verplichte beleidsindicatoren voor de begroting 2017 is behandeld in de raadscommissie B&V (d.d.11 mei 2016). De voorbereiding van de financieel technische wijzigingen (taakvelden, overhead, rente en grondexploitaties etc.) wordt doorgevoerd in de financiële begroting 2017.

Inzichtelijk maken financiële risico's en zo goed mogelijk beheersen.

Voldoende weerstandsvermogen om deze risico's af te dekken.

Beoogde prestaties 2016	Realisatie 2016
Verder gaan met de implementatie van risicomangement systeem.	Via de P&C-cyclus worden jaarlijks de risico's geactualiseerd. Vanuit control ligt de focus op de grote risicovolle projecten (Belvédère en 3 decentralisaties Sociaal Domein).
De kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.	Gerealiseerd.
De spelregels van het treasury statuut worden opgevolgd.	Gerealiseerd.
Streven naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.	Bij jaarrekening 2015 een controleverklaring met beperking. Deze verklaring houdt in dat er accountantsonzekerheden m.b.t. de controle zijn blijven bestaan. De hoofdreden daarvan is het feit dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) geen goedkeurende controleverklaring krijgt. Zij kunnen namelijk niet aantonen dat de PGB - uitgaven en de

	prestatielevering van de zorgaanbieders rechtmatig hebben plaatsgevonden. Daarnaast ontbreken enkele controleverklaringen van kleinere zorgaanbieders. Kortom: de beperking in de verklaring heeft betrekking op processen die buiten directe invloedssfeer van de gemeente hebben gelegen.
Voldoen aan de eisen van de provinciale toezichthouder om te komen tot een meerjarig repressief toezicht.	Gerealiseerd (tot en met begrotingsjaar 2016 toezichtarm).

Betaalgedrag gemeente Maastricht						
	2012	2013	2014	2015	2016	Ambitie 2016
Aantal tijdige betalingen binnen 30 dagen (%)	81%	86%	94%	95%	92%	90%

3. Wat heeft het gekost?

Programma 15 (bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening 2015	Begroting 2016, primitief	Begroting 2016, na wijziging	Rekening 2016	Resultaat 2016
(a) Totale lasten waarvan:	15.655	14.533	17.520	12.130	5.390 V
- Kapitaallasten	4.659	2.533	5.955	5.939	16 V
- Apparaatskosten	843	2.646	1.289	773	516 V
- Storting in voorzieningen	2.667				3.425 N
- Overige lasten	7.486	9.354	10.276	5.408	8.293 V
- Vennootschapsbelasting				10	10 N
(b) Totale baten	293.232	301.135	302.798	305.653	2.855 V
(a-b) Totaal van saldo baten en lasten	-277.577	-286.602	-285.278	-293.523	8.245 V
Storting in reserves	24.445	25.195	23.700	28.950	5.250 N
Onttrekking uit reserves	44.060	31.551	33.587	32.925	662 N
Resultaat	-297.192	-292.958	-295.165	-297.498	2.333 V
Incidenteel resultaat					2.095 V

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen

Investerings (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2016
Productiemiddelen / werkomgeving	2.496
Bestuursondersteuning	80
Huisvesting services	1.549

Saldo van baten en lasten

Algemene Uitkering gemeentefonds(AU)

De afwijking € 3,290 mln. nadelig is op basis van een nadere analyse van de decentralisatie-uitkeringen, taakmutaties en nog niet gedekte prijsindex (loon- en materiële kosten).

CAO stijging

Van de CAO stijging ad 3% is slechts 1% (gehanteerde prijsindex) bij de begroting 2016 vertaald. Voor de overige 2% is nog geen dekking. Dit betreft een structurele post ad € 1,500 mln. nadelig. In de toekomst worden de gevolgen van indexering meegenomen in de Kaderbrief.

Individueel keuzebudget

Voorziening (vereist BBV) voor de 7 maanden vakantietoeslag 2016 welke zal worden uitgekeerd in mei 2017. Het betreft een eenmalig nadeel groot € 2,800 mln. als gevolg van een systeemwijziging.

Dividend

Er wordt een nadeel verwacht op het dividend van Enexis € 0,076 mln. en BNG € 0,045 mln. Daarnaast zijn er voordelen op de terugbetaling Wonen Boven Winkels € 0,421 mln., Agio Liquidatie Escrow verkoop Essent € 0,163 mln., liquidatie Bestuursacademie Zuid Nederland € 0,013 mln. en de verkoop aandelen LIOF € 0,012 mln. Per saldo € 0,488 mln. voordelig.

Rente

Bij de opmaak van de begroting 2016 werd er een positief renteresultaat verwacht van € 4,612 mln. Nu, bij de opmaak van de jaarrekening, is er ten opzichte van dit begrote renteresultaat een nadeel te melden van € 0,788 mln. Het rentenadeel ten opzichte van de begroting wordt vooral veroorzaakt door lagere rente-inkomsten, welke berekend worden over de boekwaarde per 1 januari 2016 van alle gemeentelijke activa. Gedeeltelijk werd dit gecompenseerd door lagere rentelasten op aangetrokken korte en lange financieringen.

Risicobuffer en stelpost onvoorzien

bedragen x € 1.000	
Post onvoorzien (begroot)	242 V
Risicobuffer (begroot)	1.587 V
Omzetbelasting RHCL	23 N
Geusseltbad procedures	297 N
Tariefsverlaging Geusseltbad	21 N
MTB NV	1.233 N
Opvang dak- en thuislozen	100 N
Totaal	155 V

Belastingopbrengsten

Het nadelig resultaat € 0,216 mln. is als volgt te specificeren naar de onderstaande belastingsoorten:

bedragen x € 1.000	Kosten	Opbrengsten	Resultaat
Onroerende zaakbelasting	0 N	99 N	99 N
Hondenbelasting	26 N	62 V	36 V
Lasten en heffing invordering	812 N	0 N	812 N
Toeristenbelasting	0 N	900 V	900 V
Precariorechten	0 N	241 N	241 N
Totaal	838 N	622 V	216 N

Storting in reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

• Egalisatiereserve I&A	€ 0,328 mln. N
• Organisatieontwikkeling/frictie	€ 0,123 mln. V
• Bedrijfs/egalisatiereserves	€ 0,579 mln. N
• Productiemiddelen	€ 0,256 mln. N
• Herstructurering MTB (omzetting)	€ 2,370 mln. N
• Vruchtboomfonds	€ 1,840 mln. N

Onttrekking uit reserves (afwijkingen t.o.v. begroting)

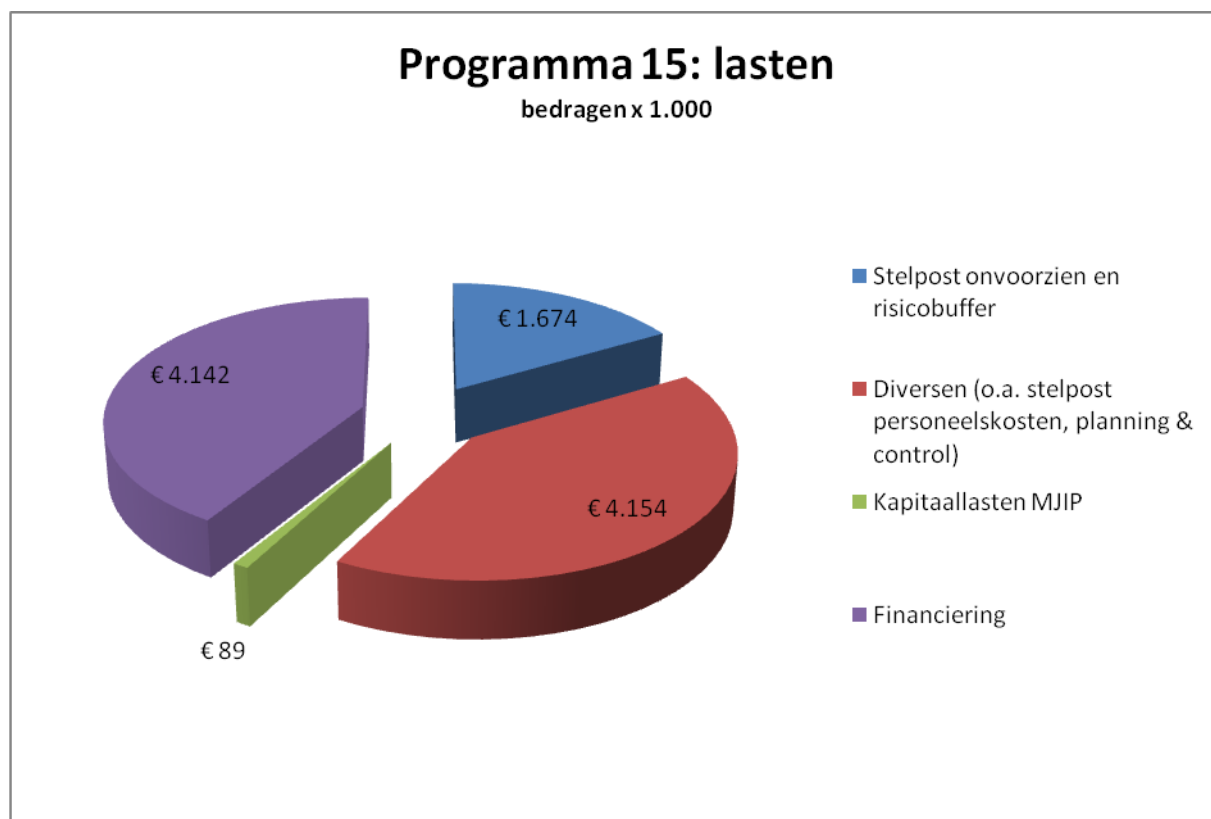
• Herstructurering MTB	€ 0,538 mln. V
• Bedrijfs/egalisatiereserves	€ 0,362 mln. N
• Productiemiddelen	€ 0,838 mln. N

Bijdrage incidentele dekking

• Vrijval algemene reserve	€ 1,900 mln. V
• Vrijval cofinancieringsfonds	€ 3,100 mln. V
• Vrijval egalisatiereserve I&A	€ 0,200 mln. V
• Vrijval reserve I&A	€ 1,000 mln. V
• Vrijval reserve productiemiddelen	€ 1,370 mln. V
• Voordelen diverse lasten en baten	€ 1,078 mln. V
• Vrijval voorziening functioneel leeftijd ontslag	€ 0,030 mln. V

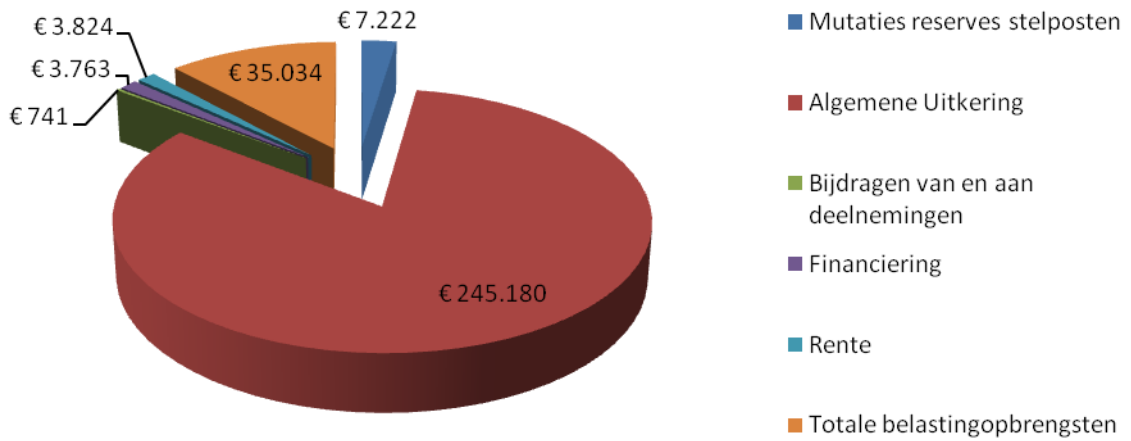
Incidenteel resultaat

Via de septembercirculaire 2016 heeft de gemeente Maastricht in het jaar 2016 middelen gekregen voor de versterking van de gemeentelijke aanpak Jihadisme (decentralisatie-uitkering). De lokale integrale aanpak moet nog uitgewerkt worden. De verkregen middelen ad € 0,320 mln. worden daarom gestort in de reserve nog uit te voeren Gemeentefonds. In het kader van rechtmatigheid worden deze middelen pas in het volgend begrotingsjaar gestort in de reserve "Nog uit te voeren Gemeentefonds".

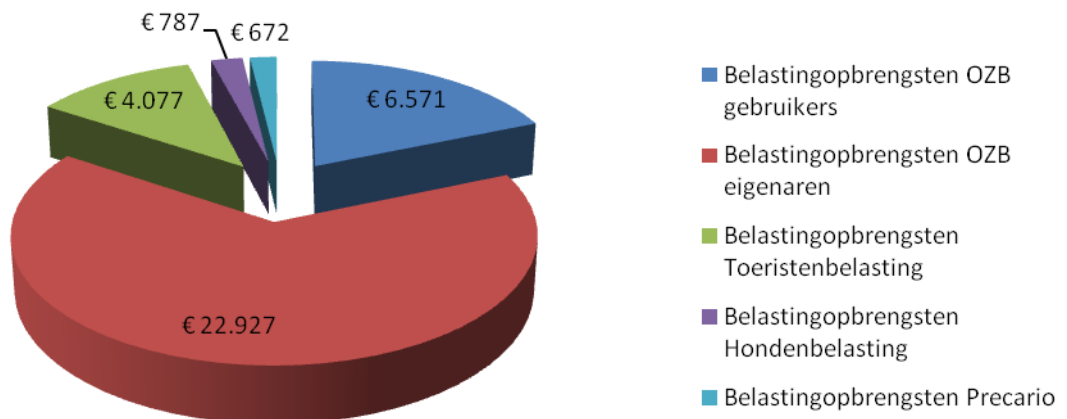
Programma 15: baten

bedragen x 1.000

Specificatie totale belastingopbrengsten

bedragen x 1.000

Hoofdstuk 3

Verplichte paragrafen

3.1 Lokale lastenparagraaf

De onderwerpen die de paragrafen bij de begroting en het jaarverslag behandelen, zijn cruciaal voor het bereiken van de gemeentelijke doelen. De programma's geven aan wat we willen realiseren (programmabegroting) en wat we gerealiseerd hebben (programmaverantwoording). De paragrafen geven inzicht in de uitvoerbaarheid en haalbaarheid hiervan.

3.1.1 Beleid

In 2016 hebben wij, conform de begroting 2016, een algemene prijsindex toegepast van 1,0%. Van dit percentage is alleen afgeweken ten aanzien van de tarieven voor milieuparken, grof huishoudelijk afval, parkeren en begraafrechten.

Milieuparken/Grof huishoudelijk afval

In de aan de raad voorgelegde begroting van de gemeenschappelijke regeling Geul en Maas zijn de tarieven van de milieuparken voor het jaar 2016 vastgelegd. De inwonerbijdrage is niet gewijzigd en gehandhaafd op € 14,87. De tarieven aan de poort zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2015, met uitzondering van de tarieven voor het aanbieden van grof huishoudelijk afval. Deze zijn geïndexeerd met 30%, zoals vastgesteld door de gemeenschappelijke regeling Geul en Maas. De oorzaken van deze verhoging zijn de verhoogde verwerkingskosten en doorbelasting van de door het Rijk ingevoerde afvalstoffenbelasting.

Parkeren

In overeenstemming met het coalitieakkoord zijn de parkeertarieven van het straatparkeren (parkeertickets en vergunningen) in 2016 ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2015. De tarieven voor het garageparkeren, Park en Ride (P+R) en de Park en Walk (P+W) parkeerterreinen, zijn conform de PPS afspraken binnen de ringenstructuur geïndexeerd. In 2013 is het P+R terrein Noord (Beatrixhaven) geopend. Het P+R terrein kent een combitarief voor parkeren (gratis) en een reis per shuttle bus of treinreis van en naar Maastricht. In 2016 was dit tarief € 1 per persoon.

Begraafrechten

In 2015 is een scan 'bedrijfsvoering begraafplaats' uitgevoerd. Hieruit zijn belangrijke bouwstenen voortgekomen voor het bedrijfsplan dat in 2016 aan de raad is voorgelegd. In 2016 is een openbare marktconsultatie gestart met het oog op mogelijke investeringen vanuit de markt. Gedacht wordt aan een uitvaartgebouw, nieuwe product-marktcombinaties en uitbesteding van de bedrijfsvoering van de algemene begraafplaats door zowel gemeente als particuliere ondernemers.

Door een sterke toename van het aantal crematies in Maastricht (70%) zijn de inkomsten uit begravingen teruggelopen. De exploitatie van de begraafplaats zal dan ook op termijn naar beneden bijgesteld moeten worden. Hiertoe vindt onderzoek plaats. Met oog op de marktpositie zijn de tarieven - net zoals in 2013, 2014 en 2015 - op gelijk niveau gebleven en niet geïndexeerd.

3.1.2 WOZ/OZB

Jaarlijks vindt er een herwaardering op basis van de Wet WOZ plaats van alle woningen en niet-woningen in de gemeente Maastricht. Voor het belastingjaar 2016 heeft een herwaardering plaatsgevonden met als waardepeildatum 1 januari 2015.

Gemiddeld is de waarde van de woningen per 1 januari 2015 met 4,0% gestegen ten opzichte van de vorige herwaardering. Voor niet-woningen bedraagt de stijging 0,0% (ongewijzigd waardeniveau). Betreffende belastingjaar 2016 zijn in 2016 1.212 bezwaarschriften ontvangen tegen WOZ-beschikkingen van woningen en 445 tegen WOZ-beschikkingen van niet-woningen, totaal 1.657 WOZ-bezwaarschriften.

In 2016 is er tegen 2,0% van de WOZ-beschikkingen van woningen bezwaar gemaakt (dit is iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 1,8%). Van de afgehandelde bezwaren zijn er 58,8% afgewezen en 41,2% (deels) toegekend.

In 2016 is er tegen 8,4% van de WOZ-beschikkingen van niet-woningen bezwaar gemaakt (dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 6,1%). Van de afgehandelde bezwaren zijn er 62,6% afgewezen en 37,4% (deels) toegekend.

3.1.3 Reclamebelasting

Met ingang van 2009 is een reclamebelasting (ex. 227 GW) ingevoerd om zodoende een impuls aan het centrummanagement te geven. De realisatie van de reclamebelasting blijft (vanaf de invoering in 2009) structureel achter bij de begroting. Hiervan zal financiële compensatie plaatsvinden bij de Kaderbrief 2017 door ophoging van de structurele meeropbrengsten van de toeristenbelasting.

3.1.4 Lokale lastendruk

Het onderzoeksinstituut Coelo (Universiteit Groningen) brengt jaarlijks een ranglijst uit van de lokale lasten in de diverse gemeenten van Nederland ("Atlas van de lokale lasten"). Daarbij worden gemeenten vergeleken voor wat betreft de lokale lasten (OZB, rioolbelasting, afvalstoffenheffing). De gemiddelde lastendruk in 2016 in Maastricht wordt door Coelo berekend voor eenpersoonshuishoudens op € 694 (€ 689 in 2015) en voor meerpersoonshuishoudens op € 729 (€ 724 in 2015). Hiermee staat gemeente Maastricht op plaats 20 van de 36 grote gemeenten (plaats 19 van 35 in 2015) (nr.1 is de goedkoopste gemeente).

Bij de berekening van de component afvalstoffenheffing is door Coelo rekening gehouden met een gemiddeld gebruik van 64 afvalzakken voor een meerpersoonshuishouden. Rekening houdend met het werkelijk gebruik (van 30 restzakken) bedraagt de lastendruk in Maastricht € 702 voor meerpersoonshuishoudens en staat daarmee op plaats 14 (plaats 11 in 2015).

Voor bedrijven is de lastendruk gemiddeld gezien alleen gestegen met de indexering/inflatie. In individuele gevallen kan dit anders zijn, doordat de waardeontwikkeling bij niet-woningen erg verschilt door de grote variatie aan soorten objecten in deze categorie. In deze categorie vallen courante objecten (bijvoorbeeld winkels en kantoren) en incurante objecten (bijvoorbeeld het ziekenhuis, scholen, musea, transformatorhuisjes en industriële objecten).

In onderstaande tabel zijn drie voorbeelden opgenomen van de ontwikkeling van de lastendruk (voor de vergelijkbaarheid is de WOZ-waarde 2015 in de drie gevallen gelijk).

Soort object	WOZ-waarde 2015 in Euro	waarde-ontwikkeling in %	WOZ-waarde 2016 in Euro	Lokale lasten 2015 in Euro	lokale lasten 2016 in Euro	lastendruk 2016 t.o.v. 2015
Winkel	650.000	2,5	666.250	3.339,35	3.442,74	3,0%
Kantoor	650.000	0	650.000	3.339,35	3.369,94	0,9%
School	650.000	-2,5	633.750	3.339,35	3.297,14	-1,3%

De lokale lasten bestaan uit OZB-niet-woningen (eigenaren- en gebruikersdeel), rioolheffing (eigenaren- en gebruikersdeel), reinigingsrecht (vastrecht en 30 restafvalzakken).

3.1.5 Opbrengsten belastingen

De totale opbrengsten van de belangrijkste belastingen zijn opgenomen in onderstaande tabel (bedragen x € 1.000):

Belasting	Geraamde opbrengst 2016	Gerealiseerde opbrengst 2016	Vershil
OZB eigenaar woningen	13.975	13.867	108 N
OZB eigenaar niet-woningen	8.934	9.060	126 V
OZB gebruiker niet-woningen	6.689	6.571	118 N
Hondenbelasting *)	725	787	62 V
Toeristenbelasting	3.177	4.077	900 V
Precariorechten	913	672	241 N
Reclamebelasting	939	683	256 N
Rioolheffing	13.027	12.710	317 N
Afvalstoffenheffing (incl. verkoop restzakken)**	16.215	16.006	209 N
Totaal	64.594	64.433	161 N

*) De bedragen zijn exclusief kwijschelding

***) Realisatie bestaat uit opbrengsten afvalstoffenheffing (€ 14.066) + reinigingsrecht (€ 496, exclusief BTW) + restzakken (€ 1.444)

Toelichting op de tabel

Het belastingresultaat wordt wat betreft de *rioolheffingen en afvalstoffenheffingen* via de programma's 13 en 14 afgewikkeld. De werkelijke belastingopbrengsten van deze twee belastingen laten ten opzichte van de begroting een tekort zien van per saldo € 526.000; gerealiseerd door de rioolheffingen (- € 317.000) en reinigingsheffingen (- € 208.000). De reinigingsheffingen bestaan uit afvalstoffenheffing (€ 115.000), reinigingsrechten (- € 279.000) en opbrengsten restzakken (- € 44.000). Ten opzichte van de managementrapportage werd een tekort van € 679.000 verwacht. De opbrengsten van rioolheffingen zijn lager dan begroot, vooral door een lager waterverbruik van (grote) bedrijven. Deze tendens neemt sinds enkele jaren toe en hangt waarschijnlijk samen met de ontwikkelingen van de economische bedrijvigheid in de industriële sector. Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) heeft een looptijd tot 2018, in 2017 zal een nieuw GRP worden opgesteld. In het kader daarvan zal een nieuwe kostendekkingparagraaf worden opgesteld, op basis daarvan kan vervolgens worden beoordeeld welke consequenties dit heeft voor de (tarieven van de) rioolheffing vanaf 2018. De opbrengsten van de reinigingsheffingen wordt vooral veroorzaakt door een lagere opbrengst van het reinigingsrecht. Meer bedrijfsruimten staan leeg en meer bedrijven maken gebruik maken van een bedrijf voor het inzamelen van bedrijfsafval.

De werkelijke opbrengsten van de *overige belastingen* laten ten opzichte de begroting een overschot zien van per saldo € 365.000 zien. Ten opzichte van de managementrapportage werd nog een tekort van € 282.000 verwacht.

De realisatie van *precariobelasting en reclamebelasting* blijft structureel achter bij de begrote bedragen. Bij invoering van de reclamebelasting zijn de legestarieven precario in het betreffende gebied gehalveerd, waarbij het begrote bedrag onvoldoende is aangepast. Na invoering van de reclamebelasting heeft een aantal ondernemers hun reclame-uitingen definitief verwijderd, waardoor de realisatie structureel lager is dan de begroting. De realisatie van *onroerende zaakbelastingen* (OZB) wijkt nauwelijks af van de begroting. Het voordeel op *toeristenbelasting* bedraagt € 900.000. Deze is ruim hoger dan begroot doordat het aantal (overnachtingen van) toeristen al enkele jaren een stijgende tendens laat zien. De stijging van het aantal overnachtingen leidt daardoor tot een extra opbrengst, bovenop de beoogde extra opbrengst van € 600.000 om te voldoen aan het coalitieakkoord.

Met ingang van 2007 is door de minister van BZK de zogenaamde Macronorm geïntroduceerd: de procentuele stijging van de landelijke OZB opbrengst mag niet meer bedragen dan deze norm. Met een procentuele opbrengststijging van 1,0% blijft Maastricht binnen de voor het jaar 2016 gestelde norm van 1,57% (oorspronkelijk bedroeg deze 2,7%, maar is bijgesteld naar 1,57% vanwege overschrijding van de norm in 2015).

3.1.6 Kwijtschelding

Indien men niet in staat is een aanslag te betalen, dan wordt kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing gebruikersdeel en voor de 1e hond. Het totaal over 2016 kwijtescholden bedrag is € 1,918 mln. Dat is 3,6% meer dan in 2015, zijnde € 1,851 mln. Er hadden meer mensen recht op kwijteschelding en ook vaker voor het volledige bedrag.

In 2016 hebben in totaal 10.486 (was 7.926) burgers een verzoek tot kwijteschelding gedaan. Hiervan wordt aan 5.390 (was 4.706) personen automatisch kwijteschelding verleend. Op 31 december 2016 waren 4.945 van de handmatige verzoekschriften afgehandeld (97%). In 2017 worden de overige 151 verzoekschriften binnen de daarvoor geldende termijnen afgehandeld.

3.2 Bedrijfsvoering

3.2.1 Bedrijfsvoeringsprogramma's/projecten

In deze paragraaf vindt u de stand van zaken van de projecten/programma's die voor de organisatieontwikkelingen en de bezuinigingsopgave in 2016 zijn opgepakt.

Regionale samenwerking

Eind 2015 is de Gemeenschappelijke regeling voor bedrijfsvoeringstaken de gemeenschappelijke regeling SSC Zuid-Limburg opgericht.

Deelnemers zijn de centrumgemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen. Hierin worden in eerste instantie de taken op het gebied van inkoop, ICT en personeels- en salarisadministratie gebundeld. Het jaar 2016 stond nog vooral in het teken van voorbereiding van de samenwerking en het inrichten van de nieuwe organisatie. Wel was de gezamenlijke inkoop operationeel. De gezamenlijke trajecten leverden inkoopvoordelen op. De operationele diensten op het gebied van ICT en PSA kunnen pas in 2017 geleverd worden zodra de betrokken medewerkers geplaatst zijn in het SSC-ZL. Met de gemeente Eijsden-Margraten zijn door Maastricht activiteiten uitgevoerd om de personeels- en salarisadministratie te innoveren, teneinde deze op termijn over te hevelen naar het SSC-ZL.

Personeel en organisatie

In 2016 is de basis gelegd voor de vernieuwde HRM-visie voor onze organisatie, waarin de beweeglijkheid, de flexibiliteit en de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers centraal staat. Op die manier kan de komende jaren worden ingespeeld op de opgaven en uitdagingen, waarmee onze organisatie, onze stad en onze regio te maken heeft. In dat kader zijn er in 2016 een aantal relevante zaken gerealiseerd:

- In samenwerking met de partners van het SSC-ZL zijn stappen gezet op het gebied van E-HRM (o.a. modules roosterplanning en verzuimmanagement zijn geïmplementeerd).
- De in-, door- en uitstroomprocessen voor nieuw en zittend personeel zijn onderwerp van een zogenaamd 'lean'-traject geweest. Zowel team P&O als het Facilitair bedrijf waren hierin betrokken en het betekent dat processen voor managers en medewerkers nu veel sneller verlopen en de foutenkans drastisch is verlaagd. Ook is het eigenaarschap van het proces duidelijk belegd.
- In het voorjaar heeft het gemeentebrede Medewerkeronderzoek plaatsgevonden. Het responspercentage was hoog (76,6%) en het biedt op teamniveau input voor acties gericht op het verder vergroten van het werkplezier in onze organisatie.
- Er is een start gemaakt met een alternatieve aanpak van strategische personeelsplanning, die voortaan op organisatieonderdeel-niveau is gericht.
- In het najaar is de gemeentelijke opleidingsgids "Learn@Maastricht" voor management en medewerkers Europees aanbesteed en gegund, waardoor de continuïteit van het opleidingsaanbod voor managers en medewerkers gewaarborgd wordt.
- Sinds september 2016 neemt Gemeente Maastricht wederom deel aan het traineetraject 'Richting Zuid' (2016-2018), waaraan ook andere gemeenten uit onze Limburgse provincie participeren. Deelname aan het traineeprogramma is van positieve invloed op de gemeente Maastricht als aantrekkelijk werkgever en versterkt onze positie op de arbeidsmarkt.

- Het ambtelijk integriteitbeleid is verder verankerd en geprofessionaliseerd. Zo is een intern meldpunt integriteit opgericht en zijn drie vertrouwenspersonen integriteit opgeleid (hierna meer over het thema integriteit).

Integriteit

De afgelopen jaren is gewerkt aan de implementatie van dit integriteitbeleid. Er wordt op drie niveaus aan integriteit gewerkt:

- Bewustwording
- Managen van integriteit
- Verankeren van het leerproces

We gaan achtereenvolgens in op de uitvoering en resultaten van het integriteitbeleid in 2016.

Bewustwording

Bewustwording is gericht op huidige en nieuwe medewerkers. Elke nieuwe medewerker die in dienst bij onze gemeente komt, legt verplicht de ambtseed af. Dit is meer dan een rituele handeling; het vindt plaats tijdens een module in het introductieprogramma waarin onder andere de gedragscode, een integriteitquiz en de Regeling Integriteitmeldingen aan de orde komen. De module sluit formeel af met het afnemen van de ambtseed door de gemeentesecretaris, in aanwezigheid van de integriteitcoördinator. In 2016 hebben 109 mensen de ambtseed afgelegd. Voor elke manager en medewerker komt vervolgens integriteit in de gesprekkencyclus terug; integriteit is een kerncompetentie voor elke medewerker en dus ook altijd onderwerp van gesprek. Daarnaast is de leermodule 'morele oordeelsvorming' inmiddels voor iedereen verplicht gesteld en in 2016 gevolgd door 14 managers en 61 medewerkers. In 2016 is deze module onderdeel geweest van een grote Europese aanbesteding van leermodules; hierdoor kan vanaf 2017 in grote aantallen hieraan doorgewerkt worden.

Managen van integriteit

Op 23 december 2015 heeft het College van B&W de vernieuwde regeling integriteitmeldingen vastgesteld. Dat betekent dat 2016 het eerste jaar is geweest waarin met deze regeling is gewerkt. Het is in dat opzicht ook een 'opbouwjaar' geweest. Wat in 2016 is gerealiseerd:

- Intern meldpunt integriteit opgericht. Twee functionarissen door het College benoemd als lid van het meldpunt. Het meldpunt is laagdrempelig en eenvoudig toegankelijk langs diverse kanalen;
- Uitbreiding van één naar drie vertrouwenspersonen integriteit (VPI) in de organisatie. Deze functionarissen zijn in die rol benoemd door het College;
- De VPI's zijn ingeschreven voor een gecertificeerd opleidingstraject (BIOS/CAOP). Eind 2016 was 1 VPI gecertificeerd; 2 anderen volgen begin 2017.

De integriteitcoördinator heeft in de eerste helft van 2016 een ronde gemaakt langs de managementteams van de grotere organisatieonderdelen. Hierbij is de nieuwe Regeling Integriteitmeldingen toegelicht.

In 2016 hebben de VPI's met 15 mensen gesprekken gevoerd. Bijna alle gesprekken gingen over ongewenst gedrag, tweemaal ging het ook om een integriteitschending. Dit heeft 4 keer geleid tot het advies om melding te maken bij het intern meldpunt integriteit. Het intern meldpunt heeft in 2016 in totaal negen kwesties binnengekregen. In drie gevallen is het tot een officiële melding gekomen. In twee gevallen heeft verkenning opgeleverd dat er onvoldoende gronden waren voor diepgravend onderzoek, danwel dat te casus van onvoldoende gewicht was. In 1 geval loopt het onderzoek nog.

Ten slotte: in 2016 is wederom het medewerkeronderzoek uitgevoerd; het onderzoek werd door 1267 mensen ingevuld (respons: 76,6%). Integriteit wordt in 2 modules bevraagd, middels 14 vragen. Op de vragen over het naleven van regels (o.a. oneerlijk gebruik personeelsregelingen, aannemen geschenken, belangenverstrengeling) scoort men zeer hoog: 9,4. Dit betekent dat de respondenten het er helemaal mee eens zijn dat we integer zijn op dit gebied. Op het gebied van integriteitbeleving (o.a. veilig mening kunnen geven, aandacht voor integriteit tijdens personeelsgesprekken, respectvolle en integere benadering collega's onderling in werkoverleg) is de score significant verbeterd ten opzichte van 2014. In de antwoorden neigt men naar de score 'mee eens' (6,3).

Informatiemanagement en automatisering

De planvorming voor 2016 heeft plaatsgevonden door middel van portfoliomanagement, een aanpak die al enige jaren door de gemeentelijke organisatie is omarmd. Het MTBV beoordeelde, prioriteerde en stelde de in het lenA-plan 2016 voorgestelde initiatieven vast.

De belangrijkste thema's voor 2016 waren:

3D

Verdere implementatie en verfijning van informatievoorziening en ICT in het sociaal Domein. Dit ter ondersteuning van de beleids- en uitvoeringsprocessen op het gebied van de participatiewet, de jeugdwet en de nieuwe WMO.

Omgevingswet

Onderzoek naar de gevolgen van en planvorming voor de in 2018 te realiseren Omgevingswet is in gang gezet. Met de omgevingswet worden allerlei bestaande wetten samengevoegd, 117 Maatregelen van Bestuur teruggebracht tot 4, uitvoeringstaken herbeoordeeld en waar mogelijk anders georganiseerd. Deze operatie heeft een impact van het niveau 3D. De gevolgen voor processen, informatievoorziening, gegevenshuishouding en automatisering zullen erg groot zijn.

Digitale dienstverlening

Verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening (voortkomend uit het landelijke programma Digitaal 2017 en de interne bestuursopdracht Dienstverlening).

Informatiebeveiligingsbeleid

Informatiebeveiliging is een continue proces en is verder doorontwikkeld. Er is met name extra aandacht geweest rondom awareness van informatiebeveiliging.

SSC-ZL

De realisatie van het SSC ZL heeft verder gestalte gekregen.

Lean

In 2016 hebben weer verschillende leanverbetertrajecten plaatsgevonden binnen de gemeentelijke organisatie. Dit waren o.a. de P&C cyclus, diverse processen bij Sociale Zaken en de processen rondom klachten.

Financiën

- Opleveren van P&C-documenten in samenhang met de vernieuwing BBV en het leantraject P&C-cyclus. Hiertoe is onder leiding van Concernzaken Financiën een gemeentebrede werkgroep samengesteld. Met ingang van 2017 is de programmabegroting centraal opgesteld en conform de nieuwe BBV-regels (overhead centraal, geen kostenplaatsen, geen doorbelastingen etc.).
- Doorvoeren van de wijzigingen in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) die al van toepassing zijn op de jaarstukken 2016.
- Coördinatie van accountantscontrole 2016 nieuwe accountant Deloitte.
- In 2017 is de audit inkoop en aanbestedingen 2016 uitgevoerd.
- Fiscale audit. De eerste fiscale audit is in het eerste kwartaal 2016 afgerond.
- Vanaf 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Een stuurgroep heeft de consequenties hiervan voor de gemeente in kaart gebracht. De inventarisatie is in 2016 afgerond; ook hebben er in 2016 al gesprekken hierover met de belastingdienst plaatsgevonden. Het doel daarvan is het vinden van overeenstemming over de vennootschapsbelastingpositie van de gemeente. Deze gesprekken worden in 2017 - zowel door de gemeente zelf als ook op landelijk niveau – voortgezet, en naar verwachting in 2017 afgerond. De aangifte vennootschapsbelasting over het jaar 2016 zal door de gemeente uiterlijk 1 november 2017 moeten worden ingediend. Aangezien de gesprekken nog lopen is door de belastingdienst uitstel tot genoemde datum verleend.
- De laatste stap aangaande horizontaal toezicht (tax control framework) is ingezet met de implementatie van (zelf)monitoring /fiscale audit. De eerste fiscale audit is 2016 uitgevoerd en afgerond.

Communicatie

Communicatieve organisatie

Bij de gemeente Maastricht behoort communicatie tot de 'core business' van alle medewerkers en is daarmee een lijnverantwoordelijkheid. Het organisatieonderdeel communicatie ondersteunt, adviseert, traint en coacht de organisatie in haar ambitie om communicatiever te worden. Eind 2016 scoorde 60% van de collegevoorstellen een voldoende voor leesbaarheid en zijn vijf teams intensief getraind op hun communicatieve vaardigheden.

Thuis in Maastricht

Het organisatieonderdeel communicatie ontwikkelt de komende jaren www.thuisinmaastricht.nl tot het leidende online platform van en voor (potentiële) bewoners van Maastricht. In TIM worden kennis en nieuws over stad en buurt uitgewisseld en initiatieven gestart. TIM ontwikkelt zich tot het digitale buurtplein waar gesprekken worden gevoerd, ideeën worden gelanceerd en vrijwilligers- en participatieplatforms worden gebundeld en inzichtelijk gemaakt. In 2016 is het platform gelanceerd, aan het eind van het jaar had het ruim vijfduizend unieke maandbezoekers.

Branding

Veel instellingen, bedrijven en organisaties houden zich bezig met aantrekken van bezoekers, bewoners, bedrijven en 'bollebozen' voor Maastricht. Zij bouwen indirect aan het merk Maastricht, en zijn daarvan ook afhankelijk. Branding beoogt voor alle 4 'B's' een sterk merk Maastricht neer te zetten: met een grote naamsbekendheid en een krachtig imago. In 2016 is de brandingstrategie bekrachtigd door het college van B&W en is gestart met de voorbereiding van Maastricht Brand Partners.

Communicatieadvies en –bereik

Naast de dagelijkse advisering van bestuur en organisatie, staat het organisatieonderdeel communicatie voor een efficiënt en effectief bereik van alle Maastrichtenaren. Facebook is in 2016 gegroeid van 13.200 naar 18.900 volgers, Nieuwsbrief van 2.200 naar 5.200 abonnees, Twitter van 8.700 naar 9.700 volgers, de responsive website is gelanceerd, de proef met whatsapp geïntroduceerd, en in de top-8 producten was 17% groei in online afhandeling te zien. Op het gebied van een effectieve advisering experimenteerde het organisatieonderdeel communicatie met online issuemanagement.

Controlling

Verbijzonderde interne controle

In de accountantsverklaring 2014 is aangegeven dat de interne beheersing op orde is. Aandachtspunt is de verbijzonderde interne controle. Mede in lijn met eerdere aanbevelingen van de accountant zijn de eerste stappen gezet richting een versterking van de centrale verbijzonderde controlfunctie door het opstellen van een eerste gemeentebreed interne controleplan. Onderdeel van dit plan is de uitbreiding van formatie op het gebied van interne controle.

Concerncontrolplan

Inspanningen hebben in 2016 onder meer plaatsgevonden op onderstaande thema's:

- Lean maken processen ter verbetering kwaliteit dienstverlening en voor leveren bijdrage invullen efficiencytaakstellingen organisatiedoelen.
- Doorontwikkelen uitvoeren integriteitbeleid (uitwerken aanbevelingen Rekenkamer).
- Risicomanagement aangaande drie decentralisaties en gebiedsontwikkeling Belvédère, het verbeteren van juridische kwaliteitszorg en belastingaangiften in het kader van Horizontaal Toezicht.

Inkoop en aanbestedingen

In 2016 heeft de concerncontroller een audit inkoop & aanbesteding uitgevoerd met als doel het proces inkoop & aanbesteding verder te verbeteren. Aanvullend hierop heeft hij afgelopen jaar leiding gegeven aan de verbetergroep aanbestedingen waar het optimaliseren van het proces rond aanbestedingen centraal staat.

3.2.2 Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

Formatie

De formatie is in 2016 gestegen met 75,94 fte (van 1.415,34 fte in 2015 naar 1.491,28 fte). Na de stijging in 2015 met 70,7 fte vanwege de 3D's (decentralisatie overheidstaken) binnen het sociale domein is de formatie in 2016 voornamelijk gegroeid door de fusie van de sociale diensten van gemeente Maastricht met de sociale dienst Pentasz en de sociale dienst van gemeente Valkenburg aan de Geul.

Efficiency

Jaarlijks wordt bij jaarrekening gerapporteerd over de te behalen efficiencytaakstelling ("hetzelfde doen – in kwantiteit en kwaliteit – met minder middelen"). De totale efficiencytaakstelling 2016 bedraagt € 10,6 mln. en is gerealiseerd.

Tot nu toe is de efficiencytaakstelling vooral gerealiseerd door de aanpassing en aansturing van de organisatie. Het herontwerpen van processen en minder indirecte functies zijn de belangrijkste wijzigingen. Verder is nog steeds een selectieve vacaturestop van kracht in combinatie met gericht beleid om de interne mobiliteit te vergroten. Dit vormt een onderdeel van de bezuinigingsoperatie en moet uiteindelijk bijdragen aan een kleinere, slagkrachtige en flexibele organisatie.

Ziekteverzuim

Het gemeentebrede verzuimcijfer, inclusief lange termijnverzuim, bedraagt 5,91% (in 2015 6,08%). Het verzuim daalt hiermee enigszins ten opzichte van vorig jaar. Het ziekteverzuimpercentage ligt met 5,91% boven de streefnorm van 5,01% voor de 100.000+ gemeenten. De meldingsfrequentie ligt in 2016 net als vorig jaar rond de normwaarde van 1,2.

Evenals in 2015 vormt het langdurig ziekteverzuim ook in 2016 met 4,25% de hoofdmoot van het gemeentebrede verzuim.

Externe inhuur

De externe inhuur bedraagt in 2016 € 17,028 mln. Vooraf zijn met het college en de raad duidelijke afspraken gemaakt over de vermindering van de externe inhuur. Deze afspraak is onverminderd van kracht. Doch om moverende redenen is de externe inhuur incidenteel gestegen.

Hieronder een toelichting op de stijging van de externe inhuur met € 2,9 mln. ten opzichte van vorig jaar. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door externe inhuur voor de 3D's en voor vorming 1UD, ziekte, projecten en vacatureruimte. Het betreft vooral een incidentele ontwikkeling. Zo zal bijvoorbeeld de inhuur voor de 3D's en voor 1UD afnemen in 2017 omdat hiervoor mensen in dienst genomen zijn.

Meer specifiek is de incidentele inhuur gestegen door:

- Sociale zaken door 3D, vorming 1 UD, ziekten, projecten en vacatureruimte € 1,3 mln. inclusief de tijdelijke inhuur van een aantal teammanagers (waarvan 2 het gehele jaar).
- Ondersteuning 3D's € 0,270 mln.
- Inhuur docenten Kumulus € 0,175 mln.
- Aanpak COA € 0,2 mln.
- Hoogwaterveiligheid /MIRT € 0,130 mln.
- Extra projectleiders voor enkele grote bouwprojecten € 0,3 mln.
- Financieel advies en ICT (vraagtoename en noodzakelijke vervanging bij ziekte) € 0,448 mln.
- Begeleidingskosten Europese aanbestedingen (huisvuilwagens, veegmachines en afvalstromen) € 0,100 mln.
- Extra balie publieke dienstverlening voor niet ingezetenen-balie (extra capaciteit in de BackOffice) € 0,169 mln.

In onderstaande tabel is dit inzichtelijk gemaakt:

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inhuur						8.327	10.815	13.474
Inhuur 3D's						1.200	3.284	3.554
Totaal	16.781	12.597	8.600	6.910	7.747	9.524	14.099	17.028

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het (financiële) weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen van de gemeente wordt bepaald door de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken (de weerstandscapaciteit) om een financiële tegenvaller (risico) op te vangen.

3.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te kunnen dekken. Feitelijk betreft het hiermee het vermogen (zowel incidenteel als structureel) om tegenvallers te kunnen opvangen, zonder dat hiervoor bezuinigingen noodzakelijk zijn.

Het weerstandsvermogen is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

	Rekening 2015	Begroting primitief 2016	Rekening 2016
Onvoorzien/risicobuffer	1.529	1.829	1.829
Post onvoorzien	242	242	242
Risicobuffer	1.287	1.587	1.587
Eigen vermogen	45.953	17.681	33.278
Algemene reserve	6.624	6.518	4.724
Overige bestemmingsreserves (exclusief reserve A2)	39.329	11.163	28.554
Langlopende voorzieningen	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0
Weerstandscapaciteit	47.482	19.510	35.107
Totale lasten	563.968	540.848	532.635
Als percentage van de totale lasten	8,4%	3,6%	6,6%

Post onvoorzien/risicobuffer

In de begroting van de Algemene Dienst zijn de posten onvoorzien en risicobuffer opgenomen. De post onvoorzien is bedoeld om incidentele tegenvallers van college en raad met incidentele kosten te dekken. De post risicobuffer dient ter dekking van risico's die manifest worden.

Eigen vermogen

Voor het opvangen van incidentele financiële tegenvallers is het eigen vermogen de aangewezen post. Echter niet het hele eigen vermogen is vrij inzetbaar. De mate van beschikbaarheid van de reserves voor het opvangen van tegenvallers is als volgt:

Algemene reserve: vrij inzetbaar zonder dat dit gevolgen heeft voor de exploitatie.

- Egalisatie reserves: bedoeld voor de opvang van specifieke risico's, niet vrij inzetbaar.
- Beklemd bestemmingsreserves: niet vrij beschikbaar, inzet tast direct de ruimte in de begroting aan (Vruchtboomfonds).
- Financieringsreserves: niet vrij beschikbaar, inzet tast direct de ruimte in de begroting aan.
- Overige bestemmingsreserves: beperkt beschikbaar door bestemming en aangegane verplichtingen. De post overige bestemmingsreserves is exclusief de reserve A2 omdat uit deze reserve een structurele bijdrage aan de begroting is voorzien.

Langlopende voorzieningen

De voorzieningen maken onderdeel uit van het vreemde vermogen en leiden daarom tot (verplichte) uitgaven. Omdat een aantal voorzieningen pas op termijn tot uitgaven leidt, is het mogelijk deze middelen gedurende korte termijn in te zetten als overbruggingsfinanciering voor het opvangen van financiële tegenvallers. In dat geval gaat het om een zeer tijdelijke oplossing die door de terugstortingsverplichting slechts marginaal kan bijdragen aan de weerstandscapaciteit. Door deze grotendeels theoretische inzetbaarheid is de post gelijk aan nul gesteld.

Onbenutte belastingcapaciteit

Voor het opvangen van tegenvallers heeft de gemeente ook de mogelijkheid om extra middelen te genereren door het ophogen van de belastingen en leges. Deze capaciteit is door de jaren heen behoorlijk afgenomen, doordat tarieven vaak zijn gemaximeerd tot 100% kostendekking of aan de andere kant wettelijk zijn gemaximeerd. De belastingen en leges die overblijven om mogelijke tegenvallers op te vangen, zijn niet materieel. Dit alles maakt dat een belastingverhoging niet direct als weerstandscapaciteit kan worden meegenomen.

3.3.2 Risico-inventarisatie

Risicomanagement is stapsgewijs versterkt in de organisatie. Risico's zijn een natuurlijk onderdeel van een organisatie met ambities. Bewust risico's nemen en beheersmaatregelen treffen die de risico's beperken tot het gewenste niveau is het adagium. Voor zover risico's hard en kwantificeerbaar zijn, zijn hiertoe in het verleden al voorzieningen getroffen. Ook dit jaar is voor een aantal zaken een voorziening getroffen ten laste van het rekeningresultaat. Hiermee zijn echter niet alle risico's voor de gemeente afgedekt. Een aantal risico's is niet kwantificeerbaar, maar kan toch als materieel worden aangemerkt. Deze risico's worden hieronder nader toegelicht. Voor het overgrote deel betreft het de uit de programmabegroting 2015 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. Het bovenstaande betekent dat de risico's niet alleen hun oorsprong hoeven te hebben in het verslagjaar. Ze zijn voorwaardelijk, afhankelijk van nog te nemen beleidsbeslissingen. Zij kunnen mogelijk in de toekomst spelen. Immers als een risico 'een omstandigheid is die je verhindert dat je afspraken nakomt', is het hebben van een afspraak (beleid), een voorwaarde om een risico te lopen. De risico's zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Open einde-regelingen
7. Geusseltbad/combinatiegebouw
8. Tram Vlaanderen Maastricht
9. Fiscale risico's
10. Eigen risico claims
11. P+R Noord

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken (integratie-uitkering Sociaal domein)

Met ingang van 2015 heeft de gemeente Maastricht belangrijke verantwoordelijkheden gekregen op de gebieden Wmo, jeugd en participatie, de 3-decentralisaties. Op basis van de realisatiecijfers 2015 kunnen we in het algemeen concluderen dat de transitie qua uitvoering zonder zware incidenten is verlopen en nagenoeg binnen de beschikbare budgetten 2015 is gebleven. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Aanvullend op de rijkskorting in 2016 t.o.v. 2015 van ± € 8 mln. volgt in de jaren 2017 en verder een oplopende korting tot ruim € 8 mln. extra structureel vanaf 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door de verlaging van de macrobudgetten van de 3D's in de verschillende jaren en de nadelige effecten van de overgang naar objectieve verdeelmodellen.

Het jaar 2016 hebben we afgesloten met een stevig tekort, dat grotendeels wordt veroorzaakt door de enorme kortingen op de inkomsten die we van het Rijk ontvangen. De totale rijkskortingen op de drie decentralisaties bedragen € 10,2 mln. (Jeugd – € 1,7 mln, Wmo nieuw - € 3,2 mln., Wmo oud - € 0,9

mln. en Participatiewet I-deel - € 3,5 mln. en W-deel - € 0,9 mln.) Aan de uitgavenkant zien wij tekorten die vooral veroorzaakt worden door drie componenten: Jeugd, Beschermd Wonen en de uitvoeringskosten als gevolg van de decentralisaties. Zoals u weet, is het eerder in de monitor 3-D's geprognoseerde tekort voor het college aanleiding geweest dit als een serieus risico te bestempelen voor het solide financieel beleid tot nu toe. Om dit beleid ook in de komende jaren te behouden, zullen wij op basis van een gedegen analyse en betrouwbare cijfers trachten te komen tot voorstellen voor draaiknoppen binnen het sociaal domein om inkomsten en uitgaven met elkaar in de pas te brengen. De uitkomst van deze bestuursopdracht 'Draaiknoppen Sociaal Domein' wordt meegenomen in de Kaderbrief 2017.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Uit eerder onderzoek blijkt dat er geen locaties zijn met humane risico's. Er zijn 2 locaties met verspreidingsrisico's en 2 locaties met zeer waarschijnlijk ecologische risico's. Deze locaties worden verder onderzocht. Echter, ook als dit traject is afgerond blijft er een risico. Bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuwe initiatieven of een wijziging van de bestemming van de locatie) bestaat het risico dat de betreffende locatie alsnog spoedlocatie wordt. In de begroting 2013 is een groot deel van het budget en apparaatskosten ingezet als structurele bezuiniging onder de randvoorwaarde dat, als er nieuwe spoedlocaties moeten worden aangepakt, de kosten ten laste van de algemene middelen (post onvoorzien) komen. In de nieuwe convenantperiode zijn aanvullende middelen van ruim € 0,7 mln. vanuit het Rijk via een Decentralisatie-uitkering beschikbaar voor Maastricht gesteld. In deze periode ligt het accent van dit nieuwe convenant vooral op onderzoek naar instrumentarium voor duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om de nazorgmaatregelen die plaatsvinden op gesaneerde locaties met restverontreinigingen te beëindigen of te verlagen, op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze die hiervoor is benodigd. Voor Maastricht verwachten we dat er geen extra budget noodzakelijk is.

Ad 4. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittrekking van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognoseerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognoseerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Draaiknoppen zijn programma-intensivering, versnelde uitvoering, tijdelijk beheer, aanbestedingsvoordeel, subsidie, financiering en inbreng kapitaal derden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het grexverloop en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen bij MTB: een zorgplicht van de gemeente om het werk te behouden voor de ruim 1.000 SE die bij MTB werken, als aandeelhouder, als financier en als opdrachtgever. De SW'ers worden grotendeels bekostigd uit de Participatiewet (onderdeel van de 3D's). De komende jaren wordt door het Rijk hierop bezuinigd. MTB heeft hiertoe een herstructurering gestart. Hiervan is uw raad in kennis gesteld. Verwacht wordt dat MTB het tekort de komende jaren stabiel kan houden (ongeveer € 2,3 mln.). Dit wordt bekostigd uit het overschot BUIG middelen (voorheen I-deel) en/of overschot van re-integratiemiddelen.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. De openstelling van de tunnel is conform planning eind 2016 gerealiseerd. Gezien de grote complexiteit en de ervaring in andere recente tunnelprojecten een prestatie. Daarnaast zijn in 2016 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten opgestart. Gezien de opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m² overige functies, is ook hier een voortvarende ontwikkeling, gezien de marktomstandigheden en de wijzigingen bij de moedermaatschappijen, niet vanzelfsprekend. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2. Als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's.

Ad 5. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten.

Ad 6. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebelief, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-eindregeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 7. Juridische procedures Geusseltbad/combinatiegebouw

Er loopt nog een bodemprocedure bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw tegen de gemeente van een nevenaannemer werktuigbouwkundige installaties en de nevenaannemer elektrotechnische installaties. Zij claimen verdragingschade tot een bedrag van € 800.000. De gemeente is van mening dat de vertraging een gevolg is van de gebrekkige coördinatie door de hoofdaannemer die hiervoor ook verantwoordelijk was. De mondelinge zitting van deze procedure is door de Raad van Arbitrage voor de Bouw vastgelegd in december 2017. Een uitspraak wordt ongeveer 3 maanden later verwacht.

Ad 8. Tram Vlaanderen Maastricht

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en Provinciale Staten gedeeld en de colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen-Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De raad heeft op 20 oktober 2015 en Provinciale Staten op 6 november 2015 ingestemd met de scopeaanpassing. Conform de Kaderovereenkomst is deze scopeaanpassing voorgelegd aan de partners in het project Tram Vlaanderen-Maastricht. Tijdens het overleg hebben alle partijen het belang van de sneltram voor de grensoverschrijdende samenwerking en economische ontwikkeling van de regio onderschreven en ingestemd met de scopeaanpassing. De partners hebben definitief besloten het tramproject Hasselt-Maastricht uit te gaan voeren. Dat hebben de colleges besloten op basis van een overleg met de Vlaamse overheid eind mei. Partijen zijn het daarbij eens geworden over het definitieve tracé en hebben afspraken over een aantal zaken gemaakt. Hiermee wordt het verleden en de gevolgen daarvan afgesloten en worden de schouders van alle partners onder het tramproject gezet om dit tot een goed einde te brengen. Het wordt nog

een hele opgave om het project samen met de partners te realiseren. Een groot aantal procedures en afstemmingsvraagstukken zullen nog nader uitgewerkt moeten worden.

Ad 9. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Maastricht heeft de gevolgen hiervan in kaart gebracht. De resultaten hiervan zijn door de gemeente verwerkt in de jaarrekening. Zowel door de gemeente zelf - als ook op landelijk niveau - vindt er nog afstemming plaats met de Belastingdienst. Naar verwachting zal dit in de loop van 2017 verder worden afgerond.

Btw sport

Het Ministerie van Financiën heeft reeds meerdere malen aangegeven de btw-sportvrijstelling aan te moeten passen als gevolg van Europese jurisprudentie. Deze aanpassing kan aanzienlijke (negatieve) consequenties voor de gemeentelijke (sport)begroting met zich meebrengen. Aangezien het kabinet op korte termijn, binnen de budgettaire kaders, nog geen mogelijkheid ziet om de budgettaire gevolgen hiervan in te passen, is een definitieve ingangsdatum van de genoemde wijziging op dit moment nog niet bekend.

Ad 10. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodrager voor aansprakelijkheidsclaims. De oorspronkelijk betaalde premie wordt vanaf 2015 gereserveerd. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden uit deze reserve betaald of indien deze leeg is uit de post onvoorzien.

Ad 11. P+R Noord

Treinstation Maastricht Noord is eind 2013 in gebruik genomen. De realisatie van treinstation Maastricht Noord is door ProRail verricht in opdracht van Provincie Limburg. Het project kampt met een kostenoverschrijding. In het kader van de afspraken welke destijds ook met de gemeente zijn gemaakt, is de provincie van mening dat een deel van deze kostenoverschrijding om diverse redenen voor rekening van de gemeente is. Op dit moment vindt bestuurlijk overleg over dit onderwerp plaats. In het Mobiliteitsfonds is rekening gehouden met dit risico."

3.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

Uw raad heeft bij het vaststellen van de kadernota Weerstandsvermogen (juni 2009) aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (voldoende). Op basis van de huidige inschattingen is de ratio weerstandsvermogen in 2016 ruim voldoende is.

3.3.4 Kengetallen

Basisset kengetallen

Om de raad beter in staat te stellen inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is een basisset kengetallen voorgeschreven (zie artikel 11 Besluit Begroting en Verantwoording). Deze kengetallen nemen we op vanaf begroting 2016 en jaarrekening 2015. In onderstaande tabel zijn de zes kengetallen opgenomen en voorzien van een beoordeling (groen, oranje of rood).

Tabel: Kengetallen gemeente Maastricht

Jaarverslag 2016	Verloop van de kengetallen			
	Verloop van de kengetallen	Verslag 2015	Begroting 2016	Verslag 2016
Netto schuldquote		63%	70%	69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		42%	51%	49%
Solvabiliteitsratio		29%	36%	27%
Structurele exploitatieruimte		7%	7%	3%
Grondexploitatie		3%	3%	2%
Belastingcapaciteit		99%	98%	98%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (die bijvoorbeeld ook door de Provincie wordt gebruikt bij de publicatie van ranglijsten).

Tabel: Onderverdeling in categorieën met bijbehorende percentages per kengetal

Kengetallen:	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen) / baten)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. Ten opzichte van 2015 zijn de netto schuldquoten gestegen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de nieuwe langlopende leningen in totaal € 63,3 mln. in 2016 voor eigen financiering plus voor doorgeleende gelden aan de Wonen boven winkels € 3,3 mln. De netto schuldquote ligt echter nog steeds flink lager dan de norm van 90% waardoor het nemen van gerichte maatregelen en/of beperking van investeringen niet aan de orde is.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat het gerealiseerd solvabiliteitsratio in 2016 een is verslechterd t.o.v. 2015. Deze verslechtering wordt vooral veroorzaakt door een forse afname van

het eigen vermogen (vrijval reserves voor de incidentele dekking en vrijval vruchtboomfonds voor de voorziening Belvédère € 12,9 mln. in relatie tot een toename van de langlopende schulden. De ratio van 25% is niet zorgwekkend wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten) / totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief % betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (een negatief % niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het positief kengetal blijkt dat er weinig structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevendende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op in exploitatie is daarom zeer gering te weten: 3%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan bekend gemaakt in de jaarlijkse mei circulaire. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten net iets onder het landelijk gemiddelde van € 716.

Algemene conclusie financiële positie

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als “voldoende tot goed” worden beoordeeld. Het totaalbeeld van de financiële weerbaar- en wendbaarheid is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2015. Bovendien blijkt uit de ratio weerstandsvermogen (zie paragraaf 3.3.3.) dat we “ruim voldoende” in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen.

3.4 Financiering

3.4.1 Inleiding

Kern doelstellingen van Treasury binnen de gemeente Maastricht zijn optimalisering van de financiële logistiek, het beschermen van het vermogen en het resultaat tegen financiële risico's en het verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

In dit treasuryverslag is er, conform wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), aandacht voor de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het schatkistbankieren. Daarnaast worden de renteontwikkeling en -verwachting, het renteresultaat, de samenstelling van de leningenportefeuille incl. de hieraan verbonden risico's en de vervroegde aflossingen en renteherzieningen toegelicht.

Ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) zette in 2016 haar eerder ingezette expansieve monetaire beleid voort. Het Europese obligatie opkoopprogramma werd uitgebreid qua toegestane obligaties, het maandelijkse bedrag werd verhoogd tot € 80 miljard en er werd besloten om het opkoopprogramma te verlengen tot eind 2017. Dit moet de beleggers meer vertrouwen geven dat de ECB de economische situatie serieus neemt en adequaat aanpakt.

De rentetarieven gingen nog wat verder omlaag. De ECB heeft door het verlagen van de rente lenen aantrekkelijker en sparen onaantrekkelijker gemaakt. Hierdoor zouden banken meer leningen moeten gaan verstrekken en consumenten minder moeten gaan sparen en dus meer gaan besteden, waardoor de economie weer aantrekt. De laatste economische cijfers laten zien dat de genomen maatregelen hun vruchten beginnen af te werpen.

3.4.2 Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Het risico op de kortlopende financiering wordt bepaald door de wettelijke kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage (voor 2016: 8,5%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal van het lopende boekjaar. Hiermee wordt de maximale hoogte aangegeven van de kort aan te trekken middelen. Voor 2016 was de kasgeldlimiet voor Maastricht hiermee bepaald op ca. € 45,9 mln.

De gemeente Maastricht heeft het gehele jaar 2016 gelden moeten aantrekken. De kasgeldlimiet is alleen in het eerste kwartaal van 2016 overschreden. Conform bepalingen in de Wet Fido is dit echter toegestaan (zelfs 2 achtereenvolgende kwartalen mogen worden overschreden).

De financieringsbehoefte van de gemeente Maastricht is in 2016 grotendeels ingevuld door het aantrekken van kortlopende middelen (rekening-courant en/of daggeld), maar er is ook lang geld aangetrokken voor de eigen, gemeentelijke financiering. Gezien de rentestand was 'kort' geld zeer aantrekkelijk, maar ook de lange rente was historisch gezien zeer laag. Zie onderstaande tabel en grafiek voor de liquiditeitspositie t.o.v. de kasgeldlimiet:

Overzicht liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet 2016 (x € 1.000):

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Liquiditeitspositie	-91.783	-34.001	-34.591	-42.248
Kasgeldlimiet	-45.882	-45.882	-45.882	-45.882

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. De renterisiconorm bedraagt maximaal 20% van de begrotingsomvang van het begrotingsjaar. Als de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen worden begrensd tot 20% van de begroting, leidt een rentestijging van 1 procentpunt tot maximaal 0,2 procentpunt hogere rentelasten op de begroting. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille (in looptijd en aflossing) en dus van de renterisico's.

De gemeente Maastricht voldeed in 2016 ruimschoots aan de bepalingen van de renterisiconorm. Ook voor de jaren 2017-2019 wordt er geen overschrijding verwacht. Onderstaande tabel verduidelijkt dit:

Tabel: Renterisico op de vaste schuld 2016-2019 (x € 1.000)

Stap	Variabelen renterisiconorm	2016	2017	2018	2019
(1)	Renteherzieningen	-	-	2.798	-
(2)	Aflossingen	28.183	21.224	26.428	28.727
(3)	Renterisico (1+2)	28.183	21.224	29.226	28.727
(4)	Renterisiconorm	107.959	100.642	98.082	95.690
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder de renterisiconorm	79.776	79.418	68.856	66.963
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm				
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	539.794	503.212	490.408	478.450
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a)x(4b)/100	Renterisiconorm	107.959	100.642	98.082	95.690

Ontwikkeling rente

Het 1-maands Euribor tarief ligt sinds eind februari 2015 structureel beneden de 0%. Deze negatieve rentes betekenen dat wanneer je geld leent, je rente ontvangt. Per ultimo 2016 lag het 1 maands Euribor tarief op ca. -/- 0,37%.

De lange rente vertoonde tot juli 2016 een dalende tendens, waarna deze een paar maanden redelijk stabiel bleef. Daarna steeg het tarief om uiteindelijk in december weer iets te dalen. Per ultimo 2016 lag het tarief voor 10 jaars lineaire leningen op ca. 0,75%.

3.4.3 Renteverwachting

Ten tijde van de opmaak van de begroting 2017 (medio 2016) zijn we uitgegaan van een korte rente van 0,00% en een lange rente van 1,50%. De korte rente blijft naar verwachting heel 2017 negatief. De lange rente (10 jaars lineaire lening) is in het eerste kwartaal van 2017 licht gestegen. Voor de lange rente wordt er voor 2017 een licht stijgende tendens verwacht. De begrote rente van 1,50% voor lang geld is echter nog steeds passend. Het aantrekken van langlopende leningen met langere looptijden (20-25 jaar) blijft historisch gezien in elk geval nog steeds aantrekkelijk en mogelijk binnen het voor het jaar 2017 begrote lange rentetarief van 1,50%.

3.4.4 Renteresultaat

Bij de opmaak van de begroting 2016 werd er een positief renteresultaat verwacht van € 4,612 mln. Nu, bij de opmaak van de jaarrekening, is er t.o.v. dit begrote renteresultaat een nadeel te melden van € 0,8 mln. Het rentenadeel t.o.v. de begroting wordt vooral veroorzaakt door lagere rente-inkomsten, welke berekend worden over de boekwaarde per 1-1-2016 van alle gemeentelijke activa. Gedeeltelijk werd dit gecompenseerd door lagere rentelasten op aangetrokken korte en lange financieringen.

3.4.5 Samenstelling leningenportefeuille

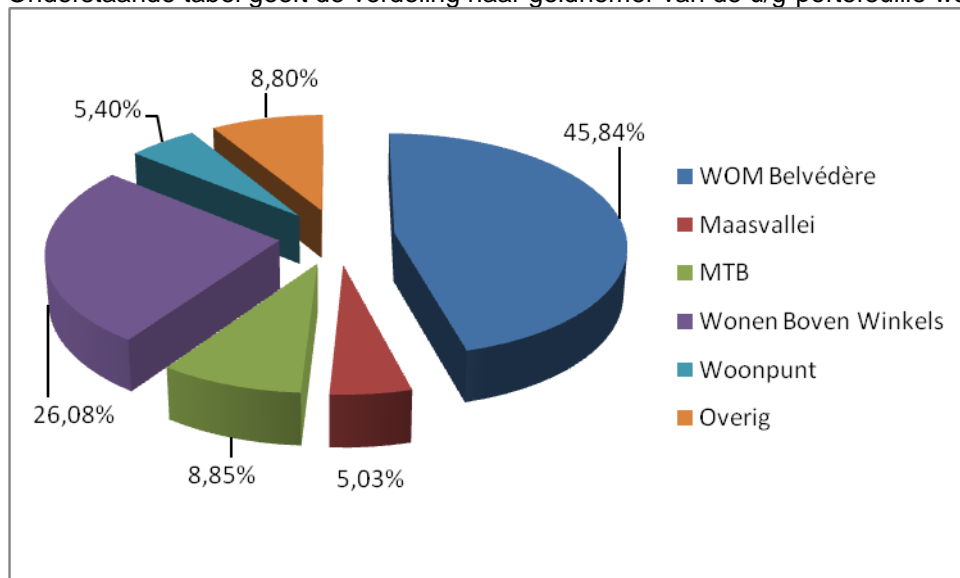
Opgenomen geldleningen (o/g)

Per 1 januari 2016 bedroeg de stand van de opgenomen leningenportefeuille (o/g) circa € 250,3 mln. In 2016 werden er vier nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken voor in totaal € 63,3 mln. Hiervan was € 60 mln. bestemd voor de invulling van de eigen financieringsbehoefte. Ter doorverstreking aan Wonen Boven Winkels werden er drie lening aangetrokken voor in totaal € 3,3 mln. Op basis van de contractuele bepalingen in de leningvoorwaarden waren er in 2016 reguliere aflossingsverplichtingen van circa € 28,2 mln. Per saldo steeg de o/g-portefeuille per ultimo 2016 daarom naar € 285,4 mln.

Uitgezette geldleningen (u/g)

Een groot deel van de leningenportefeuille is uitsluitend door de gemeente opgenomen om vervolgens als geldlening aan derden door te verstrekken. Op 1 januari 2016 was de stand van de uitgezette leningenportefeuille (u/g) circa € 139,1 mln. In 2016 werden er 3 nieuwe leningen verstrekt voor in totaal € 3,3 mln., allen bestemd voor Wonen Boven Winkels. Aan reguliere aflossing werd er € 5,6 mln. betaald. De stand van de verstrekte geldleningen per ultimo 2016 komt daarmee uit op € 136,8 mln.

Onderstaande tabel geeft de verdeling naar geldnemer van de u/g-portefeuille weer per 31/12/2016:

De post 'overig', die circa € 12 mln. bedraagt, bestaat voornamelijk uit verstrekte geldleningen aan o.a. Envida, Enexis, Maastricht School of Management en Kringloop Zuid.

Zekerheden op de verstrekte leningenportefeuille

44,22% (ca. € 60,5 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is gedekt door een zekerheid, vooral het recht van 1e hypotheek. 55,78% (ca. € 76,3 mln) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. Het overgrote deel aan leningen die niet zijn gedekt door zekerheden, zijn leningen die verstrekt zijn aan de WOM Belvédère BV (€ 62,7 mln.), de MTB (€ 12,1 mln.) en aan Enexis (€ 0,7 mln.). Als enig overgebleven aandeelhouder van de WOM Belvédère was het uit praktische overwegingen gewenst het bestaande recht van 1e hypotheek op de bezittingen van de WOM te royeren. Bij verkoop van bezit hoeft de gemeente Maastricht nu niet meer telkens gedeeltelijk royement te verlenen. Zodra er echter een nieuwe partij in de WOM instapt, zal er per ommegaande weer hypotheek t.g.v. de gemeente Maastricht gevestigd worden ter meerdere zekerheid op de door de gemeente Maastricht verstrekte leningen aan de WOM. De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln. Het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel € 9,6 mln. Meerssen en Eijsden-Margraten zijn de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln. Bij de verkoop van de Essent aandelen heeft de gemeente Maastricht een aantal leningen verstrekt aan Enexis. Op dit moment staat nog 1 lening open, welke per 31-12-2016 een restantschuld heeft € 0,7 mln. Enexis kan gezien worden als een zeer solide bedrijf. Het risico op non-betaling is erg klein te noemen.

3.4.6 Vervroegde aflossingen en renteherzieningen

In 2016 werd er geen opgenomen- of verstrekte lening vervroegd afgelost. Van geen enkele opgenomen geldlening behoefde de rente te worden herzien. Van één verstrekte geldlening werd de rente herzien, te weten van de lening verstrekt aan Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied. De rente voor deze lening daalde van 1,325% naar 1,060%.

3.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) privaot- of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang wordt vertaald als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Binnen de gemeente kan een driedeling worden gemaakt in soorten van verbonden partijen, namelijk deelnemingen, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies) en gemeenschappelijke regelingen. De belangrijkste resultaten en ontwikkelingen in de verbonden partijen van de gemeente Maastricht worden in deze paragraaf in het kort beschreven.

3.5.1 Deelnemingen

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.163 mln. / € 4.486 mln. (cijfers 2016)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 145.348 mln. / € 149.514 mln. (cijfers 2016)
Resultaat	€ 369 mln. (cijfers 2016)

BNG Bank fungeert als bankier voor overheden. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De aandelen BNG zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. Om te kunnen voldoen aan de Basel III norm (door kredietcrisis moeten banken grotere reserves aanhouden) heeft BNG Bank voorlopig t/m 2018 het pay-out percentage verlaagd naar 25%. De gemeente Maastricht heeft 347.334 aandelen (à € 2,50 per aandeel).

De netto winst van BNG Bank over 2016 bedroeg ca. € 369 mln.. Voor 2016 bedraagt het uit te keren dividend ca. € 91 mln., een pay-out van 25%. Gegeven het aantal aandelen en een dividend van ca. € 1,64 per aandeel betekent dit voor de gemeente Maastricht over 2016 een dividenuitkering van ca. € 0,57 mln. Voor 2017 en verder is in de begroting van de gemeente Maastricht een dividenuitkering van € 0,398 mln. opgenomen.

Onder invloed van onzekerheid over hun toekomstige inkomsten en verplichtingen zijn de kernklanten van de bank (decentrale overheden, woningcorporaties en de zorgsector) relatief terughoudend met nieuwe investeringen. In 2016 daalde de kredietvraag, maar dankzij een onverminderd hoog marktaandeel van BNG Bank is in 2016 € 10,2 miljard aan langlopende kredieten verstrekt. Grote inspanningen blijven nodig om te kunnen voldoen aan de snel veranderende wet- en regelgeving en de uitgebreide rapportagevereisten die hieruit voortvloeien. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2017.

Naam	Wijk ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied
Zeggenschap	100% gemeente (1% via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelenkapitaal € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100 waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen € 53 mln., rente onder condities
Programma	10 Stadsontwikkeling
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 8,986 mln. / € 10,413 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 87,535 mln. / € 112,974 mln.
Resultaat	€ 0,5 mln. negatief
	Concept jaarcijfers 2016

Met aan de basis de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening.

ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels, voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bosscherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie (grex) Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV voorlopig als operationeel vehicle blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw de raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. Gemeld kan worden dat tal van activiteiten zijn afgerond, in uitvoering zijn of gereed staan voor de start. De activiteiten die in 2017 zullen plaatsvinden zijn opgenomen in Programma 10.

Binnen het plangebied is na jaren van relatieve rust een grote dynamiek waarneembaar. Het vertrouwen is terug. Projecten worden afgerond, zijn volop in uitvoering of de uitvoering wordt voorbereid. Hieronder volgt een opgave per deelgrex. Deelgrex1: Het meest in het oog springende is dat in 2016 na tien jaar leegstand is gestart met het cascoherstel van het icoon van het gebied: het Eiffelgebouw. Inclusief de inbouw van The Student. Binnen het Sphinxkwartier zijn verder de oudste delen van het Sphinxcomplex verkocht aan Loods 5, heeft Lumière Cinema de deuren geopend, is de aanbesteding van de Timmerfabriek/Muziekgieterij gestart en wordt de intrek van Blanche Dael in het Brikkegebouw voorbereid. Ook de eerste woningen in het Lindenkruis zijn opgeleverd. Deelgrex 2: Ook het Frontenpark en de omgeving Het Radium zijn volop in beweging. Zo is het eerste deel van de vestingwerken hersteld en is de aanbesteding voor fase twee voorbereid. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor wandelvoorzieningen en onderdoorgang naar de Hoge Fronten. Voor de Gashouder is een ruimtelijke procedure doorlopen om hem in te kunnen blijven zetten als evenementenlocatie. Vlak voor het einde van het jaar is gestart met de verbouwing van het LABgebouw tot Fashion House Maastricht waardoor hier een spannende verzamelplek ontstaat van jonge, creatieve, culturele ondernemers. Deelgrex 3: In september 2016 is de daadwerkelijke uitvoering van het nieuwe

Noorderbrugtracé van start gegaan. Langs het hele tracé, van brandweerkazerne tot Via Regia, is gewerkt. De uitvoering verloopt volgens planning. Het hoofdtracé kan na de bouwvak van 2017 in gebruik worden genomen. Eind 2018/begin 2019 is het totale infrawerk afgerond.

Naam	Wonen boven winkels Maastricht N.V.
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad
Zeggenschap	Als aandeelhouder en voorzitter raad van commissarissen
Aandelen/financieel belang	1/3 aandeelhouder, verstrekte subsidies en leningen
Programma	11 Wonen
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,038 mln. / negatief € 0,467 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 36,1 mln. / € 34,5 mln.
Resultaat	Verlies € 504.797
	Cijfers betreffen Voorlopige jaarrekening 2015

De nv Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) heeft in haar 25 jarig bestaan haar bestaansrecht bewezen. In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij haar succesformule (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een bijkomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad.

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de Raad van Commissarissen WbWM besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten. Het restant van de investeringsbijdrage is teruggevloeid naar de aandeelhouders. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten verandert het karakter van de vennootschap van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht komt te liggen op waardebehoud van het gerealiseerde vastgoed en verbetering van de financiële positie van de NV op de korte termijn.

Naam	Enexis Holding N.V./Attero en andere uit verkoop Essent voortvloeiende rechtspersonen
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie
Zeggenschap	Via VEGAL (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg)
Aandelen/financieel	0,1957 procent van de aandelen en dividenduitkering
Programma	15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.607 mln. / € 3.704 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2.591 mln. / € 2.608 mln.
Resultaat	€ 207 mln.
	Cijfers 2016

In 2009 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent aan energiebedrijf RWE. In 2011 zijn ook de EPZ-aandelen (Electriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland waaronder kerncentrale Borssele) overgedragen. En in 2014 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder a t/m f voort. Gemeente Maastricht is aandeelhouder in deze deelnemingen.

a. Enexis Holding N.V.

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

De winst over 2016 is met ca. 7% gedaald ten opzichte van een jaar ervoor. Het dividendbeleid van Enexis holding is gericht op een pay-out ratio van 50 procent, mits de wettelijke verplichte investeringen zeker gesteld zijn. De voor 2016 voorgestelde dividenuitkering bedraagt € 0,69 per aandeel (€ 0,75 in 2015). In 2016 is (over het jaar 2015) een dividenuitkering ontvangen van € 0,22 mln. (voor dividendbelasting).

b. CBL Vennootschap B.V.

Hierin is namens de verkopende aandeelhouders het CBL-fonds (cross border lease) ondergebracht. Dit fonds dient ter dekking van het risico van vervroegde beëindiging van de CBL's.

c. Vordering Enexis B.V.

Enexis beschikte ten tijde van de aankoop van de gas- en elektriciteitsnetten niet over voldoende liquide middelen om de koopprijs te betalen. Derhalve is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. De eerste drie tranches van de lening zijn afgelost. Thans loopt nog de vierde tranche.

d. Verkoop vennootschap B.V.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.

Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten € 29,8 mln. Het restantbedrag afgerond € 83 mln. is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap B.V.

Eind juni 2016 is tevens het General Escow Fonds geliquideerd.

e. CSV Amsterdam B.V.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

1. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
2. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
3. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld.

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

PBE zal de zaken afwickelen die uit de verkoop voortkomen (van de EPZ-aandelen / kerncentrale Borssele). Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.

Naam	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten
Zeggenschap	Als aandeelhouder met 8% van de aandelen
Aandelen/financieel	€ 186.058 (41 aandelen à € 4.538 nominaal)
Risico	Beperkt tot financiële inleg
Programma	Programma 15 Inkomsten en Uitgaven
Resultaat	Positief resultaat 2015 € 7,6 mln.
Eigen vermogen begin/eind	€ 180,8 mln. / € 188,5 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 390,4 mln. / € 384,3 mln.
NB: cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2015 (jaarrekening 2016 nog niet beschikbaar)	

WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De aandeelhouders hebben in 2006 ingestemd met een verlaging van de drinkwaterprijs. Met deze prijsverlaging laat WML haar klanten meeprofiteren van behaalde bedrijfsresultaten. Als gevolg hiervan is er geen sprake van dividenduitkering.

De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen. WML heeft ook in 2015 gewerkt aan een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Het drinkwaterbedrijf boekte een positief resultaat van € 7,6 mln. (2014: € 9,4 mln.). De daling van € 2,2 mln. wordt vooral veroorzaakt door lagere opbrengsten als gevolg van tariefverlaging en een hogere afschrijvingslast.

Naam	Bodemzorg Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Openbaar belang	Nazorg over twaalf stortplaatsen, waaronder Belvédère en Sandersweg
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel	50 procent van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50 procent is door de provincie overgedragen aan Nazorg BV
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 2,9 mln. / € 3,6 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 1,7 mln. / € 1,8 mln.
Resultaat	positief € 715.000. Cijfers 2016

Bodemzorg Limburg (voorheen bekend onder de naam Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap met als aandeelhouders de provincie Limburg (50 procent) en de Limburgse gemeenten (50 procent). Vanaf 2003 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. In 2009 is de provincie uit de BV gestapt. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locatie; Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag; Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom; Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn.

Voortvloeiend uit de afspraken tussen de Limburgse colleges met Bodemzorg Limburg wordt voor het beheer van voormalige stortplaatsen een inwonerbijdrage van € 0,25 in de afvalbegroting opgenomen. Niet uit de balans blijvende verplichtingen voor de vennootschap is het meerjarig huurcontract van het kantoor.

Naam	MECC Maastricht BV
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum
Zeggenschap	99,9999 procent (90 procent gemeente rechtstreeks en 10 procent via Exploitatiemaatschappij Maastricht (EMM))
Aandelen/financieel belang	Aandelen (10 aandelen à € 0,10)
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 245.518 / € 485.399
Vreemd vermogen begin/eind	€ 6,38 mln. / € 5,55 mln.
Resultaat	€ 239.881 positief

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum als motor in de regionale economie. Hierbij ruimte en invulling geven aan het zakelijk toerisme en een podium bieden voor het brede ondernemersveld om zich te presenteren en kennis te delen. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de samenwerking met en versterking van de Health Campus Maastricht

Na de overname van de aandelen van de RAI in 2013 en de overname van de delen van het vastgoed dat in eigendom was bij Annexum in 2015, is het volledige vastgoed MECC is de gemeente verantwoordelijk voor de exploitatie van MECC Maastricht BV en volledig eigenaar van het vastgoed (m.u.v. parkeergarage P5).

De in 2015 opgestarte verkenning door MECC en de gemeente naar een noodzakelijke investeringsimpuls ad € 27,2 mln. in de upgrading en uitbreiding van het MECC en de congresfaciliteiten heeft in 2016 geleid tot een opstart van de ontwerpfase. De provincie heeft inmiddels als onderdeel van deze investering in het voorjaar 2016 een subsidie toegekend ad € 5,0 mln. in 2017 zal een Voorlopig Ontwerp ter besluit voorgelegd worden. Na gereedkoming van de beoogde investering in 2019/2020 zal het congresgedeelte gegroeid zijn van een capaciteit van 3.000 bezoekers, naar ca. 5.000 bezoekers. Hierdoor zal de omzet met ca. € 2,0 mln. gaan groeien.

De niet uit de balans blijkende verplichtingen van de vennootschap zijn een pensioenverplichting en huurovereenkomsten voor de gebouwen van de gemeente Maastricht en de Exploitatie Maatschappij Maastricht.

Naam	Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen
Zeggenschap	Als aandeelhouder, als commissaris en directeur
Aandelen/financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen; rekening-courantfaciliteit bij de gemeente en een lening verstrekt
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 1,20 mln. / € 1,22 mln. (rekening 2015)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,17 mln. / € 0,26 mln. (rekening 2015)
Resultaat	negatief € 2.929 (rekening 2015)
NB: cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2015 (jaarrekening 2016 nog niet beschikbaar)	

De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Een aandeel is in bezit van de stichting VVV. De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

- a. 10 procent van de aandelen in MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 90 procent rechtstreeks);
- b. Eén aandeel in Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV;
- c. Eén aandeel in de Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV;
- d. Een beperkte vastgoedportefeuille.

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengstgenererende activiteiten. De vastgoed-portefeuille is daarmee bepalend voor het resultaat van EMM.

Ad a: MECC Maastricht BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100 procent overheidsdeelneming ontstaat die buiten het regime van de vennootschapsbelasting valt. MECC Maastricht BV heeft in 2015 een positief resultaat behaald. De verwachting is dat de komende jaren de positieve trend in omzet en resultaat verder wordt doorgezet.

Ad d: Vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille van EMM bestaat uit een tweetal winkelpanden aan de Avenue Céramique (95 en 175) welke verworven zijn ter stimulering van het winkelklimaat in Céramique. Het winkel-aanbod in Céramique is nog steeds kwetsbaar. In de afgelopen periode hebben beide panden een periode van leegstand gekend, maar zijn inmiddels van een nieuwe huurder voorzien. Getracht is de betreffende panden te verkopen, maar dat is nog niet gelukt.

Daarnaast huurt EMM de parkeergarage P5 in het MECC-complex van de SNS Reaal Groep. Deze parkeergarage wordt langlopend doorverhuurd tegen een variabele huur aan MECC Maastricht BV. Het aantal bezoekers dat gebruik maakt van de parkeervoorzieningen van het MECC bepaalt daarmee in grote mate het resultaat van EMM via de opbrengsten van het parkeren. De parkeeropbrengsten zijn sinds 2014 weer stijgend en dragen positief bij aan het resultaat. Dit wordt veroorzaakt door een reeds jaren slepende juridische procedure inzake P5 en gebreken bij oplevering (Rodamco). In het najaar 2015 heeft de rechter vonnis gewezen. Op basis van dit vonnis heeft Unibail Rodamco een aantal gebreken hersteld. De kosten van de juridische procedure hebben in 2015 het resultaat nog negatief beïnvloed. Met ingang van 2016 wordt bij ongewijzigde omstandigheden, weer een positief resultaat verwacht. Daarnaast wordt in samenspraak met de gemeente gekeken of verwerving van P5 tot de mogelijkheden behoort.

De vennootschap heeft een niet uit de balans blijvende verplichting in de huurovereenkomst met SNS inzake P5 tot 2020.

Naam	Exploitiemaatschappij 't Bassin BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen
Zeggenschap	100 procent gemeente (1 procent via de Exploitiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9 procent aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelen (€ 540.336)
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,050 mln. / € 0,050 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,634 mln. / € 0,635 mln.
Resultaat	€ 0,002 mln.
Betreft de concept jaarcijfers 2016	

In december 2000 is besloten tot deelname van de gemeente Maastricht in Exploitiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV, samen met de andere twee partijen die actief zijn in Belvédère, te weten Bouwinvest en ING RED. Per partner was de participatie nominaal € 343.557 waarvan € 163.445 in de vorm van een achtergestelde lening en € 180.112 in de vorm van gestort aandelenkapitaal. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9 procent grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de Exploitiemaatschappij 't Bassin BV uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In 2013 heeft herfinanciering van de BV Bassin plaatsgevonden middels leningverstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest).

De verbetering van het bestaansrecht van de ondernemers in 't Bassin zijn in twee categorieën te verdelen: enerzijds de upgrading en herontwikkeling van de totale omgeving Bassin en anderzijds maatregelen en acties rechtstreeks gericht op 't Bassin. In relatie tot de algehele upgrading is in de tweede helft van 2015 zichtbaar geworden dat bioscoop Pathé geopend is en UNU Merit (samenwerkingsverband UM Maastricht en UN) het studiejaar in het voormalig hoofdkantoor van Sphinx gestart is. De toename van spelers in het gebied heeft ook geleid tot meer evenementen die een positieve afstraling op het Bassin hebben. Zo heeft in 2016 Het Parcours gedeeltelijk in het Sphinxkwartier en door het Bassin gelopen en vindt het documentairefestival Docfest voor de 2e keer in het Sphinxkwartier nabij het Bassin plaats.

In 2016 is de (ver)bouw voor filmhuis Lumière gereed gekomen; het filmhuis start vanaf einde september haar activiteiten aan de noordzijde van het Bassin. Daarmee komt er een grote publiekstrekker naar het gebied en zal de loop naar de ondernemers in het Bassin intensiveren. Het voorterrein voor de Timmerfabriek is in september/oktober 2016 heringericht wat bijdraagt aan de verblijfskwaliteit in het Bassin. De planvorming van het poppodium dat ook haar definitieve huisvesting zal vinden in de Timmerfabriek en de aanpassingen voor Bureau Europa in de Toonzaal leiden in 2016 tot een aanbesteding van de aannemer waarna de bouw aanvang 2017 zal starten.

Direct gericht op het Bassin is de half-automatisering van sluis 20 in het vaarseizoen van 2016 in gebruik genomen. Tevens is een dekkend WiFi-netwerk aangelegd vanaf het Bassin tot in Eijsden-Margraten. In het voorjaar van 2016 zijn de aanlegsteigers aan de noordzijde van het Bassin vernieuwd. De tweede fase (aan de noordzijde van het Bassin) staat in het voorjaar van 2017 op het programma.

Naam	Industriebank LIOF
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bijdragen aan welvaartsverbetering door economische structuur versterking

Aandelen zijn in 2017 verkocht.

Naam	NV MTB regio Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan gehandicapten en aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	711 van 900 (79%) aandelen en jaarlijkse subsidie boven op de rijksbijdrage rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid rentedragende rekening-courantfaciliteit.
Risico	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wsw. Financiële risico's door teruglopen rijkssubsidie per arbeidsplaats
Programma	Programma 4 Sociale Zekerheid en re-integratie / Programma 15
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3,2 mln. Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 12,5 mln. / € 10,1 mln.
Resultaat	2016: € - 0,85 mln. (€ - 1,3 mln. werd verwacht)

In het kader van de oude Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende geschikte arbeidsplaatsen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. MTB regio Maastricht NV is hiervoor de uitvoerende organisatie. Naast de gemeente Maastricht participeren de gemeenten Eijsden-Margraten en Meerssen in de NV. Maastricht vervult mede namens deze gemeenten de opdrachtgeversrol richting MTB. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met MTB afgesloten.

In juni 2015 is de collegenota "Toekomst MTB en organisatie re-integratie 2016 e.v." vastgesteld en de raad is daarover in juli 2015 geïnformeerd. MTB is in 2015 omgebouwd voor de uitvoering van drie functies, te weten: afbouw Wsw-oud, uitvoering arbeidsmatige dagbesteding, en leerwerkbedrijf voor de brede gemeentelijke doelgroep Participatiewet. Overwegingen hierbij zijn continuïteit en rust voor de oude doelgroep Wsw, een extra mogelijkheid tot participatie door arbeidsmatige dagbesteding voor arbeidsgehandicapten (ca. 30 plekken, gefinancierd vanuit de Wmo) en een optimale mogelijkheid tot doorstroom voor de doelgroep van de Participatiewet via de leerwerkbedrijfsfunctie (ca. 100 mensen). In 2016 is het bedrijf gestart als leerwerkbedrijf en als uitvoerder voor arbeidsmatige dagbesteding vanuit de Wmo. De eerste resultaten hiervan worden in 2017 zichtbaar.

Door alle maatregelen (inclusief het treffen van een reorganisatievoorziening van € 3 mln.) worden de financiële tekorten weliswaar beperkt, maar duidelijk is dat de uitvoering van de Wsw gepaard blijft gaan met tekorten. De oorzaak hiervan ligt in het verschil tussen de loonkosten van de Wsw-ers en de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde subsidie. Die bijdrage daalt immers van 2014 tot en met 2020 met ca. € 5.000 per Wsw-er. Slechts een deel daarvan kan worden gecorrigeerd met de genoemde maatregelen. De salariskosten van de Wsw-medewerkers vormen namelijk zo'n 80% van de begroting van de Wsw-bedrijven. De mogelijkheden om deze kostenpost te verkleinen zijn beperkt, gezien de salarissen bij CAO bepaald zijn en er een wettelijke verplichting is om deze mensen werk aan te bieden.

Ondanks dat het tekort blijft bestaan is MTB een duurzaam bedrijf, dat ook in de toekomst belast blijft met de uitvoering van de Wsw en ook op die taak berekend is. Het tekort dat blijft bestaan zal door de aandeelhoudende gemeenten worden gedekt. Het aandeel van de gemeente Maastricht in het structurele tekort van de MTB bedraagt circa € 2 mln. Dekking hiervan is voorzien via het I-deel (of

BUIGbudget). Indien het overschot op het I-deel ontoereikend is, zal het Participatiebudget (Werkdeel) worden ingezet ter dekking, indien daarvoor op realisatiebasis ruimte aanwezig is.

De MTB heeft over 2016 een beter resultaat gerealiseerd dan begroot. Begroot was een tekort van € 1,3 mln.; het resultaat is € 0,85 mln. negatief.

Naam	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	De stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de overgangszone tussen het huidige fabriekscomplex van ENCI en de geplande natuurontwikkeling in de groeve
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur ingevuld door Dhr. V.d. Bijl
Programma	10 Stadsontwikkeling

De gemeente Maastricht heeft met de ENCI overeenstemming bereikt over het beëindigen van de mergelwinning in de Pietersberg per juni 2018. Basisvoorwaarde was dat er een plan moest komen dat richting gaf aan de omvorming/verandering van het ENCI-gebied. In 2009 is overeenstemming bereikt tussen Provincie Limburg, omwonenden, gemeente Maastricht en Natuurmonumenten en dat heeft geleid tot het plan van transformatie. In dat plan is onder andere bepaald dat er een overgangszone komt tussen de natuurontwikkeling van de groeve (na 2018) en de overblijvende cementproductie op het huidige fabriekscomplex van ENCI. Die overgangszone moet gevuld worden met zowel bedrijvigheid als leisure. De opbrengsten van die overgangszone worden gebruikt ter financiering van de verdere natuurontwikkeling van de groeve (wordt eigendom van Natuurmonumenten).

ENCI draagt het terrein dat aangewezen is als overgangszone, over aan de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME). Deze stichting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de overgangszone. In het plan van transformatie zijn criteria opgenomen waarlangs de keuze gemaakt wordt of een bedrijf wel of niet mag komen. Dat is een nieuwe constructie omdat normaal gesproken een bestemmingsplan aangeeft wat waar wel of niet komen mag. Binnen het bestuur van de stichting is ook de gemeente vertegenwoordigd in de persoon van een bestuurder. Hiermee heeft de gemeente zowel een publiekrechtelijke (vergunningen, bestemmingen, milieucontrole) als een privaatrechtelijke positie in het ENCI-dossier.

Per 2015 is de persoonlijke invulling van de bestuurlijke vertegenwoordiging door de gemeente in de stichting gewijzigd. Het college heeft een extern persoon voorgedragen om die rol te vervullen. Daarmee wordt het gewenste onderscheid tussen publiek- en privaat belang en –handelen meer gewaarborgd.

De stichting is in september 2015 gestart met een verdere uitwerking van de ontwikkelingsstrategie voor de overgangszone. De verdieping moet duidelijkheid verschaffen over de verhouding van bebouwd en onbebouwd oppervlak binnen de zone, de ontsluiting, de infrastructuur en de aard van de te accommoderen (bedrijfs)activiteiten. Parallel daaraan is een aanvraag voorbereid om het te vernieuwen bestemmingsplan in te richten binnen de kaders van de Crisis- en Herstelwet. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden om combinaties van activiteiten mogelijk te maken. Het ministerie heeft de aanvraag inmiddels goedgekeurd. Eind 2016 is een concept ontwerp bestemmingsplan nagenoeg afgerond.

In 2016 is de noordelijke toegang tot de groeve opgeleverd in de vorm van een trap en een uitkijktplatform. Er is een begin gemaakt met het bouwrijp maken van de 38+ NAP zone van de Overgangszone en er is een schetsontwerp gemaakt voor het eerste gebouw in dit gebied: een servicegebouw dat de toekomstige ontwikkelingen zal faciliteren. Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan is een plan MER opgesteld. Deze is inmiddels ter inzage gelegd. Verwacht wordt medio 2017 het nieuwe bestemmingsplan af te ronden.

Alle partijen die zitting hebben in de stichting SOME (provincie, gemeente, Enci, Natuurmonumenten en de stichting Sint Pietersberg Adembenemend) hebben in de vorm van een ondertekend peilstokrapport hun loyaliteit ten opzichte van het Plan van Transformatie herbevestigd.

Naam	Dataland BV
Vestigingsplaats	Gouda
Openbaar belang	Actueel houden van geometrische gegevens gekoppeld aan administratieve gegevens en deze gegevens verstrekken aan derden
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,9 mln. / € 0,8 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,6 mln. / € 0 mln.
Resultaat	negatief € 0,1 mln.
	Verwachte cijfers 2016

Sinds 1 juli 2003 participeert de gemeente in Dataland BV. De gemeente is de verbinding aangegaan met het volgende doel. Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Basisregistraties. DataLand ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en het gebruik van de informatie-infrastructuur die zowel gemeenschappelijke voorzieningen voor de binnengemeentelijke gegevenshuishouding omvatten alsook de vele informatierelaties met afnemers. Op basis van de certificaten (60.000 à € 0,1) deelt de gemeente mee in de winst die de stichting van de BV ontvangt.

Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekkingkosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de drieledige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.

De ontwikkeling van het eigen vermogen is neutraal of positief, het vreemd vermogen (lening bij de BNG) van de verbonden partij neemt af en het jaarlijkse financiële resultaat vertoont een positieve trend.

Financiële jaarverslagen kunnen worden opgevraagd via info@DataLand.nl.

DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.

DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:

- actieve kwaliteitsbewaking;
- vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang;
- organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.

Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is DataLand uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

3.5.2 Publiek-private samenwerking (PPS)

Naam	Projectbureau A2
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse
Zeggenschap	Lid stuurgroep
Programma	10 Stadsontwikkeling

De projectorganisatie A2 Maastricht is een formeel samenwerkingsverband van het Rijk (ministerie van infrastructuur en milieu), de provincie Limburg en de gemeenten Meerssen en Maastricht om 'een plan voor stad en snelweg' te realiseren voor een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse. De grondslag daarvoor vormt de Bestuursovereenkomst (2003) en de Samenwerkingsovereenkomst (juni 2006) waarin de projectdoelen, de inhoudelijke en financiële kaders en de masterplanning is vastgelegd. Er is door de bevoegde gezagen een stuurgroep ingesteld die als opdrachtgever fungeert voor de projectdirecteur en zijn projectorganisatie.

De A2-projectdoelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst omvatten de doorstroming van het verkeer, de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de opheffing van de barrièrewerking. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in twaalf maatschappelijke toepisen als basis voor een onderliggend programma van eisen en wensen (vraagspecificatie inclusief ambitiedocument). De aanbesteding is medio juli 2009 afgerond met de vaststelling van De Groene Loper als het beste plan. Het integrale plan De Groene Loper voorziet tijdens en vooral na ondertunneling in de realisering van in beginsel 1.100 woningen en maximaal 30.000 meter commercieel vastgoed. Dit plan is in oktober 2009 contractueel vertaald in een Overeenkomst integrale gebiedsontwikkeling project A2 Maastricht. In 2010 is het plan planologisch vertaald in een Tracébesluit en in twee bestemmingsplannen. Vanaf 2011 is op basis van deze besluiten (allen onherroepelijk) begonnen met de realisering infrastructuur (2011 – 2017) en vastgoed (tot 2026).

Redenerend vanuit parallelle belangen is in 2013 tussen de partijen een coherent pakket van beheersmaatregelen overeengekomen voor de resterende periode tot oplevering. Een en ander binnen de door de raad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders voor het A2-project. Dit totaalpakket borgt niet alleen de toekomstige samenwerking, maar met dit totaalpakket is het indexeringsrisico betreffende het contractbudget is afgekocht en het planningsrisico beheersbaar gemaakt.

Op de contractueel vastgelegde uitgangspunten van samenwerking en het principe 'best for project' tussen opdrachtgever (projectorganisatie namens Maastricht en RWS) en opdrachtnemer (Avenue2 namens Ballast Nedam en Strukton) vindt periodiek bestuurlijk overleg plaats om in deze tot optimale afstemming te komen (met name de planning en afwegingen in het kader van de stedelijke programmering van de gemeente Maastricht in totaliteit).

In 2014 zijn de eerste concrete stappen gezet in de gebiedsontwikkeling en zijn reële kansen aanwezig. De volle aandacht is benodigd om het kansrijke doch kwetsbare gebiedsontwikkeling gestalte te geven, zodat aan dit belangrijke deel van het project succesvol ingevuld wordt. In 2015 is een transitie-manager hier aan toegevoegd om ook aan de tijdelijkheid van het gebied invullingen te gaan geven. Daarnaast sinds eind 2014 het bestuurlijk overleg geïntensiveerd om de ontwikkelingen rondom Ballast Nedam en Imtech te monitoren.

Na het gereedkomen van de ruwbouw van de tunnel eind 2014, zijn 2015 en 2016 gebruikt voor het inrichten van de tunnel, het installeren en testen van alle benodigde systemen, met als resultaat een stapsgewijze ingebruikname van de tunnel vanaf 16 december 2016. Daarna kan de parklaan worden aangelegd en de openbaar gebied worden ingericht. De eerste concrete bouwactiviteiten voor de gebiedsontwikkeling staan voor 2017/2018 op het programma.

Naam	Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bedrijfsruimte beschikbaar stellen aan aan life sciences gekoppeld bedrijfsleven (kenniseconomie)
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Aandelen/financieel belang	Eenmalige stichtingskosten
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Programma	10 Stadsontwikkeling

Voor de ontwikkeling van het bedrijfsverzamelgebouw is een lokaal consortium gevormd bestaande uit de gemeente Maastricht, Universiteit Maastricht en het Academisch Ziekenhuis Maastricht. De partijen behorende tot dit consortium hebben een bijdrage verstrekt aan de stichting. Daarnaast heeft de stichting subsidies ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken, van de provincie en van Europa. Met deze middelen is een gebouw ontwikkeld dat tot doel heeft startende bedrijven uit de life sciences te huisvesten en een veilige omgeving te bieden om door te groeien. De stichting is eigenaar van het onroerend goed dat wordt verhuurd aan BPCM (Biopartner Centrum Maastricht B.V.). Aandeelhouders van de BPCM B.V. zijn LIOF, MUMC+, UM en de SLIM. Met de huurprijs die BPCM betaalt, is rekening gehouden met de onrendabele top die door de voornoemde overheidspartijen is gesubsidieerd. BPCM dient op haar beurt de ruimtes tegen een commerciële huurprijs te verhuren overeenkomstig de subsidievoorwaarden van het Ministerie van Economische Zaken. Met de meeropbrengsten dient BPCM als eerste het leegstandsrisico en debiteurenrisico te dragen. De meeropbrengsten die op termijn worden gerealiseerd, als het pand technisch vol is, herinvesteert BPCM in de sector. SLIM is eveneens vehikel voor het Brains Unlimited/Neuropartnergebouw dat in 2012 in gebruik is genomen. Het gebouw is nagenoeg geheel verhuurd. Deze gebouwen vormen samen een onderdeel van de Maastricht Health Campus. In 2016 is het proces in gang gezet om geen zetel meer te nemen in het stichtingsbestuur. Het jaarverslag van de Stichting is nog niet gereed.

Naam	Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied; door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.
Zeggenschap	Op basis van een “quasi in house constructie”
Aandelen/financieel belang	Gemeentelijke opdracht van € 0,50 mln. (vanaf 2013)
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,267 mln. / € 0,151 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,184 mln. / € 0,278 mln.
Resultaat	negatief resultaat 2016 - € 34.645 Cijfers over 2016 op basis van concept jaarrekening

In 2016 is het programma conform begrotingsinzet uitgevoerd en zal zoals onderstaande op hoofdlijnen vermeld zaken gecontinueerd worden in 2017:

- Duurzame Energie Maastricht is goed verlopen & Schone Maas was wederom qua deelname een succes;
- Cursussen stadslandbouw en ecologisch tuinieren kregen veel belangstelling Tuinzicht Lichtenberg is als subsidieproject afgerond en zal in 2017 nog ondersteuning vanuit het CNME krijgen;
- Er is inbreng geleverd door het CNME voor het Ecologisch raamwerk Noorderbrug en omgeving Frontenpark;
- In het kader van Zelfbeheer groenonderhoud is het project Mijn Groen Maastricht opgericht en dat is positief geëvalueerd en zal als vast programma-onderdeel voortgezet worden;
- CNME is betrokken geweest bij de educatie over dierenwelzijn in het kader van het Tapijnproject;
- In Natuurtuinen Jekerdal is samen met vrijwilligers gewerkt aan de verdere professionalisering van de organisatie;
- De schooltuinen waren weer een goed lopend vast onderdeel van de educatie-opgave. Verder is een belangrijke bijdrage geleverd aan de voorbereiding van de Nationale Boomfeestdag (500 schoolkinderen uit de Euregio en het UWC);
- Coördinatie groene agenda: de website Groen Maastricht groeit nog steeds in bezoekersaantal en de communicatie over de evenementen via Facebook heeft 500 volgers;
- Ook heeft het CNME het project Operatie Steenbreek ondersteund.

Naam	Stichting StartersCentrum Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering geven aan startersbeleid (voorlichting en advies)
Zeggenschap	Bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijks € 0,38 per capita
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 195.527 / € 222.861
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	€ 27.334

Stichting Starters Centrum Limburg geeft –mede- uitvoering aan het Maastrichtse startersbeleid. En is daarbij vooral gericht op de zgn. pre-startfase; een goed voorbereide starter heeft méér kans van slagen! Voor starters en zzp'ers is het StartersCentrum het eerste aanspreekpunt in hun ondernemerschap. Zij begeleiden, adviseren, inspireren én stimuleren de startups in onze regio. Van de oriëntatiefase tot 2 jaar na de feitelijke start. Het StartersCentrum heeft een compleet dienstenaanbod, variërend van persoonlijke adviesgesprekken, bijeenkomsten en trainingen tot specifieke ondernemersprojecten (bijvoorbeeld voor 45+ en de creatieve industrie). Diensten worden gratis aangeboden voor inwoners (starters) uit de deelnemende gemeenten. Dit wordt mogelijk gemaakt door een uniek samenwerkingsverband tussen Limburgse gemeenten en een aantal regionale partners. Deelnemende gemeenten betalen € 0,38 per capita. Stichting Starterscentrum Limburg werkt samen met partijen zoals Forza Fashion House en heeft convenanten met het UWV en het Ondernemersklankbord om mensen die zich oriënteren op het zelfstandig ondernemerschap zo goed mogelijk van dienst te zijn. Specifieke aandacht is er voor de uitkeringsgerechtigden.

Naam	Stichting Limburg Economic Development
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Het doen realiseren van het Brainpor 2020-programma inclusief aanpalende regionaal-economische speerpunten in Zuid-Limburg
Zeggenschap	Bestuurslid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage € 6 per inwoner
Programma	P3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 300.145 / € 328.473
Vreemd vermogen begin/eind	N.v.t.
Resultaat	Voorlopig resultaat: € 345.102

Het initiatief voor de oprichting van LED is genomen in het voorjaar van 2010. Toen besloten de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht samen met de provincie, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen intensief te gaan samenwerken om Zuid-Limburg economisch op de kaart te zetten. De actielijnen van LED binnen het programma van Brainport 2020 vormen de basis hiervoor. LED richt zich op de topsectoren van Chemie en Materialen, Life Sciences & Health, met de cross-overs naar Zorg & Systems, Nieuwe Energie, Technologie & Zorg, Energie, Logistiek, Smart Services & Leisure. Kenmerkend voor de Brainportaanpak is de inzet op sterke clusters en een integrale aanpak op de domeinen van Technology, Business, People en Basic. LED is een ontwikkelorganisatie. LED jaagt de Brainport 2020-projecten aan, stimuleert, faciliteert en versnelt daar waar nodig. Naast de gemeenten dragen ook het Zuid-Limburgse bedrijfsleven en de onderzoeks- en onderwijsinstellingen financieel bij. Vanaf begin 2012 is gestart met een klein bestuur, waarmee snel uit de startblokken kon worden gekomen. Tegelijkertijd ontstond de noodzaak om het in gang gezette beleid breder af te stemmen. Daarom is in 2014 en 2015 ingezet op bestuursverbreding. Inmiddels zijn vertegenwoordigd: Onder-nemend Limburg, het grootbedrijf, drie campussen, de ziekenhuizen, de Maastricht University, de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, de ROC's, de gemeenten en de Provincie Limburg. 15 van de 18 gemeenten in Zuid-Limburg participeren in LED en dragen € 6 per inwoner bij. LED heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De Stichting Regiobranding is opgegaan in de Stichting LED.

Het jaarverslag van LED over 2016 is nog niet gereed. Uit een evaluatie van Public Result (2017) worden resultaten van het totale programma gerapporteerd. Hieruit volgt dat de Zuid-Limburgse

economie op stoom lijkt te komen met een groei van de regionale economie (Bruto Regionaal Product) die in 2015 2,5 keer zo groot was als voor Nederland als geheel (respectievelijk 5,4% en 2% groei). Ook andere outcome-effecten ontwikkelen zich gunstig: - het aantal banen na jaren van krimp weer toegenomen (+2.000 in 2016)

- is de werkloosheid gedaald (van 7,5% in 2014 naar 6,5% in 2016) en daarmee op Nederlands niveau. De bevolkingskrimp in Zuid-Limburg vlakke iets af (van een krimp van -0,4% naar -0,2%). Dit werd vooral veroorzaakt door een groei van het buitenlands migratiesaldo (+ 2.000 t.o.v. een jaar eerder). De sectoren die er in Zuid-Limburg uitspringen zijn de chemiesector, life sciences & health en de overige maakindustrie. De regionale toegevoegde waarde van deze drie sectoren nam tussen 2008 en 2014 toe met 10% in de overige maakindustrie, 12% in de chemie en maar liefst 32% in life sciences & health. Met name life sciences & health en chemie zijn meer gaan bijdragen de afgelopen jaren (respectievelijk +1,3 en +3,1%-punt). De andere Zuid-Limburgse topsectoren zijn over de periode 2008-2014 ook relatief meer gaan bijdragen, maar hier is de groei minder groot. In totaal is het aandeel van de Zuid-Limburgse topsectoren binnen het BRP toegenomen van 46% naar 52,5%. De verhouding in bijdrage van het mkb en het grootbedrijf is tussen 2008 en 2014 ook wat veranderd, het grootbedrijf is relatief meer bij gaan dragen. In 2008 droeg het mkb 47,1% bij, in 2014 was dit 44,2%. In de innovatieve sectoren chemie en life sciences & health is het aandeel van het mkb in de toegevoegde waarde juist toegenomen. De jaarlijkse gemiddelde groei in arbeidsproductiviteit was in de overige maakindustrie, de chemie en life sciences & health ook stevig, met resp. 3,3%, 4,3% en 4,1%. Ook in de crisisjaren zette deze groei door, maar dit ging gepaard met een afname van de werkgelegenheid in de twee eerstgenoemde sectoren. Hiermee is de internationale concurrentiepositie van de sector in Zuid-Limburg versterkt. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat het gewenste vliegwiel op gang begint te komen. Als dit vliegwiel op gang blijft en de economische groei zet door en de investeringen van alle dragende partijen in de regionale economie worden gehandhaafd dan blijft de ambitie van gezamenlijke LED partners van € 28,2 mld. BRP (i.e. € 8,5 miljard groei en 17.000 extra banen) realistisch.

Naam	Stichting Maastricht Culturele Hoofdstad 2018
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realisatie kandidaatstelling (en bij selectie uitvoering) project Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa in 2018
Zeggenschap	Zetel in raad van toezicht
Aandelen/financieel belang	Subsidie vanuit Programmabegroting 8 (cultuur) in werkingskosten (€ 400.000 per jaar tot en met 2013)
Programma	8 Kunst en cultuur

Na het niet behalen van de titel is de stichting per 1 januari 2014 in liquidatie gegaan en is onze structurele bijdrage in de vorm van een jaarlijks subsidie stopgezet. De eindafrekening werd medio 2016 verwacht. De verantwoording van de Interregsubsidie heeft echter wat langer geduurd dan verwacht. Inmiddels is dit afgerond. De eindafrekening wordt nu medio 2017 verwacht. De tussentijdse prognose wijst op een licht batig saldo dat, na volledige afronding van alle liquidatiekosten, ingezet wordt voor een vergelijkbaar doel.

3.5.3 Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangbehartiging over bovenprovinciale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum
Zeggenschap	Wethouder Willems is bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 131.000 / € 172.000
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0 / € 0
Resultaat	Negatief € 69.980 (contributieheffing 2016 is in 2015 gebeurd; resultaat gecorrigeerd is plus € 40.020)

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR), lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg (AVL), waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt wordt grootschaliger en ingewikkelder, terwijl de afvalkennis in de afgelopen periode bij de Limburgse gemeenten verloren is gegaan. De vereniging ASL organiseert en bundelt Limburgse afvalkennis in een vereniging die het publieke belang dient door middel van de volgende vier programmalijnen: kennis, advisering en ondersteuning, belangenbehartiging en coördinatie marktbenadering. Activiteiten van de ASL worden gedekt door een bijdrage per inwoner (in de afgelopen jaren € 0,10 per inwoner per jaar).

In 2016 is een nieuwe programmamanager aangetrokken en is een overeenkomst tussen ASL en de gemeente Maastricht gesloten voor financieel/administratieve ondersteuning van de vereniging. Tevens is in dat jaar het contract inzake PMD-afval (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen, drankenkartons) aangepast. Dit heeft de 32 Limburgse gemeenten financieel voordeel opgeleverd.

Naam	Milieuparken Geul en Maas
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Aanbieden brengplaats voor afval
Zeggenschap	Voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van inwoners
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 216.792 / € 181.487
Vreemd vermogen begin/eind	€ 207.436 / € 206.230
Resultaat	€ 193.674 (positief)
	Voorlopige cijfers 2016

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een gemeentelijke samenwerking gericht op het zorgen voor een voorziening waar burgers huishoudelijke afvalcomponenten kunnen brengen. De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul nemen hieraan deel. Gezamenlijk exploiteren en beheren deze gemeenten hiervoor vier milieuparken. De milieuparken bevinden zich in Maastricht (Randwyck, Noorderbrug en Beatrixhaven) en Valkenburg aan de Geul (de Valkenberg). Het milieupark onder de Noorderbrug zal in 2017 worden opgeheven (i.v.m. verlegging van de Noorderbrug). Daarvoor in de plaats wordt een nieuw milieupark Het Rondeel opgeleverd, dat voldoet aan de allernieuwste milieueisen.

De begroting wordt elk jaar door het bestuur van de GR vastgesteld, nadat zij de gemeenteraden daarover hebben geraadpleegd. De begroting bestaat aan de batenkant uit:

- een inwonerbijdrage;
- opbrengst verwerkingskosten recyclebare afvalstromen;
- bijdrage gemeenten verwerkingskosten gemeentelijke restzak;
- poorttarieven.

In 2015 is de GR voor drie jaar verlengd, voor de jaren 2016 tot en met 2018. In die drie jaar oriënteren de gemeenten zich op verdergaande samenwerking op het gebied van afval. Dit om in te kunnen spelen op nieuw Rijksbeleid (VANG, Van Afval Naar Grondstof) en om invulling te kunnen geven aan het beleid voor Circulaire Economie.

Naam	GGD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid
Zeggenschap	Wethouder gezondheidzorg en burgemeester (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.201.460 / € 3.261.927
Vreemd vermogen begin/eind	€ 12.539.032 / € 9.566.370
Resultaat	€ -203.952
	Cijfers 2016

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van achttien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid.(368 fte) Organisatieonderdeel van de GGD is de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR). GHOR wordt aangestuurd door het Algemeen Veiligheidsbestuur Zuid-Limburg en maakt met ingang van 2012 onderdeel uit van de nieuwe GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanaf 2015 maakt het onderdeel Veilig Thuis annex het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) deel uit van de GR GGD-ZL. Eventuele tegenvallers op het onderdeel Veilig Thuis komen ten laste van de deelnemende gemeenten. In 2016 is een bedrijfsplan vastgesteld, daarmee is Veilig Thuis vanaf 2017 een volwaardig programma, met een eigen programmabegroting.

In de periode 2011 t/m 2015 heeft de GGD-ZL een bezuiniging gerealiseerd van 11%.(Voor GHOR 8% en voor HALT 13%). Onderdeel van deze bezuiniging is de nieuwe huisvesting van de backoffice van de GGD in Heerlen. Deze huisvesting wordt in 2016 verder gerealiseerd middels zg. 'vernieuwbouw' in eigen beheer. In dit traject wordt nog gezocht naar een investeerder waarna GGD op huurbasis verder gaat. Voor de komende beleidsperiode 2016 t/m 2019 is door de deelnemende gemeenten gekozen voor een groeiscenario, waarin de GGD gepositioneerd wordt als partner binnen het totale sociale domein. De mate van groei is afhankelijk van de gezamenlijke behoefte en wordt gedurende de beleidsperiode nader ingevuld. De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkingsontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Maastricht is immers de enige Zuid-Limburgse gemeente met een groeiende bevolking. Onderdeel van deze bezuiniging is de nieuwe huisvesting van de backoffice van de GGD in Heerlen. Deze huisvesting is in 2016 verder gerealiseerd middels zg. "vernieuwbouw" in eigen beheer.

Naam	Kredietbank Limburg (KBL)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Kredietverlening en schuldhulpverlening
Zeggenschap	Drie stemmen in algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur
Aandelen/financieel belang	Achternestelde lening/inkooprelatie /verliesbijdrage naar rato van inwonertal (50 procent) en verstrekte leningen (50 procent)
Risico	Aandeel in eventueel verlies naar rato van inwonertal en verstrekte leningen
Programma	Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Eigen vermogen begin/eind	€ 445.424 / € 76.331
Vreemd vermogen begin/eind	€ 10.164.929 / € 11.353.036
Resultaat	€ 369.093 negatief
	Cijfers 2016

De deelnemende gemeenten hebben een inkooprelatie met KBL, maar eventuele tekorten komen ook voor rekening van de gemeenten. In 2016 heeft KBL een negatief exploitatieresultaat behaald van € 0,369 mln. In het Dagelijks Bestuur is besloten het negatief resultaat geheel ten laste te brengen van het eigen vermogen (weerstandvermogen) van de KBL. Het eigen vermogen wordt hierdoor verlaagd van € 445.000 naar € 76.000. Door de verlaging van het eigen vermogen is over het boekjaar 2016 geen sprake van een gemeentelijke bijdrage in het negatieve resultaat.

De primaire begroting 2017 heeft een positief exploitatieresultaat van € 104.000, gebaseerd op de Dienstverleningsoverkomsten (DVO's) 2016. In de startprognose 2017 wordt het exploitatieresultaat geschat op € 24.000 in plaats van € 104.000 positief, gebaseerd op de afgesloten DVO's 2017. Ondanks de hogere te verwachten baten zijn de te verwachten lasten voor wat betreft salarissen en bureau- en administratielasten (verplichte aanbesteding ICT-beheer 1 x per 4 jaar) dusdanig gestegen dat het begrote exploitatieresultaat € 80.000 lager is geprognosticeerd.

KBL heeft voor 2018 een begroting opgesteld die een overschot laat zien van € 0,033 mln. Dit betekent dat op basis van de verwachte omzet in 2018 geen aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten noodzakelijk zal zijn. Hierbij is ervan uitgegaan dat de productafname van dienstverlening (m.n. schuldhulpverleningstrajecten, maar ook budgetbeheer en beschermingsbewind) door de g.r.-gemeenten gelijk zal zijn aan 2017.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het (wettelijk) bewaren, beheren en benutten van de archiefbescheiden en collecties van gemeente en Rijk die berusten in de openbare archiefbewaarplaats RHCL en toezicht houden op de niet-overgedragen (digitale) archiefbescheiden binnen de informatiehuishouding van de gemeente Maastricht
Zeggenschap	Drie leden in algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Bekostigingsrelatie (GR RHCL)
Programma	Programma 8 Kunst en cultuur
Eigen vermogen begin/eind	€ 431.872 / € 703.804
Vreemd vermogen begin/eind	€ 4.636.356 / € 5.926.487
Resultaat	€ 246.338 positief

De Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg (RHCL) bestaat uit de partijen Gemeente Maastricht en Rijk (Ministerie OCW) en is ontstaan uit een fusie tussen het Rijksarchief in Limburg en Gemeentearchief Maastricht in 2004.

De GR RHCL is ingesteld met het doel de belangen van de minister en de gemeente bij alle (wettelijke) aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden van de overheid in gezamenlijkheid te behartigen: het verwerven, bewaren, beheren en ter beschikking stellen van de archieven en collecties (bijvoorbeeld beeldmateriaal). Het RHCL is een openbare archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet. Door middel van digitale dienstverlening en een studiezaal zijn de archieven en collecties raadpleegbaar voor een breed publiek. Tevens wordt de duurzame toegankelijkheid op lange termijn van (digitale) overheidsinformatie gewaarborgd. Inmiddels vormt ook samenwerking bij de ontwikkeling van duurzame opslag (e-Depot) van digitaal gevormde overheidsarchieven een speerpunt van regionaal beleid bij de aangesloten overheden. Het RHCL heeft dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de Provincie Limburg, Gemeente Eysden-Margraten, Valkenburg a/d Geul en Vaals.

In 2016 is verder inhoud en vorm gegeven aan de twee kernactiviteiten van het RHCL, te weten enerzijds het duurzaam beheer en behoud van de archieven en de collecties en anderzijds het (publieks)gebruik en hergebruik van de openbare data. Met betrekking tot de wijze van archiveren en duurzaam informatiebeheer is gewerkt aan de verbetering van de dienstverlening en vindbaarheid van de bronnen opdat nog beter kan worden ingespeeld op de publieksvraag. Ingezette middelen: scannen en online publicatie, toegankelijkheid via crowdsourcing.

Om de plannen rondom duurzaam beheer van digitale overheidsinformatie en veranderend gebruik van archiefbronnen door de burger ook inhoudelijk en beleidsmatig te verankeren heeft het RHCL in 2016 twee nieuwe visie-notás opgesteld voor de periode tot 2010: de visienota e-archief en de nota publieksdienstverlening.

Aan de digitale collectie zijn 326.000 scans toegevoegd.

Om de digitale informatiehuishouding van de onze gemeente in het e-Depot duurzaam te kunnen beheren en toegankelijk te maken zijn de volgende stappen gezet: ontwikkeling pilot e-depot t.b.v. bouwdoosiers en aansprakelijkstelling.

Ten behoeve van de verdere professionalisering van de organisatie zijn enkele stappen gezet op de ontwikkeling van de digitale vaardigheden en competenties van de medewerkers en werkprocessen. Het gaat om de opbouw van een team e-depot en het team virtuele studiezaal. Hiervoor worden nieuwe mensen geworven en het huidige personeel deels omgeschoold.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Zeggenschap	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio Zuid Limburg
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel (deels naar rato inwoneraantal, deels op basis van historische kosten)
Programma	Programma 2 Veiligheid
Eigen vermogen	31-12-2016 € 9,886 mln.
Algemene reserve	31-12-2016 € 0,859 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2016 € 50,378 mln.
Resultaat	2016 € 0,447 mln.

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de achttien Zuid-Limburgse gemeenten deze GR aangegaan op grond van de Wet veiligheidsregio's. Hiermee worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. In bestuurlijk opzicht kent het bestuur drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Voor de beleidsvoorbereiding van de GR is de veiligheidsdirectie verantwoordelijk die bij deze taak wordt ondersteund door het programmabureau. Dit programmabureau staat ook ten dienste van de drie bestuursorganen. De commandant van de brandweer, de directeur publieke gezondheid, de chef van de politie-eenheid Limburg en de coördinerende gemeentesecretaris vormen samen de veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie staat aan de basis van het samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten (brandweer, GHOR en politie) en de gemeenten. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg verantwoordelijk is voor de brandweer, zowel op beleidsvlak als op operationeel gebied.

Het voordelig resultaat 2016 is voornamelijk toe te schrijven aan een voordelig exploitatieresultaat (€ 336.000) van de Brandweer door lagere rentekosten van geldleningen en van het achterblijven van investeringsuitgaven. Daarnaast was er in 2016 een incidenteel voordeel op de exploitatiekosten van het Meld- en Coördinatiecentrum van € 130.000.

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken
Zeggenschap	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (10 % weging)
Programma	Programma 14 Natuur, milieu, water en afval
Eigen vermogen	31-12-2016 € 1,520 mln. (inclusief rekeningresultaat 2016)
Algemene reserve	31-12-2016 € 0,539 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2016 nihil
Resultaat	2016 € 0,45 mln.
	Betreft voorlopige cijfers 2016

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg is per 1 januari 2013 opgericht en is gevestigd in een vleugel van het provinciehuis. De RUD heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieutaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven. In de RUD Zuid-Limburg zijn alle Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd. Het takenpakket bestaat voor alle deelnemers uit het basistakenpakket (package deal tussen VNG, IPO en ministerie). Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen en de Intergemeentelijke Milieudienst voegen daar ook hun specialistische milieutaken aan toe. De RUD Zuid-Limburg is door de staatssecretaris aangewezen om taken op het gebied van Besluit risico zware ongevallen (BRZO) voor de hele provincie Limburg uit te voeren. De gemeente Maastricht heeft 7,7 fte ingebracht in de RUD Zuid-Limburg. Vooralsnog zijn deze personen gedetacheerd in afwachting van een overeenkomst met GO. De RUD is uitsluitend een uitvoeringsorganisatie. De individuele gemeenten blijven volledig verantwoordelijk. De frontoffice (onder andere loketfunctie) blijft bij de gemeente. In 2016 stelt de RUD ZL een nieuwe toekomstvisie vast.

Het beleid van de RUD-Zuid-Limburg is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 dat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

Inhoudelijke afspraken

De met onze gemeente afgesproken werkprogramma's 2016 zijn volledig uitgevoerd. Tussentijds is de voortgang telkens via het accountoverleg verantwoord.

De afgesproken invoering van een kwaliteitssysteem is gerealiseerd.

Ook is de RUD op onderdelen meer kwalitatief gaan rapporteren over voortgang én de resultaten van de uitvoering van de hun opgedragen WABO taken rond bedrijven uit de gemeente Maastricht.

De RUD Zuid-Limburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Er is een huurovereenkomst aangegaan voor kantoorruimte en parkeerplaatsen en ICT-voorzieningen met de provincie Limburg.

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	WOZ-waardering en heffen en innen van lokale heffingen met een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement
Zeggenschap	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objecten, aanslagbiljetten en klantcontacten)
Risico	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling
Programma	14 Natuur, milieu en afval en 15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 284.000 negatief / € 998.000 negatief
Vreemd vermogen begin/eind	€ 5.998.000 / € 5.439.000
Resultaat	€ 714.000 negatief
	Cijfers betreffen Voorlopige jaarrekening 2016

BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ). Het beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen en beheert de authentieke basisregistratie WOZ (administratie en waardering). Het takenpakket bestrijkt het taakveld van advisering en opstellen van conceptverordening(en), de opbouw van benodigde basisregistraties en het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de dwanginvordering. Afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen behoort eveneens tot het takenpakket.

Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei hebben deze zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011 onder de naam Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De samenwerking is ook aangegaan als groeimodel gericht op uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten.

Per 1 januari 2014 is gemeente Maastricht toegetreden in deze gemeenschappelijke regeling (GR). Per 31 december 2016 bestaat de GR uit 32 leden, 30 gemeenten en 2 waterschappen. Het zijn de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie met (hoofd) standplaats Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering van ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Iedere gemeente heeft een lid in het bestuur, het huidige bestuur bestaat uit wethouders Middelen van de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht
Financieel belang	Dekking kosten SSC geschiedt via doorbelasting van geleverde dienstverlening aan gemeenten en bijdragen
Programma	Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

Met ingang van 23 oktober 2015 is de gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg opgericht in de vorm van een zogenaamde bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze GR heeft tot doel de uitvoering van de gezamenlijke ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Het betreft tenminste de volgende 3 productieonderdelen: gezamenlijke inkooptrajecten, informatie diensten (beheer en onderhoud ICT en beheer gezamenlijke generieke applicaties) en personeels- en salarisadministratie. De organisatie is nog geheel in opbouw. Door samen te werken wordt beoogd om te komen tot kostenbesparing/inkoopvoordelen, kwaliteitsverbetering, vermindering kwetsbaarheid en vergroting kansen voor het personeel. Het jaar 2016 stond nog geheel in het teken van de inrichting en voorbereiding van de organisatie voor deze drie productieonderdelen. De centrale huisvesting in Heerlen is gereed gemaakt en de management- en stafmedewerkers zijn geworven. De organisatieplannen en businesscases met plaatsingsplannen zijn opgesteld. Het medezeggenschapstraject is gestart. Wel zijn er in 2016 gezamenlijk inkooptrajecten uitgevoerd en afgerond. Dit heeft ook gezamenlijke inkoopvoordelen opgeleverd (bruto ca. 1 mln. voor Maastricht) o.a. bij de inkoop van uitzend- en payrollkrachten en energie.

Er is in 2016 nog geen personeel van de drie gemeenten formeel overgeplaatst naar het SSCZL. De daadwerkelijke start van de productie bij ICT en PSA is daardoor inmiddels vertraagd i.v.m. extra afstemmingstijd die nodig blijkt met de medezeggenschap.

De jaarrekening van het SSCZL sloot in 2016 met een overschot van € 0,527 mln. positief als gevolg van latere uitvoering van geplande activiteiten. Hiervan is € 0,231 mln. toegevoegd aan de algemene bedrijfsreserve van het SSC-ZL. Die bereikt daarmee het vastgestelde budgetplafond van € 0,25 mln. Het restantoverschot ad € 0,295 mln. wordt teruggestort aan de drie deelnemende gemeenten. Voor Maastricht leidt dit een terugstorting in 2017 van een derde deel hiervan, te weten € 0,098 mln.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering zelfredzaamheid & participatie
Zeggenschap	Wethouder Wmo (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg

Omnibuzz draagt per 11 december 2016 zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie voor "Vervoer op Maat", zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelingsfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in en rijden deze ritten. Vanaf 2018 zal ook de planning overgaan naar Omnibuzz en zullen eveneens gefaseerd nieuwe doelgroepen instromen (Wmo/jeugd-dagbesteding/begeleiding/dagopvang en Leerlingenvervoer). Zo wordt toegewerkt naar een regiemodel in het (brede) doelgroepenvervoer. De bezetting van Omnibuzz is 23,97 fte (eind 2017, enkel Wmo-vervoer).

Bijdrage van de gemeente Maastricht in 2017 (kosten bedrijfsvoering Omnibuzz, regie en planning + vervoerskosten minus eigen bijdrage reizigers) zijn begroot op € 2.960.790. Dit betreft een verlengd boekjaar vanaf 11 december 2016 en exclusief eenmalige opstartkosten.

In de begroting 2016 is voor Vervoer op Maat (VOM) een bedrag van € 2.930.284 opgenomen. Nagenoeg geheel 2016 is VOM uitgevoerd door Veolia (Regiotaxi) en het Projectbureau Regiotaxi Limburg (Trafficcon). De jaarrekening 2016 op dat onderdeel is als volgt:

SPECIFICATIE EXPLOITATIEKOSTEN REGIOTAXI Wmo 2016 (t/m 10-12-2016)

Vervoerskosten	2.562.384
Bonus aan Veolia	20.421
<u>Kosten Projectbureau Regiotaxi (Trafficcon)</u>	<u>124.746</u>
TOTAAL	2.707.551

De afrekening van de ritten in de periode 11 t/m 31 december 2016 – welke uitgevoerd zijn onder de GR Omnibuzz – worden afgerekend in de jaarrekening 2017 aangezien hier gewerkt wordt met een verlengd boekjaar 2017.

Gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid

De gemeenschappelijke regelingen zijn te verdelen in de openbare lichamen, de gemeenschappelijke organen en de centrumregelingen. De laatste twee worden gekenmerkt door het ontbreken van rechtspersoonlijkheid.

Naam	Regionale Samenwerking Leerplicht (RSL) en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra
Zeggenschap	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Conform Leerplichtwet wordt het Jaarverslag Leerplicht-RMC jaarlijks door alle afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld
Financieel belang	Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen. Aanvullende financiering vanuit Convenant Voortijdig Schoolverlaten met OCW en ESF.
Programma	9 Onderwijs

Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden in zake het toezicht op de naleving van de (herziene) Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. De leerplichtambtenaar (lpa) is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede samenwerking met allerlei hulpverlenende instanties en scholen, zodat de jongere en/of ouders/ verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden. Daartoe is de afstemming met de andere centrumsteden ten aanzien van de werkwijze bij registratie en melding sterk verbeterd en is de werkwijze getoetst door de UM. De koppeling van bestanden met het Vrtijstellingenloket en BRON/DUO is verbeterd.

De afstemming van leerplichttaken met de verbetering van zorgplicht in het onderwijs en de afstemming met ondersteunende Jeugdhulp, leidt tot steeds beter partnership van Team onderwijs met scholen en zorgpartijen in de zogenaamde Knooppunten. Daar waar nodig wordt geparticipeerd in zorg- en justitiële netwerken.

Intern binnen SOZA heeft de inrichting van een Jongerenteam de dienstverlening aan jongeren vanuit Onderwijs, Werk, Inkomen en Zorg verder geïntegreerd.

De regionale meld- en coördinatiefunctie wordt in het zelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig school-verlaten. De RMC-functie behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald. Gekozen is voor een centrumgemeenteconstructie door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling. Wijziging van beleid komt niet snel voor.

Ter voorkoming van Voortijdig schoolverlaten wordt in RMC-regio 39 samengewerkt door de centrumgemeenten en schoolbesturen. Daartoe is in 2016 gewerkt binnen de Convenant VSV 2012-2015 met het rijk, die met een jaar verleng werd. In de tweede helft 2016 heeft Maastricht namens de GR-gemeenten gewerkt aan het opstellen van een nieuwe Convenant VSV 2017-2020 en is een nieuw pakket aan preventieve maatregelen met een uitvoeringsstructuur overeengekomen en is een passende begroting opgesteld.

Naam	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van antidiscriminatie
Zeggenschap	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg
Aandelen/financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	5/6 Samenleven

In 2009 is de ADV-Limburg begonnen met de uitvoering van de werkzaamheden zoals omschreven in het raadsbesluit beleidsvoorstel ADV-Limburg. Daarvoor hebben de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg ingestemd met de voorgestelde beperkte GR die de centrumgemeenten Roermond en Maastricht mandateert om namens de beide regio's de subsidierelatie met de ADV-Limburg vorm te geven. Inmiddels is de dienstverlening van de ADV-Limburg volledig geïmplementeerd en uitgebouwd tot een netwerkorganisatie. Het ADV Limburg voert de Wga uit voor 29 van de 33 Limburgse gemeentes. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg) behandelt meldingen en klachten over discriminatie. Net als voorgaande jaren waren de meeste meldingen in 2016 in Maastricht meldingen van discriminatie op de arbeidsmarkt.

Naam	Leerlingenvervoer
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs
Zeggenschap	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een open einderegeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	9 Onderwijs

De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om:

- De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren;
- De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer;
- De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen;
- De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren;
- De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.

Naast het opstellen van de verordening, maken van beschikkingen en het verzorgen van het contractmanagement is er in 2016 concreet gewerkt aan het vervoeren van leerlingen naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school. Werd leerlingen 'passend' vervoer geboden en werd rekening gehouden met een balans tussen financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen. De deelname aan leerlingenvervoer is in 2016 wederom licht gedaald ten opzichte van 2015. Vooral bij leerlingen die aanspraak kunnen maken op een bekostiging van het openbaar vervoer en eigen vervoer is de daling zichtbaar (-20 %), maar ook bij de deelname aan het aangepast vervoer (taxibusjes) is een lichte daling te zien (- 5%). De daling is naar alle waarschijnlijkheid het gevolg van de invoering Wet Passend Onderwijs waardoor meer leerlingen in het regulier onderwijs blijven en de nominale leerlingendaling door ontgroening.

Naam	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden van de sociale diensten van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Elke gemeente heeft een lid in het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering
Financieel belang	Voordeel van € 0,5 mln. structureel, ingeboekt voor de invulling van de efficiëncytaakstelling
Programma	4 Sociale zekerheid en re-integratie

Met ingang van 1 januari 2016 voert de gemeente Maastricht als centrumgemeente de participatiewet en aanverwante regelingen uit namens alle deelnemers (zijnde Maastricht, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Zij bepalen zelf, maar wel zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid, autonoom beleid en verordeningen. Bestuurlijk gezien wordt de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie aangestuurd door de zes verantwoordelijke portefeuillehouders. De aansturing zal gebeuren op basis van de door de colleges vastgestelde centrumregeling.

3.6 Duurzame kapitaalgoederen

De gemeente Maastricht heeft een omvang van 6.006 ha. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten.

De nieuwe investeringen die in 2016 aan de kapitaalgoederenvoorraad werden toegevoegd, zijn opgenomen bij de diverse begrotingsprogramma's.

Voor wat betreft het onderhoud zijn er voor het grootste deel van de vastgoedobjecten en infrastructuur/voorzieningen in de openbare ruimte, onderhoud- en beheerprogramma's beschikbaar.

3.6.1 Infrastructuur en voorzieningen in openbare ruimte

Algemeen: IBOR nota

In 2016 is gewerkt aan de totstandkoming van de 'Integrale Beheer Openbare Ruimte' nota: een algemeen, overkoepelend beleidskader bij de afzonderlijke leidraden. Deze is begin 2017 ter kennisname aangeboden aan college en Raad.

Wegen /verhardingen

In 2014 is vastgesteld dat het ambitieniveau van de verhardingen achterbleef ten opzichte van de vastgestelde ambitieniveaus. In 2015 is daarom een aanvang gemaakt met de zogenaamde "D-wegen" aanpak. In dit kader zijn alle verhardingen met achterstallig onderhoud aangepakt. Dit project is in 2015 van start gegaan en liep door tot en met 2016. Het uiteindelijk streven was om in het derde kwartaal van 2016 alle wegen weer op een goed veiligheidsniveau te hebben, dit wil zeggen een C-kwaliteit. Deze werkzaamheden zijn inmiddels uitgevoerd en het gehele areaal verhardingen is in het najaar 2016 opnieuw geïnspecteerd. Naar voorlopig oordeel heeft de aanpak succes gehad voor wat betreft de 700 straten waar werkzaamheden zijn uitgevoerd; wel is er sprake van achterstalligheid op andere plaatsen van het areaal verhardingen en dit wordt momenteel nader geanalyseerd. Belangrijke constatering is dat het kwaliteitsverlies van de verhardingen een continue areaalbreed proces betreft wat betekent dat het vrijwel onmogelijk is om alle D-wegen in een keer weg te werken. Wel kan gesteld worden dat de wegen een adequaat veiligheidsniveau hebben, de procenten die nog resten in de categorie D-weg hebben met name betrekking op technische aspecten waar de weggebruiker vanuit verkeertechnisch oogpunt doorgaans geen last heeft.

Civieltechnische kunstwerken

Binnen Maastricht bevinden zich ruim 493 civiele kunstwerken, waarvan er 376 in beheer en onderhoud van de gemeente Maastricht zijn. Het gaat hier om kunstwerken zoals trappen, bruggen, viaducten en keermuren en niet om artistieke kunstwerken.

De leidraad civiele kunstwerken is begin 2016 vastgesteld, een half jaar later dan voorzien. Dit heeft te maken met het feit dat er een aanvullende risicoanalyse nodig was om te komen tot een zorgvuldige inhoudelijke en financiële afweging. Op basis van de aanvullende analyse en de leidraad is gebleken dat met het huidige budget de civiele kunstwerken op een adequaat veiligheidsniveau gehouden kunnen worden. Hierbij is de strategie voor de toekomst erop gericht om niet meer op een traditionele manier te beheren, maar te sturen op basis van risico's. Dit gebeurt al door Rijkswaterstaat op basis van de zogenaamde leidraad RAMS. Randvoorwaarde is dat de veiligheid niet in het geding komt.

Door te sturen op risico's is het de bedoeling dat uiteindelijk een optimale balans wordt gecreëerd tussen prestaties (basisinspanning en ambities) en kosten (minimaal benodigde middelen). Dat betekent dat de aantoonbaarheid van de veiligheid ten aanzien van het draagvermogen van bruggen en viaducten een belangrijk item is.

Het jaar 2016 is gebruikt om de resultaten vanuit de leidraad civiele kunstwerken te vertalen naar maatregelen die adequaat op de markt kunnen worden gezet op basis van een aanbesteding. Daartoe zijn diverse specifieke werkpakketten samengesteld, bijvoorbeeld met betrekking tot betonreparaties, reinigen, straal- en schilderwerkzaamheden e.d.. De verwachting is dat de aanbesteding van de werkzaamheden nog voor de zomer van 2017 kan worden afgerond. Voor zover risico's te groot waren is er voor gekozen de betreffende maatregelen direct te nemen waartoe het jaar 2016 is gebruikt (denk bijvoorbeeld aan het terugplaatsen van een verdwenen spijl van een brugleuning e.d.).

Extra aandacht gaat uit naar de kademuuren in de Jeker, vanwege een combinatie van particulier en gemeentelijk eigendom is de opgave met betrekking tot herstel extra gecompliceerd. In overleg met het waterschap Roer en Overmaas zal een project worden opgestart waarbij met aandacht voor de cultuurhistorische waarden een herstel- en verbeterplan wordt uitgevoerd. Daarover zijn in 2016 de eerste oriënterende gesprekken geweest met het Waterschap Limburg. In 2017 zal dit project verder worden uitgewerkt.

Daarnaast is er een bedrag van € 0,945 mln. gereserveerd voor het herstel van de Noorderbrug.

Rioleringen/water

De totale lengte rioleringen bedraagt ca. 570 km. In 2015 zijn de laatste reparatiewerkzaamheden in Maastricht west uitgevoerd. Daarmee is het stelsel technisch weer op orde. Op basis van een volgende inspectieronde die binnen 5 jaar in Maastricht oost weer dient aan te vangen zal wederom worden beoordeeld of reparatie aan de orde is, dit om het stelsel te laten voldoen aan de vereiste kwaliteitscriteria.

In de rioleringszorg ligt nu het accent op het voorkomen van vuilemissie op oppervlaktewater zoals de Geusseltvijver, de Jeker, de Kanjel en de zuid-Willemsvaart. Om de vuilemissie op oppervlaktewater te voorkomen worden technische voorzieningen aangebracht die ervoor moeten zorgen dat zogenaamde overstorten op oppervlaktewater worden voorkomen.

Buiten werkzaamheden die betrekking hebben op het aspect waterkwaliteit zijn er ook werkzaamheden voorzien die betrekking hebben op de waterkwantiteit. In de wijk Heer is in 2016 gestart met de aanleg van een zogenaamd waterplein. In geval van extreme neerslag zal water in de eerste instantie ondergronds worden opgeslagen en indien dit niet toereikend blijkt ook bovengronds. Onderdeel van dit plan is eveneens de aanleg van een ondergronds bassin aan de Joseph Bechlaan. Deze projecten zullen in 2017 worden opgeleverd. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de vermindering van de wateroverlast in de wijk Heer. Dit plein is iconisch voor het waterbeheer in de 21^e eeuw en kan als voorbeeld dienen voor de klimaatopgave waar we momenteel voor staan. Daarnaast is er in 2016 een aanvang gemaakt met de aanleg van het bergbezinkbassin aan de Bieslanderweg, deze voorziening heeft tot doel om te vuilemissie op de Jeker te verminderen. In 2017 zal een aanvang worden gemaakt met de aanleg van het bergbezinkbassin in het Geusseltplein en de aanleg van stuwputten in Maastricht west, beide hebben tot doel om de vuil emissie op de Geusseltvijver respectievelijk de Maas verder terug te brengen.

Naast het oplossen van de waterproblematiek vanuit de rioleringen wordt er ook onderzoek gedaan naar het oplossen van wateroverlast vanuit oppervlaktewater. In 2016 is als “koploper” in het kader van het Deltaprogramma gewerkt aan het startdocument ‘aanpak hoogwaterveiligheid’. Daaruit is gebleken dat er een grote opgave ligt voor de gemeente Maastricht op het gebied van hoogwaterveiligheid. Daarom is er vanuit het landelijke Deltaprogramma bepaald dat Maastricht mag starten met de onderzoeksfase in het kader van de MIRT systematiek, deze fase is nodig om de overgang te kunnen maken naar de formele verkenningfase in het kader van deze zelfde systematiek. Daarvoor wordt een ‘Ontwikkelingsvisie Zuidelijk Maasdal’ opgesteld. Niet één enkele maatregel zal het probleem helemaal zal oplossen. Het onderzoek moet daarom leiden tot een samenhangend pakket van maatregelen die worden opgenomen in een ontwikkelingsvisie. Daarin wordt tevens aangegeven hoe de maatregelen een impuls geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Maastricht en het Maasdal. Deze ontwikkelingsvisie dient een onderbouwing te geven aan de keuzes.

Groen

Voor het product groen zijn er de afgelopen periode bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd ter grootte van € 199.000. Deze hadden ook tot doel om in het kader van de zogenaamde herijking IBOR gelden vrij te spelen voor eerder genoemde en benodigde financiering ten behoeve van de areaaluitbreiding en voor het wegwerken van achterstallig onderhoud in het verhardingenareaal.

Op basis van de leidraad groen (expliciet via de begroting vastgesteld) is er een proces ingezet om arbeidsintensieve beplanting om te vormen naar een beplanting die met de huidige onderhouds-ambitie (C-kwaliteit) op een goede manier is te onderhouden. In dit kader is ook het traject “mijn groen Maastricht” opgestart waarbij burgers worden opgeroepen en gestimuleerd om zelf het beheer en onderhoud van vooral groen ter hand te nemen. Dit proces liep in 2016 en zal ook in 2017 nog doorlopen.

De veiligheid van het product groen is nooit in het geding, het ambitieniveau is een C-kwaliteit, dit staat voor veilig doch sober onderhoudsniveau. Ook in 2016 lag het onderhoudsniveau hoger dan de vastgestelde C-kwaliteit.

Bomen

In het kader van de herijking zijn de bomen ongemoeid gelaten, dit vanwege het feit dat hiervoor een wettelijke zorgplicht bestaat. De vitaliteit en veiligheid van bomen worden beoordeeld op basis van een zogenaamde VTA (Visual Tree Assessment). Volgens deze methode kunnen (interne) gebreken ontdekt worden aan de hand van een visuele controle van de boom. Hierbij inventariseert en analyseert men dus uiterlijke signalen van potentiële (mechanische) zwakte. Voor de frequentie van de boomcontrole is geen vaste norm te geven. De frequentie wordt in de praktijk gekoppeld aan de mate van gevaarstelling. Deze gevaarstelling hangt onder maar af van de locatie, de leeftijd en de omvang van de boom en de toestand waarin de boom verkeert. Voor het dagelijkse onderhoud worden de bomen beoordeeld conform de geldende CROW systematiek. Hierbij scoort het onderhoud van de bomen een gemiddelde B-kwaliteit.

Openbare verlichting

Eind 2015 is de leidraad openbare verlichting vastgesteld. In het kader van de herijking IBOR is er op dit product een bezuiniging doorgevoerd van € 0,102 mln. Op basis van de leidraad openbare verlichting kunnen we constateren dat met de beschikbare budgetten de lichtmasten op de afgesproken B-kwaliteit onderhouden kunnen worden. De doorgevoerde bezuiniging heeft wel geresulteerd in een andere vervangingsstrategie. In het verleden werden lichtmasten en of armaturen wijk voor wijk vervangen. In het kader van de nieuwe leidraad wordt gewerkt volgens een ander stramien. Er wordt nu uitsluitend vervangen alleen datgene wat daadwerkelijk de einde van de levensduur bereikt heeft. Daarmee blijft de afgesproken B-kwaliteit gehandhaafd maar kunnen per wijk wel (tijdelijk) verschillen in type mast of armatuur ontstaan. Op basis van de monitoring is gebleken dat de openbare verlichting een A-kwaliteit scoort. Daarmee voldoet de openbare verlichting ruimschoots aan de afgesproken kwaliteitsambitie.

3.6.2 Gebouwen

De gebouwen zijn zeer divers en kunnen worden onderscheiden in een 3-tal hoofdgroepen:

- Gebouwen voor eigen gebruik en overige eigendommen (9 panden t.b.v. gemeentelijke huisvesting, 22 woningen, 49 kantoor- en bedrijfsruimten, 8 winkels en 946 onbebouwd onroerend goed objecten (erfpacht, pacht, ingebruikgevingen) waarvan 9 parkeergarages).

- Maatschappelijk vastgoed (94 schoolgebouwen incl. binnensportaccommodaties/gymnastieksalen, 38 sociaal/culturele en maatschappelijke voorzieningen, 39 buitensportobjecten).
- Objecten in tijdelijk beheer in afwachting van realisatie van toekomstige strategische doeleinden; (o.a. 235 appartementen incl. garageboxen en bedrijfsruimten A2-project). (aantallen op basis situatie 21 december 2016)

Het exploitatieresultaat is de afgelopen decennia structureel verliesgevend geweest, o.a. vanwege het overwegend sociaal- maatschappelijke karakter van de vastgoedportefeuille en langdurige leegstand bij vooral incourant vastgoed danwel als gevolg van vertraagde locatieontwikkelingen. Het resultaat over de jaren 2008 tot en met 2015 was gemiddeld € 0,380 mln. negatief per jaar variërend van € 0,8 mln tot € 0,2 mln. Via het treffen van allerlei maatregelen in het beheer en exploitatie en het afstoten van (verliesgevende) objecten is er in 2016 uiteindelijk een positief bedrijfsresultaat van € 16.685 bewerkstelligd. De rol van de vastgoedportefeuille is faciliterend en ondersteunend aan beleid dat geformuleerd wordt door de beleidssector die daarmee voorziet in een beleidsmatig bepaalde huisvestingsbehoefte. Daarnaast behelst de vastgoedportefeuille ook strategische objecten die in het verleden aangekocht zijn ten behoeve van het realiseren van toekomstige strategische doeleinden (planontwikkeling).

Beleidskader

1. Algemeen integraal accommodatiebeleid

In 2012 is de Structuurvisie vastgesteld. Dit is een beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn, tot 2030, is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd. In 2012 is parallel aan de structuurvisie de kadernota Grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2012 vastgesteld. Via de structuurvisie en de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid wordt aangegeven hoe en met welke instrumenten de komende jaren aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wordt gegeven.

Ten aanzien van het vastgoedbeleid zijn de uitgangspunten voor een kostendekkende exploitatie vastgesteld. Voor nieuwe vastgoedinvesteringen of nieuwe vastgoedaankopen, ongeacht onder welke voor de bovenstaande vastgoedsoorten zij vallen, wordt gestuurd op sluitende business cases. Indien bij deze nieuwe projecten geen sluitende business case aanwezig is voor zowel de investering als voor de daarop volgende exploitatie, kan het project niet worden gerealiseerd. Meerjaren onderhoudsplanningen maken eveneens onderdeel uit van de betreffende business case. Voor structureel verliesgevende en beleidsmatig, niet meer in de vastgoedportefeuille passende vastgoedobjecten, wordt een afweging gemaakt tussen behouden of afstoten.

In het bestuursakkoord *Wij Maastricht* is afgesproken integraal accommodatiebeleid te voeren, zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dat vraagt om scherpe keuzes en bijbehorende financiële en maatschappelijke consequenties. Deze ambitie is uitgewerkt in een beleidsagenda maatschappelijk vastgoed (in november 2014 besproken met de raadscommissie Breed Welzijn). Hoofddoel is regie te voeren en te komen tot een betere aansluiting van vraag en aanbod van maatschappelijk vastgoed. Een van de vervolgstappen was het bepalen van de strategie voor de gemeenschapsvoorzieningen in Maastricht.

In 2016 is begonnen met een traject om onder andere te bezien 'of en zo ja, hoe' het Integraal Accommodatiebeleid 2005 geactualiseerd dient te worden. Dit beleidskader richt zich op de afstemming van vraag en aanbod van maatschappelijke accommodaties op het gebied van Onderwijs, Sport, Zorg en Welzijn en Cultuur. Sinds het Integraal Accommodatiebeleid 2005 zijn er nadien nog diverse beleidsstukken gemaakt op het gebied van huisvesting ten behoeve van bijvoorbeeld Sport, Onderwijs en Cultuur.

In 2016 en 2017 wordt het zogenaamd Leertraject Gemeenschapsvoorzieningen doorlopen. Dit traject bevat een dialoogproces (participatieve bijeenkomsten met stakeholders en pilots). En zal leiden tot (1) actualiseren van het Integraal Accommodatiebeleid 2005; (2) Beleidsdocument Gemeenschapsvoorzieningen.

Het accommodatie beleid heeft grote samenhang met de geplande actualisatie van de structuurvisie (nieuwe Omgevingsvisie). Het centrale thema 'ruimte voor ontmoeting' zal ook bij de herijking van het ruimtelijk beleid een van de pijlers zijn. De discussies met de stad in het kader van het accommodatiebeleid worden daarom zoveel mogelijk opgepakt in lijn met de (voorbereiding van) de actualisatie van de structuurvisie/omgevingsvisie. Daarnaast wordt aangesloten bij het nieuwe beleid van de gemeente voor het sociaal domein, in het bijzonder de uitvoering jeugdzorg, WMO/AWBZ en participatiewet (drie decentralisaties).

Een van de vervolgstappen in 2017 is het bepalen van de strategie voor de gemeenschapsvoorzieningen in Maastricht. Aan de hand van een dialoogproces gaan we kijken hoe die strategie het beste kan worden vormgegeven. Dit proces bestaat onder andere uit participatieve bijeenkomsten met stakeholders (gemeenschapsbesturen, gebruikers, burgers, etc.) Dit proces zal input opleveren voor de op te stellen beleidslijn. Het doel is om te bepalen in welke vorm de gemeente in de toekomst gaat voorzien of ondersteunen in gemeenschapsvoorzieningen.

2. Onderwijs

Investeringen in onderwijshuisvesting gebeuren langs de lijn van de spreidingsplannen basisonderwijs en speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. Spreidingsplannen worden in goed overleg met de betrokken schoolbesturen voorbereid. Voor het primair onderwijs zijn in 2015 flinke stappen gezet in dit spreidingsbeleid, wat ertoe heeft geleid dat op 19 januari 2016 het Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht 2015-2024 is vastgesteld. Het aantal huidige onderwijslocaties zal over enkele jaren met de realisering van de Integrale Kind Centra naar verwachting worden gehalveerd. Daarbij speelt aan de ene kant de ontgroening (minder leerlingen) een grote rol. Maar aan de andere kant spelen ook inhoudelijke ontwikkelingen zoals de combinatie met andere voorzieningen in het IKC (harmonisatie peuterspeelzaalwerk-kinderopvang), passend onderwijs en het versterken van basisvoorzieningen bij de decentralisatie Jeugdzorg. Voor het voortgezet onderwijs is door het schoolbestuur een nieuw spreidingsplan vastgesteld. Basis van dit spreidingsplan is de vorming van drie domeinen. Het spreidingsplan moet er toe leiden dat het aantal locaties vermindert van 9 locaties naar 3 à 5 locaties op de langere termijn. Ook hier speelt passend onderwijs een rol, maar ook het realiseren van doorgaande leerlijnen vmbo-mbo bijvoorbeeld bij de herinrichting van het techniekonderwijs. De locatie Bonnefantencollege aan de Tongerseweg is door het schoolbestuur al afgestoten. Het schoolbestuur heroverweegt op dit moment echter het eerder vastgestelde spreidingsplan.

3. Sport

In 2013 is de sportnota 2030 vastgesteld. Ten aanzien van de buitensportaccommodaties is en blijft de ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler accommodaties overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen. Het beheer en onderhoudsniveau van onze sportaccommodaties is gericht op het niveau schoon, heel en veilig. Verhuur van accommodaties vindt efficiënt plaats waarbij de gemeente richting gebruikers stuurt op locatie en tijdstip. Doel is een hogere bezettingsgraad van de gemeentelijke sportaccommodaties. Een te lage bezettingsgraad leidt tot sluiting of herbesteding. Daarnaast wordt toegewerkt naar een hoger bezettingspercentage. Voor de buitensportaccommodaties moet dit bezettingspercentage hoger worden dan de huidige 19%.

Ten aanzien van binnensportaccommodaties is afgesproken dat de nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbested of gesloten. Hiertoe is in 2015 de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld. De betrokken organisatie onderdelen BO Sociaal, Vastgoed en Maastricht Sport hebben samen een protocol afgesproken over de handelswijze bij het afstoten van de binnensportaccommodaties. Het risico van herbesteding komt volledig bij Vastgoed te liggen. Voor het opvangen van dit risico is een frictiebudget van € 725.000 beschikbaar. Kosten als sloopkosten, maar ook doorlopende exploitatiekosten gedurende leegstand, ontoegankelijk maken gebouw, afzetten terrein in verband met mogelijke sloop, afboeken resterende boekwaarde, etc.

In 2015 zijn zeven binnensportaccommodaties gesloten, alle gebruikers zijn opnieuw geplaatst in de andere locaties. Een accommodatie is in 2015 verkocht, een is er gesloopt en een is nog in gebruik

bij onderwijs. Van een 3-tal accommodaties is in 2016 nog geen nieuwe bestemming gevonden, deze staan momenteel te koop. Voor de laatste accommodatie is de gemeente in gesprek voor een nieuwe invulling.

Het nieuwe Geusseltbad is qua beheer en planmatig eigenarenonderhoud in 2014 ingebed in de gemeentelijke vastgoedorganisatie. Tussen BenO/Vastgoed en Maastricht Sport zijn afspraken gemaakt over het dagelijks beheer en onderhoud en gedeelde verantwoordelijkheden. Na de oplevering van het Geusseltbad zijn er diverse gebreken geconstateerd. Een aantal zaken is opgepakt (o.a. het vervangen van corrosiegevoelige schroeven en hang- en sluitwerk, riooloverslagput). Deze gebreken zijn in 2016 opgelost ten laste van de onderhoudsvoorziening. In 2016 heeft de Raad van Arbitrage (gemeente versus aannemer) uitspraak gedaan, waarbij de aannemer en de gemeente op onderdelen in het gelijk dan wel ongelijk zijn gesteld. Uitkeringen van verzekering zijn gereserveerd voor de afwikkeling van het project (herstel betonnen keerwanden en triple beglazing).

De nieuwbouw van sporthal Geusselt vormt een onderdeel van de sportieve omgeving van het Geusselpark. In 2016 is gestart met de bouw. Op basis van een sluitende businesscase inclusief meerjaren onderhoudsplan zal de sporthal onderdeel gaan uitmaken van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De verwachting is dat de sporthal in juli/augustus 2017 opgeleverd en in gebruik zal worden genomen.

Verder heeft in 2015 en 2016 besluitvorming plaatsgevonden over de realisatie van het Boulodrome in het Geusseltgebied in 2016. Het bestek is in 2015 grotendeels afgerond. De nationale openbare aanbesteding heeft in 2016 niet tot gunning geleid. Momenteel vinden nog onderhandelingen plaats binnen een onderhandse procedure. Ook dit object zal deel gaan uitmaken van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De specifieke onderhoudsverdeling zal nog opgesteld worden.

4. Cultuur

Het streven is een stad met duurzame structurele voorzieningen voor culturele carrières voor iedereen; professional, amateur, burgers en voor de stad als geheel. De Raad heeft in 2012 definitief ingestemd met de 1e fase van de Timmerfabriek. In deze 1e fase zal de Timmerfabriek in afgeslankte vorm verbouwd worden en onderdak bieden aan Lumiere, Bureau Europa, structurele huisvesting voor poppodium Muziekgieterij en expositieruimte. Het pand is medio 2014, op basis van een sluitende businesscase op basis van aannames en benchmarkgegevens, overgedragen van de WOM Bevedere naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Onderhoudsniveau

1. Algemeen

Het onderhoud van het vastgoed gebeurt binnen de gemeente op basis van meerjaren onderhoudsplanningen die zijn vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Van het vastgoed is hierin vastgelegd wat de staat van onderhoud is en wat er jaarlijks dient te gebeuren om zoveel mogelijk conditiescore 3 (volgens NEN 2767) te kunnen behouden. Conditiescore 3 betreft een redelijke kwaliteit waarbij incidenteel storingen kunnen optreden. Bij het reguliere (eigenaars)onderhoud wordt rekening gehouden met het feit dat de gemeente duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan.

2. Verduurzaming vastgoed

De gemeente zet zich in voor duurzaam onderhoud. Zo wordt bij reguliere vervangingen van bijvoorbeeld c.v.-ketels, daken of beglazing gekeken naar de mogelijkheden om hier duurzame maatregelen in mee te nemen door een energiezuinigere c.v.-ketel te plaatsen of enkel glas te vervangen door dubbel glas. Een specifiek voorbeeld hiervan is het vervangen van de lichtstraten van de fabriekshal Ankerkade. De lichtstraten waren van kunststof, niet geïsoleerd en lieten veel energieverlies toe. De nieuwe lichtstraten zijn uitgevoerd van dubbel, gewapend, warmtewerend glas hetgeen past in de duurzaamheids gedachte.

Naast het verankeren van duurzaamheid in reguliere onderhoudsprogramma's worden er diverse andere extra zaken opgepakt. Ook in 2016 heeft een aanbesteding en heeft aanleg plaatsgevonden

van het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed dat dient voor eigen huisvesting. Inmiddels zijn zonnepanelen aangebracht of zijn in aanleg bij Randwycksingel 22, Theater aan het Vrijthof, Kumulus Herbenusstraat, Ankerkade 275, MECC, Geusseltbad, Centre Ceramique en Mosae Forum. De verwachting is dat het totale project wordt afgerond in het 2e kwartaal van 2017.

Verder zijn er bij 82 objecten duurzaamheidschecks uitgevoerd. Op basis daarvan is inzichtelijk gemaakt welke maatregelen er getroffen kunnen worden om de objecten te verduurzamen. In 2017 wordt de planning hieromtrent verder uitgewerkt.

3. Stortingen onderhoudsfondsen

- a. Voor de vastgoedportefeuille, met uitzondering van de sport- en onderwijsvastgoedportefeuille, is jaarlijks gemiddeld een bedrag van € 2,3 mln. nodig om de gemeentelijke vastgoedobjecten in de huidige staat van onderhoud (NEN 2767, conditiescore 3) te houden. Dit bedrag is gebaseerd op een aantal vaste factoren; 10-jaren meerjarenonderhoudsplan (MJOP) vanuit Planon;
  - Reservering voor kleine calamiteiten;
  - Reservering voor beperkte wettelijke verplichtingen;
  - Reservering voor onderhoudscontracten;
  - Reservering voor Project uitvoeringskosten.

Vanuit de exploitatie van deze vastgoedportefeuille wordt daarom jaarlijks € 2.3 mln. gestort ten gunste van het onderhoudsfonds. In dit bedrag is geen rekening gehouden met eventuele buitensporige calamiteiten (bijv. grootschalige asbestsaneringen, of ingrijpende wettelijke verplichtingen). De komende 10 jaren vindt er diverse malen een tussentijdse evaluatie plaats om, met name, mutaties in de portefeuille goed op te kunnen vangen. Het onderhoud van de gemeenschapshuizen maakt integraal onderdeel uit van de onderhoudsplan voor de gemeentelijke vastgoedobjecten

Naast het planmatig onderhoud over 2016 is ook nog een inhaalslag over 2015 gemaakt. Het restant planmatig onderhoud 2015 is geheel afgerond. Het planmatig onderhoud voor 2016 is voor 70% uitgevoerd. Er is hierdoor ook minder uitgegeven dan in eerste instantie is geraamd. De niet uitgevoerde werkzaamheden schuiven door naar 2017.

Naast het programmatisch- en calamiteitenonderhoud zijn diverse aanbestedingen opgestart of in voorbereiding. Er is een aanbesteding in voorbereiding om al het bouwkundig calamiteitenonderhoud aan te besteden voor een aantal jaren om zo sneller te kunnen schakelen en administratieve ballast te verminderen. Aan het bestek van deze aanbesteding is de laatste hand gelegd. In 2017 zal samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen de aanbesteding worden opgepakt en afgerond

- b. Per 1 januari 2015 is het onderhoud van de scholen in het primair onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeente zal geen aanvragen meer ontvangen voor een financiële bijdrage in de kosten van onderhoud. Schoolbesturen kunnen wel nog aanvragen indienen voor een financiële bijdrage in het oplossen van constructiefouten. Een situatie die al in 2005 geldt voor het voortgezet onderwijs.
- c. In het kader van het spreidingsplan sportparken is vastgesteld dat alle accommodaties tenminste op basisniveau dienen te worden onderhouden. Een hoger onderhoudsniveau dan basis is alleen aan de orde bij die accommodaties die als multifunctioneel sportpark gekenmerkt zijn. Maastricht Sport heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de toereikendheid van de budgetten benodigd om het afgesproken onderhoudsniveau te kunnen blijven garanderen. In het licht van even genoemd onderzoek is in 2016 gekeken of genoemde storting toereikend is voor de komende jaren. Via de Kaderbrief 2016 is de begroting van Maastricht Sport aangepast en zijn de stortingen in de onderhoudsvoorziening bij Vastgoed hierop aangepast. Voor de buitensportaccommodaties heeft in 2016 een storting van € 166.522 plaatsgevonden.
- d. Daarnaast heeft er een jaarlijkse storting van € 148.835 plaatsgevonden voor het onderhoud van het Geusselt Stadion. In 2016 zijn een tweetal daken van de tribunes vervangen. De

kosten zijn ten laste van de onderhoudsvoorziening gebracht. Verder zijn er investeringen gedaan om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht w-installaties en te zorgen voor een actuele gebruiksmelding.

Er is een camerabeveiligingssysteem aangebracht om te kunnen voldoen aan de eisen van de KNVB. Volgens de huurovereenkomst komen deze kosten voor rekening van MVV. De gemeente heeft deze investering voor gefinancierd. Kosten worden via een jaarlijkse vergoeding door MVV aan de gemeente terugbetaald. De gemeente heeft ook een deel van de renovatiekosten van de kleedlokalen voorgefinancierd, ook deze kosten worden middels een jaarlijkse vergoeding door MVV terugbetaald.

- e. Voor de gemeentelijke binnensportaccommodaties (sporthallen, sport- en gymzalen) bestaat, net als voor de reguliere vastgoedportefeuille, ook een meerjaren onderhoudsplan. Er wordt zoveel mogelijk volgens dit plan gewerkt. In 2016 is een bedrag van € 263.964 in de onderhoudsvoorziening gestort terwijl er naast het calamiteitenonderhoud, wettelijke verplichtingen NEN 3140 uitgevoerd zijn en diverse schilderwerken zijn voorbereid die in 2017 worden afgewerkt.
- f. In de exploitatieberekeningen van de nieuwe sporthal Geusselt is rekening gehouden met een jaarlijkse reservering voor groot onderhoud om het gewenste onderhoudsniveau te kunnen blijven garanderen. De meest recente planning voor de nieuwbouw voorziet erin dat deze in de zomer van 2017 gereed is en in gebruik kan worden genomen, waardoor de substantiële onderhoudskosten van de huidige sporthal in de periode 2015-2019 zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.
- g. Vastgoed in tijdelijk beheer dat in het verleden is aangekocht in verband met voorgenomen planontwikkeling wordt in beginsel niet meegenomen in de reguliere onderhoudsplanningen zoals ze in het geautomatiseerde systeem verwerkt zijn. Voor deze objecten geldt een apart onderhoudsregime dat uitgaat van zeer sober en alleen noodzakelijk onderhoud, waarbij gekeken wordt of er maatwerk in onderhoud noodzakelijk is. Het gevolg hiervan is dat er bij deze objecten binnen planontwikkeling sprake kan zijn van achterstallig onderhoud. Dit in tegenstelling tot de reguliere vastgoedportefeuille waarbij actief gestuurd wordt op een conditieniveau 3 en dus niet uitgedaan wordt van achterstallig onderhoud.

Voor het MECC, aangekocht in 2015, is een bedrag van € 27,2 mln vrijgemaakt om een ingrijpende vernieuwing door te voeren. De aanbesteding voor de architect heeft in 2016 plaatsgevonden en in de komende jaren zal een ingrijpende verbouwing en upgrade plaatsvinden.

Relatie programma's

Bovenstaande weergave m.b.t. onderhoud, beheer en eventuele afstoting cq. nieuwbouw van gemeentelijk vastgoed draagt bij aan de navolgende programma's uit de programmabegroting.

In de Structuurvisie 2030 (Programma 10) is aangegeven dat "ontmoeting" een centraal begrip is bij de inrichting van de toekomstige stad. Demografische en functionele ontwikkelingen vergen een herschikking en clustering van maatschappelijke voorzieningen.

Op basis van spreidingsplannen voor gemeenschaps-/buurthuizen en andere welzijnsinstellingen en via gerichte onderhoudsplanningen naar toekomstbestendige voorzieningen wordt een bijdrage geleverd aan de doelstellingen van de programma's 5 en 6 (samen leven).

Om goed voorbereid te zijn op de genoemde ontwikkelingen en adequaat te kunnen handelen in relatie tot een mogelijke herbestemming zullen de spreidingsplannen voor primair en voortgezet onderwijs, maar ook de spreidingsplannen gemeenschaps-/buurthuizen en sportaccommodaties worden gekoppeld aan de Structuurvisie. Zie de ontwikkelingen zoals hierboven beschreven onder de beleidskaders.

Het zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige en kwantitatief passende en toekomstbestendige onderwijsinfra-structuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te nemen aan de samenleving (programma 9).

In het kader van het spreidingsbeleid sport is bepaald (programma 7) dat de gemeente in de toekomst, behalve voor het onderhoud van de velden, ook voor het onderhoud van een aantal kleed-/clubaccommodaties haar verantwoordelijkheid wil nemen. Op de locaties waar de verenigingen eigenaar zijn wordt er in overleg met de vereniging maatwerk geleverd (bijv. recent Sportpark Heer). De hele operatie is erop gericht om op termijn tot duurzame, goed onderhouden en goed te exploiteren accommodaties te komen, waardoor meer mensen actief gaan sporten.

Conform het in januari 2011 vastgesteld Masterplan Geusselt+ zal de huidige sporthal Geusselt worden gesloopt. Datzelfde Masterplan voorzag erin dat een nieuwe sporthal wordt opgenomen in het naast het Geusseltstadion geplande Oostgebouw, waarin diverse sport en leisure-functies zouden komen. Voor het Oostgebouw bleek onvoldoende interesse te zijn, waardoor er alleen een nieuwe sporthal is gebouwd.

Financiële consequenties/begroting

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar.

	Saldo 1 jan. 2016	Saldo 31 dec. 2016
Voorziening		
Voorziening vangnet MJOP-BOG	€ 110.218	€ 110.218
Preventief onderhoud BOG	€ 1.081.271	€ 1.505.579
Preventief onderhoud schoolgebouwen	€ 71.670	€ 0,00
Preventief onderhoud stadion Geusselt	€ 227.481	€ 53.163
Voorziening onderhoud buitensport	€ 147.583	€ 289.050
Voorziening onderhoud Geusseltbad	€ 553.055	€ 728.115
Voorziening onderhoud binnensport	€ 52.468	€ 178.151
Voorziening jachthaven St.Pieter	€ 120.358	€ 161.364
Reserves		
Totaal	€ 2.364.106	€ 3.025.640

Bovenstaande tabel geeft de ontwikkeling van de diverse onderhoudsvoorzieningen weer in 2016. Hierin zijn de stortingen en onttrekkingen verwerkt.

3.7 Grondbeleid

3.7.1 Grond- en vastgoedbeleid algemeen

Grond- en vastgoedbeleid zijn beide ondersteunende disciplines voor de realisatie van gemeentelijke (beleids)doelstellingen en maken onderdeel uit van een breder scala instrumenten (net als bijvoorbeeld bestemmingsplannen). Beleidskeuzes gaan vooraf aan de inzet van instrumenten zoals grond- en vastgoedbeleid. Bij grondbeleid gaat het vaak om ruimtelijke doelstellingen, samenhangend met stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen en grote projecten. Bij vastgoedbeleid gaat het over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig gerealiseerd worden.

Om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden is een duurzaam gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid van groot belang. De economische en demografische ontwikkelingen alsmede de gevolgen van de economische crisis met bijgevolg grootscheepse Rijksbezuinigingen hebben ook in Maastricht hun impact gehad. Hoewel het vorig jaar (toen nog broze) ingezette herstel doorzet is voorzichtigheid en waakzaamheid geboden.

3.7.2 Vigerende beleidskaders

Structuurvisie

In 2012 vastgesteld, is dit hét beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn (tot 2030) is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd.

Kadernota grond- en vastgoedbeleid

De gemeenteraad heeft in april 2012 de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid vastgesteld. Met de nota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wenst te geven. De kadernota is een van de bouwstenen en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het ruimtelijk ordeningsbeleid van de gemeente, zoals vastgelegd in de structuurvisie.

De gemeente Maastricht heeft in de kadernota aangegeven een actieve rol met een proactief aankoopbeleid op de grond- en vastgoedmarkt te willen continueren voor zover het de acht aangewezen brandpunten betreft, zij het met maatwerk. Buiten de aangewezen brandpunten zal de gemeente vooral regulerend en kaderstellend optreden door middel van het publiekrechtelijke instrumentarium. Van dit laatste kan overigens bij raadsbesluit worden afgeweken.

In de kadernota wordt ook nog op andere onderwerpen nader ingegaan, waarnaar korthedshalve zij verwezen,

m.b.t. grondbeleid:

- publiek private samenwerking (PPS)
- verwervingsbeleid
- gronduitgifte en grondprijzenbeleid
- faciliteren private initiatieven
- financiële uitgangspunten risico-reserve
- besluitvormingsprocedure, kaderstelling en controle

m.b.t. vastgoedbeleid:

- beleid op gebouw- of projectniveau: sluitende business case
- besluitvorming investeringsprogramma en –projecten
- beleid op vastgoedportefeuilleniveau (geïntegreerd meerjarenprogramma, dekking portefeuillebeleid, segmenten in het portefeuillebeleid, zijnde maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting, monumenten, tijdelijk beheer en verduurzaming).
- kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid).

3.7.3 Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's

Middels grondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en faciliteren in gemeentelijke vastgoed-accommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programmaverantwoordingen van deze jaarrekening.

Naast het specifieke Programma 10 Stadsontwikkeling, wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van:

- Programma 3 “Economie en werkgelegenheid” doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen worden aangelegd (Revitalisering Beatrixhaven, Bedrijventerrein Maastricht-Zuid) en (verbouwings)investeringen worden gedaan in locaties voor bijzondere doeleinden (bijv. Mecc, Health Campus) waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd. Voorts wordt voorzien in mogelijkheden tot vestiging van de mode- en creativiteitsindustrie o.a. Fashionhouse in Vredesteingebouw
- Programma 5 en 6 “Samenleven”, doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat welzijnsaccommodaties (zoals gemeenschapshuizen) gerealiseerd kunnen worden en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden

gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals opvang dak- en thuislozen, kinderopvang etc.

- Programma 7 “Sport”, doordat mede via grondexploitatie terreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat sportaccommodaties worden aangelegd en dat voorzien wordt in de realisatie van binnen- en buitensportaccommodaties (bijv. Multifunctionele kwaliteitssportparken, Zwembad Geusselt, nieuwe Sporthal, Boulodrome alsook ster- en speelvoorzieningen).
- Programma 8 “Kunst en Cultuur”, doordat mede via grondexploitatie terreinen worden gefaciliteerd ten behoeve van het versterken van de aanwezigheid van (kunst)instellingen en kunstproducenten en via nieuwbouw en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen. Te denken valt hier aan Timmerfabriek (Muziekgieterij, Kunstateliers (Theresiaplein), Vredesteingebouw (Toneelgroep Maastricht)).
- Programma 9 “Onderwijs”, doordat mede via grondexploitatie terreinen en via inzet/verkoop van gemeentelijke vastgoedaccommodaties worden gefaciliteerd ten behoeve van onderwijsvoorzieningen. Te denken valt aan realisatie van diverse Integrale Kindcentra, zoals: IKC de Geluksvogel in Limmel, IKC De Groene Loper en IKC De Heeg. E.e.a. met het oog op het totstandkomen van een goed onderwijsklimaat in Maastricht.
- Programma 11 “Wonen”, doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) de in programma 10 vermelde projecten onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties.
- Programma 12 “Verkeer en mobiliteit”, doordat mede middels het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan het A2-project, het Maaskruisend verkeer in Programma Noord, Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht en de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling bij Centraal Station in Wyck.
- Programma 14 “Natuur, milieu, water en afval” doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld bij Geusseltbad, A-labeling bij nieuwbouw, vervanging door energiezuinige installaties in gebouwen, teneinde de doelstellingen van klimaatneutraal Maastricht te kunnen behalen.

3.7.4 Ontwikkelingen

Algemeen

Na jaren van aanhoudende conjuncturele teruggang en de hiermee gepaarde gaande vraaguitval en saneringen in programma's/stedelijke projecten, zijn de signalen inmiddels weer gematigd positief te noemen.

Het vorig jaar (toen nog broze) ingezette herstel heeft doorgezet. De vraag naar nieuwe woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen lijkt weer wat op gang te komen. Hoewel het meest van toepassing op de grote steden in de randstad van dit land constateren we ook in Maastricht en de regio een toenemende vraag. Voorzichtigheid blijft echter geboden. De regio wordt gekenmerkt door krimp en de corporaties verkeren nog altijd in financieel zware tijden. Hiermee ontstaat er een kwetsbaar investeringsperspectief waardoor dan ook extra waakzaamheid bij de gemeentelijke grondexploitaties geboden is.

Ook op het gebied van maatschappelijk vastgoed is nog steeds sprake van grote verschuivingen en veranderingen. Te denken valt hierbij aan de toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. Het vrijkomend 'onderwijsvastgoed' betekent een aanzienlijke herbestemmingopgave met risico's van (langdurige) leegstand. Niettemin lijken we er toch in te slagen om vooral bij leegstaande monumentale onderwijsgebouwen een nieuwe herinvulling te bieden (bijv. voormalig Bonnefantencollege Tongerseweg, voormalige school Ambyerstraat Zuid 88). Maar in het algemeen drukt de leegstand en het ontbreken van perspectief op korte termijn de exploitatieresultaten van dergelijke complexen. Daarmee komt ook de courantheid van de gebouwen in de stad onder druk te staan en dus ook de waarde. De ontwikkelingen in het

onderwijsveld hebben daarbij tevens gevolgen voor het aantal binnensportaccommodaties (gymzalen), die daarbij vrijkomen. Ook hier blijkt in bepaalde gevallen in de markt toch belangstelling voor te bestaan om voormalige gymzalen te kunnen verwerven.

En niet in de laatste plaats de veranderingen in de sector zorg en welzijn o.a. als gevolg van zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en WMO (landelijk ruim € 4 miljard) zullen grote gevolgen met zich meebrengen in o.a. het afstoten door deze organisaties van hun maatschappelijk vastgoed. Ook met de zorg- en welzijnsinstellingen voeren wij discussie over hoe zij de ontwikkelingen het hoofd bieden en ook de gewenste zorg in de wijken kunnen bieden.

In de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV, zie hierna) wordt jaarlijks middels een doorkijk in meerjarenperspectief geschetst wat een en ander voor Maastricht zou kunnen betekenen.

Stedelijke programmering woningbouw

Vanaf 2010 heeft de gemeente de plancapaciteit voor de nieuwbouw van woningen binnen de stad teruggebracht van 12.000 naar 3.500 woningen. De huidige plancapaciteit is nog zo'n 3.400 woningen (exclusief studentenhuisvesting). Tot en met het jaar 2020 is er nog behoefte aan de bouw van 500 tot 1000 woningen; deze moeten gezien de behoefte in hoofdzaak gebouwd worden op rustige plekken in of in de directe nabijheid van de binnenstad. Na 2020 is de behoefte aan het toevoegen van woningen onzeker, maar het is belangrijk dat er plancapaciteit beschikbaar blijft die snel kan worden ingezet als de markt daarom vraagt. Ondanks de beperkte bouwopgave wil Maastricht zich blijven vernieuwen om haar vitaliteit te behouden. Zo kan de stad ook voor de toekomstige generaties een aantrekkelijke woonstad zijn en mensen voor kortere of langere tijd aan zich binden. Om dit te bereiken worden met de vaststelling van de Nota Stedelijke Programmering Woningbouw 2016-2020 in het voorjaar van 2016, keuzes gemaakt en maatregelen genomen.

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

Op 26 januari 2010 is de "Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019" vastgesteld. Tengevolge van dit besluit dienden voorgenomen (NIEGG) en lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties als gevolg. Het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering (inclusief afwikkelen tekort Karosseer) bedroeg hierbij € 55,2 mln. Afspraak hierbij is dat verliesneming plaatsvindt middels het treffen van verliesvoorzieningen op projectniveau. Daadwerkelijke verliesneming en inherent hieraan de inzet van de voorziening vindt plaats op het moment dat het verlies onherroepelijk is.

De stedelijke programmering woningbouw is een continu en dynamisch proces. Programmeringen worden periodiek gemonitord en geanalyseerd en indien nodig tussendoor bijgesteld (periodieke herijking / risicomangement). Tengevolge hiervan is in 2014 geconstateerd dat er met betrekking tot het bedrijventerrein Lanakerveld de komende jaren geen ontwikkeling zal plaatsvinden. Dientengevolge is er in 2014 een additionele voorziening getroffen ad € 9,9 mln.

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met als resultaat de Nota Stedelijk Programmering 2016-2020. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad bevat de nota dan ook een palet aan maatregelen. De financiële vertaling van de consequenties voor de gemeentelijke grondexploitaties heeft in de jaarrekening 2015 plaatsgevonden. Voorgaande heeft geresulteerd in een additionele storting in de voorziening stedelijke programmering ad € 17,7 mln.

Over alle jaren heen is hiermee in totaliteit € 82,8 mln. aan voorzieningen getroffen. Inmiddels is vast komen te staan dat voor een bedrag ad € 34,33 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorziening plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorziening stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog € 48,47 mln.

Grondprijzenbeleid en uitgiftevoorwaarden

In 2013 zijn door de raad de algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden vastgesteld. Voorts is in 2013 de nieuwe Nota grondprijzen 2013 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2016 is eind 2015 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2017 zal begin 2017 aan het college worden voorgelegd.

PPS

Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de risicoparagraaf.

MPGV

In de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid Maastricht 2012 zijn met het oog op een intensievere risicobeheersing een aantal nadere uitwerkingsnota's aangekondigd (MPGV, nota algemene risico(bedrijfs)reserve en nota waarderen en afschrijven), onder meer ter uitvoering van de gedane aanbevelingen van de Rekenkamer in het kader van het onderzoek naar het gemeentelijk Grondbeleid in 2011.

Op basis van voornoemde kadernota is in 2013 een aanvang gemaakt met de eerste Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV). Deze meerjarenprognose plaatst daarmee niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoedexploitaties in meerjarenperspectief. De MPGV gaat hiermee verder dan de aanbeveling van de Rekenkamer.

Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van de aan te houden algemene bedrijfsreserve Beleid & Ontwikkeling dan wel het gemeentebrede weerstandsvermogen.

De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- De stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën.
- Ontwikkelingen in het afgelopen jaar.
- Prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte.
- Overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Grondexploitatie

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterende bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering zorgden er voor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening (zie ook voorgaande paragraaf inzake de Voorziening Stedelijke Herprogrammering) met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

Deze kenmerken, tezamen met de in verleden genomen verliesneming stedelijke herprogrammering, zorgen ervoor dat de meest recente hercalculaties (jaarrekening 2016) een geprognoseerd resultaat laten zien van € 0,46 mln. positief (€ 0,42 mln. contante waarde). Hierbij nopen de aanhoudende economische crisis en negatieve ontwikkelingen in de grond- en vastgoedmarkt tot terughoudendheid en voorzichtigheid. Specifieke aandacht vergt hierbij de stedelijke programmering woningbouw. Zoals eerder genoemd is in 2016 de Nota Stedelijke Programmering 2016-2020 afgerond. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad zullen keuzes gemaakt en maatregelen genomen worden.

Voor een verdere detaillering en toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij naar de hercalculaties jaarrekening 2016 alsmede de MPG V 2016.

De commissie BBV heeft middels een nieuwe notitie grondexploitaties aanvullende / nieuwe regels voor grondexploitaties vastgesteld. Met ingang van 2016 gelden deze nieuwe regels. Voor verdere uitwerking van deze regels en mogelijke effecten verwijzen wij naar de verderop opgenomen alinea actuele ontwikkelingen.

Beheer en exploitatie vastgoed

Hoewel er de afgelopen periode forse stappen zijn gezet om het aantal vastgoedobjecten terug te dringen dat fors negatief drukt op de gemeentelijke vastgoedportefeuille (bijv. verkoop vml. Bonnefantencollege a/d Tongerseweg 135, principe-verkoop Francois de Veyestraat 4-6 vml. Rijkskantoorgebouw aan COA), is er toch nog een aantal panden in gemeentelijk bezit die bijzondere aandacht vragen en extra inspanningen. Bedoeld zijn hier in het bijzonder de leegstand in de gemeentelijke panden Randwycksingel 22 en Francois de Veyestraat 9.

De afname in leerlingenaantallen en afstoting van schoolgebouwen aan de – mede in het kader van de vorming van nieuwe Integrale Kind Centra (IKC's) – hebben hun uitwerking in toenemende herhuisvestingsbewegingen en daardoor toenemende leegstand van vrijkomende onderwijsgebouwen.

Met betrekking tot het uitvoering geven aan de op 21 april 2015 door de gemeenteraad vastgestelde uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties', waarbij werd besloten dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik en worden afgestoten, lijkt in de markt toch in enige mate interesse te bestaan om dergelijke accommodaties particulier af te nemen. In 2017 zal hierin meer duidelijk ontstaan of verkoop/verhuur succesvol kan worden genoemd dan wel of dit voor de gemeente gepaard zal gaan met toename in tijdelijke beheerskosten of afwaarderingen van bestaande boekwaarden. Ook dit zal in de MPG V onderwerp van aandacht zijn.

Weerstandsvermogen/Algemene reserve BenO

Met de vaststelling van de reeds in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid aangekondigde uitwerkingsnota "algemene reserve BenO en weerstandsvermogen grond- en vastgoedexploitaties" vindt de verdere uitwerking van het benodigde weerstandsvermogen plaats in de MPG V. Samenvattend kan gesteld worden dat: De benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties wordt jaarlijks in de MeerjarenPrognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV) bepaald aan de hand van de optelsom van:

- a. het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;
- b. de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage.
- c. de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de overige plannen Ontwikkeling;

De generieke risico's voor zowel voor de grond- als de vastgoedportefeuille worden jaarlijks in de MPG V benoemd, waarbij de kans dat een bepaald risico zich zal voordoen, wordt omgezet naar een wegingsfactor. De wegingsfactoren zijn 75% bij een hoog risico, 50% bij een middelgroot risico en 25% bij een laag risico. Voor de MPG V zijn de generieke risico's met bijbehorende wegingsfactoren bepaald. De wegingsfactoren generieke risico's bouwgrondexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Stijging van de kosten 50%
- Daling van de opbrengsten 50%
- Vertraging van de afzet 75%

De wegingsfactoren generieke risico's vastgoedexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Indexering van de kosten/opbrengsten 50%
- Leegstand 75%

Uit de meest recente MPG (2017) volgt voor het reële scenario dat het totale tekort van de grond- en vastgoedexploitaties per 01-01-2017 € 35,12 mln. + PM bedraagt. De benodigde weerstandscapaciteit (worst case scenario) voor de grond- en vastgoedexploitaties bedraagt per 01-01-2017 € 38,54 mln + PM. Belangrijke oorzaak van dit tekort is gelegen in de onzekerheid bij de deelneming Wom Belvédère. Deze kenmerken zich door de aanwezigheid van belangrijke draaiknoppen alsmede het feit dat op onderdelen nog besluitvorming aan de orde is.

Voor verdere detaillering en uitwerking wordt naar de MPG 2017 verwezen.

Actuele ontwikkelingen

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet (hierna Ow) (verwachte inwerkingtreding 1e kwartaal 2019) en de aanpalende wetgeving Aanvullingswet grondeigendom, die naar verwachting min of meer gelijktijdig in de Ow zal opgaan, zal het wettelijk instrumentarium voor toekomstige inrichting van de fysieke woon- en leefomgeving forse veranderingen ondergaan en geheel op een nieuwe leest worden geschoeid.

Zo komt er gewijzigde regelgeving ten aanzien van nieuwe instrumenten voor de ruimtelijke planvorming (o.a. omgevingsvisie, programma, omgevingsplan), kostenverhaalsregeling, voorkeursrecht en zal ook de onteigeningsregelgeving geheel worden gewijzigd.

Deze nieuwe regelgeving zal gevolgen hebben voor huidige gemeentelijke structuurvisie, die straks in een nieuwe omgevingsvisie zal opgaan. Dit zal ook betekenen dat het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid, zoals vastgelegd in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raadsbesluit april 2012), alsdan een herijking c.q. herziening zal ondergaan. Het voornemen bestaat dan ook om de herziening die voor het grond- en vastgoedbeleid, inclusief het bijhorend verwervings- en taxatieprotocol, aanvankelijk in 2017 was beoogd, eerst dan ter hand te nemen als het hierboven genoemd nieuw wettelijk kader in werking is getreden.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 worden gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Wetsvoorstel "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen"). Deze invoering kan leiden tot een belastingplicht voor de vastgoed- en bouwgrondexploitatie. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen van dit wetsvoorstel en eventuele beheersmaatregelen voor de gemeente in kaart te brengen. Vooralsnog is het standpunt van de stuurgroep dat zowel vastgoedexploitaties (fiscaal gezien normaal vermogensbeheer) als wel de bouwgrondexploitatie (fiscaal gezien verliesgevend) niet leiden tot een vennootschapsbelastingplicht. Overleg met de belastingdienst vindt momenteel nog plaats.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Zoals eerder genoemd heeft de commissie BBV een nieuwe notitie omtrent grondexploitaties gepubliceerd. De redenen hiervoor zijn de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid en de aankomende Omgevingswet. De afbakening was ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende Vpb-plicht voor gemeenten. Het heeft namelijk een bijdrage geleverd in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten. De belangrijkste wijzigingen behelzen:

Grondexploitaties (ook wel bouwgronden in exploitatie = BIE):

1. De looptijd van grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar enkel toegestaan mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. Geen indexering meer toepassen op toekomstige opbrengsten welke een langere planningshorizon hebben dan 10 jaar (verplichte maatregel);
3. Verplichte eenduidige kostentoerekening grondexploitaties (kosten Wro=kosten BBV = kosten Vpb);
4. Rententoerekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen;
5. De disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB), zijnde 2%.

Voorgenoemde wijzigingen hebben hun vertaling in de hercalculaties 2016 gekregen. Daar (mede op aanwijzing van de accountant) stapsgewijs is geanticipeerd op de wijzigingen BBV, zijn de effecten in de jaarrekening 2016 beperkt.

Strategische gronden (ook wel niet in exploitatie genomen gronden = NIEGG):

1. De categorie strategische gronden onder de vlottende activa/onderhanden werk vervalt. Strategische gronden moeten gepresenteerd worden onder materiële vaste activa (MVA).
2. De waarderingsgrondslag wordt nu verkrijgingprijs of duurzaam lagere marktwaarde. De gronden kunnen op basis van de boekwaarde per 1-1-2016 worden geherrubriceerd. Eventuele duurzame waardeverminderingen (indien sprake is van een lagere marktwaarde) moeten uiterlijk 31 december 2019 leiden tot afwaardering van deze gronden.
3. Deze verandering betekent ook dat het met ingang van 1-1-2016 niet meer is toegestaan om rente en voorbereidingskosten toe te rekenen aan deze strategische gronden (activeren). Wel kunnen onder bepaalde voorwaarden de voorbereidingskosten nog geactiveerd worden onder immateriële vaste activa.

De effecten van bovenstaande wijzigingen zijn in kaart gebracht. Vanaf 1-1-2016 zijn de volgende voormalige NIEGG-projecten (niet in exploitatie genomen gronden) verantwoord onder de materiële vaste activa:

- Plan Cannerweg: € 560.000
- Plan Palace: € 907.000
- Plan Dousberg: € 280.000
- Plan Lanakerveld: € 19.947.000 waarbij de verliesvoorziening ad € 17.650.000 wordt ingezet en er per saldo € 2.297.000 overgeheveld wordt.

De ontwikkeling Noordoost kenmerkt zich door een opzet van een gebiedsontwikkeling in de ruimste zin van het woord en welke bestaat uit een palet van projecten en maatregelen. De afzonderlijke deelprojecten zijn beoordeeld en geherrubriceerd. Voorgaande heeft erin geresulteerd dat deelprojecten welke overwegend maatregelen in de openbare ruimte (verhardingen, infra-aanpassingen, groenaanleg) behelzen zijn geherrubriceerd naar onderhanden werk.

3.8 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) gemeentelijke middelen

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (het zogenaamde M&O-criterium) is een van de rechtmatigheidscriteria waaraan de accountant vanaf 2004 de financiële rechtshandelingen toetst in het kader van de jaarrekeningcontrole. M&O kan zich op vele terreinen en in verschillende vormen voordoen. Onder misbruik wordt verstaan het niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of uitkeringen te verkrijgen dan wel een te laag bedrag aan heffingen te betalen. Oneigenlijk gebruik betreft het aangaan van rechtshandelingen en/of feitelijke handelingen met eveneens als doel overheidssubsidies of uitkeringen te verkrijgen dan wel een te laag bedrag aan heffingen te betalen. Het betreft handelingen die niet in strijd zijn met de letter van de wet, maar wel in strijd zijn met de strekking daarvan. In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop gericht zijn om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De raad heeft in december 2007 de Kadernota M&O vastgesteld. In deze gemeentebrede kaderstelling zijn alle regels inzake M&O samengebracht. In de procedures die bij de uitvoering van de bedrijfsprocessen worden gevolgd, zijn over het algemeen maatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Daarnaast zijn er binnen de gemeente regels voorgeschreven die gericht zijn op M&O-aspecten. Indien sprake is van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en voorzieningen wordt onderzoek uitgevoerd en maatregelen genomen.

In zijn jaarlijkse onderzoek naar de kwaliteit van de interne beheersmaatregelen vormt de accountant mede een oordeel over rechtmatigheidsaspecten waarvan M&O deel uitmaakt. Op basis van dit accountantsonderzoek zijn geen tekortkomingen gemeld betreffende de beheersmaatregelen voor het gemeentelijke M&O-beleid.

4.1 Inleiding

De programmabegroting van de gemeente Maastricht wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Hierdoor ontstaat een financieel mandaat voor het college van burgemeester en wethouders om noodzakelijke uitgaven te doen en inkomsten te verwerven. Gaandeweg het begrotingsjaar kunnen zich vervolgens ontwikkelingen voordoen of worden keuzes gemaakt die leiden tot begrotingsaanpassingen die telkens door de raad worden vastgesteld. Dit gebeurt doorgaans bij de managementrapportage (marap), raadsvoorstellen of - indien toekomstige begrotingsgevolgen ook al terugvertaald worden naar het verslagjaar - bij de kaderbrief of de meerjarenbegroting. Deze bijgestelde programmabegroting vormt het referentiepunt voor de jaarstukken. Afwijkingen ten opzichte van de uiteindelijk bijgestelde programmabegroting kunnen worden veroorzaakt door niet beïnvloedbare factoren, door verdedigbare en ter besluitvorming voorgelegde keuzes en door onvolkomenheden in het budgetbeheer. Deze afwijkingen of het resultaat worden aan de raad voorgelegd met een bestemmingsvoorstel. Naast het rekeningresultaat wordt de vermogenspositie van de gemeente gepresenteerd in de balans. Door vaststelling van de jaarstukken wordt het college gedechargeerd voor het financiële beleid in het verslagjaar.

4.2 Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

Voorschriften

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende wettelijke en andere voorschriften in acht genomen:

- De Gemeentewet, artikel 197;
- Het Besluit begroting en verantwoording (BBV);
- De door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordeningen ex art. 212, 213 en 213a;
- De rapportage interne verrekeningen en opdrachtgeverschap opgesteld voor het financieel verbeterprogramma 'Met meer aandacht';
- Het handboek planning & control van de gemeente Maastricht waarin de concernrichtlijnen voor de samenstelling van de jaarrekening zijn opgenomen.

De jaarrekening biedt inzicht in de resultaten over het begrotingsjaar 2016 en in de omvang en samenstelling van het vermogen per 31 december 2016.

Consolidatie

De deelnemingen zijn niet in de consolidatie betrokken, maar zijn opgenomen onder de financiële vaste activa. Indien beschikbaar worden de jaarcijfers van meerderheidsbelangen opgenomen in de bijlagen.

De geconsolideerde balans voor resultaatbestemming is opgebouwd uit de balansen van:

- Algemene Dienst;
- Bestuurszaken, Concernzaken en Communicatie;
- Shared Service Center;
- Publieke Dienstverlening;
- Beleid en Ontwikkeling;
- Sociale Zaken;
- Veiligheid en Leefbaarheid;
- Stadsbeheer;
- Maastricht Sport;
- Centre Céramique, Kumulus en Natuurhistorisch Museum;
- Theater aan het Vrijthof;
- Maastricht Bereikbaar;
- Project A2.

De onderlinge verrekeningen, vorderingen en schulden tussen bovengenoemde organisatieonderdelen zijn geëlimineerd. De afwikkeling van de onderlinge vorderingen en schulden vindt in 2017 plaats.

BBV - wijzigingen 2016

De wijzigingen in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) dragen bij aan de interne sturing door de raad en aan een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Het merendeel van de wijzigingen gaat in vanaf begroting 2017. De wijzigingen die al van toepassing zijn op de jaarstukken 2016 zijn:

- Wijzigingen ten aanzien van grondexploitaties (zoals niet in exploitatie genomen gronden afschaffen en opnemen bij materiële vaste activa);
- Bijdragen in activa van derden worden niet langer verantwoord als onderdeel van de financiële vaste activa maar met ingang van boekjaar 2016 verantwoord als immateriële vaste activa. Deze presentatiewijzigingen wordt in de balans toegelicht als een herclassificatie.
- Uitsplitsing van de vooruitontvangen en nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen naar : Europese overheidslichamen, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen.
- Opnemen van het bedrag van vennootschapsbelasting.

Herrubriceringen vergelijkende cijfers in de balans

In 2016 hebben, vooral in het kader van de BBV-wijzigingen- een aantal herrubriceringen in de balans plaatsgevonden. De vergelijkende cijfers zijn daar op aangepast. Om dit inzichtelijk te maken is in de balans een extra kolom opgenomen. De kolom 31-12-2015 zijn de oorspronkelijke cijfers uit de jaarrekening 2015 en kolom 1-1-2016 zijn de cijfers uit de jaarrekening 2015 met de herrubricering. In de toelichting op de balans worden de herrubriceringen nader toegelicht.

4.2.1 Waarderingsgrondslagen balans

Voor zover niet anders vermeld wordt, zijn activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa, zijnde kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en bijkomende kosten verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving geschiedt lineair in 5 jaar.

Herrubricering bijdrage aan activa in eigendom van derden

Er is sprake van een stelselwijziging doordat de bijdragen in activa in eigendom van derden gepresenteerd worden bij de immateriële vaste activa per 1-1-2016 in plaats van bij de financiële vaste activa. Als gevolg hiervan zijn de bedragen per 1-1-2016 via een kolom balansverschuiving in de toelichting op de balans geherrubriceerd naar de immateriële vaste activa. Bij de immateriële vaste activa worden deze bijdragen aan activa in eigendom van derden conform artikel 62 en 63 BBV gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa met economisch nut (met of zonder heffing) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen. Alle materiële vaste activa met economisch nut (met of zonder heffing) worden op lineaire basis afgeschreven met uitzondering van bebouwd onroerend goed dat annuïtair wordt afgeschreven.

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen uitgifteprijs van eerste uitgifte. Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Materiële vaste activa in de openbare ruimte met meerjarig maatschappelijk nut kunnen worden geactiveerd. Waardering vindt plaats tegen verkrijgingsprijs verminderd met ontvangen bijdragen van derden, bijdragen uit bestemmingsreserves en afschrijvingen. De materiële vaste activa met maatschappelijk nut wordt lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere levensduur.

Stelselwijziging materiële vaste activa

Er is sprake van een stelselwijziging doordat de niet in exploitatie genomen gronden (kortweg: NIEGG) gepresenteerd worden bij de materiële vaste activa per 1-1-2016 in plaats van bij de voorraden. Als gevolg hiervan zijn de bedragen per 1-1-2016 via een kolom balansverschuiving in de toelichting op de balans geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Bij de materiële vaste activa worden deze activa conform de notitie grondexploitatie van de commissie BBV vóór 31 december

2019 gewaardeerd naar de nieuwe bestemming. Op dit moment zijn betreffende activa gewaardeerd tegen de waarde per 31-12-2016.

Voor activeringen worden hierbij de volgende termijnen gehanteerd:

Investerings met economisch nut	max.
Nieuwbouw, uitbreiding en verbouwing (woonruimten, bedrijfsgebouwen, scholen, etc.)	40
Parkeergarages	40
Binnen- en buitensportaccommodaties	25 – 40
Riolering	30
Energiebesparende maatregelen	25
Motorvoertuigen	20
Uitbreiding/verbouwing (bebouwd onroerend goed)	20
Upgrading parkeerterreinen	10 – 20
Fietsrekken	20
Automatisering	2 – 20
Kantoormeubilair, schoolmeubilair en inventaris	10 – 15
Groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
Aanleg tijdelijke terreinwerken, woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
Technische installaties	5 – 10
Zware transportmiddelen	5 – 10
Overige productiemiddelen	4 – 10
Telefooninstallaties	3 – 10
Aanhangwagens, personenauto's en lichte voertuigen	5 – 8
Investerings met meerjarig maatschappelijk nut	max.
Bruggen en tunnels	75
Bijdrage aan stedelijke ontwikkeling	40
Wegen (aanleg, verbetering, aanpassing)	25
Groenvoorziening (aanleg, verbetering, aanpassing)	20
Bodemsanering	20
Mobiliteit	20
Verkeersregelinstallaties	15
Speelvoorzieningen (aanleg, verbeteringen, aanpassing)	10

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere waarde. Met ingang van 2016 worden activa in eigendom van derden gepresenteerd onder de immateriële vaste activa.

Voorraden

De voorraden gronden en onderhanden werken worden gewaardeerd tegen historische verwervingsprijs vermeerderd met rente en algemene beheerskosten en verminderd met opbrengsten uit gronduitgiften, subsidies en bijdragen. De magazijnvoorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en/of een vaste verrekenprijs. De voorraad zout voor de gladheidbestrijding wordt gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs. Voorraden worden tegen de marktwaarde gewaardeerd als de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onder de post onderhanden werk –projecten is opgenomen het saldo van de vorderingen en schulden (tegen nominale waarde) van Maastricht Bereikbaar en van het project A2.

Schattingswijziging voorraden

Er is sprake van een schattingswijziging doordat de uitgangspunten op basis waarvan de in exploitatie genomen gronden (kortweg: BIE) worden gewaardeerd, per 1-1-2016 zijn aangepast conform de notitie grondexploitatie van de Commissie BBV.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en als dat nodig is verminderd met een voorziening voor oninbare bedragen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een al bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.2.2 Resultaatbepalingsgrondslagen

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij anders wordt vermeld. Voor zover noodzakelijk zijn ten laste van het resultaat voorzieningen getroffen voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten zijn;
- Risico's ter zake van verplichtingen en verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten te maken in een volgend boekjaar, mits deze hun oorsprong vinden in het onderhavige boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten.

Dividend wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Resultaatbestemming

Conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden mutaties in de reserves, zowel bij de begroting als de rekening, separaat verantwoord. Het jaarrekeningresultaat is hierdoor zowel voor als na bestemming inzichtelijk.

Boekjaar

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

4.3 Balans

ACTIVA <i>bedragen (x € 1.000)</i>	31-12-16	1-1-2016	31-12-15	PASSIVA <i>bedragen (x € 1.000)</i>	31-12-16	1-1-2016	31-12-15
Vaste activa	561.757	545.957	541.900	Vaste passiva	498.629	466.334	476.503
Immateriële activa	20.938	9.281	11	Eigen vermogen	191.694	196.492	206.661
Onderzoek en ontwikkeling	121	11	11	Algemene reserves	4.724	6.624	6.624
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	20.817	9.270	0	Overige egaliseringsreserves	3.663	2.919	0
Materiële vaste activa	431.301	423.670	419.613	Beklemd bestemmingsreserves	117.802	130.502	130.502
Materiële activa economisch nut	298.441	295.081	291.653	Financieringsreserves	20.579	20.494	20.494
Materiële activa economisch nut (via heffing)	16.210	15.496	15.386	Overige bestemmingsreserves	26.180	46.122	49.041
Materiële activa in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	116.650	113.093	112.574	Gerealiseerd resultaat	18.746	-10.169	0
Financiële activa	109.518	113.006	122.276	Voorzieningen	41.032	45.936	45.936
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	931	967	967	Langlopende schulden	265.903	223.906	223.906
Leningen:				Banken en overige fin. Instellingen	265.627	223.650	223.650
Woningcorporaties	6.807	14.266	14.266	Waarborgsommen	276	256	256
Deelnemingen	78.877	73.729	73.729				
Overige verbonden partijen	12.282	12.679	12.679				
Overige langlopende leningen	10.621	11.365	11.365				
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0	9.270				
Vlottende activa < 1 jaar	141.702	126.486	130.380	Vlottende passiva < 1 jaar	204.830	206.109	205.946
Voorraden	6.567	23.657	27.551	Kortlopende schulden	181.765	203.512	203.349
Onderhanden werk	6.536	23.646	23.649	Overige Kasgeldleningen	69.741	85.595	85.595
Grond- en hulpstoffen	31	11	3.902	Overige kortlopende schulden	49.978	41.302	41.302
Vorderingen	134.815	102.479	102.479	Overlopende passiva	54.894	68.616	68.453
Vorderingen op openbare lichamen	29.807	29.314	29.314	Schulden aan publiekrechtelijke lichamen	7.152	7.999	7.999
Verstrekke kasgeldleningen	24.551	2.768	2.768				
Overige vorderingen en overlopende activa	80.457	70.397	70.397	Liquide middelen	23.065	2.597	2597
Liquide middelen	320	350	350	Gerealiseerd resultaat	0	0	-10.169
Totaal activa	703.459	672.443	672.280	Totaal passiva	703.459	672.443	672.280

4.3.1 Toelichting balans activa

Immateriële vaste activa

Herrubricering bijdragen aan activa in eigendom van derden

Met ingang van 2016 worden de bijdragen aan activa in eigendom van derden gepresenteerd onder de immateriële vaste activa per 1-1-2016 in plaats van bij de financiële vaste activa. Deze herrubricering wordt als volgt weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	herrubricering	1-01-16
Karosseer	0	3.887	3.887
Economie	0	2.591	2.591
Realiseren permanente ateliers	0	1.820	1.820
Lambertuskerk	0	553	553
Bijdrage A2	0	0	0
Overigen	0	419	419
Totaal	0	9.270	9.270

Verloopoverzicht immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn opgenomen de kosten van activa in eigendom van derden, de kosten van onderzoek en ontwikkeling (O&O) en de kosten met betrekking tot geldleningen zoals afsluitkosten, disagio en boetes. Het verloop op de diverse onderdelen kan als volgt worden weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	O&O	Overige	Totaal
Boekwaarde 1/1	0	11	0	11
Herrubricering	9.270	0	0	9.270
Investing	12.071	121	0	12.192
Desinvestering	-524	0	0	-524
Afschrijving	0	-11	0	-11
Boekwaarde 31/12	20.817	121	0	20.938

De investering in 2016 in activa in eigendom van derden heeft betrekking op een bijdrage aan A2 € 12,1 mln. en de investeringen 2016 in O&O hebben betrekking op de duurzaamheid/Maastrichts Energie Akkoord (€ 0,09 mln.) en luchtkwaliteit (€ 0,31 mln.).

Materiële vaste activa met een economisch nut

Herrubricering materiële vaste activa met een economisch nut

Er is sprake van een stelselwijziging doordat de niet in exploitatie genomen gronden (kortweg: NIEGG) gepresenteerd worden bij de materiële vaste activa per 1-1-2016 in plaats van bij de voorraden. Als gevolg hiervan zijn de bedragen per 1-1-2016 via een kolom balansverschuiving in de toelichting op de balans geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. De herrubricering Gronden en terreinen is een gevolg van de vertaling van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de daarbij horende notitie grondexploitatie 2016.

Vanaf 1-1-2016 wordt een aantal voormalig NIEGG-projecten (niet in exploitatie genomen gronden) verantwoord onder de materiële vaste activa:

- Plan Cannerweg: € 0,560 mln.
- Plan Palace: € 0,907 mln.
- Plan Dousberg: € 0,280 mln.
- Plan Lanakerveld € 2,300 mln.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	herrubricering	1-01-16
Erfpacht gronden / parkeer garages	30.717	0	30.717
Gronden en terreinen	8.690	4.584	13.274
Bedrijfsgebouwen	194.827	3	194.830
Duurzame productie middelen	17.447	0	17.447
Overige materiële vaste activa	39.972	-1.159	38.813
<i>Subtotaal</i>	<i>291.653</i>	<i>3.428</i>	<i>295.081</i>
Riool voorzieningen	14.306	0	14.306
Milieuparken	1.080	110	1.190
<i>Subtotaal</i>	<i>15.386</i>	<i>110</i>	<i>15.496</i>
Totaal	307.039	3.538	310.577

Andere herrubriceringen

Daarnaast is een aantal sportterreinen welke onder overige materiële activa waren verantwoord overgeheveld naar Gronden en terreinen € 0,540 mln. En een overheveling € 0,519 mln. van maatschappelijke vaste activa inzake Milieuparken. En in 2015 zijn de investeringen in het nieuwe milieupark Het Rondeel € 0,110 mln. per abuis verantwoord onder de activa met maatschappelijk nut in plaats van onder investeringen met economisch nut.

Verloopoverzicht materiële vaste activa

Onder materiële vaste activa met economisch nut wordt afzonderlijk opgenomen:

- Investerings met economisch nut (investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen);
- Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Het verloop per categorie kan als volgt worden weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Boek- waarde 1/1	Investering	Des- investering	Afschrijving	Boek- waarde 31/12
Erfpacht gronden / parkeer garages	30.717	160	710	0	30.167
Gronden en terreinen	13.274	0	589	0	12.685
Bedrijfsgebouwen	194.830	14.131	3.235	6.159	199.567
Duurzame productiemiddelen	17.447	2.364	0	5.331	14.480
Overige materiële vaste activa	38.813	4.590	3	1.858	41.542
<i>Subtotaal</i>	<i>295.081</i>	<i>21.245</i>	<i>4.537</i>	<i>13.348</i>	<i>298.441</i>
Riool voorzieningen	14.306	1.168	0	756	14.718
Milieuparken	1.190	753	0	451	1.492
<i>Subtotaal</i>	<i>15.496</i>	<i>1.921</i>	<i>0</i>	<i>1.207</i>	<i>16.210</i>
Totaal	310.577	23.166	4.537	14.555	314.651

Toelichting tabel

Zowel de vermeerdering als de vermindering bij de erfpachtgronden hebben vooral betrekking op bedrijfsterreinen. De desinvestering Gronden en terreinen betreft vooral de afboeking van de Bieslanderweg - Cannerweg. De investeringen in bedrijfsgebouwen totaal € 11,6 mln. betreffen vooral gemeentelijke huisvesting (€ 1,5 mln.), Stadhuis (€ 2,6 mln.), Kasteel Schaloenstraat/IKC de Geluksvogel (€ 5,2 mln.), de Silexstraat/ nieuwbouw El HAbib (€ 3,1 mln.) en het verbeteren en toekomstbestendig maken van het MECC (€ 1,0 mln). Daarnaast is in 2016 een pand verkocht waarbij de boekwaarde is afgeboekt (Fr. De Veyestr. 4-6). De overige verminderingen hebben betrekking op de afboekingen van de percelen Fr. De Veyestr. 9, Florijnruwe 111, Borghaag 25 en Beeldsnijdersdreef 201.

De investeringen in duurzame productiemiddelen € 2,4 mln. hebben voornamelijk betrekking op werkomgeving € 1,1 mln., automatisering € 0,8 mln. en productiemiddelen € 0,4 mln.

De investeringen in de overige activa totaal € 4,6 mln. hebben voornamelijk betrekking op de nieuwbouw Sporthal Geusselt (€ 3,2 mln.), sportaccommodaties (€ 0,6 mln.) en investeringen Centre Céramique, Kumulus en Theater (€ 0,7 mln.). De investeringen in het rioolstelsel betreffen het berg-

bezinkbassin Bieslanderweg en de water-berging Petrusbandenplein. De investering in Milieuparken betreft het Rondeel.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een met maatschappelijk nut

Herrubricering

De herrubricering betreft een overheveling € 0,519 mln. inzake Milieuparken van materiële vaste activa met economisch nut.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	mutatie	1-01-16
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	97.621	0	97.621
Overig	14.953	519	15.472
Totaal	112.574	519	113.093

Verloopoverzicht

De materiële vaste activa met maatschappelijk nut hebben betrekking op investeringen in de openbare ruimte welke voor de gemeente van groot belang zijn, doch niet verhandelbaar zijn en waarvoor ook geen heffing of anderszins inkomsten verkregen worden. Het verloop per categorie kan als volgt worden weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Overig	Totaal
Boekwaarde 1/1	97.621	15.472	113.093
Investering	8.423	2.744	11.167
Desinvestering	0	1.177	1.177
Afschrijving	4.489	1.944	6.433
Boekwaarde 31/12	101.555	15.095	116.650

Toelichting tabel

Alle weg- en waterbouwkundige werken hebben uitsluitend maatschappelijk nut, de investeringen bestaan voornamelijk uit een bijdrage aan het programma Beter Benutten (€ 2,0 mln.) en investeringen in levensduurverlengend onderhoud verhardingen (€ 3,7 mln.) en Frontenpark (€ 2,8 mln.). De investeringen overige materiële vast activa maatschappelijk nut hebben betrekking op de investeringen in de verkeersregelinstallaties (€ 0,5 mln.), materieel Stadsbeheer (€ 0,9 mln.) en terugstorting VBF in relatie tot afwaardering Stedelijke Herprogrammering.

Financiële vaste activa

Herrubricering bijdragen aan activa in eigendom van derden

Met ingang van 2016 worden de bijdragen aan activa in eigendom van derden gepresenteerd onder de immateriële vaste activa per 1-1-2016 in plaats van bij de financiële vaste activa. Deze herrubricering wordt als volgt weergegeven:

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	mutatie	1-01-16
Kapitaalverstrekkingen aan:			
Deelnemingen	967	0	967
Leningen aan:			
Woningbouwcorporaties	14.266	0	14.266
Deelnemingen	73.729	0	73.729
Overige verbonden partijen	12.679	0	12.679
Overige langlopende leningen	11.365	0	11.365
Bijdragen aan activa in eigendom van derden (naar immateriële vaste activa)	9.270	-9.270	0
Totaal	122.276	-9.270	113.006

Verloopoverzicht financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit deelnemingen en verstrekte langlopende geldleningen, de laatste categorie vooral in het kader van de financiering van de woningbouw.

<i>bedragen x € 1.000</i>	BW 1/1	Verstrek- kingen	Aflos- singen	Buiten- gewone aflossingen	BW 31/12
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	967		36		931
Leningen aan:					
Woningcorporaties	14.266		7.459		6.807
Deelnemingen	73.729	7.600	2.452		78.877
Overige verbonden partijen	12.679		397		12.282
Overige langlopende leningen	11.365		744		10.621
Totaal	113.006	7.600	11.088	0	109.518

Voor een nadere toelichting op de leningpositie wordt verwezen naar 3.4 Financiering

Voorraden

Herrubricering niet in exploitatie genomen gronden

Er is sprake van een stelselwijziging doordat de niet in exploitatie genomen gronden (kortweg: NIEGG) gepresenteerd worden bij de materiële vaste activa of transitoria (indien er geen sprake is van aankoop of eigendom van grond) per 1-1-2016 in plaats van bij de voorraden. Als gevolg hiervan zijn de bedragen per 1-1-2016 via een kolom balansverschuiving in de toelichting op de balans geherrubriceerd naar de materiële vaste activa, nog te betalen en vooruitontvangen bedragen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	Herrubricering	1-01-16
Onderhanden werk - projecten (m.n. A2 en Maastricht Bereikbaar)	13.627	-3	13.624
Onderhanden werk - in exploitatie genomen bouwgronden	9.956	0	9.956
Onderhandenwerk - bebouwd onroerend goed	66	0	66
Totaal onderhanden werk	23.649	-3	23.646
Grond- en hulpstoffen - niet in exploitatie genomen bouwgronden	3.891	-3.891	0
Overige grond- en hulpstoffen	11	0	11
Totaal grond- en hulpstoffen	3.902	-3.891	11
Totaal	27.551	-3.894	23.657

Met ingang van 2016 worden planning in ontwikkeling gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Dit betreft de boekwaarde per 1-1-2016 van de volgende activa:

- Plan Cannerweg € 0,560 mln.
- Plan Palace € 0,907 mln.
- Plan Dousberg € 0,288 mln.
- Plan Lanakerveld € 2,3 mln. (waarde € 19,9 mln. minus voorziening € 17,6 mln.)

Het plan Pottenberg € 0,072 mln. is geherrubriceerd naar overlopende passiva. De volgende plannen zijn geherrubriceerd naar vooruitontvangen bedragen (in totaal € 0,092 mln.):

- Plan Lage Barakken € 0,01 mln.
- Plan Gebiedsontwikkeling ENCI € 0,02 mln.
- Plan Grex 3 hoofdinfra € 0,005 mln.
- Plan Jojohaven/autoarkwoningen € 0,062 mln.

Verloopoverzicht onderhanden werk

In onderstaande tabel een toelichting op de posten van de voorraden:

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Onderhanden werk - projecten (m.n. A2 en Maastricht Bereikbaar)	-2.915	13.624
Onderhanden werk - in exploitatie genomen bouwgronden	9.451	9.956
Onderhandenwerk - bebouwd onroerend goed		66
<i>Totaal onderhanden werk</i>	<i>6.536</i>	<i>23.646</i>
Grond- en hulpstoffen - niet in exploitatie genomen bouwgronden		0
Overige grond- en hulpstoffen	31	11
<i>Totaal grond- en hulpstoffen</i>	<i>31</i>	<i>11</i>
	6.567	23.657

Onderhanden werk – projecten

Dit betreft vooral projecten verbeteren infrastructuur (mobiliteit) en onderhoud openbare ruimte.

Onderhanden werk – in exploitatie genomen bouwgronden

<i>bedragen x € 1.000</i>	2016	2015
<i>Boekwaarde per 1 januari</i>	9.956	14.121
Lasten plannen in exploitatie	3.704	0
Baten plannen in exploitatie	-3.409	0
Mutatie rekening lasten en baten plannen in exploitatie	0	-4.165
<i>Boekwaarde per 31 december</i>	<i>10.251</i>	<i>9.956</i>
Nog te maken kosten:		
Grondverwerving	3.417	3.704
Bouwrijp maken	16.668	27.582
Overige kosten c.q. bijdragen	20.742	22.805
Niet terugvorderbare omzetbelasting	30	0
Rentekosten	2.317	4.555
Omslagkosten	0	0
Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	0
Toevoeging reserves	-190	0
<i>Totaal nog te maken kosten</i>	<i>42.984</i>	<i>58.646</i>
<i>Totaal boekwaarde en nog te maken kosten</i>	<i>53.235</i>	<i>68.602</i>
Nog te realiseren opbrengsten:		
Voorraad bouwgrond	45.990	52.861
Te ontvangen subsidies	0	0
Bijdrage SVF/ISV en de algemene dienst	913	4.290
Overige opbrengsten	6.571	11.340
Beschikking reserves	221	160
<i>Totaal nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>53.695</i>	<i>68.651</i>
Geraamd nader te concretiseren expositieresultaat	460	49

Vorderingen

In onderstaand overzicht is een onderverdeling van de vorderingen met een looptijd minder dan een jaar opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Vorderingen op openbare lichamen	29.807	29.314
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	24.551	2.768
Overige vorderingen en overlopende activa	80.457	70.397
Totaal	134.815	102.479

De toename van de verstreckte kasgeldleningen wordt vooral verklaard door de verstreckte kasgeldlening aan Belvédère.

Onder overige vorderingen en overlopende activa zijn de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Lichaam *)	Begin-saldo	Toevoeging	Ontvangen	Eindsaldo
Taskforce mobiliteitsmanagement	3	732	0	1.078	-346
Subsidie UWC	3	500	0	500	0
Actieplan Jeugdwerkloosheid	3	180	0	180	0
Restauratie electriciteitscentrale	3	125	0		125
Groene gastvrije gordel	3	64	0	103	-39
P en R Parallelweg	3	196	0	195	1
		1.797	0	2.056	-259

*Lichaam: 1 = Europees overheidslichamen, 2 = Rijk en 3 = overige Nederlands overheidslichamen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en direct eisbaar.

4.3.2 Toelichting balans passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgebouwd uit algemene reserves en reserves waaraan al een bestemming is gegeven. Hierna volgt een toelichting per soort reserve.

De algemene reserve is allereerst noodzakelijk voor het opvangen van tegenslagen en vormen hiermee de kern van het weerstandsvermogen van de gemeente. De algemene reserve is vrij besteedbaar.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Algemene reserve gemeentebreed	4.724	6.624
Totaal algemene reserves	4.724	6.624

De afname in de algemene reserve gemeentebreed ad € 1,9 mln. is onderdeel van de incidentele dekking 2016 conform raadsbesluit bij de marap 2016.

Onder de egalisereserves zijn de bedrijfsreserves opgenomen welke dienen ter egalisatie van de resultaten op apparaatskosten over de verschillende jaren.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Bedrijfsreserves	3.663	2.919
Totaal egalisereserves	3.663	2.919

Beklemdes reserves betreffen reserves die naar hun aard niet behoren tot de vrij besteedbare middelen. Inzet van deze reserves is niet mogelijk, omdat het resultaat nog niet is gerealiseerd (bijvoorbeeld bij herwaarderingsreserves) of inzet is niet mogelijk omdat de reserve een structurele bijdrage aan het dekkingsplan van de begroting dient te leveren (bijvoorbeeld het vruchtboomfonds).

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Vruchtboomfonds	117.802	130.502
Totaal beklemdes bestemmingsreserves	117.802	130.502

De mutaties in het vruchtboomfonds hebben naast de rentevergoeding ad € 8,4 mln. en de standaard bijdrage aan de exploitatie van € 10,0 mln. te maken met een onttrekking van € 12,9 mln. (besluitvorming bij de jaarrekening 2015) voor vormen van een voorziening voor de garantstelling van de Wom Belvédère zonder de structurele rentebijdrage aan te passen. Daarnaast heeft een terugstorting van € 1,840 mln. plaatsgevonden vanuit de voorziening MTB.

De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen in productiemiddelen te bekostigen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Financieringsreserves productiemiddelen	14.911	14.938
Verbeteren sportaccommodaties/Spreidingsplan Sport	5.668	5.556
Totaal financieringsreserves	20.579	20.494

De financieringsreserves dienen ter vervanging van productiemiddelen, vooral op het gebied van automatisering, met als doel een effectieve en efficiënte ondersteuning van het productieproces. De systematiek behelst dat aankopen worden geactiveerd en de kapitaallasten ten laste van de financieringsreserves productiemiddelen worden gebracht.

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat de raad hiervoor al bestemmingen heeft aangegeven. De raad kan deze bestemmingsrichtingen wijzigen. In onderstaande tabel zijn de grootste reserves (per ultimo groter dan € 0,5 mln.) afzonderlijk opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Organisatieontwikkeling/I&A	3.033	4.047
Mobiliteit	1.705	8.908
Verkiezingen	615	444
Mecc	3.094	1.249
Project A2	0	7.422
Co- financieringsfonds	0	2.921
Combinatiefunctie	595	1.102
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	1.462	2.525
Verhandingen	259	1.485
Openbare verlichting	1.085	951
Innovatieopdracht samenleven	1.172	2.621
Decentralisaties Sociaal Domein	2.185	2.374
Duurzame Sociale Infrastructuur	4.848	2.715
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	958	5.607
Intensivering reïntegratie	511	677
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	882	0
Krimpgelden regio	845	0
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	1.832	0
Overig < € 0,5 mln.	1.099	1.074
Totaal overige bestemmingsreserves	26.180	46.122

De reserve organisatieontwikkeling/I&A is aangewend voor: trainees, het 'lean' maken van processen en ontdebellen van applicaties, frictiekosten en projecten. De reserve I&A is ter financiering van de kapitaallasten van projecten.

Doelstelling van de reserve mobiliteit is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten ligt het accent op het afdekken van onrendabele exploitaties zoals de exploitatie fietsenstallingen.

De voeding van het mobiliteitsfonds bestaat voornamelijk uit een deel van het positieve resultaat van het product 'straatparkeren'. Voor 2016 is vanuit het 'resultaat exploitatie parkeren', na aftrek van de vastgestelde afdracht aan de algemene middelen, € 1,015 mln. beschikbaar als storting in het mobiliteitsfonds. Daarnaast wordt de reserve gevoed via het resultaat erfpacht parkeergarages. Onttrekkingen uit het mobiliteitsfonds betreffen het afdekken van onrendabele exploitaties (vnl. fietsenstallingen) alsmede bijdragen aan investeringsprojecten, zoals de tram Vlaanderen Maastricht en het verleggen van de Noorderbrug.

Medio 2015 heeft de gemeente Maastricht het eigendom van het MECC-complex, waaronder de hallen, de catering en de kantoren, voor de koopsom van € 25 mln. overgenomen van Annexum. Bij deze overname is tevens besloten dat de gemeente de komende jaren fors gaat investeren in het MECC-complex. Een deel van deze investering wordt gedekt via een huurverhoging. Het overige kan worden gefinancierd middels het financieel voordeel dat er ontstaat nu de exploitatie van het MECC-complex geheel bij de gemeente als eigenaar ligt. Het financieel voordeel ontstaat (deels) doordat de werkelijke investeringen achterblijven t.o.v. de geprognosticeerde investeringen. Dit voordeel wordt in de reserve gestort. Verder blijft de reserve ook dienen voor het opvangen van de eventuele resultaten van de exploitatie MECC.

De bestemmingsreserve project A2 is in 2006 gecreëerd. Belangrijkste doelstelling van deze reserve is om naast een eenduidige en inzichtelijke weergave van alle geldstromen tevens rente te kweken ter gedeeltelijke dekking van de gemeentelijke bijdrage aan de A2-tunnel. De in 2016 verrichte onttrekkingen ad € 23,1 mln. betreffen primair de betalingstranches A2 tunnel 6 t/m 7 (€ 20 mln.) alsmede de doorbetaling/terugbetaling TEN-subsidie aan het A2 projectbureau (€ 3,1mln.). De stortingen 2016 bestaan oa. uit een declaratie btw-compensatiefonds ad € 0,8 mln. alsmede de storting van het voordeel kapitaallasten (lagere afschrijvingslasten dan begroot) ad € 2,8 mln. Daar het saldo van de reserve samen met de stortingen 2016 niet toereikend was voor de onttrekkingen/bijdrage tunnel A2, heeft in 2016 een eerste activering van de bijdrage plaatsgevonden ad € 12 mln. Afhankelijk van het betalingsritme/tranches bijdrage A2 zal het restant van de

activering van de gemeentelijke bijdrage in 2017 plaatsvinden.

Het co- financieringsfonds is bij begroting 2007 ingesteld. De bestemming van deze reserve is bij Kaderbrief 2008 gekoppeld aan de economische structuurversterking: onder andere internationaal onderwijs en kennis-economie, (euregionale) bereikbaarheid, waaronder A2, integrale gebiedsgerichte ontwikkeling, culturele kwaliteit en stedelijke kwaliteit. Omdat de vernieuwing BBV voorschrijft dat maatschappelijke investeringen dienen te worden geactiveerd met ingang van 2017 is bij de marap besloten dat het cofinancieringsfonds kan vrijvallen.

Aan de reserve combinatiefunctie is in het kader van brede scholen, sport en cultuur een storting gedaan van € 0,239 mln. In 2016 is er een onttrekking geweest van € 0,746 mln. voor tijdelijke personeelskosten bij Maastricht Sport en communicatiekosten Iron Man.

Bij de begroting 2014 heeft de raad (bij amendement) met de restgelden van Maastricht Culturele Hoofdstad ad € 3 mln. een investeringsfonds ingesteld voor sociaal / economische / culturele impulsprojecten. In de Kaderbrief 2014 is van deze € 3 mln., € 2 mln. gereserveerd voor impulsen voor de Creatieve Industrie en € 1 mln. voor de Innovatieagenda Cultuur. De onttrekkingen 2016 hebben betrekking op 3 projecten van de Innovatieagenda Cultuur (€ 0,117 mln.) en 11 projecten van de Creatieve Industrie (€ 0,946 mln). Het restantbedrag ad. € 1,462 mln. is bestemd voor 11 projecten gelabeld onder de Creatieve Industrie (€0,579 mln.) en 8 projecten gelabeld onder de Innovatieagenda Cultuur (€0, 883 mln.)

In 2014 bleek bij het opstellen van de Leidraad Verhardingen dat een deel van het gemeentelijke areaal aan verhardingen niet voldeed aan de eisen die de raad in 2009 had geformuleerd. Om dit achterstallig onderhoud weg te kunnen werken, is bij de Kadernota 2014 besloten om met een eenmalige impuls in 2015/2016 de verhardingen op minimaal het door de raad besloten niveau te brengen. Hiertoe is in 2014 € 2,9 mln. in een bestemmingsreserve groot onderhoud verhardingen gestort. Samen met € 5,5 mln. uit het meerjareninvesteringsplan is dan € 8,4 mln. beschikbaar voor deze eenmalige inhaalslag. De kosten voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud in 2016 bedragen € 4,8 mln.; hiervan is € 3,6 mln. geactiveerd en € 1,2 mln. is ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Het restant van de reserve zal in 2017 ingezet worden.

Vooruitlopend op de vernieuwde leidraad is in 2012 de bestaande egaliseringsreserve Openbare verlichting omgevormd tot een reserve productiemiddelen openbare verlichting. Doel van de reserve productiemiddelen is om de invloed van de verandering in kapitaallasten op de exploitatie te nivelleren. Periodiek wordt via een doorkijk van de verwachte investeringen bepaald of de voeding van de reserve moet worden aangepast. In 2015 is de actualisatie van de leidraad openbare verlichting afgerond en begin 2016 heeft het bestuur de nieuwe leidraad vastgesteld. Belangrijk onderdeel van de leidraad is de technische doorrekening van de toekomstige investeringen in de vervanging van het areaal.

Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de frictiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen. De onttrekkingen aan de reserve Innovatieopdracht Samenleven in 2016 betroffen o.a. innovatie van gemeenschapsvoorzieningen ad € 0,020 mln. Ook heeft de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk zijn beslag gekregen. De frictiekosten daarvan bedroegen € 1,055 mln. Definitieve afwikkeling zal in 2017 plaatsvinden. Verder is er bijgedragen aan de verdere uitbreiding van de wijkteams (€ 0,258 mln.), aan het project Samen voor Maastricht (€ 0,050 mln.) en aan diverse andere frictiekosten (€ 0,068 mln.). Daar de innovaties nog niet volledig zijn afgerond en op sommige onderdelen nog steeds sprake is van frictiekosten, is de inzet van deze reserve ook de komende jaren nog nodig.

Bij de jaarrekening 2012 is de reserve Decentralisaties Sociaal Domein ingesteld. Deze reserve is gecreëerd in aanloop naar de decentralisaties om opstartkosten, investeringen, transformatie en innovaties in het sociale domein te bekostigen. De onttrekking in 2016 heeft betrekking op de maatwerk inkomensvoorziening (€ 99.000), invoeringskosten 3D's (€ 55.000) en cofinanciering onderzoek UM inzake sociale veiligheid (€35.000). Met name het transformatie- en innovatieproces is nog in volle gang.

De reserve Duurzame Sociale Infrastructuur is bij de kaderbrief 2014/programmabegroting 2015 ingesteld. Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van de kanteling van individuele voorzieningen naar algemene voorzieningen m.a.w. het streven om meer algemene voorzieningen voor inwoners te realiseren, waardoor er minder relatief dure individuele voorzieningen nodig zijn. Het fonds is gericht op preventie, het versterken van de burgerkracht en versterken van de eerste lijnszorg. Conform besluit van de Raad is in 2016 het gemeentelijke rekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering 2015 ad € 2,7 mln toegevoegd aan de reserve. In 2016 is een aanvang gemaakt met de geplande onderdelen Athos, Daalhoeve en Masters en is een onderzoek van de universiteit gestart. Daarnaast is een regeling SIF uitgeschreven voor vernieuwende initiatieven.

De reserve Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost betreft het samengesteld bedrag van kosten en opbrengsten van het project Maastricht Noord Oost (incl. diverse deelprojecten) en dient ter dekking van de toekomstige project uitgaven. Met de vaststelling van de herijking herstructurering (Raad december 2016) zijn de bestedingsdoeleinden herijkt. Omdat de vernieuwing BBV voorschrijft dat maatschappelijke investeringen dienen te worden geactiveerd met ingang van 2017 is bij de marap besloten dat uit deze reserve € 2,8 mln. kan vrijvallen.

De reserve Intensivering Re-integratie is bij de marap 2015 ingesteld ten behoeve van het bekostigen van het intensiveren van de re-integratie activiteiten in 2016 en volgende jaren. Doelstelling is het intensiever sturen op de re-integratie van de mensen die voorheen op de WSW-wachlijst stonden. Daarnaast worden extra plaatsingen van mensen in participatieplaatsen gerealiseerd en worden extra groeibanen voor jongeren ingezet. Hiermee wordt een impuls gegeven aan de arbeidsmarkttoeleiding van deze doelgroepen en kan een verlaging van het uitkeringsbestand worden gerealiseerd. De daarmee samenhangende kosten zijn in 2016 onttrokken aan de reserve. De intensivering re-integratie heeft een looptijd van drie jaar (gekoppeld aan de coalitieperiode). In 2017 is hiervoor een bedrag van € 0,285 mln. nodig en voor 2018 een bedrag van € 0,225 mln. Deze bedragen zijn niet beschikbaar in het Participatiebudget voor die jaren en worden daarom onttrokken uit de reserve.

De reserve Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen is ingesteld bij de marap van 2016. Vooralnog worden in 2016 en 2017 als onderdeel van de decentralisatie-uitkering (DU) Gemeentefonds gelden ontvangen voor de opvang van asielzoekers/vluchtelingen. Dit als financiële vertaling van het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom 2015-2017. In maart 2016 heeft het college de uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen vastgesteld. Om de DU middelen volledig aan te kunnen wenden voor de geformuleerde opgave, is besloten een bestemmingsreserve in te stellen en de in 2016 ontvangen uitkering volledig te storten in deze reserve. De onttrekking is het saldo van kosten (€ 0,360 mln. voor kosten GGD en organisatie, juridisch advies, communicatie) en baten (€0,305 mln. waaronder de extra baten uit het gemeentefonds op grond van het faciliteitenbesluit opvangcentra).

Bij de marap 2016 is de reserve Krimpgelden regio ingesteld. Doel van de reserve is de besteding van de ontvangen rijksmiddelen voor de aanpak van krimp (daling bevolking) in de regio, over de jaren mogelijk te maken. Als onderdeel van de septembercirculaire 2015 heeft de gemeente Maastricht een decentralisatie uitkering ontvangen van € 0,845 mln. per jaar gedurende de periode 2016-2020 in relatie tot de opgave in de regio Maastricht - Heuvelland vanwege de krimp. Vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie wordt de decentralisatie-uitkering aan één gemeente toegekend, i.c. gemeente Maastricht, die de uitkering ontvangt voor alle gemeenten in de krimpregio. Omdat de middelen niet in ieder jaar volledig beschikt en besteed zullen worden, worden de middelen aan een reserve krimpgelden toegevoegd, zodat besteding over de jaren mogelijk is.

Voor een toelichting op de reserve MTB wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn middelen die bestemd zijn voor dekking van risico's en verliezen in de toekomst voor zover de omvang daarvan redelijkerwijze is in te schatten. In onderstaande tabel zijn de voorzieningen > € 0,5 mln. opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Gemeentelijk privaat bebouwd onroerend goed	1.506	1.081
MTB	3.160	7.370
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	0	7.034
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	1.731	1.993
Parkeerbijdrageregeling	0	713
Riolen	14.837	11.070
IBOR	4.312	3.873
Vestingvisie	0	845
Onderhoud zwembad	761	553
Frictiekosten Mobiliteit	0	977
Onderhoud sportaccommodaties	1.665	1.396
Frictiekosten afstoten gymzalen	694	725
Speelvoorzieningen	634	508
Onderhoud Centre Ceramique	663	577
Onderhoud Mecc	0	874
Afval	979	1.417
Voormalig personeel Kumulus	2.200	0
Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA)	2.808	2.984
Voorziening Wom Bélvédere (herrubricering)	4.300	0
Overig < € 0,5 mln.	782	1.946
Totaal	41.032	45.936

De voorziening Gemeentelijk privaat bebouwd onroerend goed is bestemd (raadsbesluit 7 mei 1991 volgno. 139) voor het jaarlijks plegen van preventief onderhoud aan het gemeentelijk privaat bebouwd onroerend goed. In 2016 is effectief € 1,9 mln. aan planmatig onderhoud uitgegeven. Voor het planmatig onderhoud is er een planning per pand vastgelegd voor de komende jaren. Regelmatig worden er herinspecties uitgevoerd en de planning bijgesteld.

Voor een toelichting op de voorziening MTB wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

In de periode 2000 tot en met 2009 ontving de gemeente rijksmiddelen op grond van de wet Stedelijke Vernieuwing, de zogenaamde ISV-middelen (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). In 2016 is het saldo van deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het incidentele resultaat.

Conform begroting 2016 is de voorziening parkeerbijdrageregeling opgeheven en is het saldo toegevoegd aan de reserve mobiliteitsfonds.

Naar aanleiding van de notitie 'Riolering (november 2014)' van de commissie BBV is de reserve Productiemiddelen Riolen overgezet naar een voorziening riolen GRP 2013-2017. De voor de reserve productiemiddelen gehanteerde werkwijze wordt ook toegepast op de voorziening. De voorziening dient ter dekking van (toekomstige) kapitaallasten van geactiveerde investeringen in het rioolstelsel op grond van het GRP 2013-2017.

In de voorziening groot onderhoud IBOR worden de middelen voor de uitvoering van de jaarprogramma's (groen/bomen, verhardingen, kunstwerken, vestingwerken en infra structurele elementen). Het betreft nog uit te voeren werkzaamheden ontstaan door vertragingen in de uitvoering.

In 2010 is de vestingvisie door de Raad vastgesteld. Een van de conclusies van de visie is dat de kosten voor het achterstallig onderhoud niet opgevangen kunnen worden binnen de reguliere onderhoudsbudgetten. Daarom is besloten om het restantbudget van de regeling "Instandhouding van het onroerend cultureel erfgoed van Maastricht 2008-2011" te gebruiken voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud. Het restantbudget is toen gestort in de voorziening vestingvisie. In 2016 is het saldo van deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het incidentele resultaat.

De voorziening onderhoud zwembad dient om de kosten van groot (eigenaars)onderhoud te egaliseren en gelijkmatig te verdelen over de tijd. Ieder jaar wordt er een dotatie vanuit de exploitatie gedaan om de voorziening te voeden. De werkelijke onderhoudskosten worden jaarlijks ten laste van de voorziening gebracht.

Friciekosten/Mobiliteit: is bedoeld voor het opvangen van frictiekosten die gemaakt worden om knelpunten en risico's bij de realisatie van de structurele ombuigingen.

De voorziening onderhoud sportaccommodaties dient ter dekking van niet uitgevoerde/geraamde gebruikers onderhoudskosten buitensport/binnensport en eigenaars onderhoud binnensport.

De voorziening frictiekosten afstoten gymzalen is in 2015 getroffen (marap) om de frictiekosten die gemoeid zijn met het afstoten van een aantal gymzalen op te vangen. Te maken kosten zijn onder andere sloopkosten, tijdelijke beheerskosten en het afboeken van boekwaarden.

De voorziening onderhoud Centre Céramique is gevormd aan de hand van een meerjaren-onderhoudsplan.

De voorziening Onderhoud MECC dient om de kosten van groot (eigenaars)onderhoud te egaliseren en gelijkmatig te verdelen over de tijd. De werkelijke onderhoudskosten worden jaarlijks tlv de voorziening gebracht. In 2016 zijn er geen onderhoudskosten geweest t.a.v. dit pand. In 2016 is het saldo van deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het incidentele resultaat.

De voorziening Afval dient in de eerste plaats voor de dekking van kapitaallasten. N.a.v. de notitie 'Riolering (november 2014)' van de commissie BBV is in 2014 dezelfde werkwijze op de reserve Productiemiddelen Afval toegepast: de reserve is omgezet naar een voorziening Afval. De voor de reserve productiemiddelen gehanteerde werkwijze wordt ook toegepast op de voorziening. Daarnaast wordt deze voorziening ook gebruikt voor egaliseren van de kosten van de uitvoering van het afvalbeleidsplan. In 2016 heeft de raad het "beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020" vastgesteld. Bij de uitvoering van het beleidsplan worden kosten gemaakt, o.a. voor burgerparticipatie en het uitvoeren van pilots. De geraamde kosten hiervan bedragen € 860.000 (voor de periode 2016-2020). Omdat deze kosten niet gelijkmatig verdeeld zijn over de jaren, zijn de niet bestede middelen van 2016 in de voorziening afval gestort. In 2017 worden deze middelen besteed.

De voorziening APPA is gevormd omdat wethouders niet zijn aangesloten bij een pensioenfonds. Gemeenten zijn verplicht voor hun pensioen te sparen. Jaarlijks wordt de contante waarde van de opgebouwde pensioenrechten geactualiseerd. Het verschil tussen deze verplichtingen en de stand van de voorziening wordt jaarlijks via de lopende begroting geneutraliseerd.

Op basis van de actuele hercalculatie 2016 WOM Belvédère wordt een hoger tekort verwacht van € 12,900 mln. (contante waarde tegen rekenrente 4%) ten opzichte van 2015. Een deel van deze voorziening - zijnde € 8,6 mln. - is in mindering gebracht op de waarde van de deelneming WOM Belvédère (onder financiële vaste activa - deelnemingen) zodat € 4,3 mln. resteert in de voorziening. WOM Belvédère. Omdat de gemeente Maastricht een vangnet vormt voor eventuele toekomstige tekorten is een voorziening gevormd. Deze voorziening is gevormd ten laste van het vruchtboomfonds zonder de rentebijdrage aan te passen. Zodra de voorziening vrijvalt wordt deze weer teruggestort in het vruchtboomfonds.

Hierna volgen de verloopoverzichten van de reserves en de voorzieningen. NB De financierings-reserves (zie f in kolom 3) betreffen reserves ter dekking van de kapitaallasten in investeringen van productiemiddelen.

Onderdeel			Structur eel/ incident eel	Stand per 1-1-2016	Correctie resultaat 2015	Rente	Totale storting	Totale Onttrekking	Stand per 31-12-16
RESERVES									
Programma 1: Bestuur en dienstverlening									
Productiemiddelen BCC	BCC	f	s	40.751	0	0	13.753	14.094	40.410
Verkiezingen	PD	br	s	444.229	0	0	171.176	0	615.405
				484.980	0	0	184.929	14.094	655.815
Programma 2: Integrale Veiligheid									
Reserve Frontière	VL	br	i	100.000	0	0	0	100.000	0
				100.000	0	0	0	100.000	0
Programma 3: Economie en werkgelegenheid									
Weningsfonds acquisitie	BO	br	s	120.304	0	0	73.196	48.000	145.500
Evenementenfonds	BO	br	s	159.765	0	0	40.000	17.135	182.630
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	BO	br	s	196.801	0	0	132.668	57.500	271.969
				476.870	0	0	245.864	122.635	600.099
Programma 4: Sociale zekerheid en reïntegratie									
Intensivering re-integratie	BO	br	i	677.445	0	0	0	166.297	511.148
				677.445	0	0	0	166.297	511.148
Programma 5 en 6: Samenleven									
Innovatieopdracht Samenleven	BO	br	i	2.621.330	0	0	0	1.449.701	1.171.629
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	BO	br	i	2.715.000	2.731.000	0	0	597.870	4.848.130
Wet Inburgering	SZ	br	i	13.000	0	0	0	13.000	0
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	BO	br	i	0	0	0	932.446	49.947	882.499
Krimpgelden regio	BO	br	i	0	0	0	844.762	0	844.762
Decentralisaties sociaal domein	BO	br	i	2.374.304	0	0	0	189.163	2.185.141
				7.723.634	2.731.000	0	1.777.208	2.299.681	9.932.161
Programma 7: Sport en recreatie									
Combinatie functie	SP	br	s	1.102.343	0	0	238.854	745.740	595.457
Bedrijfs/egalitatie reserve Sport	SP	er	i	89.789	0	0	477.000	89.000	477.789
Productiemiddelen Sport	SP	f	s	40.689	0	0	0	0	40.689
Spreadsplan Sport	SP	f	s	5.556.349	0	0	150.000	38.810	5.667.539
				6.789.170	0	0	865.854	873.550	6.781.474
Programma 8: Kunst en cultuur									
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	BO	br	i	2.525.296	0	0	0	1.062.809	1.462.487
Bedrijfs/egalitatie reserve CC	KUMCC	er	i	67.448	0	0	0	0	67.448
Bedrijfs/egalitatie reserve NHMM	KUMCC	er	i	331.353	0	0	0	300.000	31.353
Heiligdomsvaart	BO	br	i	34.649	0	0	8.470	0	43.119
Reuzenfestival	BO	br	i	7.147	0	0	5.229	0	12.376
Bedrijfs/egalitatie reserve Theater	TH	er	i	197	0	0	0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	KUMCC	br	i	23.224	0	0	0	0	23.224
				2.989.314	0	0	13.699	1.362.809	1.640.204
Programma 9: Onderwijs									
Egalisatie reserve kapitaallasten onderwijs	BO	er	s	161.949	0	0	0	161.949	0
				161.949	0	0	0	161.949	0

Onderdeel			Structur eel/ incident eel	Stand per 1-1-2016	Correctie resultaat 2015	Rente	Totale storting	Totale Onttrekking	Stand per 31-12-16
Programma 10: Stadsontwikkeling									
Bestemmingsreserve project A2	BO	br	s	7.422.199	0	0	15.709.954	23.132.153	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	BO	br	i	5.607.026	0	0	0	4.648.785	958.241
Egalisatiereserve Mecc	BO	br	i	1.248.947	0	0	1.844.676	0	3.093.623
				14.278.172	0	0	17.554.630	27.780.938	4.051.864
Programma 12: Verkeer en mobiliteit									
Mobiliteitsfonds	BO	br	i	8.907.828	0	0	2.719.569	9.922.935	1.704.462
Productiemiddelen Parkeren	VL	f		0	0	0	0	0	0
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	BO	f	s	2.664.237	0	0	873.126	328.570	3.208.793
				11.572.065	0	0	3.592.695	10.251.505	4.913.255
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken									
Achterstallig groot onderhoud Verhardingen	BO	br	i	1.485.215	0	0	0	1.226.509	258.706
Egalisatiereserve Riolen	BO	br	i	0	0	0	0	0	0
Productiemiddelen Openbare verlichting	BO	br	s	950.501	0	0	840.623	705.827	1.085.297
				2.435.716	0	0	840.623	1.932.336	1.344.003
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid									
Egalisatiereserve afval	BO	br	i	0	0	0	417.826	0	417.826
				0	0	0	417.826	0	417.826
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven									
Algemene reserve	AD	ar	i	6.624.195	0	0	0	1.900.000	4.724.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	AD	bbr	s	130.501.883	-12.900.000	8.433.406	7.280.535	15.514.087	117.801.737
Egalisatiereserve I&A	BCC	br	i	657.579	0	0	595.614	200.000	1.053.193
Bedrijfs/egalitatie reserve PD	PD	er	i	152.052	0	0	0	4.077	147.975
Bedrijfs/egalitatie reserve SZ	SZ	er	i	994.591	0	0	0	158.443	836.148
Productiemiddelen SZ	SZ	f	s	832.843	0	0	93.315	525.852	400.306
Bedrijfs/egalitatie reserve SSC	SSC	er	i	419.230	0	0	413.000	151.167	681.063
Bedrijfs/egalitatie reserve VL	VL	er	i	301.435	0	0	0	45.000	256.435
Productiemiddelen SSC	SSC	f	s	994.988	0	0	130.495	88.360	1.037.123
Productiemiddelen SSC - IAS	SSC	f	s	1.476.922	0	0	2.303.038	3.079.145	700.815
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	SSC	f	s	1.318.699	0	0	2.448.404	1.410.506	2.356.597
Financieringsreserve I&A	BCC	f	s	2.388.502	0	0	1.050.000	2.149.948	1.288.554
Bedrijfs/egalitatie reserve BCC	BCC	er	s	352.536	0	0	313.017	0	665.553
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	BCC	br	i	1.001.443	0	0	202.005	511.868	691.580
Productiemiddelen ICT BO	BO	f	s	287.238	0	0	150.000	262.842	174.396
Productiemiddelen VL	VL	f	s	764.003	0	0	122.813	342.108	544.708
Productiemiddelen SB	SB	f	s	4.017.436	0	0	1.750.000	1.824.899	3.942.537
Bedrijfs/egalitatie reserve SB	SB	er	i	463.194	0	0	36.074	0	499.268
Productiemiddelen PD	PD	f	s	1.472.504	0	0	143.164	213.834	1.401.834
Cofinancieringsfonds	AD	br	i	2.921.013	0	0	774.000	3.695.013	0
Kumulius: automatisering	KUMCC	f	s	157.878	0	0	0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	KUMCC	f	s	866.506	0	0	222.200	182.501	906.205
Productiemiddelen Theater	TH	f	s	8.310	0	0	118.606	126.852	64
Herstructurering MTB (t/m 2015 voorziening)	AD	br	i	0	0	0	2.370.000	538.376	1.831.624
Incidenteel resultaat 2015/2016	AD	br	i	668	0	0	0	0	668
				158.975.649	-12.900.000	8.433.406	20.516.280	32.924.878	142.100.457
Totaal reserves programma's t/m 15				206.664.963	-10.169.000	8.433.406	46.009.608	77.990.672	172.948.305

Onderdeel			Structur eel/ incident eel	Stand per 1-1-2016	Correctie resultaat 2015	Rente	Totale storting	Totale Onttrekking	Stand per 31-12-16
VOORZIENINGEN									
Programma 1: Bestuur en dienstverlening									
APPA	BCC	v		2.983.686	0	0	0	176.000	2.807.686
				2.983.686	0	0	0	176.000	2.807.686
Programma 7: Sport en recreatie									
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	SP	v		1.395.630	0	0	1.189.817	1.528.499	1.056.948
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	SP	v		0	0	0	224.063	157.984	66.079
Onderhoud buitensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v		147.853	0	0	166.522	25.055	289.320
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	BO	v		52.470	0	0	263.964	124.375	192.059
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	SP	v		0	0	0	324.549	320.785	3.764
Sportinventaris binnensportaccommodaties	SP	v		0	0	0	81.501	23.806	57.695
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	BO	v		553.055	0	0	285.461	110.401	728.115
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	SP	v		0	0	0	435.000	402.441	32.559
Jachthaven St.Pieter	BO	v		120.358	0	0	41.006	0	161.364
Frictiekosten afstoten gymzalen	BO	v		725.000	0	0	0	30.779	694.221
Onderhoud stadion Geusselt	BO	v		227.482	0	0	148.835	323.153	53.164
Speelvoorzieningen	SP	v		507.898	0	0	179.436	53.278	634.056
				3.729.746	0	0	3.340.154	3.100.556	3.969.344
Programma 8: Kunst en cultuur									
Kumulus: instrumentarium	KUMCC	v		171.726	0	0	12.835	184.561	0
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	KUMCC	v		58.664	0	0	0	58.664	0
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	KUMCC	v		86.428	0	0	53.320	0	139.748
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	KUMCC	v		78.742	0	0	19.742	0	98.484
Groot onderhoud CC	KUMCC	v		576.639	0	0	86.000	0	662.639
Groot onderhoud NHMM	KUMCC	v		107.290	0	0	15.374	0	122.664
Voormalig personeel	KUMCC	v		0	0	0	2.200.000	0	2.200.000
Garantstelling Bruis	BO	v		29.694	0	0	0	29.694	0
Theater: Groot onderhoud	TH	v		144.256	0	0	75.579	219.835	0
Theater: inkomstendering Musica Sacra	TH	v		4.069	0	0	0	0	4.069
				1.257.508	0	0	2.462.850	492.754	3.227.604
Programma 9: Onderwijs									
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	AD	v		71.140	0	0	0	71.140	0
Onderhoud schoolgebouwen	BO	v		71.671	0	0	0	70.198	1.473
				142.811	0	0	0	141.338	1.473
Programma 10: Stadsontwikkeling									
Vangnet MJOP-BOG	BO	v		110.218	0	0	0	0	110.218
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	BO	v		1.081.272	0	0	2.303.459	1.879.151	1.505.580
Grondbank	BO	v		70.159	0	0	0	0	70.159
Preventief onderhoud Mecc	BO	v		874.300	0	0	0	874.300	0
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	BO	v		7.033.959	0	0	100.000	7.133.959	0
				9.169.908	0	0	2.403.459	9.887.410	1.685.957

Onderdeel		Structur eel/ incident eel	Stand per 1-1-2016	Correctie resultaat 2015	Rente	Totale storting	Totale Onttrekking	Stand per 31-12-16
Programma 11: Volkshuisvesting								
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	BO	v	1.993.173	0	0	0	262.020	1.731.153
			1.993.173	0	0	0	262.020	1.731.153
Programma 12: Verkeer en mobiliteit								
Parkeerbijdrageregeling	BO	v	713.022	0	0	0	713.022	0
			713.022	0	0	0	713.022	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken								
Productiemiddelen Riolen	BO	v	10.353.296	0	0	5.058.987	1.256.870	14.155.413
Achterstallig onderhoud riolen t/m 2012	BO	v	716.549	0	0	135.750	170.628	681.671
IBOR groen/bomen	BO	v	1.027.935	0	0	680.700	863.975	844.660
IBOR verhardingen	BO	v	2.075.510	0	0	2.796.456	2.305.871	2.566.095
IBOR kunstwerken	BO	v	485.146	0	0	603.287	258.616	829.817
IBOR walmuren/vestingwerken	BO	v	180.905	0	0	244.315	425.220	0
IBOR infrastructurele werken	BO	v	102.803	0	0	71.417	102.288	71.932
Vestingvisie	BO	v	844.948	0	0	110.000	954.948	0
			15.787.092	0	0	9.700.912	6.338.416	19.149.588
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid								
Afval	BO	v	1.417.022	0	0	346.541	784.883	978.680
			1.417.022	0	0	346.541	784.883	978.680
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven								
Mediamix effecten	BCC	v	20.260	0	0	0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	SSC	v	204.567	0	0	335.863	540.430	0
WA eigen risico	SSC	v	142.100	0	0	0	142.100	0
FLO overgangsrecht	BCC	v	29.994	0	0	0	29.994	0
Fictie/Mobiliteit VL	VL	v	715.593	0	0	0	715.593	0
Personele voorziening algemeen / Fictie BenO	BO	v	261.082	0	0	607.000	868.082	0
Voorz. Herstructurering MTB (vanaf 2016 reserve)	AD	v	2.370.000	0	0	0	2.370.000	0
Individueel Keuze Budget	AD	v	0	0	0	0	0	0
Voorziening Wom Belvédère	AD	v	0	0	0	4.300.000	0	4.300.000
MTB	AD	v	5.000.000	0	0	0	1.840.000	3.160.000
			8.743.596	0	0	5.242.863	6.506.199	7.480.260
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15			45.937.564	0	0	23.496.779	28.402.598	41.031.745
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN			252.602.528	-10.169.000	8.433.406	69.506.387	106.393.270	213.980.051

Langlopende schulden

In onderstaand overzicht is een onderverdeling van de langlopende schulden met een looptijd langer dan een jaar opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16 schuld	rentelast	31-12-15 schuld	rentelast
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	265.627		223.650	
Waarborgsommen	276		256	0
Totaal	265.903	0	223.906	0

Met ingang van 2011 wordt het kortlopend deel (minder dan een jaar) van de langlopende schulden conform BBV gepresenteerd bij de kortlopende schulden: zie kortlopende schulden onder opgenomen geldleningen.

Een nadere toelichting op de schuldpositie is opgenomen in paragraaf 3.4 Financiering. De rentelast op de vaste schulden bedraagt € 5,532 mln.

Kortlopende schulden

Herrubricering

Onder overlopende passiva is € 0,164 mln. opgenomen betreffende herrubricering plannen in ontwikkeling. Zie ook de toelichting op de voorraden hiervoor.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-15	herrubricering	1-01-16
Plan Pottenberg	0	72	72
Plan Lage Barakken	0	10	10
Plan Gebiedsontwikkeling ENCI	0	20	20
Plan grex 3 hoordinfra	0	1	1
Plan Jojohaven/autoarkwoningen	0	61	61
Overige overlopende passiva	68.452	0	68.452
Totaal	68.452	164	68.616

Verloopoverzicht kortlopende schulden

In onderstaand overzicht is een onderverdeling van de kortlopende schulden met een looptijd minder dan een jaar opgenomen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	31-12-16	31-12-15
Schulden aan publiekrechtelijke lichamen	7.152	7.999
Overige kortlopende schulden	49.978	41.302
Overlopende passiva	54.894	68.616
Subtotaal	112.024	117.917
Overige Kasgeldleningen	69.741	85.595
Totaal	181.765	203.512

Onder overlopende passiva zijn de volgende van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Lichaam *)	Beginsaldo	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Eindsaldo
Timmerfabriek	3	4.613		2.780	1.833
Verkeerseducatie	2	22			22
Sanering Verkeerslawaaï	2	3.107		2.401	706
Subsidie Mariaberg	3	500			500
Sociale Veiligheid	3		100		100
Dec. Uitkering COA	2	94		94	0
Handhaving verbindende schakels	2	5			5
Drugspreventie jongeren	3	80		70	10
Warmtenet	3	208			208
OHBA regeling COA	2	296		105	191
Expat Center	3	160	245		405
Launch Base	3	70			70
Onderwijsachterstanden	2	465	102		567
Maastricht Lab next	3	20			20
Boomstructuren Vaeshartelt	3	131			131
Saneren manege Derks	3	60			60
Restauratie monumenten	3	951		2	949
Verbinding Limmel Nazareth	3	250	500		750
Vliegwielprojecten	3	14			14
Participatie budget inburgering	2	42		30	12
Totaal		11.088	947	5.482	6.553

*Lichaam: 1 = Europees overheidslichamen, 2 = Rijk en 3 = overige Nederlands overheidslichamen.

4.3.3 Schatkistbankieren

De regeling schatkistbankieren decentrale overheden is eind 2013 van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn de bepalingen over het verplicht schatkistbankieren opgenomen in de wet Fido. Alle decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist bij het Rijk. Een uitzondering hierop vormt het zogenaamde drempelbedrag. Decentrale overheden mogen het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden. Gerekend over een heel kwartaal mag het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger zijn dan het drempelbedrag.

Het drempelbedrag wordt berekend naar 0,75% van het begrotingstotaal tot € 500 mln. per 1 januari 2016 en 0,20% van het deel dat het begrotingstotaal van € 500 mln. overschrijdt. Voor de gemeente Maastricht bedroeg het drempelbedrag voor 2016 circa € 3,830 mln.. Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente Maastricht gedurende geheel 2016 het drempelbedrag gemiddeld genomen niet overschreden heeft en daarmee dus voldaan heeft aan de eisen die deze wet- en regelgeving stelt.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar: 2016			
(1)	Drempelbedrag	3.830			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	2.510	3.244	2.661	2.092
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.319	586	1.168	1.738
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar: 2016			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	539.794			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	39.794			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	3.830			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	228.433	295.193	244.856	192.441
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	2.510	3.244	2.661	2.092

4.3.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De stand van de gewaarborgde geldleningen bedroeg ultimo 2016 € 954,780 mln. waarvan € 965,156 mln. met Wsw-borg en € 7,350 mln. een hypotheekrecht kennen. Voor een nadere toelichting op de gewaarborgde geldleningen wordt verwezen naar bijlage 5.

Samenwerkingsovereenkomst Q-park

Verder is bij raadsbesluit van 29 oktober 2002 de gemeente een samenwerkingsovereenkomst met Q-park aangegaan rondom parkeren voor de periode 2003 tot 2033. Op basis van de huidige inzichten moet de gemeente bij beëindiging van deze overeenkomst ultimo 2032 een bedrag voor gedane investeringen aan Q-park te vergoeden van € 41,4 mln. Aangezien in de overeenkomst is opgenomen dat Q-park zorgt voor alle onderhoud en instandhouding van alle parkeergarages, wordt ervan uitgegaan dat deze hun waarde houden. Periodiek, dat wil zeggen een keer in de 5 jaar, wordt hiertoe wel getoetst of de boekwaarde nog minimaal met de marktwaarde in overeenstemming is.

Overige contractuele verplichtingen

De overige contractuele verplichtingen bedragen in totaal circa € 18 mln. en betreffen voornamelijk meerjarige onderhoudscontracten.

Verstrekte garantstelling onrendabele top grondexploitatie (grex) Belvédère

De grondexploitatie Belvédère wordt uitgevoerd door de WOM Belvédère B.V. Al in 2013 is aangegeven dat het Belvédère project zich niet leent voor een traditionele grex. Vanwege de lange looptijd, het huidige economische gesternte, forse bewegingen in de markt en de sterke samenwerking tussen het project en stadsbrede ontwikkelingen en afwegingen, zal de grex- meer dan bij welk project ook- een sterk dynamisch karakter hebben. Dit legt een extra accent op risicobeheersing en een sterke bestuurlijk-politieke sturing. De grex wordt jaarlijks geactualiseerd en naar de stand van dat moment ter vaststelling aangeboden aan de raad. Daarmee biedt de grex de basis voor het college om verder te kunnen handelen.

Op basis van diverse calculaties werd voor het project een onrendabele top geprognosticeerd. In het kader van de grex 2013 heeft de gemeente zich ten opzichte van de WOM Belvédère B.V. garant gesteld (financieel achtervang) voor de dekking van een eventuele onrendabele top. Deze achtervang is ten laste gebracht van het MJIP en bedraagt vanaf 2016 een bedrag van € 2,3 mln. per jaar.

Daar waar in 2013 nog sprake was van een geprognosticeerde onrendabele top in orde van grootte van circa € 80 mln., in 2014 van circa € 70 mln., in 2015 circa € 65 mln., stijgt in 2016 de geprognosticeerde onrendabele top in eerste instantie als gevolg van met name de voorgestelde maatregelen bij het deelgebied Sphinx Zuid met een bedrag van ongeveer € 12 mln.; daar staan forse rentevoordelen tegenover. Voor 2017 wordt een forse daling van de onrendabele top voorgesteld van € 43 mln. hetgeen leidt tot een onrendabele top van € 38,5 mln. Conform raadsbesluit wordt het positieve saldo van de rente pas toegerekend aan het einde van de looptijd van de grex en is daarmee nog niet verwerkt in de hiervoor genoemde onrendabele top. Voor de grex is een financieel beheersbare situatie ontstaan. De hoogte van de geprognosticeerde onrendabele top moet evenwel nog afgezet worden tegenover de opgaven die er nog liggen en de aannames die daarbij zijn gemaakt op het vlak van kosten en opbrengsten. Voorlopig is nog enige voorzichtigheid geboden.

Decentralisaties

Evenals bij alle andere gemeenten in Nederland, zijn in 2015 taken op het gebied van jeugd, zorg en werk overgeheveld van het Rijk, de Provincie en de zorgverzekeraars naar de gemeente Maastricht.

Voor de inkoop van jeugdhulp hebben de 18 gemeenten in Zuid-Limburg gekozen voor gezamenlijke inkoop via een centrumgemeenteconstructie waarbij de gemeente Maastricht optreedt als centrumgemeente. Voor de inkoop van Beschermd wonen is de gemeente Maastricht door de staatssecretaris Van Rijn aangewezen als centrumgemeente voor de gemeenten Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek. Voor de overige nieuwe taken WMO geldt dat de gemeente Maastricht de inkoop verzorgt voor Maastricht en Heuvelland.

In 2016 zijn via het proces van bestuurlijke aanbestedingen de contracten met aanbieders afgesloten voor het jaar 2017. Verder bestaat de mogelijkheid om nieuwe aanbieders te contracteren. Deze dienstverleningsovereenkomsten (DVO) 2017 hebben het karakter van een 0-urencontract. De toeleiding bepaalt voor een belangrijk deel hoeveel en welke arrangementen (producten) worden ingezet. De burger bepaalt zelf welke dienstverlener zijn voorkeur heeft. Deze werkwijze is ook in 2015 gevolgd en zal ook in 2017 worden toegepast ten behoeve van contracten 2018.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Een stuurgroep heeft de consequenties hiervan voor de gemeente in kaart gebracht. De inventarisatie is in 2016 afgerond; ook hebben er in 2016 al gesprekken hierover met de belastingdienst plaatsgevonden. Het doel daarvan is het vinden van overeenstemming over de vennootschapsbelastingpositie van de gemeente. Deze gesprekken worden in 2017 - zowel door de gemeente zelf als ook op landelijk niveau – voortgezet, en naar verwachting in 2017 afgerond. De aangifte vennootschapsbelasting over het jaar 2016 zal door de gemeente uiterlijk 1 november 2017 moeten worden ingediend. Aangezien de gesprekken nog lopen is door de belastingdienst uitstel tot genoemde datum verleend.

4.4 Overzicht baten en lasten

De bijgestelde begroting 2016 vormt het referentiepunt voor de jaarstukken. Ten opzichte van deze bijgestelde begroting is een positief resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (na resultaatbestemming) behaald van **€ 1,808 mln.** In onderstaand overzicht wordt inzicht verstrekt in de financiën per programma. Het voordelige saldo van baten en lasten (voor resultaatbestemming) bedraagt **€ 21.920 mln.** Het saldo van baten en lasten wordt nader toegelicht in paragraaf 4.4.1. De resultaatbestemming (=mutaties in de reserves) wordt nader toegelicht in paragraaf 4.4.2.

Samenvatting overzicht van baten en lasten 2016					
	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Resultaat
bedragen x € 1.000	2015	2016, primitief	2016, na wijziging	2016	2016
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	22.474	21.076	21.346	20.449	897 V
Programma 2 Integrale veiligheid	14.314	14.189	13.954	14.339	385 N
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	8.095	8.620	8.815	8.260	555 V
Programma 4 Sociale zekerheid	119.439	122.197	116.757	120.322	3.565 N
Programma 5/6 Samenleven	144.762	148.709	148.009	152.665	4.656 N
Programma 7 Sport	14.606	15.778	14.648	14.372	276 V
Programma 8 Kunst en cultuur	28.830	29.090	29.238	31.277	2.039 N
Programma 9 Onderwijs	16.358	12.720	11.957	12.596	639 N
Programma 10 Stadsontwikkeling	97.974	69.533	67.995	69.565	1.570 N
Programma 11 Wonen	3.663	3.337	4.216	4.144	72 V
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	15.529	18.629	23.977	22.869	1.108 V
Programma 13 Beheer openbare ruimte	42.016	40.762	41.060	39.312	1.748 V
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	20.253	21.675	21.581	20.303	1.278 V
Programma 15 Vennootschapsbelasting				10	10 N
Programma 15 Algemene lasten	15.655	14.533	17.520	12.120	5.400 V
Totaal lasten (excl toevoegingen reserves)	563.968	540.848	541.073	542.603	1.530 N
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	2.789	1.906	1.897	3.066	1.169 V
Programma 2 Integrale veiligheid	729	714	607	1.079	472 V
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	301	330	89	189	100 V
Programma 4 Sociale zekerheid	75.636	72.572	66.437	71.877	5.440 V
Programma 5/6 Samenleven	23.745	22.440	20.850	20.568	282 N
Programma 7 Sport	5.362	3.692	4.902	4.325	577 N
Programma 8 Kunst en cultuur	5.840	7.156	6.812	6.696	116 N
Programma 9 Onderwijs	3.374	2.169	2.164	4.245	2.081 V
Programma 10 Stadsontwikkeling	26.664	56.310	52.778	63.180	10.402 V
Programma 11 Wonen	94	40			
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	12.028	11.976	12.645	13.743	1.098 V
Programma 13 Beheer openbare ruimte	22.686	22.438	21.876	22.817	941 V
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	19.189	20.557	20.497	20.364	133 N
Programma 15 Gemeentefonds	244.108	245.411	245.577	245.180	397 N
Programma 15 Dividend	533	784	784	839	55 V
Programma 15 Rente	8.330	5.561	4.612	3.824	788 N
Programma 15 Belastingopbrengsten	34.483	34.413	34.413	35.034	621 V
Programma 15 Algemene baten	5.778	14.966	17.412	20.776	3.364 V
Totaal baten (excl onttrekkingen reserves)	491.669	523.435	514.352	537.802	23.450 V
Totaal van saldo van baten en lasten	72.299	17.413	26.721	4.801	21.920 V
Toevoeging reserves	44.772	59.980	63.442	54.445	8.997 V
Onttrekking reserves	106.902	77.393	90.163	77.992	12.171 N
Gerealiseerd esultaat	10.169 N	0	0	18.746 V	18.746 V

Resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	1.808 V
Incidenteel resultaat	16.938 V
Gerealiseerd resultaat	18.746 V

4.4.1 Toelichting overzicht van baten en lasten

In hoofdstuk 3 treft u onder ieder programma een specificatie van de lasten en baten van het betreffende programma. Ten opzichte van de (bijgestelde) begroting bedraagt het voordelige saldo van baten en lasten € 21,920 mln. Samengevat kan de volgende analyse worden gegeven:

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)			
1.	Resultaat op algemene middelen		7.965 N
	Algemene uitkering gemeentefonds (AU)	prgr 15	3.304 N
	CAO stijging	prgr 15	1.500 N
	Individueel keuzebudget	prgr 15	2.800 N
	Dividend	prgr 15	488 V
	Rente	prgr 15	788 N
	Risicobuffer en stelpost onvoorzien	prgr 15	155 V
	Belastingopbrengsten	prgr 15	216 N
2.	Resultaat op kapitaallasten		544 V
3.	Resultaat op apparaatskosten		623 N
4.	Programmabudgetten		1.061 N
	Vrijval voormalig personeel	prgr 1	1.696 V
	Budget bijstandsuitkeringen (Participatiewet)	prgr 4	2.466 V
	Budget Zorg en Armoede	prgr 4	2.190 N
	3D's Jeugdzorg	prgr 5/6	5.063 N
	3D's Wmo begeleiding en beschermd wonen	prgr 5/6	3.308 N
	Wmo voorzieningen	prgr 5/6	31 N
	Geusseltbad	prgr 7	485 N
	Binnen/Buitensport	prgr 7	517 N
	Daling inkomsten culturele instellingen	prgr 8	563 N
	Onderwijshuisvesting	prgr 9	688 V
	Bouwleges	prgr 10	1.261 V
	Gladheidbestrijding	prgr 13	292 N
	Overige kosten en opbrengsten	alle prgr's	5.277 V
5.	Resultaat vastgoed en (grondexploitatie)projecten	prgr 10	1.081 V
6.	Vrijval incidentele dekking	alle prgr's	13.016 V
7.	Incidenteel resultaat	alle prgr's	16.938 V
8.	Vennootschapsbelasting		10 N
Totaal van saldo van baten en lasten			21.920 V

Hierna wordt kort op de belangrijkste posten van het rekeningresultaat ingegaan.

Ad 1. Resultaat algemene middelen

Algemene Uitkering gemeentefonds(AU)

De afwijking is op basis van een nadere analyse van de decentralisatie-uitkeringen, taakmutaties en nog niet gedekte prijsindex (loon- en materiële kosten).

CAO stijging

Van de CAO stijging ad 3% is slechts 1% (gehanteerde prijsindex) bij de begroting 2016 vertaald. Voor de overige 2% is nog geen dekking. Dit betreft een structurele post. In de toekomst worden de gevolgen van indexering meegenomen in de Kaderbrief.

Individueel keuzebudget

Voorziening (vereist BBV) voor de 7 maanden vakantietoelage 2016 welke zal worden uitgekeerd in mei 2017. Het betreft een eenmalig nadeel als gevolg van een systeemwijziging.

Dividend

Er wordt een nadeel verwacht op het dividend van Enxiss € 0,076 mln. en BNG € 0,045 mln. Daarnaast zijn er voordelen op de terugbetaling Wonen Boven Winkels € 0,421 mln., Agio Liquidatie Escrow verkoop Essent € 0,163 mln., liquidatie Bestuursacademie Zuid Nederland € 0,013 mln. en de verkoop aandelen LIOF € 0,012 mln.

Rente

Bij de opmaak van de begroting 2016 werd er een positief renteresultaat verwacht van € 4,612 mln. Nu, bij de opmaak van de jaarrekening, is er ten opzichte van dit begrote renteresultaat een nadeel te melden van € 0,788 mln. Het rentenadeel ten opzichte van de begroting wordt vooral veroorzaakt door lagere rente-inkomsten, welke berekend worden over de boekwaarde per 1 januari 2016 van alle gemeentelijke activa. Gedeeltelijk werd dit gecompenseerd door lagere rentelasten op aangetrokken korte en lange financieringen.

Risicobuffer en stelpost onvoorzien

Overzicht aanwending risicobuffer en post onvoorzien. Deze posten staan in programma 15 onder de lasten.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Post onvoorzien (begroot)	242 V
Risicobuffer (begroot)	1.587 V
BTW RHCL	23 N
Geusseltbad procedures	297 N
Tariefsverlaging Geusseltbad	21 N
MTB NV	1.233 N
Opvang dak- en thuislozen	100 N
Totaal	155 V

Belastingopbrengsten

Het nadelig resultaat € 0,216 mln. is als volgt te specificeren naar de onderstaande belastingsoorten:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Kosten	Opbrengsten	Resultaat
Onroerende zaakbelasting	0 N	99 N	99 N
Hondenbelasting	26 N	62 V	36 V
Lasten en heffing invordering	812 N	0 N	812 N
Toeristenbelasting	0 N	900 V	900 V
Precariorechten	0 N	241 N	241 N
Totaal	838 N	622 V	216 N

Ad 2. Resultaat op kapitaallasten

De post kapitaallasten bestaat uit afschrijvingen en rente op investeringen. Deze post laat in de jaarstukken doorgaans een voordelig resultaat zien. Dat heet onderuitputting. Dit komt door de wijze waarop de kapitaallasten van nog niet uitgevoerde projecten in de begroting zijn opgenomen. De wijze van begroten gaat uit van de gedachte dat voorgenomen investeringen in het daaropvolgende jaar worden gerealiseerd. In de praktijk blijkt echter herhaaldelijk dat in de voorbereiding en uitvoering van investeringen vertragingen optreden. De oorzaken hiervoor kunnen liggen in vertraging in de planuitwerking, door formele en wettelijke procedures of door onvoldoende beschikbare capaciteit.

Ad 3. Resultaat op apparaatskosten

De totale apparaatskosten bedragen € 99,2 mln. op begrotingsbasis. De nadelige post apparaatskosten € 0,618 mln. bestaat uit de gemeentebrede frictiekosten, kosten trainees en overige apparaatskosten. Deze kosten worden veelal gedekt uit de beschikbare bedrijfsreserves en met onderuitputting overige kosten of incidentele overige inkomsten.

Ad 4. Resultaat op programmabudgetten

Voormalig personeel

Jaarlijks wordt de contante waarde van de opgebouwde pensioenrechten geactualiseerd. Het verschil tussen deze verplichtingen en de stand van de voorziening wordt jaarlijks via de lopende begroting geneutraliseerd. Voor 2016 kan het budget geheel vrijvallen.

Budget Bijstandsuitkeringen

Het definitieve budget voor 2016 is eind september bekend gemaakt. Voor Maastricht bedraagt dit budget € 58,7 mln. We realiseren een netto-overschot ad € 2,5 mln. op het budget bijstandsuitkeringen (na aftrek van een aantal doorbelastingen Participatiewet en de al in de begroting 2016 opgenomen € 1,0 mln.). We realiseren dit forse overschot omdat de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden in Maastricht gunstiger is dan landelijk. In 2016 is het totale bestand met 0,08% licht gestegen van 3.931 naar 3.934 uitkeringen. Op basis van de meest recente cijfers CBS (augustus 2016) stijgt het landelijk bijstandsvolume met 1,3%.

Budget Zorg en Armoede

Het totale nadelige resultaat bedraagt € 2,190 mln. en bestaat uit twee onderdelen.

- 1) Armoedeplan: Het budget bedraagt € 7,4 mln. De uitgaven bijzondere bijstand is al een aantal jaren stijgende. De overschrijding is € 1,424 mln. De grootste stijging is te zien aan de kostensoorten: financiële transacties (bewindvoering), individuele inkomensvoorslag, aanvullende bijstand, tegemoetkoming aanvullende ziektekosten, declaratieregelingen en de Kredietbank.
- 2) Kwijtschelding: In 2008 is het budget kwijtschelding reinigingsrechten overgeheveld naar de bijzondere bijstand. Het budget 2016 is € 1,2 mln. In 2016 bedraagt de overschrijding € 0,766 mln.

3D's Jeugdzorg

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's). De Jeugdwet ondersteunt ouders en kinderen, waardoor kinderen gezond kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen participeren in de samenleving. Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd. Bij de Jeugdwet gaat het om voor gemeenten geheel nieuwe taken.

In het 2e jaar van de uitvoering van de 3-decentralisaties wordt de transformatie van het sociaal domein voortgezet. Met de monitoring 3-decentralisaties wordt het transformatieproces, zowel financieel als inhoudelijk bewaakt. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Voor Maastricht betekent dat in 2016 een afname in de rijksbijdrage voor 3-decentralisaties van circa € 8 mln. ten opzichte van 2015. Ook voor de jaren na 2016 zien we op dit moment een verdere afname van de rijksmiddelen. We sluiten het jaar 2016 dan ook af met een groot financieel tekort op Jeugdzorg. De grootste uitgavenpost binnen de Jeugdwet zijn de arrangementen jeugd (Zorg in Natura) die door de aanbieders worden gedeclareerd. Deze arrangementen worden deels ingezet door team jeugd, en deels door verwijzers (bijvoorbeeld huisartsen) en gecertificeerde

instellingen. De persoonsgebonden budgetten (PGB) nemen af, terwijl de keuzevrijheid hiervoor is gecontinueerd.

Het college heeft in september 2016 de bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstelling van het beleid.

3D's Wmo begeleiding en beschermd wonen

Per 1 januari 2015 zijn extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet (de 3 D's). Bij Wmo 2015 gaat het om voorzieningen die per 2015 vanuit de AWBZ naar de gemeente zijn gedecentraliseerd (individuele begeleiding, groepsbegeleiding en beschermd wonen).

In het 2e jaar van de uitvoering van de 3-decentralisaties wordt de transformatie van het sociaal domein voortgezet. Met de monitoring 3-decentralisaties wordt het transformatieproces, zowel financieel als inhoudelijk bewaakt. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Voor Maastricht betekent dat in 2016 een afname in de rijksbijdrage voor 3-decentralisaties van circa € 8 mln. ten opzichte van 2015. Ook voor de jaren na 2016 zien we op dit moment een verdere afname van de rijksmiddelen. We sluiten het jaar 2016 dan ook af met een groot financieel tekort op Wmo- Begeleiding en beschermd wonen. Ook binnen de Wmotaken is de financiële opgave erg groot, enerzijds door de toename van de kosten voor Beschermd Wonen, anderzijds doordat het Rijk minder budget beschikbaar stelt.

Het college heeft in september 2016 de bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven in het sociale domein beter in balans te brengen als antwoord op de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstelling van het beleid.

Wmo voorzieningen

Dit betreft de individuele voorzieningen die al voor 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente vielen. Omdat de Wmo een open einde regeling is die vele variabelen kent, is sturing op budget-neutraliteit per jaar moeilijk.

Geusseltbad

In 2015 heeft een evaluatie van het Geusseltbad plaatsgevonden. Het exploitatietekort in 2016 bedraagt € 0,485 mln. In de rapportage is uitgebreid ingegaan op de oorzaken van de tekorten voor onderhoud en schoonmaakkosten. De raad heeft besloten (zie besluit 5 april 2016) om de gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van het Geusseltbad vanaf 2017 te verhogen.

Binnen/Buitensport

Het nadelig resultaat € 0,517 mln. wordt vooral veroorzaakt door tekorten van het onderhoud van sportaccommodaties. Extern en intern gevalideerde meerjarenonderhoudsplannen (mjops) zijn de basis voor de nieuwe sportbegroting. Om tot een toekomstbestendige begroting te komen heeft de raad bij de begroting 2017 het budget van sport opgehoogd.

Daling inkomsten culturele instellingen

Door de terugloop van het aantal cursisten dalen de inkomsten van Kumulus met € 0,380 mln. Verder zijnde inkomsten van het Theater gedaald met € 0,183 mln.

Onderwijshuisvesting

De verkoop van het Bonenfantencollege is definitief geworden. De kopende partij kan zich niet meer beroepen op de ontbindende verkoopvoorwaarden. De boekwinst bedraagt € 0,688 mln.

Bouwleges

Voor het eerst sinds jaren laten de bouwleges een stijging zien. Vanwege de hoge instroom aan omgevingsvergunningen (vooral legalisaties) zijn de reguliere maandelijkse legesopbrengsten hoger. Daarenboven is een aantal grote projecten tot realisatie gekomen waaronder een groot woningbouwproject aan de Koraalstraat, de vakantiewoningen recreatiepark De Dousberg, renovatie Eifelgebouw,

verleggen Noorderbrug en fietsenstalling Stationsplein. De extra legesopbrengsten bedragen na aftrek van de extra kosten € 1,261 mln.

Gladheidbestrijding

Ten aanzien van het product gladheidbestrijding is sprake van een structureel tekort, het betreft met name vaste kosten zoals voertuigkosten en huur voor de opslag van zout.

Ad 5. Resultaat vastgoed en (grondexploitatie)projecten

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Bebouwd onroerend goed exploitatie	16 V
Bebouwd onroerend goed verkoop panden (Cortenstraat 4 en Capucijnenstraat 43-45)	1.019 V
Bebouwd onroerend goed bijzondere lasten (voorbereidingskosten, schadeloosstellingen onthuringen etc.)	250 N
Bebouwd onroerend goed begeleiding Francois de Veyestraat 4-6	84 N
Bebouwd onroerend goed afboeking Francois de Veyestraat 9	1.374 N
Bebouwd onroerend goed afboeking Florijnruwe 111	168 N
Grondexploitatie	24 V
Onbebouwd onroerend goed exploitatie	39 N
Onbebouwd onroerend goed verkoop gronden (m.n.door omzetting van erfpacht in eigendom)	1.937 V
Totaal	1.081 V

Ad 6. Vrijval incidentele dekking

Onderdeel van het resultaat is de vrijval incidentele dekking. In onderstaande tabel een overzicht per soort maatregel.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Technische maatregelen	7.178 V
Vrijval voorzieningen	396 V
Vrijval reserves productiemiddelen	3.470 V
Vrijval voorziening Leeuwenborgh	72 V
Vrijval algemene reserve	1.900 V
Totaal	13.016 V

7. Incidenteel resultaat

De nieuwe accountant stelt dat door striktere toepassing van de regels Besluit Begroting en verantwoording (BBV) een aantal voorzieningen, reserves en nog te betalen moeten worden aangepast. Daarbij moet voor het risico van voormalig personeel bij Kumulus een voorziening worden gevormd. Per saldo leidt de vrijval/vorming van deze posten tot een positief incidenteel resultaat van € 16,938 mln. In het kader van rechtmatigheid kunnen deze correcties pas in 2017 worden geboekt.

8. Vennootschapsbelasting

De gemeente Maastricht is vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Het fiscale resultaat van de belaste activiteit "inzameling en verwerking van huishoudelijk afval bij bedrijven" bedraagt € 52.000. De verschuldigde Vpb 20% is € 10.000.

4.4.2 Incidentele baten en lasten

Een belangrijk financieel uitgangspunt voor het provinciaal toezicht is een reëel sluitende begroting. Dit houdt in dat bij de begroting aangegeven dient te worden of de begroting in evenwicht is, dat wil zeggen dat de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Ook bij de jaarrekening moet hierin inzicht worden gegeven, of de gerealiseerde baten en lasten dienen structureel in evenwicht te zijn. Uit het overzicht blijkt dat de baten en lasten structureel nagenoeg in evenwicht zijn (verschil is € 0,891 mln.).

Incidentele baten en lasten per programma <i>bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2016	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel
Lasten			
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	20.449	380	20.069
Programma 2 Integrale veiligheid	14.339	350	13.989
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	8.260	400	7.860
Programma 4 Sociale zekerheid	120.322	318	120.004
Programma 5/6 Samenleven	152.665	2.055	150.610
Programma 7 Sport	14.372	725	13.647
Programma 8 Kunst en cultuur	31.277	1.138	30.139
Programma 9 Onderwijs	12.596	759	11.837
Programma 10 Stadsontwikkeling	69.565	7.022	62.543
Programma 11 Wonen	4.144	0	4.144
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	22.869	9.229	13.640
Programma 13 Beheer openbare ruimte	39.312	1.885	37.427
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	20.303	469	19.834
Programma 15 Vennootschapsbelasting	10	0	10
Programma 15 Algemene lasten	12.120	511	11.609
Totaal lasten (excl. toevoegingen reserves)	542.603	25.241	517.362
Baten			
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	3.066	125	2.941
Programma 2 Integrale veiligheid	1.079	139	940
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	189	0	189
Programma 4 Sociale zekerheid	71.877	377	71.500
Programma 5/6 Samenleven	20.568	0	20.568
Programma 7 Sport	4.325	0	4.325
Programma 8 Kunst en cultuur	6.696	75	6.621
Programma 9 Onderwijs	4.245	688	3.557
Programma 10 Stadsontwikkeling	63.180	7.010	56.170
Programma 11 Wonen	0	0	0
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	13.743	1.233	12.510
Programma 13 Beheer openbare ruimte	22.817	277	22.540
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	20.364	333	20.031
Programma 15 Gemeentefonds	245.180	0	245.180
Programma 15 Dividend	839	0	839
Programma 15 Rente	3.824	0	3.824
Programma 15 Belastingopbrengsten	35.034	0	35.034
Programma 15 Algemene baten	20.776	1.296	19.480
Totaal baten (excl. onttrekkingen reserves)	537.802	11.553	526.249
Totaal van saldo van baten en lasten	4.801	13.688	-8.887
Toevoeging reserves	54.445	11.641	42.804
Onttrekking reserves	77.992	26.220	51.772
Resultaat	18.746 V	891 V	17.855 V

Voor de specificatie per programma van de incidentele baten en lasten wordt verwezen naar de overzichten hierna. Voor de onttrekkingen en stortingen per programma wordt verwezen naar het overzicht van reserves en voorzieningen.

Incidentele lasten

Programma	Toelichting incidenteel	Lasten Bedrag x € 1.000
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	Gemeentebrede frictiekosten	380
Programma 2 Integrale veiligheid	Inhuur Handhaven Openbare Ruimte	350
Programma 3 Economie & Werkgelegenheid	Verdrag van Maastricht 25 jaar	250
	Student en Stad (tijdelijk beleid)	150
Programma 4 Sociale Zekerheid	Rijkssubsidie Werkende toekomst	65
	Regionale samenwerking	87
	Intensivering re-integratie	166
Programma 5 & 6 Samenleven	Beleidsontwikkeling en vernieuwing	1.000
	Frictiekosten harmonisatie peuterspeelzalen	1.055
	Storting reserves	1.777
Programma 7 Sport	Transitievergoeding aan personeel	145
	Inhuur personeel	580
	Storting reserves	477
Programma 8 Kunst & Cultuur	Jeugdcultuurfonds	75
	Cofinanciering bij economische/culturele impulsprojecten	1.063
Programma 9 Onderwijs	Afboeken boekwaarden verkochte panden (Bonnefantencollege)	759
Programma 10 Stadsontwikkeling	Bebouwd onroerend goed: afboeken boekwaarden verkochte gronden	4.096
	Onbebouwd onroerend goed: afboeken boekwaarden verkochte gronden	798
	Betreft kosten projecten Noord-Oost	1.191
	Maastricht Lab	162
	Inhuur project Studentenhuisvesting	375
	Inhuur Wabo Vergunnen	400
	Storting reserves	1.845
Programma 11 Wonen		
Programma 12 Verkeer & Mobiliteit	Bijdrage in programma Beter Benutten: stimuleren gebruik alternatieve vervoerswijzen	2.019
	Schade Vri's	272
	Bijdragen kosten TVM	4.412
	Bijdrage verleggen Noorderbrug	2.420
	Project digitaliseren parkeren	106
	Storting reserves	2.720
Programma 13 Openbare Ruimte	Inhaalslag achterstallig onderhoud verhardingen	1.227
	Schades openbare verlichting	289
	Aanleggen openbare verlichting bij keersluis	50
	Aanleggen openbare verlichting bij Parkweg	120
	Calamiteiten (Geusseltvijver, Jekerstraat, Bosscherweg, bodemsanering)	149
	Bijdrage relinen Maastricht-West	50
Programma 14 Natuur, Milieu & Afval	Zwerfafval	138
	Onderzoeken / pilots afvalbeleidsplan	231
	Onderzoeksfase milieu binnenstad	100
	Storting reserves	418
Programma 15 Alg.inkomsten en uitgaven	Kosten inhuur Paulussen voor Magisch Maastricht	236
	Inhuur diverse teams op diverse programma's	275
	Storting reserves	4.391
		36.869

Incidentele baten

Programma	Toelichting incidenteel	Baten Bedrag x € 1.000
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	Vrijval tussenrekeningen salarissen door fiscale maatregelen vorige jaren	125
Programma 2 Integrale veiligheid	Saldo rekening 2015 Brandweer	139
	Onttrekking reserves	100
Programma 3 Economie & Werkgelegenheid		
Programma 4 Sociale Zekerheid	Incidentele rijkssubsidie Werkende toekomst	65
	Regionale samenwerking	66
	Vrijval vooruitontvangen bedragen	246
	Onttrekking reserves	166
Programma 5 & 6 Samenleven	Onttrekking reserves	2.300
Programma 7 Sport	Onttrekking reserves	89
Programma 8 Kunst & Cultuur	Bijdrage Jeugdcultuurfonds	75
	Onttrekking reserves	1.363
Programma 9 Onderwijs	Verkoopopbrengst verkochte panden (Bonnefantencollege)	688
Programma 10 Stadsontwikkeling	Bebouwd onroerend goed: verkoopopbrengst verkochte panden	3.209
	Onbebouwd onroerend goed: verkoopopbrengst verkochte panden	2.735
	Resultaat projecten bouwgrondexploitaties (o.a. Ahold)	193
	Leges vergunning Noorderbrug	527
	Leges vergunning restauratie Eifelgebouw	346
	Onttrekking reserves	3.849
Programma 11 Wonen		
Programma 12 Verkeer & Mobiliteit	Ontvangen schade-uitkeringen vri's	520
	Vrijval voorziening parkeerbijdrageregeling	713
	Onttrekking reserves	9.923
Programma 13 Openbare Ruimte	Opbrengst schades openbare verlichting	277
	Onttrekking reserves	1.227
Programma 14 Natuur, Milieu & Afval	Subsidie zwerfafval	138
	Saldo rekening 2015 RUD	135
	Saldo rekening 2016 RUD	60
Programma 15 Alg.inkomsten en uitgaven	Diversen: afwikkeling oude jaren	1.090
	Vrijval voorzieningen APPA en FLO	206
	Onttrekking reserves	7.204
		37.774

4.4.3 Resultaatbestemming

Bij de totstandkoming van het rekeningresultaat is een aantal stortingen en onttrekkingen gerealiseerd. De stortingen en onttrekkingen zijn in belangrijke mate al voorzien bij de begroting of gebaseerd op specifieke raadsbesluiten. In paragraaf 3.3.2 zijn alle mutaties in de reserves opgenomen. De mutaties van reserves zijn vormen van resultaatbestemming die per programma al zijn toegelicht

Per saldo is er **€ 8,997 mln.** minder gestort in de reserves dan bij de begroting was voorzien en is er voor een bedrag van **€ 12,171 mln.** minder onttrokken aan de reserves dan bij de begroting werd voorzien. De belangrijkste reden voor deze afwijkingen is het niet begrotingstechnisch vertalen van specifieke besluitvorming na vaststelling van de begroting.

Op hoofdposten hebben de volgende afwijkende stortingen en onttrekkingen ten opzichte van de begroting plaatsgevonden. Hieronder wordt in aanvulling op wat bij de programma's is aangegeven, kort op deze posten ingegaan.

bedragen x € 1.000	Stortingen	Onttrekkingen
Specifieke besluitvorming	9.668 V	9.983 N
Technische wijzigingen	253 N	838 N
Nieuwe reserves	418 N	1.350 N
Afwijkingen ten opzichte van begroting	8.997 V	12.171 N
Reeds bij begroting opgenomen resultaatbestemming	63.442 V	90.163 V
Saldo van reeds in rekening verwerkte resultaatbestemming	54.445 N	77.992 V

Specifieke besluitvorming

In de begroting 2016 is onder de mutaties van de reserves niet in alle gevallen rekening gehouden met specifieke besluitvorming. Zowel voor als na de vaststelling van de begroting heeft besluitvorming plaatsgevonden betreffende de inzet van reserves. In veel gevallen is er sprake van projecten waarvan de feitelijke bestedingen een doorlooptijd hebben die over de begrotingsjaren heenloopt.

Hierdoor wordt de raming van de inzet bemoeilijkt. Het betreft de volgende posten:

bedragen x € 1.000	Stortingen	Onttrekkingen
Verkiezingen	2 V	380 N
Wervingsfonds acquisitie	0 N	52 N
Evenementenfonds	0 N	17 V
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	0 N	295 N
Intensivering re-integratie	0 N	511 N
Innovatieopdracht samenleven	0 N	599 N
Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur	2.731 V	452 N
Wet Inburgering	0 N	0 N
Decentralisatie sociaal domein	0 N	2.128 N
Combinatiefunctie	0 N	152 N
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	0 N	137 N
Bestemmingsreserve project A2	13.125 V	5.091 N
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	0 N	239 N
Mecc	713 N	0 N
Mobiliteitsfonds	5 N	182 N
Achterstallig groot onderhoud verhardingen	0 N	259 N
Reserve I&A	328 N	0 N
Organisatieontwikkeling/frictie	123 V	0 N
Herstructurering MTB	2.370 N	539 V
Vruchtboomfonds	1.840 N	0 N
Bedrijfs/egalistiereserves	1.057 N	62 N
	9.668 V	9.983 N

* Betreft rekeningresultaat 2015 (betreft wijziging BBV presenteren resultaat voorgaand boekjaar).

Technische wijzigingen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt een aantal correcties doorgevoerd die voorheen niet expliciet via de reserves zou hebben plaatsgevonden. Dit betreft vooral afwikkeling van de kapitaallasten van productiemiddelen.

bedragen x € 1.000	Stortingen	Onttrekkingen
Productiemiddelen algemeen	253 N	838 N
Financieringsreserve spreidingsplan sport	0 N	0 N
Totaal	253 N	838 N

Nieuwe reserves

In het verslagjaar zijn de volgende reserves gevormd.

bedragen x € 1.000	Stortingen	Onttrekkingen
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	0 N	750 N
Krimpgelden regio	0 N	600 N
Egalisatiereserve afval	418 N	0 N
Totaal	418 N	1.350 N

Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen

Deze reserve is ingesteld bij de marap van 2016. Vooralsnog worden in 2016 en 2017 als onderdeel van de decentralisatie-uitkering (DU) Gemeentefonds gelden ontvangen voor de opvang van

asielzoekers/vluchtelingen. Dit als financiële vertaling van het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom 2015-2017. In maart 2016 heeft het college de uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen vastgesteld. Om de DU-middelen volledig aan te kunnen wenden voor de geformuleerde opgave, is besloten een bestemmingsreserve in te stellen en de in 2016 ontvangen uitkering volledig te storten in deze reserve. De onttrekking is het saldo van kosten (€ 0,360 mln. voor kosten GGD en organisatie, juridisch advies, communicatie) en baten (€ 0,305 mln. waaronder de extra baten uit het gemeentefonds op grond van het faciliteitenbesluit opvangcentra).

Krimpgelden regio

Deze reserve is bij de marap 2016 ingesteld. Doel van de reserve is de besteding van de ontvangen rijksmiddelen voor de aanpak van krimp (daling bevolking) in de regio, over de jaren mogelijk te maken. Als onderdeel van de septembercirculaire 2015 heeft de gemeente Maastricht een decentralisatie-uitkering ontvangen van € 0,845 mln. per jaar gedurende de periode 2016-2020 in relatie tot de opgave in de regio Maastricht-Heuvelland vanwege de krimp. Vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie wordt de decentralisatie-uitkering aan één gemeente toegekend, i.c. gemeente Maastricht, die de uitkering ontvangt voor alle gemeenten in de krimpregio. Omdat de middelen niet in ieder jaar volledig beschikt en besteed zullen worden, worden de middelen aan een reserve krimpgelden toegevoegd, zodat besteding over de jaren mogelijk is.

Egalisatiereserve afval

Deze reserve is bij de marap 2016 ingesteld met als doel het nivelleren van de invloed van het jaarlijkse resultaat op de afvaltarieven. Daarbij worden de resultaten op exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud niet meer opgenomen in het gemeentebrede rekeningresultaat maar gestort in (bij voordelen) of onttrokken aan (bij nadelen) de egalisatiereserve. Dit om bij afwijkingen tussen begroting en rekening discussie over aanpassing van tarieven te voorkomen. Bij langdurige overschotten of tekorten zullen de tarieven wel worden aangepast.

4.4.4 Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) regelt niet alleen de openbaarmaking van de bezoldiging van topfunctionarissen, maar stelt hier ook een maximum aan. Voorts wordt een maximum gesteld aan de vergoeding wegens beëindiging dienstverband voor topfunctionarissen. Krachtens de WNT worden de gemeentesecretaris en de griffier aangemerkt als topfunctionarissen van de Gemeente Maastricht. Ook wanneer sprake is van gewezen topfunctionarissen (voormalig topfunctionaris en nog in een andere functie in dienst van de Gemeente Maastricht) geldt deze verplichting tot openbaarmaking.

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders (tussen haakjes de bedragen voor 2015)

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Algemene directie	Griffie
Functie(s)	Secretaris	Griffier
Aard van de functie	Topfunctionaris	Topfunctionaris
Naam	P.J. Buijtels	J.L.L. Goossens
Beloning	€ 128.353 (€ 135.392)	€ 84.391 (€ 58.597)*
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	€ 8.059 (€ 8.059)	€ 0 (€ 0)
Werkgeversdeel voorzieningen voor beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.941 (€ 15.511)	€ 11.197 (€ 8.753)
Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	N.v.t.	N.v.t.
Datum einde dienstverband in het boekjaar	N.v.t.	N.v.t.
Omvang dienstverband (in FTE)	1 fte	1 fte
Motivering overschrijding norm	N.v.t.	N.v.t.

* Het bedrag 2015 heeft betrekking op driekwartjaar.

Alle bezoldigingen, ook geëxtrapoleerd voor het gehele jaar op basis van een voltijdbetrekking, zijn lager dan het WNT-maximum van € 179.000. Er zijn geen vergoedingen wegens beëindiging dienstverband betaald aan topfunctionarissen groter dan het maximum van € 75.000. Tot slot heeft geen andere functionaris, niet-zijnde een (gewezen) topfunctionaris, binnen de Gemeente Maastricht een bezoldiging hoger dan het WNT-maximum.

4.5 Single Information Single Audit (SISA)

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties							
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017							
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 3.739.763	€ 309.412	-€ 15.021	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
				Bedrag		Bedrag	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	
		1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (jaar T-1)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05
		1	BSV 201157264 Railschermen	€ 750	€ 0	€ 0	€ 0
		2	lenM/BSK-2013/93579 Hertogsingel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	lenM/BSK-2013/195013 Stadsboulevard	€ 2.311.153	€ 0	€ 0	€ 0
		4	lenM/BSK-2014/207470 Parkweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10

I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 DOC201100047219 TF3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 SAS-2014-00053 BDU reg bereikb en infra veiligheid 2012/2013	€ 1.959.741	€ 1.161.267	€ 0	€ 0	€ 0
			3 2014/53498 BDU verkeer en vervoer 2014	€ 94.687	€ 576.586	€ 0	€ 0	€ 0
			4 SAS-2015-03737 BDU verkeer en vervoer 2015	€ 10.867	€ 412.064	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 DOC201100047219 TF3	€ 1.126.474	€ 1.138.752			Ja
			2 SAS-2014-00053 BDU reg bereikb en infra veiligheid 2012/2013	€ 2.496.492	€ 3.510.634			Nee
			3 2014/53498 BDU verkeer en vervoer 2014	€ 281.683	€ 763.581			Nee
			4 SAS-2015-03737 BDU verkeer en vervoer 2015	€ 102.726	€ 503.923			Nee
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05
			€ 51.755.960	€ 1.266.514	€ 2.963.154	€ 109.971	€ 214.014	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11
			€ 157.560	€ 19.541	€ 10.576	€ 49.511	€ 0	

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2016 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	
			€ 80.780	€ 62.292	€ 39.367	€ 80.990	€ 80.628	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>						
	<i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 09</i>					
	€ 0	€ 0	Ja					
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Besteding (jaar T)					
			<i>Aard controle R</i>					
			<i>Indicatornummer: H1 / 01</i>					
			€ 528.252					

Bijlage 1 Accountantsverklaring

Wordt apart aangeleverd.

Bijlage 2 Samenstelling van het college van B&W

De samenstelling van het college ultimo 2016:

**Mw. Annemarie Penn –
te Strake**

Burgemeester,
Integrale Veiligheid &
Openbare orde,
(Eu)regionale
Samenwerking, Public
Affairs, Lobby,
Communicatie, Toezicht &
Handhaving,
Woonwagenzaken

Dhr. André Willems
*Tijdelijk vervangen door
wethouder Jim Janssen*

Wethouder Sociale
Zekerheid, Re-integratie
en Arbeidsmarktbeleid,
Armoede, Integraal
Ouderenbeleid,
Stadsbeheer, Sport &
Recreatie en tevens loco-
burgemeester

Mw. Mieke Damsma

Wethouder Cultuur,
Onderwijs, Jeugdzorg,
Gezondheid en Student &
Stad

Dhr. Jack Gerats

Wethouder Wmo,
Welzijn,
Burgerparticipatie,
Buurten en Vergunning-
verlening

Dhr. Gerdo van Grootheest

Wethouder Ruimtelijke
Ontwikkeling, Wonen,
Landschapsinrichting,
Natuur, Monumenten,
Archeologie, Duurzaamheid,
Milieu, Water en
Dierenwelzijn

Dhr. John Aarts

Wethouder Economie,
Mobiliteit, Financiën,
Vastgoed, Personeel &
Organisatie

Dhr. Piet Buijtsels

Gemeentesecretaris

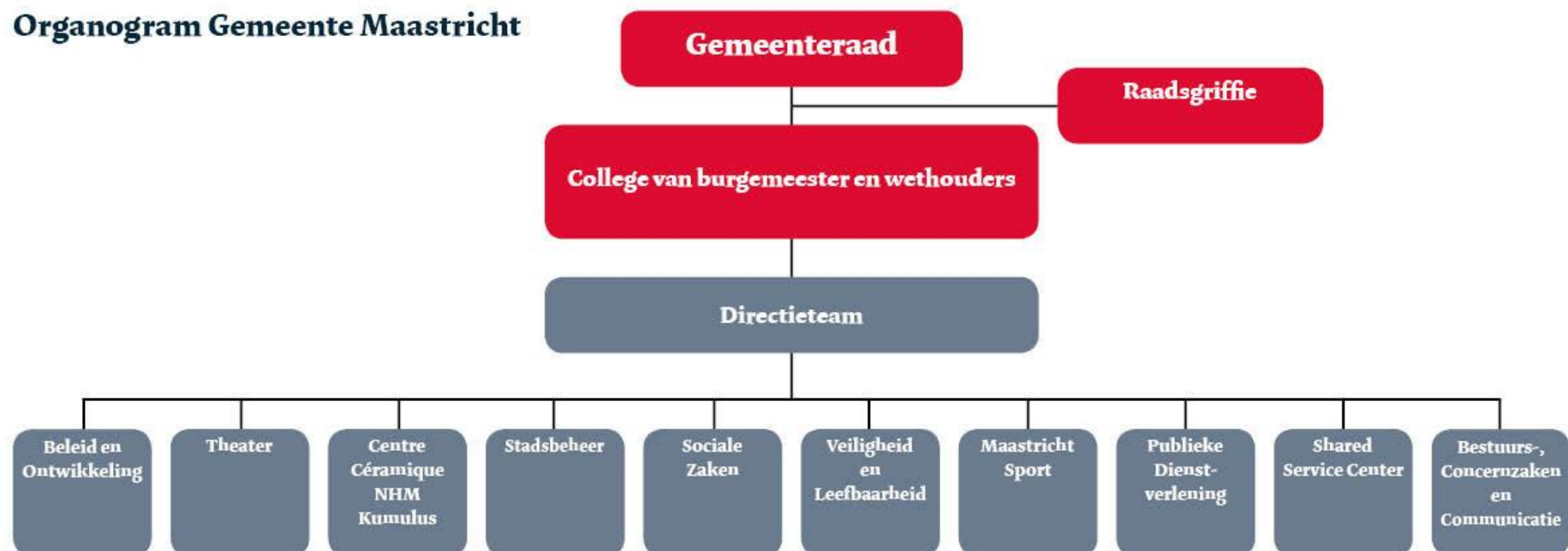
Dhr. André Willems
*Tijdelijk vervanger
wethouder André Willems*

Wethouder Sociale
Zekerheid, Re-integratie
en Arbeidsmarktbeleid,
Armoede, Integraal
Ouderenbeleid,
Stadsbeheer, Sport &
Recreatie en tevens loco-
burgemeester

Bijlage 3 Organisationschema in 2016

Organogram Gemeente Maastricht

Bijlage 4 Toelichting reserves en voorzieningen

Naam reserve	Programma	Soort	Structureel / Incidenteel	Omschrijving doel
Productiemiddelen	allen	f	s	De reserve productiemiddelen dient ter vervanging van productiemiddelen, met name op het gebied van ICT, logistiek, etc. met als doel een effectieve en efficiënte ondersteuning van het productieproces. De systematiek behelst dat aankopen geactiveerd worden en de kapitaallasten ten laste van de vervangingsreserve productiemiddelen gebracht worden. Voeding gebeurt jaarlijks met een gelijkblijvend bedrag uit de begroting.
Verkiezingen	1	br	s	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van verkiezingen.
Wervingsfonds acquisitie				In het actieprogramma "Verder bouwen aan een sterk en sociaal Maastricht" is het initiëren van een wervingsfonds acquisitie opgenomen. Doel is om bedrijven die zich hier willen vestigen, een financiële stimulans te geven. Het college heeft in januari 2010 besloten om hiertoe de reserve in te stellen. In de begroting is een jaarlijkse storting van ca € 73.000 voorzien. In 2016 is een financiële bijdrage verstrekt aan Weelec BV ad € 48.000.
Evenementenfonds	3	br	i	De reserve is middels een raadsbesluit d.d. 20 december 2005 ingesteld. De financiering van de reserve bestaat uit het jaarlijks storten van de meeropbrengsten (ten opzichte van de begroting) van de precarioheffing bij de vergunningverlening inzake evenementen. De reserve is bestemd voor het stimuleren van: evenementen in de openbare ruimte met een stadspromotioneel karakter, volksevenementen die veel bezoekers trekken of evenementen die breedtesport en breedtecultuur stimuleren.
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	3	br	i	De bestemmingsreserve is in 2014 ingesteld en betreft de dekking van de (vervolg)aanpak kwaliteitsverbetering Aanloopstraten.
Intensivering re-integratie	5/6	br	i	Deze reserve is bij de Marap 2015 ingesteld ten behoeve van het bekostigen van het intensiveren van de re-integratie activiteiten in 2016. Het resultaat op het product participatiemiddelen is in de reserve gestort. Met deze middelen wordt intensiever gestuurd op de re-integratie van de mensen die voorheen op de WSW-wachlijst stonden. Daarnaast worden extra plaatsingen van mensen in participatieplaatsen gerealiseerd en worden extra groeibanen voor jongeren ingezet. Hiermee wordt een impuls gegeven aan de arbeidsmarkttoeleiding van deze doelgroepen en kan een verlaging van het uitkeringsbestand worden gerealiseerd.
Innovatieopdracht Samenleven	5/6	br	i	Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van jaarrekening 2012. Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de fractiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen. Naast dekking van diverse innovatievoorstellen dient deze reserve er ook voor om de kosten voortvloeiende uit de harmonisatie kinderopvang op te kunnen vangen.
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	5/6	br		Deze reserve is bij de kaderbrief 2014/programmabegroting 2015 ingesteld. Deze reserve is bedoeld om de doelstellingen van de kanteling te realiseren. Dat wil zeggen: het streven om meer algemene voorzieningen van inwoners te realiseren, waardoor er minder relatief dure individuele voorzieningen nodig zijn. Het fonds is gericht op preventie, het versterken van de burgerkracht en versterken van de eerste lijnszorg.
Krimpgelden regio	5/6	br	i	Deze reserve is bij de marap 2016 ingesteld. Doel van de reserve is de besteding van de ontvangen rijksmiddelen voor de aanpak van krimp (daling bevolking) in de regio, over de jaren mogelijk te maken. Als onderdeel van de septembercirculaire 2015 heeft de gemeente Maastricht een decentralisatie-uitkering ontvangen van € 0,845 mln. per jaar gedurende de periode 2016-2020 in relatie tot de opgave in de regio Maastricht-Heuvelland vanwege de krimp. Vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie wordt de decentralisatie-uitkering aan één gemeente toegekend, i.c. gemeente Maastricht, die de uitkering ontvangt voor alle gemeenten in de krimpregio. Omdat de middelen niet in ieder jaar volledig beschikbaar en besteed zullen worden, worden de middelen aan een reserve krimpgelden toegevoegd, zodat besteding over de jaren mogelijk is.
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen	5/6	br	i	Deze reserve is ingesteld bij de marap van 2016. Vooralsnog worden in 2016 en 2017 als onderdeel van de decentralisatie-uitkering (DU) Gemeentefonds gelden ontvangen voor de opvang van asielzoekers/Muchtelingen. Dit als financiële vertaling van het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom 2015-2017. In maart 2016 heeft het college de uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen vastgesteld. Om de DU-middelen volledig aan te kunnen wenden voor de geformuleerde opgave, is besloten een bestemmingsreserve in te stellen en de in 2016 ontvangen uitkering volledig te storten in deze reserve. De onttrekking is het saldo van kosten (€ 0,360 mln. voor kosten GGD en organisatie, juridisch advies, communicatie) en baten (€ 0,305 mln. waaronder de extra baten uit het gemeentefonds op grond van het faciliteitenbesluit opvangcentra).
Decentralisatie rijksbeleid sociaal	5/6	br	i	Bij de jaarrekening 2012 is deze reserve ingesteld. Deze heeft tot doel de transformatie in het sociale domein te bekostigen. De storting wordt gevormd door gemeentefondsmiddelen voor uitvoeringskosten en middelen voor CJG/opvoeding tbv de integratie met jeugdzorg.
Combinatie functie	7	br	i	Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2010. Uit de reserve combinatiefunctie worden allerlei kosten betaald die te maken hebben met bewegingsstimulering.
Reserve Spreidingsplan Sport	7	f	s	Deze reserve is ingesteld voor de transformatie/nieuwe investeringen en achterstallig onderhoud. Is een gesloten financiering die eindigt in 2026 en waarvan de vrijval start in 2020 (raadsnota 2008).

Naam reserve	Programma	Soort	Structureel/ Incidentieel	Omschrijving doel
Mobiliteitsfonds	12	br	i	Op basis van het op 26 februari 2002 door de gemeenteraad geaccordeerde raadstuk "PPS Mobiliteit; initiële fase" (raadstuk 23-2002) en de in 2003 opgestelde kadernotitie, is het "Mobiliteitsfonds" ingesteld. Doelstelling van het fonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten ligt het accent op het afdekken van onrendabele exploitaties zoals de exploitatie fietsenstallingen. De voeding van het mobiliteitsfonds bestaat voornamelijk uit een deel van het positieve resultaat van het product 'straatparkeren'. Voor 2016 is vanuit het 'resultaat exploitatie parkeren', na aftrek van de vastgestelde afdracht aan de algemene middelen, € 1,015 mln. beschikbaar als storting in het mobiliteitsfonds. Daarnaast wordt de reserve gevoed via het resultaat erfpacht parkeergarages. Ook is per 1-1-2016, conform begroting 2016, het saldo van de voorziening parkeerbijdrageregeling overgeheveld naar het mobiliteitsfonds. Als gevolg daarvan worden de opbrengsten uit de parkeerbijdrageregeling, op basis van afgegeven bouwvergunningen, vanaf 2016 ook gestort in het mobiliteitsfonds. Voor 2016 betekent dit een storting van € 0,38 mln. Onttrekkingen uit het mobiliteitsfonds betreffen het afdekken van onrendabele exploitaties (vnl. fietsenstallingen) alsmede bijdragen aan investeringsprojecten, zoals de tram vlaanderen maastricht en het verleggen van de Noorderbrug.
Productiemiddelen verkeersregelinstanties	12	f	s	De reserve productiemiddelen verkeersregelinstanties (vri's) is in 2013 ingesteld en dient ter dekking van de kosten van vervangingsinvesteringen. De reserve wordt gevoed door een vast bedrag vanuit de exploitatiebegroting. De kapitaallasten van de werkelijke investeringen vri's worden ten laste van deze reserve gebracht.
Verhardingen	13	br	i	In 2014 bleek bij het opstellen van de Leidraad Verhardingen dat een deel van het gemeentelijke areaal aan verhardingen niet voldeed aan de eisen die de raad in 2009 had geformuleerd. Om dit achterstalling onderhoud weg te kunnen werken is in de Kadernota 2014 besloten om met een eenmalige impuls in 2015/2016 de verhardingen op minimaal het door de raad besloten niveau te krijgen. Hiertoe is in 2014 € 2,9 mln in de bestemmingsreserve groot onderhoud verhardingen gestort.
Openbare verlichting	13	f	s	De reserve productiemiddelen is in 2012 ingesteld en is de opvolger van de egalisereserve openbare verlichting. Sinds 2011 loopt een traject om de Leidraad Openbare Verlichting te actualiseren. Naar verwachting wordt de nieuwe leidraad in 2015 definitief vastgesteld. Belangrijk onderdeel van de leidraad is de technische doorrekening van de toekomstige investeringen van het totale areaal. Vooruitlopend op de nieuwe leidraad is de bestaande egalisereserve Openbare verlichting omgevormd tot een reserve productiemiddelen Openbare Verlichting; de kapitaallasten van de geactiveerde investeringen worden ten laste van deze reserve productiemiddelen gebracht.
Egalisereserve afval	14	br	i	Deze reserve is bij de marap 2016 ingesteld met als doel het nivelleren van de invloed van het jaarlijkse resultaat op de afvaltarieven. Daarbij worden de resultaten op exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud niet meer opgenomen in het gemeentebrede rekeningresultaat maar gestort in (bij voordelen) of onttrokken aan (bij nadelen) de egalisereserve. Dit om bij afwijkingen tussen begroting en rekening discussie over aanpassing van tarieven te voorkomen. Bij langdurige overschotten of tekorten zullen de tarieven wel worden aangepast.
Algemene reserve	15	ar	i	Een algemene reserve is een reserve waaraan gemeentebreed door de raad geen bestemming is gegeven; deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)				€ 229 mln. In de begroting van 2001 is van deze middelen € 147 mln. renderend weggezet in het vruchtboomfonds. Renderend wil zeggen dat over het saldo van de reserve 5,8% rente wordt bijgeschreven. In 2009 is ook de opbrengst van de verkoop aandelen Essent (€ 16,4 mln.) in het vruchtboomfonds gestort. Tegenover de renteopbrengst staat een aantal door de raad geaccordeerde structurele onttrekkingen. Dit zijn: compensatie dividend Nutsbedrijven (€ 7,2 mln.), kwijtschelding Diftar (€ 1,0 mln.), huisvesting SEZ (€ 1,1 mln.), rente erfpacht (€ 700.000), bezwaarschriften OZB (€ 600.000) en huisvesting Mosae Forum (€ 600.000) en overige posten. Op basis van de huidige berekening zijn de uitgaven en inkomsten in evenwicht. Dit betekent dat er niet wordt ingeteerd op het vruchtboomfonds en dat het fonds eeuwigdurend is.
Bedrijfs/egalisereserve	allen	er	i	Een egalisereserve bestemd voor de voor- en nadelen op de apparaatkosten (zijnde alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de ambtelijke organisatie). Bij de organisatieonderdeel SSC heeft de reserve een specifieke functie.
Reserve I&A	15	br	s	De reserve I&A is ter financiering van de kapitaallasten van projecten.
Reserve organisatieontwikkeling / frictie	15	br	i	De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2006. De reserve is ingesteld voor kosten van trainees, het 'lean' maken van processen en ontdebellen van applicaties, frictiekosten, interne cursussen integriteit en projectmatig werken. Dotaties vinden plaats op basis van het restant van het centrale budget OVT (opleiding, vorming en training).

Bijlage 5 Overzicht gewaarborgde geldleningen

OVERZICHT VAN DOOR DE GEMEENTE MAASTRICHT GEGARANDEERDE GELDENINGEN AAN INSTELLINGEN OP 1 JANUARI 2017

INSTELLINGEN	Hoofdsom	Schuldrestant	WSW-borging	Hypotheek-recht
	in €	in €	in €	in €
	bedragen x 1.000	bedragen x 1.000	bedragen x 1.000	bedragen x 1.000

A. TOEGELATEN INSTELLINGEN

STICHTING WONEN LIMBURG	9.610	9.610	9.610	0
WONINGSTICHTING SERVATIUS	342.200	342.200	342.200	0
STICHTING WOONPUNT	450.245	443.366	443.366	0
WONINGSTICHTING MAASVALLEI MAASTRICHT	163.255	159.604	159.604	0
	965.310	954.780	954.780	0

B. OVERIGE GARANTIES

1. VERZORGINGSSECTOR

STICHTING ENVIDA	2.723	545	0	545
STICHTING ENVIDA	2.723	544	0	544
STICHTING XONAR ZUID LIMBURG	351	85	0	0
STICHTING XONAR ZUID LIMBURG	454	36	0	0
STICHTING XONAR ZUID LIMBURG	590	58	0	0
GEBOUW "3X FACTOREN"	3.857	1.582	0	0
	10.697	2.850	0	1.089

2. OVERIGEN

UNIVERSITEIT MAASTRICHT (NRF)	499	223	0	0
KERKBESTUUR MARTINUSPAROCHIE (NRF)	28	15	0	0
GRUNFELD/VAN DEN BOSCH (NRF)	46	27	0	0
KRUISHERENCOMPLEX (NRF) lening 1	4.300	3.263	0	3.263
KRUISHERENCOMPLEX (NRF) lening 2	4.300	2.998	0	2.998
STG. K.I.M.	681	450	0	0
STG ATELIERS MAASTRICHT / BOEI BV	550	550	0	0
	10.403	7.526	0	6.261

SPECIFICATIE

A. TOEGELATEN INSTELLINGEN	965.310	954.780	954.780	0
B. OVERIGE GARANTIES:				
1. VERZORGINGSSECTOR	10.697	2.850	0	1.089
2. OVERIGEN	10.403	7.526	0	6.261
	986.410	965.156	954.780	7.350

Bijlage 6 Overzicht subsidies

De staat van subsidies is geen verplicht onderdeel van de begroting/rekening. Zoals bij begroting 2016 aangegeven geven we met ingang van begroting 2016 een overzicht van de begrote subsidies. Bij rekening volgt dan een gedetailleerd overzicht van alle beschikte subsidies compleet met de onderliggende regelingen. De begrote bedragen/plafonds worden bij onderuitputting ingezet voor andere gerelateerde subsidies/uitgaven binnen het programma. De hierna resterende verschillen maken onderdeel uit van het programmaresultaat in de jaarrekening. De gemeente Maastricht heeft een structurele subsidierelatie met circa 50 instellingen en verleent daarnaast ongeveer 500 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Gemeente Maastricht 2015 en de diverse nadere regelingen/verordeningen.

Overzicht structurele 'instandhoudingssubsidies'

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de begroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de **voorgenomen** maximale structurele/instandhouding subsidies voor 2016 plus de beschikte bedragen. Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.

Naam instelling	Begroot	Beschikt
Programma 2 – Integrale Veiligheid		
Stichting Halt	€ 60.000	€ 59.813
Programma 3 - Economie en Werkgelegenheid		
Stichting VVV	€ 863.000	€ 863.638
Programma 5&6 - Samenleven		
Adviescommissie CIMM	€ 25.000	€ 24.920
Adviescommissie ASM (seniorenbeleid)	€ 25.000	€ 18.584
Adviescommissie Wmo Raad/IASD	€ 35.000	€ 17.016
Adviescommissie Jongerenraad	€ 39.000	€ 36.726
Stichting Radar	€ 75.000	€ 40.116
Stichting RIBW	€ 146.000	€ 136.681
Stichting Impuls	€ 151.000	€ 150.000
Stichting Anti Discriminatie Voorziening(ADV) Limburg	€ 234.000	€ 233.132
Stichting Relim	€ 744.000	€ 688.637
Steunpunt Mantelzorg	€ 847.000	€ 711.293
Stichting Koraalgroep	€ 948.000	€ 941.000
Mondriaan	€ 1.318.000	€ 1.242.094
Leger des Heils	€ 1.526.000	€ 1.405.000
GGD (Gemeenschappelijke regeling)	€ 1.880.000	€ 2.006.218
Stichting STEPS (Betreft gedeelte jan-mrt 2016)	€ 2.169.000	€ 501.120
Kindgebonden financiering		€ 1.608.450
Xonar Vrouwenopvang	€ 2.538.000	€ 2.332.836
Stichting Envida	€ 2.645.000	€ 2.670.352
Stichting Trajekt	€ 7.405.000	€ 7.463.361
Programma 8 - Kunst en Cultuur		
Stichting Sint Nicolaas Maastricht	€ 2.000	€ 2.020
Stichting Hogeschool Zuyd	€ 3.000	€ 3.084
Stichting Oranje Comite Maastricht	€ 5.000	€ 5.000
Stichting Studium Chorale Maastricht	€ 6.000	€ 6.228
Bestuur Nederlands Bachvereniging	€ 7.000	€ 7.194
Stichting Viewmaster	€ 10.000	€ 10.277

Stichting Bruis	€ 60.000 ³	€ 60.000
Stichting Grafische Ateliers Maastricht	€ 15.000	€ 15.569
Stichting Fashion Clash	€ 20.000	€ 20.554
Stichting Art2Connect	€ 30.000	€ 30.025
Stichting Project Sally Maastricht	€ 25.000	€ 25.692
Theatergroep Hoge Fronten	€ 25.000	€ 25.692
Stichting Jazz Maastricht	€ 36.000	€ 36.329
Stichting Uit- Het Parcours	€ 41.000	€ 41.107
Jan van Eijck Academie	€ 41.000	€ 41.107
Stichting Intro	€ 43.000	€ 43.747
Stichting Via Zuid Maastricht	€ 51.000	€ 51.384
Stichting Opera Zuid	€ 77.000	€ 77.847
Stichting Nederlandse Dansdagen	€ 82.000	€ 82.214
Stichting Ateliers Maastricht (beeldende kunst)	€ 97.000	€ 97.455
Stichting Musica Sacra	€ 102.000	€ 102.768
Nederlandse Architectuurinstituut / Bureau Europa	€ 159.000	€ 159.772
Toneelgroep Maastricht	€ 170.000	€ 167.672
Marres – Maastricht	€ 159.772	€ 159.772
Stichting Lumière Maastricht	€ 193.000	€ 193.090
Philharmonie Orkest Zuid Nederland	€ 208.000	€ 208.053
Muziekgieterij	€ 365.000	€ 365.082
Stichting Kabelomroep Zuid Limburg (RTV Maastricht)	€ 396.000	€ 396.555
Regionaal Historisch Centrum Limburg	€ 884.000	€ 884.068
Programma 14 - Natuur, Milieu en Afval		
Stichting Kinderboerderij De Wieringerberg	€ 4.000	€ 3.937
Stichting Dierenpark	€ 11.000	€ 10.000
Stichting Dierenambulance (afrekening o.b.v. aantal dieren)	€ 16.000	€ 4.045
Stichting Daalhoeve	€ 28.000	€ 23.200
Stichting Eugène Gebhard (wel aan dierenbescherming)	€ 81.000	€ 72.443
Stichting Centrum Natuur en Milieu Educatie	€ 499.425	€ 499.425

Overzicht activiteiten subsidies en subsidieplafonds

	Naam regeling	Doel	Doelgroep/subsidieplafond
A	Subsidieregeling "Bewegen chronisch zieken"	Meer chronisch zieken in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	Verenigingen en stichtingen Subsidieplafond: € 15.000 Uitgaven: € 5.781
B	Subsidieregeling "Lokaal Educatieve Agenda"	Gericht op het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur in relatie tot en in afstemming met relevante gemeentelijke beleidsthema's.	Schoolbesturen primair onderwijs. Subsidieplafond: € 198.000 Uitgaven: € 195.479
C	Subsidieregeling "vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg" Basissubsidies	Basissubsidie gericht op het realiseren/behouden van een basis van vrijwilligersorganisaties als fundament van de sociale infrastructuur. Aanvullend op de basis-subsidie kunnen vrijwilligersorganisaties via tenders	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 1.104.000 Uitgaven: € 1.006.691

³ De helft van de Bruis subsidie wordt gedekt via programma 5&6.

		activiteitensubsidies aanvragen	
D	Tenderregeling 1 "Diversiteit" Flexibele subsidies	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven in de samenwerking tussen organisaties gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 250.000 Uitgaven: € 112.000
E	Tenderregeling 2 "Bestrijding eenzaamheid" Flexibele subsidies	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 250.000 Uitgaven: € 199.954
F	Tenderregeling 3 "Matchfunding" Flexibele subsidies	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6 zoals vastgelegd in de tenderregeling.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond € 115.000 <i>€ 100.000 voor matchfunding initiatieven en € 15.000 voor ondersteuning matchfunding</i> Uitgaven 2016: € 12.970 Looptijd t/m 30 april 2017
G	Subsidie bewonersinitiatiefgeldten voor buurten	Het verbeteren van de eigen woon- en leefomgeving	Bewoners en bewonersgroepen Subsidieplafond € 148.164 Uitgaven: € 77.237
H	Subsidie Opvoeding en Ontwikkeling (op basis van subsidieregeling professionele instellingen)	Deze regeling is bedoeld voor professionele instellingen ter subsidiering van versterking van de voorkant en innovatie van het systeem om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.	Professionele instellingen op het gebied van opvoeding en ontwikkeling Subsidieplafond € 1.054.363 Uitgaven: € 962.715
I	Regeling "subsidie Amateurkunsten" Structurele subsidies cultuurparticipatie	Betreft structurele (boekjaar)subsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, lidmaatschap erkende bond, jaarlijks openbaar optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. Verenigingen die onder deze	Verenigingen Subsidieplafond € 379.000 Uitgaven € 367.095

		regeling vallen, kunnen hiernaast geen projectsubsidies aanvragen (zie hieronder)	
J	Regeling "subsidie Amateurkunsten" Projectsubsidies	- projectsubsidies ten behoeve van amateurkunstactiviteiten, NIET zijnde activiteiten van verenigingen die onder de structurele (boekjaar) subsidieregeling vallen. Wordt getoetst op: kwaliteit, Innovatie en participatie.	Verenigingen en stichtingen die geen structurele subsidie (zie hierboven) ontvangen. Subsidieplafond € 36.000 Uitgaven: € 45.180
K	beleidsregels "beeldende kunst en vormgeving" Project subsidies beeldende kunsten		Subsidieplafond € 25.000 Uitgaven: € 20.600
L	Diverse Evenementensubsidie jongerenparticipatie	Gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij met name onder jongeren. Inhoudelijke Onderlegger is de nota DDDjongerenpodium.	Subsidieplafond € 134.000 Uitgaven: € 107.950

AD	Organisatie	Bedrag
A	MGS Sportvereniging Bechterew Oefen en Belangenvereniging Stichting Hart in beweging Mergelland Stg. Therapeutisch Sporten Maastricht	€ 991,70 € 502,90 € 324,30 € 3.962,10
B	Stg. Pallas Stg. Smart Limburg Stichting Kom Leren Mosalira Ver. Suringar Maastricht	€ 6.772,00 € 9.381,12 € 43.329,03 € 131.775,36 € 4.221,50
C	Stg. Senior Centraal Stichting WAO/AAW Groep Maastricht Stichting Handicap en Seksualiteit Stichting Geinen Daank Stg. Samen Onbepert Stichting 't Gilde Maastricht Stichting Vluchtelingenwerk Limburg R.K. Parochie St. Christoffel en H. Ha H. Lambertus Protestantse Gem. Maas-Heuvelland Kerkbestuur Sint Petrus Banden H. Monulfus en Gondulfes Ned. Isr. Hoofd Synagoge Limburg H. Petrus en Paulus RK Parochie R.K. Parochie San Salvator R.K. Kerkbestuur de Vier Evangelisten Stichting Code 043 Korencomite Groot Maastricht Stg. Ouderen Societeit Belfort Stichting Dienst aan kerk en samenleving COC Limburg Stg. Kenniscentrum Emancipatie Scouting St. Gerlach Scouting H. Dunant-F. Nightingale Scouting Sint Lambertus Scouting Titus Brandsma	€ 20.000,00 € 1.400,00 € 1.200,00 € 5.580,00 € 15.166,00 € 8.800,00 € 81.400,00 € 1.392,87 € 2.180,62 € 560,00 € 2.113,88 € 1.802,19 € 560,00 € 814,42 € 2.138,29 € 1.937,62 € 160.000,00 € 280,00 € 1.111,88 € 5.600,00 € 5.440,00 € 68.831,00 € 14.968,00 € 14.394,00 € 6.678,00 € 5.049,00

Stichting Jeugdwerk Pottenberg	€ 7.314,00
Stg. Scouting Caberg	€ 8.022,00
Scouting Sint Theresia	€ 7.952,00
De Eburonen Scoutinggroep	€ 5.262,00
Scouting Amby	€ 12.837,00
Scouting Anne Frank	€ 9.226,00
Scouting Powell Baden Lord	€ 7.386,00
Hobbyclub de Knutseleer	€ 2.236,00
Stichting Jeugdwerk de Maaskluivers	€ 4.121,00
Scouting Fons Olterdissen	€ 10.076,00
Stichting Waterscouting Jan van Gent	€ 13.111,00
De Gordiaanse Knoop	€ 932,00
Maastrichtse Alevitisch Bektasische	€ 19.585,00
Algemene Chinese Vereniging	€ 2.400,00
Stichting Turks Centrum Tevhid	€ 20.232,00
Circolo Sardegna	€ 5.861,00
Stg. Moetiara Maloekoe	€ 34.984,00
Stichting Ragweek	€ 1.438,00
Stichting Cultuur sur Place	€ 22.295,00
Stg. Senior Centraal	€ 10.000,00
De Sjlaimetten Bejaarden Vereniging	€ 383,04
ZijActief Amby	€ 532,00
Stg. Buurtplatform Amby	€ 1.935,00
Vereniging Buurtraad Borgharen	€ 2.270,00
Stg. Leefbaarheid Boschpoort	€ 2.772,00
Stg. BBOOST	€ 2.440,00
Buurtplatform Brusselsepoort	€ 2.800,00
Stg. Buurtplatform Caberg	€ 2.660,00
Buurtplatform Campagne	€ 1.948,00
Stg. Buurtplatform Ceramique	€ 1.400,00
Buurtplatform Belfort - Daalhof	€ 1.965,00
Stg. Werkgroep Hazendans	€ 2.772,00
Stg. buurtplatform Groot Heer	€ 2.640,00
Dorpsraad Itteren Stg.	€ 2.640,00
Stg. Buurtpl. St. Pieter-Jekerdal-Villa	€ 2.772,00
Buurtplatform het Jekerkwartier	€ 2.530,00
Stg. Buurtplatform Kommelkwartier	€ 484,00
Stg. Buurtraad Limmel	€ 2.700,00
Buurtplatform Malberg	€ 1.660,00
Buurtplatform Malpertuis	€ 2.640,00
Buurtplatform Mariaberg	€ 1.820,00
Buurtbelangen Nazareth	€ 2.800,00
Stichting Buurtraad Pottenberg	€ 2.800,00
Stg. Buurtraad Oud-Caberg	€ 1.850,00
Buurtplatform Scharn	€ 1.680,00
Buurtplatform Argus Statenkwartier	€ 2.600,00
Stg. Bewonersplatform Vroendaal	€ 904,00
Stg. Buurtplatform Wittevrouwenveld	€ 2.800,00
Buurtplatform Wolder	€ 1.560,00
Stg. Buurtplatform Wyck	€ 1.700,00
BPF Wyckerpoort Actief	€ 2.800,00
RK Damesvereniging Nazareth	€ 351,12
Bond van Ouderen en Invaliden te Mal	€ 909,72
K.B.O. afd. Onder de Bogen	€ 457,52
Stg. Veur Elkaar	€ 2.000,00
Bejaardenbond Heer / Scharn	€ 361,76
KBO-afdeling Senioren Koepelwijk	€ 1.479,00
Ouderenbond O.L. Vrouw van Lourdes	€ 532,00
Seniorenvereniging Heer	€ 207,50
Bejaarden- en invalidenver. Limmel	€ 411,00

	KBO St Marinus	€ 324,52
	BSCM afdeling Heugem-Randwijck	€ 441,58
	Steunpunt Mantelzorg Zuid	€ 12.160,00
	Stg Toon Hermans Huis	€ 56.000,00
	Stichting Horizon	€ 66.383,00
	Stichting in de Rooden Leeuw	€ 34.634,12
	Stg. Omgaan met Angst	€ 7.857,98
	Humanitas (Maatjesproject)	€ 43.867,20
	Humanitas (Project Samenspraak)	€ 36.000,00
	Resto Van Harte	€ 16.000,00
	Slachtofferhulp Ned. Regio Zuidoost	€ 26.388,00
D	't Vrouweveld Stg.Dienst aan Kerk en COC Limburg	€ 2.500,00 € 2.500,00
	Stg. Kenniscentrum Emancipatie	€ 7.000,00
	Stg. Buurtplatform Wittevrouwenveld	€ 15.000,00
	Buurtplatform Malberg	€ 15.000,00
	Smile To The Future	€ 4.500,00
	Smile To The Future	€ 10.000,00
	Stg. Futsal Limburg	€ 12.000,00
	Buurtplatform Argus Statenkwartier	€ 15.000,00
	Stg. Cultuurfront Europa	€ 13.500,00
	Stg. Monkey Tree	€ 15.000,00
E	Resto Van Harte	€ 14.700,00
	R.K. Parochie H. Walburga	€ 850,00
	Stg. Sinterklaas aan de Maas	€ 1.500,00
	Gouden Uren	€ 4.700,00
	Baptistengemeente Maastricht	€ 9.750,00
	Stichting in de Rooden Leeuw	€ 15.000,00
	Scouting Titus Brandsma	€ 2.750,00
	Scouting Titus Brandsma	€ 1.000,00
	Smile To The Future	€ 4.650,00
	Stichting Code 043	€ 4.300,00
	Stg. Maatjesproject Maastricht	€ 10.000,00
	Stg buurtplatform Groot Heer	€ 7.500,00
	Stg. SERA - I van Megen	€ 5.000,00
	Kinderboerderij de Heeg	€ 7.500,00
	Stg. Vrouwengezondheidscentrum Maastr	€ 3.229,00
	KZV Mastreechter Staar	€ 15.000,00
	Stichting Tapijntuin	€ 4.875,00
	De Limbo Wheelers	€ 4.000,00
	Stg. Boerderij Daalhoeve	€ 13.100,00
	Stg. Sjaander Broonk	€ 4.500,00
	Stg. Samen Onbeperkt	€ 20.000
	Reservering verdrag loc, Coalitie 2016	€ 20.000
	Reservering VN verdrag implementatie 2016	€ 26.050
F	Stg. Voor je Buurt	€ 12.960
	Credodhuis	€ 280
	Opgenomen als NTB (reservering collegenota)	€ 101.130
G	Vastgoed (bijdrage Huur Moetiara Maloekoe)	€ 10.496,84
	Kracht 12	€ 41058,25
	Stichting Sunrise	€ 2.000,00
	Derix Tekstproducties VOF	€ 3.000,00
	Simone van Trier presentaties	€ 1.800,00
	Perspectivity	€ 10.108,40
	Rode Wouw bv	€ 625,00
	N. Ngandu	€ 57,00
	M. Weyenberg	€ 74,00
	C. de Rooij	€ 13,00
	Rode Wouw bv	€ 1.357,09
	Ipanema	€ 1.162,42

	Stg. Sphinx	€ 5.000,00
	W. Bartels	€ 400,00
	A. Nijs	€ 85,00
H	Door communicatie	€ 491,99
	Stichting Trajekt	€ 197.705,00
	JGZ BV - Envinda	€ 159.280,02
	Maxilia.nl	€ 203,84
	Rocca Sport & Adventure	€ 28,30
	Clingendael International	€ 1.521,72
	Media Groep Limburg	€ 895,00
	Stichting vCJG	€ 300,00
	D. Wierenga Coach en Co	€ 826,44
	Door communicatie	€ 492,00
	Multisignaal N.V.	€ 52.622,28
	Center Ceramique (Huur Trajekt speel-o-theek)	€ 19.792,92
	Veiligheid en Leefbaarheid (Bijdrage CJG)	€ 72.000,00
	Maastricht Sport (Bijdrage project Rots en Water)	€ 40.000,00
	Stichting Trajekt	€ 1.022,70
	Sociale Zaken (Procescoördinatie verwijsindex)	€ 41.006,00
	Stg. Buurtbemiddeling Maastricht	€ 30.000,00
	Stg. Trajekt Welzijnsorganisatie	€ 37.721,00
	Sociale Zaken (Bijdrage formatie kinderopvang)	€ 46.699,00
	P.Evers	€ 45,00
	Stichting Trajekt	€ 200,00
	Sociale Zaken (Procesonderst CJG regio MH)	€ 90.000,00
	Sociale Zaken (Uitvoeringskosten CJG043)	€ 56.678,41
	GGD Zuid Limburg	€ 113.184,00
I	Bijdrage bestuur OMM Kumulus	€ 7.438,00
	Stichting Bruis	€ 60.000
	Harmonie Sint Walburga	€ 552,00
	Jongerenkoor Catotsh	€ 2.368,00
	Stg. SMC Maastricht	€ 1.618,00
	Scala Accordeonvereniging	€ 2.529,00
	Symfonieorkest Avanti	€ 3.985,00
	Fanfare St. Martinus	€ 7.666,00
	Fanfare Concordia	€ 3.417,00
	Fanfare Sint Cornelius	€ 8.560,00
	Fanfare St. Hubertus	€ 4.619,00
	Sint Servatius fanfare	€ 7.907,00
	Garderizzjemint de Kachelpiepers	€ 5.402,00
	Harmonie kunst door Oefening	€ 9.707,00
	Harmonie Sint Petrus en Paulus	€ 12.768,00
	Harmonie Sint Petrus en Paulus	€ 1.018,00
	R.K. Harmonie St. Caecilia	€ 5.086,00
	Harmonie Heer Vooruit	€ 10.817,00
	Harmonie St. Michael	€ 9.674,00
	Harmonie Sint Pieter 1890	€ 5.914,00
	Harmonie Sint Walburga	€ 9.744,00
	Harmonie Wilhelmina	€ 10.784,00
	Jeugddrumband WVV '28	€ 2.584,00
	Koninklijke Harmonie van Maastricht	€ 7.679,00
	Koninklijke Harmonie Heer	€ 8.282,00
	Mestreechter Fanfaar Sint Jozep	€ 4.420,00
	Mixed Harmony Maastricht	€ 3.837,00
	Stg. Senioren Muziek Maastricht	€ 4.374,00
	Stg. Trichtse Verkennersband	€ 9.429,00
	R.K. Wieker Fanfare Sint Franciscus	€ 5.729,00
	Maastrichtse Twirling Stars	€ 1.350,00
	Stichting Symfonie Orkest Arka	€ 5.521,00
	Universiteitsorkest	€ 8.227,00

	Segura Escola de Samba Maastricht	€ 4.513,00
	2 Enjoy	€ 2.254,00
	Senioren Drumband Mestreech	€ 3.139,00
	Stg. Societe Jamais Complet	€ 2.542,00
	Gemengde Zangvereniging Crescendo	€ 2.520,00
	Ghesellen van den Sanck	€ 1.657,00
	Koninklijke Sint Caeciliakoor Heer	€ 3.330,00
	Heugems Mannenkoor	€ 1.836,00
	KZV Mastreechter Staar	€ 3.480,00
	Maastrichts Mannenkoor	€ 1.967,00
	Mannenkoor Wieker Eindrach	€ 1.841,00
	Ouderenkoor Ouch Joonk Gewees	€ 2.068,00
	Lingua e Musica	€ 1.606,00
	Stem des Volks	€ 2.308,00
	Vriendenkoor 1882	€ 1.491,00
	Maos en Neker	€ 2.656,00
	Opera Comique Maastricht	€ 1.692,00
	Kamerkoor Quartna	€ 1.650,00
	Mestreechter Operette Vereniging	€ 1.950,00
	Vocal Group Odeon	€ 1.402,00
	Zangvereniging de Looier Twie	€ 1.967,00
	Chapeau	€ 2.148,00
	Gemengd Koor Sjantee Scharn	€ 1.749,00
	Toonkunstkoor Maastricht	€ 1.936,00
	La Muze	€ 2.012,00
	Mannenzanggroep Wieker Hofzengers	€ 1.565,00
	Kinderkoor Sjamaes	€ 2.438,00
	Zangkoor l'Esperance	€ 1.749,00
	Stg. Ouderen Societeit Belfort	€ 3.255,00
	Joagkoer de Kinderkopkes	€ 1.335,00
	Mestreechter Gelegenheidskoer	€ 1.749,00
	Vrouwenkoor Femmeuse	€ 1.459,00
	Gemengd Zangkoor Cantare	€ 1.749,00
	Vocal Group Celebrations	€ 1.710,00
	Koninklijk Mannenkoor Borgharen	€ 3.005,00
	Stichting Kimogo/Vivas	€ 1.885,00
	Stg. Jeugdkoor de Beltoontjes	€ 2.169,00
	Musicalkoor Maastricht	€ 1.241,00
	Stg. Volle Petaj	€ 3.360,00
	Universteitskoor Maastricht	€ 3.436,00
	Zangkoor Ascension	€ 1.933,00
	Les Philfolles	€ 2.714,00
	ENCI-koor Maastricht	€ 2.303,00
	Vocalgroup Mes Amie	€ 2.707,00
	Toneelvereniging de Vriendenkring	€ 1.846,00
	Toneelvereniging Accent	€ 1.846,00
	Toneelgroep Blik	€ 1.846,00
	Stichting Toneelgroep Maastricht 46	€ 1.846,00
	Toneelgroep Papaver	€ 1.846,00
	Toneelvereniging Alles is Drama	€ 1.846,00
	Vereniging Buurttheater Mariaberg	€ 1.846,00
	Stg. Pakhuis	€ 1.846,00
	Stg. Moetiara Maloekoe	€ 1.846,00
J	Prinses Christina Concours	€ 9.000,00
	Nederlandse Studenten Orkest	€ 1.000,00
	Kamerkoor Maastricht	€ 2.500,00
	Stg. COMA Maastricht	€ 3.000,00
	Stg. Groote Sociëteit Jeugd en Cultuur	€ 4.000,00
	Stg. Werkhuis Maastricht Noordoost	€ 500,00
	Stg. Festivals Limburg	€ 10.000,00

	Stichting SERA	€ 3.000,00
	Stg. Hogeschool Zuyd	€ 930,00
	Stg. Theatercollectief Het Geluid	€ 10.000
	Stg. WE Connect	€ 1.250,00
K	Jan van Eijck Academie	€ 3.000,00
	Toneelacademie Maastricht	€ 2.500,00
	Kerkbestuur Basiliek St.Servaas	€ 2.500,00
	Stg. Mastering Cultural Entrepreneur	€ 2.500,00
	Stichting Ateliers Maastricht (SAM)	€ 5.000,00
	Overig	€ 5.100,00
L	Stg. Tout Maastricht	€ 12.000,00
	Marlstone Entertainment	€ 9.000,00
	Stg. WE Connect	€ 8.875,00
	Stg. Mastering Cultural Entrepreneur	€ 2.500,00
	Marlstone Entertainment	€ 1.000,00
	Bonnefanten Museum	€ 10.000,00
	Stg. Sinterklaas aan de Maas	€ 1.000,00
	Stichting Bruis (bijdrage P8)	€ 30.000,00
	Mondiaal Centrum	€ 15.000,00
	Stichting Summer Dee Jays	€ 2.500,00
	Stichting Dancetour	€ 12.000,00
	N.J.B. Simons	€ 1.500,00
	Slangen Simpelveld Beheer b.v.	€ 575,00
	Stichting Trajekt	€ 2.000,00

Bijlage 7 Overzicht EU-subsidies

Overzicht Maastrichtse projecten die medegefinancierd worden met Europese middelen per 31 december 2016

Europees Sociaal Fonds 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Onderzoek duurzame inzetbaarheid Stadsbeheer en Maastricht Sport (beschikking 5 januari 2015) (<i>ESF Duurzame inzetbaarheid</i>)	20.000,00	50,00%	10.000,00

URBACT III 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Freight TAILS, 1e fase. <i>Stimuleren slimme manieren van stadsdistributie</i> . (internationaal consortium o.l.v. Westminster, partnerbudget Maastricht)	8.850,00	70,00%	6.195,00

Europa voor de Burger 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Project ELAINE, <i>kennisdelingen tussen lokale overheden op het gebied van integratie</i> (internationaal consortium o.l.v. EU-Office Skåne Nordost, partnerbudget Maastricht)	20.000,00	Lumpsum	20.000,00

Interreg-programma Vlaanderen-Nederland, Interreg V 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
2B Connect, <i>verduurzamen bedrijventerreinen door vergroenen omgeving</i>	590.400,00	50,00%	295.200,00
See2do!, <i>Energiecoaches</i>	233.391,10	50,00%	116.695,55
Grensinfovoorziening VI-NL	187.875,00	50,00%	93.937,50

Interreg-programma North-West Europe 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
ACE-Retrofitting, <i>verduurzaming woningen</i>	408.516,55	60%	245.110,20

Bijlage 8 Stand van zaken burgerinitiatieven

Sinds 2004 is het mogelijk om in Maastricht een burgerinitiatief in te dienen. Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdthunk, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven. Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat. Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt. In deze bijlage is de stand van zaken per 31 december 2016 weergegeven.

Burgerinitiatief Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen

Op 14 juni 2011 is het burgerinitiatief "Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen" namens de werkgroep Tapijnkazerne overhandigd aan de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van de raad. De volgende beslispunten staan hierin vermeld:

Het kazerneterrein gaat volledig deel uitmaken van het park

Enkel de waardevolle (monumentale) gebouwen worden behouden

Hierin wordt een variëteit aan (binnenstad)-functies gehuisvest waaronder de universiteit

De wandel- en fietsverbinding met het Jekerdal, onderlangs de Jeker wordt hersteld.

De raad heeft bij amendement besloten beslispunt c. te schrappen en beslispunt d. te vernummeren tot c. met als overweging "dat het niet mogelijk is om beslispunt c. te honoreren omdat de voorwaarden en omstandigheden waaronder de Tapijnkazerne kan worden aangekocht niet bekend zijn" en "de gemeente naar de burgers toe eerlijk willen zijn over hetgeen wel en niet tot de mogelijkheden behoort".

Stand van zaken per 31-12-2016

Zie project Tapijnkazerne in programma 10 Stadsontwikkeling.

Buurt-Burgerinitiatief Trichterveld

Op 8 juli 2014 heeft de raad het ontvangen buurt-burgerinitiatief Trichterveld inhoudelijk behandeld. Verzoek aan de raad is het college opdracht te geven met Maasvallei in overleg te treden over:

- Respectering en instandhouding van de met de bewoners afgesloten convenant en de uitvoering daarvan.
- Het leveren van maatwerk aan en in overleg met de bewoners van de huidige huurwoningen.
- Het resultaat van het overleg tussen college en Maasvallei terug te koppelen met de indieners van dit burgerinitiatief en met de gemeenteraad.

De raad is akkoord gegaan met alle beslispunten van dit voorstel.

Verder is er een amendement ingediend op 8 juli 2014 door PvdA, D66, SBM, SP, SPM, CDA en GroenLinks. Hierin is gevraagd om de beslispunten van het raadsvoorstel (zoals hierboven omschreven) te wijzigen in:

Het college van burgemeester en wethouders vanuit een toezichthoudende rol zullen toezien dat naast de verplichtingen uit het sociaal plan maatwerk zal leveren aan de 17 huishoudens die gedwongen moeten verhuizen door het aangepaste plan voor Trichterveld.

Dat wat de gemeenteraad betreft het maatwerk de volgende zaken zijn:

Een zo vloeiend mogelijke overgang naar de nieuwe woning zonder tussenverhuizing. Bewoners die in Trichterveld willen blijven kunnen zonder tussenverhuizing in hun nieuwe woning trekken.

Indien burens in de toekomstige situatie naast elkaar willen wonen dan zal Maasvallei zich daarvoor inspannen binnen de mogelijkheden van het plan en de huurders.

Er zal financieel maatwerk geleverd worden, zodat de woonlasten passen bij de financiële mogelijkheden en het inkomen van de huurder.

Bewoners met een WMO-indicatie krijgen, als zij dat willen, een gelijkvloerse woning aangeboden in Trichterveld. Hierbij zal het financiële maatwerk zoals genoemd in beslispunt 2c ook geleverd worden.

Het aanvragen en begeleiden van WMO-trajecten voor bewoners.

Het aanvragen van huurtoeslag voor bewoners.

Het regelen van de verhuizing in organisatorische zin.
Het begeleiden van bewoners bij werkzaamheden in of aan de nieuwe of huidige woning.
Het adviseren en ondersteunen van bewoners om de energielasten en daarmee de woonlasten te beperken.
Het ondersteunen van bewoners met een bruikleenovereenkomst of tijdelijk huurcontract bij het vinden van een nieuwe woning.
Tijdige communicatie naar bewoners met een bruikleenovereenkomst dan wel tijdelijk huurcontract over wanneer de overeenkomst opgezegd zal worden.
Waar mogelijk worden bruikleenovereenkomsten omgezet in tijdelijke huurcontracten indien de bewoners dat zelf wensen.
Binnen de kaders van het gewijzigde plan voor Trichterveld en het maatwerk zal Maasvallei regelmatig overleg voeren met de bewonersbelangen vereniging van Trichterveld.
De raad heeft het ingediende amendement tijdens de vergadering op 8 juli 2014 aangenomen.

Stand van zaken per 31-12-2016

De uitvoering van de fase rondom de Floresstraat start naar verwachting medio 2017. Ondertussen is ook de volgende fase in voorbereiding. Deze fase betreft een aantal losse woningen verspreid tussen reeds gerealiseerde nieuwbouw rondom de Javastraat/Sumatrastraat en Billitonstraat. Hieraan gekoppeld zijn 13 verplichte verhuizingen. Maasvallei is hierover in gesprek met de betreffende bewoners. Op dit moment is er met 4 bewoners reeds overeenstemming, met 3 bewoners wordt bekeken of er een WMO-indicatie van toepassing is, met 6 bewoners lopen nog gesprekken om tot een passend aanbod te komen (conform maatwerkafspraken amendement 8 juli 2014). Verwachting is dat in mei de volgende informatiebijeenkomst plaats zal vinden voor de bewoners. Gelijktijdig zal ook de volgende nieuwsbrief verschijnen. Ook kunnen bewoners nog terecht bij het spreekuur van Maasvallei in de wijk.

Burgerinitiatief Bouw betaalbare woningen voor iedereen in plaats van AZC

Initiatiefnemers vragen een bestemmingsplanwijziging ter plekke van de huidige noodopvanglocatie vluchtelingen in Malberg. Initiatiefnemers vragen om een woonbestemming voor de doelgroep sociale huur- en starterswoningen.

Stand van zaken per 31-12-2016

De reguliere woonfunctie is ter plaatse sinds het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan Reinaartsingel op 14 februari 2012 rechtstreeks mogelijk. Deze woonfunctie kan eventueel worden gecombineerd met bedrijvigheid in de vorm van bedrijfswoningen. Een herziening van het bestemmingsplan, zoals in het burgerinitiatief gevraagd, om ter plaatse woningbouw mogelijk te maken ten behoeve van starters en sociale huur is derhalve niet noodzakelijk. Immers, deze mogelijkheid biedt het bestemmingsplan al met ingang van 14 februari 2012. De raad heeft op 28 juni 2016, gelet op deze overwegingen, besloten niet in te stemmen met 'het verzoek van het burgerinitiatief om betaalbare woningen te bouwen voor iedereen in plaats van een AZC'.

Bijlage 9 Financieel productenoverzicht

Programma	Product	Portefeuillehouder	Organisatieonderdeel
Programma 1	Bestuur en dienstverlening		
	Bestuur	Burgemeester	BCZ
	Bestuurlijke en (eu-)regionale samenwerking	Burgemeester	B&O-Ruimte/BCZ
	Raad (incl. griffie)	Burgemeester	BCZ
	Concernzaken	Weth. Aarts	BCZ
	Voormalig personeel	Weth. Aarts	BCZ
	Interne dienstverlening	Weth. Aarts	BCZ/SSC
	Publieke dienstverlening	Weth. Aarts	BCZ/PD
Programma 2	Veiligheid		
	Veilige woon- en leefomgeving	Burgemeester	V&L
	Bedrijvigheid en veiligheid	Burgemeester	V&L
	Jeugd en veiligheid	Burgemeester	V&L
	Fysieke veiligheid	Burgemeester	V&L
	Integriteit en veiligheid	Burgemeester	V&L
Programma 3	Economie en werkgelegenheid		
	Economische kaderstelling	Weth. Aarts	B&O-Economie
	(Internationale) kenniseconomie	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Economische structuurversterking	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Economie en werkgelegenheid: B&O algemeen	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Vrijtijdseconomie	Weth. Aarts	B&O-Economie
	Lobby en fondswerving	Weth. Aarts	B&O-Economie
Programma 4	Sociale zekerheid en re-integratie		
	Werk	Weth. Willems	B&O-Sociaal/SZ
	Inkomen	Weth. Willems	SZ
	Zorg/bijzondere bijstand	Weth. Willems	B&O-Sociaal/SZ
	Kinderopvang	Weth. Damsma	SZ
Programma 5 en 6	Samenleven		
	Maatschappelijke Participatie	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Informatie & Advies en Cliëntenondersteuning	Wethouders Damsma/Gerats	B&O-Sociaal
	Ondersteuning vrijwilligers & Informele Zorg	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Opvoeding & Ontwikkeling	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Gezondheidszorg	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Opvang & Onderdak	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Inburgering	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Wmo begeleiding	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Wmo beschermd wonen	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Passende ondersteuning: Jeugdzorg	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Beleidsontwikkeling en vernieuwing	Wethouders Damsma/Gerats	B&O
	Voorzieningen	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Welzijnsaccommodaties	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
Programma 7	Sport en recreatie		
	Verbeteren bewegingscultuur van de stad	Weth. Willems	B&O-Sociaal
	Binnensport	Weth. Willems	Sport
	Buitensportaccommodaties	Weth. Willems	Sport
	Speelvoorzieningen	Weth. Willems	Sport
	Sportinfrastructuur	Weth. Willems	Sport
	Buitensport met sportparkmanagement	Weth. Willems	Sport
	Geusseltbad	Weth. Willems	Sport
	Sport- en bewegingsstimulering	Weth. Willems	Sport
	Sporthal Geusselt	Weth. Willems	Sport
Programma 8	Kunst en cultuur		
	Cultuurparticipatie	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Cultureel erfgoed en culturele identiteit	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Productieklimaat	Weth. Damsma	B&O-Economie
	Kumulus/Theater/CC/NHMM	Weth. Damsma	Cult. instellingen
	Kunst & cultuur: Beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Damsma	B&O-Economie

Programma 9	Onderwijs		
	Versterken onderwijsinfrastructuur	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Zorg in en om de school	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Onderwijshuisvesting	Wethouders Damsma en Aarts	B&O-ontwikkeling
	Vergroten aantal jongeren dat kwalificatie haalt	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Leerlingenvervoer	Weth. Damsma	B&O-Sociaal
	Onderwijs: Beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Damsma	B&O
Programma 10	Stadsontwikkeling		
	Bestemmingsplannen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Grootstedelijke Projecten	Weth. Van Grootheest	B&O-ontwikkeling
	Bougrondexploitatie	Weth. Van Grootheest	B&O-ontwikkeling
	Bouwtoezicht	Weth. Willems	V&L
	Cultuur erfgoed	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Beheer en exploitatie onroerend goed	Weth. Aarts	B&O-ontwikkeling
	Stadsontwikkeling: BenO algemeen	Weth. Aarts	B&O-ontwikkeling
Programma 11	Wonen		
	Wonen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Wonen: beleid en ontwikkeling algemeen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
Programma 12	Verkeer en mobiliteit		
	Verkeer & mobiliteit: BenO algemeen	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Alternatieve vervoerswijzen	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Parkeren als sturingsinstrument	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
	Straatparkeren	Weth. Aarts	V&L
	Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	Weth. Aarts	B&O-Ruimte
Programma 13	Beheer openbare ruimte		
	Openbare ruimte beleid en ontwikkeling	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Water	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Algemene begraafplaats	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Buurtgericht werken	Weth. Gerats	B&O-Sociaal
	Beheer en ingebruikgeving infrastructuur	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Baten reclameopbrengsten	Weth. Aarts	BCZ
Programma 14	Natuur, milieu en afval		
	Groen, natuur en landschap	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Milieu en bedrijf	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
	Milieu en stad	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte / V&L
	Afval	Weth. Willems	B&O-Ruimte
	Natuur, milieu & afval: BenO algemeen	Weth. Van Grootheest	B&O-Ruimte
Programma 15	Algemene inkomsten en uitgaven		
	Diverse posten	Weth. Aarts	B&O-Sociaal
	Belastingopbrengsten OZB	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten Toeristenbelasting	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten Hondenbelasting	Weth. Aarts	BCZ
	Belastingopbrengsten precario	Weth. Aarts	BCZ
	Bijdragen van en aan deelnemingen	Weth. Aarts	AD
	Algemene uitkering	Weth. Aarts	AD
	Stelpost onvoorzien	Weth. Aarts	AD
	Risicobuffer	Weth. Aarts	AD
	Stelpost personeelskosten	Weth. Aarts	AD
	Kapitaallasten MJIP	Weth. Aarts	AD
	Rente	Weth. Aarts	AD
	Diverse stelposten	Weth. Aarts	AD
	Kapitaallasten oude investeringen	Weth. Aarts	AD
	Planning & Control	Weth. Aarts	AD
	Financiering	Weth. Aarts	AD

Bijlage 10 *Burgerjaarverslag*

Het burgerjaarverslag is uit efficiencyoverwegingen als bijlage bij de jaarrekening opgenomen. Hiermee wordt vooruitgelopen op de afschaffing van de verplichting tot het uitgeven van een burgerjaarverslag. Door het opnemen van de onderdelen in programma 1 van de jaarrekening en in deze bijlage wordt voldaan aan de verplichtingen van artikel 170 lid 2 Gemeentewet: rapporteren over de gemeentelijke dienstverlening en over burgerparticipatie.

A) Publieke dienstverlening

Gemeenteloket

De onderdelen Balie, Telefonie en Digitaal van het Gemeenteloket worden in programma 1 gerapporteerd. In deze bijlage betreft het de meldingen openbare ruimte.

Digitaal, per telefoon en per e-mail en via de Maastricht meldt app, worden er dagelijks veel meldingen doorgegeven over de openbare ruimte.

	2013	2014	2015	2016
Aantal meldingen	29.589	34.392	32.593	32.468

De meeste meldingen gaan over afval (13.277), Groen (4.049) en verlichting (3.348). Voor de servicelijn Maastricht-Oost kwamen 763 meldingen binnen (2015: 769)

In september 2015 is er een nieuwe versie van meldesk in gebruik genomen. In deze versie zijn de namen van de categorieën gewijzigd. Er is gekozen voor een duidelijke benaming waardoor het voor de burger makkelijk is de juiste categorie te kiezen bij het doorgeven van de melding. Ook zijn er minder categorieën. Ook sluit de nieuwe versie van meldesk goed aan op de Maastricht meldt app, die in 2016 in gebruik is genomen.

Via de Maastricht meldt app zijn er in 2016 1769 meldingen ontvangen.

Via de buiten beter app kwamen er 10.789 meldingen binnen (2015: 10.753)
45% van alle meldingen werd binnen de normtijd afgehandeld (2015: 56%).

DigiD Serviceverlening voor Nederlanders woonachtig in het buitenland

Vanaf 2015 is het aanvragen van een DigiD-activeringscode een regulier product. Naast de inmiddels 8 Nederlandse gemeenten die dit product leveren, sluiten er ook steeds meer consulaten en ambassades aan.

De burger kan op meer plekken terecht voor de DigiD-activeringscode en toch zien we een groei. In 2016 reikten we 3557 activeringscodes uit. (2285 in 2015). De verwachting is dat dit geen product is dat in aantallen blijft stijgen, maar dat er op enig moment ook een weer een daling is te zien. Uiteindelijk zullen de meeste Nederlanders in het buitenland voorzien zijn van een DigiD-code.

Reisdocumenten voor Nederlanders in het buitenland

Vanaf 2010 kunnen Nederlanders woonachtig in het buitenland in Maastricht een reisdocument aanvragen. Ieder jaar neemt het aantal aanvragen toe. In 2016 hielpen we maar liefst 8.419 burgers vanuit het buitenland aan een nieuw reisdocument. Door de aanschaf van extra apparatuur waren we in staat om zoveel aanvragen te verwerken. Verwachting is dat in 2019 de aanvragen gaan dalen. In maart 2014 is de geldigheid van reisdocumenten van burgers boven de 18 jaar verhoogd van 5 naar 10 jaar. Dit heeft tot gevolg dat er tussen maart 2019 en maart 2024 de meeste burgers nog een geldig reisdocument hebben, waardoor er minder aanvragen zullen zijn voor een nieuw reisdocument.

Inschrijvingen vanuit het buitenland

Steeds meer nieuwe inwoners vanuit het buitenland worden ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP) in Maastricht: meer buitenlandse studenten, meer expats en meer in te schrijven asielzoekers. Een zorgvuldig uit te voeren taak door gespecialiseerd personeel mede om misbruik te voorkomen. Naast de reguliere vestigingen, werden er in 2016: 3.200 buitenlandse studenten

ingeschreven, 42 expats en 465 asielzoekers. Bij de asielzoekers valt het op dat er minder inschrijvingen in het AZC in Limmel zijn dan verwacht. Sommige asielzoekers worden direct op een adres bij familie of vrienden ingeschreven. Deze groep hebben we niet in beeld. De wetswijziging tot versnelde inschrijving van asielzoekers is nog niet afgerond. Het is de verwachting dat er na de wetswijziging meer asielzoekers zullen worden ingeschreven.

Communicatie

Gemeentelijke communicatiemiddelen

Via een uitgebalanceerde mix van middelen informeert de gemeente de inwoners van de stad over onderwerpen die voor hen van belang zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met verschillende voorkeuren:

- Op papier: Stadskrant 1Maastricht, brochures, de gemeentegids, de afvalkalender;
- Digitaal: social media, digitale nieuwsbrieven, websites;
- Mondeling: informatiebijeenkomsten rond nieuwe ontwikkelingen

Afhankelijk van de boodschap, budget, het doel en de doelgroep wordt de meest efficiënte middelenmix geselecteerd.

Onderzoek versus realiteit

Uit een onderzoek van 2016 blijkt dat alle middelen nog hun waarde hebben in de middelenmix. Wel zien we een duidelijke afname in de consumptie van traditionele media zoals de (lokale) krant en TV-zender. Het zijn vooral ouderen en een kleinere groep laaggeschoolden die de groep vaste lezers en kijkers van de traditionele media vormen. De Maastrichtse bevolking is duidelijk aanwezig online. Ook de inwoners van 75 jaar en ouder worden steeds digitaler: maar liefst 93% van deze ouderen gebruikte in 2016 in meer of mindere mate e-mail.

De inzet van digitale middelen – social media en nieuwsbrieven – sluit aan bij de mediaconsumptie van de inwoners van Maastricht. In potentie zijn dit de media waarmee we als gemeente de meeste inwoners kunnen bereiken. Aandachtspunt blijft de bekendheid van onze digitale kanalen: praktisch alle bewoners gebruiken digitale media, maar nog niet alle bewoners kennen onze nieuwsbrieven, pagina's en profielen binnen deze media.

Huidig bereik online middelen

Onderstaand overzicht geeft het bereik aan van de hoofdaccounts van de gemeentelijke social media (www.facebook.com/gemeentemaastricht en www.twitter.com/uitmaastricht) en gemeentelijke nieuwsbrief. Hierop worden de meeste berichten van de gemeente geplaatst. Voor doelgroepspecifieke boodschappen worden per doel en doelgroep de meest geschikte middelen gekozen.

Medium	Meting	Eind 2016	Eind 2015	Eind 2014
Facebook	Aantal volgers	17.400	13.200	1.816
Twitter	Aantal volgers	9.400	8.730	7.134
Nieuwsbrief	Aantal abonnees	4.180	2.200	1.054

Website gemeente Maastricht: meestbezochte secties

De website heeft sinds april 2016 een andere vormgeving en afwijkende paginastuur. Daarom zijn de bezoekcijfers van individuele pagina's niet meer af te zetten tegen de voorgaande jaren. Wel is vanaf nu de website opgedeeld in duidelijke meetbare secties. Daaruit blijkt onder andere dat onze website grotendeels voor onze producten en diensten wordt bezocht.

Van alle bezoeken werden deze secties het meest bezocht:

- producten en diensten: 49%
- bestuur en beleid 14%
- over Maastricht (incl. nieuws) 12%
- andere talen 8%

Website gemeente Maastricht: meestbezochte pagina's

De tien meestbezochte pagina's van de website www.gemeentemaastricht.nl vindt u in de onderstaande tabel. De website heeft sinds april 2016 een andere vormgeving en licht afwijkende paginastructuur. Daarom zijn de bezoekcijfers niet meer af te zetten tegen de voorgaande jaren.

Net als voorgaande jaren zijn het vooral de producten waar bezoekers voor komen.

Pagina	2016	
	Unieke paginaweergaves	Percentage
Home	187.500	11,9%
Contact	72.600	4,5%
Verhuizen	25.700	1,6%
Paspoort/ID-kaart Nederlanders die in het buitenland wonen	25.400	1,6%
Koopavonden en koopzondagen	25.000	1,6%
Paspoort of ID-kaart (landingspagina)	22.400	1,4%
Paspoort	18.500	1,2%
Identiteitskaart	17.600	1,1%
Paspoort, rijbewijs of uittreksel (landingspagina)	14.500	0,9%
Parkeren en vervoer	14.200	0,9%

Nieuwe ontwikkeling: Thuis in Maastricht

Thuis in Maastricht is het in 2016 gelanceerde online platform voor en door inwoners van Maastricht. Iedere buurt heeft een eigen site binnen het platform waar ze hun buurt en buren beter leren kennen. Inwoners hebben zelf de mogelijkheid nieuws, agenda, foto's, initiatieven in de buurt en meer aan het platform toe te voegen. Thuis in Maastricht is gelanceerd voor inwoners om meer ruimte te geven aan thuisgevoel in de buurt en aan de leefkwaliteit in de buurt. De Gemeente werkt intensief samen met inwoners om het platform tot een succes te maken. Eind 2016 hadden zich ruim 40 inwoners aangemeld om mee te schrijven op het platform. Ook de gemeente plaatst nieuws op het platform dat relevant is voor inwoners van een buurt of de stad als geheel. Het doel is om Thuis in Maastricht in 2020 hét online platform te maken van en voor (potentiele) bewoners van Maastricht, waar kennis, nieuws en ideeën worden uitgewisseld en initiatieven gestart.

Gemeentelijke klachtencommissie

Van klachten kan de gemeente Maastricht leren. De gemeente neemt uitingen van ontevredenheid dan ook serieus. De klachtencommissie kamer Algemeen heeft in 2016 186 klachten/meldingen ontvangen. De klachtencommissie kamer Sociale Zaken heeft in 2016 76 klachten/meldingen ontvangen, 17 meer dan het jaar ervoor. De toename kan worden verklaard door de start per 1 januari 2016 van de gemeenschappelijke sociale dienst Maastricht-Heuvelland.

Een klacht kan meerdere elementen bevatten. Bij de onderstaande opsomming van gegrond, ongegrond enzovoorts, is uitgegaan van de "hoofdklacht". Tevens dient – met name over de algemene kamer van de klachtencommissie – opgemerkt te worden dat het relatief lage aantal klachten dat hier gegrond verklaard is, enigszins vertekend is. Bij de klachten die bij deze kamer in 2016 uiteindelijk bemiddeld werden (80), zit namelijk een belangrijk aantal klachten (ongeveer 50) dat inhoudelijk wel geheel of gedeeltelijk gegrond was.

Klachtencommissie	kamer Algemeen		kamer Sociale Zaken	
	2016	2015	2016	2015
Aantal klachten en meldingen	186	178	76	59
Bemiddeld	80	50	64	42
Gegronnd/deels gegronnd	7	16	2	3
Ongegronnd	2	22	9	10
Niet ontvankelijk of andere reden ⁴	97	90	1	4
Nog niet afgehandeld		0		0

Een aantal behandelde klachten is aanleiding geweest voor aanpassingen/verbeteringen, die de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komen.

Nationale ombudsman

Om de gemeenten kennis te laten maken met de nieuwe Nationale Ombudsman (Nom), heeft deze in 2016 een 'ombudsbustour' gehouden. De Nationale ombudsman heeft in dat kader ook een bezoek gebracht aan Maastricht. Burgers konden hun ongenoegens rechtstreeks met de Nationale ombudsman en zijn medewerkers bespreken.

De Nationale Ombudsman heeft in 2016 58 klachtmeldingen ontvangen over de gemeente Maastricht.

Een aantal kwesties (6) is in goede samenwerking tussen de Nom, de klachtencoördinatoren/-commissie en/of de betrokken teams opgepakt en afgehandeld. De overige zaken gaven de Nationale ombudsman geen aanleiding om een nader onderzoek in te stellen of een rapport op te stellen.

Bezwaren en beroepen

Bezwaar maken is een manier waarop je kunt laten weten dat je het niet eens bent met het besluit van een gemeente. Graag zetten wij de kengetallen over de bezwaar- en beroepsprocedures van de gemeente Maastricht voor u op een rij. Het betreft hier de volgende onderdelen: Belastingen, Veiligheid en Leefbaarheid, Werk & Bijstand / Samenleving en Burgerzaken.

Onderwerpen

De meest voorkomende onderwerpen op het gebied van Belastingen zijn: WOZ-waarde en aanslagen afvalstoffenheffing, reinigingsrecht, rioolheffing gebruikersdeel en hondenbelasting.

Onderwerpen Veiligheid en Leefbaarheid: omgevingsvergunning (Wabo), Sluitingen 13b Opiumwet, handhavingbesluiten, hoogte bouwkosten, leges-/precariokosten, WOB verzoeken, naheffing parkeerbelasting (uitsluitend beroep), invorderingskosten (aanmaning/dwangbevel) en huisnummering.

Onderwerpen Werk en bijstand: Participatie, waarvan de Wet werk en bijstand (WWB), Wet investeren in jongeren (WIJ), Wet inburgering (WI), Declaratieregeling, Bijzondere Bijstand, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK), Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) onderdeel van uitmaken en de Wet kinderopvang.

Onderwerpen Samenleving: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Leerlingenvervoer, Leerplichtwet en Jeugd.

Onder Burgerzaken vallen onder andere de onderwerpen wijziging akte burgerlijke stand, wijzigen registraties in de Basis Registratie Persoonsgegevens (BRP) en geweigerde verstrekking van documenten.

⁴ Deze categorie behelst niet ontvankelijk, geen uitspraak (wegens ontbreken van feitelijke toedracht), melding en dus geen klacht, klachtencommissie onbevoegd etc.

Bezwaar- en beroepschriften 2016

	Belastingen		Veiligheid en Leefbaarheid		Werk en Bijstand		Samenleving		Burgerzaken
	Bezwaar	Beroep	Bezwaar	Beroep	Bezwaar	Beroep	Bezwaar	Beroep	Bezwaar/ Beroep
Voorraad op 31-12-2015	543	10	228	15	32	13	8	0	2
Ontvangen in 2016	8.008	68	588	98	328	97	117	19	3
Totaal 2016	8.551	78	816	113	360	110	125	19	5
Afgehandeld in 2016	8.277	38	775	101	316	81	121	13	4
(Deels) Gegronsd / Toegewezen	3.172	14	97	13	44	15	18	1	2
Ongegrond / Afgewezen	1.867	3	407	62	142	49	40	7	1
Niet ontvankelijk verklaard	492	3	74	4	52	4	10	0	0
Ingetrokken	489	18	197	22	61	13	42	5	1
Deels gegrond	2.257	0	0	0	17	0	11	0	0

Ten aanzien van Belastingen werden in 2015 7.052 bezwaarschriften afgehandeld. Voor Veiligheid en Leefbaarheid werden in 2015 277 bezwaarschriften en 62 beroepschriften afgehandeld. In 2015 werden er 387 bezwaarschriften en 95 beroepschriften afgehandeld over Werk en Bijstand & Samenleving. Voor Burgerzaken werden in 2015 4 bezwaar-/beroepschriften afgehandeld.

B) Burgerparticipatie

Participatie is een manier van werken waarbij de eigen kracht, inzet en mogelijkheden van burgers voor zichzelf en voor elkaar worden gestimuleerd. De gemeente vindt het belangrijk om de inwoners te betrekken bij het ontwikkelen van visies, het maken van plannen en bij de uitvoering. Als inwoners willen meedenken, -praten en -beslissen ontstaat draagvlak voor plannen en wordt een kwaliteitsslag gemaakt.

Vormen van participatie

Het begrip participatie betekent letterlijk actief meedoen. In de relatie overheid – bewoner betekent dit dat op steeds meer niveaus de burger in de gelegenheid is, of wordt gesteld, om actief mee te doen, mee te denken en mee vorm te geven aan beleid en uitvoering. Het belang dat de gemeente hecht aan het invullen van participatie van overheid en bewoners komt nadrukkelijk tot uitdrukking in de bestuursopdracht Burgerparticipatie welke eind 2014 door het college is uitgezet. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Burgerparticipatie betekent dat de overheid de burger uitnodigt om te participeren, in beleid én uitvoering. Bij overheidsparticipatie wordt de overheid door de burger gevraagd te participeren als facilitator. De verwachting is dat overheidsparticipatie een steeds grotere rol gaat spelen.

Naast de reguliere vormen van burgerparticipatie heeft 2015 in het teken gestaan om samen met de stad ervaring op te doen met nieuwe vormen van burgerparticipatie. Duidelijk is dat dit een continue leerproces is van de gemeente met haar bewoners.

Een aantal specifieke processen worden hieronder beschreven:

- De nieuwe werkwijze van de raad
- Burgertop Noordwest
- Dialoogproces verordening vrijwilligersorganisaties.
- Dialoogproces Buurtplatforms
- Zelfbeheer Groen
- De Veilige Buurten Aanpak.

De nieuwe werkwijze van de raad

Ingaande 2015 is de nieuwe werkwijze van de raad ingevoerd. Een belangrijke motivatie van de invoering van deze nieuwe werkwijze is de inbreng van de burgers te vergroten. Hiervoor is er gekozen voor een stadsronde.

Burgertop Noordwest

In navolging van de stadsbrede Burgertop in 2014 is door Universiteit Maastricht in november 2015 een tweede Burgertop georganiseerd in stadsdeel Noordwest. Voornaamste conclusie is dat een Burgertop een manier is om mensen van zeer verschillende afkomst en uit zeer verschillende buurten met elkaar te laten praten over maatschappelijke vraagstukken. Het is echter ook zeer tijds- en arbeidsintensieve methode die niet automatisch leidt tot meer participatie en/of tot realisatie van de plannen. En hoewel bij de loting een hogere selectie wordt gemaakt uit de buurten met een lagere sociale-economische-status blijft deelname uit deze buurten toch te laag. Dat geldt ook voor jongeren en minderheidsgroepen.

Een concreet resultaat van de Burgertop Noordwest is de opstart van Zorgcafé Caberg medio begin 2017.

Dialoogproces verordening vrijwilligersorganisaties welzijn en zorg

In het eerste kwartaal 2016 is het dialoogproces samen met de vrijwilligersorganisaties en andere belanghebbenden als bewoners, professionals ambtenaren en raadsleden, om te komen tot een nieuwe verordening, afgerond.

Op 14-06-2016 werd de verordening vastgesteld door de gemeenteraad met als ingangsdatum 01-01-2017. De dialoog met de vrijwilligersorganisaties zal in de toekomst in verschillende vormen worden voortgezet.

Dialoogproces Buurtplatforms

In 2016 zijn de buurtplatforms individueel en collectief ondersteund om de keuze te maken zich te ontwikkelen richting een Buurtnetwerk. Het resultaat is dat er ruim 20 Buurtplatforms hebben aangegeven zich in de jaren 2017 en 2018 te willen ontwikkelen naar een Buurtnetwerk.

Veilige Buurten Aanpak

De veilige buurtenaanpak kenmerkt zich door een intensieve samenwerking van professionals (wijkagent, opbouwwerker, gebiedsgebonden medewerker van handhaving en medewerkers van de drie woningcorporaties in Maastricht) met buurtbewoners. Buurtbewoners prioriteren zelf welke knelpunten zij zien en wat zij zelf willen oppakken. De professionals stimuleren en ondersteunen. Veel maatwerk is dus geboden.

In 2016 is de aanpak verder verstevigd en ultimo 2016 is er naast de buurten Wittevrouwenveld, Wyckerpoort, Limmel-Nazartenh en Mariaberg ook een veilige buurtenaanpak gestart in de gebieden: Caberg, Malpertuis/Brusselsepoort West, Malberg/Oud Caberg en de Heeg.

Bij overheidsparticipatie wordt de overheid gevraagd te participeren in een initiatief van de burger. Dit kan heel divers zijn, soms betreft het een verzoek om subsidie, veel vaker is er een vraag naar immateriële ondersteuning bijv. door het beschikbaar stellen van kennis of het bevorderen van een netwerk rondom het initiatief. Overheidsparticipatie kan op alle onderdelen van de gemeente worden gevraagd. Instrumenten die in 2016 zijn ingezet:

- Maastricht Lab
- Nieuwe werkwijzen zelfsturing i.c.m. pilots zelfsturing
- Het Maastrichts Uitdagingsrecht
- Overlegtafel vraag & aanbod initiatieven

Maastricht Lab

In 2016 heeft het Maastricht-LAB diverse projecten ondersteund en mede vorm gegeven, waaronder TEMPORAMA (tijdelijke invulling voormalig V&D pand), Stadsnatuurvisie (visievormingsproces door 70 vrijwilligers en professionals van verschillende achtergronden en organisaties) en Operatie Steenbreek (actiecampagne voor ontstening en vergroening van tuinen). Daarnaast zijn diverse events en debatten georganiseerd over het thema nieuwe stadsontwikkeling, o.a. De Week van Nieuw Maastricht. Tot slot is het Stadmakersnetwerk gegroeid naar meer dan 90 professionals/vrijwilligers en zijn diverse nieuwe samenwerkingsvormen opgestart, waaronder met de Hogeschool Zuyd – opleiding Built Environment (20 studenten die een half jaar werken aan een onderzoek en adviesrapport voor een real-life case).

Nieuwe werkwijzen zelfsturing i.c.m. pilots zelfsturing

De nieuwe werkwijze van zelfsturing heeft geleid tot een aantal gerealiseerd kleine en grote bewonersinitiatieven. De pilots in de buurten verlopen op hun eigen wijze en tempo en met verschillend succes. Er ontstaat steeds meer zicht op mogelijkheden en (on)mogelijkheden en dilemma's die kunnen spelen. Binnen het ambtelijk apparaat zijn en worden diverse instrumenten ingezet om het concept van zelfsturing verder door te voeren.

Duidelijk is dat zowel aan de kant van de burger als aan de kant van de gemeente en het maatschappelijk middenveld het ondersteunen van zelfsturing en eigenaarschap een ingrijpend en doorlopend proces is.

Het Maastrichts Uitdagingsrecht

Eind 2015 is besloten om – onder de noemer van het Maastrichts Uitdagingsrecht – een experimenteerfase in te stellen van 2 jaar waarin bewoners de gemeente kunnen uitdagen om een overheidstaak over te nemen.

In 2016 zijn geen formele uitdagingen ontvangen. Wel zijn er burger initiatieven die in een (lichte) vorm experimenteren met het overnemen van gemeentelijke taken. Deze initiatieven zijn zowel fysiek van aard (bijvoorbeeld bij zelfbeheer groen) als sociaal van aard (bijvoorbeeld dagbestedingsplekken). Afhankelijk van de behoefte van de initiatieven worden zij in natura of financieel ondersteund door de gemeente.

Bijlage 11 Werkloosheidsindicatoren

Werkloze beroepsbevolking in Maastricht, CBS														
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beroepsbevolking (x 1000)	59	60	59	59	60	60	60	59	60	61	62	61	61	61
Werkloze beroepsbevolking (x 1000)	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	5	5	4	4
Werkloosheid-percentage	6	7,4	7,5	6,3	5,4	4,9	5,8	6,7	6,3	6,9	8	8,2	7,4	6,4

Niet-werkende werkzoekenden in Maastricht, UWV													
	2016												2017
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan
Aantal NWW	6.699	6.613	6.670	6.701	7.174	6.648	6.588	6.469	6.439	6.430	6.054	5.815	5.635
NWW-percentage	11,0	10,8	10,9	11,0	11,8	10,9	10,8	10,6	10,6	10,5	9,9	9,5	9,2

WW-uitkeringen in Maastricht, UWV													
	2016												2017
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan
Aantal WW-uitkeringen	2.893	2.942	2.975	2.922	2.806	2.713	2.664	2.650	2.588	2.546	2.451	2.528	2.525
WW percentage	4,7	4,8	4,9	4,8	4,6	4,4	4,4	4,3	4,2	4,2	4,0	4,1	4,1

Toelichting werkloosheidsindicatoren

Het UWV ziet de WW-informatie als een belangrijke factor om inzicht te krijgen in de dynamiek op de arbeidsmarkt. Daarentegen beschouwt UWV de cijfers m.b.t. niet-werkende werkzoekenden (NWW) primair als een administratief gegeven. Deze cijfers worden in sterke mate bepaald door registratieprocessen van UWV en gemeenten.

De cijfers die UWV presenteert mogen niet worden verward met de officiële werkloosheidscijfers (werkloze beroepsbevolking), zoals deze door het CBS worden gepresenteerd.

Verschillen

UWV WERKbedrijf publiceert cijfers over niet-werkende werkzoekenden (NWW) op de website werk.nl. Het CBS publiceert cijfers over de werkloze beroepsbevolking (WBB). De cijfers over NWW verschillen van samenstelling met de WBB:

- Niet alle werklozen staan ingeschreven bij UWV WERKbedrijf, dit betreft vooral personen zonder recht op een uitkering zoals jongeren en herintreders.
- Er staan personen bij UWV ingeschreven die niet tot de werkloze beroepsbevolking horen. Dit betreft met name personen die niet direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt bijvoorbeeld omdat zij een opleiding of cursus volgen. Dit geldt ook voor personen die niet actief naar werk zoeken.
- De wijze waarop beide cijfers tot stand komen: het NWW-cijfer komt voort uit de registratie van werkzoekenden door UWV, het WBB-cijfer van CBS komt tot stand door een enquête onder de beroepsbevolking.

Definities

- Niet-werkende werkzoekenden (NWW): bij UWV ingeschreven werkzoekenden van 15 t/m 74 jaar zonder werk of minder dan 1 uur per week werkzaam.
- Werkloze beroepsbevolking (WBB): personen van 15 t/m 74 jaar zonder werk of minder dan 1 uur per week werkzaam, die binnen 2 weken beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en de afgelopen 4 weken naar werk hebben gezocht.
- De WW-cijfers hebben betrekking op het aantal WW-uitkeringen en niet op het aantal personen met een WW-uitkering. Een persoon kan tegelijkertijd meerdere WW-uitkeringen hebben.

Het is een goed signaal, na jaren van krimp te constateren dat de werkloosheid afneemt. Werk is immers nog een steeds een middel bij uitstek om economisch en sociaal mee te doen. De uitdaging voor de nabije toekomst is te zorgen dat de krappe arbeidsmarkt de groei van de economie niet gaat belemmeren.

Bijlage 12 Afkortingen

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
AU	Algemene Uitkering
AVL	Afvalverwijdering Limburg N.V.
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B=K	Bezuinigen is kiezen
B en O	Beleid en Ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BAG	Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW Compensatie Fonds
BCC	Bestuurszaken, Concernzaken en Communicatie
BDU	Brede doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIS	Bestuursinformatiesysteem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOG	Bebouwd Onroerend Goed
BOP	Buurtontwikkelingsplan
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWS	Besluit woninggebonden subsidies
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CC	Centre Céramique
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
COA	Centraal Orgaan Opvang voor Asielzoekers
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DD	Doelmatigheid en doeltreffendheid
DECL	Duurzame Energiecentrale Limburg
DOH	Decentralisatie Onderwijshuisvesting
DMS	Document Management Systeem
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMM	Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V.
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
ESZ	Economische en Sociale Zaken (raadscommissie)
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FPU	Flexibel pensioen en uittreden
FWI	Fonds Werk en Inkomen
GAM	Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratie Dienst
GE	Grote evenementen
GEM	Gemeentelijke exploitatiemaatschappij
GEO	Geografische (informatie)
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties
GIOS	Grootschalig groen in en om de stad
GOB	Gemeenschappelijke Ontsluiting Basisregistraties
GOMV	Gebiedsontwikkeling Maastricht Meerssen Valkenburg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX wet	Grondexploitatie wet
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan

GSB	Grote Stedenbeleid
GWV	Grond-, weg- en waterbouw
HST	Hoge Snelheidstrein
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
IAB	Intergaal Accommodatie Beleid
IAS	Informatie en Automatisering Services
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOI	Index Bruto Overheid Investerings
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
I/D	Instream/Doorstroom
I-NUP	Implementatie-Nationaal Uitvoeringsprogramma
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC	Innovatie prestatie contract
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing
IV 3	Informatie voor Derden
KBL	Kredietbank Limburg
KIM	Kinderopvang Maastricht
KO	Kinderopvang
KVO	Keurmerk veilig ondernemen
LED	Limburg Economic Development
LFA	Limburgse Federatie Amateurtoneel
MAA	Maastricht Aachen Airport
MARAP	Managementrapportage
MCB	Maastricht Congres Bureau
MCH	Maastricht Culturele Hoofdstad
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MAHHL	Maastricht-Aken-Heerlen-Hasselt- Luik
ME	Maatschappelijke effecten
MHC	Maastricht Health Campus
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
MOP	Meerjarig Ontwikkelingsprogramma
MPE	Maastrichts Planologisch Erfgoed
MPGV	Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MTO	Medewerkers Tevredenheids Onderzoek
MUMC+	Maastricht Universitair Medisch Centrum
MVV	Maastrichtse Voetbal Vereniging
NHMM	Natuurhistorisch Museum Maastricht
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NOx	Stikstofoxiden
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde
NWA	Netwerkanalyse
OALT	Onderwijs Allochtone Levende Talen
OBM	Ontwikkelingsbedrijf Maastricht
OCB	OntwikkelingsCombinatie Belvédère BV
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelasting
PDV	Perifere Detailhandels Vestiging
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PISA	Project Integrale Saneringen
PO	Primair Onderwijs
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
P&C	Planning en Control
P&R	Park en Ride
P&W	Park en Walk
PRIS	Parkeer Route Informatie System

PSA	Personeel- en salarisadministratie
PSZ	Peuterspeelzalen
PTA	Projectteam Archeologie
PVB	Project Versterking Brandweer
PW	Participatiewet
RAL	Rijksarchief Limburg
RAIL	Regionaal arbeidsmarkt Informatiesysteem Limburg
REA	Reïntegratie arbeidsongeschikten
RIF	Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RIS	Raadsinformatiesysteem
RKMC	Rekenkamer Commissie Maastricht
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMP	Ruimtelijk mobiliteitspakket
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
ROR	Raamplan Openbare Ruimte Binnenstad
RTC	Regionaal Trainingscentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RUDDO	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SAHOT	Stichting Samenwerkende Hotels Maastricht
SAM	Samenwerkende Ateliers Maastricht
SHCL	Sociaal Historisch Centrum Limburg
SIB	Sociale Infrastructuur en Buurten
SISA	Single Information Single Audit
SKM	Stadskantoor Maastricht
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal medische indicatie
SOV	Strafrechtelijke Opvang Verslaafden
SPIN	Systeem Personeels Informatie
SSC	Shared service center
STEPS	Stedelijke Peuterspeelzaal Stichting
STIREA	Stimulering ruimte voor economische activiteiten
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVO	Stuurgroep Vermindering Overlast
TGV	Train à Grande Vitesse
TIS	Team Integrale Schuldhulpverlening
TraXs	Traject Extreem en Sport
UM	Universiteit Maastricht
UP	Uitvoeringsplan 2000
UVI	Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid
UWCM	United World College Maastricht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V&L	Veiligheid en Leefbaarheid
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VIS	Vroegtijdig Interventie Systeem
VLG	Vereniging Limburgse gemeenten
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOL	Voortgezet Onderwijs Limburg (stichting)
VOM	Vervoer Op Maat
VPB	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige Publieke Taak
VRI	Verkeersregelinstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Vroegtijdig schoolverlaters
VVTV	Voorwaardelijke vergunning tot verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGS	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	Wet investeren in jongeren

WIK	Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WIZ	Werk, Inkomen en Zorg
WKC	Warmte kracht centrale
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOM	Werk Ontwikkelingsmaatschappij
WOR	Wet op de Ondernemingsraad
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet publieke gezondheid
WPV	Wet Personen Vervoer
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
(X)AMA	Ex alleenstaande minderjarige allochtonen
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel